

Strategia Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020

Projekt

Strategia Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 na lata 2016-2026 z perspektywą do 2030 roku opracowana w ramach projektu pn. „Partnerstwo Nyskie 2020” realizowanego w ramach konkursu Ministerstwa Rozwoju Regionalnego (obecnie MIiR) pn. „Rozwój miast poprzez wzmocnienie kompetencji jednostek samorządu terytorialnego, dialog społeczny oraz współpracę z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego”

Gdańsk, Warszawa, Wrocław, styczeń 2016 roku

Spis treści

Wprowadzenie.....	6
1. Synteza diagnozy rozwoju społecznego OF PN2020.....	8
1.1. Podstawowe informacje o OF PN2020	8
1.2. Uwarunkowania demograficzne	9
1.2.1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia.....	9
1.2.2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym	12
1.2.3. Migracje.....	14
1.3. Infrastruktura mieszkalnictwa	15
1.4. Infrastruktura oświaty	19
1.5. Infrastruktura pomocy społecznej.....	21
1.6. Stan zdrowia mieszkańców i dostępności usług medycznych	25
1.7. Infrastruktura kultury, sportu, rekreacji	30
1.8. Podsumowanie obecnej sytuacji społecznej na terenie OF PN2020	34
2. Problemy i potrzeby społeczne – synteza wyników badań CATI/PAPI.....	36
2.1. Charakterystyka próby badawczej	36
2.2. Sytuacja materialna i zawodowa mieszkańców OF PN2020	38
2.3. Sytuacja mieszkaniowa OF PN2020	39
2.4. Ocena oferty kulturalno-rozrywkowej oraz sportowo-rekreacyjnej OF PN2020 ..	41
2.5. Aktywność społeczna mieszkańców OF PN2020	43
2.6. Priorytety rozwoju społecznego OF PN2020	44
2.7. Wizja rozwoju społecznego OF PN2020 w perspektywie pięcioletniej	47
2.8. Podsumowanie wyników badań – wnioski i rekomendacje.....	48
3. Trendy, prognozy i wyzwania rozwoju społecznego OF PN2020	50
3.1. Aktualne Problemy Społeczne i ich wpływ na przyszłość regionu:	50
3.1.1. Starzenie się społeczeństwa	50

3.1.2.	Rosnące zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej	51
3.1.3.	Zjawisko bezrobocia i bierności zawodowej.....	51
3.1.4.	Wykluczenie społeczno-ekonomiczne	53
3.1.5.	Emigracja zarobkowa ludności	54
3.2.	Wyzwania rozwoju społecznego współpracy OF PN2020	56
3.2.1.	Wykorzystanie potencjału dziedzictwa historyczno-turystycznego regionu oraz warunków geograficznych	56
3.2.2.	Zwiększenie aktywności i partycypacji społecznej mieszkańców (w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym)	57
3.2.3.	Rozwój infrastruktury oświaty, w tym edukacji ponadgimnazjalnej	59
3.2.4.	Poprawa warunków mieszkaniowych i dostępności usług w regionie.....	60
3.2.5.	Efektywny system pomocy społecznej dostosowany do aktualnych potrzeb oparty na profilaktyce problemów społecznych	61
3.2.6.	Aktywna polityka prorodzinna	61
3.3.	Podsumowanie – prognoza dotycząca rozwoju społecznego OF PN2020.....	63
4.	Analiza strategiczna rozwoju społecznego OF PN2020	65
4.1.	Analiza OF PN2020	66
4.1.1.	Analiza SWOT/TOWS	66
4.1.2.	Drzewa Problemów	73
5.	Perspektywy Partnerstwa w zakresie rozwoju społecznego.....	84
5.1.	Wizja i misja.....	84
5.1.1.	Drzewo celów	86
5.2.	Cele strategiczne, operacyjne oraz priorytety.....	89
6.	Plan wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	102
6.1.	Zasady wdrażania postanowień Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 ...	102
6.2.	System finansowania	103
6.3.	System wskaźników.....	104
6.4.	System monitoringu i ewaluacji.....	109

6.5.	Harmonogram opracowania, wdrażania oraz monitoringu	109
7.	Podstawowe założenia opracowania Strategii Rozwoju Społecznego	110
7.1.	Podstawowe informacje.....	110
7.2.	Metodologia pracy	110
7.3.	Analiza spójności z innymi dokumentami	125
7.3.1.	Metoda oceny spójności dokumentów	125
7.3.2.	Europa 2020.....	125
7.3.3.	Długookresowa <i>Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030</i>	127
7.3.4.	Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020.....	133
7.3.5.	Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony - miasta - obszary wiejskie	135
7.3.6.	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	137
7.3.7.	Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020.....	140
7.3.8.	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020.....	142
7.3.9.	Europejska Współpraca Terytorialna i Europejski Instrument Sąsiedztwa: Polska –Czechy, Interreg Europa, Program Transnarodowy Europa Środkowa	143
7.3.10.	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 [RPO WO 2014-2020].....	146
7.3.11.	Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020.....	154
7.3.12.	Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku	155
7.3.13.	Specjalna Strefa Demograficzna Województwa Opolskiego do 2020 roku	157
7.3.14.	Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	160
7.3.15.	Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w Powiecie Nyskim	166
7.3.16.	Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Opolskiego	172
7.3.17.	Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	174

7.3.18.	Podsumowanie.....	176
8.	Spis tabel, rysunków oraz wykresów	178
9.	Bibliografia	183
10.	Załącznik nr 1 - Streszczenie dokumentu Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	184
11.	Załącznik nr 2 – Analiza SWOT i problemowa dla gmin i powiatów OF PN2020 ..	211
11.1.	Analiza powiatów OF PN2020	211
11.1.1.	Powiat nyski	211
11.1.2.	Powiat prudnicki.....	214
11.1.3.	Powiat głubczycki	218
11.2.	Analiza gmin OF PN2020	221
11.2.1.	Gmina Biała.....	221
11.2.2.	Gmina Branice	224
11.2.3.	Gmina Głubczyce	227
11.2.4.	Gmina Głuchołazy	229
11.2.5.	Gmina Grodków	232
11.2.6.	Gmina Kietrz	234
11.2.7.	Gmina Korfantów	236
11.2.8.	Gmina Lubrza	239
11.2.9.	Gmina Łambinowice	242
11.2.10.	Gmina Nysa.....	246
11.2.11.	Gmina Otmuchów.....	250
11.2.12.	Gmina Paczków.....	252
11.2.13.	Gmina Prudnik	255
11.2.14.	Gmina Skoroszyce.....	258
12.	Załącznik nr 3 – Raport z konsultacji społecznych.....	261
13.	Załącznik nr 4 – Raport dotyczący oceny oddziaływania na środowisko	271

Wprowadzenie

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 jest dokumentem odpowiadającym na potrzeby wypracowania mechanizmów długofalowej współpracy o charakterze ponadlokalnym, w zakresie wspólnego rozpoznawania i rozwiązywania problemów społecznych dotyczących mieszkańców terenu OF PN2020.

Opracowany dokument wyznacza perspektywy i kierunki współpracy partnerskiej, w celu wspólnego rozwiązywania problemów społecznych, w tym demograficznych, zdefiniowanych dla OF PN2020. Stanowi on podstawę do przygotowania opracowań i dokumentów realizacyjnych, podejmowania wspólnych działań (inwestycyjnych i nie inwestycyjnych) oraz wnioskowania o środki zewnętrzne na ich realizację. Strategia społeczna została opracowana w ramach projektu „Partnerstwo Nyskie 2020”. Wyznacza ona ogólne kierunki rozwoju społecznego kompatybilne także z innymi strategiami, planami, programami, w tym: Strategią Rozwoju Społecznego OF PN2020 oraz strategiami sektorowym, tj. Strategią Rozwoju Transportu OF PN2020, Strategią Rynku Pracy OF PN2020. Poniżej przedstawiono krótki opis zawartości Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020:

W rozdziale 1 niniejszego dokumentu przedstawiono syntezę diagnozy społecznej OF PN2020, która została opracowana na podstawie analizy danych zastanych, badań społecznych z mieszkańcami regionu oraz przedstawicielami przedsiębiorstw prowadzącymi swoją działalność na tym terenie. Jest to zestawienie najważniejszych informacji o obecnej sytuacji społecznej na terenie OF PN2020.

Rozdział 2 identyfikuje problemy i potrzeby społeczne mieszkańców OF PN2020. Podstawowym źródłem informacji na temat tych aspektów były badania społeczne realizowane metodami CATI oraz PAPI.

Kolejna część dokumentu stanowi opis trendów rozwoju społecznego OF PN2020 oraz wyzwań, które są najważniejsze, w kontekście współpracy w ramach Partnerstwa Nyskiego. Rozdział drugi jest zatem zestawieniem najważniejszych przesłanek i prognoz odnośnie do sytuacji rozwoju społecznego OF PN2020

Rozdział 4 zawiera analizę strategiczną rozwoju społecznego OF PN2020, w której zastosowano metodę SWOT/TOWS oraz drzew problemów i celów. Pogłębiona analiza została przeprowadzona dla całego OF PN2020 i pozwala na wskazanie wspólnych działań, które mogą podejmować Partnerzy w ramach współpracy. Uzupełnieniem tej części dokumentu jest załącznik nr 2, w którym dokonano identyfikacji słabych i mocnych stron oraz szans i zagrożeń dla rozwoju społecznego poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego należących do OF PN2020, a także określono główne problemy i cele, które ich dotyczą.

Następnym elementem składającym się na dokument jest przedstawienie wizji, misji, oraz celów dla Partnerstwa Nyskiego. Rozdział 5 stanowi zatem opis perspektyw Partnerstwa w zakresie jego rozwoju społecznego. Jest to najważniejsza część dokumentu określająca priorytetowe kierunki działań, które są potrzebne dla skutecznej współpracy w wymiarze ponadlokalnym, przynoszącej efektywną poprawę sytuacji społecznej OF PN2020. Częścią tego rozdziału jest również opis scenariusza rozwoju społecznego OF PN2020 uwzględniający najważniejsze obszary interwencji. Scenariusz

zakłada realizację zadań określonych w ramach celów operacyjnych i strategicznych. Jest to synteza kierunków, w jakich powinien podążać OF PN2020 w sferze społecznej i stanowi podsumowanie prac nad tą Strategią.

Rozdział 6 przedstawia wytyczne dotyczące wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020. Zakres tej części dokumentu obejmuje: system finansowania, wdrażania oraz opis monitoringu i ewaluacji wraz z harmonogramem.

W ostatniej części dokumentu przedstawiono podstawowe założenia opracowania Strategii Rozwoju Społecznego. W ramach rozdziału 7 opisano zarówno metodologię pracy, jak i analizę spójności opracowanej Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 z innymi dokumentami na poziomie lokalnym, regionalnym oraz krajowym.

1. Synteza diagnozy rozwoju społecznego OF PN2020

1.1. Podstawowe informacje o OF PN2020

Obszar Funkcjonalny Partnerstwa Nyskiego 2020 położony jest w południowo-zachodniej części województwa opolskiego. Tworzą go 3 powiaty: nyski, prudnicki i głubczycki oraz gmina miejsko-wiejska Grodków (5) z powiatu brzeskiego, przy czym na terytorium ww. 3 powiatów na poziomie gminnym do Partnerstwa nie należą wszystkie, lecz 13 z 17 gmin. Wśród tych 17 gmin w 3 powiatach jest aż 9 gmin miejsko-wiejskich i tylko 4 wiejskie. Do Partnerstwa należy 9 gmin miejsko-wiejskich i 4 wiejskie, nie należą 2 gminy wiejskie w pow. nyskim oraz po 1 gminie miejsko-wiejskiej w pow. prudnickim i głubczyckim (Tabela 1).

Tabela 1 Gminy w powiatach należących do OF PN2020

Powiat	Gminy należące do OF PN2020		Gminy nienależące do OF PN2020	
	miejsko-wiejskie	wiejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie
Głubczycki	Głubczyce (3)	Branice (2)	Baborów	-
	Kietrz (6)			
Nyski	Głucholązy (4)	Łambinowice (9)	-	Kamiennik
	Korfantów (7)			
	Nysa (10)	Skoroszyce (14)		Pakosławice
	Otmuchów (11)			
	Paczków (12)			
Prudnicki	Biała (1)	Lubrza (8)	Głogówek	-
	Prudnik (13)			

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Rysunek 1 Gminy OF PN2020

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego 3 powiaty należące do OF PN2020 zostały zaliczone do południowego obszaru problemowego. Gmina Grodków stanowi część brzesko-grodzkiego obszaru problemowego. Według tegoż planu wsparcie i aktywizacja południowego obszaru problemowego ma polegać na restrukturyzacji tradycyjnych funkcji i poprawie dostępności zewnętrznej oraz rozwoju infrastruktury. Plan ustala wzmocnienie funkcji ośrodków węzłowych Nysy, Prudnika i Głubczyc. Nysa jest według tego planu jednym z 4 ośrodków subregionalnych w woj. opolskim.

1.2. Uwarunkowania demograficzne

Czynniki demograficzne stanowią ważne tło dla planowania rozwoju społecznego. Uwzględnienie tendencji demograficznych pozwala przewidywać, kierunki zmian w zakresie potencjału społecznego oraz podstawowych potrzeb ludności. Poniższa analiza przedstawia najistotniejsze aspekty sytuacji demograficznej regionu OF PN2020. Niektóre z opisanych tendencji mają charakter lokalny, jednakże większość jest charakterystyczna dla całego kraju. Należy jednocześnie podkreślić, iż natężenie części opisanych poniżej zjawisk jest silniejsze na terenie województwa opolskiego oraz OF PN2020, aniżeli w innych regionach Polski. Te czynniki stanowią najbardziej istotne wyznaczniki dla kierunków działań, które powinny być podejmowane w ramach Partnerstwa Nyskiego.

1.2.1. Liczba ludności i gęstość zaludnienia

Liczba ludności OF PN2020 na koniec 2013 roku wynosiła 264,6 tys., co stanowiło 26% ludności województwa opolskiego. Powiaty należące do OF PN2020 są zróżnicowane pod względem zaludnienia. Ponad połowa ludności obszaru (53%) zamieszkiwała powiat nyski: prawie 55% ludności miejskiej obszaru i 51,4% jego ludności wiejskiej. Na powiat prudnicki przypadało 21,5% ludności obszaru, na powiat głubczycki – prawie 18%, a na gminę Grodków – 7,4%. w gminach partnerskich zamieszkiwało 86,3% ludności 3 powiatów.

Na terenie OF PN2020 występuje duże zróżnicowanie wielkości gmin mierzonej liczbą ludności. w czterech największych gminach mieszka połowa ludności obszaru OF PN2020. Największa pod względem zaludnienia gmina obszaru – miejsko-wiejska gmina Nysa – 13-krotnie przewyższa zaludnieniem najmniejszą – Lubrzę. Liczba ludności gminy Nysa (58 tys.) jest większa niż powiatu głubczyckiego i prudnickiego.

Jedynym miastem OF PN2020, którego ludność w latach 2004-2013 wzrosła, był Grodków (dynamika 101,6). Natomiast jedynym obszarem wiejskim, którego ludność w tym okresie wzrosła, była wiejska część gminy miejsko-wiejskiej Nysa (dynamika 105,8), co wytłumaczyć można procesem tzw. suburbanizacji powodowanym przez migrację mieszkańców miast na wieś.

Tabela 2. Ludność Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego według gmin w latach 2004 i 2013

jednostka terytorialna	ogółem		w miastach		na wsi		% w miastach	
	2004	2013	2004	2013	2004	2013	2004	2013
Grodków	19711	19699	8733	8871	10978	10828	44,3	45,0
Branice	7791	6825	-	-	7791	6825	-	-
Głubczyce	24428	23144	13572	12990	10856	10154	55,6	56,1
Kietrz	11954	11292	6440	6136	5514	5156	53,9	54,3
Głuchołazy	25994	24726	15052	14257	10942	10469	57,9	57,7
Korfantów	9905	9242	1923	1893	7982	7349	19,4	20,5
Łambinowice	8264	7775	-	-	8264	7775	-	-

jednostka terytorialna	ogółem		w miastach		na wsi		% w miastach	
	2004	2013	2004	2013	2004	2013	2004	2013
Nysa	60306	58132	47793	44899	12513	13233	79,3	77,2
Otmuchów	14338	13903	5317	5068	9021	8835	37,1	36,5
Paczków	13828	13161	8226	7865	5602	5296	59,5	59,8
Skoroszyce	6526	6387	-	-	6526	6387	-	-
Biała	11730	10827	2687	2511	9043	8316	22,9	23,2
Lubrza	4531	4363	-	-	4531	4363	-	-
Prudnik	29748	27956	23376	21778	6372	6178	78,6	77,9
Razem OF PN2020	278017	264608	142250	135043	135767	129565	51,2	51,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W powiatach nyskim i prudnickim przeważa ludność miejska, zbliżając się do 53%, a wskaźnik ten, zwany poziomem urbanizacji, we wszystkich powiatach OF PN2020 jest wyraźnie wyższy niż średnio w powiatach ziemskich Polski (41,0), podobnie jak prawie we wszystkich powiatach województwa opolskiego (z wyjątkiem namysłowskiego i oleskiego). Poziom urbanizacji nieznacznie wzrósł w powiatach prudnickim i głubczyckim, co w całym województwie opolskim miało miejsce jeszcze tylko w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim

Tabela 3. Dynamika ludności i poziom urbanizacji powiatów w latach 2004-2013

jednostka	dynamika (2004 rok=100)				udział % ludności miejskiej		
	ogółem	miasto	wieś	udział miasta	2004	2013	dynamika
Powiat nyski	95,8	94,5	97,2	97,2	53,3	52,6	98,7
Powiat prudnicki	93,8	94,0	93,5	100,5	52,8	52,9	100,2
Powiat głubczycki	93,3	95,2	91,7	103,9	45,7	46,6	102,1
Powiaty OF PN2020	94,8	94,5	95,2	99,3	51,7	51,5	99,7
Powiat brzeski	99,3	97,6	101,5	96,2	57,3	56,4	98,3
Powiat strzelecki	93,4	92,0	94,5	97,4	45,2	44,5	98,5
Powiat oleski	95,2	93,9	95,9	97,9	36,9	36,4	98,7
Powiat krapkowicki	95,1	93,6	97,0	96,4	55,3	54,4	98,4
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	94,4	95,6	92,2	103,7	64,2	65,0	101,3
Powiat namysłowski	97,3	97,1	97,4	99,7	37,7	37,6	99,8
Powiat kluczborski	95,1	94,9	95,4	99,5	51,0	50,9	99,7
7 pozostałych pow. peryf.	95,6	95,1	96,2	98,8	51,4	51,1	99,4
10 powiatów peryf. razem	95,4	94,9	95,9	99,0	51,5	51,2	99,5
POLSKA	102,0	99,7	103,6	96,2	42,0	41,0	97,7

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Analiza struktury ludności ze względu na płeć wykazuje, iż w całym OF PN2020 nieznacznie przeważają kobiety. Ich udział w populacji wynosił w końcu 2013 roku 51,4%, a średnio w okresie 2004-2013 – 51,5%. w powiecie nyskim udziały te są takie same, w innych powiatach OFPN2020 nieznacznie się różnią, wynosząc w powiecie prudnickim 51,9% (średnio 52,0%), a w głubczyckim – 51,1% (średnio 51,3%). w gminie Grodków udział kobiet jest nieco mniejszy – 50,8% (średnio w latach 2004–2013 – 50,9%).

Występuje różnica w udziale kobiet między miastem a wsią. w miastach udział kobiet w ogóle ludności jest większy i wynosi 52,8% w powiecie prudnickim, a 52,4% w pozostałych powiatach (52,6% w gminie Grodków). Tym samym mniejszy jest udział kobiet w ogóle ludności na wsi: 51% w powiecie prudnickim, niewiele ponad 50% w pozostałych powiatach i 49,1% w gminie Grodków (średnio w latach 2004–2013 – 49,5%).

Tabela 4. Udział % kobiet w latach 2004-2013

udział kobiet	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	średnio
Grodków	50,7	50,8	50,9	50,9	50,9	51,0	50,9	50,9	51,0	50,8	50,9
Powiat nyski	51,4	51,5	51,6	51,6	51,6	51,6	51,4	51,3	51,4	51,4	51,5
Powiat prudnicki	52,0	52,0	52,0	52,1	52,1	52,0	52,0	52,0	52,0	51,9	52,0
Powiat głubczycki	51,0	50,9	51,0	51,0	51,1	51,1	51,3	51,2	51,3	51,3	51,1
RAZEM OF PN2020	51,4	51,4	51,5	51,6	51,6	51,6	51,5	51,4	51,4	51,4	51,5

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 5. Udział % kobiet w roku 2012 i 2013 w podziale na miasto i wieś

jednostka	ogółem		miasto		wieś	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Grodków	51,0	50,8	53,1	52,9	49,2	49,1
Powiat nyski	51,4	51,4	52,3	52,4	50,3	50,3
Powiat prudnicki	52,0	51,9	52,9	52,8	51,0	51,0
Powiat głubczycki	51,3	51,3	52,4	52,4	50,3	50,2
RAZEM OF PN2020	51,4	51,4	52,5	52,5	50,3	50,3

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

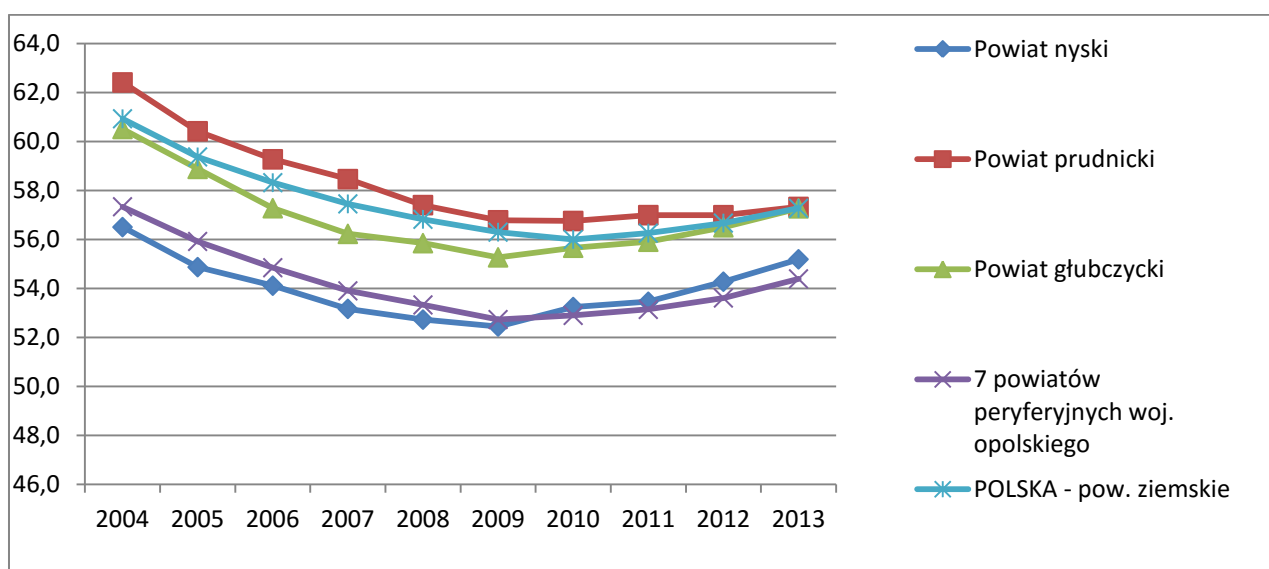
Należy stwierdzić, iż w przypadku terenów OF PN2020 największym problemem pod względem liczby ludności jest opuszczanie mniejszych miejscowości przez rdzennych mieszkańców i przenoszenie się w pobliże lub do ośrodków miejskich. Ponadto na przestrzeni lat obserwuje się spadek liczby mieszkańców całego obszaru. Wpływ na ten stan rzeczy mają zarówno migracje, jak i spadek liczby urodzeń.

1.2.2. Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym

W okresie 2004-2013 we wszystkich powiatach OF PN2020 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym malała, a rosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Liczba ludności w wieku produkcyjnym rosła w pierwszej fazie badanego okresu (do 2007 roku w powiecie nyskim i głubczyckim, do 2008 roku w pow. prudnickim i do 2010 roku w gminie Grodków), po czym miał miejsce spadek.

Obciążenie demograficzne ludności w wieku produkcyjnym, ludnością w wieku poprodukcyjnym we wszystkich 3 powiatach OF PN2020 jest obecnie wyższe, niż średnio w pozostałych 7 powiatach peryferyjnych woj. opolskiego i jeszcze wyższe niż w powiatach ziemskich kraju.

Wykres 1. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W poszczególnych gminach partnerskich OFPN2020 maksymalna liczba ludności w wieku produkcyjnym przypadała w różnych latach badanego okresu pomiędzy rokiem 2005 (3 gminy) a 2010 (4 gminy – największa ich liczba w jednym roku). Wielkości minimalne w większości gmin przypadły na rok ostatni – 2013, dla 5 gmin był to rok 2004 lub 2005 (tabela 7). Dynamiki spadku od wielkości maksymalnych do wielkości w 2013 roku były zróżnicowane: przy przyjęciu wielkości maksymalnej za 100, najmniejsza dynamika spadku (99) była w gminie wiejskiej Lubrza, największa (88) – w gminie wiejskiej Branice. Spadki w liczbach bezwzględnych były uzależnione od dynamiki i wielkości gminy: najmniejszy był w gminie Lubrza (42), największe – w największych gminach miejsko-wiejskich: Nysa (2367), Prudnik (1212) i Głubczyce (924) przy dynamice 94, nieco mniejszy spadek był w gminie miejsko-wiejskiej Głuchołazy (681) przy dynamice 96.

Tabela 6. Ludność w wieku produkcyjnym według gmin w latach 2004-2013

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	12462	12647	12710	12838	12868	12905	12990	12893	12804	12669
Branice	4885	4905	4898	4897	4796	4832	4591	4541	4462	4336
Głubczyce	15344	15394	15382	15351	15293	15340	15002	14847	14681	14470
Kietrz	7361	7393	7468	7477	7529	7472	7396	7384	7312	7252
Głucholazy	16336	16473	16444	16537	16559	16558	16387	16200	16107	15878
Korfantów	6085	6131	6121	6176	6229	6270	6097	6135	6147	6150
Łambinowice	5302	5304	5312	5300	5274	5285	5116	5126	5095	4999
Nysa	39321	39505	39542	39513	39206	39029	38449	38155	37727	37175
Otmuchów	9000	9128	9066	9140	9168	9160	9179	9140	9059	8941
Paczków	8838	8905	8892	8896	8841	8855	8770	8691	8566	8477
Skoroszyce	4147	4192	4151	4167	4222	4216	4238	4226	4196	4166
Biała	7137	7207	7233	7240	7203	7231	7053	7017	7034	6953
Lubrza	2811	2811	2857	2853	2871	2863	2874	2865	2855	2832
Prudnik	18649	18745	18654	18577	18559	18470	18179	17971	17772	17533
Gminy OF PN2020	157678	158740	158730	158962	158618	158486	156321	155191	153817	151831

Kolorem czerwonym oznaczono wielkości maksymalne, niebieskim – minimalne

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Na terenie OF PN2020 obserwuje się niekorzystne tendencje w strukturze ludności pod względem wieku, w kontekście możliwości aktywności zawodowej. Zwiększenie obciążenia demograficznego ludności w wieku produkcyjnym z ludnością w wieku poprodukcyjnym przyczynia się do zwiększenia zapotrzebowania na działalność pomocy społecznej, przy jednoczesnym zmniejszaniu się możliwości finansowania tego typu działalności, poprzez zmniejszenie się dochodów z podatków, na skutek zmniejszenia się liczby osób w wieku produkcyjnym. Szczególnie sytuacja ta dotyczy opieki nad osobami starszymi, których udział w populacji rośnie. Obecnie obciążenie demograficzne osobami w wieku poprodukcyjnym osób w wieku produkcyjnym jest znacznie wyższe aniżeli obciążenie osobami w wieku przedprodukcyjnym. Należy zatem w kontekście rozważań nad sytuacją demograficzną OF PN2020 stwierdzić, iż liczna grupa osób w wieku poprodukcyjnym implikuje konieczność działań w zakresie aktywizacji tych osób oraz stworzenia infrastruktury zapewniającej możliwość jak najefektywniejszego funkcjonowanie w społeczeństwie.

1.2.3. Migracje

Przemieszczanie się ludności jest zjawiskiem naturalnym. w związku z rozwojem globalnym i regionalnym pojawiły się nowe możliwości zmiany miejsca pobytu zarówno na skutek innowacji w infrastrukturze przemieszczania się jak i zmian administracyjno-prawnych. Najbardziej znaczącymi wydarzeniami ostatnich lat, które spowodowały liczne emigracje zagraniczne (przede wszystkim w celach zarobkowych) było wstąpienie Polski do Unii Europejskiej oraz otwarcie granic poprzez zawarcie porozumienia z Schengen.

Należy stwierdzić, że w całym okresie 2004-2013 powiaty OF PN2020 wykazywały ujemne saldo migracji. Odpływ na 1000 ludności był w powiatach nyskim i prudnickim niższy, a w powiecie głubczyckim wyższy niż w powiatach ziemskich kraju, ale od krajowych wskaźników zbytnio nie odbiegał. Natomiast znacznie niższe niż w powiatach ziemskich kraju były wskaźniki napływu na 1000 ludności. Tylko niecałe 60% odpływu było rekompensowanych przez napływ i to należy uznać za główną przyczynę wysokiego ujemnego salda migracji. Jedynym obszarem, na którym saldo migracji było dodatnie, jest obszar wiejski w gminie Nysa. Jest to przejaw procesu suburbanizacji, czyli migracji z miast na obszary podmiejskie.

Duży udział w emigracji ma emigracja zagraniczna. w powiecie prudnickim w latach 2005-2013 stanowiła ona aż 40% ogółu emigracji, w powiecie nyskim 22%, a w głubczyckim 15%. Poza wpływem wstąpienia Polski do Unii Europejskiej wiąże się to zapewne także ze składem narodowościowym ludności. Wśród przybywających na pobyt stały napływ z zagranicy ma udział kilkunastoprocentowy w powiatach nyskim i prudnickim oraz 8% w głubczyckim.

Tabela 7. Migracje na pobyt stały międzypowiatowe krajowe i zagraniczne w latach 2005-2013

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Zameldowania z innych powiatów										
Nyski	545	573	664	577	551	496	509	504	570	4989
Prudnicki	305	342	386	322	317	281	246	245	310	2754
Głubczycki	274	308	259	268	248	255	313	268	292	2485
Powiaty OF PN2020	1124	1223	1309	1167	1116	1032	1068	1017	1172	10228
Wymeldowania do innych powiatów										
Nyski	860	1029	956	889	840	931	838	726	899	7968
Prudnicki	315	384	397	329	363	342	354	395	344	3223
Głubczycki	409	454	451	331	392	428	432	373	439	3709
Powiaty OF PN2020	1584	1867	1804	1549	1595	1701	1624	1494	1682	14900
Zameldowania z zagranicy										
Nyski	50	66	103	104	127	85	79	66	54	734
Prudnicki	66	52	49	67	80	62	49	39	23	487
Głubczycki	19	25	26	28	36	27	26	16	17	220
Powiaty OF PN2020	135	143	178	199	243	174	154	121	94	1441

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Wymeldowania za granicę										
Nyski	177	535	317	312	145	134	169	162	266	2217
Prudnicki	247	357	427	249	203	138	179	110	199	2109
Głubczycki	75	104	93	94	53	41	68	46	106	680
Powiaty OF PN2020	499	996	837	655	401	313	416	318	571	5006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Migracje, a w szczególności emigracje zagraniczne mają zatem znaczący wpływ na liczbę ludności zamieszkałej na terenie OF PN2020. w związku z faktem, iż najczęściej emigrującą grupą społeczną są osoby w wieku produkcyjnym, co jest wynikiem małej liczby atrakcyjnych ofert pracy w regionie, przemieszczenia ludności wpływają negatywnie na sytuację społeczną regionu.

1.3. Infrastruktura mieszkalnictwa

Znaczenie infrastruktury mieszkalnictwa dla jakości życia mieszkańców danego obszaru jest niepodważalne. Warunki mieszkaniowe oraz dostępność cenowa mieszkań, a także ruch na rynku wtórnym nieruchomości są czynnikami kształtującymi planowanie polityki mieszkaniowej ze strony samorządów terytorialnych. Infrastruktura mieszkalnictwa obejmuje także systemy ogrzewania mieszkań, które w zależności od zastosowanej technologii mogą mniej lub bardziej oddziaływać na środowisko naturalne.

Jednym z najważniejszych problemów infrastruktury mieszkalnictwa na terenie OF PN2020 jest niedostępność ekonomiczna samodzielnych mieszkań dla wielu gospodarstw domowych o dochodach w pobliżu średnich oraz niższych, a więc dla większości gospodarstw. Dotyka to w zdecydowanej większości ludzi młodych (tworzących rodziny czy związki nieformalne oraz pojedynczych dorosłych osób mieszkających z rodzicami), którzy nie tworzą odrębnych samodzielnych gospodarstw domowych głównie z powodu trudności mieszkaniowych. Zjawisko to dotyczy nie tylko niedostępności mieszkań na własność (co byłoby oczywiste), ale i wysokich cen wynajmu mieszkań, m. in. z powodu niewielkiej ich podaży. w odróżnieniu bowiem od wielu bogatszych krajów, w których powszechną formą uzyskiwania dostępu do mieszkania jest wynajem, w Polsce przyjęło się, że mieszkanie powinno być na własność i taką głównie formę dostępu do mieszkań oferuje rynek. Występowanie tego problemu potwierdzają dokumenty planistyczne [np. Program Rewitalizacji Miasta Prudnika 2009-2015], zwracając uwagę na okazjonalność najmu (często bez umowy) i kilkukrotnie wyższe czynsze niż w mieszkaniach komunalnych i spółdzielczych [Program Rewitalizacji Miasta Prudnika 2009-2015]. Krokiem w dobrym kierunku było powstanie TBS, ale i to rozwiązanie było przeznaczone dla osób z dochodami co najmniej średnimi. Dokumenty planistyczne [Program Rewitalizacji Miasta Prudnika 2009-2015, Strategia Rozwoju Gminy Otmuchów na lata 2004-2020, Wieloletni Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Nysa na lata 2015-2020] pozwalają na identyfikację problemów związanych z infrastrukturą mieszkalnictwa w poszczególnych gminach.

Niewystarczający rozwój budownictwa mieszkaniowego [Strategia Rozwoju Gminy Otmuchów na lata 2004-2020], w powiecie prudnickim określany jako regres w budownictwie mieszkaniowym, nawet załamanie się budownictwa mieszkaniowego [Klepacz A.]. Rozwój budownictwa wykazuje z kolei wyższą dynamikę w powiecie nyskim. w 2013 roku oddano tam do użytkowania łącznie 281 mieszkań, z czego 182 przypadło na gminę Nysa. w pozostałych powiatach liczba oddawanych do użytkowania mieszkań była znacznie niższa i wynosiła 51 w powiecie prudnickim (z czego 25 w gminie Prudnik) oraz 38 w powiecie głubczyckim (z czego 25 w Głubczycach). w Grodkowie, jedynej gminie OFPN2020 z powiatu brzeskiego, do użytkowania oddano 43 mieszkania. Natomiast najmniej mieszkań oddaje się do użytkowania w gminach: Branice, Lubrza, Kietrz i Łambinowice.

Tabela 8. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2008-2013 w gminach i powiatach OFPN2020

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	14	38	29	30	23	20	23	28	26	43
Głuchołazy	14	15	8	23	23	24	40	28	36	24
Korfantów	5	2	2	3	8	10	8	7	6	10
Łambinowice	4	3	6	9	2	9	8	8	7	9
Nysa	69	118	87	96	121	119	114	93	116	182
Otmuchów	8	5	3	5	24	8	19	10	19	21
Paczków	10	6	4	10	28	10	13	9	11	14
Skoroszyce	2	5	2	7	6	7	9	10	21	11
Biała	5	7	7	11	8	5	2	6	6	12
Lubrza	6	9	2	7	5	8	1	2	5	5
Prudnik	17	33	45	10	40	18	27	16	19	25
Branice	4	1	0	0	1	1	2	1	2	3
Głubczyce	15	44	13	43	41	18	27	17	15	25
Kietrz	12	6	6	9	9	7	7	9	4	6
Gminy OF PN2020	185	292	214	263	339	264	300	244	293	390
Powiat nyski	114	154	114	155	220	192	219	172	223	281
Powiat prudnicki	40	52	76	41	69	54	32	48	33	51
Powiat głubczycki	32	57	19	53	52	31	36	27	25	38
Powiaty OF PN2020	186	263	209	249	341	277	287	247	281	370

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Zły stan techniczny części zasobów mieszkaniowych wynikający z niedostatku remontów, a także wieku zasobów (w Głubczycach 1/3 zasobów pochodzi sprzed II wojny światowej; powoduje to też nieprzystosowanie części mieszkań do współczesnych standardów [Strategia Rozwoju Gminy Głubczyce, 2001]), w tym zaniedbane mieszkaniowe zasoby komunalne [Strategia Rozwoju Gminy Grodków, 2007]. Program

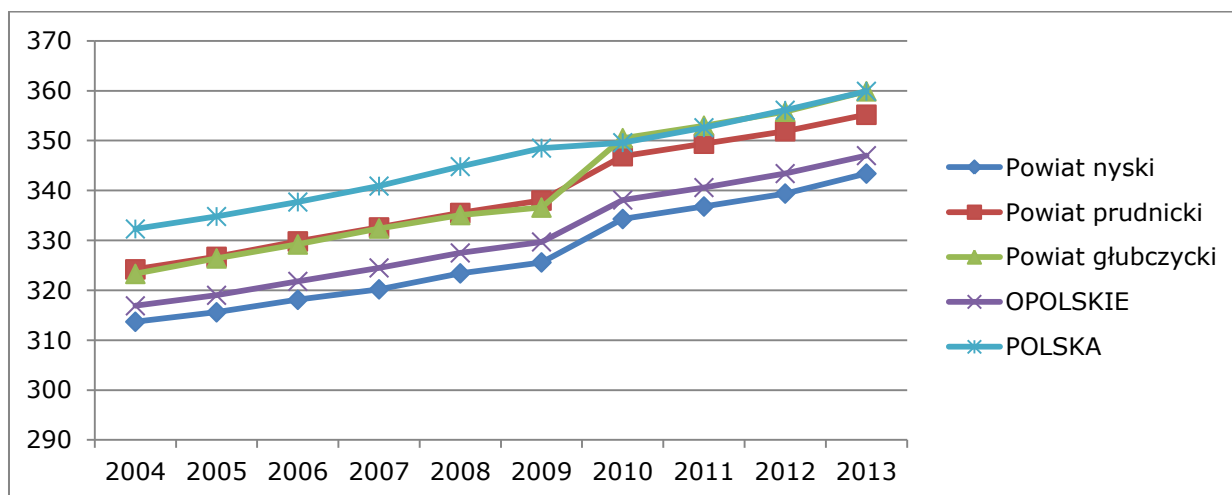
gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Nysa na lata 2015-2020 zakłada roczne zwiększanie nakładów przeznaczonych na remonty. Związane jest to z faktem, iż stan techniczny budynków będących własnością gminy nie jest zadowalający i wymaga poniesienia znacznych nakładów finansowych. W pierwszej kolejności planowane są prace związane z podłączeniem budynków do miejskiej sieci wodno-kanalizacyjnej. Jednocześnie ze względu na konieczność utrzymywania jakości elewacji i ich technicznej sprawności (właściwości termiczne) planuje się także systematyczne remonty elewacji.

Wiek zasobów komunalnych powoduje konieczność ponoszenia bardzo dużych nakładów finansowych na ich utrzymanie.

Większość gmin OF PN2020 posiada wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkań na 1 mieszkańca wyższy niż średnia w kraju. Na wsi wskaźniki są wyższe niż w mieście z powodu dominującego udziału zabudowy jednorodzinnej. Rozwój budownictwa mieszkaniowego jest jednak niewystarczający, nawet oceniany jako regres. Jak w całym kraju, jednym z głównych problemów jest niedostępność ekonomiczna samodzielnych mieszkań dla większości gospodarstw domowych, w tym dla zdecydowanej większości ludzi młodych. Do problemów należą też: zły stan techniczny części zasobów mieszkaniowych wynikający z braku remontów, a także bardzo duże nakłady finansowe na utrzymanie komunalnych zasobów mieszkaniowych, wynikające również z wieku zasobów.

Sytuację mieszkaniową w poszczególnych jednostkach OF PN2020 można porównać za pomocą wskaźnika obrazującego liczbę mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców. w powiecie głubczyckim na 1000 mieszkańców przypada 360 mieszkań, co jest równoznaczne ze średnią krajową. w pozostałych powiatach sytuacja jest trudniejsza: w powiecie prudnickim na 1000 mieszkańców jest 355 mieszkań (co jest wartością niższą niż średnia krajowa, ale jednocześnie wyższą niż średnia dla województwa opolskiego), zaś w powiecie nyskim – 342 mieszkania (najniższa wartość wśród analizowanych jednostek). Dane te pozwalają stwierdzić, iż choć jak wskazano powyżej w powiecie nyskim występuje największy rozwój budownictwa mieszkalnego, to, statystycznie, dostęp do mieszkań nadal jest najtrudniejszy.

Wykres 2. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Znacznie większe zróżnicowanie wskaźnika liczby mieszkań na 1000 mieszkańców występuje w przypadku gmin OFPN2020 (tabela 45) – w zależności od jednostki przyjmuje on wartość od 304 (gmina Skoroszyce) do 378 (gmina Prudnik). Jedynie w 4 gminach osiągnięto wskaźnik na poziomie wyższym niż średnia krajowa, wynosząca 360 mieszkań na 1000 ludności. Są to: Prudnik i Głubczyce (377) oraz Głuchołazy i Nysa (po 365), czyli największe ośrodki miejskie OFPN2020. Natomiast wskaźniki znacznie poniżej średniej krajowej, ale również znacznie poniżej średniej opolskiej (wynoszącej 347 mieszkań na 1000 ludności) występują w gminach: Skoroszyce, Łambinowice i Korfantów.

Tabela 9. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w gminach OFPN2020

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	308	309	312	312	313	315	326	327	328	332
Głuchołazy	334	336	339	341	344	346	354	358	360	365
Korfantów	272	275	277	279	281	283	301	303	304	306
Łambinowice	277	279	281	284	286	287	297	299	301	305
Nysa	329	331	334	337	341	343	356	359	361	365
Otmuchów	303	304	307	307	309	312	320	321	323	328
Paczków	307	308	309	311	317	318	311	314	318	320
Skoroszyce	279	279	283	285	283	286	295	298	301	304
Biała	286	287	290	292	296	297	311	314	315	320
Lubrza	299	304	304	310	311	314	314	317	319	322
Prudnik	345	346	350	352	356	357	369	371	374	378
Branice	286	287	291	293	298	300	313	317	322	329
Głubczyce	337	340	343	347	350	350	369	371	374	377
Kietrz	318	321	322	325	325	328	335	336	339	343
Gminy OF PN2020	318	320	323	325	328	330	341	343	346	350

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Ponadto zgodnie z przeprowadzonymi badaniami społecznymi większość mieszkań ogrzewana jest węglem, co wiąże się z silnym zanieczyszczeniem powietrza i ma negatywny wpływ na środowisko. Należy zatem stwierdzić, iż na terenie OF PN2020 infrastruktura mieszkalna jest niewystarczająca, a ponadto jej stan techniczny jest zły, co w połączeniu z oceną zastosowanej technologii grzewczej implikuje konieczność interwencji i poprawy sytuacji w tym wymiarze.

W Gminie Nysa rozważone będą możliwości skorzystania ze środków pomocowych (środki pozyskiwane z funduszy programów rządowych bądź z Unii Europejskiej) lub budownictwo w systemie partnerstwa publiczno-prywatnego. [Wieloletni Program gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Nysa na lata 2015-2020]

1.4. Infrastruktura oświaty

Infrastruktura oświaty jest ważnym czynnikiem rozwoju społecznego. z perspektywy zmniejszającej się liczby ludności jej utrzymanie i rozbudowa stanowi poważny problem, w szczególności dla mniejszych gmin. Jednocześnie należy zwrócić uwagę na fakt, że występowanie, różnorodność i jakość tego typu placówek może odgrywać znaczącą rolę dla poprawy wskaźników demograficznych, wpływając na decyzję ludzi o pozostaniu w obecnym miejscu zamieszkania.

Oferta żłobkowa na terenie OF PN2020 jest niewystarczająca, szczególnie mała liczba miejsc w placówkach dla dzieci do drugiego roku życia występuje w miejscowościach Paczków oraz Grodków.

Tabela 10. Żłobki i kluby dziecięce w latach 2012-2013

Jednostka terytorialna	Żłobki	Oddziały żłobkowe	Kluby dziecięce	Miejsca (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)		Miejsca na 100 dzieci w wieku 1-2 lat
	2013	2013	2013	2012	2013	2013
Grodków - miasto	0	0	1	15	15	3,7
Głuchołazy - miasto	2	0	0	68	68	17,6
Nysa - miasto	3*	0	1**	165	172	18,1
Otmuchów - miasto	0	1	0	15	40	14,4
Paczków - miasto	0	1	0	8	12	5,3
Prudnik - miasto	1	2	0	84	113	22,6
Branice	2	0	0	15	45	45,0
Głubczyce - miasto	1	0	1	24	29	7,1
OF PN2020	4	4	1	146	239	94,4

* w tym 2 żłobki prowadzone przez Gminę, jeden żłobek prywatny

** klub dziecięcy prowadzony przez osobę fizyczną

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W przypadku placówek przedszkolnych sytuacja na terenie OF PN2020 jest znacznie lepsza, jednakże biorąc pod uwagę zapotrzebowanie na tego typu usługi miejsc w placówkach dla dzieci w wieku 3-6 lat jest za mało, w niektórych miejscowościach. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż rozmieszczenie placówek jest nierównomierne. Część rejonów dysponuje liczbą miejsc znacznie przekraczającą potrzeby, podczas gdy w innych występują znaczące braki w tym zakresie.

Tabela 11. Przedszkola w latach 2010-2013

Jednostka terytorialna	Ogółem				Miejsca				Miejsca na 100 dzieci w wieku 3-6 lat
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	2013
Grodków	3	4	5	5	393	454	456	454	49,3
Głuchołazy	3	3	3	3	403	399	399	419	45,5
Korfantów	4	4	3	3	231	260	240	255	72,6
Łambinowice	6	6	6	6	245	265	265	261	92,6
Nysa	15	14	13	13	1375	1378	1378	1507	73,7
Otmuchów	9	9	9	9	476	475	475	475	88,6
Paczków	10	10	10	10	531	527	486	499	95,0
Skoroszyce	3	3	3	3	190	191	214	215	75,4
Biała	5	2	2	3	339	390	393	395	103,7
Lubrza	1	1	1	1	155	155	159	165	91,2
Prudnik	10	11	12	12	851	887	852	898	85,8
Branice	3	3	3	3	320	320	320	300	128,8
Głubczyce	3	3	3	4	465	465	515	570	60,4
Kietrz	2	3	3	3	160	180	190	170	40,2
Gminy OF PN2020	67	65	65	67	5107	5233	5247	5455	935,4

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Zasoby infrastruktury dla oświaty ponadgimnazjalnej młodzieży należy uznać za wystarczające w aspekcie ilościowym dotyczącym bazy lokalowej, ponieważ liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w miastach OF PN2020 w ostatnich kilku latach spadała lub była stabilna, natomiast prognoza bezmigracyjna (zawarta w rozdziale 3) wykazuje spadek liczebności młodzieży w wieku nauki w tych szkołach w przyszłości: w 2020 roku poniżej 80% liczby młodzieży w wieku 16-18 lat według stanu w 2013 roku (w powiecie nyskim 74% stanu z 2013 roku, w prudnickim i głubczyckim po ok. 79%, w gminie Grodków 73%).

Powyższą ocenę potwierdzają gminne dokumenty planistyczne. i tak, stwierdzają że obecnie gminna i powiatowa sieć oświatowa w Nysie jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb i nie przewiduje się w najbliższych latach budowy nowej placówki, natomiast w dłuższej perspektywie należy prowadzić monitoring zmian demograficznych i dostosować inwestycje do potrzeb społecznych [Studium, 2014].

Korzystanie ze szkół ponadgimnazjalnych najdogodniejsze jest w obrębie powiatów, ale są wyjątki: z Głuchołaz jest bliżej do Prudnika, niż do Nysy, a z Głogówka do Głubczyc, niż do Prudnika. Poza tym kształcenie się w zawodzie, który nie jest nauczany w każdym powiecie, może wymagać korzystania z internatu. Programowanie struktury szkół ponadgimnazjalnych i kierunków kształcenia w szkołach zawodowych można uznać za dziedzinę, która wymaga współdziałania partnerów OF PN2020. Są to zadania trudne, ponieważ wymagają prognozowania zapotrzebowania na rodzaje wykształcenia i profile zawodowe absolwentów.

Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2004-2013 systematycznie zmniejszała się, osiągając w 2013 r. 84% stanu z 2004 r. Jako idące w dobrym kierunku należy ocenić zmiany struktury tych szkół: liczba uczniów techników wzrosła 1,5-krotnie, a udział uczniów wszystkich szkół zawodowych wzrósł z 42% do 60%.

1.5. Infrastruktura pomocy społecznej

Infrastruktura pomocy społecznej na terenie OF PN2020 tworzona jest w znacznej mierze przez jednostki publiczne, których działalność wspierana i uzupełniana jest przez inne podmioty.

Na jednostkach samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej w określonym zakresie, zgodnie z przypisanymi zadaniami własnymi oraz zadaniami zleconymi¹. Jednostki instytucjonalnej pomocy społecznej (gminne ośrodki pomocy społecznej) funkcjonują w każdej z gmin oraz każdym z powiatów należących do OF PN2020. Największymi trudnościami w działaniach prowadzonych przez te instytucje są:

- Niewystarczająca liczba pracowników i środków finansowych;
- Rosnąca liczba osób pobierających świadczenia (bardzo duży wzrost w perspektywie ostatnich 30 lat);
- Niska efektywność aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym, w związku z niewystarczającym wsparciem pozafinansowym.

Natomiast zadania powiatu wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o cudzoziemcach, ustawy o samorządzie powiatowym oraz innych przepisów prawa na terenie OF PN2020 realizują: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głubczycach, Powiatowe Centrum Pomocy w Nysie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu (dla gminy Grodków).

¹ Ustawa o pomocy społecznej, tekst jednolity, Dziennik Ustaw 2015, poz. 163

Dla mieszkańców OF PN2020 ze specjalnymi potrzebami (m.in. dla osób niepełnosprawnych fizycznie lub intelektualnie, w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych czy przewlekle psychicznie chorych) dostępnych jest 11 domów pomocy społecznej, świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, rehabilitacyjne i wspomagające. Łącznie dysponują one 1 435 miejscami, z czego 793 znajduje się w DPS prowadzonych na terenie powiatu głubczyckiego, 304 w DPS prowadzonych na terenie powiatu nyskiego, 190 – na terenie powiatu prudnickiego, zaś gmina Grodków (powiat brzeski) posiada w DPS na swoim terenie 148 miejsc. Na terenie Gminy Nysa funkcjonuje Noclegownia dla bezdomnych, dysponująca 60 miejscami dla osób potrzebujących schronienia. Poniżej przedstawiono listę placówek znajdujących się na terenie OF PN2020:

- Dom Pomocy Społecznej w Kopernikach (Koperniki 17) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincji Św. Józefa, dysponujący 105 miejscami (dla kobiet i mężczyzn), w tym 90 miejscami dla osób w podeszłym wieku i 15 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych;
- Dom Pomocy Społecznej „Maria” w Korfantowie (ul. 3 Maja 2) prowadzony przez Powiat Nyski, dysponujący 56 miejscami (dla kobiet i mężczyzn), w tym 51 miejsc dla osób w podeszłym wieku i 5 miejsc dla osób niepełnosprawnych fizycznie;
- Dom Pomocy Społecznej w Nysie (ul. Aleja Wojska Polskiego 77) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej Prowincja Polska, dysponujący 80 miejscami (dla mężczyzn), w tym 45 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie i 35 miejsca dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Nysie (ul. Świętojańska 6) prowadzony przez Kongregację Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, dysponujący 63 miejscami dla osób przewlekle chorych psychicznie (dla kobiet);
- Dom Pomocy Społecznej w Kietrze (ul. Raciborska 81) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi, dysponujący 50 miejscami (dla kobiet), w tym 25 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie i 25 miejsc dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Grabinie (Grabina 72, gm. Biała) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety Prowincja Nysa, dysponujący 50 miejscami (dla kobiet), w tym 40 miejsc dla osób w podeszłym wieku i 10 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych;
- Dom Pomocy Społecznej w Klisinie z filiami w Branicach, Boboluszkach, Radyni, Bliszczycach, Dziańcach, Głubczycach i Kietrze, prowadzony przez Powiat Głubczycki, dysponujący łącznie 743 miejscami, w tym 714 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych i 29 miejsc dla osób w podeszłym wieku;
- Dom Pomocy Społecznej w Prudniku (ul. Młyńska 11), prowadzony przez Powiat Prudnicki, dysponujący 78 miejscami dla osób w podeszłym wieku (dla kobiet i mężczyzn);

- Dom Pomocy Społecznej – Ośrodek Rehabilitacji i Opieki Psychiatrycznej w Raclawicach Śląskich (ul. Zwycięstwa 34, gm. Głogówek), prowadzony przez Powiat Prudnicki, dysponujący 62 miejscami dla osób przewlekle psychicznie chorych (dla kobiet i mężczyzn);
- Dom Pomocy Społecznej w Grodkowie (ul. Mickiewicza 15), prowadzony przez Powiat Brzeski, dysponujący 53 miejscami, w tym 43 miejsc dla osób w podeszłym wieku i 10 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych (dla kobiet i mężczyzn);
- Dom Pomocy Społecznej w Jędrzejowie (gmina Grodków), prowadzony przez Powiat Brzeski, dysponujący 95 miejscami dla dorosłych mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie [Rejestr domów pomocy społecznej, Wojewoda Opolski].

Dodatkowo, całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku na terenie OFPN2020 zapewniają:

- Dom Świętego Jana Bożego w Prudniku (ul. Piastowska 6), prowadzony przez Konwent OO. Bonifratrów, dysponujący 30 miejscami dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i osób w podeszłym wieku;
- „Spokojna Przystań” (Chomiąża 46a, gm. Głubczyce), działalność gospodarcza, dysponujący 46 miejscami dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i przewlekle chorych [Rejestr placówek zapewniających całodobową opiekę..., Wojewoda Opolski].

Do dyspozycji mieszkańców OF PN2020 są również domy dziennego pobytu i środowiskowe domy samopomocy. Oferta domów dziennego pobytu kierowana jest do osób starszych, szczególnie samotnych oraz niepełnosprawnych. Domy dziennego pobytu często świadczą szereg różnych usług dla swoich podopiecznych: prowadzona jest terapia zajęciowa i organizowane są różnorodne ciekawe zajęcia (np. rękodzieło, nordic walking, zajęcia taneczne czy komputerowe), odbywają się wycieczki i wyjazdy o charakterze kulturalno-rekreacyjnym, prowadzone są zadania z zakresu ochrony i profilaktyki zdrowotnej (np. pomiary ciśnienia, wagi ciała, masaże), w tym podtrzymywanie sprawności fizycznej (gimnastyka zdrowotna i rehabilitacja, fitness) czy spotkania z interesującymi ludźmi. Często działalność tego typu placówek obejmuje także przygotowanie i wydawanie posiłków obiadowych. DDP są miejscami spotkań osób starszych, sposobem na atrakcyjne spędzenie wolnego czasu, ale również wpływają na poprawę samopoczucia osób starszych, często samotnych i wykluczonych z życia społecznego. Choć DDP pełnią ważną rolę (szczególnie w kontekście starzejącego się społeczeństwa i wyzwań demograficznych) w każdym z powiatów, które przystąpiły do OF PN2020 znajduje się przynajmniej jeden dom dziennego pobytu.

Również środowiskowe domy samopomocy są placówkami pobytu dziennego, jednak ich oferta skierowana jest do osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo. Na terenie OF PN2020 funkcjonują zaledwie 3 takie placówki.

Dodatkowo, usługi reintegracji społecznej i zawodowej świadczone są przez Kluby Integracji Społecznej (KIS). KIS prowadzony jest m.in. w Gminie Nysa [Rejestr Klubów Integracji Społecznej województwa opolskiego, Wojewoda Opolski]. Od stycznia 2016 rozpocznie działalność Centrum Integracji Społecznej w Nysie w formie samorządowego

zakładu budżetowego. Aktualnie, CIS prowadzi Spółdzielnia Socjalna „Parasol” w Nysie. Tym samym, od przyszłego roku, na terenie Gminy Nysa funkcjonować będą dwa Centra Integracji Społecznej. Powiat nyski zamierza wybudować w Nysie przy ulicy Grodkowskiej Centrum Rehabilitacji i Integracji Społecznej. w ramach ww. Centrum funkcjonować będzie sala gimnastyczna, gabinety rehabilitacyjne, Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych oraz Warsztat Terapii Zajęciowej. Warsztaty Terapii Zajęciowej są obecnie prowadzone na terenie OF PN2020 między innymi w gminie Grodków w powiecie brzeskim, przez Grodkowskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i ich Przyjaciół oraz w Nysie i w Głucholazach w powiecie nyskim przez organizację pozarządową.

Placówki opiekuńczo wychowawcze i domy pomocy społecznej funkcjonujące na terenie powiatu nyskiego w przyszłości planują między innymi: otwarcie 14-to osobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej w tym utworzenie z osobnym wejściem mieszkania dla usamodzielniających się wychowanków, adaptację strychu na potrzeby świetlicy do zajęć relaksacyjno-terapeutycznych, wykonanie boiska sportowego, mini-boiska i wiaty grillowej, modernizację i wyposażenie placu zabaw dla mieszkańców DPS, odnowienie elewacji budynków DPS.

W obrębie OF PN2020 funkcjonuje również 10 spółdzielni socjalnych:

- Niezapominajka Spółdzielnia Socjalna, Zubrzyce, ul. Słoneczna 17 (powiat głubczycki, gmina Głubczyce);
- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „STUDIO DOBREGO SMAKU”, Głubczyce, Boguchwałów 92 (powiat głubczycki, gmina Baborów);
- Młyn Niwnica Spółdzielnia Socjalna, Niwnica, Niwnica 132 (powiat nyski, gmina Nysa);
- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „PROFECTUS”, Nysa, ul. B. Prusa 1B/9 (powiat nyski, gmina Nysa);
- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „NISSA”, Nysa, ul. Mazowiecka 1 (powiat nyski, gmina Nysa);
- Spółdzielnia Socjalna „Parasol”, Jędrzychów, ul. Słowicza 11 (powiat nyski, gmina Nysa);
- Spółdzielnia Socjalna „MAKOWICE”, Skoroszyce, Makowice 81 (powiat nyski, gmina Skoroszyce);
- Spółdzielnia Socjalna „FENIX” w Głogówku, Głogówek, ul. Szkolna 3/2 (powiat prudnicki, gmina Głogówek);
- Prudnicka Spółdzielnia Socjalna Domowe Smaki, Prudnik, ul. Plac Zamkowy 2 (powiat prudnicki, gmina Prudnik);

- Prudnicka Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „DOBROMIR”, Prudnik, ul. Piastowska 28 (powiat prudnicki, gmina Prudnik)²;

Placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone są w każdym z trzech powiatów, które przystąpiły do Partnerstwa Nyskiego, a także w gminie Grodków.

Do najważniejszych instrumentów w ramach zwalczania problemów społecznych na terenie OF PN2020 należą:

- niebieska karta i działania z nią związane,
- działalność świetlic środowiskowych,
- działalność zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy,
- działalność gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
- funkcjonowanie poradnictwa psychologicznego,
- prowadzenie środowiskowych domów samopomocy,
- prowadzenie publicznych i niepublicznych domów pomocy społecznej,
- funkcjonowanie domów kultury oraz innych instytucji aktywizujących młodzież,
- prowadzenie mieszkań chronionych i interwencyjnych,
- tworzenie ośrodków wsparcia dla osób wykluczonych społecznie (np. dla osób doświadczających przemocy).

1.6. Stan zdrowia mieszkańców i dostępności usług medycznych

Dostępność usług medycznych na terenie OF PN2020 jest niewystarczająca, w szczególności ze względu na trudności z uzyskaniem konsultacji w poradniach specjalistycznych czy wykonaniem pilnych zabiegów operacyjnych. Jest to spowodowane czynnikiem zewnętrznym (wysokość kontraktów z NFZ).

Na dostęp do usług medycznych oraz ich jakość wpływają także dostępne zasoby kadry medycznej. Dane statystyczne GUS pozwalają stwierdzić, iż w 2013 roku w zakładach opieki zdrowotnej na terenie powiatów, które przystąpiły do Partnerstwa Nyskiego, pracowało łącznie 400 lekarzy (wg podstawowego miejsca pracy). Zdecydowana większość z nich wykonywała swoją pracę na obszarze powiatu nyskiego, co wynika z większego nasycenia tego terenu placówkami ochrony zdrowia (szpitale w Nysie, Paczkowie i Głuchołazach). Dane wskazują trudną sytuację w powiecie prudnickim, gdzie liczba pracujących lekarzy bardzo się zmniejszyła.

² Za: Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych – Katalog spółdzielni socjalnych według rejestracji w KRS, aktualizacja 4 marca 2015 roku (<http://ozrss.pl/category/katalog/województwo/opolskie/>)

Tabela 12. Lekarze pracujący w placówkach ochrony zdrowia w latach 2006-2013 w powiatach OF PN2020

Lekarze	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost
	personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy ³								
Powiat nyski	229	233	233	272	222	219	-	266	37
Powiat prudnicki	71	67	71	70	68	76	-	56	-15
Powiat głubczycki	60	58	67	61	70	74	-	78	18
Powiaty OF PN2020	360	358	371	403	360	369	0	400	40

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

OF PN2020 posiada rozwiniętą sieć usług: od podstawowej opieki zdrowotnej, poprzez szpitale i poradnie specjalistyczne, często związane ze szpitalami, po szpital II poziomu referencyjnego i związane z nim wysokospecjalistyczne przychodnie w Nysie. Wskutek restrukturyzacji instytucji ochrony zdrowia, w tym przekształceń własnościowych i powstania wielu nowych, prywatnych podmiotów, obecnie placówki ochrony zdrowia mają różny status właścicielski i organizacyjny.

Sieć podmiotów świadczących usługi medyczne w obrębie OF PN2020 cechuje się znacznym zróżnicowaniem w zależności od powiatu i gminy. Usługi specjalistyczne ofertowane są głównie w największych ośrodkach miejskich OF PN2020 (tj. Nysa, Prudnik, Głuchołazy i Głubczyce, a także Grodków, Paczków oraz Otmuchów). Natomiast w ośrodkach leczniczych poza tymi obszarami dla mieszkańców dostępne są przede wszystkim usługi podstawowej opieki zdrowotnej. Jest to tendencja występująca na terenie całego kraju, związana również z przedstawioną w poprzednich podrozdziałach hierarchią ośrodków usługowych.

Podstawową opiekę zdrowotną (POZ) na terenie OF PN2020 realizują łącznie 64 podmioty. Niemal w całości są to niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej posiadające kontrakty z NFZ na świadczenie określonych usług dla ludności. Usługi z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w ramach NFZ można uzyskać w 37 podmiotach, zaś leczenie stomatologiczne może być realizowane u 48 świadczeniodawców. Mniej podmiotów wykonuje w ramach podpisanych umów z NFZ zadania z zakresu rehabilitacji leczniczej (19), świadczenia pielęgniarstwa i opiekuńcze (18), leczenie szpitalne czy opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień (po 10).

Łączna wartość kontraktów podpisanych przez NFZ ze świadczeniodawcami z terenu OF PN2020 na rok 2015 wynosi 253 464 661,31 zł. Zdecydowana większość tej kwoty trafi do placówek w powiecie nyskim (niemal 170 mln zł, tj. 67%), znacznie mniej do pozostałych powiatów: głubczyckiego (niemal 54 mln zł, tj. 21,3%) i prudnickiego (25,5 mln zł, tj. 10,1%) oraz gminy Grodków (ponad 4 mln zł, tj. 1,6%).

³Pracujący według podstawowego miejsca pracy – osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczających pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy. Osoby te, niezależnie od wymiaru czasu pracy, są liczone raz, według podstawowego miejsca zatrudnienia. Dane obejmują osoby pracujące z pacjentem, bez osób pracujących w NFZ, administracji państwowej, uczelniach wyższych; nie obejmują osób, pracujących w MON i MSWiA (wyjaśnienie GUS)

Tabela 13. Liczba świadczeniodawców, z którymi NFZ zawarł umowy na realizację wybranych usług na 2015 rok

		Podstawowa opieka zdrowotna	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna	Leczenie szpitalne	Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	Rehabilitacja lecznicza	Leczenie stomatologiczne	Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze
	Grodków	5	4	1	2	1	3	2
powiat nyski	Głuchołazy	6	2	2	2	3	2	2
	Kamiennik	1	0	0	0	0	0	0
	Korfantów	5	1	1	0	1	1	0
	Łambinowice	2	0	0	0	0	1	0
	Nysa	14	18	3	3	6	17	3
	Otmuchów	2	1	0	0	1	2	0
	Paczków	2	2	0	0	2	2	0
	Pakosławice	1	0	0	0	0	0	0
	Skoroszyce	1	0	0	0	0	0	0
powiat prudnicki	Biała	4	0	1	0	0	2	1
	Głogówek	4	1	0	0	0	2	0
	Lubrza	0	0	0	0	0	1	0
	Prudnik	5	4	1	1	1	3	5
powiat głubczycki	Baborów	1	0	0	0	0	2	0
	Branice	2	1	0	1	1	2	1
	Głubczyce	7	1	1	1	3	6	2
	Kietrz	2	1	0	0	0	2	2
Gminy OF PN2020		64	36	10	10	19	48	18

Źródło: Obliczenia własne na podst. danych NFZ (<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Search.aspx>) – stan na 23.02.2015

Tabela 14. Sumaryczna kwota zobowiązań NFZ wynikająca z zawartych umów na 2015 rok (bez POZ)

		Kwota
	Grodków	4 077 250,86 zł
powiat nyski	Głuchołazy	34 047 511,28 zł
	Kamiennik	-
	Korfantów	17 205 666,08 zł
	Łambinowice	187 872,00 zł
	Nysa	116 803 313,98 zł
	Otmuchów	664 028,58 zł
	Paczków	992 307,41 zł
	Pakosławice	-
	Skoroszyce	-
	powiat prudnicki	Biała
Głogówek		569 674,62 zł
Lubrza		90 928,32 zł
Prudnik		20 466 833,84 zł
powiat głubczycki	Baborów	624 442,88 zł
	Branice	26 460 243,31 zł
	Głubczyce	25 928 430,63 zł
	Kietrz	963 948,36 zł
Gminy OF PN2020		79 486 711,12 zł

Źródło: Obliczenia własne na podst. danych NFZ (<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Search.aspx>) – stan na 23.02.2015

W każdym z powiatów OF PN2020 mieszkańcy mogą poddać się leczeniu szpitalnemu w miejscu zamieszkania. Opiekę szpitalną oferują największe placówki zlokalizowane w Nysie, Prudniku, Głubczycach i Głuchołazach, a także mniejsze szpitale w Paczkowie czy Białej i szpital psychiatryczny w Branicach. Większość placówek prowadzących leczenie szpitalne w obrębie OF PN2020 to samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, tworzone przez odpowiednie jednostki administracyjne, tj. powiaty (ZOZ w Nysie, ZOZ w Białej, SP ZOZ w Głuchołazach, SP ZOZ w Głubczycach) lub województwo (OCR w Korfantowie, szpital w Branicach). Dodatkowo w Głuchołazach znajduje się szpital specjalistyczny MSW. Dwie placówki szpitalne znajdującego się na terenie OF PN2020 mają formę spółki akcyjnej.

Pacjenci potrzebujący kompleksowej opieki w miejscu zamieszkania mogą skorzystać z oferty Stacji Opieki Caritas Diecezji Opolskiej. Opieka świadczona przez zespoły pielęgniarek środowiskowych ukierunkowana jest na wykonywanie zabiegów pielęgnacyjno-leczniczych, promocję i profilaktykę zdrowotną czy ocenę wydolności

pielęgnacyjno-opiekuńczej rodziny. Siedziby Stacji Opieki Caritas Diecezji Opolskiej na terenie OF PN2020 znajdują się w:

- Baborowie (Rynek 3);
- Białej (ul. Stare Miasto 24);
- Głogówku (al. Lipowa 5A);
- Głubczycach (ul. Kościuszki 24);
- Głuchołazach (ul. Gen. Andersa 74/76);
- Kamienniku (ul. Kościuszki 2);
- Kietrze (ul. Wojska Polskiego 21);
- Korfantowie (ul. 3 Maja 4);
- Łambinowicach (ul. Zawadzkiego 29);
- Nysie (ul. Głuchołaska 8);
- Otmuchowie (ul. Żeromskiego 1);
- Paczkowie (ul. Kościelna 11)⁴.

Ponadto w Nysie znajduje się jedyne na terenie OFPN2020 hospicjum stacjonarne prowadzone przez Stowarzyszenie Auxilium „Hospicjum św. Arnolda Janssena w Nysie” (ul. Sienkiewicza 7b). Nyskie hospicjum (NZOZ Hospicjum św. Arnolda Janssena w Nysie) sprawuje opiekę nad pacjentami i ich rodzinami w trzech obszarach: hospicjum stacjonarne, hospicjum domowego oraz poradni opieki paliatywnej. Hospicjum stacjonarne dysponuje dwunastoma łóżkami, przeznaczonymi dla pacjentów znajdujących się w terminalnym stadium choroby nowotworowej, zaś hospicjum domowe dysponuje dwoma samochodami, przy pomocy których realizowane są wizyty domowe lekarsko-pielęgniarskie i pielęgniarskie⁵.

Do stacjonarnych zakładów udzielających całodobową opiekę medyczną obejmującą: leczenie, pielęgnację i rehabilitację osób niewymagających hospitalizacji należą Zakłady Opiekuńczo-Lecznicze. Na terenie OF PN2020 funkcjonuje tego rodzaju placówek należą do nich:

- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Paczkowie (51 łóżek),
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Głuchołazach (43 łóżka na oddziale o profilu ogólnym oraz 36 łóżek na oddziale o profilu psychiatrycznym),
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Głogówku (48 łóżek) – Prudnickie Centrum Medyczne S.A. w Prudniku,
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Głubczycach (89 łóżek),
- Niepubliczny Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Grodkowie, przy Niepublicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej "PROMED,

Wszystkie gminy OF PN2020 dysponują placówkami aptecznymi – niemal w każdej gminie jest ogólnodostępna apteka. Jedyne odstępstwo dotyczy gminy Lubrza, w której znajduje się punkt apteczny. Liczba aptek zlokalizowanych w poszczególnych jednostkach administracyjnych jest wyraźnie zależna od wielkości gminy, stąd też najwięcej takich placówek mieści się w głównych miastach obszaru.

⁴ Za: http://caritas.diecezja.opole.pl/index.php?option=com_content&view=category&id=42&Itemid=242

⁵ Za: <http://www.hospicjum-auxilium.pl/hospicjum.php>

Poprawa dostępności usług medycznych jest wskazana w szczególności w zakresie długiego czasu oczekiwania na realizację usług medycznych i zadłużenia niektórych placówek. Ze względu na brak rejonizacji w ochronie zdrowia (możliwość korzystania z usług w innej gminie, innym powiecie) w dziedzinie tej może być pożądane współdziałanie partnerów w ramach OF PN2020.

1.7. Infrastruktura kultury, sportu, rekreacji

Jednostki administracyjne należące do Partnerstwa Nyskiego 2020 charakteryzują się zróżnicowaną infrastrukturą kulturalną i sportowo-rekreacyjną. **Głównymi centrami tego rodzaju usług są miasta powiatowe, tj. Nysa, Prudnik i Głubczyce**, ale podstawowe obiekty kulturalne (domy kultury, biblioteki publiczne) czy sportowe (np. ośrodki sportu i rekreacji, boiska czy orliki) funkcjonują we wszystkich gminach OF PN2020. Odrębną kwestią pozostaje stan techniczny obiektów oraz dopasowanie oferty placówek do potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Natomiast z usług kultury wyższego rzędu (np. teatry, opery, filharmonie, galerie, wystawy, itp.) mieszkańcy OF PN2020 korzystają poza jego granicami, głównie w Opolu i we Wrocławiu, dlatego właśnie może być pożądane współdziałanie partnerów w rozwijaniu unikalnych usług ponadregionalnych.

Organizacją aktywności sportowo-turystycznej w Nysie zajmuje się Nyski Ośrodek Rekreacji (NOR sp. z o.o.) z siedzibą w Skorochowie. Dysponuje on bazą obejmującą następujące obiekty:

- Stadion Miejski z widownią na 1500 miejsc oraz infrastrukturą towarzyszącą (korty tenisowe – 5 boisk do tenisa, ściana treningowa oraz widownia na 100 miejsc, bieżnie, w okresie zimowym sztuczne lodowisko);
- Kryta pływalnia;
- Kąpielisko Miejskie przy ul. Ujejskiego z piaszczystą plażą, terenami zielonymi (boiska do koszykówki i siatkówki, korty tenisowe) i zapleczem gastronomicznym;
- Infrastruktura rekreacyjno-turystyczna przy siedzibie NOR w Skorochowie: plaża, kąpielisko, przystań, stanowiska wędkarskie, obiekty noclegowe i gastronomiczne, pole namiotowe;
- Kompleks boisk „ORLIK 2012” przy ul. Kordeckiego;
- Skatepark przy Al. Lompy.

Infrastrukturę sportową uzupełniają obiekty zlokalizowane przy placówkach szkolnych (np. nowopowstałe wielofunkcyjne boisko przy Gimnazjum nr 1 w Nysie).

Planuje się przebudowę obecnych lub budowę nowych obiektów w Nysie, m.in. budowę kompleksu sportowego wraz z halą widowiskowo-sportową w Nysie przy ul. Sudeckiej, zagospodarowanie obiektu kąpieliska miejskiego w Nysie, modernizację stadionu miejskiego w Nysie przy ul. Kraszewskiego, budowę ścieżek rowerowych w mieście i gminie, budowę boiska przy Szkole Podstawowej Nr 5 oraz przebudowę strzelnicy sportowej.

W mieście i gminie Nysa organizowane są liczne imprezy kulturalno-rekreacyjne o randze nie tylko lokalnej, ale i regionalnej i międzynarodowej. Organizatorami tych imprez jest Urząd Miejski w Nysie, podległe jednostki organizacyjne oraz stowarzyszenia działające na terenie Gminy. Do najważniejszych cyklicznych imprez kulturalno-rekreacyjnych w Gminie Nysa zaliczyć można m.in.:

- Uroczysta Gala wręczenia Trytona Nyskiego (luty);
- Dni Nysy (maj);
- Salon Nyski – wystawa artystów plastyków (maj);
- Widowisko Plenerowe „Noc Świętojańska” (czerwiec);
- Mistrzostwa Skuterów Wodnych (lipiec);
- Dni Twierdzy Nysa (lipiec);
- Wakacyjny Kurs Big-Bandów (lipiec);
- Festiwal Ognia i Wody (sierpień);
- Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Folk Fiesta” (sierpień);
- Regaty Żeglarskie o Błękitną Wstęgę Jeziora Nyskiego (sierpień);
- Zawody Motorowodne o Złotą Śrubę Jeziora Nyskiego (sierpień);
- Bieg Uliczny „Szlakiem Zabytków Nysy” (wrzesień);
- Festiwal Muzyczny „Muzyka w zabytkowych kościołach i wnętrzach Księstwa Nyskiego” (wrzesień-październik);
- Turniej Poetycki „Orzech” im. Jerzego Kozarzewskiego (październik).

Obiektami sportowymi znajdującymi się na terenie gminy Prudnik zarządza Ośrodek Sportu i Rekreacji. Na miejską bazę sportową składają się następujące obiekty:

- Hala sportowa przy ul. Łucznicznej 1, której rozmiary i konfiguracja umożliwiają w stworzenie zamiennie np. 3 boisk do piłki siatkowej lub 2 boisk do koszykówki lub 2 kortów tenisowych lub 1 boiska do piłki ręcznej nożnej;
- Kryta pływalnia przy ul. Parkowej 4;
- Kąpielisko miejskie przy ul. Zwycięstwa z 2 basenami oraz boiskami do siatkówki plażowej, miniboiskiem do gry w piłkę nożną;
- Stadion sportowy przy ul. Kolejowej 7 posiadający 2 boiska do piłki nożnej, w tym jedno główne z siedziskami dla widowni, urządzeniami lekkoatletycznymi (bieżnię, skocznię, rzutnię) oraz dwa boiska do koszykówki o podłożu asfaltowym, korty tenisowe i pawilon sportowy z szatniami i sanitariatami dla sportowców i kibiców;
- Stadion sportowy przy ul. Włoskiej 10 (byłe koszary) posiadający boisko piłkarskie, bieżnię, trybuny betonowe bez siedzisk oraz lokal użytkowy składający się z 6 sal, kotłowni i pomieszczenia WC;
- Kompleks boisk na Jesionowym Wzgórzu – obiekt wybudowany w 2009 roku, obejmujący boiska do gry w piłkę nożną, koszykówkę, siatkówkę, a także bieżnię i kort tenisowy;
- Kompleks sportowy „Orlik” w Parku Miejskim składający się z boiska do gry w piłkę nożną o nawierzchni z trawy syntetycznej, wielofunkcyjnego boiska do gry

w siatkówkę lub koszykówkę o nawierzchni poliuretanowej, budynku zaplecza. Obiekt jest ogrodzony i oświetlony.

Ponadto w Prudniku znajdują się przyszkolne (PSP Nr 3 oraz PSP Nr 4) kompleksy boisk o nawierzchni poliuretanowej i 8 przyszkolnych hal sportowych [Program Rewitalizacji Miasta Prudnika 2009-2015]. Rozbudowana infrastruktura sportowa stworzona została przy Zespole Szkół Rolniczych w Prudniku: powstał tam Powiatowy Kompleks Sportowy im. Tradycji „Pogoni” Lwów i „Polonii” Bytom (powiatowy orlik, siłownia zewnętrzna z dziesięcioma stanowiskami sportowymi, zmodernizowane boisko z nowoczesną nawierzchnią trawiastą, trybunami na 80 osób, ogrodzeniem, bramkami, piłko chwytnymi i ławkami rezerwowymi).

Dodatkowo funkcjonują boiska LZS w Łące Prudnickiej, Moszczance, Szybowicach, Rudziczce, Czyżowicach, Mieszkowicach i Niemysłowicach, a także Centrum Sportowe w Niemysłowicach. Wśród działających w Prudniku klubów sportowych można wyróżnić: Klub Sportowy Karate WKF/Shotokan Zarzewie Prudnik, MKS Sparta Prudnik, KS Pogoń Prudnik, MKS „Meble” Pogoń Prudnik, KS „Obuwnik” Prudnik czy MKS Smyk Prudnik.

Prudnicki Ośrodek Kultury organizuje m.in. następujące imprezy kulturalne:

- Prudnicka Wiosna Kulturalna, w ramach której organizowanych jest każdorazowo 46 imprez;
- Dni Prudnika – Święta Młodości i Muzyki;
- Prudnicka Jesień Kulturalna, w ramach której organizowane są każdorazowo 32 imprezy;
- Wesoła zima w mieście oraz Kolorowe lato w mieście;
- imprezy publicystyczno-artystyczne: Festiwal Jazzowy, Biesiady śląskie i góralskie „Dzień dobry co słyhać?”, „Poznaj świat”, „Tajemnice ziemi- tajemnice ludzkości”, warsztaty wokalne, warsztaty poetyckie, warsztaty plastyczne, plenery malarskie [Program ... Prudnika].

Infrastrukturę sportu i rekreacji w Głubczycach tworzą:

- Obiekt Ośrodka Przygotowań Olimpijskich, w którym siedzibę ma Centrum Szkolenia Polskiego Badmintona. Hala sportowa o wymiarach 34 m x 50 m mieści 12 boisk do badmintona. Obiekt służy mieszkańcom miasta i gminy do uprawiania różnych dyscyplin sportowych (badminton, siatkówka, piłka ręczna, nożna, koszykówka), jak też organizacji masowych imprez sportowych oraz kulturalno-rozrywkowych, w tym imprez o międzynarodowym charakterze (widownia na około 500 osób). Na terenie ośrodka znajduje się również siłownia, sauna, szatnie oraz sale konferencyjne;
- Miejski basen kąpielowy – w skład kąpieliska wchodzi 5 basenów: sportowy (olimpijski) - o wymiarach 50 m x 25 m (głębokość 2 m), średni - 69 m x 24 m (głębokość 0,6 m - 1,7 m), dwa płytkie (69 m x 12 m (głębokość 0,4 m - 1 m) oraz brodzik o wymiarach 54 m x 14 m. Na terenie basenu znajduje się także zaplecze logistyczno-gastronomiczne, plaże trawiaste, boisko do siatkówki, plac zabaw czy zjeżdżalnia, fontanna.

W Głubczycach znajdują się także inne obiekty rekreacyjno-sportowe: stadion miejski, korty tenisowe, szkolne sale gimnastyczne oraz kompleks boisk sportowych, który powstał w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012” (+biały orlik). Wśród

klubów sportowych działających w Głubczycach można wyróżnić KS Polonia Głubczyce, LKS Miraż Głubczyce czy LKS Technik.

W **Głubczycach** organizowane są m.in. następujące imprezy:

- Festiwal Chórów Szkolnych Opolszczyzny,
- Głubczyckie Dni Kultury,
- cykle koncertów charytatywnych,
- Przeglądy Szkolnych Zespołów Artystycznych,
- Przeglądy Zespołów Tanecznych,
- Półmaraton Głubczyce – Krnów,
- biegi 3-cio majowe,
- Dożynki gminno-dekanalne,
- Dzień Unii Europejskiej w Głubczycach,
- Festiwal Piosenki Harcerskiej,
- Festiwal Kultury Powiatowej
- Międzynarodowy Festiwal Młodych Pianistów (co trzy lata),
- Międzynarodowy Festyn Górnośląski (co dwa lata).

Ważnym corocznym wydarzeniem kulturalnym jest ukazujący się od 1994 r. „Kalendarz Głubczycki”, prezentujący twórczość lokalnego środowiska literackiego, plastycznego i fotograficznego

Oferta muzealna OF PN2020 obejmuje placówki muzealne zlokalizowane: w Nysie, Prudniku, Głogówku, Głubczycach, Paczkowie i Łambinowicach. Oprócz udostępniania swoich bogatych zbiorów, placówki muzealne angażują się w szeroką działalność edukacyjną i naukową (poprzez lekcje muzealne, konferencje, konkursy, publikacje), a także uczestniczą aktywnie w życiu kulturalnym i artystycznym społeczności lokalnych.

Oferta stałych kin dostępna jest w 5 miastach OF PN2020: Grodkowie, Głuchołazach, Nysie, Otmuchowie i Paczkowie. w większości są to kina prowadzone przez lokalne ośrodki kultury, przy czym, oprócz kina Grodkowie, wszystkie zlokalizowane są w powiecie nyskim.

Na terenie każdej gminy OF PN2020 prowadzi działalność przynajmniej jeden ośrodek kultury. Najwięcej podmiotów typu: domy/ośrodki kultury, kluby i świetlice zlokalizowanych jest w Powiecie Nyskim (33), znacznie mniej w Powiecie Prudnickim (18 obiektów) czy Powiecie Głubczyckim (6 obiektów). Sytuacja w poszczególnych gminach OF PN2020 jest zróżnicowana; liczba podmiotów prowadzących działalność kulturalną (domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice) waha się od pojedynczych obiektów (gminy: Grodków, Skoroszyce, Biała, Głubczyce) do około dziesięciu (11 obiektów w gminie Korfantów, 10 w gminie Prudnik i 9 w gminie Głuchołazy).

W każdej gminie OF PN2020 funkcjonują biblioteki, przy czym jedynymi gminami, w których znajduje się po 1 tego typu placówce są gminy Skoroszyce i Głubczyce (tabela 62). w pozostałych gminach liczba placówek bibliotecznych waha się od 2 (gmina Biała) do 11 (gmina Nysa). o stabilności infrastruktury bibliotecznej świadczy fakt, iż na przestrzeni lat 2004-2013 liczba tego typu placówek w jednostkach OF PN2020 niemal się nie zmieniła. Analiza kolejnego wskaźnika, liczby czytelników bibliotek publicznych na

1000 ludności, pozwala stwierdzić, że większość jednostek administracyjnych OF PN2020 doświadcza spadku czytelnictwa w bibliotekach publicznych.

Gminy należące do OF PN2020 charakteryzują się również zróżnicowanym nasyceniem klubami sportowymi. Pozytywnie wyróżniają się pod tym względem gminy Nysa (25 klubów sportowych) i Głubczyce (20 klubów), zaś pojedyncze kluby sportowe funkcjonują w gminie Korfantów oraz Skoroszyce. w pozostałych gminach liczba klubów sportowych kształtuje się w przedziale od 4 (gminy: Biała i Prudnik) do 17 (gmina Głuchołazy). w przypadku powiatów liderem, z 67 klubami sportowymi, jest powiat nyski. w powiecie głubczyckim liczba klubów sportowych w 2012 roku kształtowała się na poziomie 39, zaś najniższa była w powiecie prudnickim i wynosiła 15.

1.8. Podsumowanie obecnej sytuacji społecznej na terenie OF PN2020

Sytuacja społeczna OF PN2020 ukształtowana jest przez szereg czynników. Najważniejszymi z punktu widzenia dalszego rozwoju regionu są:

- Niekorzystne tendencje demograficzne;
- Wysoki poziom bezrobocia;
- Zły stan techniczny niektórych obiektów infrastruktury sportu i rekreacji oraz instytucji kultury;
- Zły stan techniczny niektórych obiektów pomocy społecznej i ich nierównomierne rozłożenie na terenie OF PN2020;
- Braki w infrastrukturze oświaty, szczególnie w mniejszych miejscowościach;
- Niski dostęp do usług medycznych;
- Niekorzystne warunki mieszkaniowe zarówno w perspektywie pierwotnego i wtórnego rynku nieruchomości, jak i aspektu technicznej wartości zamieszkanymi obiektów.

Charakterystyka terenów OF PN2020 wskazuje na zróżnicowanie pod względem wymienionych wyżej czynników w zależności od danego regionu. Szczególnie widocznym podziałem jest wyróżnienie na rejony wiejskie i miejskie. Pogłębienie zróżnicowania społecznego pomiędzy tymi strukturami następuje także na skutek braku dobrze prosperującej komunikacji publicznej, likwidacji połączeń kolejowych i słabo rozwiniętej sieci połączeń PKS.

Do najważniejszych problemów społecznych, które występują na terenie OF PN2020 należy zaliczyć wysoki poziom bezrobocia oraz niekorzystne tendencje demograficzne. Efektem tych zjawisk jest wzrost bierności społecznej, pogłębiające się wykluczenie społeczno-ekonomiczne coraz większej liczby mieszkańców i zwiększone zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej. w związku z postępującymi zmianami struktury liczby ludności, w której zaczynają przeważać osoby starsze w gminach należących do OF PN2020 pojawił się zwiększony popyt na usługi skierowane dla seniorów. Pomimo rozbudowanej sieci infrastruktury społecznej w większych miejscowościach dostępność tego typu usług na wsiach jest utrudniona.

Istotną kwestią jest także niewystarczająca dostępność usług medycznych. Pomimo rozwiniętej infrastruktury medycznej w ośrodkach miejskich, funkcjonujące placówki nie są w stanie zapewnić odpowiedniej opieki medycznej wszystkim mieszkańcom regionu. Największy deficyt odnotowano w zakresie usług lekarzy specjalistów. Zidentyfikowano również potrzebę utworzenia nowych Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych ze względu na zwiększającą się liczbę osób wymagających usług świadczonych przez tego rodzaju placówki.

W świetle diagnozy społecznej i przeprowadzonych badań sytuacja społeczna OF PN2020 wymaga działań rewitalizacyjnych. Najważniejsze aspekty, które powinny zostać uwzględnione przy planowaniu działań przedstawiono w niniejszym podsumowaniu. Należy jednocześnie pamiętać, że zakres interwencji nie powinien ograniczać się do niwelowania istniejących problemów, ale także wskazywać na profilaktykę problemów społecznych, które mogą pojawić się podczas realizacji Strategii Rozwoju Społecznego.

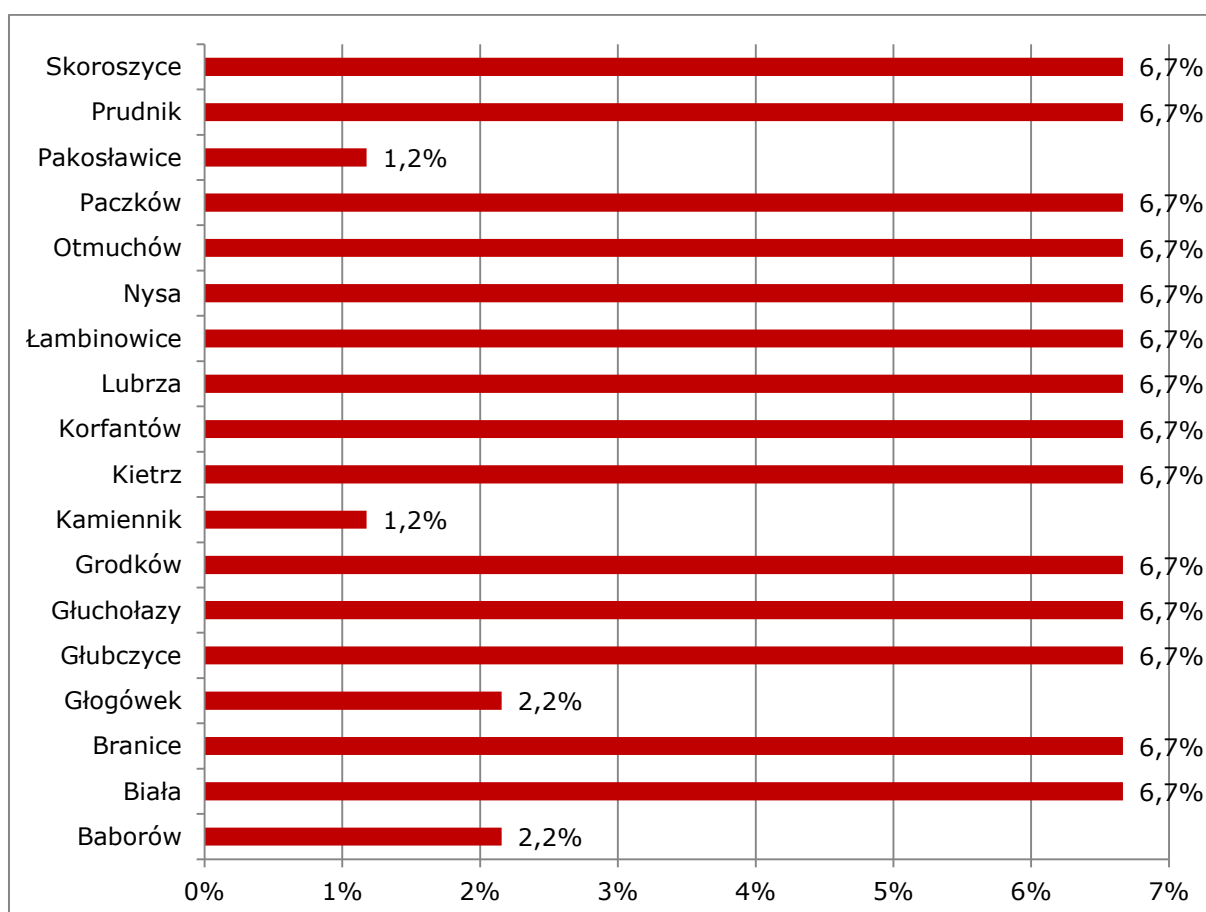
2. Problemy i potrzeby społeczne – synteza wyników badań CATI/PAPI

Podczas prac nad Strategią Rozwoju Społecznego przeprowadzono badania społeczne wśród mieszkańców OF PN2020. Rozdział ten zawiera podsumowanie wyników tych badań w kontekście problemów i potrzeb społecznych, które zostały zidentyfikowane na podstawie opinii mieszkańców na tematy związane ze społecznym funkcjonowaniem OF PN2020. w ramach procesu badawczego stosowano metodą CATI oraz PAPI. Łącznie swoją opinię wyraziło 2040 mieszkańców. Poniżej znajduje się synteza wyników obu badań.

2.1. Charakterystyka próby badawczej

W badaniu wzięło udział 2040 mieszkańców (metoda CATI:1020 oraz metoda PAPI:1020). w większości gmin na pytania z kwestionariuszy odpowiedziało 136 osób (6,7%). w przypadku gminy Baborów oraz Głogówek w badaniu wzięło udział 44 respondentów (2,2%). Badanie objęło również 24 mieszkańców gminy Pakosławice oraz Kamiennik (1,2%).

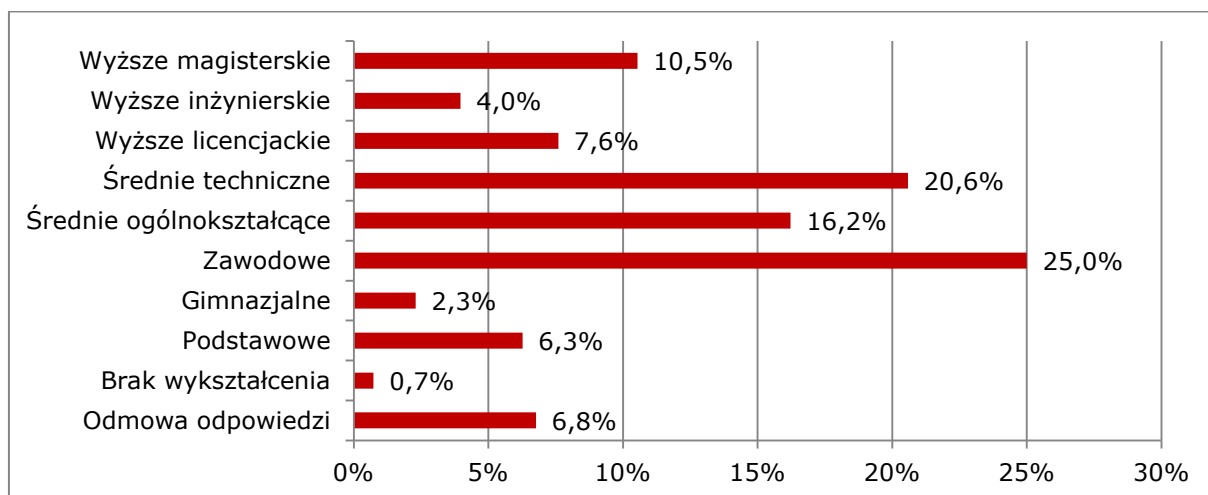
Wykres 3 Struktura próby pod względem miejsca zamieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największą część mieszkańców OF PN2020 biorącą udział w badaniu to osoby z wykształceniem zawodowym (25%). Jeden na pięciu badanych posiada wykształcenie średnie techniczne (20,6%). Jedna dziesiąta badanych osób jest absolwentem uczelni wyższej z tytułem magistra (10,5%). Wykształcenie wyższe licencjackie oraz inżynierskie posiada mniejszość badanych (kolejno 7,6% oraz 4%). Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym stanowiły stosunkowo liczną grupę (16,2%). Zdecydowana mniejszość osób posiada wykształcenie gimnazjalne (2,3%) lub podstawowe (6,3%). Część badanych odmówiła odpowiedzi na pytanie o wykształcenie (6,8%).

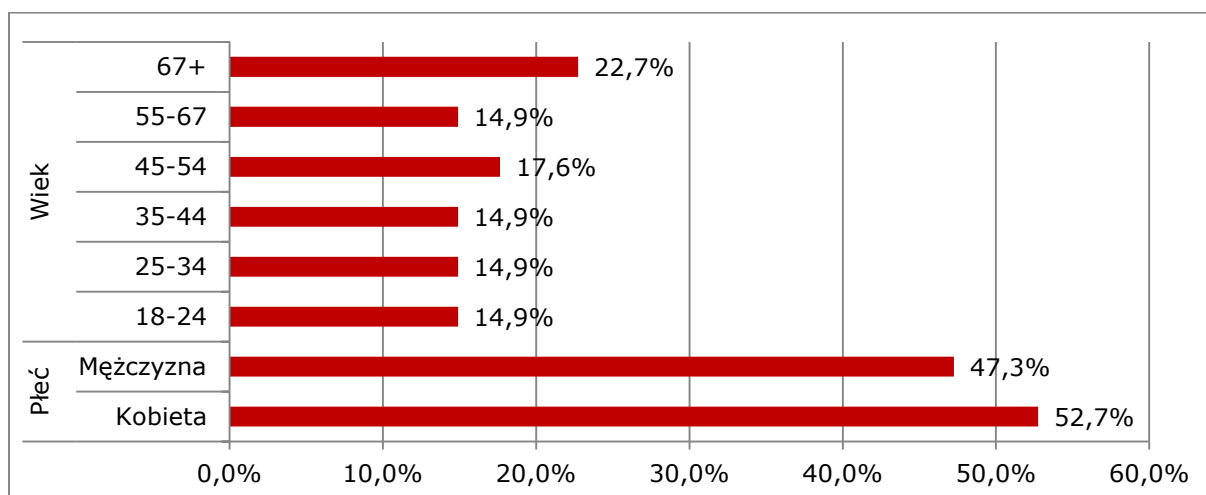
Wykres 4 Struktura próby pod względem wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W badaniu wzięła udział większa liczba kobiet, aniżeli mężczyzn (różnica 5,5 punktów procentowych). Struktura wieku była zrównoważona większość kategorii wiekowych było reprezentowanych przez taką samą liczbę badanych (14,9%). Jedynie respondenci w wieku 67+ oraz 45-54 byli reprezentowani liczniej (kolejno 22,7% oraz 17,6%).

Wykres 5 Struktura próby pod względem płci i wieku

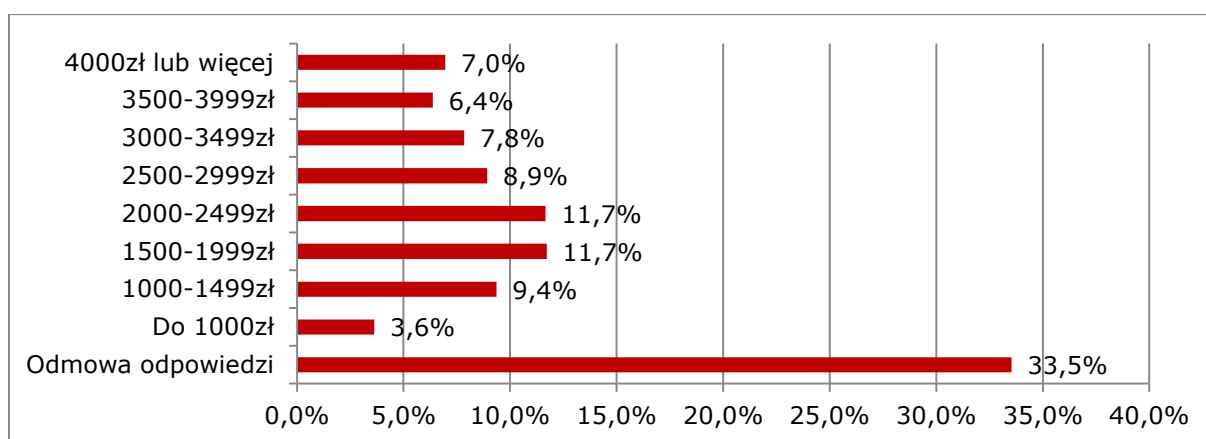

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2.2. Sytuacja materialna i zawodowa mieszkańców OF PN2020

Jednym z najważniejszych wyznaczników sytuacji materialnej jest wysokość dochodu netto gospodarstwa domowego. Jeden na trzech respondentów (33,5%) odmówił ujawnienia tej informacji. Największa część badanych (11,7%) wskazywała, iż ich zarobki mieszczą się w przedziale 1500-1999zł. Taka sama liczba badanych wskazała na dochody rzędu 2000-2499zł. Blisko jeden na dziesięciu respondentów określił dochody swojego gospodarstwa domowego na poziomie 100-1499zł (9,4%). Podobna liczba badanych (8,9%) posiada gospodarstwo domowe, którego dochody mieszczą się w granicach 2500-2999zł netto. Tylko cztery na sto osób (3,6%) wskazało, iż dochody ich gospodarstwa domowego nie przekraczają 1000zł. Należy stwierdzić, iż zróżnicowanie mieszkańców OF PN2020 pod względem dochodów netto gospodarstw domowych jest znaczne.

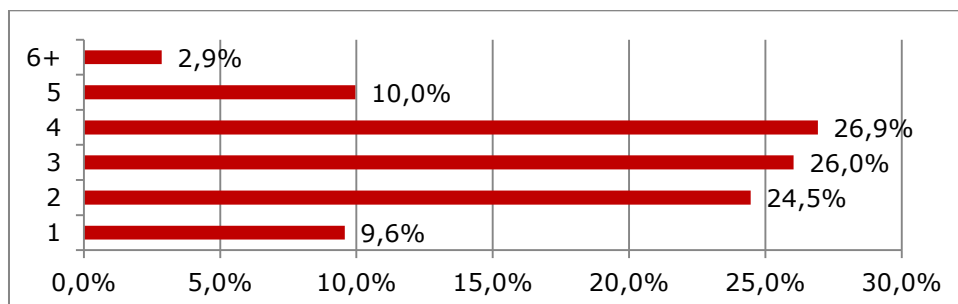
Wykres 6 Dochód netto gospodarstw domowych OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych osób największa część respondentów mieszka w gospodarstwach domowych liczących cztery osoby (26,9%). Jeden na czterech badanych (26%) wskazuje, iż jego gospodarstwo domowe liczy trzy osoby. Podobna liczba respondentów (24,5%) wskazała, iż w ich gospodarstwach domowych znajdują się dwie osoby. Jeden na dziesięciu badanych mieszka samotnie (9,6%), a zbliżona liczba badanych (10%) jest przedstawicielem gospodarstwa liczącego pięć osób. Zdecydowaną mniejszość respondentów stanowią osoby mieszkające z sześcioma lub większą liczbą osób (2,9%).

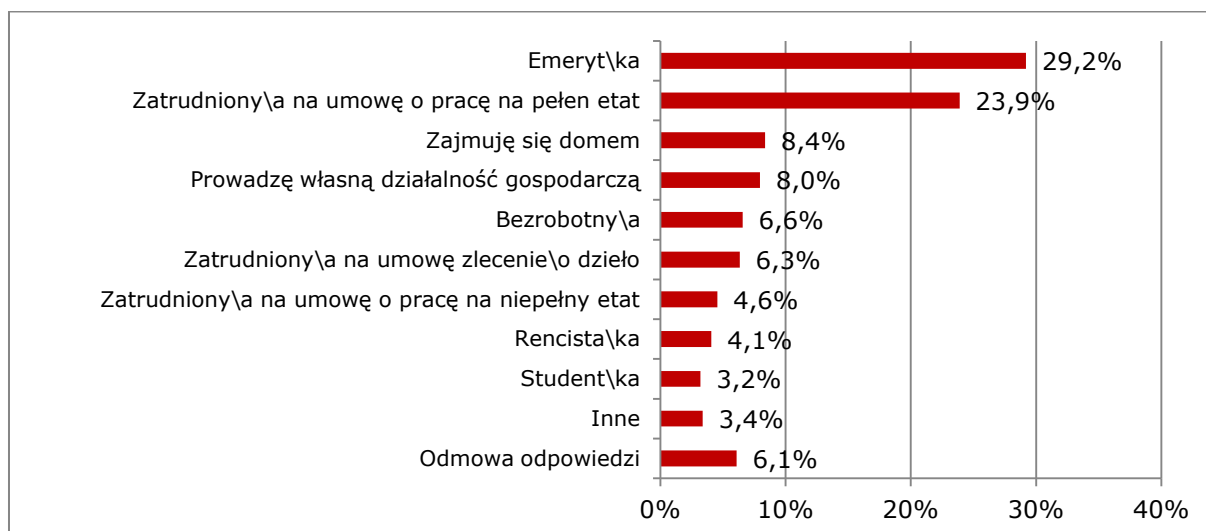
Wykres 7 Liczba osób w gospodarstwach domowych OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największą część osób wśród badanych stanowili emeryci (29,2%). Wynika to ze struktury wieku badanych. Wśród osób pracujących najliczniejszą grupę stanowią osoby zatrudnione na umowę o pracę na pełen etat (23,9%). Tylko jedna na dwadzieścia badanych osób pracuje na podstawie umowy o pracę na niepełny etat (4,6%). Stosunkowo niewielka część badanych jest zatrudniona na podstawie umowy o dzieło (6,3%). Blisko jedna dziesiąta osób (8,4%) zajmuje się domem, a zbliżona liczba respondentów (8%) prowadzi własną działalność gospodarczą. Mniejszość badanych to osoby bezrobotne (6,6%).

Wykres 8 Status zawodowy mieszkańców OF PN2020

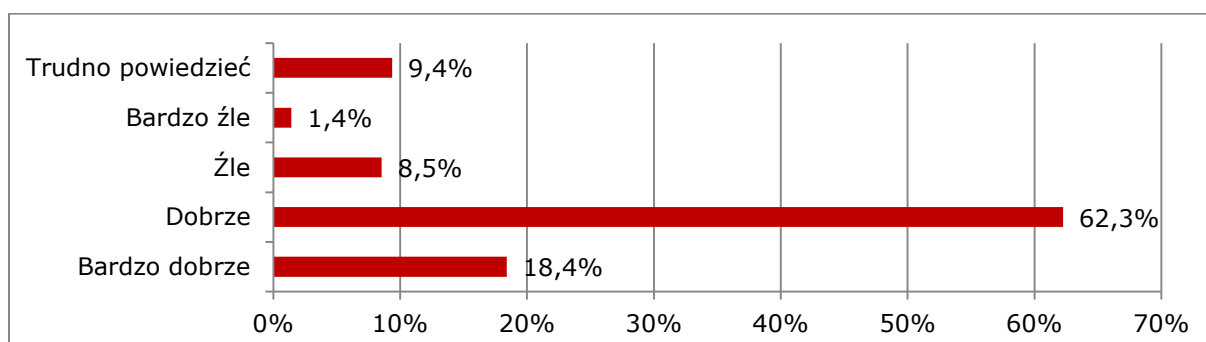

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2.3. Sytuacja mieszkaniowa OF PN2020

Większość mieszkańców OF PN2020 biorących udział w badaniu ocenia standard swojego obecnego domu lub mieszkania dobrze (62,3%). Jeden na pięciu badanych jest bardzo zadowolony z obecnego miejsca zamieszkania (18,4%). Jednakże jeden na dziesięciu mieszkańców standard własnego domu/mieszkania ocenia źle lub bardzo źle (9,9%).

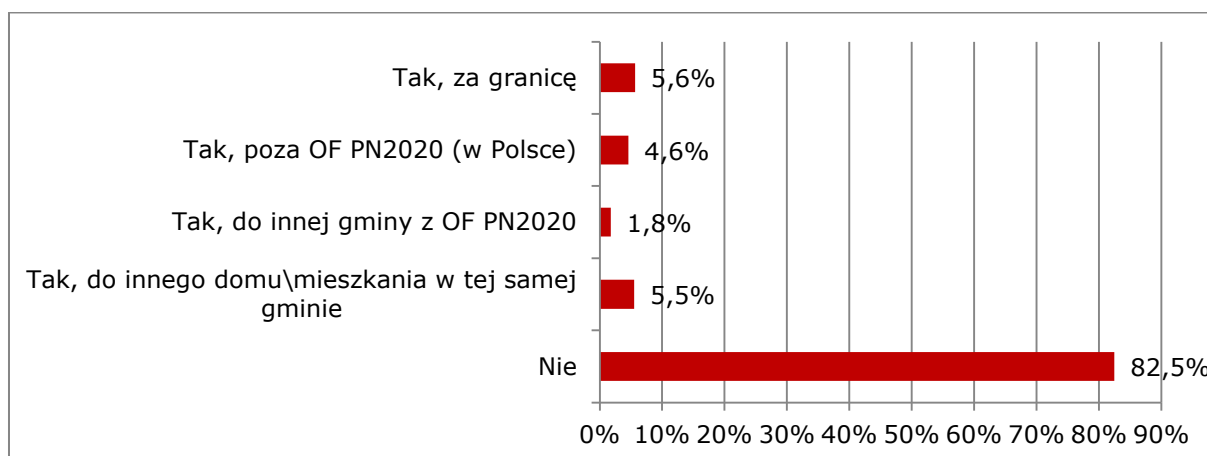
Wykres 9 Ocena standardu obecnego domu/mieszkania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wysoki poziom zadowolenia z obecnego miejsca zamieszkania respondentów jest odzwierciedlony także w odpowiedziach o plany dotyczące zmiany miejsca zamieszkania. Zdecydowana większość badanych osób (82,5%) wskazała, iż nie planuje w najbliższym czasie przeprowadzać się. Jedna na dziesięć badanych osób jest skłonna do zmiany emigracji poza OF PN2020 (10,2%), w tym znaczna część osób (5,6%) jest zainteresowana zamieszkaniem poza granicami kraju.

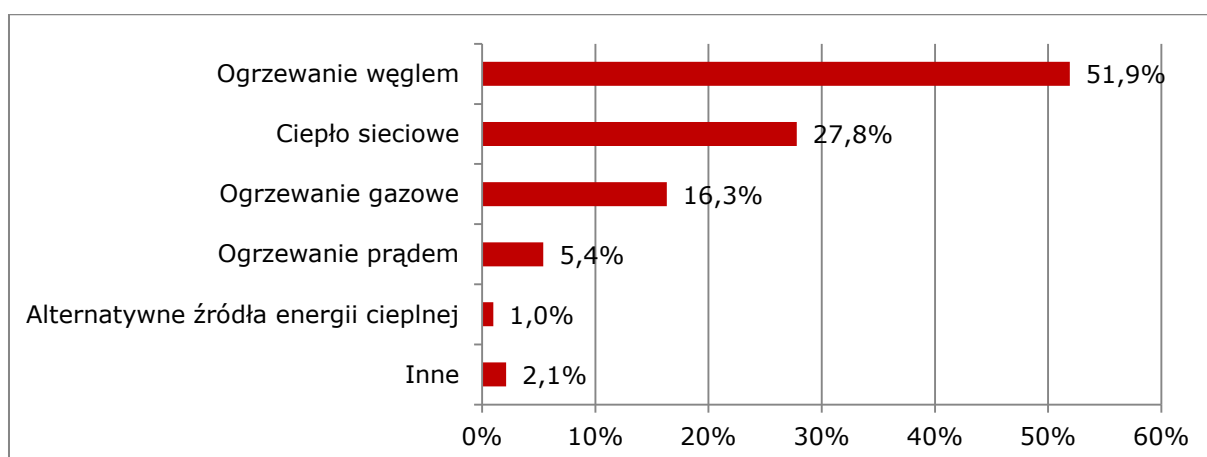
Wykres 10 Mobilność mieszkańców OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa badanych (51,9%) przyznaje, iż głównym źródłem energii cieplnej w ich miejscu zamieszkania jest węgiel. Sytuacja ta ma negatywny wpływ na środowisko naturalne OF PN2020, komfort mieszkania oraz zdrowie mieszkańców OF PN2020. Nieco ponad jedna czwarta respondentów mieszka w budynkach z podłączeniem do ciepła sieciowego (27,8%). Mniejszość respondentów posiada w swoich domach/mieszkaniach ogrzewanie gazowe (16,3%) lub zasilane prądem elektrycznym (5,4%). Tylko jeden na stu respondentów wskazał, iż korzysta z alternatywnych źródeł energii cieplnej (1%).

Wykres 11 Źródła energii do ogrzania domu/mieszkania

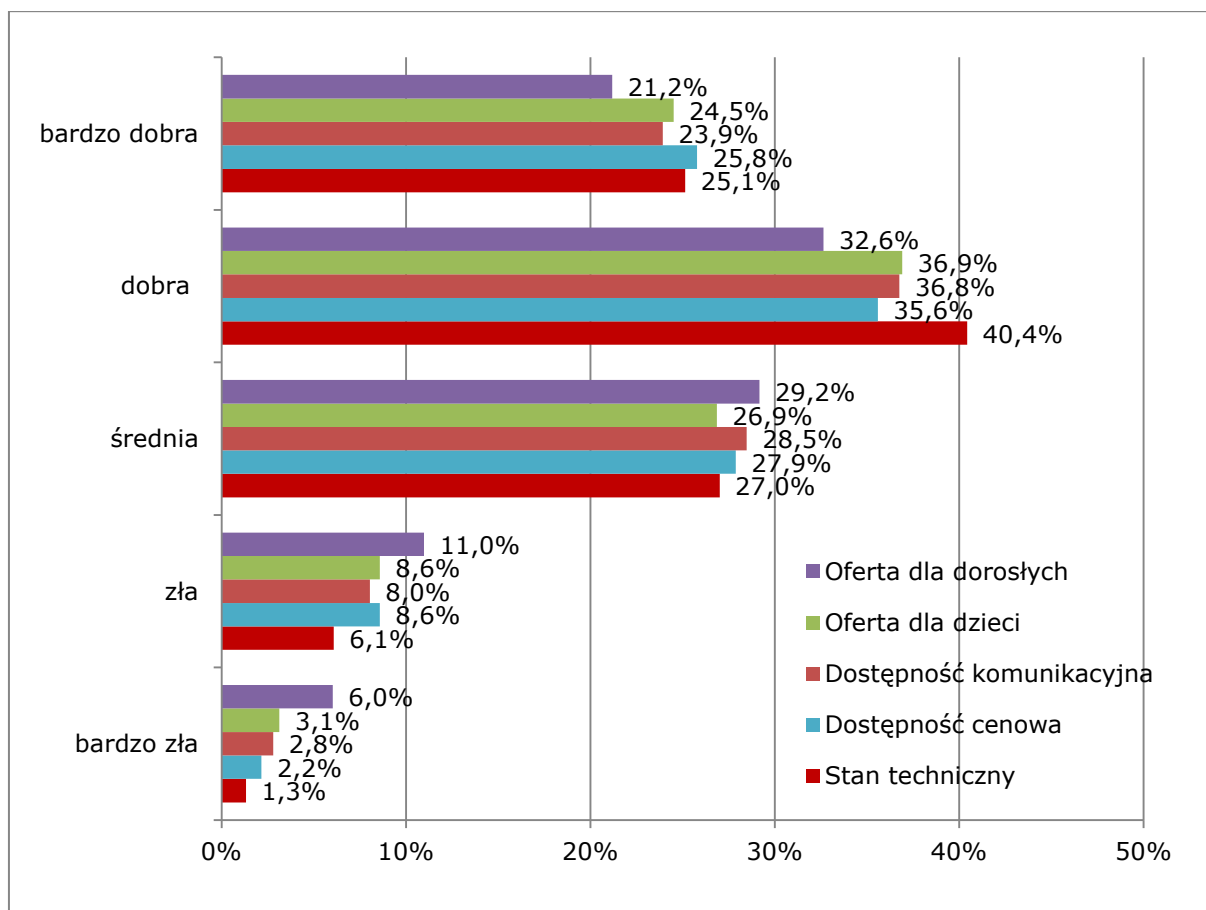
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2.4. Ocena oferty kulturalno-rozrywkowej oraz sportowo-rekreacyjnej OF PN2020

Mieszkańcy OF PN2020 w większości pozytywnie lub neutralnie oceniają poszczególne aspekty oferty sportowo-rekreacyjnej regionu. Około jednej czwartej respondentów bardzo dobrze ocenia aspekty takie jak: stan techniczny (25,1%), dostępność cenową (25,8%), ofertę dla dzieci (24,5%), dostępność komunikacyjną (23,9%). Ofertę dla dorosłych bardzo dobrze ocenia jeden na pięciu badanych (21,2%). Dwie piąte respondentów jest zdania, iż stan techniczny obiektów sportowo-rekreacyjnych jest na dobrym poziomie (40,4%). Pozostałe aspekty w ten sposób ocenia około jedna trzecia badanych: oferta dla dzieci (36,9%), dostępność komunikacyjna (36,8%), dostępność cenowa (35,6%). Jeden na dziesięciu respondentów jest zdania, że oferta dla dorosłych jest na złym poziomie (11%). Mniejszość badanych źle ocenia pozostałe aspekty oferty sportowo-rekreacyjnej OF PN2020 takie jak: oferta dla dzieci (8,6%), dostępność komunikacyjna (8%), dostępność cenowa (8,6%). Niewiele ponad jedna dwudziesta badanych wskazuje, iż na bardzo złym poziomie jest oferta dla dorosłych (6%). Pozostałe elementy bardzo źle oceniła zdecydowana mniejszość badanych (1,3%-3,1%).

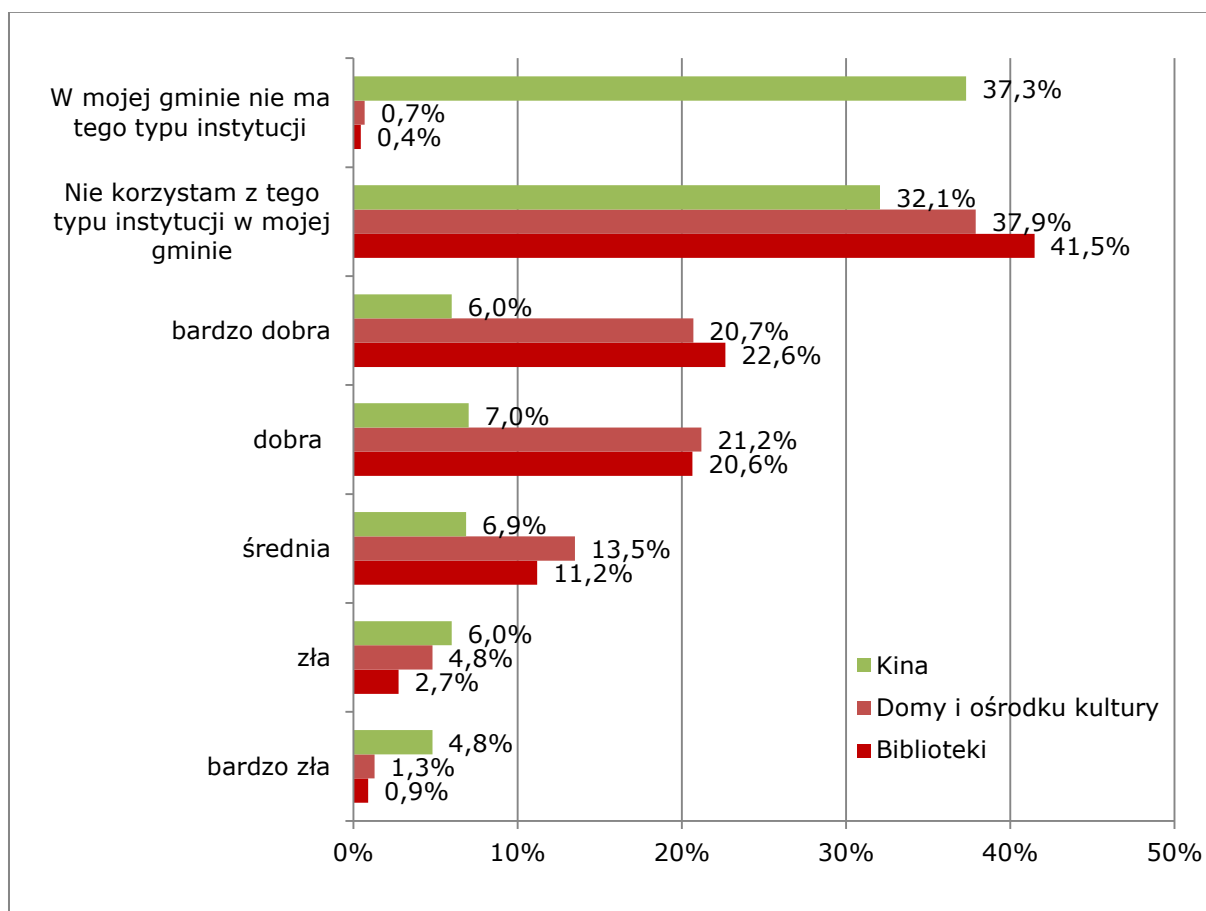
Wykres 12 Ocena oferty sportowo-rekreacyjnej OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dwóch na pięciu respondentów wskazuje, iż w ich gminie nie ma żadnego kina (37,3%) Tylko pojedynczy badani stwierdzili, iż w gminach, w których mieszkają nie znajdują się żadne domy i ośrodki kultury (0,7%) oraz biblioteki (0,4%). Znaczna część badanych nie korzysta z bibliotek (37,9%) oraz domów i ośrodków kultury (37,9%). Jeden na trzech badanych deklaruje, iż nie chodzi do kina (32,1%). Spośród osób, które aktywnie korzystają z oferty kulturalno-rozrywkowej OF PN2020 najlepiej respondenci oceniają biblioteki (22,6%). Podobne oceny uzyskały domy i ośrodki kultury (21,2%). Oferta kin oceniana jest różnorodnie, a oceny pozytywne były wybierane z podobną częstotliwością, jak oceny negatywne.

Wykres 13 Ocena oferty kulturalno-rozrywkowej OF PN2020

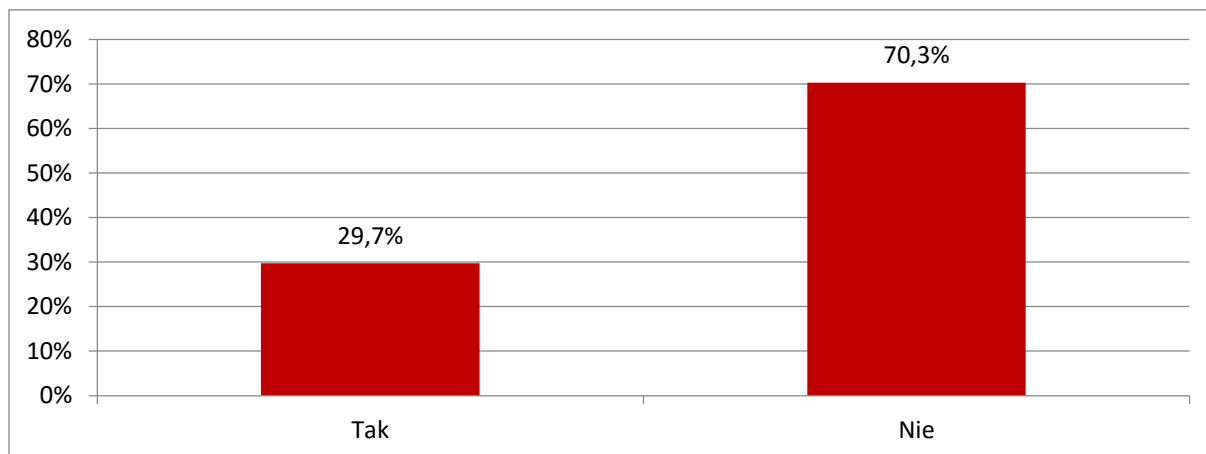

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2.5. Aktywność społeczna mieszkańców OF PN2020

Blisko jedna trzecia respondentów (29,7%) deklaruje, iż zna organizacje pozarządowe działające na terenie OF PN2020. Zdecydowana większość mieszkańców wskazała jednak, iż nie słyszeli oni o tego typu instytucjach funkcjonujących w ich rejonie zamieszkania (70,3%).

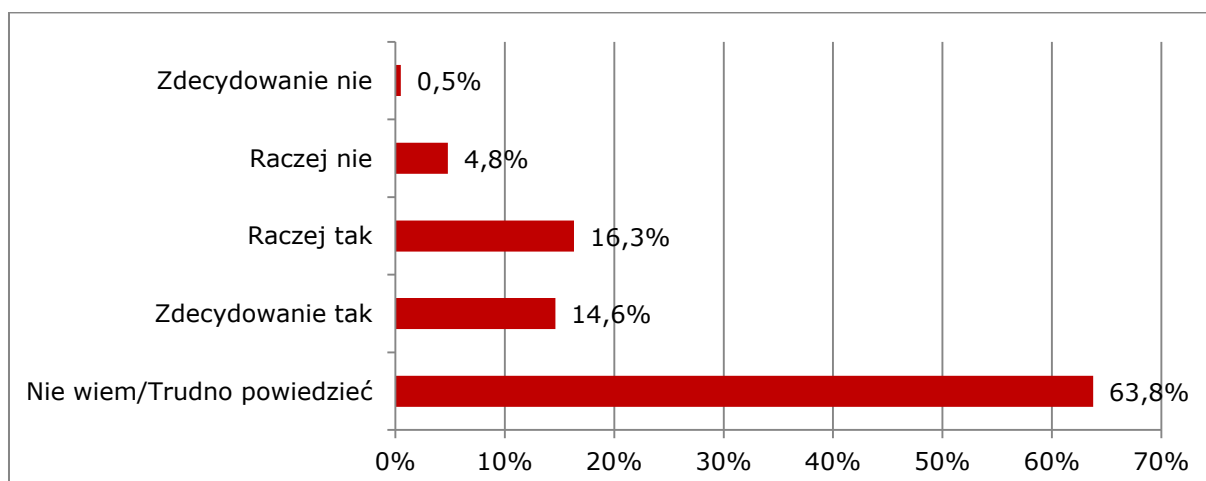
Wykres 14 Znajomość organizacji pozarządowych na terenie OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów nie ma zdania w kwestii pozytywnego wpływu działalności organizacji pozarządowych na życie w gminie (63,8%). Jeden na trzech badanych jest zdania, że organizacje pozarządowe mają pozytywny wpływ na życie w gminie (30,9%). Tylko nieco ponad jedna dwudziesta badanych jest zdania, iż działalność organizacji pozarządowych nie wpływa pozytywnie na funkcjonowanie gminy (5,3%).

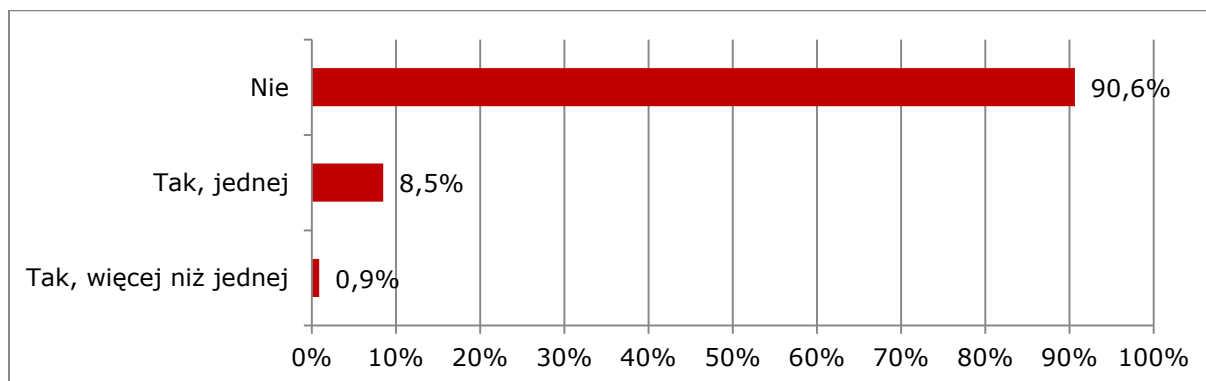
Wykres 15 Dostrzeganie pozytywnego wpływu działalności organizacji pozarządowych na życie w gminie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość mieszkańców (90,6%) nie jest członkiem żadnej organizacji pozarządowej. Blisko jeden na dziesięciu mieszkańców OF PN2020 biorących udział w badaniu zadeklarowało przynależność do tego typu organizacji (9,4%). Większość z tych osób przynależy do jednej organizacji (8,5%), jednakże część osób jest członkami większej liczby organizacji (0,9%).

Wykres 16 Przynależność mieszkańców OF PN2020 do organizacji pozarządowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2.6. Priorytety rozwoju społecznego OF PN2020

Mieszkańcy OF PN2020 biorący udział w badaniu zostali także poproszeni o określenie w jakim stopniu wymienione w kwestionariuszu ankiety projekty i zadania z poszczególnych obszarów życia społecznego są istotne dla rozwoju OF PN2020. Na podstawie odpowiedzi respondentów stworzono ranking istotności poszczególnych projektów i zadań dla rozwoju społecznego OF PN2020. w celach analitycznych wyodrębniono cztery grupy istotności.⁶ Pierwsza grupa istotności zawiera następujące działania: zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów (4,33) i lekarzy pierwszego kontaktu (4,31) oraz polepszenie stanu dróg i chodników (4,27). Zdaniem mieszkańców te trzy sfery wymagają najpilniejszych interwencji w ramach działań partnerskich. Druga grupa istotności dotyczy zagadnień takich jak: wsparcie rozwoju profilaktyki zdrowia osób starszych (4,19), dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy (4,18), dbałość o czystość i estetykę w mieście/gminie (4,18), działania skierowane na wzrost bezpieczeństwa publicznego mieszkańców (4,18), rozwój infrastruktury komunalnej (4,16), opieka socjalna i pomoc społeczna (4,15), wsparcie rozwoju jakości i dostępności systemu opieki społecznej (4,14), bezpieczeństwo i porządek publiczny (4,13), rozwój systemu opieki nad dziećmi: żłobki, przedszkola (4,12), profilaktyka zdrowia (4,11), opracowanie wspólnej strategii dotyczącej godzenia życia zawodowego i rodzinnego (4,10). Do działań, które uzyskały najniższe oceny istotności przede wszystkim zadania z zakresu wsparcia ekologii: wspieranie działań proekologicznych, w tym promowanie czystej produkcji i rolnictwa ekologicznego (3,91) prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej (3,87).

⁶ I grupa >4,19; II grupa 4,1-4,19; III grupa 4-4,09; IV grupa <4

Wykres 17 Ocena istotności poszczególnych projektów i zadań dla rozwoju społecznego OF PN20207

Grupa istotności	I.p.	nazwa zadania/projektu	średnia ocena
I	1	zwiększenie dostępu do lekarzy specjalistów	4,33
	2	zwiększenie dostępu do lekarzy pierwszego kontaktu	4,31
	3	polepszenie stanu dróg i chodników	4,27
II	4	wsparcie rozwoju profilaktyki zdrowia osób starszych	4,19
	5	dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy	4,18
	6	dbałość o czystość i estetykę w mieście/gminie	4,18
	7	działania skierowane na wzrost bezpieczeństwa publicznego mieszkańców	4,18
	8	rozwój infrastruktury komunalnej	4,16
	9	opieka socjalna i pomoc społeczna	4,15
	10	wsparcie rozwoju jakości i dostępności systemu opieki społecznej	4,14
	11	bezpieczeństwo i porządek publiczny	4,13
	12	rozwój systemu ścieżek rowerowych (w tym dbałość o jakość już istniejących odcinków)	4,13
	13	rozwój systemu opieki nad dziećmi (żłobki, przedszkola)	4,12
	14	profilaktyka zdrowia (w tym także zdrowia psychicznego, promowanie zdrowego trybu życia, profilaktyka zdrowia osób starszych, rozwój usług leczniczo-opiekuńczych, dostępność usług geriatrycznych)	4,11
	15	opracowanie wspólnej strategii dotyczącej godzenia życia zawodowego i rodzinnego (w tym działania wspierające rozwój elastycznych form zatrudnienia)	4,10
III	16	rozwój oferty kulturalnej	4,09
	17	wspólny system ulg w opłacie za żłobki i przedszkola dla rodzin, szczególnie wielodzietnych	4,09
	18	rozwój infrastruktury sportowej (hale, boiska)	4,08
	19	wprowadzenie wspólnego systemu ulg w podatkach i opłatach lokalnych dla rodzin, szczególnie wielodzietnych	4,07
	20	działania w kierunku rozwoju systemu mieszkań chronionych, dla seniorów oraz osób samotnych	4,05
	21	wprowadzenie wspólnego systemu ulg dla rodzin, szczególnie wielodzietnych (instytucje kultury, obiekty sportowo-rekreacyjne, komunikacja publiczna itp.)	4,05
	22	działania związane z rozwojem mieszkalnictwa	4,05

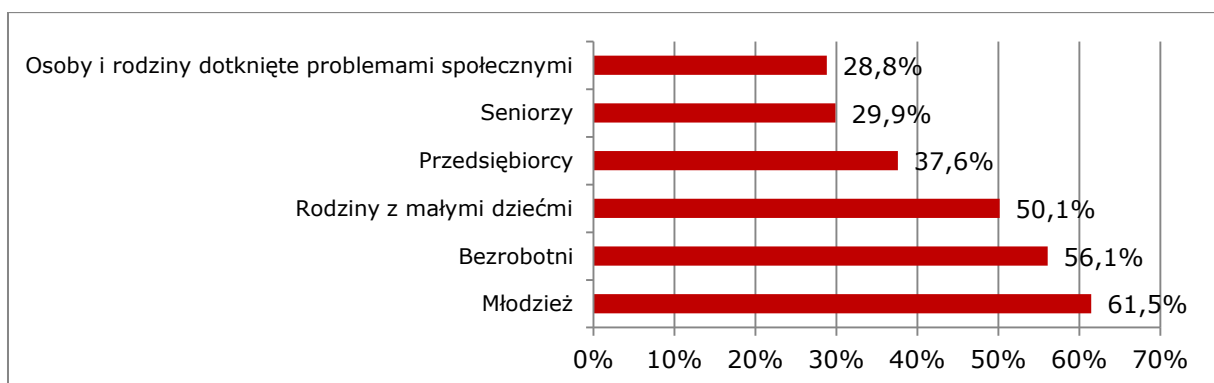
⁷ Skala ocen 1-5 - z rankingu wykluczono odpowiedzi „trudno powiedzieć”

Grupa istotności	I.p.	nazwa zadania/projektu	średnia ocena
	23	rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach podstawowych	4,03
	24	wdrożenie wspólnego systemu promocji nowych inwestycji	4,01
	25	rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w gimnazjach	4,00
IV	26	działania w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ograniczeniu jego skutków	3,99
	27	wsparcie działania jednostek wykonujących zadania z zakresu pomocy społecznej	3,96
	28	rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych w szkołach ponadgimnazjalnych	3,96
	29	rozwój współpracy transgranicznej/przygranicznej w obszarze rozwoju społecznego	3,94
	30	wspieranie działań proekologicznych (w tym promowanie czystej produkcji i rolnictwa ekologicznego)	3,91
	31	rozwój współpracy międzynarodowej w obszarze rozwoju społecznego	3,90
	32	prowadzenie działań w zakresie edukacji ekologicznej	3,87

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdaniem większości respondentów grupą społeczną, która w pierwszej kolejności powinna otrzymać wsparcie w ramach działalności OF PN2020 jest młodzież (61,5%) oraz bezrobotni (56,1%). Połowa badanych (50,1%) jest zdania, że w ramach Partnerstwa należy także podejmować działania i inicjatywy mające na celu poprawę warunków życiowych rodzin z małymi dziećmi. Ponad jedna trzecia respondentów jest zdania, iż wsparciem powinni zostać objęci przedsiębiorcy (37,6%). Nieco mniejsza liczba osób wskazuje na potrzeby seniorów (29,9%) oraz osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi (28,8%).

Wykres 18 Grupy, które w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem w ramach OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

2.7. Wizja rozwoju społecznego OF PN2020 w perspektywie pięcioletniej

Respondenci zostali również poproszeni o przedstawienie swojej wizji rozwoju społecznego OF PN2020 w perspektywie najbliższych pięciu lat. Otrzymane odpowiedzi pogrupowano według kierunku prognoz przedstawianych przez mieszkańców.

Prognozy optymistyczne

Respondenci, którzy pozytywnie postrzegają OF PN2020 w perspektywie pięcioletniej w swoich wypowiedziach kładą nacisk przede wszystkim na rozwinięcie się współpracy między Partnerami. Zdaniem badanych będzie to skutkowało zwiększeniem się konkurencyjności OF PN2020 w skali regionu oraz kraju. w opinii mieszkańców biorących udział w badaniu szczególnie istotną zmianą dla regionu byłaby poprawa sytuacji gospodarczej na skutek nowych inwestycji, poprawy warunków dla rozwoju przedsiębiorstw oraz zwiększenia atrakcyjności OF PN2020 dla ludzi młodych. Zdaniem mieszkańców można to osiągnąć poprzez rozwój najważniejszych dla regionu dziedzin gospodarki, do których zaliczyć można rolnictwo, turystykę oraz przetwórstwo spożywcze. Ponadto respondenci zwracają uwagę na aspekty takie jak warunki mieszkaniowe oraz estetyka i przyjazność zagospodarowania przestrzeni publicznej. Mieszkańcy OF PN2020 uważają, że za pięć lat powinna nastąpić znaczna poprawa w tym zakresie na skutek trafionych inwestycji takich jak: rozbudowa ścieżek rowerowych, poprawa infrastruktury turystycznej, rozwój terenów zielonych w obszarach zurbanizowanych oraz poprawa infrastruktury drogowej w obszarach wiejskich. w sferach stricte społecznych badani zwracają uwagę na ważny aspekt jakim jest zmniejszenie bezrobocia, poprawa dostępności do usług medycznych (lekarzy specjalistów) oraz poprawa komunikacji między obszarami miejskimi i wiejskimi.

Prognozy neutralne

Znaczna część badanych neutralnie odnosi się do efektywności OF PN2020. Zdaniem niektórych respondentów analizowany obszar za pięć lat będzie wyglądał podobnie, jak w dniu dzisiejszym. w opinii tych respondentów wszelkie podejmowane działania są mało efektywne ze względu na uwarunkowania gospodarczo-demograficzne, które hamują rozwój regionu. Zdaniem tych respondentów sytuacja OF PN2020 jest trudna do zmiany w tej perspektywie czasu. Jednocześnie nie dostrzegają oni znaczących przesłanek ku temu, aby przewidywać pogorszenie się sytuacji OF PN2020.

Prognozy pesymistyczne

Respondenci, których prognozy odnośnie do OF PN2020 w perspektywie pięcioletniej mają charakter pesymistyczny odwołują się przede wszystkim do argumentu braku atrakcyjności obszaru dla ludzi młodych oraz pogłębiającego się ubożenia społeczeństwa na skutek braku nowych inwestycji gospodarczych. Zdaniem tych respondentów głównym problemem regionu jest emigracja ludzi młodych, co skutkuje pogłębieniem skutków starzenia się społeczeństwa. Należy podkreślić, iż opinie negatywne na temat przyszłości OF PN2020 były wskazywane przez pojedynczych respondentów.

2.8. Podsumowanie wyników badań – wnioski i rekomendacje

Mieszkańcy OF PN2020 dobrze oceniają swoją sytuację mieszkaniową, jednakże zgodnie z wynikami diagnozy społecznej stan mieszkalnictwa na terenie OF PN2020 nie jest zadowalający. Występuje zatem znaczna rozbieżność między oceną obiektywną, a subiektywną aspektu mieszkalnictwa na obszarze OF PN2020. Interwencja dotycząca poprawy jakości budynków mieszkalnych jest niezbędna, na co wskazuje chociażby to, że ponad połowa mieszkańców OF PN2020 deklaruje, iż podstawowym źródłem energii wykorzystywanym do ogrzania domów lub mieszkań jest węgiel. Wysoka ocena subiektywna obecnego miejsca zamieszkania przekłada się również na deklaracje mieszkańców dotyczące ewentualnej zmiany miejsca zamieszkania. Zdecydowana większość badanych nie jest zainteresowana zmianą miejsca zamieszkania.

Mieszkańcy dość dobrze oceniają ofertę sportowo-rekreacyjną dostępną na terenie OF PN2020. Nieco lepiej respondenci ocenili wybór oferty dla dzieci, aniżeli dla dorosłych. Również w tym aspekcie ocena subiektywna jest wyższa aniżeli obiektywna diagnoza. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku oferty kulturowo-rekreacyjnej. Została ona stosunkowo wysoko oceniona przez mieszkańców, którzy z niej korzystają. Jednocześnie w tym wypadku znaczna część badanych deklaruje, iż nie korzystają z danych usług. Ocena poszczególnych aspektów dokonana przez mieszkańców OF PN2020 wskazuje na niski stopień ich zaangażowania w funkcjonowanie społeczności lokalnej oraz niewielkie zainteresowanie poszczególnymi usługami. Ważnym aspektem przeprowadzanych interwencji ukierunkowanych na wspieranie rozwoju społecznego jest zatem budowanie tożsamości lokalnej oraz zmiana biernego nastawienia mieszkańców poprzez rozszerzenie oferty usług kulturalno-rozrywkowych oraz sportowo-rekreacyjnych i zachęcania mieszkańców do skorzystania z nich.

Na pierwszym planie problemów społecznych OF PN2020 dostrzeganych przez mieszkańców znajduje się kwestia wysokiego poziomu bezrobocia i małej liczby atrakcyjnych miejsc pracy. Respondenci uważają, że grupami, które w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem jest młodzież, bezrobotni oraz rodziny z małymi dziećmi. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż najważniejszą przyczyną niekorzystnych tendencji demograficznych oraz bierności mieszkańców wyłaniającą się z badań jest zła sytuacja ekonomiczna znacznej części badanych, związana z trudnością w znalezieniu pracy. Rozwiązanie tego problemu wymaga działań wieloaspektowych ukierunkowanych na wzrost atrakcyjności kapitału społecznego OF PN2020.

Rozpoznawalność organizacji pozarządowych wśród mieszkańców OF PN2020 jest niska. Tylko jeden na czterech badanych zadeklarował, iż zna jakąś organizację pozarządową działającą na terenie OF PN2020. Badani w większości nie potrafili również określić, czy działalność organizacji pozarządowych ma pozytywny wpływ na życie w ich gminie. Zdecydowana mniejszość osób biorących udział w badaniu wskazała, iż przynależy do jakiejś organizacji pozarządowej. Wyniki badania potwierdzają, iż zaangażowani w życie lokalnej społeczności mieszkańcy OF PN2020 stanowią mniejszość, a nadal powszechnym zjawiskiem jest postawa bierna.

Zdaniem mieszkańców do najważniejszych projektów i zadań rozwoju społecznego OF PN2020 należy poprawa dostępu do lekarzy oraz jakości dróg i chodników. Mieszkańcy w najmniejszym stopniu zainteresowani są działaniami ukierunkowanymi na ochronę środowiska i pomoc społeczną. Zgodnie z przeprowadzoną diagnozą wskazane

przez mieszkańców priorytetowe zadania są istotne, jednocześnie z punktu widzenia strategii rozwoju społecznego ważniejszymi aspektami zdaje się być (również wysoko ocenione przez mieszkańców) kierunki działań takie jak: dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, wsparcie rozwoju profilaktyki zdrowia osób starszych, wsparcie rozwoju jakości i dostępności systemu opieki społecznej. Mieszkańcy stosunkowo nisko ocenili istotność ważnego aspektu, jakim są: działania w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ograniczeniu jego skutków. Wskazuje to na konieczność prowadzenia działań ukierunkowanych na zwiększenie świadomości społecznej mieszkańców OF PN2020 dotyczącej problemu wykluczenia społecznego, w tym w szczególności wykluczenia społecznego osób starszych lub niepełnosprawnych.

3. Trendy, prognozy i wyzwania rozwoju społecznego OF PN2020

3.1. Aktualne Problemy Społeczne i ich wpływ na przyszłość regionu:

Na podstawie obecnej sytuacji i zidentyfikowanych problemów można wnioskować na temat ich oddziaływania na rozwój społeczny OF PN2020. Wykazane poniżej tendencje stanowią najważniejsze procesy obejmujące zmiany społeczne zachodzące na terenie OF PN2020. Ich analiza pozwoli przewidzieć dalsze kierunki rozwoju, które w największym stopniu umożliwią poprawę sytuacji regionu.

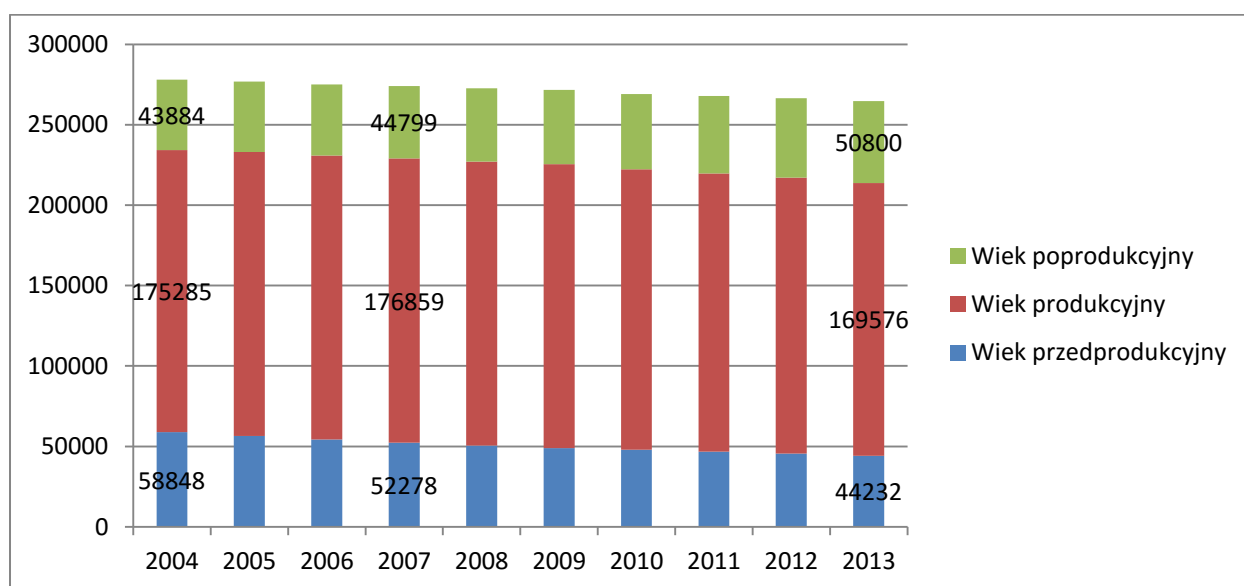
3.1.1. Starzenie się społeczeństwa

Starzenie się społeczeństwa jest określeniem tendencji demograficznej do wzrostu udziału osób w wieku starszym w stosunku do osób młodych. Zjawisko to pociąga za sobą liczne skutki spośród, których do najważniejszych należą:

- wzrost zapotrzebowania na miejsca w domach pomocy społecznej oraz usługi opiekuńcze (na które to często brakuje środków, ze względu na niskie dochody niektórych mieszkańców, szczególnie dla osób zamieszkujących tereny wiejskie);
- utrudniony dostęp do świadczeń zdrowotnych;
- kolejki oczekujących na miejsce w domach pomocy społecznej oraz zakładach opiekuńczo - leczniczych;
- emigracja zarobkowa ludzi młodych sprawia, że starszymi osobami pozostającymi na miejscu nie ma się kto opiekować;
- konieczność zwiększenia zatrudnienia opiekunek w ośrodkach pomocy społecznej;
- rosnące koszty utrzymania DPS;
- wzrost kosztów zabezpieczenia emerytalnego;
- brak lekarzy specjalistów - usług geriatrycznych;
- wzrost liczby osób zapadających na typowe choroby dla wieku starczego;
- konieczność przystosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych;
- potrzeba zwiększenia przedsięwzięć aktywizowania ludzi starszych;

Na terenie OF PN2020 ludność w wieku produkcyjnym stanowiła w roku 2013 64% populacji całego obszaru. Blisko jedna piąta mieszkańców OF PN2020 (19%) znajdowała się w wieku poprodukcyjnym, a mniejszość (17%) to osoby w wieku produkcyjnym. w stosunku do roku 2007 udział ludności w wieku produkcyjnym w całej populacji spadł o jeden punkt procentowy. Jednocześnie udział osób w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do roku 2007 spadł o dwa punkty procentowe, a udział osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł aż o trzy punkty procentowe. Świadczy to o niekorzystnych tendencjach demograficznych i postępującym starzeniu się społeczeństwa.

Wykres 19 Dynamika struktury wieku ludności OF PN2020 w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Problem starzenia się społeczeństwa jest charakterystycznym nie tylko dla Polski, ale również dla innych krajów europejskich. Niwelowanie efektów tego zjawiska demograficznego ma charakter długofalowy i polega przede wszystkim na zwiększeniu atrakcyjności danego obszaru dla ludzi młodych oraz aktywizacji osób starszych.

3.1.2. Rosnące zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej

W kontekście wyzwań demograficznych szczególnie ważne jest zapewnienie rozwoju usług związanych z zaspokojeniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Powiaty i gminy wchodzące w skład OF PN2020, podobnie jak jednostki w całym kraju, zmagają się z problemem starzenia się społeczeństwa i koniecznością zapewnienia osobom starszym i niepełnosprawnym godnych warunków życia, nie tylko w sferze usług opiekuńczych, ale również przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu przez czynny udział w życiu towarzyskim, kulturalnym i rekreacyjnym. Szczególnie ważna w tym zakresie jest rola takich placówek jak domy pomocy społecznej czy domy dziennego pobytu. Zapotrzebowanie na tego typu usługi obecnie jest duże (o czym świadczą m.in. kolejki oczekujących na umieszczenie w dps czy rosnąca liczba podopiecznych ddp), a sytuacja demograficzna i społeczna (starzenie się społeczeństwa, wyjazdy młodych osób za pracą, dłuższe przeciętne trwanie życia, częsta samotność osób starszych i niepełnosprawność) wskazują, że zapotrzebowanie na usługi ofertowane w dps i ddp w najbliższych latach będzie rosło.

3.1.3. Zjawisko bezrobocia i bierności zawodowej

Wysokie bezrobocie jest we wszystkich dokumentach strategicznych uważane za jeden z największych problemów jednostek tworzących OF PN2020 – problem wspólny dla całego obszaru.

Tabela 15. Bezrobocie rejestrowane – porównanie z krajem (kraj = 100) w latach 2004-2013

Powiat	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nyski	167,9	167,6	166,2	148,2	146,3	152,9	156,5	152,0	159,7	151,5
Prudnicki	103,2	115,3	137,2	143,8	143,2	138,8	150,0	148,8	145,5	153,7
Głubczycki	120,0	123,9	125,7	125,9	133,7	134,7	144,4	144,0	147,8	141,8
Powiaty OF PN2020	391,1	406,8	429,1	417,9	423,2	426,4	450,9	444,8	453	447

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Stopa bezrobocia w powiecie nyskim i prudnickim była w końcu 2013 roku ponad 1,5-krotnie wyższa niż średnia krajowa, zaś w powiecie głubczyckim stanowiła 142% średniej krajowej.

Jako przyczyny wysokiego bezrobocia w dokumentach strategicznych wymienia się niewystarczającą liczbę ofert pracy, ich niską atrakcyjność, ubogi rynek pracy, zaś jako przyczyny tegoż – brak dużych zakładów stanowiących bieguny rozwoju lokalnego, słaba kondycja finansowa podmiotów gospodarczych [Klepacz A.] oraz brak dostępności dróg publicznych o znaczeniu strategicznym dla przedsiębiorstw.

Tabela 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) w latach 2004-2013 w powiatach OF PN2020

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost
Powiat nyski	76,7	77,3	77,8	78,8	77,9	78,8	79,6	78,5	80,4	80,4	3,7
Powiat prudnicki	77,0	76,2	77,1	77,6	77,5	78,3	79,5	81,6	81,5	83,0	6,0
Powiat głubczycki	79,5	79,4	81,5	82,5	82,1	83,0	83,8	83,6	83,1	82,2	2,7
Powiaty OF PN2020	77,7	77,6	78,8	79,6	79,2	80,0	81,0	81,2	81,7	81,9	4,1
OPOLSKIE	90,6	89,7	89,8	91,0	91,0	90,1	91,3	89,6	89,7	89,6	-1,0
POLSKA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Niestety we wszystkich powiatach OF PN2020 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto kształtuje się na poziomie niższym niż średnia krajowa (o ok. 600 zł) i średnia wojewódzka (o ok. 300 zł). Przeciętne wynagrodzenie w powiecie nyskim wynosiło w 2013 roku 3 117,30 zł. Nieco wyższe uposażenia otrzymywali mieszkańcy powiatu głubczyckiego (3 185,50 zł), a najwyższe – mieszkańcy powiatu prudnickiego (3 216,69 zł). Na przestrzeni lat 2004-2013 przeciętne wynagrodzenia oczywiście wzrosły, przy czym wzrost ten w powiatach OF PN2020 cechował się większą dynamiką niż w kraju czy województwie opolskim. i tak, w powiecie prudnickim przeciętne wynagrodzenie wzrosło o 73%, w powiecie nyskim o 69%, a w powiecie głubczyckim o 66%, podczas gdy w skali Polski wzrost wyniósł 61%, a województwie – 59%. Tym samym mieszkańiec powiatu nyskiego w 2013 roku zarabiał 80,4% średniej krajowej, mieszkańiec powiatu

głubczyckiego – 82,2% średniej krajowej, a mieszkańców powiatu prudnickiego 83% średniej krajowej.

Ponadto dużym problemem, szczególnie mniejszych miejscowości jest niewystarczająca infrastruktura komunikacji publicznej. Komunikacja publiczna umożliwia podjęcie pracy poza najbliższym obszarem zamieszkania, co w przypadku małych miejscowości, w których brakuje miejsc pracy byłoby dobrym rozwiązaniem zmniejszającym poziom bezrobocia.

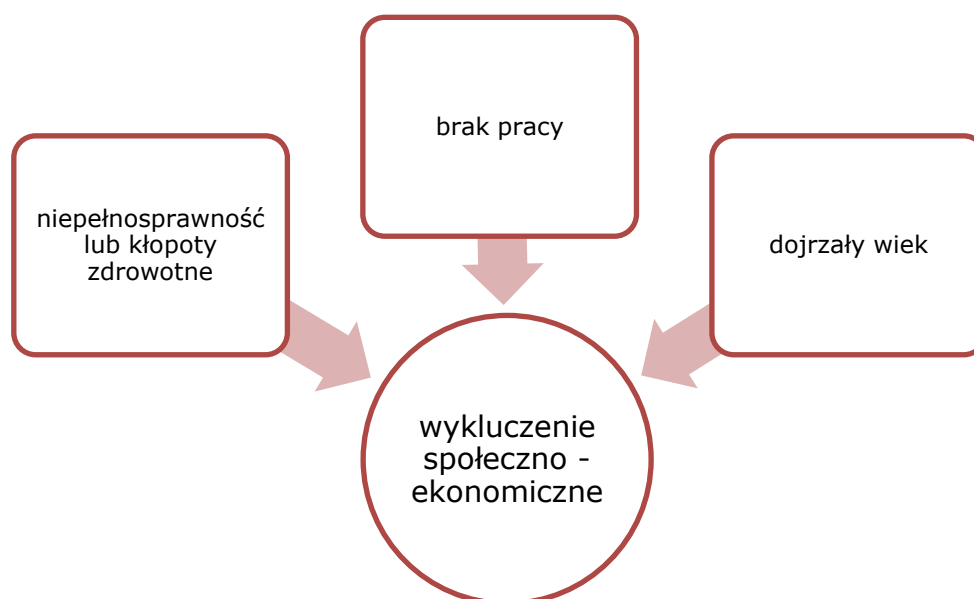
3.1.4. Wykluczenie społeczno-ekonomiczne

W perspektywie postępującego procesu starzenia się społeczeństwa oraz rosnącego bezrobocia związanego z brakiem miejsc pracy rośnie zagrożenie zjawiskiem wykluczenia społeczno-ekonomicznego. Na terenie OF PN2020 jest ono najczęściej związane z problemem braku opieki i małej liczby instytucji kultury oraz rekreacji dla osób starszych, które poprzez brak kontaktu ze społeczeństwem oraz nasilające się problemy zdrowotne stają się grupą nieaktywną publicznie. Zjawisko to jest bardzo niepokojące również z powodu, iż udzielenie osobom starszym jedynie pomocy finansowej nie wpływa w sposób wystarczający na poprawę warunków życiowych tych ludzi.

Drugą grupą społeczną licznie reprezentowaną na terenie OF PN2020 są osoby bezrobotne, które nie mogą znaleźć zatrudnienia w swoim zawodzie. Problem ten wiąże się bezpośrednio z brakiem odpowiedniej infrastruktury i wsparcia rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Długotrwałe bezrobocie skutkuje nie tylko problemami finansowymi, ale przede wszystkim spadkiem aktywności społecznej. w przypadku licznej grupy osób dotkniętych tym problemem, przejawia się to degradacją sfery publicznej, która poprzez bierność mieszkańców staje się nieatrakcyjna i nieefektywna.

Trzecią grupą osób poważnie zagrożonych wykluczeniem społecznym ze względu na stan zdrowia i ograniczenia fizyczne są osoby niepełnosprawne. Aktywizacja osób niepełnosprawnych powinna opierać się przede wszystkim na poprawie dostępności usług medycznych oraz wsparciu dla zatrudnienia.

Rysunek 2 Najważniejsze czynniki ryzyka wykluczenia społeczno-ekonomicznego na terenie OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Powyżej przedstawiono trzy najważniejsze z punktu widzenia problemów społecznych występujących na terenie OF PN2020 grupy zagrożone wykluczeniem społeczno-ekonomicznym. Należy jednakże podkreślić, że zjawisko to ma miejsce również w innych przypadkach związanych np. z patologiami społecznymi, czy też dyskryminacją społeczną. w perspektywie regionu przygranicznego jakim jest OF PN2020 działania w zakresie integracji społecznej i przeciwdziałania wykluczeniu społeczno-ekonomicznemu są nieodzownym elementem zwiększania potencjału regionu w zakresie kapitału ludzkiego i budowania społeczeństwa obywatelskiego.

3.1.5. Emigracja zarobkowa ludności

Zjawisko emigracji zarobkowej ma bardzo negatywne oddziaływanie na region OF PN2020. Pomimo, iż w związku z opuszczeniem tego obszaru przez osoby bezrobotne w poszukiwaniu zatrudnienia następuje zmniejszenie wskaźnika bezrobocia, odpływ ludzi w wieku produkcyjnym pogłębia problemy demograficzno-społeczne. Ponadto w związku ze zmniejszeniem się na skutek odpływu kapitału ludzkiego potencjału gospodarczego regionu trudniej jest zachęcić inwestorów do podejmowania inicjatyw na terenie OF PN2020.

Zagraniczna emigracja zarobkowa w pierwszych fazach (po przyjęciu Polski do UE i podpisaniu układu z Schengen), przybierała najczęściej formę wyjazdu jednej osoby z gospodarstwa domowego i wspierania w ten sposób budżetu domowego rodziny, która pozostawała na miejscu. Konsekwencją takiego stanu rzeczy było nasilające się zjawisko tzw. „eurosierot”, czyli dzieci, których przynajmniej jeden z rodziców wyjechał za granicę na dłuższy czas. Obecnie tendencja emigracyjna zaczyna rozwijać się w stronę wyjazdów całych rodzin, co w znacznym stopniu zwiększa natężenie procesu wyludniania się

terenów OF PN2020. Jest to spowodowane faktem, iż osoby, które wyjechały wcześniej obecnie często nie chcą wracać do kraju i preferują rozwiązanie, w którym ich rodzina opuści kraj i dołączy do nich. Ponadto obecnie z kraju wyjeżdża duża liczba ludzi młodych, którzy cechują się większą mobilnością i często nie mają obaw przed opuszczeniem miejsca zamieszkania wraz z rodziną lub perspektywą założenia rodziny w nowym miejscu pobytu.

Problem emigracji zarobkowych nie dotyczy tylko wyjazdów zagranicznych. Częstym zjawiskiem jest opuszczanie miejsca zamieszkania przez ludzi młodych z terenów OF PN2020, w celu kształcenia się na poziomie ponadgimnazjalnym (najczęściej w szkole wyższej) w innym rejonie Polski. Po ukończeniu edukacji większość osób pozostaje w miejscu, gdzie kształcili się i podejmuje tam pracę.

Emigracja zarobkowa ludności przyczynia się do wielu problemów społecznych dotyczących OF PN2020. Jednym z najważniejszych są zaburzenia struktury demograficznej ludności, skutkujące dalszymi konsekwencjami dla atrakcyjności regionu zarówno w sferze gospodarczej, jak i społecznej. Ponadto na skutek emigracji następuje osłabienie więzi społecznych, zmniejszenie identyfikacji i poczucia tożsamości mieszkańców z regionem oraz spadek liczby zakładanych przedsiębiorstw i działalności gospodarczych.

3.2. Wyzwania rozwoju społecznego współpracy OF PN2020

3.2.1. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa historyczno-turystycznego regionu oraz warunków geograficznych

Rejon OF PN2020 charakteryzuje się następującymi atutami wynikającymi z położenia geograficznego:

- korzystne warunki dla rolnictwa;
- atrakcyjność turystyczna;
- bliskie sąsiedztwo partnerów zagranicznych.

Dodatkowym potencjałem regionu jest dziedzictwo historyczno-kulturowe. Na terenie OF PN2020 znajdują się liczne obiekty zabytkowe o wartości historycznej. Ponadto obszar ten jest zamieszkiwany przez mniejszości narodowe, co stanowi o jego różnorodności kulturowej. Wszystkie wymienione powyżej elementy stanowią o potencjale regionu w zakresie dziedzin takich jak: turystyka, produkty regionalne, rolnictwo i przetwórstwo spożywcze oraz handel zagraniczny.

Wykorzystanie potencjału regionu w znacznej mierze zależy od czynnika kapitału społecznego. Działalność społeczności lokalnych oraz przedsiębiorczość mieszkańców i władz samorządowych mogą w znacznym stopniu przyczynić się do rozwoju społeczno-gospodarczego. Działania, które są znaczące dla potencjału gospodarczego regionu i w konsekwencji wpłynęłyby na poprawę warunków życia mieszkańców to przede wszystkim rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz bazy noclegowej. Rozwój turystyki wiąże się z modernizacją istniejących obiektów, powstawaniem nowych, zwiększeniem zapotrzebowania na usługi, a zatem jest istotnym elementem w procesie przeciwdziałania bierności zawodowej oraz zwalczania bezrobocia, gdyż może doprowadzić do zwiększenia liczby miejsc pracy.

Rozbudowa infrastruktury oraz zwiększenie zainteresowania mieszkańców dziedzictwem historycznym regionu, w kontekście wykorzystania tych atutów w sferze gospodarczej jest także wyznacznikiem integracji społecznej oraz wspólnotowego działania na rzecz poprawy sytuacji OF PN2020. Nie bez znaczenia dla powodzenia inicjatyw w tym zakresie jest promocja regionu zarówno w kraju, jak i za granicą. Ze względu na marginalizację znaczenia gmin OF PN2020 w województwie niezbędne jest stworzenie warunków do współpracy zwiększającej konkurencyjność tego terenu w ramach województwa.

Podtrzymanie dobrego stanu środowiska naturalnego wymaga zdecydowanych działań w stronę zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców OF PN2020. Promocja zachowań proekologicznych: segregacja śmieci, ekologiczne rolnictwo i przetwórstwo oraz ograniczenie emisji substancji szkodliwych do atmosfery to najważniejsze obszary działania zmierzające do poprawy jakości gospodarowania środowiskiem naturalnym przez mieszkańców.

Odpowiednia promocja regionu oraz ukierunkowanie funkcjonowania sfery gospodarczo-społecznej na działalność istotną z punktu widzenia potencjału OF PN2020 spowoduje poprawę sytuacji regionu na arenie regionalnej, krajowej i międzynarodowej.

3.2.2. Zwiększenie aktywności i partycypacji społecznej mieszkańców (w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym)

Problemem dla rozwoju społecznego terenu OF PN2020 jest niski poziom aktywności społecznej jego mieszkańców. w ramach diagnozy społecznej zidentyfikowano, iż stosunkowo mała część mieszkańców jest zainteresowana działalnością w organizacjach pozarządowych. Dodatkowo brak aktywności społecznej przejawia się niewielką liczbą inicjatyw obywatelskich.

Zainteresowanie mieszkańców problemami ich regionu poprzez odpowiednie działania może przyczynić się do podejmowania przez nich aktywności społecznych. Oddolne inicjatywy społeczności lokalnych często charakteryzują się większą skutecznością działań, aniżeli systemowe wsparcie w ramach pomocy społecznej, ponieważ mogą być indywidualnie dostosowane do potrzeb danej grupy. Działalność organizacji pozarządowych we wspieraniu instytucji pomocy społecznej powoduje odciążenie pracowników pomocy społecznej, którzy dzięki temu mogą, we współpracy z mieszkańcami dotrzeć do większej liczby potrzebujących.

Grupy społeczne wymagające wsparcia na terenie OF PN2020 to przede wszystkim osoby starsze, bezrobotni, niepełnosprawni oraz mniej liczne, ale równie istotne z punktu widzenia przeciwdziałania wykluczeniu społeczno-ekonomicznemu przypadki środowisk patologicznych, w szczególności dotknięte problemem alkoholowym i przemocą w rodzinie.

W zależności od przyczyny wykluczenia społeczno-ekonomicznego działania, które można podjąć w celu przeciwdziałania temu zjawisku różnią się, dlatego w ramach tego zadania, najważniejsza jest kompleksowość usług pomocy społecznej oraz dodatkowe inicjatywy i działania wspierające integrację społeczną. Przykładami skutecznych form aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym są np. spółdzielnie socjalne, zajęcia integracyjne organizowane w CIS, KIS oraz ZAZ. Podejmowanie tego typu inicjatyw zwiększa poziom integracji społeczności lokalnej.

Stosunkowo duża liczba osób starszych na terenie OF PN2020 implikuje konieczność modernizacji i rozbudowy infrastruktury opieki dla seniorów oraz poszerzenia oferty kulturalno-rozrywkowej dla tej grupy społecznej. Ważnym aspektem jakości życia ludzi starszych jest również dostęp do usług medycznych, który na terenie OF PN2020 jest niewystarczający szczególnie w mniejszych miejscowościach. Ponadto należy zapewnić warunki do komunikacji i integracji międzypokoleniowej poprzez inicjatywy i wydarzenia wspierające te relacje społeczne. Do działań, które mogą być realizowane i rozszerzane w ramach Partnerstwa Nyskiego należą następujące inicjatywy:

- Uniwersytet Trzeciego Wieku;
- Działalność klubów seniora;
- Dom/Ośrodek Kultury;
- Rada Seniorów;

- Karta Rodziny i Seniorów;
- Dom Seniora/Dom Dziennego Pobytu;
- Kursy komputerowe;
- Darmowe badania dla osób starszych;
- Wydłużanie terminów płatności dla starszych osób z problemami finansowymi;
- Pomoc w sprzątanii mieszkań osób z problemami zdrowotnymi.
- Organizowanie Olimpiad Sportowych Seniora.

Bezrobocie jest jednym z największych problemów OF PN2020. Jednym ze skutków tego problemu społecznego jest wykluczenie społeczno-ekonomiczne dużej liczby osób, które przez długotrwały okres nie mogą znaleźć zatrudnienia. w przypadku tej grupy najistotniejszymi działaniami jest aktywizacja zawodowa. Jednocześnie należy zapewnić warunki dla działalności społecznej takich osób, poprzez wsparcie przedsiębiorczości, zarówno w wymiarze finansowym, jak i funkcjonowania instytucji otoczenia biznesu takich jak: inkubatory przedsiębiorczości, parki naukowo technologiczne, klastry. Istotnym aspektem jest również wsparcie rozwoju kształcenia ponadgimnazjalnego oraz zawodowego, w tym szkół oferujących kursy i zajęcia przekwalifikowujące. Współpraca instytucji edukacji z przedsiębiorcami oraz urzędami pracy może spowodować zmniejszenie się liczby osób bezrobotnych, poprzez zwiększenie ich szans na rynku pracy. Równolegle należy prowadzić działania zmierzające do zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru OF PN2020.

Wsparcie osób niepełnosprawnych powinno opierać się na prowadzeniu działań zmierzających do aktywizacji społecznej i zawodowej, a także zwiększeniu dostępności usług medycznych, w tym rehabilitacyjnych. Do najważniejszych zadań, które w ramach Partnerstwa Nyskiego powinny być rozwijane należą:

- Likwidacja barier architektonicznych;
- Wsparcie funkcjonowania lokalnych stowarzyszeń;
- Zwiększenie świadczeń na rzecz osób niepełnosprawnych;
- Organizacja turnusów rehabilitacyjnych;
- Większa liczba klas integracyjnych;
- Zapewnienie opieki środowiskowej w domu chorego;
- Prowadzenie zajęć aktywizacyjnych;
- Zakup sprzętów edukacyjnych (pomoce naukowe, materiały dydaktyczne, sprzęt specjalistyczne, umożliwiające realizację pełnych programów nauczania oraz

programów wychowawczych w placówkach oświatowych z uczniami niepełnosprawnymi).

- Wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Problemem społecznym dotyczącym zarówno ludzi młodych, jak i osoby starsze jest brak dostępności mieszkań, w szczególności TBS, komunalnych oraz socjalnych.

3.2.3. Rozwój infrastruktury oświaty, w tym edukacji ponadgimnazjalnej

Infrastruktura oświaty na terenie OF PN2020 rozwija się szybciej w większych miejscowościach, co związane jest z rosnącym zapotrzebowaniem na tego typu usługi i większą liczbą ludności tych obszarów. Jednocześnie w wyniku zamykania szkół w gminach wiejskich, dostępność placówek edukacyjnych dla mieszkańców tych rejonów jest utrudniona. Wyzwaniem w ramach współpracy partnerskiej jest zatem rozwój infrastruktury oświaty, w tym kształcenia ponadgimnazjalnego w taki sposób, aby umożliwić dostęp tych usług dla całego regionu OF PN2020. Współpraca w ramach OF PN2020 w zakresie kształcenia powinna obejmować zarówno zadania powiatu, w tym poszerzenie oferty edukacji ponadgimnazjalnej poprzez zróżnicowanie kierunków kształcenia dostępnych w poszczególnych regionach i dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy, jak i współpracę gmin w zakresie poprawienia komunikacji publicznej umożliwiającej korzystanie z dostępnej infrastruktury oświatowej większej liczbie mieszkańców OF PN2020. Ponadto należy zwrócić uwagę, iż oszczędności wynikające z przenoszenia placówek edukacyjnych (szczególnie szkół podstawowych i gimnazjów) do dużych miejscowości wiążą się z kosztami społecznymi. Działania realizowane w ramach Partnerstwa Nyskiego powinny zostać ukierunkowane na zapewnienie dostępności oferty edukacyjnej dla wszystkich rejonów obszaru, a w przypadku szkół podstawowych i gimnazjalnych na przywróceniu funkcjonowania mniejszych placówek w gminach wiejskich.

Część placówek edukacyjnych jest w złym stanie technicznym i wymaga działań modernizacyjnych, co w przypadku niektórych szkół zlokalizowanych w obiektach o historycznym znaczeniu wiąże się z dużymi kosztami. Również wyposażenie szkół zostało w ramach diagnozy i konsultacji społecznych określone jako niewystarczające. Tym samym należy podjąć działania zmierzające do poprawy jakości kształcenia, poprzez inwestycję w materiały edukacyjne. Ponadto warto zwrócić uwagę na ofertę zajęć w mniejszych miejscowościach, która znacznie odbiega od propozycji szkół w mieście. Wyzwaniem jest stworzenie takich rozwiązań, które zapewnią równomierny dostęp do usług edukacyjnych, a także umożliwią wprowadzenie nowoczesnych metod nauczania już na poziomie przedszkolnym. w ramach Partnerstwa Nyskiego możliwe jest także organizowanie wspólnych dla szkół z regionu wydarzeń, w których będą mogli brać udział uczniowie i nauczyciele, a także rodzice. Do tego rodzaju imprez, pełniących funkcje integracyjne należą między innymi zawody sportowe, konkursy naukowe oraz wydarzenia o charakterze kulturowym, zwiększające poziom tożsamości i identyfikacji z regionem.

Wyzwanie utrzymania i podnoszenia poziomu edukacji wymaga stałego monitoringu zmieniających się potrzeb, związanych z sytuacją demograficzną regionu, a także

tendencji rynku pracy. Zapewnienie odpowiedniej dostępności wysokiej jakości kształcenia ponadgimnazjalnego zwiększa potencjał regionu w zakresie rozwoju gospodarczego. Rozwinięta infrastruktura oświaty zwiększa również szansę na pozostanie ludzi młodych w regionie i zmniejszenie zjawiska emigracji. Często jednym z czynników wpływających na decyzję o miejscu pobytu, w kontekście zakładania rodziny jest właśnie dostępność infrastruktury edukacyjnej, której dobra jakość zwiększa atrakcyjność regionu.

3.2.4. Poprawa warunków mieszkaniowych i dostępności usług w regionie

Najbardziej znaczącymi problemami społecznymi związanymi z ładem przestrzenno-społecznym na terenie OF PN2020 są:

- zły układ funkcjonalny dróg;
- słabo rozbudowana infrastruktura drogowa;
- słabo rozbudowana komunikacja publiczna;
- problemy z zagospodarowaniem starych, niezamieszkałych budynków;
- podział miast na tzw. „sypialnie”;
- migracja z terenów miasta na obszary wsi;
- zbyt mała ilość punktów usługowych;
- niedostateczne wyposażenie obiektów sportowych;
- niedostateczna sieć kanalizacyjna;
- mała liczba obiektów zielonych (parków);
- problemy z dostępem do lekarzy specjalistów oraz bezpośredniego kontaktu.

Znacznym mankamentem regionu OF PN2020 jest dostępność usług medycznych, która szczególnie w mniejszych miejscowościach jest bardzo ograniczona. w dużym stopniu najbardziej utrudniony jest dostęp do lekarzy specjalistów. Poprawa tej sytuacji jest możliwa poprzez akcje badań profilaktycznych. Jednakże w perspektywie długoterminowej potrzebne są zmiany systemowe.

Dostępność usług infrastruktury rozrywkowo-sportowej w regionie OF PN2020 jest w trakcie rozbudowy. w ramach Partnerstwa Nyskiego prowadzona jest rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, która nadal wymaga rozszerzenia. w ramach działalności mieszkańców w zakresie sportu i rekreacji wciąż brakuje miejsc do aktywnego spędzania czasu, a dostępne obiekty często wymagają remontu. Sytuacja ta dotyczy zarówno aktywności rekreacyjnych, jak i sportu zawodowego, w którym trudno o pozyskanie sponsorów strategicznych. Aktualnie, w Gminie Nysa trwa budowa hali widowiskowo – sportowej, której powstanie przyczyni się do zaspokojenia potrzeb w tym zakresie zarówno mieszkańców Nysy, jak i gmin sąsiadujących.

Jakość życia mieszkańców regionu OF PN2020 w znacznym stopniu zależy od dostępności tanich mieszkań i atrakcyjnych opcji finansowania zakupu. w przypadku regionu OF PN2020 szczególnie w mniejszych miejscowościach brakuje inwestycji deweloperskich, ukierunkowanych na sprzedaż tanich mieszkań np. w ramach rządowego programu MDM. w ramach współpracy Partnerskiej możliwe jest zwiększenie potencjału inwestycyjnego terenów OF PN2020. Potrzebne są także dalsze inwestycje ukierunkowane na zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej, szczególnie w zakresie zagospodarowania terenów atrakcyjnych turystycznie oraz stworzenia miejsc przyjaznych mieszkańcom i zachęcających do aktywnego spędzania czasu wolnego. Ważnym aspektem jest również budownictwo komunalne, którego na terenie OF PN2020 jest za mało. w ramach Partnerstwa Nyskiego powinny być realizowane również programy na rzecz budownictwa socjalnego.

3.2.5. Efektywny system pomocy społecznej dostosowany do aktualnych potrzeb oparty na profilaktyce problemów społecznych

System pomocy społecznej i jego efektywność jest w znacznej mierze uzależniona od zdolności i możliwości diagnozy najważniejszych problemów społecznych występujących na danym obszarze oraz skutecznej profilaktyki zapobiegającej ich pogłębianiu się. Poza problemem finansowania pomocy społecznej ważną jest także kwestia indywidualizacji programów wsparcia do grup potrzebujących. Każdy rodzaj wykluczenia społecznego wymaga podjęcia innych interwencji. Indywidualizacja systemu pomocy społecznej jest trudna ze względu na duże obciążenie pracą pracowników socjalnych.

Efektywność pomocy społecznej w znacznej części zależy także od dobrze wykształconej kadry pomocy społecznej i instytucji oświaty. w rejonie OF PN2020 personel instytucji posiada właściwe kwalifikacje do realizacji zadań polityki społecznej. Jednakże należy zwrócić uwagę na fakt, iż występuje zróżnicowanie w liczbie i jakości personelu w zależności od wielkości miejscowości. w mniejszych miejscowościach zwraca się uwagę na braki kadrowe, które są skutkiem zmniejszającej się liczby mieszkańców, którzy emigrują do ośrodków miejskich. Często jednak ludzie, którzy decydują się na emigrację nie są osobami, korzystającymi z systemu pomocy społecznej, co zatem nie przekłada się na odciążenie danego ośrodka pomocy społecznej.

Wyzwaniem dla współpracy w ramach Partnerstwa Nyskiego jest niwelowanie różnic w jakości i efektywności pomocy społecznej pomiędzy obszarami wiejskimi i miejskimi. w tym celu należy stworzyć możliwość komunikacji, wymiany doświadczeń pomiędzy jednostkami pomocy społecznej. w dalszym ciągu pomimo dobrego wykształcenia kadry pomocy społecznej potrzebne są szkolenia i kursy oraz zwiększenie liczby pracowników.

3.2.6. Aktywna polityka prorodzinna

Tendencje demograficzne na terenie OF PN2020 są niekorzystne również ze względu na niski wskaźnik dzietności. Aktywna polityka prorodzinna jest skutecznym sposobem minimalizowania skutków negatywnych tendencji demograficznych. Do form wsparcia rodziny zaliczyć należy następujące działania realizowane przez samorządy terytorialne:

- dostępność miejsc w żłobkach i przedszkolach;

- świadczenia rodzinne;
- świetlice środowiskowe;
- karta dużej rodziny;
- organizacja opieki nad dziećmi (opiekunki, kluby malucha);
- becikowe;
- dofinansowania do obiadów;
- stypendia szkolne;
- bon wychowawczy.
- inne ulgi dla rodzin wprowadzane przez samorzady, np. w opłatach za śmieci, dostępie do instytucji kultury i sportu, ulgi w przejazdach MZK itd.

Należy również podkreślić, że na decyzję o założeniu rodziny wpływają liczne czynniki. w ramach aktywnej polityki prorodzinnej należy podjąć działania zapewniające warunki mieszkaniowe i dostępność usług korzystne dla rodzin, a w szczególności rodzin wielodzietnych. Do najważniejszych czynników, które mogą przyczynić się do poprawy sytuacji rodzin w regionie należą:

- Pewność źródeł utrzymania i dochody pozwalające na utrzymanie powiększonej rodziny;
- Dostępność samodzielnego mieszkania;
- Ułatwienia pozwalające godzić pracę zawodową z opieką nad dzieckiem (np. elastyczny czas pracy, praca na część etatu, telepraca, dostępność żłobków i przedszkoli), a także bardziej przyjazny stosunek do młodych kobiet na rynku pracy; alternatywnie: wysokość dochodów w rodzinie pozwalająca na bezpłatne urlopy wychowawcze;
- Uwarunkowania kulturowe, w tym: hierarchia wartości, upowszechniające się wzorce, względy religijne (np. co do stosowania i metod antykoncepcji);
- Rozwinięte usługi oraz atrakcyjna oferta kulturalna, rekreacyjno-sportowa, edukacyjna dla dzieci;
- Inne czynniki wpływające na jakość życia: korzystne środowisko przyrodnicze i kulturowe, w tym atrakcyjny krajobraz i ład przestrzenny, atrakcyjne środowisko społeczne.

Polityka prorodzinna odnosi się zatem do działań realizowanych w ramach zadań samorządów terytorialnych. Jej rozwój i dostosowanie do potrzeb mieszkańców jest ważnym zadaniem, które może być z powodzeniem realizowane w ramach współpracy partnerskiej. Zapewnienie odpowiednich warunków dla funkcjonowania rodzin oraz infrastruktury umożliwiającej godzenie pracy zawodowej z wychowywaniem dzieci jest warunkiem koniecznym dla rozwoju społecznego OF PN2020. Ponadto należy zwrócić uwagę, iż koniecznym jest prowadzenie odpowiednich działań ukierunkowanych na zwiększenie świadomości pracodawców na temat możliwości i korzyści społecznych wynikających zatrudnienia kobiet posiadających dzieci lub będących w ciąży. Należy przy tym podkreślić, iż wyzwaniem dla rozwoju społecznego jest zmiana postrzegania

społecznego rodzin wielodzietnych i promowanie modelu rodziny, w której jest więcej niż troje dzieci.

Wsparcie instytucjonalne rodziny powinno opierać się na dostępności placówek wychowawczo-opiekuńczych, w tym: żłobków i przedszkoli publicznych, a także wsparcia dla placówek niepublicznych. Dodatkowymi elementami polityki prorodzinnej są ulgi dla rodzin wielodzietnych oraz dofinansowania do obiadów dla dzieci w szkołach. Ulgi dla rodzin wprowadzane przez samorzady powinny dotyczyć między innymi aspektów takich jak: opłaty za śmieci, dostęp do instytucji kultury i sportu, oraz ulgi przejazdach MZK. w celu właściwego prowadzenia polityki prorodzinnej potrzebne są zatem wspólne działania Partnerów, w zakresie rozwiązań systemowych i rozbudowy infrastruktury.

3.3. Podsumowanie – prognoza dotycząca rozwoju społecznego OF PN2020

Do najważniejszych negatywnych trendów rozwoju społecznego, które obecnie są obserwowane na terenie OF PN2020 należą:

- Starzenie się społeczeństwa
- Rosnące zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej
- Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia i bierności zawodowej
- Postępujące wykluczenie społeczno-ekonomiczne niektórych grup
- Wysoki, stale utrzymujący się poziom zjawiska „odpływu” ludzi młodych, w związku z emigracją zarobkową oraz w celach edukacyjnych

Prognozując proces rozwoju społecznego OF PN2020 na najbliższe lata należy wziąć pod uwagę zarówno sytuację regionu, kraju, jak i Unii Europejskiej. Największą szansą dla rozwoju OF PN2020 są Fundusze Europejskie, których pozyskanie pozwoliłoby na realizację zadań polityki społecznej w sposób bardzo efektywny. Nie ulega wątpliwości, iż OF PN2020 wymaga znacznych nakładów finansowych na rozwój gospodarczy regionu oraz poprawę warunków życiowych mieszkańców. Prowadzenie działań aktywizujących oraz inwestycji w infrastrukturę społeczną, w tym rozszerzenie oferty kulturalno-rozrywkowej, sportowo-rekreacyjnej, usług medycznych i pomocy społecznej, jest bardzo istotne, jednakże bez poprawy sytuacji rynku pracy nie spowoduje odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych, ekonomicznych i społecznych. Wzrost zaangażowania mieszkańców OF PN2020 w życie społeczne będzie możliwy jedynie na skutek poprawy ich sytuacji ekonomicznej i warunków życiowych. Budowanie tożsamości lokalnej musi być prowadzone równoległe do działań ukierunkowanych na inwestycje gospodarcze. W świetle przedstawionych powyżej faktów prognozuje się, iż pozyskanie Funduszy Europejskich pozwoli na rozwój gospodarczy regionu, co w perspektywie społecznej będzie skutkowało poprawą sytuacji ekonomicznej mieszkańców. Prowadzone równoległe działania z zakresu aktywizacji społecznej, poprawy warunków życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem, rozszerzenia oferty oraz infrastruktury społecznej będą skutkowały wzrostem poziomu jakości kapitału społecznego, co przyczyni się do dalszego rozwoju regionu. Czynnikiem ryzyka dla planowanych przedsięwzięć są między innymi: pogorszenie sytuacji politycznej, trudności w pozyskaniu środków unijnych oraz

trudność w pozyskaniu inwestorów na skutek pogorszenia się koniunktury makroekonomicznej. Jeżeli czynniki te wystąpią i znacząco zminimalizują możliwości finansowe poszczególnych JST działania z zakresu aktywizacji społecznej, oraz poprawy kapitału społecznego będą bardzo trudne do przeprowadzenia w planowanym zakresie. W tym przypadku głównymi działaniami z zakresu rozwoju społecznego będzie doraźne wsparcie osób najbardziej potrzebujących, a brak środków na rozwój infrastruktury znacząco ograniczy możliwość poprawy jakości życia mieszkańców. Należy jednakże spodziewać się, iż w kolejnej perspektywie budżetowej UE środki finansowe będą możliwe do pozyskania w zakresie wystarczającym dla realizacji zakładanych działań. W sferze społecznej przewiduje się, iż najtrudniejszym do zrealizowania zadaniem będzie aktywizacja mieszkańców i włączenie ich do życia społecznego. Przewiduje się z kolei, iż zadania z zakresu odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych będą skuteczne, także dzięki polityce krajowej, która w coraz większym stopniu wspiera politykę prorodzinną. Efekty działań ukierunkowanych na rozwój gospodarczy stopniowo powinny przynosić poprawę sytuacji mieszkańców oraz budować wizerunek OF PN2020, jako terenu interesującego dla inwestorów. Można prognozować, iż rozwój w tym kierunku będzie miał charakter postępu geometrycznego, tzn. tempo rozwoju będzie wzrastać wraz z osiągnięciem kolejnych celów zakładanych w Strategii ogólnej i poszczególnych Strategiach sektorowych.

4. Analiza strategiczna rozwoju społecznego OF PN2020

Analiza strategiczna rozwoju społecznego opiera się na metodzie SWOT/TOWS oraz analizie problemowej, w oparciu o drzewa problemów i celów. Analiza SWOT (czynników rozwojowych) to procedura analityczna umożliwiająca porządkowanie i prezentację danych. Jest to jedno z podstawowych narzędzi planowania strategicznego.

Jej nazwa stanowi akronim czterech typów czynników rozwojowych:

- S-Strengths (Atuty) – pozytywne czynniki wewnętrzne, mocne strony, przewagi czy zalety mogące przyczynić się do osiągnięcia celów
- W-Weaknesses (Słabości) – negatywne czynniki wewnętrzne, bariery, wady i braki, mogące przeszkodzić w realizacji celów
- O-Opportunities (Szanse) – pozytywne czynniki zewnętrzne, pochodzące z otoczenia (a więc takie, na które nie ma możliwości wpływu), mogące przyczynić się do osiągnięcia celów
- T-Threats (Zagrożenia) – negatywne czynniki zewnętrzne pochodzące z otoczenia (a więc takie, na które nie ma możliwości wpływu), mogące przeszkodzić w realizacji celów

Wyniki przeprowadzonej analizy mogą stanowić podstawę dla formułowania strategii rozwoju, która powinna uwzględniać wzmacnianie atutów, minimalizację słabości, wykorzystywanie szans i unikanie zagrożeń.

Uzupełnieniem analizy SWOT jest analiza TOWS, w której te same czynniki są analizowane z perspektywy zewnętrznej. Oznacza to, że o ile celem SWOT jest określenie optymalnego wykorzystanie posiadanych zasobów (określonych w kategoriach atutów i słabości) w zastanym otoczeniu, o tyle w toku analizy TOWS możliwe jest określenie jakie predyspozycje są potrzebne dla pełnego wykorzystania szans i unikania zagrożeń.

Analiza problemów była jednym z elementów prac podczas warsztatów ze społecznością lokalną, tak aby w jak największym stopniu możliwe było określenie jakie obszary wymagają interwencji z punktu widzenia kluczowych grup interesariuszy. Celem prac było dokonanie opisu poszczególnych problemów wraz z określeniem ich przyczyn i skutków.

Następnie, w toku prac eksperckich zebrane dane odnośnie problemów zostały uporządkowane tematycznie. Określono również zależności pomiędzy zjawiskami, co umożliwiło opracowanie drzewa problemów.

Drzewo problemów to narzędzie analityczne umożliwiające mapowanie problemów (poprzez metodologię zbliżoną do map myśli). Jego tworzenie polega na określeniu relacji przyczynowo-skutkowych pomiędzy poszczególnymi zjawiskami. Dzięki temu możliwe jest zidentyfikowanie przyczyn poszczególnych problemów, zidentyfikowanie ich skutków (określanych także mianem słabości w analizie SWOT). w następnym kroku na tej podstawie zostało opracowane drzewo celów, których realizacja pozwoli na poprawę istniejącej sytuacji.

4.1. Analiza OF PN2020

4.1.1. Analiza SWOT/TOWS

Tabela 17 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego OF PN2020

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>– Rozwinięta infrastruktura społeczna</p> <p>Na obszarze PN2020 występuje dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, kulturalna, oświatowa, rehabilitacyjna i sanatoryjna. Jednakże należy zwrócić uwagę na jej nierównomierne rozmieszczenie, co wiąże się z utrudnionym dostępem dla mieszkańców mniejszych miejscowości z terenu OF PN2020. Występowanie obszarów dobrze wyposażonych w infrastrukturę społeczną pozwala na dalszy rozwój regionu i jest dobrym punktem wyjściowym do zwiększenia dostępności tego rodzaju usług w mniejszych miejscowościach.</p> <p>– Dobrze wykwalfikowana kadra instytucji pomocy społecznej oraz oświaty</p> <p>Działania prowadzone w ramach polityki społecznej charakteryzują się dużym wpływem czynnika ludzkiego. Na obszarze OF PN2020 kadra pomocy społecznej i instytucji oświaty posiada wysokie kompetencje. Dzięki temu możliwe jest efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczanych na pomoc potrzebującym oraz właściwa edukacja społeczna, przyczyniająca się do budowania właściwych postaw. Duże znaczenie w tym zakresie ma niwelowanie zjawiska bezradności społecznej i skuteczne przeciwdziałanie przemocy i innym problemom społecznym.</p> <p>– Położenie geograficzne</p> <p>Obszar Funkcjonalny Partnerstwa Nyskiego 2020 leży w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Czechami oraz w pobliżu granicy z Niemcami i z tego powodu zamieszkiwany jest przez licznie reprezentowane mniejszości narodowe. Wiąże się to z bogactwem kulturowym</p>	<p>– Niedopasowane do potrzeb lokalnego rynku pracy kwalifikacji zawodowych osób w wieku produkcyjnym</p> <p>Kierunki kształcenia oferowane przez jednostki edukacji zawodowej na terenie OF PN2020 nie zostały dostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy, co skutkuje częstymi migracjami absolwentów. Brakuje również współpracy z przedsiębiorcami w zakresie praktyk i staży oraz możliwości zatrudniania absolwentów.</p> <p>– Rozpad więzi w społeczności lokalnej</p> <p>Poprzez liczne emigracje (głównie zarobkowe) oraz pojawiające się problemy społeczne: przemoc, alkoholizm, następuje rozpad więzi społeczności lokalnej oraz osłabienie poczucia tożsamości z miejscem zamieszkania.</p> <p>– Braki w infrastrukturze opiekuńczej</p> <p>Na obszarze PN2020 brakuje miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz dla dzieci niepełnosprawnych. Ponadto w stopniu niewystarczającym zapewniona jest opieka nad osobami starszymi (np. brakuje domów dziennego pobytu dla osób starszych). Jest to spowodowane zwiększającym się zapotrzebowaniem na tego typu usługi z powodu procesów demograficznych oraz emigracji zarobkowej ludzi młodych. Brak opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych skutkuje pogłębieniem się problemów społecznych.</p> <p>– Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020</p> <p>Zgodnie z wynikami badań społecznych oraz w wyniku rezultatu konsultacji społecznych wskazano, iż niesprzyjająca sytuacja społeczno-gospodarczej, spowodowała stagnację w wielu obszarach</p>

regionu. Ponadto w dużej części obszar PN2020 jest atrakcyjny turystycznie, dzięki rzeźbie terenu ukształtowanej przez Kotlinę Raciborską i Pogórze Sudeckie. Na tę atrakcyjność składają się także walory przyrodnicze, krajobrazowe, historyczne i kulturowe umożliwiające rozwój turystyki. Dzięki potencjalnemu rozwojowi infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz bazy turystycznej możliwa jest poprawa warunków życiowych mieszkańców poprzez: pojawienie się nowych ofert pracy oraz dostęp do nowych atrakcji zachęcających do aktywnego spędzania czasu wolnego.

– **Dziedzictwo historyczno- kulturalne jako baza do budowania tożsamości lokalnej**

Dziedzictwo historyczno-kulturowe regionu oraz regionalne tradycje są doskonałym podłożem dla budowania lokalnej tożsamości. Proces integracji społecznej oraz wzmacniania identyfikacji z regionem powinien opierać się na doświadczeniu wspólnoty. Poprzez podkreślanie znaczenia historii i tradycji możliwe jest wzmacnianie relacji społecznych łączących mieszkańców OF PN 2020. Działalność ta powinna opierać się przede wszystkim na organizacji licznych imprez, festynów o charakterze regionalnym, promowaniu lokalnych produktów, a także wsparciu turystyki poprzez promocję licznych zabytków występujących na terenie OF PN2020.

– **Współpraca w ramach OF PN2020**

Dzięki wspólnemu działaniu samorządów terytorialnych w ramach Partnerstwa Nyskiego możliwe jest lepsze przeciwdziałanie pojawiającym się problemom społecznym. Ponadto funkcjonowanie PN2020 pozwala na niwelowanie niekorzystnych zróżnicowań społeczno-gospodarczych występujących na tym terenie, głównie poprzez pozyskiwanie środków unijnych na nowe inwestycje.

– **Atrakcyjność turystyczna i rolnicza obszaru**

Atrakcyjność turystyczna i rolnicza obszaru pozwala na podjęcie efektywnych działań, w celu zmniejszenia bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto wykorzystanie potencjału wynikającego z tych atutów OF PN 2020 może pomóc zapobiec ubożeniu społeczeństwa.

życia. Poprzez brak aktywności następuje degradacja warunków życiowych oraz stopniowe ubożenie społeczeństwa, co negatywnie wpływa na atrakcyjność rejonu i powoduje różnego rodzaju problemy społeczne. Dotychczasowa mała liczba inicjatyw obywatelskich powoduje, iż przekonanie mieszkańców do zwiększenia aktywności w działalności gospodarczej społecznej może być trudnym zadaniem. Tym bardziej należy ukierunkowywać działania na wsparcie gospodarcze regionu.

– **Nierównomierne rozmieszczenie zasobów infrastruktury oświaty i pomocy społecznej na terenie OF PN2020**

Pomimo rozbudowanej infrastruktury oświatowej i pomocy społecznej część obiektów wymaga modernizacji ze względu na zły stan techniczny. Problem ten dotyczy w szczególności mniejsze miejscowości OF PN2020. w mniejszych miejscowościach ze względu na oszczędności oraz niż demograficzny likwidowane są szkoły, co powoduje konieczność codziennego dojeżdżania uczniów z wsi i małych miasteczek do większych ośrodków miejskich.

– **Niefektywność współpracy wewnątrz PN2020**

Współpraca wewnątrz OF PN2020 bywa niefektywna w związku z istniejącą biurokracją i brakiem wypracowanych rozwiązań przyspieszających decyzję o podejmowanych działaniach. Brakuje również skutecznej promocji korzyści wynikających z przystąpienia do OF PN2020. Działania w ramach współpracy powinny w większym stopniu obejmować wsparcie instytucjonalne w zakresie aktywizacji osób dotkniętych problemem wykluczenia społecznego (starsi, niepełnosprawni, bezrobotni) oraz wspólnego ustalania lokalizacji nowych placówek opiekuńczych i obiektów pomocy społecznej. Obecnie polityka społeczna często prowadzona jest lokalnie i brakuje porozumień w sprawie wspólnych inwestycji.

– **Zły stan techniczny niektórych obiektów sportowych i rekreacyjnych**

Jakość usług sportowo-rekreacyjnych oraz ośrodków kultury jest zróżnicowana na

<p>– Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych</p> <p>Organizacje pozarządowe i wszelka aktywność obywatelska pozwala na odciążenie instytucji pomocy społecznej oraz zwiększenie efektywności aktywizacji i pomocy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto działacze lokalni często posiadają informacje istotne z punktu widzenia diagnostyki problemów społecznych.</p> <p>– Rozwijająca się sieć dróg (w tym dróg o znaczeniu tranzytowym)</p> <p>Rozwój sieci dróg i infrastruktury komunikacyjnej w obrębie OF PN2020 zwiększa potencjał gospodarczy obszaru, ale także umożliwia łatwiejszy dostęp do obiektów infrastruktury społecznej i medycznej na terenie całego OF PN2020.</p> <p>– Wielonarodowość oraz różnorodność kulturowa na terenie OF PN2020</p> <p>Zróżnicowanie kulturowe i wielonarodowość jest cennym kapitałem społecznym rejonu umożliwiając wykorzystanie tego potencjału do organizacji różnego rodzaju wydarzeń lokalnych oraz zwiększając atrakcyjność turystyczną regionu. Nie bez znaczenia jest również aspekt dwujęzyczności niektórych mieszkańców, zwiększający ich szanse na znalezienie pracy.</p> <p>– Rozwijająca się infrastruktura rekreacyjno-sportowa oraz oferta kulturowa</p> <p>Stale rozwijająca się infrastruktura rekreacyjno-sportowa ma realny wpływ na zdrowie mieszkańców oraz ich poziom zadowolenia z życia. Dostęp do wydarzeń o charakterze kulturalnym oraz zajęć sportowych pozwala przeciwdziałać demoralizacji młodzieży, a także aktywizuje osoby starsze, integruje rodziny i całą społeczność lokalną.</p>	<p>terenie OF PN2020. Mieszkańcy niektórych rejonów nie mają możliwości skorzystania z nowoczesnych obiektów. Również rozwój ścieżek rowerowych powinien być kontynuowany, ponieważ nadal brakuje połączeń pomiędzy mniejszymi miejscowościami.</p> <p>– Niska dostępność usług medycznych (szczególnie w mniejszych miejscowościach)</p> <p>Ze względu na zwiększające się potrzeby społeczeństwa w zakresie leczenia specjalistycznego oraz nierównomierne rozmieszczenie punktów opieki medycznej na terenie OF PN2020 część mieszkańców pozbawiona jest możliwości bezproblemowego kontaktu z lekarzem specjalistą.</p> <p>– Pogłębianie się problemów społecznych, zróżnicowanie społeczne i niska aktywność społeczna większości mieszkańców</p> <p>Na analizowanym obszarze brakuje inicjatyw obywatelskich, a uczestnictwo w działalności organizacji pozarządowych jest prowadzona przez niewielki odsetek społeczności.</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 18 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego OF PN2020

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>– Możliwość pozyskania zewnętrznych (w tym głównie unijnych) środków finansowych na rozwój</p> <p>Dzięki pozyskaniu dodatkowych środków na działania o charakterze aktywizacyjnym oraz zapobiegania wykluczeniu społecznemu, możliwe jest skuteczne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym. Ponadto działania zmierzające do uatrakcyjnienia OF PN2020 przyczyniają się do zwiększenia potencjału gospodarczego regionu, co przekłada się na poprawę warunków bytowych mieszkańców. w nowej unijnej perspektywie finansowej 2014-2020, możliwe będzie aplikowanie o środki finansowe na rozwój, w tym na poprawę infrastruktury, wsparcie rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw (badania, rozwój), inwestycje w kapitał ludzki PN2020, rozwój OZE, inwestycje w rozwój ekologicznego rolnictwa.</p> <p>– Zwiększająca się świadomość problemów społecznych</p> <p>Liczne kampanie ogólnokrajowe oraz przykłady dobrych praktyk zachęcają do aktywności społecznej i pomagają zwalczać negatywne zjawiska również dzięki przeciwdziałaniu biernej postawie wobec zjawisk takich jak: przemoc, alkoholizm, niepełnosprawność i innych. Dzięki budowaniu świadomości wszystkich Polaków działania prowadzone w ramach lokalnych programów są skuteczniejsze.</p> <p>– Brak instytucji opieki nad osobami starszymi w sąsiednich obszarach</p> <p>Brak odpowiedniej infrastruktury opieki nad osobami starszymi w sąsiednich rejonach może powodować korzystanie osób potrzebujących z infrastruktury gmin oraz powiatów z obszaru OF PN2020, co przyczyni się do rozwoju i efektywnego wykorzystywania istniejącej na terenie OF PN2020 infrastruktury. Dzięki zapotrzebowaniu na tego rodzaju usługi pojawiają się również nowe miejsca pracy, co</p>	<p>– Występowanie niekorzystnych trendów demograficznych</p> <p>Postępujący proces starzenia się polskiego społeczeństwa będzie również dotykał obszar PN2020, co w połączeniu z bardzo niskimi i pogarszającymi się wskaźnikami przyrostu naturalnego i dzietności kobiet na obszarze PN2020 będzie prowadzić do dalszego wyludniania się OF PN2020 (w tym w szczególności najmniej atrakcyjnych gmin). Ponadto proces starzenia się społeczeństwa powoduje konieczność przeznaczania większych środków na opiekę medyczną i działania aktywizujące dla seniorów.</p> <p>– Emigracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym</p> <p>Największym problemem społecznym na terenie OF PN2020 jest emigracja ludzi młodych (coraz częściej całymi rodzinami). Brak miejsc pracy, niska atrakcyjność dostępnych stanowisk powodują duży odpływ ludzi w wieku produkcyjnym. Jest to przyczyną wielu niekorzystnych zjawisk i powoduje pogłębienie się problemów wynikających z ogólnego trendu demograficznego starzejącego się społeczeństwa. w sferze społecznej wspomniane zjawisko przyczynia się do zwiększenia zapotrzebowania na instytucje opieki dla osób starszych oraz wyższy odsetek w strukturze populacji osób korzystających z pomocy społecznej, co w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia jej efektywności.</p> <p>– Nieefektywny system finansowania pomocy społecznej</p> <p>Obecny system finansowania pomocy społecznej i wsparcia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym przenosi odpowiedzialność z instytucji państwowych (ZUS) na jednostki samorządowe (OPS), co wiąże się z dużymi problemami finansowania działań profilaktyki społecznej.</p>

<p>spowoduje zmniejszenie problemu bezrobocia. Świadczenie usług opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi jest zatem szansą dla rozwoju społeczno-ekonomicznego OF PN2020.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz turystyki Rolnictwo, przetwórstwo rolno –spożywcze oraz turystyka są to branże dobrze rozwijające się w Polsce. Ze względu na atrakcyjność regionu dla wymienionych wyżej branż można spodziewać się pojawienia się nowych inwestorów oraz rozwoju bazy turystycznej, co skutkuje zwiększeniem liczby miejsc pracy. Powstanie się nowych miejsc pracy może być ważnym elementem zmniejszenia negatywnych zjawisk społecznych takich jak: ubożenie społeczeństwa, emigracja ludzi w wieku poprodukcyjnym, brak aktywności obywatelskiej. - Rozwój szkolnictwa zawodowego Zwiększające się zapotrzebowanie na absolwentów szkół zawodowych powoduje dużą liczbę osób zainteresowanych tym kierunkiem kariery. Ze względu na coraz większą możliwość współpracy w ramach kształcenia zawodowego z przedsiębiorcami i poprawy jakości szkolnictwa można spodziewać się większej liczby osób znajdujących zatrudnienie w zawodach charakterystycznych dla danego regionu. - Nowi inwestorzy krajowi i zagraniczni Zwiększająca się atrakcyjność inwestycyjna Polski powoduje napływ inwestycji zagranicznych. Zmiany ustawodawstwa przyczyniają się do poprawy sytuacji przedsiębiorców lokalnych, co może skutkować powstawaniem nowych miejsc pracy. - Rosnąca świadomość problemów zdrowotnych i wiedza na temat zdrowego trybu życia Poprzez liczne kampanie informacyjne oraz ogólnopolskie akcje (np. badania profilaktyczne) i wydarzenia sportowe zwiększa się świadomość ludzi na temat profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia. Przyczynia się to do mniejszej liczby zachorowań i wyższego poziomu jakości życia. - Wzrost znaczenia społeczności 	<ul style="list-style-type: none"> - Konkurencyjność obszarów sąsiednich Szybszy rozwój powiatów i gmin spoza PN2020 może przyczynić się do problemów ze zwalczaniem bezrobocia. Ponadto wysoka atrakcyjność oferty edukacyjnej poza obszarem PN2020 powoduje emigrację ludzi młodych, którzy po zakończeniu edukacji pozostają już w miejscu, gdzie się kształcili. - Nieefektywna polityka państwa w zakresie służby zdrowia Ograniczenia finansowania usług medycznych oraz obowiązujące limity, a także likwidacja niektórych placówek służby zdrowia powodują, że instytucje opieki zdrowotnej w całym kraju narażone są na konieczność minimalizowania generowanych kosztów, co w przypadku zwiększonego zapotrzebowania na usługi medyczne na terenie OF PN2020 jest dużym problemem. - Nieefektywna polityka prorodzinna Brak skutecznych systemowych rozwiązań wsparcia rodzin jest znacznym utrudnieniem w przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom demograficznym. - Niewystarczające wspieranie przedsięwzięć tworzących lokalne marki gospodarcze z wykorzystaniem lokalnych zasobów Niedostateczne wspieranie regionalnych produktów i działalności gospodarczej ukierunkowanej na wykorzystanie lokalnych zasobów powoduje, iż są one nie wystarczająco konkurencyjne w stosunku do innych producentów polskich oraz europejskich. Brak odpowiedniej promocji produktów regionalnych oraz niewystarczające dofinansowanie dla przedsiębiorców lokalnych w znacznym stopniu może hamować rozwój gospodarczy i społeczny OF PN2020. - Niedostępność cenowa mieszkań, niekorzystne zmiany na rynku nieruchomości Pogorszenie się sytuacji budownictwa mieszkalnego w mniejszych miejscowościach jest skutkiem sytuacji makroekonomicznej i powoduje zmniejszenie dostępności mieszkań, ze względu na niekorzystne warunki kredytowania i wysokie ceny lokali. Wpływa
---	--

<p>lokalnych w kształtowaniu polityki państwa</p> <p>Samorządy terytorialne oraz organizacje pozarządowe są w stanie podejmować coraz więcej inicjatyw, dzięki wsparciu instytucji rządowych oraz pozyskiwaniu sponsorów zewnętrznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost zainteresowania dziedzictwem kulturowym i historycznym - W coraz większym stopniu dziedzictwo kulturowo-historyczne danego rejonu staje się istotnym elementem spajającym społeczności lokalne. Ponadto ogólne zainteresowanie historią i folklorem sprawia, iż liczne wydarzenia o charakterze regionalnym cieszą się coraz większą popularnością w całym kraju, a nawet przyciągają turystów zagranicznych. - Polityka państwa wspierająca przedsiębiorców - Obecnie w Polsce dąży się do wprowadzenia licznych udogodnień dla osób prowadzących działalność gospodarczą oraz wsparcia przedsiębiorstw. Dzięki zmianom w ustawodawstwie oraz powstawaniu specjalnych stref ekonomicznych aktywizacja zawodowa w rejonach, gdzie nadal brakuje miejsc pracy stanie się łatwiejsza. - Poprawa systemu opieki medycznej w kraju - Ze względu na konieczność poprawy dostępności usług medycznych w całym kraju, należy spodziewać się inicjatyw rządowych, które będą miały na celu zwiększenie potencjału opieki medycznej. 	<p>to na pogorszenie się jakości życia mieszkańców.</p>
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Analiza zależności pomiędzy czynnikami wewnętrznymi i zewnętrznymi (SWOT) wykazała, iż najsilniejsze interakcje zachodzą w przypadku oddziaływania mocnych stron na szanse rozwoju społecznego OF PN2020. Jednocześnie należy pokreślić, iż liczba interakcji największa jest pomiędzy słabymi stronami i szansami rozwoju społecznego. Podobne wyniki uzyskano dla analizy TOWS, w której przewaga mocnych stron i szans jest jeszcze bardziej widoczna. Tym samym sugerowana jest strategia agresywno-konkurencyjna ukierunkowana na podkreślanie działań wzmacniających mocne strony, przy jednoczesnym przewyciężeniu licznych słabych stron poprzez wykorzystanie szans. Szczególnie ważnym z perspektywy rozwoju społecznego OF PN2020 jest wykorzystanie potencjału regionu i istniejącej infrastruktury do podejmowania dalszych działań w ramach rewitalizacji społecznej.

Tabela 19 Zbiorcze zestawienie zależności pomiędzy czynnikami analizy SWOT/TOWS rozwoju społecznego OF PN2020

Kombinacja	SWOT		TOWS	
	liczba interakcji	siła interakcji	liczba interakcji	siła interakcji
Mocne strony/szanse	81	189	66	147
Mocne strony/zagrożenia	55	136	66	131
Słabe strony/szanse	83	186	63	111
Słabe strony/zagrożenia	59	144	52	107

Źródło: Opracowanie własne

4.1.2. Drzewa Problemów

W tym podrozdziale przedstawione zostały drzewa problemów dotyczące rozwoju społecznego OF PN2020. w ramach analizy wyodrębniono cztery najważniejsze obszary problemowe:

- Emigracja ludzi w wieku produkcyjnym;
- Niewykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego regionu;
- Niekorzystne tendencje demograficzne;
- Wykluczenie społeczno-ekonomiczne niektórych grup.

W przypadku pierwszego problemu najważniejszą przyczyną występowania zjawiska jest deficyt miejsc pracy na terenie OF PN2020. Również ważnym aspektem jest niska atrakcyjność obszaru OF PN2020 dla mieszkańców oraz niezaspokojone potrzeby w aspekcie warunków mieszkaniowych i oferty kulturalno, rozrywkowo, sportowej. Czynniki te powodują, iż osoby w wieku produkcyjnym emigrują, co skutkuje licznymi konsekwencjami mającymi negatywny wpływ na rozwój społeczny regionu.

Drugim zidentyfikowanym głównym problemem rozwoju społecznego OF PN2020 jest niewykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego regionu. Ten obszar problemowy odnosi się w szczególności do niewystarczającej liczby działań podejmowanych w ramach wsparcia przedsiębiorczości oraz zwiększania atrakcyjności gospodarczej OF PN2020. Równie istotnym deficytem w tym względzie jest brak zintegrowanego i aktywnego społeczeństwa obywatelskiego, co przyczynia się do małej liczby inwestycji, które są konieczne dla wzrostu gospodarczego i społecznego rozwoju OF PN2020.

Kolejnym istotnym obszarem problemowym jest sfera demograficzna i występowanie niekorzystnych tendencji w zakresie przyrostu naturalnego. Najważniejszą przyczyną takiego stanu rzeczy jest niski wskaźnik dzietności, co wiąże się z brakiem odpowiednich warunków dla ludzi młodych do zakładania rodziny. Głównymi problemami, jakie napotykają mieszkańcy w tym zakresie są kwestie ekonomiczne, ale także (szczególnie w mniejszych miejscowościach) aspekt dostępności usług medycznych związanych z opieką prenatalną. Bariery do zniwelowania niekorzystnych zjawisk demograficznych jest także niewystarczająca opieka instytucjonalna nad rodzinami z dziećmi, a w szczególności niewystarczający dostęp do żłobków i przedszkoli oraz zły stan niektórych budynków oświaty.

Ostatnim z wyodrębnionych podstawowych problemów rozwoju społecznego OF PN2020 jest zagrożenie wykluczeniem społeczno-ekonomicznym części mieszkańców. Do zjawiska tego przyczynia się nieefektywność działań pomocy społecznej, związana między innymi ze zwiększającym się zapotrzebowaniem na jej usługi oraz brak lub niska skuteczność działań aktywizacyjnych. Wykluczenie społeczno-ekonomiczne często jest skutkiem niewystarczającej opieki nad osobami starszymi, chorymi lub niepełnosprawnymi, a także degradacją życia rodzinnego, w związku z występowaniem zjawisk patologicznych (uzależnienia, rozpad więzi rodzinnych).

Przeciwdziałanie zjawiskom wskazanym powyżej jest niezbędnym elementem dalszego rozwoju społecznego OF PN2020.

Główny problem: emigracja ludzi w wieku produkcyjnym

Przyczyny:

1. Wysoki poziom bezrobocia (szczególnie wśród młodych osób)

- 1.1. Deficyt ofert pracy
  - 1.1.1. Niewielka liczba zakładów produkcyjnych
  - 1.1.2. Niski stopień rozwoju przemysłu turystycznego
  - 1.1.3. Niski poziom aktywności gospodarczej mieszkańców (przedsiębiorczość)
  - 1.1.4. Brak obiektów handlowych w niektórych miejscowościach OF PN2020
  - 1.1.5. Mała dostępność do usług rzemieślniczych na terenie OF PN2020
  - 1.1.6. Niewielka liczba specjalnych stref ekonomicznych
- 1.2. Niedostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy
  - 1.2.1. Niewystarczająca współpraca placówek edukacyjnych z przedsiębiorcami
  - 1.2.2. Niewystarczająca liczba otwartych kierunków kształcenia, na które jest zapotrzebowanie
  - 1.2.3. Ograniczona dostępność szkół zawodowych w mniejszych miejscowościach
- 1.3. Niestabilność zatrudnienia (mała liczba umów o pracę w stosunku do umów zlecenia i o dzieło)
  - 1.3.1. Niewystarczające wsparcie małych i mikroprzedsiębiorstw
  - 1.3.2. Brak benefitów dla przedsiębiorców zatrudniających pracowników na umowę o pracę
  - 1.3.3. Niewystarczająca promocja idei biznesu społecznie odpowiedzialnego

2. Niewystarczająca liczba taniej oferty mieszkaniowej

- 2.1. Mała liczba tanich lokali komunalnych oraz mieszkań w budynkach TBS
- 2.2. Niekorzystne warunki kredytowania zakupu lokali mieszkalnych

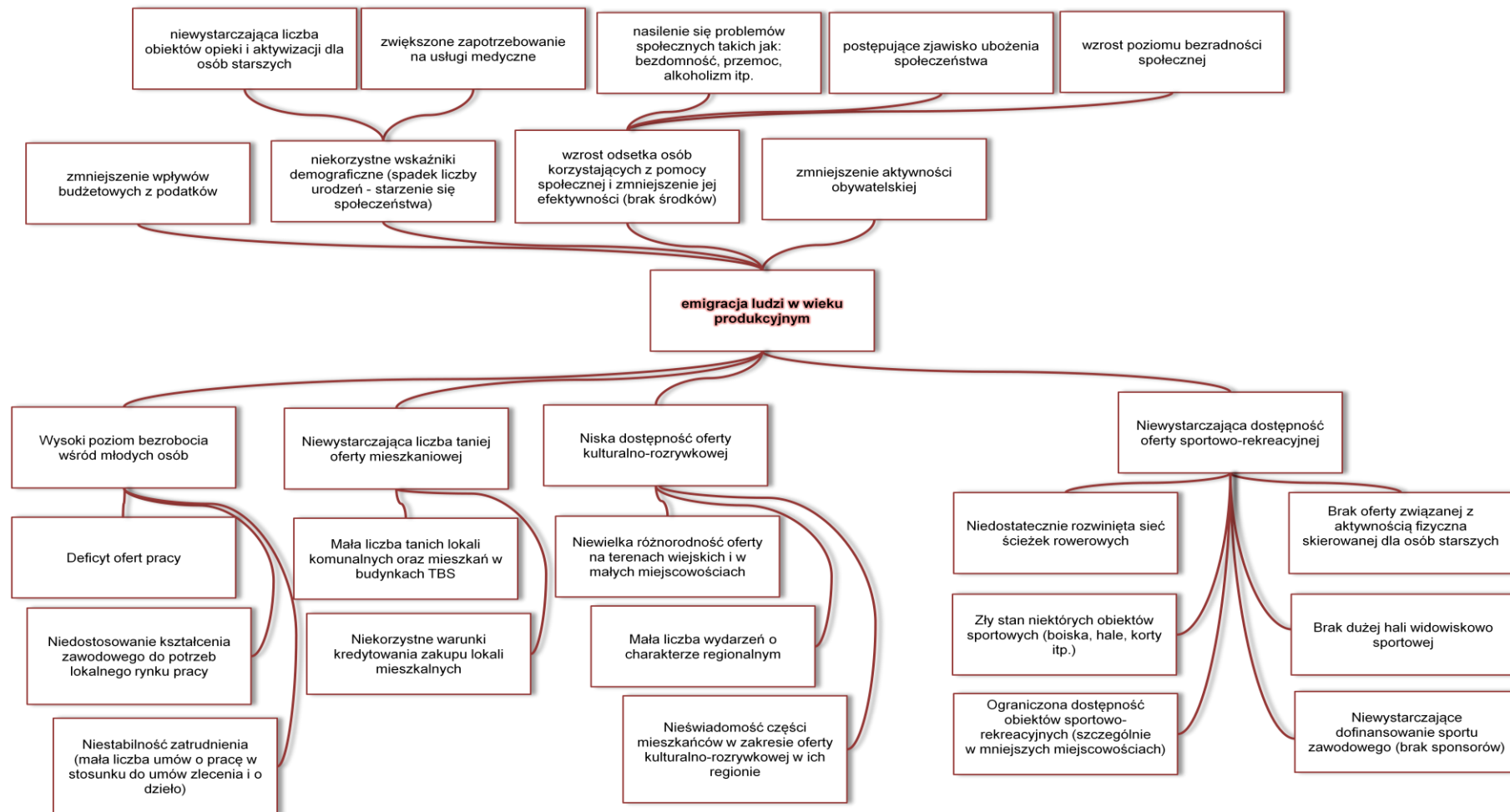
3. Niska dostępność oferty kulturalno-rozrywkowej

- 3.1. Niewielka różnorodność oferty na terenach wiejskich i w małych miejscowościach
  - 3.1.1. Oferta zajęć w świetlicach oraz zajęć pozalekcyjnych niewystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców
  - 3.1.2. Niewystarczający stan wyposażenia ośrodków kultury, świetlic
  - 3.1.3. Niewystarczająca różnorodność oferty bibliotek
- 3.2. Mała liczba wydarzeń o charakterze regionalnym
  - 3.2.1. Niepełne wykorzystanie potencjału związanego z lokalnymi artystami i znanymi postaciami związanymi z obszarem
  - 3.2.2. Niewystarczająca liczba animatorów społecznych i lokalnych liderów
  - 3.2.3. Brak zaangażowania lokalnych przedsiębiorstw w życie społeczno-kulturalne regionu
  - 3.2.4. Niepełne wykorzystanie potencjału wynikającego z wielokulturowości obszaru
- 3.3. Nieświadomość części mieszkańców w zakresie oferty kulturalno-rozrywkowej w ich regionie
  - 3.3.1. Niedostatecznie rozwinięty system informacji o ofercie kulturalnej w regionie
  - 3.3.2. Brak zainteresowania części mieszkańców ofertą kulturalno-rozrywkową
  - 3.3.3. Brak nawyku mieszkańców do korzystania z dostępnych usług kulturalno-rozrywkowych

4. Niewystarczająca dostępność oferty sportowo-rekreacyjnej

- 4.1. Niedostatecznie rozwinięta sieć ścieżek rowerowych
- 4.2. Ograniczona dostępność obiektów sportowo-rekreacyjnych (szczególnie w mniejszych miejscowościach)
  - 4.2.1. Mała liczba placów zabaw
  - 4.2.2. Brak siłowni zewnętrznych
  - 4.2.3. Niezagospodarowane tereny zielone, brak infrastruktury rekreacyjnej
- 4.3. Niewystarczające dofinansowanie sportu zawodowego (brak sponsorów)
- 4.4. Brak oferty związanej z aktywnością fizyczną skierowanej dla osób starszych
- 4.5. Zły stan niektórych obiektów sportowych (boiska, hale, korty itp.)
- 4.6. Brak dużej hali widowiskowo sportowej

Rysunek 3 Drzewo problemów OF PN2020 – Emigracja ludzi w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne

Główny problem: Niewykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego regionu

Przyczyny:

1. Niski poziom aktywności obywatelskiej

- 1.1. Niewielkie zainteresowanie czynnym uczestnictwem w życiu społecznym
  - 1.1.1. Mała liczba organizacji pozarządowych, niewielki odsetek mieszkańców, zaangażowanych w działalność tego typu organizacji
- 1.2. Niewielkie zainteresowanie ludzi młodych pracą społeczną
  - 1.2.1. Mała liczba organizacji młodzieżowych
- 1.3. Brak poczucia identyfikacji z regionem
  - 1.3.1. Niewielka wiedza części mieszkańców na temat zasobów lokalnych (historia, kultura, znani mieszkańcy)

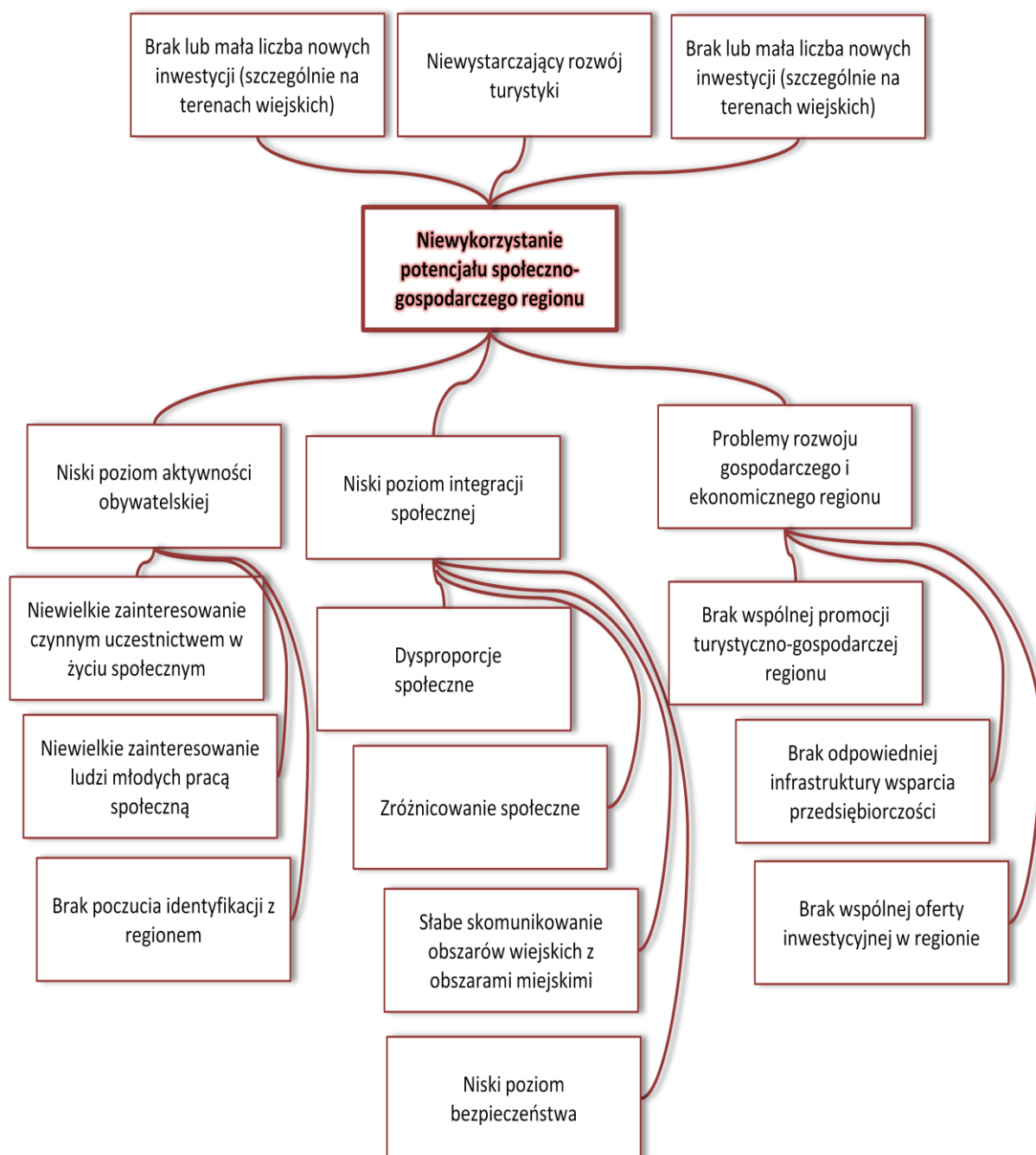
2. Niski poziom integracji społecznej

- 2.1. Dysproporcje społeczne
  - 2.1.1. Antagonizmy między grupami mieszkańców
  - 2.1.2. Malejący stopień integracji społeczności lokalnych (brak miejsc integracji)
  - 2.1.3. Zjawisko ubożenia społeczeństwa (problem bezrobocia)
- 2.2. Zróżnicowanie społeczne
  - 2.2.1. Niewystarczający stopień włączenia mniejszości narodowych w życie społeczne
  - 2.2.2. Zanikające wartości moralne i negatywne postawy części mieszkańców (np. brak tolerancji dla innych grup społecznych)
- 2.3. Rozpad lokalnych więzi społecznych
  - 2.3.1. Liczne migracje
  - 2.3.2. Niewystarczająca liczba wydarzeń o charakterze regionalnym
- 2.4. Słabe skomunikowanie obszarów wiejskich z obszarami miejskimi
  - 2.4.1. Likwidacja niektórych połączeń kolejowych
  - 2.4.2. Niewystarczająca liczba połączeń autobusowych terenów wiejskich z miejskimi
  - 2.4.3. Zły stan niektórych dróg lokalnych
- 2.5. Słabe skomunikowanie obszarów wiejskich z obszarami miejskimi
  - 2.5.1. Likwidacja niektórych połączeń kolejowych
  - 2.5.2. Niewystarczająca liczba połączeń autobusowych terenów wiejskich z miejskimi
  - 2.5.3. Zły stan niektórych dróg lokalnych
- 2.6. Niski poziom bezpieczeństwa w niektórych miejscowościach
  - 2.6.1. Występujące akty wandalizmu
  - 2.6.2. Niszczenie mienia publicznego i prywatnego
  - 2.6.3. Zbyt mała liczba stałych patroli policyjnych – braki kadrowe

3. Problemy rozwoju gospodarczego i ekonomicznego regionu

- 3.1. Brak wspólnej promocji turystyczno-gospodarczej regionu
- 3.2. Brak odpowiedniej infrastruktury wsparcia przedsiębiorczości
  - 3.2.1. Niewielka liczba inkubatorów ekonomicznych
  - 3.2.2. Niewystarczająco rozwinięta przedsiębiorczość spółdzielcza
  - 3.2.3. Niewielki zakres współpracy przedsiębiorców z ośrodkami naukowymi
- 3.3. Brak wspólnej oferty inwestycyjnej w regionie

Rysunek 4 Drzewo problemów - Niewykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego regionu

Źródło: Opracowanie własne

Główny problem: Niekorzystne tendencje demograficzne (m . in. niski wskaźnik dzietności)

Przyczyny:

1. Problemy ekonomiczne młodych rodzin i rodzin wielodzietnych

- 1.1. Problem ze znalezieniem tanich mieszkań
  - 1.1.1. Niewystarczające wsparcie finansowe dla młodych ludzi planujących zakup pierwszego mieszkania
- 1.2. Problemy ze znalezieniem pracy
  - 1.2.1. Niewystarczające wsparcie w zakresie organizacji praktyk i staży
  - 1.2.2. Niewystarczające wsparcie i promocja samo-zatrudnienia
- 1.3. Wysokie koszty opieki nad dziećmi
  - 1.3.1. Niewystarczające wsparcie dla rodzin o niskich dochodach w zakresie świadczeń finansowych,
  - 1.3.2. Niewystarczające ulgi finansowe na przejazdy komunikacją publiczną dla dzieci i ich opiekunów

2. Emigracja ludności (ludzi w wieku produkcyjnym)

- 2.1. Niewystarczająca liczba inwestycji zwiększających atrakcyjność regionu
- 2.2. Położenie w obszarze przygranicznym, skłaniające do emigracji za granicę
- 2.3. Lepsza sytuacja gospodarcza w sąsiednich regionach

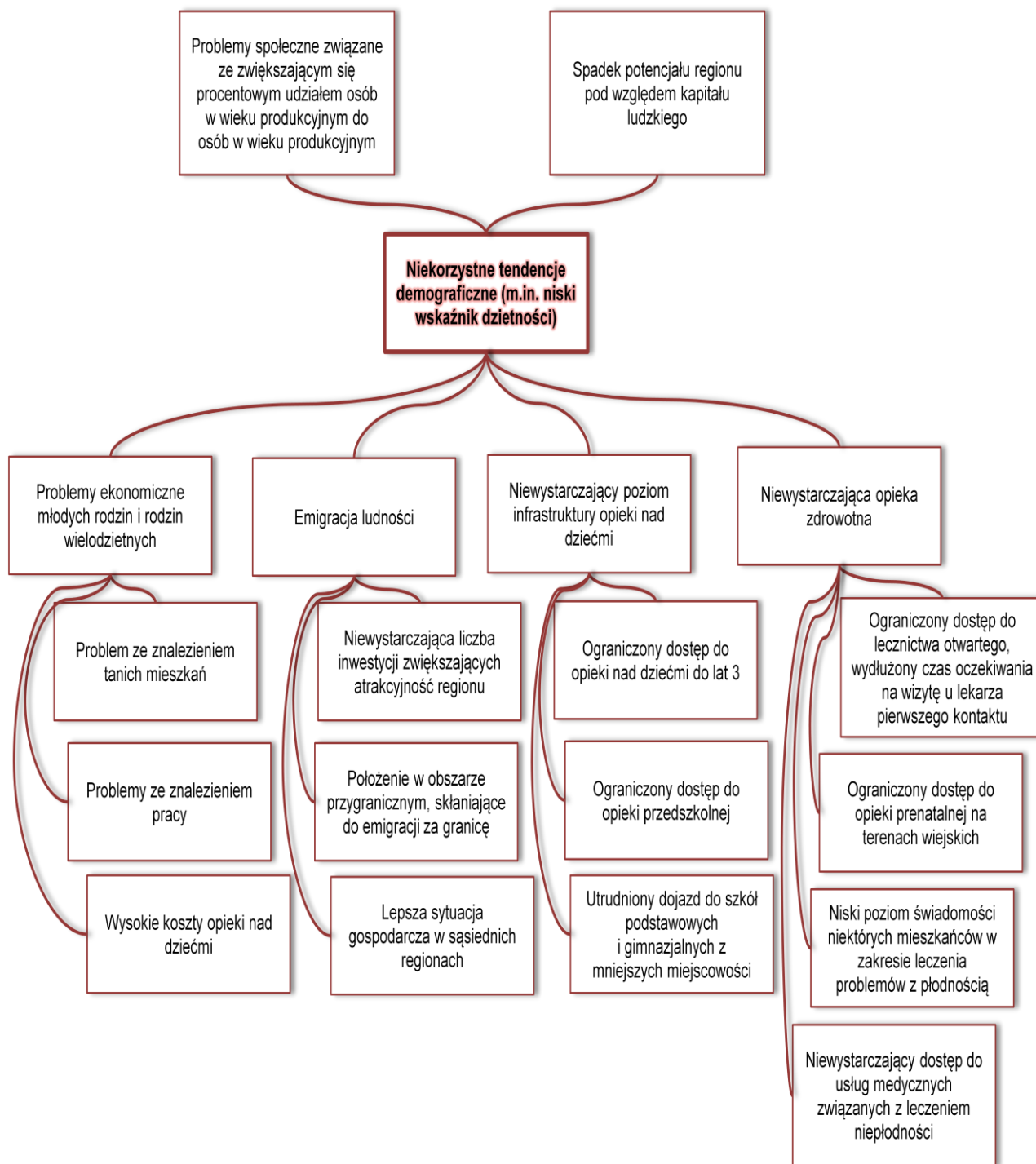
3. Niewystarczający poziom infrastruktury opieki nad dziećmi

- 3.1. Ograniczony dostęp do opieki nad dziećmi do lat 3
  - 3.1.1. Brak żłobków w niektórych gminach
  - 3.1.2. Niewystarczająca liczba miejsc w istniejących żłobkach
  - 3.1.3. Niewystarczająco rozwinięty system innych form opieki nad dziećmi do lat 3 (opiekun dzienny, kluby dziecięce itp.)
- 3.2. Ograniczony dostęp do opieki przedszkolnej
  - 3.2.1. Niewystarczająca liczba miejsc w przedszkolach
  - 3.2.2. Zbyt krótki czas opieki przedszkolnej
  - 3.2.3. Przestarzała baza przedszkolna w niektórych miejscowościach
- 3.3. Utrudniony dojazd do szkół podstawowych i gimnazjalnych z mniejszych miejscowości
  - 3.3.1. Likwidacja szkół w niektórych miejscowościach
  - 3.3.2. Brak autobusów szkolnych w niektórych miejscowościach

4. Niewystarczająca opieka zdrowotna

- 4.1. Ograniczony dostęp do leczenia otwartego, wydłużony czas oczekiwania na wizytę u lekarza pierwszego kontaktu
- 4.2. Ograniczony dostęp do opieki prenatalnej na terenach wiejskich
- 4.3. Niski poziom świadomości niektórych mieszkańców w zakresie leczenia problemów z płodnością
- 4.4. Niewystarczający dostęp do usług medycznych związanych z leczeniem niepłodności

Rysunek 5 Drzewo problemów - Niekorzystne tendencje demograficzne

Źródło: Opracowanie własne

Główny problem: Wykluczenie społeczno-ekonomiczne niektórych grup społecznych

Przyczyny:

1. Niewystarczające działania w zakresie pomocy społecznej

- 1.1. Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej
- 1.2. Duże koszty systemu pomocy społecznej
- 1.3. Brak wystarczających środków na organizację pomocy społecznej
- 1.4. Niewystarczająca kontrola nad wykorzystywaniem otrzymywanych przez potrzebujących świadczeń pieniężnych
- 1.5. Mała liczba innowacyjnych form opieki

2. Niedostateczny poziom opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi

- 2.1. Niski poziom opieki geriatrycznej i paliatywnej
  - 2.1.1. Niewystarczająca liczba personelu przygotowanego do opieki nad osobami starszymi i wymagającymi opieki paliatywnej
  - 2.1.2. Niedostateczna infrastruktura dla potrzeb opieki nad osobami starszymi i wymagającymi opieki paliatywnej
  - 2.1.3. Niewystarczająca opieka medyczna i rehabilitacyjna dla osób w wieku senioralnym i wymagającymi opieki paliatywnej
- 2.2. Uboga oferta profilaktyczna i długi czas oczekiwania na możliwość skorzystania z usług rehabilitacyjnych i sanatoryjnych
- 2.3. Słabo rozwinięta infrastruktura społeczna i oferta dla seniorów
  - 2.3.1. Słaba oferta zajęć aktywizujących osoby starsze i niepełnosprawne
  - 2.3.2. Mała liczba organizacji aktywizujących osoby starsze
  - 2.3.3. Niedobór środków na działalność związaną z opieką nad osobami niepełnosprawnymi i starszymi
  - 2.3.4. Bariery architektoniczne (w tym w obiektach publicznych) utrudniające funkcjonowanie społeczne osób niepełnosprawnych i starszych
  - 2.3.5. Brak informacji o formach opieki nad osobami starszymi i chorymi
- 2.4. Rosnące obciążenie budżetu gminy kosztami opieki nad ludźmi starszymi

3. Nieefektywne wsparcie osób zagrożonych bezrobociem

- 3.1. Niewystarczająca współpraca OPS z Urzędami Pracy
- 3.2. Mała liczba spółdzielni socjalnych
- 3.3. Niewystarczająca liczba kursów i szkoleń przekwalifikowujących (szczególnie dla mieszkańców mniejszych miejscowości)
- 3.4. Problem dojazdów do pracy z terenów wiejskich do terenów miejskich (słaba komunikacja publiczna, w tym zakresie)

4. Wykluczenie społeczne osób chorych związane z niewystarczającą dostępnością niektórych usług medycznych

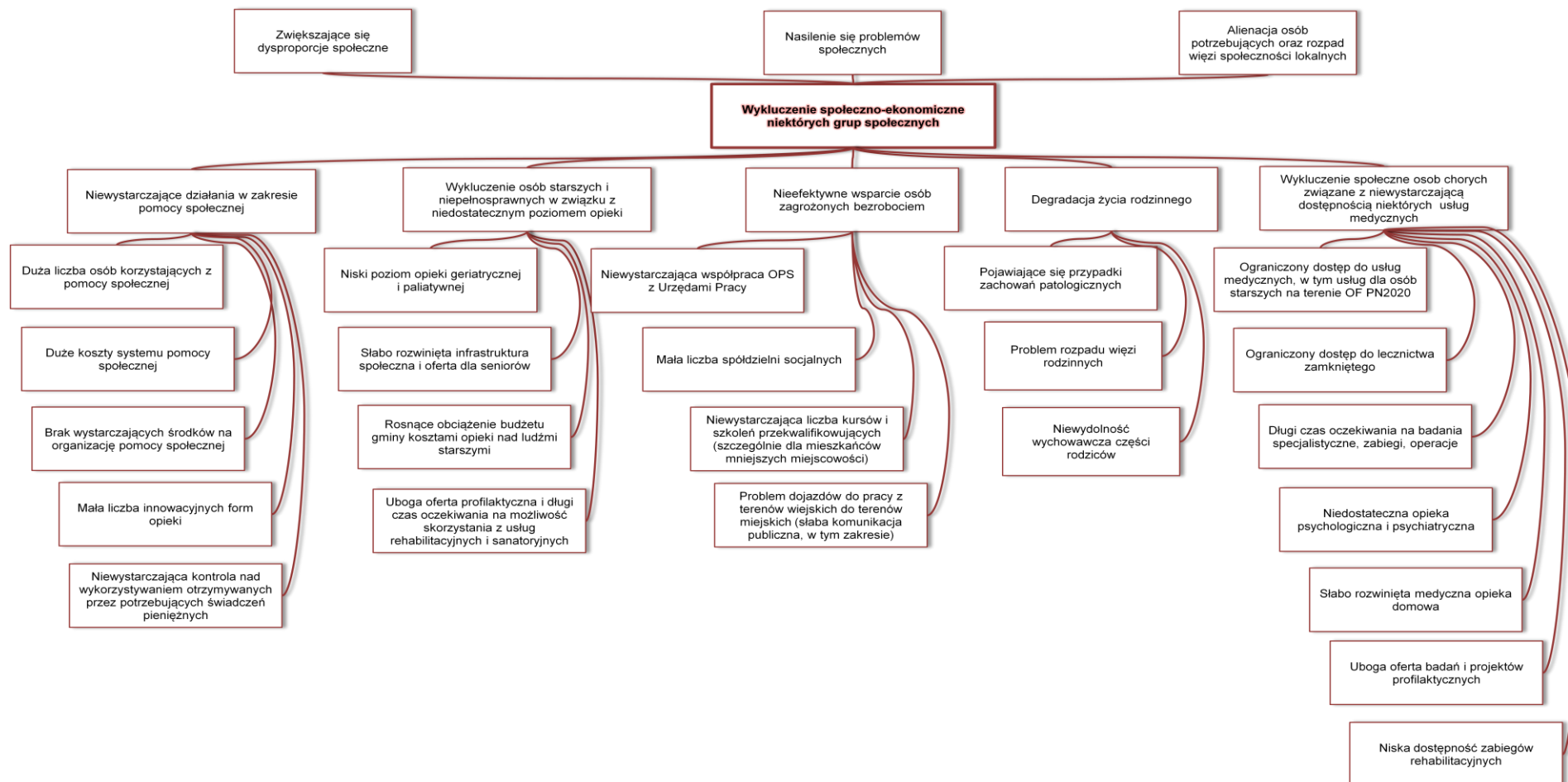
- 4.1. Ograniczony dostęp do usług medycznych, w tym usług dla osób starszych na terenie OF PN2020
- 4.2. Ograniczony dostęp do leczenia zamkniętego
  - 4.2.1. Niewystarczająca liczba szpitali
  - 4.2.2. Duża odległość z części obszaru OF PN2020 do szpitali

- 4.2.3. Brak oddziału geriatrycznego i paliatywnego
- 4.2.4. Długi czas oczekiwania na umieszczenie w ZOL-ach (zakładach opiekuńczo-leczniczych) i hospicjach, deficyt miejsc
- 4.3. Ograniczony dostęp do leczenia otwartego, wydłużony czas oczekiwania na wizytę u lekarza pierwszego kontaktu
- 4.4. Długi czas oczekiwania na badania specjalistyczne, zabiegi, operacje
- 4.5. Niedostateczna opieka psychologiczna i psychiatryczna
- 4.6. Niska dostępność zabiegów rehabilitacyjnych
- 4.7. Słabo rozwinięta medyczna opieka domowa
- 4.8. Uboga oferta badań i projektów profilaktycznych

5. Degradacja życia rodzinnego

- 5.1. Pojawiające się przypadki zachowań patologicznych
  - 5.1.1. Przemoc domowa
  - 5.1.2. Uzależnienia
- 5.2. Problem rozpadu więzi rodzinnych
  - 5.2.1. Występujące zjawisko „eurosieroctwa”
  - 5.2.2. Rodzice samotnie wychowujący dzieci (głównie matki)
- 5.3. Niewydolność wychowawcza części rodziców

Rysunek 6 Drzewo problemów Wykluczenie społeczno-ekonomiczne niektórych grup społecznych

Źródło: Opracowanie własne

5. Perspektywy Partnerstwa w zakresie rozwoju społecznego

5.1. Wizja i misja

Wizją rozwoju społecznego OF PN2020 jest region współpracy społeczno-gospodarczej, w którym:

- Istnieją optymalne warunki do rozwoju najważniejszych dla regionu dziedzin gospodarki
- Ludzie młodzi po zakończeniu edukacji są aktywni zawodowo i pozostają w miejscu zamieszkania
- Mieszkańcy aktywnie partycypują w życiu społecznym
- Działania w ramach systemu pomocy społecznej prowadzone są w sposób efektywny

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 zakłada realizację działań zmierzających do poprawy funkcjonowania najważniejszych, z punktu widzenia rozwoju regionu aspektów życia społecznego. W ramach celów strategicznych, operacyjnych i priorytetów można wskazać następujące obszary interwencji, które są istotne dla rozwoju społecznego w obrębie Partnerstwa Nyskiego (Rysunek 7).

Rysunek 7 Najważniejsze obszary interwencji w ramach Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja zadań postawionych przed Partnerami w ramach niniejszego dokumentu przyczyni się do zahamowania negatywnych zjawisk, które są najważniejszymi przeszkodami rozwoju społecznego terenu OF PN2020. Najistotniejszymi skutkami prowadzonych interwencji będzie zmniejszenie odpływu ludzi młodych z obszarów Partnerstwa Nyskiego, poprzez stworzenie im dobrych warunków do kształcenia się, rozwoju zawodowego, a także życia rodzinnego. Inwestycja w młode pokolenie jest nieodzownym elementem kształtowania kapitału społecznego regionu. Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym w znacznym stopniu zmniejsza zagrożenie nadmiernego obciążenia, zadaniem wspierania dużej liczby osób w wieku starszym, jednostek pomocy społecznej i domów pomocy społecznej. Odbudowa więzi rodzinnych i zapewnienie warunków do funkcjonowania rodzin wielopokoleniowych jest podstawowym warunkiem dla wsparcia aktywności seniorów. Równolegle prowadzone działania zmierzające do rozbudowy infrastruktury społecznej i komunikacji publicznej oraz zapewnienia dostępności usług kultury i rozrywki dla wszystkich mieszkańców spowoduje zwiększenie integralności społecznej OF PN2020. Ponadto planowane jest wykorzystanie potencjału wynikającego z różnorodności kulturowej regionu i jego dziedzictwa historyczno-kulturowego. Budowanie tożsamości lokalnej na wzajemnym zrozumieniu potrzeb poszczególnych członków społeczności oraz wzajemna wymiana doświadczeń, wiedzy i potencjału stanowi ważny element rozwoju społecznego w kontekście budowania relacji partnerskich. Jednocześnie wzrost kapitału społecznego musi być wspierany przez inicjatywy ekonomiczno-gospodarcze, szczególnie w zakresie rozwoju sektorów najbardziej efektywnych w regionie tzn. usług turystycznych oraz rolnictwa, wraz z przetwórstwem spożywczym. w celu wykorzystania tendencji, które obserwuje się w krajach europejskich do regionalizacji produktów i podkreślenia ich ekologiczności niezbędne jest przygotowanie OF PN2020 pod względem zasobów kapitału ludzkiego. W tym celu planowane są działania zmierzające do zwiększenia poziomu świadomości ekologicznej i przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Rozwój Społeczny OF PN2020 powinien postępować stopniowo poczynając od przeciwdziałania zjawiskom negatywnym. Ważnym elementem strategii jest polityka prorodzinna oraz aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednakże nie można zapomnieć o podstawowych potrzebach mieszkańców, które często są niezaspokajane. W szczególności dotyczy to usług opieki medycznej, w tym dostępu do lekarzy specjalistów. W ramach Partnerstwa należy podejmować wspólne działania zmierzające do zwiększenia efektywności istniejącej infrastruktury, nie wykluczając także możliwości jej rozbudowy. Elementem istotnym z punktu widzenia integralności obszaru, w tym integralności społecznej jest rozbudowa sieci dróg i połączeń komunikacyjnych.

Na skutek opisanych powyżej działań OF PN2020 stanie się rejonem atrakcyjnym pod względem jakości życia. Poprawa sytuacji mieszkańców oraz zmniejszenie różnic społecznych poprzez procesy integracyjne spowoduje, iż na przestrzeni najbliższych lat aktywność obywatelska stanie się zjawiskiem powszechnym, co będzie stanowiło czynnik zwiększający tempo zmian.

Efektom realizacji Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 będzie pogłębienie współpracy w ramach Partnerstwa Nyskiego 2020, zwiększenie atrakcyjności regionu oraz poprawa jakości życia wszystkich mieszkańców. Ważnym aspektem zrównoważonego rozwoju społecznego jest także niwelowanie dysproporcji społecznych poprzez procesy integracji. OF PN2020 docelowo stanie się terenem o silnym kapitale społecznym

wspieranym przez instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe dysponujące nowoczesną i atrakcyjną infrastrukturą usługową, opiekuńczą i oświatową.

Misją działań podejmowanych w ramach Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 na lata 2016-2026 z perspektywą do 2030 roku jest tworzenie, utrzymywanie i doskonalenie warunków rozwoju społecznego na terenie OF PN2020 przez prowadzenie wspólnych działań na rzecz rozwoju perspektyw zawodowych i poprawy warunków życiowych mieszkańców, wsparcia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym oraz zwiększenia możliwości partycypacji społeczności lokalnej w sferze publicznej.

5.1.1. Drzewo celów

Drzewo celów przedstawia cel główny cele strategiczne oraz szczegółowe, których realizacja zapewni właściwy kierunek rozwoju społecznego OF PN2020.

Partnerstwo Nyskie przestrzenią dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu oraz wysokiej konkurencyjności gospodarczej całego Obszaru Funkcjonalnego

- 1. Ograniczone zjawisko emigracji zarobkowej wymuszonej sytuacją regionu, dzięki wysoko rozwiniętej przedsiębiorczości mieszkańców oraz infrastrukturze pozwalającej na wykorzystanie warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu**
  - 1.1. Wystarczająca liczba oraz wysoka jakość miejsc pracy w regionie
  - 1.2. Efektywne mechanizmy wsparcia osób kończących edukację, w tym promowania zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej
  - 1.3. Kierunki kształcenia zawodowego dostosowane do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnione warunki do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego
- 2. Wysoki poziom atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu**
  - 2.1. Wysoki poziom świadomości przedsiębiorców w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu oraz istniejąca przestrzeń dla aktywności środowisk biznesowych w życiu społecznym regionu
  - 2.2. Dobrze funkcjonujące organizacje pozarządowe, w tym instytucje otoczenia biznesu, instytucje charytatywne oraz instytucje o działalności kulturowej, których działalność stanowi wsparcie dla działalności władz samorządowych
  - 2.3. Wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców
  - 2.4. Wysoki poziom integracji społecznej z zaakcentowaniem pozytywnych przejawów różnorodności kulturowej i włączeniem mniejszości narodowych w miejscach ich występowania, do życia społecznego regionu

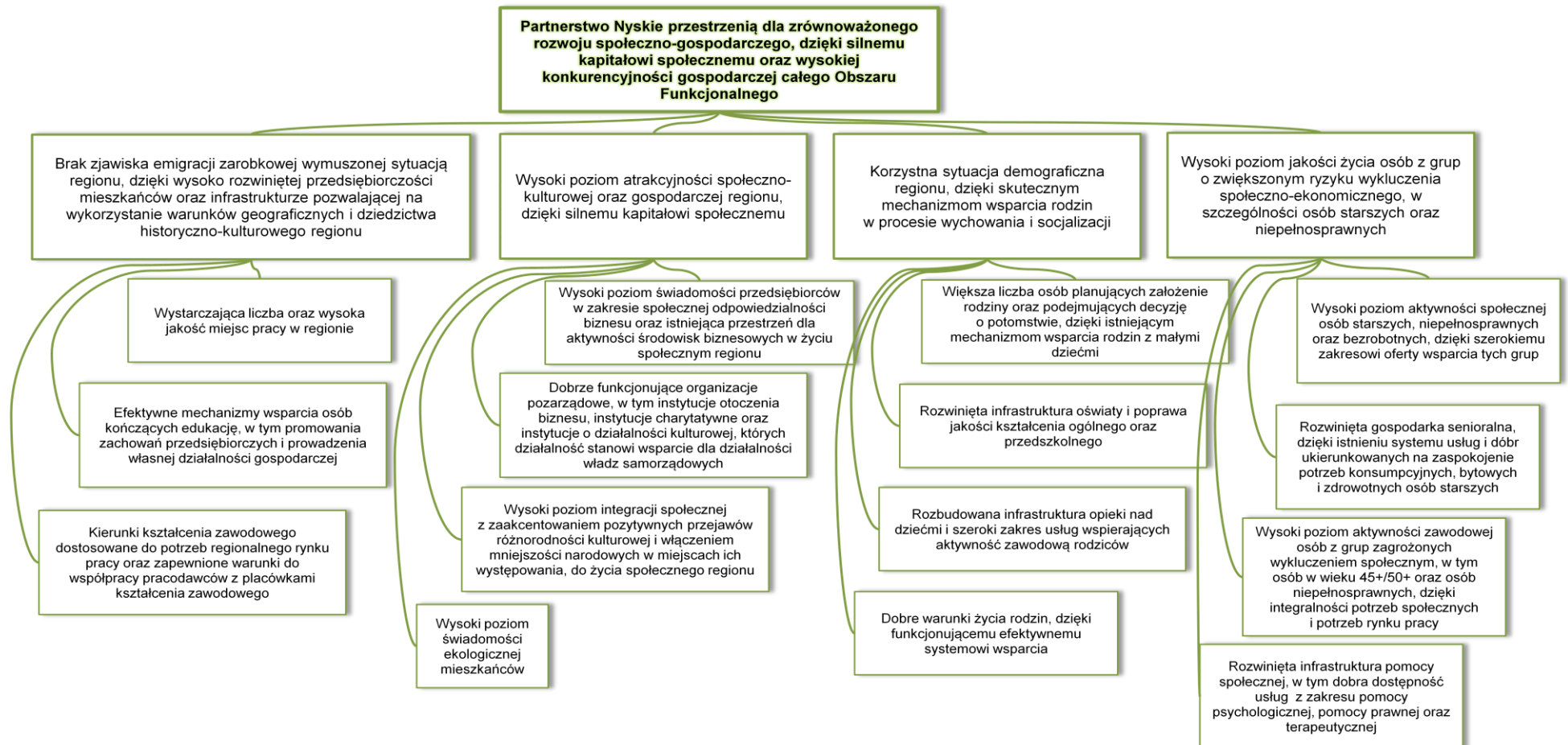
3. Korzystna sytuacja demograficzna regionu, dzięki skutecznym mechanizmom wsparcia rodzin w procesie wychowania i socjalizacji

- 3.1. Rozbudowana infrastruktura opieki nad dziećmi i szeroki zakres usług wspierających aktywność zawodową rodziców
- 3.2. Dobre warunki życia rodzin, dzięki funkcjonującemu efektywnemu systemowi wsparcia
- 3.3. Większa liczba osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie, dzięki istniejącym mechanizmom wsparcia rodzin z małymi dziećmi
- 3.4. Rozwinięta infrastruktura oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego

4. Wysoki poziom jakości życia osób z grup o zwiększonym ryzyku wykluczenia społeczno-ekonomicznego, w szczególności osób starszych oraz niepełnosprawnych

- 4.1. Wysoki poziom aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, dzięki szerokiemu zakresowi oferty wsparcia tych grup
- 4.2. Rozwój gospodarki senioralnej poprzez planowy rozwój systemu usług i dóbr ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych, bytowych i zdrowotnych osób starszych
- 4.3. Wysoki poziom aktywności zawodowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych, dzięki integralności potrzeb społecznych i potrzeb rynku pracy
- 4.4. Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, w tym dobra dostępność usług z zakresu pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej

Rysunek 8 Drzewo celów OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne

5.2. Cele strategiczne, operacyjne oraz priorytety

W ramach Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 na lata 2016-2026 z perspektywą do 2030 roku wyróżniono cztery cele strategiczne, które zostały następnie podzielone na poszczególne cele operacyjne, a w ramach nich wyznaczono nadrzędne oraz szczegółowe priorytetowe zadania współpracy OF PN2020. Wskazane kierunki działań odpowiadają na potrzeby mieszkańców regionu, które zostały zidentyfikowane podczas konsultacji społecznych. Realizacja celów przyczyni się do przeciwdziałania najważniejszym problemom społecznym charakterystycznym dla OF PN2020. Wszystkie działania realizowane w ramach Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 podporządkowane są najważniejszemu celowi głównemu:

Partnerstwo Nyskie przestrzenią dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu oraz wysokiej konkurencyjności gospodarczej całego Obszaru Funkcjonalnego

Tabela 20 Zestawienie celów strategicznych, operacyjnych oraz priorytetów

Cel strategiczny 1: Ograniczone zjawisko emigracji zarobkowej wymuszonej sytuacją regionu, dzięki wysoko rozwiniętej przedsiębiorczości mieszkańców oraz infrastrukturze pozwalającej na wykorzystanie warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu	
Cel operacyjny 1.1: Wystarczająca liczba oraz wysoka jakość miejsc pracy w regionie	
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wysoki poziom bezrobocia ▪ Brak miejsc pracy i niski poziom zarobków mieszkańców
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjność turystyczna i rolnicza obszaru ▪ Położenie geograficzne
Priorytety	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw w zakresie prowadzonych działalności <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój rolnictwa (ekologiczne uprawy) ○ Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego ○ Rozwój turystyki (baza noclegowa) ○ Stworzenie platformy współpracy dla przedsiębiorstw z regionu 2. Wsparcie lokalnego rynku pracy <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój ekonomii społecznej, poprzez tworzenie nowych i wsparcie istniejących spółdzielni socjalnych ○ Kursy przekwalifikowujące dla osób zagrożonych utratą pracy 3. Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego i jego promocja <ul style="list-style-type: none"> ○ Rewitalizacja, modernizacja oraz adaptacja zabytków do nowych funkcji ○ Zwiększenie poziomu wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa oraz turystyki.

Cel operacyjny 1.2: Efektywne mechanizmy wsparcia osób kończących edukację, w tym promowania zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emigracja zarobkowa ludzi młodych ▪ Wysoki poziom bezrobocia wśród ludzi młodych
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020 ▪ Rozpad więzi w społeczności lokalnej
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dziedzictwo historyczno - kulturalne jako baza do budowania tożsamości lokalnej ▪ Przynależność do PN2020
Priorytety	<ol style="list-style-type: none"> 4. Efektywne kształtowanie wiedzy ekonomicznej i umiejętności zawodowych społeczności lokalnej <ul style="list-style-type: none"> ○ Wsparcie dla tworzenia nowych przedsiębiorstw i wsparcie istniejących perspektywicznych przedsiębiorstw ○ Szkolenia z zakresu przedsiębiorczości i prowadzenia własnej działalności gospodarczej dla mieszkańców ○ Organizacja praktyk i staży dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w regionie 5. Poprawa jakości współpracy pomiędzy instytucjami rynku pracy oraz pracodawcami <ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiększenie nadzoru urzędów pracy nad pracodawcami w zakresie prowadzenia staży oraz zatrudnienia po odbytych stażach. ○ Zwiększenie weryfikacji osób przyjmowanych na staż w celu sprawdzenia ich motywacji, intencji, wymagań odnośnie do stażu.
Cel operacyjny 1.3: Kierunki kształcenia zawodowego dostosowane do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnione warunki do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emigracja zarobkowa ludzi młodych ▪ Wysoki poziom bezrobocia wśród ludzi młodych
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niedopasowane do potrzeb lokalnego rynku pracy kwalifikacje zawodowe osób w wieku produkcyjnym ▪ Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020 ▪ Rozpad więzi w społeczności lokalnej
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przynależność do PN2020
Priorytety	<ol style="list-style-type: none"> 6. Zwiększenie zainteresowania kształceniem zawodowym wśród młodzieży gimnazjalnej <ul style="list-style-type: none"> ○ Organizacja dni otwartych placówek edukacji ponadgimnazjalnej ○ Objęcie uczniów usługami doradztwa zawodowego już na poziomie gimnazjalnym ○ Promowanie szkolnictwa zawodowego w regionie 7. Poprawa jakości kształcenia zawodowego w regionie <ul style="list-style-type: none"> ○ Utworzenie nowych i wspieranie dotychczas istniejących kierunków kształcenia zawodowego ○ Rozbudowa sieci placówek kształcenia zawodowego ○ Organizacja kursów i szkoleń dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych ○ Wsparcie dla współpracy przedsiębiorców ze szkołami ponadgimnazjalnymi

Cel strategiczny 2: Wysoki poziom atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu

Cel operacyjny 2.1: Wysoki poziom świadomości przedsiębiorców w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu oraz istniejąca przestrzeń dla aktywności środowisk biznesowych w życiu społecznym regionu

Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zanieczyszczenie środowiska ▪ Niska aktywność społeczna środowisk biznesowych ▪ Mała liczba miejsc pracy
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpad więzi społeczności lokalnej ▪ Pogłębianie się problemów społecznych ▪ Brak współpracy wewnątrz PN2020
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjność turystyczna i rolnicza regionu ▪ Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych ▪ Dziedzictwo historyczno- kulturalne jako baza do budowania tożsamości lokalnej
Priorytety	<p>8. Zwiększenie poziomu wiedzy przedsiębiorców w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu i promowanie tego rodzaju działalności</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Kampanie informacyjne na temat społecznej odpowiedzialności biznesu ○ Stworzenie platformy komunikacji w ramach inicjatyw społecznych <p>9. Wykorzystanie potencjału lokalnych przedsiębiorstw do rozwiązania istniejących problemów społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Współpraca z przedsiębiorcami w zakresie rozwoju regionu, w tym w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym ○ Wsparcie dla działań przedsiębiorstw podkreślających identyfikację z regionem i współodpowiedzialność za jego rozwój ○ Współpraca z przedsiębiorstwami w zakresie ochrony środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju przemysłu ○ Współpraca z dużymi przedsiębiorstwami w zakresie poprawy infrastruktury publicznej

Cel operacyjny 2.2: Dobrze funkcjonujące organizacje pozarządowe, w tym instytucje otoczenia biznesu, instytucje charytatywne oraz instytucje o działalności kulturowej, których działalność stanowi wsparcie dla działalności władz samorządowych

Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niska aktywność społeczna mieszkańców OF PN2020 ▪ Duże obciążenie jednostek pomocy społecznej ▪ Obojętność społeczna
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpad więzi społeczności lokalnej ▪ Pogłębianie się problemów społecznych ▪ Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych ▪ Dziedzictwo historyczno- kulturalne jako baza do budowania tożsamości lokalnej ▪ Dobrze wykwalifikowana kadra instytucji pomocy społecznej oraz oświaty ▪ Rozwinięta infrastruktura społeczna

<p>Priorytety</p>	<p>10. Działania na rzecz zwiększenia poziomu zaangażowania mieszkańców w życie społeczne regionu</p> <ul style="list-style-type: none"> o Promowanie inicjatyw obywatelskich z zakresu działalności pożytku publicznego, w tym działalności charytatywnej oraz kulturowej, w tym działalności w placówkach edukacyjnych, promującej aktywność społeczną wśród dzieci i młodzieży o Aktywizacja i integracja wszystkich grup społecznych: seniorów, dorosłych, dzieci oraz młodzieży na skutek zwiększenia atrakcyjności oferty kulturalnej i propozycji organizacji czasu wolnego o Wsparcie dla współpracy ponadlokalnej w zakresie działalności charytatywnej i kulturowej mieszkańców m. in. poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń i akcji o Promowanie aktywności społecznej mieszkańców, w szczególności w zakresie inicjatyw podkreślających dziedzictwo-historyczno kulturowe regionu <p>11. Poprawa jakości funkcjonowania organizacji pozarządowych</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wsparcie i rozwój działalności istniejących organizacji pozarządowych oraz promowanie „dobrych praktyk”, w tym zakresie o Rozbudowa infrastruktury gminnych domów kultury oraz innych obiektów pełniących rolę centrów kultury. o Wsparcie dla działań o charakterze lokalnym oraz wymiana doświadczeń na poziomie regionalnym w zakresie podejmowanych działań
<p>Cel operacyjny 2.3: Wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	
<p>Powiązanie z problemami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zwiększające się zanieczyszczenie środowiska naturalnego ▪ Degradacja obszarów ekologicznych
<p>Powiązanie ze słabościami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Brak współpracy wewnątrz PN2020 ▪ Złe warunki mieszkaniowe (niedostępność nowych mieszkań)
<p>Powiązanie z mocnymi stronami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych ▪ Atrakcyjność turystyczna i rolnicza terenu ▪ Rozwijająca się sieć dróg (w tym dróg o znaczeniu tranzytowym)
<p>Priorytety</p>	<p>12. Rozbudowa infrastruktury proekologicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozwój infrastruktury umożliwiającej efektywne segregowanie odpadów o Wsparcie dla modernizacji ogrzewania lokali i wykorzystania do tego celu energii odnawialnej o Wsparcie dla produkcji regionalnej, ekologicznej żywności <p>13. Promowanie zachowań proekologicznych między innymi poprzez kampanie informacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> o Promowanie zdrowego stylu życia, w tym stosowania ekologicznych środków komunikacji o Poprawa jakości opału stosowanego do ogrzewania mieszkań, poprzez informacje, kontrole i wsparcie finansowe oraz stopniowe zastępowanie tej technologii ekologicznymi rozwiązaniami o promowanie zdrowej żywności w placówkach opiekuńczych, oświatowych i innych instytucjach publicznych o Wsparcie i akcje informacyjne na temat prawidłowej utylizacji niebezpiecznych materiałów, w tym dla utylizacji odpadów niebezpiecznych (np. zużyty sprzęt RTV i AGD)

Cel operacyjny 2.4: Wysoki poziom integracji społecznej z zaakcentowaniem pozytywnych przejawów różnorodności kulturowej i włączeniem mniejszości narodowych w miejscach ich występowania, do życia społecznego regionu	
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niska aktywność społeczna mieszkańców ▪ Niska skuteczność promocji regionu ▪ Spadek liczby ludności na skutek emigracji
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpad więzi w społeczności lokalnej ▪ Brak współpracy wewnątrz PN2020 ▪ Słaba komunikacja pomiędzy niektórymi rejonami OF PN2020 ▪ Pogłębianie się problemów społecznych
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wielonarodowość oraz zróżnicowanie kulturowe OF PN2020 ▪ Przynależność do PN2020 ▪ Dziedzictwo historyczno- kulturalne jako baza do budowania tożsamości lokalnej ▪ Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych
Priorytety	<p>14. Wykorzystanie potencjału współpracy międzynarodowej poprzez rozwój relacji z partnerami zagranicznymi</p> <p>15. Promowanie tolerancji poprzez kampanie informacyjne</p> <p>16. Promocja regionu i wsparcie dla instytucji oraz organizacji zajmujących się zachowaniem dziedzictwa historyczno-kulturowego Opolszczyzny</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój instytucji muzeów, oraz konserwacja obiektów zabytkowych ○ Wsparcie dla organizacji artystycznych promujących wartości kulturowe regionu ○ Organizacja festynów i innych wydarzeń o charakterze integrującym uwzględniających potencjał różnorodności kulturowej mieszkańców regionu
Cel strategiczny 3: Korzystna sytuacja demograficzna regionu, dzięki skutecznym mechanizmom wsparcia rodzin w procesie wychowania i socjalizacji	
Cel operacyjny 3.1: Rozbudowana infrastruktura opieki nad dziećmi i szeroki zakres usług wspierających aktywność zawodową rodziców	
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Problem z podjęciem pracy przez kobiety po urodzeniu dzieci ▪ Wysoki poziom bezrobocia w regionie ▪ Niekorzystne tendencje demograficzne
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Braki w infrastrukturze opiekuńczej ▪ Zły stan techniczny znacznej liczby placówek oświatowych ▪ Słaba komunikacja pomiędzy niektórymi rejonami OF PN2020
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwijająca się sieć dróg ▪ Dobrze wykształcona kadra oświaty ▪ Rozwinięta infrastruktura społeczna

<p>Priorytety</p>	<p>17. Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury opieki nad dziećmi</p> <ul style="list-style-type: none"> o Modernizacja i budowa nowych placówek zapewniających instytucjonalną opiekę nad dziećmi do lat 2 o Modernizacja i budowa nowych placówek zapewniających instytucjonalną opiekę nad dziećmi między 3-6 rokiem życia o Wsparcie rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży poprzez utworzenie bezpiecznych terenów rekreacyjnych o Dostosowanie istniejącej infrastruktury dla dzieci i młodzieży do potrzeb osób niepełnosprawnych <p>18. Rozszerzenie oferty istniejących usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozszerzenie opieki nad dziećmi poprzez zwiększenie czasu dostępności opieki w godzinach popołudniowych o Stworzenie kompleksowego planu oferty dla dzieci i młodzieży opracowanej we współpracy z publicznymi jednostkami i organizacjami pozarządowymi o Rozwój oferty rozrywkowej dla dzieci i młodzieży o Dostępność przedszkoli i dowozu do placówki przedszkolnej w okresie wakacji o Poprawa jakości edukacji przedszkolnej poprzez poszerzenie oferty zajęć o Wydłużenie godzin pracy instytucji opieki nad dziećmi (żłobki, przedszkola, punkty przedszkolne itp.) o Wsparcie niepublicznych instytucji oferujących usługi opieki nad dziećmi o Wsparcie dzieci z rodzin, w których rodzic/e emigrują zarobkowo („eurosieroctwo”) o Organizacja półkoloni w czasie wakacji (zajęcia dla dzieci i młodzieży, wypełnienie czasu wolnego w okresie wakacji) <p>19. Działania na rzecz poprawy sytuacji rodziców posiadających dzieci w wieku poniżej dwóch lat oraz kobiet w ciąży w miejscu pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> o Przeciwdziałanie dyskryminacji kobiet w ciąży w miejscu pracy oraz wsparcie dla zatrudnienia tych osób o Promowanie zatrudnienia w formie elastycznego czasu pracy dla rodziców posiadających dzieci wieku poniżej dwóch lat o Promowanie inicjatyw skierowanych dla rodziców i umożliwiających godzenie życia rodzinnego i zawodowego np. przedszkola blisko miejsc pracy, poprawa komunikacji itp.
<p>Cel operacyjny 3.2: Dobre warunki życia rodzin, dzięki funkcjonującemu efektywnemu systemowi wsparcia</p>	
<p>Powiązanie z problemami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Spadająca liczba ludności OF PN2020 ▪ Ubożenie społeczeństwa ▪ Niewystarczająca infrastruktura kulturalno-rozrywkowa przeznaczona dla rodzin z dziećmi
<p>Powiązanie ze słabościami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpad więzi społeczności lokalnej ▪ Słaba komunikacja pomiędzy niektórymi rejonami OF PN2020 ▪ Zły stan techniczny niektórych obiektów sportowych i rekreacyjnych ▪ Niska dostępność usług medycznych

Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozwinięta infrastruktura społeczna i jej dostępność dla rodzin, poprzez dostosowanie oferty do odbiorców (np. uwzględnienie atrakcyjnej ceny biletów dla rodzin) ▪ Dobrze wykwalifikowana kadra instytucji pomocy społecznej ▪ Rozwijająca się infrastruktura rekreacyjno-sportowa oraz oferta kulturowa
Priorytety	<p>20. Zapewnienie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz kulturowej</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej skierowanej dla całych rodzin ○ Rozbudowa ścieżek rowerowych, w sposób zapewniający ich ciągłość i zwiększający bezpieczeństwo użytkowników <p>21. Wsparcie ekonomiczne rodzin poprzez różnego rodzaju ulgi oraz dofinansowania</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Ulgi dla rodzin na przejazdy komunikacją miejską oraz korzystanie z usług sportowo-rekreacyjnych ○ Ulgi dla rodzin wielodzietnych dotyczące opłat za miejsca w przedszkolach i żłobkach ○ Wprowadzenie bonów wychowawczych dla rodzin <p>22. Zapewnienie szerokiej oferty usług skierowanych do rodzin</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Zwiększenie dostępności opieki dla małych dzieci (żłobki przedszkola) ○ Promowanie informacji na temat oferty sportowo-rekreacyjnej regionu, w tym promocja i informacja na temat tras rowerowych ○ Poprawa dostępności publicznych usług medycznych w zakresie pediatrii i stomatologii <p>23. Monitoring potrzeb rodzin z regionu OF PN2020 oraz profilaktyka i przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Wsparcie instytucji pomocy społecznej, w zakresie pomocy rodzinom o niskich dochodach lub trudnej sytuacji życiowej ○ Prowadzenie działań aktywizujących społecznie rodziców, którzy mają trudną sytuację życiową lub są nieporadni życiowo ○ Prowadzenie monitoringu potrzeb rodzin w zakresie pomocy społecznej ○ Prowadzenie działań ukierunkowanych na zwalczanie zjawiska przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinach oraz prowadzenie działań prewencyjnych w tym zakresie.
Cel operacyjny 3.3: Większa liczba osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie, dzięki istniejącym mechanizmom wsparcia rodzin z małymi dziećmi	
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski poziom dzietności na terenie OF PN2020 ▪ Emigracja ludzi młodych ▪ Starzenie się społeczeństwa
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpad więzi w społeczności lokalnej ▪ Niska dostępność usług medycznych ▪ Pogłębianie się problemów społecznych
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atrakcyjność turystyczna i rolnicza OF PN2020 ▪ Rozwijająca się infrastruktura rekreacyjno-sportowa oraz oferta kulturowa ▪ Rozwinięta infrastruktura społeczna

<p>Priorytety</p>	<p>24. Podejmowanie działań informacyjnych, promocyjnych oraz zapewnienie odpowiedniej oferty usług medycznych dla młodych rodzin</p> <ul style="list-style-type: none"> o Promowanie wartości rodzinnych wśród ludzi młodych o Kampanie informacyjne na temat oferty usług i badań profilaktycznych dla dzieci o Zapewnienie dostępności usług medycznych, szczególnie w zakresie medycyny dziecięcej (pediatria) i opieki perinatalnej <p>25. Wsparcie ekonomiczne rodzin już na początkowym etapie ich funkcjonowania</p> <ul style="list-style-type: none"> o Poprawa warunków mieszkaniowych poprzez zwiększenie dostępności tanich mieszkań oraz mieszkań komunalnych o Korzystne warunki kredytowania dla młodych osób zakładających rodziny w zakresie kupna mieszkania o Wsparcie finansowe rodzin planujących założenie rodziny
<p>Cel operacyjny 3.4: Rozwinięta infrastruktura oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p>	
<p>Powiązanie z problemami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Problem z dostępnością do placówek oświatowych w mniejszych miejscowościach ▪ Niewystarczająca infrastruktura instytucji opieki i oświaty ▪ Migracje wewnętrzne z mniejszych miejscowości do centrów regionu, powodujące niekorzystne tendencje demograficzne na wsiach
<p>Powiązanie ze słabościami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zły stan techniczny znacznej liczby placówek oświatowych ▪ Słaba komunikacja pomiędzy niektórymi rejonami OF PN2020
<p>Powiązanie z mocnymi stronami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobrze wykształcona kadra instytucji oświaty ▪ Dziedzictwo historyczno- kulturalne jako baza do budowania tożsamości lokalnej ▪ Działalność organizacji pozarządowych

Priorytety	<p>26. Zapewnienie dobrej jakości oferty i infrastruktury w zakresie kształcenia ogólnego i przedszkolnego</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Wsparcie istniejących przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego ○ Zapewnienie powszechnego dostępu do wysokiej jakości usług świadczonych w ramach poradnictwa edukacyjnego i zawodowego ○ Wzmocnienie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i pałaców oświatowych. <p>27. Poprawa jakości kształcenia ogólnego i przedszkolnego poprzez wzrost kompetencji kadry oraz zapewnienie wysokiej jakości materiałów dydaktycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Wsparcie procesu rozwoju wśród uczniów kompetencji kluczowych oraz umiejętności i postaw niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy ○ Wsparcie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli przy tworzeniu i realizacji procesu dydaktycznego m.in. w zakresie przygotowania ich do zmiany sposobu prowadzenia lekcji, skutecznej realizacji celów podstawy programowej oraz stosowania aktywizujących metod pracy ○ Zwiększenie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy nauczycielami; ○ Wspieranie rozwoju ucznia młodszego na kolejnych etapach edukacyjnych ○ Wsparcie edukacji, która umożliwi rozwój indywidualnych predyspozycji i zdolności uczniów
------------	---

Cel strategiczny 4: Wysoki poziom jakości życia osób z grup o zwiększonym ryzyku wykluczenia społeczno-ekonomicznego, w szczególności osób starszych oraz niepełnosprawnych

Cel operacyjny 4.1: Wysoki poziom aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, dzięki szerokiemu zakresowi oferty wsparcia tych grup

Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Starzenie się społeczeństwa ▪ Wykluczenie społeczno-ekonomiczne ▪ Ubóstwo oraz patologie społeczne ▪ Niska dostępność usług medycznych ▪ Pogłębianie się problemów społecznych - zróżnicowanie społeczne i niska aktywność społeczna większości mieszkańców ▪ Wysokie zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpad więzi w społeczności lokalnej ▪ Braki w infrastrukturze opiekuńczej ▪ Pogłębianie się problemów społecznych - zróżnicowanie społeczne i niska aktywność społeczna większości mieszkańców ▪ Zły stan techniczny niektórych obiektów sportowych i rekreacyjnych
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych ▪ Rozwinięta infrastruktura społeczna ▪ Dobrze wykwalifikowana kadra instytucji pomocy społecznej oraz oświaty

<p>Priorytety</p>	<p>28. Rozszerzenie oferty skierowanej do osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> o Organizacja wydarzeń o charakterze międzypokoleniowym o Zapewnienie dostępności do usług medycznych, w szczególności odpowiedniej liczby specjalistów o Zwiększenie dostępności darmowych badań profilaktycznych i promocja zdrowego trybu życia poprzez udostępnienie odpowiedniej infrastruktury o Monitorowanie potrzeb społecznych i organizacja zajęć dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, których potrzeby w tym zakresie zostaną zidentyfikowane (np. bezrobotnych) o Organizacja szkoleń, zajęć (np. terapeutyczne, kulturalno-rozrywkowe, integrujące), dla osób niepełnosprawnych o Organizacja zajęć z doradcą zawodowym oraz szkoleń z zakresu kompetencji zawodowych dla osób bezrobotnych <p>29. Poprawa komfortu życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez modernizację infrastruktury i zapewnienie wsparcia wysoko wykwalifikowanych kadr pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Poprawa jakości komunikacji publicznej i dostosowanie taboru do potrzeb osób niepełnosprawnych o Wsparcie dla rehabilitacji osób niepełnosprawnych o Rozwój infrastruktury opieki nad osobami niepełnosprawnymi o Dalsze kształcenie kadr pomocy społecznej o Rozbudowa infrastruktury ułatwiającej poruszanie się osobom starszym i niepełnosprawnym o Zapewnienie dostosowanego transportu przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych (np. bus, autobus)
<p>Cel operacyjny 4.2: Rozwinięta gospodarka senioralna, dzięki istnieniu systemu usług i dóbr ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych, bytowych i zdrowotnych osób starszych</p>	
<p>Powiązanie z problemami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Starzenie się społeczeństwa ▪ Wykluczenie społeczno-ekonomiczne ▪ Niska dostępność usług medycznych
<p>Powiązanie ze słabościami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpad więzi w społeczności lokalnej ▪ Braki w infrastrukturze opiekuńczej ▪ Pogłębianie się problemów społecznych - zróżnicowanie społeczne i niska aktywność społeczna większości mieszkańców ▪ Zły stan techniczny niektórych obiektów sportowych i rekreacyjnych
<p>Powiązanie z mocnymi stronami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych ▪ Rozwinięta infrastruktura społeczna

<p>Priorytety</p>	<p>30. Działania promocyjno-informacyjne na rzecz aktywizacji osób starszych oraz stworzenia warunków do aktywnego udziału tychże osób w życiu społecznym.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Stworzenie warunków do aktywnego udziału seniorów w życiu społeczno-kulturalnym regionu, poprzez promocję aktywności kulturalnej oraz skuteczny system informowania seniorów o dostępnych formach aktywności o Promocja aktywności fizycznej wśród osób starszych, w tym promocja i rozbudowa ścieżek rowerowych oraz rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla Seniorów o Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dedykowanej seniorom, uwzględniającej ich preferencje i możliwości o Monitoring potrzeb seniorów oraz bieżące dostosowywanie oferty usług medycznych i kulturalno-rozrywkowych o Promowanie kształcenia zawodowego związanego z usługami srebrnej ekonomii (opiekun osoby starszej, fizjoterapeuta, animator kultury) <p>31. Rozszerzenie oferty usług skierowanej dla osób starszych oraz rozbudowa i modernizacja infrastruktury temu służącej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Zwiększenie dostępności do istniejących wydarzeń kulturalno-rozrywkowych poprzez zapewnienie transportu i poprawę jakości komunikacji publicznej, w kontekście potrzeb osób starszych o Modernizacja i rozbudowa infrastruktury dla osób starszych o Rozwój działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz powstanie oddziałów tej instytucji w mniejszych miejscowościach o Stworzenie szerokiej oferty usług dla seniorów uwzględniających zróżnicowanie tej grupy pod względem zamożności ekonomicznej i stanu zdrowia o Zwiększenie oferty kulturalnej dla osób starszych, w tym organizacja spotkań w klubie seniora, wraz z zapewnieniem transportu <p>32. Aktywizacja osób starszych oraz zapewnienie dostępu do usług zwiększających poziom jakości życia tych osób</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozwój opieki geriatrycznej ukierunkowany na poprawę diagnostyki, leczenia i rehabilitacji o Rozwój ekonomii społecznej (np. powstanie spółdzielni socjalnych dla osób 50+) o Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do seniorów poprzez budowę nowych domów dziennego pobytu i modernizację już istniejących
<p>Cel operacyjny 4.3: Wysoki poziom aktywności zawodowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych, dzięki integralności potrzeb społecznych i potrzeb rynku pracy</p>	
<p>Powiązanie z problemami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Starzenie się społeczeństwa ▪ Wysoki poziom bezrobocia wśród osób z grupy 45/50+ ▪ Wysoki poziom bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych ▪ Ubożenie społeczeństwa ▪ Spadek aktywności ekonomiczno-społecznej ludności
<p>Powiązanie ze słabościami</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020 ▪ Niedopasowane do potrzeb lokalnego rynku pracy kwalifikacje zawodowe osób w wieku produkcyjnym

Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Przynależność do PN2020 ▪ Dobrze wykwalifikowana kadra instytucji pomocy społecznej oraz oświaty ▪ Rozwinięta infrastruktura społeczna ▪ Atrakcyjność turystyczna i rolnicza obszaru
Priorytety	<p>33. Promowanie wśród lokalnych pracodawców zatrudnienia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wsparcie lokalnych przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych w tym zakresie</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój turystyki w regionie i wsparcie zatrudnienia w tym sektorze dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ○ Rozwój rolnictwa w regionie i wsparcie zatrudnienia w tym sektorze dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ○ Wsparcie przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne ○ Współpraca instytucji rynku pracy z przedsiębiorstwami <p>34. Podniesienie poziomu kompetencji i konkurencyjności na rynku pracy osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Szkolenia zawodowe oraz kursy przekwalifikowujące dla bezrobotnych osób, w tym zajęcia uwzględniające potrzeby osób w wieku 45/50+ oraz osób niepełnosprawnych ○ Kursy zawodowe uwzględniające potrzeby rynku pracy prowadzone przez szkoły zawodowe ○ Rozwój ekonomii społecznej (powstanie spółdzielni socjalnych zrzeszających osoby z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym np. osoby niepełnosprawne, starsze) ○ Szkolenia i kursy zawodowe dla osób niepełnosprawnych
Cel operacyjny 4.4: Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, w tym dobra dostępność usług z zakresu pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej	
Powiązanie z problemami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rosnące zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej ▪ Problem uzależnień i patologii społecznej ▪ Ubożające społeczeństwo
Powiązanie ze słabościami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pogłębianie się problemów społecznych ▪ Rozpad więzi w społeczności lokalnej ▪ Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020
Powiązanie z mocnymi stronami	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobrze wykwalifikowana kadra instytucji pomocy społecznej ▪ Przynależność do PN2020 ▪ Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych

<p>Priorytety</p>	<p>35. Rozszerzenie oferty pomocy społecznej oraz dostosowanie jej do aktualnych potrzeb mieszkańców OF PN2020</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Zapewnienie bezpłatnego dostępu do opieki psychologicznej w ramach instytucji pomocy społecznej ○ Zapewnienie bezpłatnego wsparcia w zakresie doradztwa prawnego dla osób potrzebujących, w szczególności dla bezrobotnych, osób starszych i niepełnosprawnych ○ Wsparcie i aktywizacja społeczna osób zajmujących się/opiekujących osobami niepełnosprawnymi i niesamodzielnymi ○ Organizacja warsztatów dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze ○ Prowadzenie terapii dla osób dotkniętych problemem uzależnień ○ Szkolenie kadr pomocy społecznej w zakresie psychologii oraz prawa <p>36. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój infrastruktury dla dzieci niepełnosprawnych i poradnictwa/wsparcia dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi ○ Modernizacja obiektów infrastruktury pomocy społecznej, w tym w zakresie przystosowania dla osób niepełnosprawnych ○ Rozwój instytucji mieszkań chronionych i mieszkań socjalnych poprzez wsparcie finansowe i lokalowe, w tym zakresie jednostek pomocy społecznej oraz organizacji pożytku publicznego
-------------------	---

Źródło: Opracowanie własne

6. Plan wdrażania i realizacji Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 jest dokumentem obejmującym powiaty oraz gminy Partnerskie. Ze względu na dużą liczbę podmiotów zaangażowanych w realizację założeń Strategii Rozwoju Społecznego niezbędne są wytyczne, które będą pomocne podmiotom bezpośrednio lub pośrednio zaangażowanym we wdrażanie rozwiązań zaproponowanych w dokumencie. Niniejszy rozdział stanowi zestawienie zasad pomocnych przy organizacji procesu wdrażania Strategii.

W realizacji Strategii pod względem formalnym, obok służb administracji publicznej (jednostki samorządowe tworzące OF PN2020) biorą udział różnego typu instytucje, np.: wojewódzkie i marszałkowskie (w zadaniach dotyczących wdrażania funduszy unijnych, m.in. poprzez RPO), fundacje, stowarzyszenia, spółki, agencje, ośrodki i instytucje doradcze, przedsiębiorstwa państwowe lub spółdzielcze, itp.

Dlatego też zasady wdrażania strategii powinny opierać się na ścisłej współpracy między:

- szczeblami władzy samorządowej: regionalnej, powiatowej i lokalnej/gminnej,
- wydziałami danych jednostek samorządowych,
- sektorem publicznym i prywatnym,
- społecznościami regionalnymi i lokalnymi

Sposób realizacji Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 będzie regulowany także umową partnerską, która zostanie opracowana na etapie wdrażania założeń Strategii ogólnej i dokumentów sektorowych.

6.1. Zasady wdrażania postanowień Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 jest dokumentem wskazującym kierunki rozwoju powiatów i gmin Partnerskich w średniookresowej perspektywie czasowej. w dokumencie określono poszczególne cele strategiczne i operacyjne, a także zadania, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia stopnia rozwoju społecznego zgodnego z przedstawioną perspektywą współpracy oraz wizją i misją OF PN2020. Prawidłowe zarządzanie procesem strategicznym powinno wykazywać wysoki stopień elastyczności, dostosowany do bieżących uwarunkowań wewnętrznych, możliwości budżetowych, jak i dynamicznie zmieniającej się sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej. Diagnoza społeczna przeprowadzona w ramach opracowania Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 pozwala na właściwe przygotowanie procesu strategicznego, dostosowując go do bieżących wyzwań i potrzeb rozwojowych, tak aby zapewnić jego najwyższą efektywność. w trakcie realizacji założeń Strategii będzie prowadzony także monitoring działań i ich ewaluacja oraz analiza bieżącej sytuacji społecznej OF PN2020.

Propozycje projektów inwestycyjnych muszą być zgodne z zadaniami określonymi w zapisach Strategii lub wpisywać się w cele strategiczne i cele operacyjne w niej zawarte. Formularz projektu powinien zawierać informacje o:

- podmiocie/ wydziale odpowiedzialnym za realizację i wdrażanie zadania;
- miejscu i harmonogramie inwestycji;
- opisie charakteru zadania, ewentualnie stopniu zaawansowania prac (przy kontynuacji wcześniejszych etapów inwestycji);
- kosztach finansowych;
- możliwościach aplikowania o środki zewnętrzne na realizację inwestycji lub kwocie otrzymanego dofinansowania zewnętrznego;
- oczekiwanych rezultatach społecznych i gospodarczych płynących z realizacji zadania, jak i oddziaływania na środowisko;
- planie finansowym wraz ze wskazaniem możliwych źródeł finansowania.

Zgłaszane projekty podlegają merytorycznej ocenie uwzględniającej przede wszystkim możliwości budżetowe, powiązanie projektu z celami określonymi w Strategii, wpływ realizacji zadania na rozwój społeczny OF PN2020 oraz na jakość życia mieszkańców regionu.

6.2. System finansowania

Zakłada się następujące źródła finansowania zadań przedstawionych w Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego 2020:

1. Środki własne samorządu powiatowego, gminnego, w tym także środki krajowe
2. Środki pochodzące z funduszy europejskich w ramach poszczególnych programów operacyjnych:
  - Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020,
  - Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
  - Inteligentny Rozwój 2014-2020,
  - Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
  - Polska Cyfrowa 2014-2020,
  - Pomoc Techniczna 2014-2020,

Przyjęty system wdrażania zakłada realizację całego szeregu działań i projektów, przewidzianych do realizacji w ramach poszczególnych celów operacyjnych Strategii.

6.3. System wskaźników

Zaprojektowanie listy mierników realizacji Strategii pozwoli na przeprowadzenie sprawnej oceny stopnia jej realizacji. Ocena realizacji Strategii powinna zostać prowadzona o wskaźniki spełniające następujące kryteria:

- Łatwość pomiaru,
- Agregacja w taki sam sposób dla wszystkich jednostek (w tym przypadku gmin),
- Agregacja w taki sam sposób w dłuższym przedziale czasowym,
- Możliwość do zbadania w ramach działań podejmowanych m.in. przez instytucje zaangażowane w realizację Strategii.

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa ⁸	Wartość docelowa
Cel strategiczny 1: Ograniczone zjawisko emigracji zarobkowej wymuszonej sytuacją regionu, dzięki wysoko rozwiniętej przedsiębiorczości mieszkańców oraz infrastrukturze pozwalającej na wykorzystanie warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu	Poziom stopy bezrobocia	%	17,1%	12,82%
	Liczba przedsiębiorstw zarejestrowanych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	szt./1000 os.	143	179
Cel operacyjny 1.1: Wystarczająca liczba oraz wysoka jakość miejsc pracy w regionie	Liczba miejsc noclegowych	szt.	663	830
	Noclegi udzielone turystom polskim i zagranicznym	szt.	57570	63327
	Liczba spółdzielni zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	168	210
	Liczba spółek handlowych zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	1016	1270
	Liczba spółek cywilnych zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	1287	1610

⁸ BDL GUS 2014r. – średnia lub sumaryczna (w zależności od wskaźnika) wartość dla całego OF PN2020

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa ⁸	Wartość docelowa
	przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej ⁹	%	81,52%	89,67%
Cel operacyjny 1.2: Efektywne mechanizmy wsparcia osób kończących edukację, w tym promowania zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Udział osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	%	10%	12%
Cel operacyjny 1.3: Kierunki kształcenia zawodowego dostosowane do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnione warunki do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	Liczba nowych kierunków kształcenia w szkołach zawodowych na terenie OFPN2020	szt.	-	10
	Liczba przedsiębiorców współpracujących ze szkołami zawodowymi	szt.	-	40
Cel strategiczny 2: Wysoki poziom atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu	Liczba aktywnych stowarzyszeń, fundacji, innych organizacji społecznych na 10.000 mieszkańców	szt./10000 os.	33	41
Cel operacyjny 2.1: Wysoki poziom świadomości przedsiębiorców w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu oraz istniejąca przestrzeń dla aktywności środowisk biznesowych w życiu społecznym regionu	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z JST na rzecz społeczności lokalnych	szt.	-	36

⁹ BDL GUS 2014r. średnia dla trzech powiatów: prudnickiego, nyskiego oraz głubczyckiego

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa⁸	Wartość docelowa
Cel operacyjny 2.2: Dobrze funkcjonujące organizacje pozarządowe, w tym instytucje otoczenia biznesu, instytucje charytatywne oraz instytucje o działalności kulturowej, których działalność stanowi wsparcie dla działalności władz samorządowych	Liczba uczestników imprez zorganizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	os.	269613	337016
Cel operacyjny 2.3: Wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców	Odsetek gospodarstw domowych segregujących odpady	%	-	33%
Cel operacyjny 2.4: Wysoki poziom integracji społecznej z zaakcentowaniem pozytywnych przejawów różnorodności kulturowej i włączeniem mniejszości narodowych w miejscach ich występowania, do życia społecznego regionu	Liczba członków kół i klubów	os.	4271	5338
Cel strategiczny 3: Korzystna sytuacja demograficzna regionu, dzięki skutecznym mechanizmom wsparcia rodzin w procesie wychowania i socjalizacji	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	liczba urodzeń/1000 os.	-2,2	0,5
Cel operacyjny 3.1: Rozbudowana infrastruktura opieki nad dziećmi i szeroki zakres usług wspierających aktywność zawodową rodziców	Liczba dzieci przypadających na 1 miejsce w żłobkach	os./1 miejsce	11,62	8,72
	Liczba dzieci przypadających na 1 miejsce w przedszkolach	os./1 miejsce	1,33	1,14
Cel operacyjny 3.2: Dobre warunki życia rodzin, dzięki funkcjonującemu efektywnemu systemowi wsparcia	udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	szt.	27,5%	22%

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa ⁸	Wartość docelowa
Cel operacyjny 3.3: Większa liczba osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie, dzięki istniejącym mechanizmom wsparcia rodzin z małymi dziećmi	Małżeństwa na 1000 ludności	liczba zawartych małżeństw/1000 os.	4,84	5,32
Cel operacyjny 3.4: Rozwinięta infrastruktura oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego	Współczynnik solaryzacji brutto w szkołach podstawowych	%	91,1	93
	Współczynnik solaryzacji brutto w szkołach gimnazjalnych	%	93,5	97
Cel strategiczny 4: Wysoki poziom jakości życia osób z grup o zwiększonym ryzyku wykluczenia społeczno-ekonomicznego, w szczególności osób starszych oraz niepełnosprawnych	Miejsca w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej	os.	1707	2135
Cel operacyjny 4.1: Wysoki poziom aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, dzięki szerokiemu zakresowi oferty wsparcia tych grup	Liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnych	szt.	-	60
	Liczba członków kół, klubów seniora	os.	1452	1815
	Liczba zorganizowanych zajęć terapeutycznych, kulturalno-rozrywkowych, integrujących dla osób niepełnosprawnych	szt.	-	70
	Udział taboru komunikacji publicznej dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych w liczbie pojazdów ogółem	%	(woj. opolskie 70%)	-

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa⁸	Wartość docelowa
Cel operacyjny 4.2: Rozwinięta gospodarka senioralna, dzięki istnieniu systemu usług i dóbr ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych, bytowych i zdrowotnych osób starszych	Liczba miejsc w zakładach opiekuńczo-leczniczych	szt.	231	289
Cel operacyjny 4.3: Wysoki poziom aktywności zawodowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych, dzięki integralności potrzeb społecznych i potrzeb rynku pracy	Udział zarejestrowanych bezrobotnych w wieku powyżej 45 lat w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	%	39%	25%
	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych	os.	850	638
Cel operacyjny 4.4: Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, w tym dobra dostępność usług z zakresu pomocy społecznej, prawnej oraz terapeutycznej	Miejsca w stacjonarnych placówkach pomocy społecznej	szt.	933	1026

Źródło: Opracowanie własne

6.4. System monitoringu i ewaluacji

Monitoring Strategii ma służyć uzyskaniu odpowiedzi na pytania o to czy założenia w niej zawarte są w praktyce realizowane i czy przynosi ona zamierzone skutki. Monitoruje się zatem zarówno przebieg jej wdrożenia, realizacji poszczególnych zadań, jak i ich efekty. Treść raportu z ewaluacji Strategii oparta będzie zarówno na przeprowadzanych badaniach ewaluacyjnych, jak i na ocenie danych zastanych, tj. przede wszystkim danych z corocznych raportów monitoringowych, ewidencji i statystyk.

Podstawowymi kryteriami jakie powinien uwzględniać zestaw pytań użyty w przypadku badania ewaluacyjnego są:

- Trafność – czy realizowane projekty pozwoliły rozwiązać zidentyfikowane problemy i były zgodne z założeniami dokumentu Strategii i w jakim stopniu zaplanowane cele oraz zadania odpowiadają potrzebom mieszkańców i innych interesariuszy Strategii.
- Skuteczność – w jakim stopniu realizowane projekty przyczyniają się do osiągnięcia zakładanych celów operacyjnych i strategicznych.
- Efektywność – jaki jest stosunek nakładów finansowych i zasobów realizowanych projektów do osiągniętych produktów i rezultatów/
- Użyteczność – czy pojawiły się negatywne lub pozytywne efekty uboczne na skutek zrealizowanych zadań i czy rezultaty tych projektów są użyteczne dla mieszkańców (interesariuszy).
- Trwałość – czy zmiany, które zaszły na skutek realizacji projektów są trwałe i będą użyteczne przez długi czas.

6.5. Harmonogram opracowania, wdrażania oraz monitoringu

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 zakłada realizację wymienionych celów strategicznych i operacyjnych w perspektywie pięcioletniej z zakładaną możliwością kontynuacji podjętych inwestycji w kolejnych latach.

Monitoring realizacji poszczególnych celów operacyjnych odbywać się będzie w oparciu o przypisane do nich mierzalne wskaźniki rezultatu i produktu. Ocena powinna być dokonywana przez odpowiednie jednostki administracyjne podległe odpowiadającemu za dany cel Partnerowi w cyklach rocznych (lub z inną częstotliwością optymalną dla danego wskaźnika).

Raporty wdrażania strategii będą opracowywane raz na kadencję.

7. Podstawowe założenia opracowania Strategii Rozwoju Społecznego

7.1. Podstawowe informacje

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 jest dokumentem, którego zadaniem jest integrować działania poszczególnych gmin i powiatów przynależnych do OF PN2020 w zakresie polityki społecznej. Wspólne działania Partnerów w ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, rozwoju kapitału społecznego i infrastruktury społecznej zwiększą skuteczność interwencji i przyczynią się do szybszego rozwoju społecznego całego regionu. W realizacji celów Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 uczestniczyć będzie 14 gmin oraz 3 powiaty przynależne współpracujące w ramach partnerstwa:

- Biała,
- Branice,
- Głubczyce,
- Głuchołazy,
- Grodków,
- Kietrz.
- Korfantów,
- Lubrza,
- Łambinowice,
- Nysa,
- Otmuchów,
- Paczków,
- powiat głubczycki,
- powiat nyski,
- powiat prudnicki,
- Prudnik,
- Skoroszyce.

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 obejmuje perspektywę do roku 2020 z możliwością wydłużenia okresu realizacji jej założeń do roku 2030.

7.2. Metodologia pracy

Dokument Strategii został opracowany metodą partycypacyjno-ekspercką.

W ramach Etapu I przeprowadzono badania o charakterze społecznym obejmujące cały OF PN2020. w procesie badawczym zastosowano triangulację: połączono techniki ilościowe z jakościowymi, a analiza obejmowała dane zastane (wtórne) i wywołane (pierwotne), pochodzące z różnych źródeł. Pozwoliło to na opracowanie kompleksowej diagnozy sytuacji społecznej OF PN2020 uwzględniającej różne perspektywy.

Podczas Etapu II, badania miały na celu doprecyzowanie wcześniejszych wniosków. Przedstawiciele różnych grup interesariuszy zostali również zaproszeni do współtworzenia części strategicznej dokumentu.

W Etapie III, eksperci dokonali syntezy i opracowania wcześniejszych wyników i na tej podstawie sformułowali poszczególne części Strategii.

Tabela 21 Zastosowane metody i techniki badawcze

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Analiza danych zastanych	<p>Analiza danych zastanych to metoda badań społecznych, która zakłada szczegółową analizę istniejących już i dostępnych danych. w jej wyniku następuje scalanie, przetwarzanie i analiza danych rozproszonych dotychczas wśród rozmaitych źródeł. Analiza danych zastanych umożliwiła zdobycie informacji, które można otrzymać drogą analizy opracowań i ekspertyz. Analiza desk research wolna jest od większości obciążeń charakterystycznych dla badań reaktywnych takich jak efekt ankierski. Pozwala tym samym na uzyskanie wysoce obiektywnych informacji. Ponadto stanowi doskonały wstęp do dalszych badań. Wyniki uzyskane w trakcie analizy desk research posłużyły do realizacji dalszych etapów badania przede wszystkim nakierowując zespół badawczy na pewne konkretne problemy, które pogłębiono i wyjaśniono w wyniku realizacji badań reaktywnych.</p>	<p>Do badania włączone zostały wskazane przez Zamawiającego lokalne strategiczne i inne strategiczne regionalne, europejskie), EOG, obowiązujące w Projekcie, dokumenty programowe funduszy strukturalnych 2014-2020, w tym szczególnie: Europa 2020, Europa 2030, Strategia Rozwoju Kraju do roku 2020, Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020, Strategia Rozwoju Polski Zachodniej do roku 2020, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020, Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku, Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 oraz Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 i strategii sektorowe.</p> <p>Ponadto zlokalizowano źródła wiedzy o procesach społecznych zachodzących w skali kraju, jak i lokalnej, a także uwzględniono dane statystyczne gromadzone przez Główny Urząd Statystyczny, Powiatowe Urzędy Pracy oraz Urzędy Miast i Gmin.</p>	<p>Mnogość i wszechstronność źródeł, które były analizowane na etapie desk research gwarantuje całościowe spojrzenie na badany problem. Dzięki temu możliwa była kompleksowa diagnoza rozwoju społecznego, na podstawie, której sformułowano założenia strategiczne dostosowane do lokalnych problemów OF PN2020</p>

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Badanie ankietowe PAPI	<p>Badanie bezpośrednie z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety jest najbardziej popularną techniką zbierania danych wśród metod ilościowych. Polega na zbieraniu informacji przy pomocy standaryzowanego kwestionariusza ankiety. Pytania zawarte w kwestionariuszu są opracowane na podstawie problemów badawczych. Badanie ankietowe charakteryzuje się dużym wskaźnikiem responsu, niskimi kosztami przeprowadzenia i dużą szybkością analizowania danych. Badanie PAPI charakteryzuje się dużym wskaźnikiem responsu, bowiem ankieter kontaktuje się z respondentem osobiście, dzięki czemu łatwiej jest mu uzyskać zgodę na udzielenie wywiadu, niskimi kosztami przeprowadzenia i dużą szybkością analizowania danych. z uwagi na terenowy charakter PAPI jest bardzo skuteczne w przypadku badań kategorii osób trudnodostępnych - ankieter ma możliwość poszukiwania interesujących go respondentów poprzez wizytacje w kilku miejscach, na przykład w mieszkaniach budynku.</p>	<p>Dobór próby: losowy</p> <p>Wielkość próby: 800 mieszkańców 47 mieszkańców Gmin i Powiatów Partnerskich</p> <p>48 mieszkańców Gminy Nysa</p>	<p>Badanie ankietowe wśród mieszkańców badanego obszaru pozwoliło zidentyfikować problemy, które powinny zostać pogłębione w toku dalszych badań i wywiadów. Próba została podzielona na gminy i powiaty będące członkami Obszaru Funkcjonalnego. w każdej lokalizacji przebadanych zostało 47 mieszkańców, zaś w Nysie – 48 osób. Dzięki takiej strukturze możliwe jest rozpoznanie problemów w każdej z wyodrębnionych jednostek samorządu, co z kolei stanowi podstawę pogłębiania tych zagadnień w dalszych etapach prac nad Strategią.</p>

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Badanie ankietowe CATI	<p>Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo to doskonała technika służąca do realizacji badań ankietowych. Pozwala w krótkim czasie dotrzeć do dużej liczby respondentów i uzyskać od nich niezbędne informacje. Jej główną przewagą nad osobistym wywiadem kwestionariuszowym jest znacznie ułatwiony kontakt z respondentem, który może być nieobecny w swoim mieszkaniu w danym terminie. Wywiad telefoniczny można przeprowadzić z respondentem bez względu na porę i miejsce jego pobytu. Technika ta nie absorbuje również szczególnie czasu ani respondenta ani ankietera. Prowadzenie wywiadów za pomocą telefonu znacznie niweluje również efekt ankieterski, który może negatywnie wpływać na wiarygodność uzyskiwanych informacji.</p>	<p>Dobór próby: losowy</p> <p>Wielkość próby: 340 przedsiębiorstw</p> <p>W każdej lokalizacji Partnerów zostało przebadanych 20 przedsiębiorstw.</p>	<p>Ankieta telefoniczna z przedstawicielami przedsiębiorstw umożliwiła zapoznanie się z ich opinią z zakresu rynku pracy i funkcjonowania mieszkańców Obszaru Funkcjonalnego, jako pracowników. Pozyskane informacje pozwalają na przygotowanie planu realizacji założeń strategii z zakresu: nowych trendów w biznesie i przedsiębiorczości (srebrna ekonomia, biała ekonomia i zielona ekonomia) oraz godzenia życia zawodowego i rodzinnego, a także oceny jakości absolwentów szkół obszaru. Dzięki włączeniu przedsiębiorców z terytoriów wszystkich Partnerów możliwe było określenie problemów i silnych stron na poziomie każdej z gmin i każdego z powiatów, co – w ciągu dalszy prac – będzie umożliwiała zarówno spojrzenie lokalne – „mikro” i na cały obszar funkcjonalny – „makro”.</p>

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Wywiady IDI	<p>IDI polega na przeprowadzeniu z daną osobą ustrukturyzowanej rozmowy, która ma na celu uzyskanie konkretnych informacji w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu. Standaryzacja poruszanych zagadnień, a w szczególności celu rozmowy pozwala na uzyskanie informacji istotnych z punktu widzenia celów badania. Charakter rozmowy i duża swoboda w komunikacji ułatwiają zaś pogłębianie poruszanych zagadnień i wyjaśnianie zdiagnozowanych zjawisk. Indywidualne wywiady pogłębione mają na celu przede wszystkim odpowiedzenie na pytanie dlaczego dane zjawisko występuje, a nie samo proste stwierdzenie jego występowania.</p>	<p>Dobór próby: celowy</p> <p>Wielkość próby: 17 pracowników Urzędów (w tym Urzędy: Powiatowe, Miejskie, Miasta i Gminy, Gmin oraz Starostwa Powiatowe)</p>	<p>Do wywiadów zostały wybrane osoby posiadające największą wiedzę z zakresu problemów społecznych i ich rozwiązywania. Dzięki temu możliwe było zarówno pogłębienie tematu barier zdiagnozowanych w trakcie badania ankietowego z mieszkańcami, jak i poznanie dotychczas prowadzonych działań, ukierunkowanych na ich niwelowanie. Poprzez poznanie opinii badanej osoby w zakresie potrzeb dot. działań, które powinny zostać podjęte w przyszłości, zidentyfikowano jakie czynniki mogą przyczynić się do poprawy jakości życia i w jakim zakresie powinny być one uwzględnione w Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020.</p>

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Wywiad TDI	<p>TDI polega na przeprowadzeniu ustrukturyzowanej rozmowy telefonicznej z daną osobą. Ma na celu uzyskanie konkretnych informacji w sposób planowy i metodyczny według określonego schematu, zwanego scenariuszem wywiadu. Standaryzacja poruszanych zagadnień, a w szczególności celu rozmowy, pozwala na uzyskanie informacji istotnych z punktu widzenia celów badania. TDI trwa nieco krócej niż IDI i ogniskuje się bardziej na uzyskiwaniu konkretnych informacji niż ich szczegółowym pogłębianiu. Spowodowane jest to brakiem fizycznej obecności wywiadowcy, co powoduje zmianę charakteru rozmowy z bardzo osobistej, w której dużą rolę odgrywa mowa ciała na rozmowę bardziej skupioną na uzyskiwaniu informacji, w której jedynym wpływem ankieterskim jest ton głosu wywiadowcy.</p>	<p>Dobór próby: celowy</p> <p>Wielkość próby: 14 pracowników OPS</p>	<p>Do badania wybrane zostały osoby posiadające największą wiedzę z zakresu problemów społecznych na terenie Obszaru Funkcjonalnego. Dzięki temu możliwe było precyzyjne zdiagnozowanie zmian społecznych: integracji społecznej, polityki prorodzinnej, a przede wszystkim systemu pomocy społecznej ze szczególnym uwzględnieniem ubóstwa, bezdomności, bezpieczeństwa i patologii społecznej.</p>

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Badanie ankietowe PAPI	<p>Badanie bezpośrednie z wykorzystaniem kwestionariusza ankiety jest najbardziej popularną techniką zbierania danych wśród metod ilościowych. Polega na zbieraniu informacji przy pomocy standaryzowanego kwestionariusza ankiety. Pytania zawarte w kwestionariuszu są opracowane na podstawie problemów badawczych. Badanie ankietowe charakteryzuje się dużym wskaźnikiem responsu, niskimi kosztami przeprowadzenia i dużą szybkością analizowania danych. Badanie PAPI charakteryzuje się dużym wskaźnikiem responsu, bowiem ankietę kontaktuje się z respondentem osobiście, dzięki czemu łatwiej jest mu uzyskać zgodę na udzielenie wywiadu, niskimi kosztami przeprowadzenia i dużą szybkością analizowania danych. z uwagi na terenowy charakter PAPI jest bardzo skuteczne w przypadku badań kategorii osób trudnodostępnych - ankietę ma możliwość poszukiwania interesujących go respondentów poprzez wizytacje w kilku miejscach, na przykład w mieszkaniach budynku.</p>	<p>Dobór próby: losowy</p> <p>Wielkość próby: 1020 mieszkańców</p> <p>Uwzględniony został podział na powiaty i gminy. w każdym z 17 wskazanych obszarów przebadano 60 osób.</p>	<p>Do badania mieszkańców na etapie opracowywania wizji, misji i celów strategicznych stworzone zostało inne narzędzie niż na etapie diagnozy. Umożliwiło ono poznanie opinii mieszkańców o celach i założeniach strategicznych, jakie powinny być realizowane w Obszarze Funkcjonalnym. Dzięki podziałowi terytorialnemu i uwzględnieniu wszystkich Partnerów możliwe było precyzyjne dostosowanie celów i założeń strategicznych do potrzeb każdego z członków Partnerstwa.</p>
Badanie ankietowe CATI	<p>Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo to doskonała technika służąca do realizacji badań ankietowych. Pozwala w krótkim czasie dotrzeć do dużej liczby respondentów i uzyskać od nich niezbędne informacje. Jej główną przewagą nad osobistym wywiadem kwestionariuszowym jest znacznie ułatwiony kontakt z respondentem, który może być nieobecny w swoim mieszkaniu w danym terminie. Wywiad telefoniczny można przeprowadzić z respondentem bez względu na porę i miejsce jego pobytu. Technika ta nie absorbuje również szczególnie czasu ani respondenta ani ankietera. Prowadzenie wywiadów za pomocą telefonu znacznie niweluje również efekt ankietarski, który może negatywnie wpływać na wiarygodność uzyskiwanych informacji.</p>	<p>Dobór próby: losowy</p> <p>Wielkość próby: 1020 mieszkańców</p> <p>Uwzględniony został podział na powiaty i gminy OF PN2020. w każdym z 17 wskazanych obszarów przebadano 60 osób.</p>	<p>Przeprowadzenie badania w formie telefonicznej umożliwiło dotarcie do szerokiego grona mieszkańców i uzupełnienie wiedzy uzyskanej w trakcie analizy danych zastanych, ale także badań PAPI i CAWI.</p>

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Badanie ankietowe CAWI	Ankieta CAWI polega na umieszczeniu kwestionariusza na stronie internetowej tak, aby był dostępny z poziomu przeglądarki internetowej. Uczestnicy badania otrzymują drogą mailową zaproszenie do udziału w badaniu. w zaproszeniu znajduje się specjalnie wygenerowany link do ankiety. Respondent wypełnia ankietę z poziomu strony www, co zapewnia mu pełną anonimowość. Zastosowanie ankiety internetowej, oferującej pełną anonimowość, pozwoli na uzyskanie pełniejszych informacji na temat zagadnień poruszanych w badaniu, a zwłaszcza na pytania delikatnej natury, na które respondenci niechętnie udzielają odpowiedzi, gdy mają kontakt z ankieterem.	Dobór próby: losowy Uwzględniony został podział OF PN2020 na powiaty i gminy.	Udostępnienie ankiety w Internecie umożliwiło pozostałym mieszkańcom Obszaru Funkcjonalnego, wyrażenie swojej opinii drogą elektroniczną. Ankieta CAWI stanowiła uzupełnienie przeprowadzonego badania CATI i PAPI. Zastosowanie trzech technik umożliwiło dotarcie do szerokiego grona mieszkańców.
Analiza SWOT/TOWS	Jest to ocena silnych i słabych stron danego obiektu na tle szans i zagrożeń ze strony otoczenia. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter rozpatrywanych grup czynników: strengths – silne strony, weaknesses – słabości, opportunities – szanse, threats – zagrożenia. Punkt wyjścia dla analizy stanowią atuty i słabości, które bada się w odniesieniu do szans. Analizie SWOT poddane zostaną projekty realizowane w ramach Poddziałania 7.1.1 i 7.1.2 PO KL wraz z ich efektami. Do przeprowadzenia analizy SWOT zostaną wykorzystane informacje zgromadzone podczas analizy danych zastanych, wywiadów pogłębionych, studiów przypadku, CAWI, CATI i FGI.	Ilość analiz: 18 Na podstawie przeprowadzonych badań zostały opracowane analizy dla każdego z Partnerów Obszaru Funkcjonalnego oraz jedna zbiorcza dla całego Obszaru Funkcjonalnego.	Dzięki szerokiemu zakresowi analiz SWOT porównano badane obszary i określono jakie są silne i słabe strony każdego z Partnerów, a także jakie szanse i zagrożenia przed nim stoją. Skupienie się na każdym z partnerów osobno pozwoliło określić specyfikę każdego z regionów i dokonać precyzyjnej analizy holistycznej całego obszaru.

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Drzewo problemów	Drzewo problemów graficznie obrazuje związki między przyczynami i skutkami powstających barier. Zadaniem drzew problemów może być zarówno stworzenie planu unikania przyczyn, jak i negatywnych skutków problemu.	Ilość drzew problemów: 18	Na podstawie analizy SWOT i działań diagnostycznych zostały określone problemy dla każdego z Partnerów oraz całego Obszaru Funkcjonalnego. Dzięki temu dokonano analizy skutków problemów najistotniejszych z punktu widzenia każdego Partnera, ale także całego Obszaru Funkcjonalnego.
Drzewo celów	Drzewo celów obrazuje w jaki sposób osiągnąć cel nadrzędny poprzez realizację przypisanych mu celów cząstkowych.	Ilość drzew celów: 18	Na podstawie analizy SWOT i działań diagnostycznych zostały określone cele dla każdego z Partnerów oraz całego Obszaru Funkcjonalnego. Dzięki temu możliwe było scharakteryzowanie celów nadrzędnych i towarzyszących im celów na poziomie operacyjnym najistotniejszych z punktu widzenia każdego Partnera, ale także całego Obszaru Funkcjonalnego.

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Grupy FGI	<p>FGI to ustrukturalizowana i moderowana dyskusja kilku osób, zogniskowana na wybranym zagadnieniu. Prowadzona jest według scenariusza, który określa konkretny cel rozmowy i wytyczne dla moderatora o tym jak prowadzić dyskusję. Zaletą FGI jest łączenie elementów zwykłego wywiadu z metodami warsztatowymi o charakterze konsultacyjnym. Pozwala to na uzyskanie bardzo dużej ilości informacji w krótkim czasie poprzez wykorzystanie dynamiki grupowej. Konstruktywna dyskusja i samoaktywizacja rozmówców pozwalają poznać wiele punktów widzenia na dany problem oraz uzyskać syntetyczne wnioski. Funkcją badania FGI, podobnie jak wywiadu pogłębionego jest uzyskanie pogłębionych informacji od osób, których wiedza i opinie są cenne z punktu widzenia celów badania.</p>	<p>Dobór próby: celowy</p> <p>Liczba spotkań: 17</p> <p>Dla każdego z Partnerów przeprowadzone zostały spotkania w grupach fokusowych w celu omówienia założeń strategicznych powstałych na podstawie badań prowadzonych na etapie diagnozy.</p>	<p>Do badania włączone były osoby reprezentujące różnego typu instytucje: Urzędy Miast/Gmin lub Starostw Powiatowych, przedstawiciele Powiatowych Urzędów Pracy, przedstawiciele OPS, przedstawiciele przedsiębiorców, przedstawiciele mieszkańców, przedstawiciele jednostek oświatowych, przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu, stowarzyszeń, fundacji.</p>

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Konsultacje społeczne – spotkania z lokalnymi liderami opinii, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi	<p>Konsultacje społeczne to sposób uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkna, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań.</p> <p>Proces konsultacji społecznych składa się z następujących etapów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informowanie o zamierzenia/planach, • prezentacja poglądów na sposoby rozwiązania problemu, • wymiana opinii, • znajdowanie rozwiązań, • informowanie o finalnej decyzji. <p>Konsultacje społeczne zostaną zorganizowane przez Wykonawcę w porozumieniu z Zamawiającym. w czasie ich trwania mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony będą mogły zapoznać się z treścią tworzonej Strategii. Konsultacje nie ograniczą się jednak tylko do przedstawienia tej Strategii, ale także do wysłuchania opinii na jej temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.</p> <p>Uzasadnienie zastosowania techniki badawczej: Przeprowadzenie konsultacji społecznych w znacznym stopniu zmniejsza ryzyko, że stworzony dokument nie będzie uwzględniał oczekiwań poszczególnych grup, do których jest adresowy.</p>	17 spotkań – u każdego z Partnerów	Dzięki poznaniu opinii lokalnych liderów, przedsiębiorców i organizacji społecznych możliwe jest bardziej szczegółowe rozpoznanie na etapie diagnozy.

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Konsultacje społeczne – spotkania z mieszkańcami	<p>Konsultacje społeczne to sposób uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkna, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań.</p> <p>Proces konsultacji społecznych składa się z następujących etapów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informowanie o zamierzenia/planach, • prezentacja poglądów na sposoby rozwiązania problemu, • wymiana opinii, • znajdowanie rozwiązań, • informowanie o finalnej decyzji. <p>Konsultacje społeczne zostały zorganizowane przez Wykonawcę w porozumieniu z Zamawiającym. w czasie ich trwania mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony będą mogły zapoznać się z treścią tworzonej Strategii. Konsultacje nie ograniczą się jednak tylko do przedstawienia tej Strategii, ale także do wysłuchania opinii na jej temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.</p> <p>Uzasadnienie zastosowania techniki badawczej: Przeprowadzenie konsultacji społecznych w znacznym stopniu zmniejsza ryzyko, że stworzony dokument nie będzie uwzględniał oczekiwań poszczególnych grup, do których jest adresowy.</p>	17 spotkań – u każdego z Partnerów	Dzięki poznaniu opinii mieszkańców możliwe jest bardziej szczegółowe rozpoznanie na etapie diagnozy.

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Panel ekspertów	<p>To technika podobna do grup fokusowych, czyli ustrukturalizowanych i moderowanych dyskusji zogniskowanych na konkretnym zagadnieniu. Uczestniczą w nich eksperci, czyli osoby, które posiadają cenną wiedzę w danej dziedzinie. Panel z udziałem specjalistów z zakresu rozwoju obszarów funkcjonalnych i rozwoju społecznego pozwoli zweryfikować wnioski i rekomendacje otrzymane w wyniku badania. Specjalistom zostaną udostępnione dane zgromadzone dzięki zastosowaniu pozostałych technik badawczych – zastosowanie panelu ekspertów pozwoli na optymalne wykorzystanie zebranych informacji, gdyż ich opinie pozwolą na uzupełnienie i weryfikację wniosków i rekomendacji otrzymanych przez zespół badawczy w wyniku badania. Dzięki holistycznemu podejściu członków panelu ekspertów będą oni w stanie wypracować rozwiązania podnoszące skuteczność wyprawowanych rozwiązań.</p>	Dobór próby: celowy	<p>Wykorzystanie opinii niezależnych ekspertów umożliwi rzetelną ocenę wyników prowadzonych działań. Ekspertom udostępnione zostaną wyniki badań i materiały robocze, dzięki czemu będą mogli wypowiedzieć się zarówno o wynikach badań, jak i przyjętych założeniach strategicznych. Pozyskanie opinii trzech specjalistów gwarantuje wszechstronne spojrzenie, które z kolei umożliwi dalsze prace nad strategią zainicjowane w wyniku panelu ekspertów.</p>

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Konsultacje społeczne – spotkania z lokalnymi liderami opinii, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi	<p>Konsultacje społeczne to sposób uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkna, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań.</p> <p>Proces konsultacji społecznych składa się z następujących etapów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informowanie o zamierzenia/planach, • prezentacja poglądów na sposoby rozwiązania problemu, • wymiana opinii, • znajdowanie rozwiązań, • informowanie o finalnej decyzji. <p>Konsultacje społeczne zostaną zorganizowane przez Wykonawcę w porozumieniu z Zamawiającym. w czasie ich trwania mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony będą mogły zapoznać się z treścią tworzonej Strategii. Konsultacje nie ograniczą się jednak tylko do przedstawienia tej Strategii, ale także do wysłuchania opinii na jej temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.</p> <p>Uzasadnienie zastosowania techniki badawczej: Przeprowadzenie konsultacji społecznych w znacznym stopniu zmniejsza ryzyko, że stworzony dokument nie będzie uwzględniał oczekiwań poszczególnych grup, do których jest adresowy.</p>	17 spotkań – u każdego z Partnerów	Dzięki poznaniu opinii lokalnych liderów, przedsiębiorców i organizacji społecznych możliwe będzie naniesienie zmian w dokumencie uwzględniając przy tym specyfikę każdego z Partnerów, dzięki czemu będzie on lepiej spełniał swoją funkcję.

technika/ metoda badawcza	Opis i uzasadnienie trafności techniki/metody badawczej	Opis i uzasadnienie sposobu doboru próby i jej wielkości	Opis i uzasadnienie struktury próby
Konsultacje społeczne – spotkania z mieszkańcami	<p>Konsultacje społeczne to sposób uzyskiwania opinii, stanowisk, propozycji itp. od instytucji i osób, których w pewien sposób dotkna, bezpośrednio lub pośrednio, skutki proponowanych przez administrację działań.</p> <p>Proces konsultacji społecznych składa się z następujących etapów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informowanie o zamierzenia/planach, • prezentacja poglądów na sposoby rozwiązania problemu, • wymiana opinii, • znajdowanie rozwiązań, • informowanie o finalnej decyzji. <p>Konsultacje społeczne zostaną zorganizowane przez Wykonawcę w porozumieniu z Zamawiającym. w czasie ich trwania mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe i inne zainteresowane strony będą mogły zapoznać się z treścią tworzonej Strategii. Konsultacje nie ograniczą się jednak tylko do przedstawienia tej Strategii, ale także do wysłuchania opinii na jej temat, modyfikowania i informowania o ostatecznej decyzji.</p> <p>Uzasadnienie zastosowania techniki badawczej: Przeprowadzenie konsultacji społecznych w znacznym stopniu zmniejsza ryzyko, że stworzony dokument nie będzie uwzględniał oczekiwań poszczególnych grup, do których jest adresowy.</p>	17 spotkań – u każdego z Partnerów	Dzięki poznaniu opinii mieszkańców możliwe będzie naniesienie zmian w dokumencie uwzględniając przy tym specyfikę każdego z Partnerów, dzięki czemu będzie on lepiej spełniał swoją funkcję.

Źródło: Opracowanie własne

7.3. Analiza spójności z innymi dokumentami

Analiza spójności Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 jest niezwykle ważna. Umożliwia ona skuteczną realizację założeń dokumentu poprzez efektywne wykorzystanie ścieżek dostępu do środków przewidzianych dla realizacji priorytetowych celów w dokumentach zewnętrznych. Ponadto pozwoli w maksymalnym stopniu korzystać z efektów synergii wynikającej z uczestnictwa w programowaniu i realizacji zamierzeń w kooperacji z otoczeniem, regionalnym, krajowym i europejskim. W tym podrozdziale przedstawiono analizę spójności Strategii Rozwoju Społecznego z najważniejszymi, z punktu widzenia realizacji jej założeń, dokumentami w otoczeniu. Są to zarówno dokumenty unijne, krajowe, regionalne, a także lokalne.

7.3.1. Metoda oceny spójności dokumentów

Ocena spójności została dokonana w odniesieniu do celów zawartych w porównywanych ze sobą dokumentach. Dla potrzeb porównania przyjęto czterostopniową skalę od 0 do 3, gdzie:

- 0 – oznacza brak odniesienia do danego celu z dokumentu porównywanego,
- 1 – oznacza niską zgodność/integralność celów,
- 2 – oznacza średni stopień zgodności/integralności celów,
- 3 – oznacza wysoki stopień zgodności/integralności celów.

7.3.2. Europa 2020

Dokument ten został opublikowany 3 marca 2010 r., jako długookresowy program rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej (UE) na lata 2010-2020. Zastąpił on realizowaną od 2000 r., Strategię Lizbońską, która została zmodyfikowana w 2005 r.

W dokumencie Europa 2020 zapisano 3 obszary priorytetowe, 5 celów głównych, a także 10 zintegrowanych wytycznych i 7 inicjatyw przewodnich.

Komisja Europejska zauważyła potrzebę głębszej współpracy pomiędzy krajami, która wpływałaby na radzenie sobie z zagadnieniami takimi jak: globalizacja, starzenie się społeczeństwa, pojawianie się nowych światowych potęg. W celu osiągnięcia powyższych założeń określono trzy podstawowe obszary priorytetowe, czyli:

- wzrost inteligentny, czyli rozwój gospodarki opartej na wiedzy, koncentrujący się na innowacjach,
- wzrost zrównoważony, czyli koncentrujący się na przemianach dotychczasowej gospodarki na gospodarkę niskoemisyjną, która będzie korzystała z zasobów w sposób efektywny i konkurencyjny,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność w wielu kontekstach - gospodarczym, społecznym oraz terytorialnym.

Tabela 22 Ocena spójności pomiędzy dokumentem Europa 2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Europa 2020 – cele nadrzędne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p>	3
Poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, w tym przeznaczanie 3% PKB UE na inwestycje w badania i rozwój	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p>	1
Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	3
Podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe	<p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p>	1
Wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza	<p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p>	3

Europa 2020 – cele nadrzędne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
poprzez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego 20 milionów obywateli	<p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów: 11	73%

Źródło: opracowanie własne

7.3.3. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030

Dokument stanowi podstawę planowania regionalnego w Polsce. Zawiera on 25 kluczowych decyzji, których podjęcie powinno przyczynić się do rozwoju społecznego i gospodarczego. Celem głównym jest rozwój mierzony poprawą jakości życia Polaków (wzrost PKB na mieszkańca w relacji do UE i zwiększenie spójności społecznej) dzięki stabilnemu, wysokiemu wzrostowi gospodarczemu, co pozwala na modernizację kraju.

Jego osiągnięcie będzie możliwe dzięki trzem filarom zadaniowym:

- innowacyjności (modernizacji),
- terytorialnie zrównoważonego rozwoju (dyfuzji),
- efektywności.

Poziom zgodności pomiędzy celami strategicznymi lub szczegółowymi z Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju 2011-2030 a tymi ze Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 23. Ocena spójności pomiędzy Długookresową Strategią Rozwoju Kraju 2011-2030 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030- cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Filar Innowacyjność		
Innowacyjność – Cel strategiczny: Podniesienie indywidualnej kreatywności ludzi i innowacyjności gospodarki	Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu	3

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030- cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p>	
Polska Cyfrowa – Cel strategiczny: Umiejętne i intensywne spożytkowanie ICT na rzecz rozwoju	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p>	1
<p>Kapitał ludzki – Cele szczegółowe:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost poziomu aktywności Polaków, tak aby w roku 2030 stopa zatrudnienia wyniosła 75% 2. Poprawa sytuacji demograficznej w sposób nieograniczający aktywności zawodowej rodziców oraz wykorzystanie rezerw demograficznych 3. Poprawa spójności społecznej 4. Poprawa stanu 	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p>	3

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030- cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
zdrowia społeczeństwa	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p> <p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p> <p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p>	

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030- cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	<p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	
<p>Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko – Cel strategiczny: Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska</p>	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	2
Filar Terytorialne zrównoważenie rozwoju		
<p>Rozwój regionalny – Cel strategiczny: Wzrost konkurencyjności regionów oraz budowa spójności terytorialnej poprzez wspieranie potencjału rozwojowego i powiązań funkcjonalnych na poziomie regionalnym</p>	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	2
<p>Transport – Cel strategiczny: Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego w wymiarze krajowym</p>	<p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p>	1

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030- cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
(lokalnym), europejskim i globalnym		
Filar Efektywność		
Kapitał Społeczny – Cel strategiczny: Wzrost społecznego kapitału rozwoju	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p> <p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p>	3

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030- cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	<p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p> <p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	
<p>Sprawne państwo – Cele strategiczne:</p> <p>Poprawa efektywności i sprawności administracji rządowej dla zapewnienia pełni praw Obywatela/Obywatelki i podniesienia gospodarczej konkurencyjności Polski, a także dla skutecznej współpracy z administracją samorządu terytorialnego</p> <p>Poprawa jakości</p>		<p>Nie dotyczy – wyłączono z analizy spójności</p>

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2011-2030- cele strategiczne lub szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
<p>prawa i ograniczenie nadmiernej regulacji</p> <p>Usprawnienie funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości i prokuratury</p> <p>Podniesienie jakości działania podmiotów oferujących usługi publiczne</p> <p>Poprawa efektywności i jakości debaty publicznej</p>		
maksymalna liczba punktów: 21	suma osiągniętych punktów: 15	71%

7.3.4. Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020

Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020 określa kierunki działań, które powinny być podejmowane na rzecz rozwoju w perspektywie średniookresowej – w tym przypadku 10 lat. Obejmuje ona szereg sfer – zarówno gospodarczą, społeczną jak i legislacyjną. Dokument ten wytycza obszary, które są szczególnie ważne w kontekście poprawy pozycji Polski w świecie. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju tworzy, poprzez wyznaczenie obszarów szczególnego zainteresowania, podstawy programowania środków Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Wyznaczone zostały trzy obszary strategiczne, które są najbardziej istotne w programowaniu rozwoju. Ich powiązanie z celami strategicznymi i operacyjnymi Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 24. Ocena spójności pomiędzy Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju Polska 2011-2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2011-2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Sprawne i efektywne państwo	<p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	1

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2011-2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Konkurencyjna gospodarka	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości 3miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p>	3
Spójność społeczna i terytorialna	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p> <p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p>	3

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2011-2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	<p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	
Maksymalna liczba punktów: 9	Suma osiągniętych punktów: 7	78%

7.3.5. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony - miasta - obszary wiejskie

Dokument ten określa cele i sposób działania podmiotów publicznych, a w szczególności rządu i samorządów województw, w odniesieniu do polskiej przestrzeni dla osiągnięcia strategicznych celów rozwoju kraju. Dokument wyznacza cele polityki rozwoju regionalnego, w tym wobec obszarów wiejskich i miejskich oraz definiuje ich relacje w odniesieniu do innych polityk publicznych o wyraźnym terytorialnym ukierunkowaniu.

Tabela 25. Ocena spójności pomiędzy Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
1. Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów („konkurencyjność”)	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p>	3

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	<p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p>	
<p>2. Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych („spójność”)</p>	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p> <p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	<p>3</p>

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020- obszary strategiczne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
3. Tworzenie warunków dla skutecznej, efektywnej i partnerskiej realizacji działań rozwojowych ukierunkowanych terytorialnie („sprawność”)	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	2
Maksymalna liczba punktów: 9	Osiągnięte punkty razem: 8	89%

Źródło: opracowanie własne

7.3.6. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020

Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 to największy program operacyjny finansowany z Funduszy Europejskich. Dotyczy on zagadnień takich jak: gospodarka niskoemisyjna, ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu, rozwój transportu i poprawa bezpieczeństwa energetycznego, a także ochrona zdrowia i dziedzictwo kulturowe.

Obszary wsparcia zostały określone w dziesięciu osiach priorytetowych, których zgodność z celami strategicznymi i operacyjnymi Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Oś I – Zmniejszenie emisyjności gospodarki	Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego	2

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu	
Oś II - Ochrona środowiska, w tym adaptacja do zmian klimatu	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	3
Oś III – Rozwój sieci drogowej TEN-T i transportu multimodalnego	-	Nie dotyczy
Oś IV - Infrastruktura drogowa dla miast	-	Nie dotyczy
Oś V - Rozwój transportu kolejowego w Polsce	-	Nie dotyczy
Oś VI - Rozwój niskoemisyjnego transportu zbiorowego w miastach	-	Nie dotyczy
Oś VII- Poprawa bezpieczeństwa energetycznego	-	Nie dotyczy
Oś VIII- Ochrona dziedzictwa kulturowego i rozwój zasobów kultury	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p>	2

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
	<p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	
<p>Oś IX - Wzmocnienie strategicznej infrastruktury i rozwoju zasobów kultury</p>	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	<p>3</p>

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Oś X – Pomoc techniczna	-	Nie dotyczy
Maksymalna liczba punktów: 12	Osiągnięte punkty razem: 10	83%

Źródło: opracowanie własne

7.3.7. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wspiera obszary związane z zatrudnieniem, przeciwdziałaniem wykluczeniu społecznemu, edukacją (w tym szkolnictwem wyższym), a także zdrowiem i współpracą międzynarodową. Składa się on z pięciu osi priorytetowych, których powiązanie z celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 pokazuje poniższa tabela.

Tabela 27. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Oś I – Osoby młode na rynku pracy	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p>	3
Oś II - Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki	<p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p>	3

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
i edukacji	<p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	
Oś III – Szkolnictwo wyższe dla gospodarki i rozwoju	-	0
Oś IV – Innowacje społeczne i współpraca ponadnarodowa	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	3
Oś V – Wsparcie dla obszaru zdrowia	<p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	3
Maksymalna liczba punktów: 15	Osiągnięte punkty razem: 12	80%

Źródło: opracowanie własne

7.3.8. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Tabela 28. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
M01 - Transfer wiedzy i działalność informacyjna (art. 14)	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	3
M04 - Inwestycje w środki trwałe (art. 17)	-	0
M07 - Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich (art. 20)	<p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p> <p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	3
M08 - Inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów (art. 21-26)	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	1
M19 – Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER (RLKS – rozwój lokalny	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p>	3

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
kierowany przez społeczność (art. 35 rozporządzenia (UE) nr 1303/2013)	<p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	
Maksymalna liczba punktów: 15	Osiągnięte punkty razem: 10	67%

Źródło: opracowanie własne

7.3.9. Europejska Współpraca Terytorialna i Europejski Instrument Sąsiedztwa: Polska –Czechy, Interreg Europa, Program Transnarodowy Europa Środkowa

Trzy analizowane programy unijnego wsparcia: Polska-Czechy, Interreg Europa i Program Europa Środkowa koncentrują swoje działania na współpracy transgranicznej. o środki mogą ubiegać się beneficjenci, którzy pochodzą lub działają na obszarze objętym danym programem. Każdy z nich zawiera kilka osi priorytetowych, w ramach których przyznawane są pieniądze. Ocenę zgodności pomiędzy osiami tych programów a Strategią Rozwoju Społecznego OF PN2020 przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 29. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu EWT Polska-Czechy i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Program EWT Polska-Czechy	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele strategiczne i operacyjne	Ocena spójności
Oś I – Wspólne zarządzanie ryzykiem	-	0
Oś II - Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p>	2

Oś III – Edukacja i kwalifikacje	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p>	3
Oś IV - Współpraca instytucji i społeczności	<p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	3
Maksymalna liczba punktów: 12	Osiągnięte punkty razem: 8	67%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 30. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Współpracy Interreg Europa i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Program Współpracy Interreg Europa	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
Oś I – Badania naukowe, postęp technologiczny i innowacje	Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu	1
Oś II – Konkurencyjność	Cel operacyjny 1.1:	3

Program Współpracy Interreg Europa	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
małych i średnich przedsiębiorstw	Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	
Oś III – Gospodarka niskoemisyjna	Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu	2
Oś IV - Środowisko i efektywne gospodarowanie zasobami	Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców	3
Maksymalna liczba punktów: 12	Osiągnięte punkty razem: 9	75%

Źródło: opracowanie własne

Tabela 31. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Współpracy Interreg Europa Środkowa i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Program Współpracy Interreg Europa Środkowa	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – operacyjne	Ocena spójności
Oś I – Współpraca w zakresie innowacji na rzecz zwiększenia konkurencyjności Europy Środkowej	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	3
Oś II - Współpraca w zakresie strategii niskoemisyjnych w Europie Środkowej	Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu	2

Program Współpracy Interreg Europa Środkowa	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – operacyjne	Ocena spójności
Oś III – Współpraca w zakresie zasobów naturalnych i kulturowych na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego w Europie Środkowej	Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej	3
Oś IV - Współpraca na rzecz poprawy powiązań transportowych Europy Środkowej	-	0
Maksymalna liczba punktów: 12	Osiągnięte punkty razem: 8	66%

Źródło: opracowanie własne

7.3.10. Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 [RPO WO 2014-2020]

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 to dokument określający obszary i szczegółowe działania, jakie organy samorządu województwa opolskiego podejmują lub mają zamiar podjąć na rzecz wspierania rozwoju regionu. Jak wskazuje nazwa, jest to dokument operacyjny, a więc podrzędny wobec Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. Dokument określa działania i obszary wsparcia w nowej perspektywie finansowej, która przypada na lata 2014-2020.

Strategia wyznacza 10 osi priorytetowych:

- I.2.A Innowacje w gospodarce
- II.2.A Konkurencyjna gospodarka
- III.2.A. Gospodarka niskoemisyjna
- IV.2.A Zapobieganie zagrożeniom
- V.2.A Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego
- VI.2.A Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców
- VII.2.A Konkurencyjny rynek pracy
- VIII.2.A Integracja Społeczna
- IX.2.A Wysoka jakość edukacji
- X.2.A Inwestycje w infrastrukturę społeczną

Poniższa tabela prezentuje wyniki analizy spójności omawianego dokumentu ze Strategią Rozwoju Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020.

Tabela 32. Ocena spójności pomiędzy Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	Cel operacyjny Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020	Ocena spójności
I.2.A Innowacje w gospodarce	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	3
II.2.A Konkurencyjna gospodarka	Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	3
III.2.A. Gospodarka niskoemisyjna	Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców	3
IV.2.A Zapobieganie zagrożeniom	Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej	2
V.2.A Ochrona środowiska, dziedzictwa kulturowego i naturalnego	Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych	3
VI.2.A Zrównoważony transport na rzecz mobilności mieszkańców	Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutyczne	1
VII.2.A Konkurencyjny rynek pracy	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie	3
VIII.2.A Integracja społeczna	Cel operacyjny 2.2: Wsparcie	3

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020	Cel operacyjny Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020	Ocena spójności
	organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych	
IX.2.A Wysoka jakość edukacji	Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego	3
X.2.A Inwestycje w infrastrukturę społeczną	Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej	3
Maksymalna ilość punktów: 30	Uzyskana ilość punktów:	90%

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku jest najważniejszym dokumentem strategicznym w województwie. Wyznacza on główne cele i priorytety działania, których realizacja ma na celu rozwój obszaru.

Strategia Rozwoju Województwa jest dokumentem własnym samorządu wojewódzkiego, stanowiącym o kształcie polityki regionalnej, co sprawia, że zapisane tam zadania można uznać za racjonalne.

W Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego zostało sformułowane dziesięć celów strategicznych, które odnoszą się do pięciu wyzwań rozwojowych takich, jak:

- Zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji
- Przygotowane do rynku pracy aktywne społeczeństwo
- Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjności i współpracy z nauką
- Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku
- Zrównoważony rozwój aglomeracji opolskiej, miast i obszarów wiejskich regionu

Cele strategiczne 1-7 mają wymiar horyzontalny, odnoszący się do całego terytorium województwa, a cele 8-10 nastawione są na konkretny obszar, wyróżniony terytorialnie.

Tabela 33. Ocena spójności pomiędzy Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku i celami Strategii Rozwoju

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
WYZWANIE 1. PRZYGOTOWANE DO RYNKU PRACY AKTYWNE SPOŁECZEŃSTWO			
CEL STRATEGICZNY 1. Konkurencyjny i stabilny rynek pracy	1.1. Poprawa jakości kształcenia oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy 1.2. Wspieranie kształcenia ustawicznego 1.3. Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia 1.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i ubóstwu 1.5. Rozwój usług opiekuńczych i wychowawczych	Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych Cel operacyjny 4.2:	3

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
		Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych	
CEL STRATEGICZNY 2. Aktywna społeczność regionalna	2.1. Wspieranie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego 2.2. Wzbogacanie wielokulturowego dziedzictwa i tożsamości regionalnej 2.3. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji	Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych	3
WYZWANIE 2. KONKURENCYJNA GOSPODARKA OPARTA NA INNOWACYJNOŚCI I WSPÓŁPRACY Z NAUKĄ			
CEL STRATEGICZNY 3. Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka	3.1. Rozwój potencjału badawczo-rozwojowego na rzecz regionalnej gospodarki 3.2. Wzmocnienie	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie	2

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
	<p>powiązań pomiędzy gospodarką, nauką oraz regionalnymi instytucjami otoczenia biznesu</p> <p>3.3. Wspieranie powiązań kooperacyjnych w gospodarce</p> <p>3.4. Wzmocnienie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji</p>	<p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p>	
<p>CEL STRATEGICZNY 4. Dynamiczne przedsiębiorstwa</p>	<p>4.1. Wsparcie rozwoju przedsiębiorstw i nowoczesnego rzemiosła</p> <p>4.2. Rozwój sektora usług rynkowych</p> <p>4.3. Wspieranie współpracy międzynarodowej przedsiębiorstw</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p>	3
WYZWANIE 3. ATRAKCYJNE OBSZARY DO ZAMIESZKANIA, INWESTOWANIA I WYPOCZYNKU			

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
CEL STRATEGICZNY 5. Nowoczesne usługi oraz atrakcyjna oferta turystyczno-kulturalna	5.1. Poprawa jakości i dostępności do usług zdrowotnych, opiekuńczych i edukacyjnych 5.2. Rozwój społeczeństwa informacyjnego 5.3. Rozwój usług turystyki, kultury i sportu oraz ich infrastruktury	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych	2
CEL STRATEGICZNY 6. Dobra dostępność rynków pracy, dóbr i usług	6.1. Rozwój powiązań transportowych 6.2. Poprawa dostępności do aglomeracji opolskiej 6.3. Integracja systemu transportu zbiorowego 6.4. Poprawa bezpieczeństwa na szlakach komunikacyjnych	Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych	2
CEL STRATEGICZNY 7. Wysoka jakość środowiska	7.1. Poprawa stanu środowiska poprzez rozwój infrastruktury technicznej 7.2. Wspieranie niskoemisyjnej gospodarki 7.3. Kształtowanie systemu przyrodniczego, ochrona krajobrazu i bioróżnorodności 7.4. Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych 7.5. Przeciwdziałanie i usuwanie skutków zagrożeń naturalnych i cywilizacyjnych	Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców	3
WYZWANIE 4. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ AGLOMERACJI OPOLSKIEJ, MIAST I OBSZARÓW WIEJSKICH REGIONU			
CEL STRATEGICZNY 8.	8.1. Rozwój		Nie dotyczy- ten cel

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
Konkurencyjna aglomeracja opolska	i wzmocnienie funkcji metropolitalnych 8.2. Rozwój przestrzeni aglomeracji wraz ze wzmocnieniem powiązań instytucjonalnych i społecznych 8.3. Kreowanie pozytywnego wizerunku aglomeracji i rozwój współpracy z ośrodkami regionalnymi		Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego dotyczy rozwoju aglomeracji opolskiej, do której OF PN2020, ze względu na swoje położenie terytorialne, nie przynależy.
CEL STRATEGICZNY 9. Ośrodki miejskie biegunami wzrostu	9.1. Wspieranie potencjału gospodarczego i społecznego miast 9.2. Poprawa ładu przestrzennego i rewitalizacja na obszarach miejskich	Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	1
CEL STRATEGICZNY 10. Wielofunkcyjne obszary wiejskie	10.1. Wspieranie pozarolniczej aktywności gospodarczej i inicjatyw lokalnych 10.2. Rozwój wielofunkcyjnego rolnictwa i rybactwo 10.3. Rozwój sektora rolno-spożywczego 10.4. Racjonalne gospodarowanie przestrzenią	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia	3

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
		zawodowego	
Maksymalna ilość punktów: 27		Ilość uzyskanych punktów: 22	81%

7.3.11. Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020

Dokument koncentruje się na stworzeniu spójnej wizji rozwoju zachodniej części Polski. Potrzebę jego powstania wyraziły władze pięciu województw - dolnośląskiego, lubuskiego, opolskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego. w dokumencie zwrócono szczególną uwagę na działania, które wymagają współpracy ponadregionalnej, na obszarze więcej niż jednego województwa. Postawiono na selektywność obszarów wsparcia tj. na skupienie się na wybranych obszarach tematycznych, których występowanie na terenie Polski Zachodniej jest szczególnie silne. w dokumencie określono wizję tego jak powinna wyglądać Polska Zachodnia – makroregion ten ma być „współpracujący, kreatywny, atrakcyjny, mobilizujący, otwarty”. Celem głównym, do którego powinno się dążyć przy rozwoju głównym jest „wzrost konkurencyjności Polski Zachodniej w wymiarze europejskim przez efektywne wykorzystanie potencjałów makroregionu”.

Na podstawie stworzonej diagnozy, określono cele szczegółowe nawiązujące do celu głównego. Celami tymi są:

- Integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu
- Budowa oferty gospodarczej makroregionu
- Wzmacnianie potencjału naukowo-badawczego makroregionu

Tabela 34. Ocena spójności pomiędzy Strategią Rozwoju Polski Zachodniej 2020 i celami Strategii OF PN2020

Cel szczegółowy Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020	Cel operacyjny Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	Ocena spójności
Cel szczegółowy I: integracja przestrzenna i funkcjonalna makroregionu	<p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	2

Cel szczegółowy Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020	Cel operacyjny Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	Ocena spójności
Cel szczegółowy II: budowa oferty gospodarczej makroregionu	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	3
Cel szczegółowy III: wzmocnienie potencjału naukowo-badawczego makroregionu	Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej	1
Maksymalna ilość punktów: 9	Ilość uzyskanych punktów: 6	67%

Źródło: opracowanie własne

7.3.12. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku to dokument planistyczny, wyznaczający kierunki rozwoju innowacyjności i transferu wiedzy. Dokument uwzględnia uwarunkowania zewnętrzne sytuacji w województwie opolskim, takie jak: spowolnienie gospodarcze i kryzys finansowy, negatywna sytuacja demograficzna, konieczność zwiększenia liczby trwałych miejsc pracy i dostosowania ich do potrzeb nowoczesnej gospodarki, zwiększenie nakładów na badania i rozwój, a także określenie nowych kierunków rozwoju Wspólnoty Europejskiej, Polski i regionu.

Strategia wyznacza następujące cele strategiczne:

- I.1: Identyfikacja i wsparcie przedsięwzięć innowacyjnych kluczowych dla rozwoju sektora
- I.2: Tworzenie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji
- I.3: Rozwój potencjału gospodarczego i współpracy międzysektorowej na rzecz realizacji przedsięwzięć innowacyjnych
- II.1: Edukacja na rzecz tworzenia postaw kreatywnych, przedsiębiorczych i innowacyjnych
- II.2: Kształcenie dla innowacyjnej gospodarki oraz tworzenie kultury innowacyjnej
- II.3: Unowocześnienie infrastruktury naukowo badawczej w obszarach związanych z komercjalizacją specjalizacji regionalnych
- III.1: Inicjowanie regionalnych przedsięwzięć na rzecz innowacji

- III.2: Rozwój instrumentów inżynierii finansowej na rzecz wsparcia specjalizacji inteligentnych
- III.3: Skuteczny i efektywny system wsparcia usług na rzecz specjalizacji inteligentnych

Tabela 35. Ocena spójności pomiędzy Regionalną Strategią Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku - cele strategiczne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
I.1: Identyfikacja i wsparcie przedsięwzięć innowacyjnych kluczowych dla rozwoju sektora	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie	3
I.2: Tworzenie regionalnego systemu przyciągania i lokowania inwestycji	Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	2
I.3: Rozwój potencjału gospodarczego i współpracy międzysektorowej na rzecz realizacji przedsięwzięć innowacyjnych	Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	2
II.1: Edukacja na rzecz tworzenia postaw kreatywnych, przedsiębiorczych i innowacyjnych	Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	3
II.2: Kształcenie dla innowacyjnej gospodarki oraz tworzenie kultury innowacyjnej	Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	3
II.3: Unowocześnienie infrastruktury naukowo badawczej w obszarach związanych z komercjalizacją specjalizacji regionalnych	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia	3

Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku - cele strategiczne	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
	zawodowego	
III.1: Inicjowanie regionalnych przedsięwzięć na rzecz innowacji	Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej	2
III.2: Rozwój instrumentów inżynierii finansowej na rzecz wsparcia specjalizacji inteligentnych	-	0
III.3: Skuteczny i efektywny system wsparcia usług na rzecz specjalizacji inteligentnych	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	2
Maksymalna liczba punktów: 27	Razem osiągnięta liczba punktów: 20	74%

Źródło: opracowanie własne

7.3.13. Specjalna Strefa Demograficzna Województwa Opolskiego do 2020 roku

Dokument stanowi próbę odpowiedzi na pytania, co zrobić, by rodziło się więcej mieszkańców województwa opolskiego, zatrzymać proces emigracji oraz zachęcić emigrantów do powrotu. Przedstawia pakiety działań, które zostaną podjęte w celu poprawy sytuacji demograficznej w województwie opolskim:

- Pakiet I. Praca to bezpieczna rodzina
- Pakiet II. Edukacja a rynek pracy
- Pakiet III. Opieka żłobkowo-przedszkolna
- Pakiet IV. Złota jesień

Tabela 36. Ocena spójności pomiędzy Programem Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku- pakiety i cele szczegółowe w województwie opolskim do 2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku- pakiety i cele szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
<p>PAKIET I. Praca to bezpieczna rodzina</p> <p>Cel 1. Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel 2. Rozwój przedsiębiorczości</p> <p>Cel 3. Rozwój biznesu społecznie odpowiedzialnego</p> <p>Cel 4. Tworzenie sieci powiązań biznesowych</p>	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel strategiczny 2: Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego</p> <p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p>	3
<p>PAKIET II. Edukacja a rynek pracy</p> <p>Cel 1. Kształtowanie i wspomaganie rozwoju osobowego uczniów</p> <p>Cel 2. Poprawa przygotowania praktycznego absolwentów szkół</p> <p>Cel 3. Dopasowanie oferty kształcenia do potrzeb gospodarki regionu</p> <p>Cel 4. Wzrost przedsiębiorczych postaw mieszkańców</p>	<p>Cel strategiczny 1: Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p>	3

<p>Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku- pakiety i cele szczegółowe</p>	<p>Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne</p>	<p>Ocena spójności</p>
<p>Cel 5. Wspieranie procesu edukacyjnego uczniów z rodzin reemigrantów i imigrantów</p> <p>Cel 6. Dostosowanie kwalifikacji osób dorosłych do zmieniających się potrzeb gospodarki</p>	<p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p>	
<p>PAKIET III. Opieka żłobkowo-przedszkolna</p> <p>Cel 1. Rozwój kompleksowej opieki zdrowotnej nad matką i dzieckiem</p> <p>Cel 2. Zwiększenie dostępności i jakości usług instytucji opieki nad małym dzieckiem</p> <p>Cel 3. Wspieranie rozwoju infrastruktury przyjaznej rodzicom</p>	<p>Cel strategiczny 3: Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p> <p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p>	<p>3</p>
<p>Pakiet IV. Złota jesień</p> <p>Cel 1. Podniesienie jakości oraz zwiększenie dostępności usług na rzecz osób starszych</p> <p>Cel 2. Wzrost aktywności osób starszych</p> <p>Cel 3. Podniesienie kompetencji cyfrowych osób 50+</p>	<p>Cel strategiczny 4: Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	<p>3</p>

Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku- pakiety i cele szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
Maksymalna liczba punktów: 12	Razem osiągnięta liczba punktów: 12	100%

Źródło: opracowanie własne

7.3.14. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego to porozumienie zawarte między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a samorządem województwa opolskiego dotyczące koordynowania dużych, kluczowych dla województwa inwestycji.

Tabela 37. Ocena spójności pomiędzy Kontraktem Terytorialnym dla Województwa Opolskiego i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego - cele rozwojowe i kierunki działań	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
<p>1) poprawa jakości badań oraz wzmocnienie współpracy sektora nauki i gospodarki:</p> <p>a) wzmocnienie infrastruktury B+R oraz badań w jednostkach naukowych wynikających ze specjalizacji krajowych i regionalnych,</p> <p>b) wzmacnianie i integrowanie działań jednostek naukowych, instytucji otoczenia biznesu oraz podmiotów gospodarczych w zakresie kluczowych dla regionu branż i technologii, w tym inteligentnych specjalizacji</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p>	2
<p>2) rozwój powiązań transportowych regionu:</p> <p>a) poprawa dostępności transportowej na osi północ-południe,</p> <p>b) poprawa powiązań</p>	<p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p>	1

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego - cele rozwojowe i kierunki działań	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
<p>transportowych między miastami oraz obszarami funkcjonalnymi regionu: poprawa parametrów technicznych dróg wojewódzkich,</p> <p>c) przebudowa odcinków dróg stanowiących wąskie gardła w dostępności regionu,</p> <p>d) budowa obwodnic miast,</p> <p>e) usuwanie niedoborów przepustowości infrastruktury kolejowej;</p>		
<p>3) budowa, rozbudowa i modernizacja istniejącej sieci elektroenergetycznej;</p>	-	0
<p>4) zapobieganie negatywnym skutkom powodzi;</p>	<p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	2
<p>5) zachowanie dziedzictwa kulturowego i naturalnego;</p>	<p>Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p> <p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych</p>	3
<p>6) zwiększenie poziomu zatrudnienia w Województwie:</p> <p>a) działania na rzecz aktywnej polityki rynku pracy wobec grup znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji na rynku pracy,</p> <p>b) rozwój przedsiębiorczości,</p> <p>c) upowszechnianie różnych form opieki nad dziećmi do lat 2,</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p>	3

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego - cele rozwojowe i kierunki działań	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
d) poprawa adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników;		
7) redukcja poziomu wykluczenia społecznego: a) zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie ubóstwu, b) poprawa dostępu do usług społecznych i inwestycje niezbędne do realizacji usług społecznych i usług aktywnej integracji społecznej, c) rozwój ekonomii społecznej;	Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej	3
8) podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie: a) upowszechnienie edukacji przedszkolnej, b) podniesienie jakości kształcenia zawodowego, c) wsparcie edukacji ogólnej w zakresie kompetencji kluczowych dla funkcjonowania na rynku pracy, d) upowszechnienie uczestnictwa osób w uczeniu się przez całe życie w powiązaniu z potrzebami rynku pracy;	Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego	3
9) podniesienie jakości i dostępności usług z zakresu ochrony zdrowia, w szczególności: a) rozwój i racjonalizacja bazy ochrony zdrowia - inwestycje w infrastrukturę podmiotów leczniczych ukierunkowane na specyficzne dla	Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie	3

Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego - cele rozwojowe i kierunki działań	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
<p>Województwa problemy zdrowotne, inwestycje wspierające kompleksową opiekę nad matką i dzieckiem,</p> <p>b) działania profilaktyczne ukierunkowane na schorzenia o wysokiej zachorowalności w regionie,</p> <p>c) rozwój usług opiekuńczych nad osobami starszymi i zależnymi;</p>		
<p>10) rozwój miasta wojewódzkiego, obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie oraz miast regionalnych i subregionalnych</p>	-	0
<p>11) wsparcie rewitalizacji dzielnic i miast o wysokim nasileniu niekorzystnych zjawisk społecznych i gospodarczych</p>	<p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p>	2
<p>Maksymalna liczba punktów: 33</p>	<p>Razem osiągnięta liczba punktów: 22</p>	67%

Źródło: opracowanie własne

<p>4. Wykorzystanie potencjału rolnictwa do trwałego rozwoju produkcji rolno - spożywczej i usług</p>	<p>4. Infrastruktura społeczna 4.1. Dostosowanie szkolnictwa Wspólnoty Nyskiej pod względem materialnym do wymogów rozwoju gospodarczego i społecznego 4.2. Rozwój szkolnictwa wyższego 4.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego 4.4. Poprawa funkcjonowania pomocy społecznej 4.5. Dostosowanie funkcjonowania służby zdrowia do potrzeb lokalnych 4.6. Tworzenie warunków dla rozwoju ruchu społecznego i organizacji pozarządowych</p>	<p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p>	<p>3</p>
---	--	---	----------

<p>5. Uporządkowanie i modernizacja obszarów wiejskich</p>	<p>5. Kultura 5.1. Rozwój kultury we wspólnocie nyskiej 5.2. Wspieranie rozwoju przygranicznej współpracy kulturalnej 5.3. Ochrona dziedzictwa kulturowego</p>	<p>Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej</p>	<p>3</p>
<p>6. Rozwój współpracy międzyregionalnej i transgranicznej</p>	<p>6. Ochrona środowiska 6.1. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami 6.2. Stworzenie warunków do produkcji czystej energii 6.3. Powiększenie i ochrona obszarów leśnych 6.4. Zmiana systemu grzewczego</p>	<p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców</p>	<p>2</p>

<p>7. Rozwój potencjału kulturalnego i edukacyjnego Ziemi Nyskiej</p>	<p>7. Turystyka 7.1. Rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej 7.2. Tworzenie infrastruktury turystycznej, np. szlaki piesze, rowerowe, wodne 7.3. Budowa systemu informacji turystycznej dla Wspólnoty Nyskiej 7.4. Promocja agro i ekoturystyki 7.5. Renowacja, konserwacja i utrzymanie zabytków 7.6. Stworzenie systemu promocji turystycznej, 7.8. Wspieranie tworzenia i promocji lokalnych produktów turystycznych 7.9. Wykorzystanie posiadanego potencjału kulturowego, historycznego i przyrodniczego do rozwoju sektora turystyki</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p>	<p>3</p>
<p>Razem osiągnięta liczba punktów: 21</p>		<p>Maksymalna liczba punktów: 18</p>	<p>85%</p>

Źródło: opracowanie własne

7.3.15. Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w Powiecie Nyskim

Celem niniejszego programu jest wyznaczenie kierunków rozwoju Powiatu poprzez wprowadzenie zmian w strukturze lokalnej poprzez proces współuczestnictwa mieszkańców, liderów zmiany oraz instytucji publicznych.

Tabela 38. Ocena spójności pomiędzy Strategią przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w Powiecie Nyskim i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
Priorytet I: Innowacyjna gospodarka Powiatu Nyskiego			
Cel strategiczny I.1.: Intensywny rozwój przedsiębiorczości w Powiecie Nyskim	<p>Cel operacyjny I.1.1.: Stwarzanie warunków do rozwoju sektora MMŚP Powiatu Nyskiego</p> <p>Cel operacyjny I.1.2.: Podnoszenie innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw Powiatu Nyskiego</p> <p>Cel operacyjny I.1.3.: Wspieranie rozwoju przetwórstwa rolno spożywczego, jako branży kluczowej dla powiatu</p> <p>Cel operacyjny I.1.4.: Rozwój przedsiębiorczości Powiatu Nyskiego na bazie lokalnych surowców i produktów</p> <p>Cel operacyjny I.1.5.: Stymulowanie rozwoju przedsiębiorczości turystycznej i oferty turystycznej, jako obszaru mogącego wpływać na rozwój gospodarczy</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p>	2
Cel strategiczny I.2.: Podniesienie atrakcyjności inwestycyjnej Powiatu Nyskiego	<p>Cel operacyjny I.2.1.: Podniesienie atrakcyjności oferty terenów inwestycyjnych w gminach Powiatu Nyskiego</p> <p>Cel operacyjny I.2.2.: Określenie długoterminowych preferencji w zakresie rozwoju inwestycji w Powiecie Nyskim i pozyskiwania nowych inwestorów</p>	<p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków</p>	2

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności	
	Cel operacyjny I.2.3.: Opracowanie i realizacja polityki promocji inwestycyjnej gmin powiatu	do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	
Cel strategiczny I.3: Wzmocnienie lokalnego rynku pracy	<p>Cel operacyjny I.3.1.: Poprawa warunków pracy i płacy w przedsiębiorstwach powiatu w celu ograniczenia emigracji zarobkowej</p> <p>Cel operacyjny I.3.2.: Zapewnienie atrakcyjnych miejsc prac dla młodych ludzi i specjalistów</p> <p>Cel operacyjny I.3.3.: Podniesienie we współpracy z PWSZ i lokalnym biznesem jakości i konkurencyjności kapitału ludzkiego</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p>	3
Cel strategiczny I.4: Rozwój infrastruktury o wysokiej jakości i funkcjonalności	<p>Cel operacyjny I.4.1.: Zapewnienie zintegrowanego systemu transportu powiatu</p> <p>Cel operacyjny I.4.2.: Poprawa jakości infrastruktury w powiecie dla wzmocnienia atrakcyjności inwestycyjnej</p>	<p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz</p>	2

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
	<p>Cel operacyjny I.4.3.: Lobbowanie powstania atrakcyjnej infrastruktury turystycznej</p> <p>Cel operacyjny I.4.4.: Podniesienie jakości infrastruktury komunalnej dla podniesienia atrakcyjności w wymiarze gospodarczym</p>	<p>przedszkolnego</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p>	
Priorytet II: Wysoka jakość życia w Powiecie Nyskim			
<p>Cel strategiczny II.1.: Poprawa sytuacji demograficznej Powiatu Nyskiego</p>	<p>Cel operacyjny II.1.1.: Wspieranie inicjatyw gospodarczych i społecznych przeciwdziałających zjawisku emigracji z Powiatu Nyskiego</p> <p>Cel operacyjny II.1.2.: Przygotowanie rozwiązań w zakresie polityki społecznej, mających związek z procesem starzenia się społeczności Powiatu Nyskiego</p>	<p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie</p> <p>Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p> <p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p>	3

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności	
<p>Cel strategiczny II.2.: Zapewnienie wsparcia dla rodzin</p>	<p>Cel operacyjny II.2.1.: Przygotowanie inicjatyw zapewniających rozwój rodzin Powiatu Nyskiego i promujących model rodziny z dziećmi C</p>	<p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p>	<p>3</p>
<p>Cel strategiczny II.3.: Rozwój wysokiej jakości usług społecznych</p>	<p>Cel operacyjny II.3.1.: Rozwój wysokiej jakości usług edukacyjnych na wszystkich poziomach Cel operacyjny II.3.2.: Poprawa jakości i dostępności specjalistycznych usług medycznych Cel operacyjny II.3.3.: Zwiększenie otwartości dla mieszkańców instytucji publicznych na terenie powiatu</p>	<p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie</p>	<p>3</p>

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim		Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
		Cel operacyjny 3.3: Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie	
Cel strategiczny II.4.: Stworzenie atrakcyjnej oferty kulturalnej i rekreacyjnej	Cel operacyjny II.4.1.: Promowanie wartości kulturowych Powiatu Nyskiego Cel operacyjny II.4.2.: Zintegrowanie oferty sportowej, kulturalnej i rekreacyjnej gmin Powiatu Nyskiego	Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturalnej Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturalnej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych	3
Priorytet III: Efektywna współpraca lokalna w procesie zmian			
Cel strategiczny III.1.: Rozwój współpracy międzysektorowej	Cel operacyjny III.1.1.: Budowanie platformy współpracy samorządowej Powiatu Nyskiego Cel operacyjny III.1.2.: Współpraca biznesu Powiatu Nyskiego z innymi podmiotami na rzecz rozwoju wspólnej oferty oraz realizacji partnerskich projektów	Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturalnej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturalnej	3
Cel strategiczny III.2.: Wzmacnianie platformy współpracy na rzecz zarządzania zmianą gospodarczą	Cel operacyjny III.2.1.: Instytucjonalizowanie Partnerstwa Lokalnego na Rzecz Rozwoju Społeczno-Gospodarczego „Innowacyjna Nysa” – organu wdrażającego „Strategię” Cel operacyjny	Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturalnej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych	3

Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w powiecie nyskim	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
	III.2.2.: Przygotowanie przez Partnerstwo do wdrożenia „Strategii” i wdrożenia zmiany gospodarczej	
Cel strategiczny III.3.: Pogłębienie współpracy na rzecz rozwoju z partnerami czeskimi	Cel operacyjny III.3.1.: Promowanie idei Górskiego Pojezierza na pograniczu nyskojesenickim Cel operacyjny III.3.2.: Zacieśnianie współpracy pomiędzy społecznością transgranicznego regionu nysko-jesenickiego	Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych 2
Cel strategiczny III.4.: Zacieśnianie współpracy ze strukturami szczebla regionalnego	Cel operacyjny III.4.1.: Pozyskanie wsparcia władz szczebla regionalnego w rozwiązywaniu problemów gospodarczo-społecznych w Powiecie Nyskim Cel operacyjny III.4.2.: Pozyskanie wsparcia podmiotów szczebla regionalnego w negocjacjach z instytucjami mającymi wpływ na różne obszary rozwoju Powiatu Nyskiego	Cel operacyjny 2.2: Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej 1
Maksymalna liczba punktów: 36	Osiągnięta liczba punktów: 29	80%

Źródło: opracowanie własne

7.3.16. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Opolskiego

Opracowanie tego dokumentu wynika z ustawy z dnia 16 grudnia 2010 roku o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. 2011 r., Nr 5 poz. 13 z późn. zm.). Dokument został opracowany na podstawie przeprowadzonej diagnozy. Głównym celem jego powstania jest podniesienie jakości systemu transportowego Województwa Opolskiego i zagwarantowanie jego dalszego, zrównoważonego rozwoju. Będzie to realizowane poprzez poniższe cele szczegółowe.

Tabela 39. Ocena spójności pomiędzy Planem zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Opolskiego i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Opolskiego - cele szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
Cel 1. Poprawa dostępności transportowej i jakości transportu – instrument poprawy warunków życia i usuwania barier rozwojowych.	<p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p>	3
Cel 2. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu transportowego – instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów.	<p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p>	1
Cel 3. Integracja systemu transportowego – w układzie gałęziowym i terytorialnym.	<p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	2
Cel 4. Wspieranie konkurencyjności gospodarki – instrument rozwoju gospodarczego.	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p>	3
Cel 5. Poprawa bezpieczeństwa – radykalna redukcja liczby wypadków i ograniczenie ich	<p>Cel operacyjny 3.2: Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin</p> <p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p>	2

Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Opolskiego - cele szczegółowe	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
skutków (zabici, ranni) oraz poprawa bezpieczeństwa osobistego użytkowników transportu.		
Cel 6. Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia.	Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców	1
Maksymalna liczba punktów: 18	Razem osiągnięta liczba punktów: 12	67%

Źródło: opracowanie własne

7.3.17. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020

Projekt ten jest jedną ze *strategii rozwoju*, o których mowa w ustawie z dnia 6 grudnia 2006 roku "O zasadach prowadzenia polityki rozwoju" (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.). Celem opracowania dokumentu jest wyznaczenie najważniejszych kierunków rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa w perspektywie do 2020 roku, a tym samym właściwe ukierunkowanie zakresu interwencji publicznych finansowanych ze środków krajowych i wspólnotowych.

Tabela 40. Ocena spójności pomiędzy Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (dokument krajowy)	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
1. Wzrost jakości kapitału ludzkiego, społecznego,	Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie	3

<p>Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (dokument krajowy)</p>	<p>Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne</p>	<p>Ocena spójności</p>
<p>zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich</p>	<p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p>	
<p>2. Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej</p>	<p>Cel operacyjny 4.1: Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych</p> <p>Cel operacyjny 4.2: Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych</p> <p>Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	<p>3</p>
<p>3. Bezpieczeństwo żywnościowe</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p>	<p>1</p>
<p>4. Wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego</p>	<p>Cel operacyjny 1.1: Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie</p> <p>Cel operacyjny 1.2: Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej</p> <p>Cel operacyjny 1.3: Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego</p>	<p>2</p>
<p>5. Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na</p>	<p>Cel operacyjny 2.1: Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu</p>	<p>2</p>

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 (dokument krajowy)	Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 – cele operacyjne	Ocena spójności
obszarach wiejskich	Cel operacyjny 2.3: Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców	
Maksymalna liczba punktów: 15	Razem osiągnięta liczba punktów: 11	73%

Źródło: opracowanie własne

7.3.18. Podsumowanie

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 jest spójna z innymi dokumentami zarówno na poziomie unijnym, krajowym, jak i regionalnym. Największy poziom spójności Strategia wykazuje odnośnie do Programu Specjalnej Strefy Demograficznej Województwa Opolskiego do 2020 roku. Zakres Strategii Społecznego Rozwoju OF PN2020 umożliwi podejmowanie inicjatyw w ramach wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, wsparcia rozwoju przedsiębiorczości, przeciwdziałania niekorzystnym zjawiskom demograficznym oraz poprawie jakości życia mieszkańców, w tym ochronie środowiska i zwiększenia dostępności usług medycznych. Zagadnienia te są poruszane również w innych dokumentach, dlatego przyjęta koncepcja Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 wpisuje się w obecną politykę kraju i Unii Europejskiej, czego dowodem jest wysoki stopień spójności analizowanych dokumentów. Poniżej znajduje się szczegółowe zestawienie wyników analizy spójności w podziale na rodzaj dokumentu.

Tabela 41. Podsumowanie spójności Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 z innymi dokumentami

Dokument	Maksymalna liczba punktów	Otrzymana liczba punktów	Spójność (%)
Dokumenty unijne			
Europa 2020 – cele nadrzędne	15	11	73%
Dokumenty krajowe			
Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030	21	15	71%
Strategia Rozwoju Kraju Polska 2020	9	7	78%
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony - miasta - obszary wiejskie	9	8	89%
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020	12	10	83%

Dokument	Maksymalna liczba punktów	Otrzymana liczba punktów	Spójność (%)
Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020	15	12	80%
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020	15	10	67%
Europejska Współpraca Terytorialna i Europejski Instrument Sąsiedztwa: Polska –Czechy, Interreg Europa, Program Transnarodowy Europa Środkowa	12	8	67%
Program Współpracy Interreg Europa i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	12	9	75%
Program Współpracy Interreg Europa Środkowa i celami Strategii Rozwoju OF PN2020	12	8	66%
Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 [RPO WO 2014-2020]	30	27	90%
Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.	27	22	81%
Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020	9	6	67%
Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020	27	20	74%
Specjalna Strefa Demograficzna Województwa Opolskiego do 2020 roku	12	12	100%
Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego	33	22	67%
Dokumenty lokalne			
Strategia rozwoju Powiatu Nyskiego na lata 2004 – 2015	21	18	85%
Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w Powiecie Nyskim	36	29	80%
Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015	24	21	88%
Strategie sektorowe			
Wieloletni plan działań na rzecz zatrudnienia do 2015 roku	12	10	83%
Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa opolskiego	18	12	67%
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Opolskiego na lata 2011-2014 z perspektywą do 2018	15	11	73%
Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020	15	11	73%
Średnia	17,9	13,9	78%

Źródło: opracowanie własne

8. Spis tabel, rysunków oraz wykresów

Tabela 1 Gminy w powiatach należących do OF PN2020	8
Tabela 2. Ludność Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego według gmin w latach 2004 i 2013	9
Tabela 3. Dynamika ludności i poziom urbanizacji powiatów w latach 2004-2013.....	10
Tabela 4. Udział % kobiet w latach 2004-2013	11
Tabela 5. Udział % kobiet w roku 2012 i 2013 w podziale na miasto i wieś	11
Tabela 6. Ludność w wieku produkcyjnym według gmin w latach 2004-2013.....	12
Tabela 7. Migracje na pobyt stały międzypowiatowe krajowe i zagraniczne w latach 2005-2013.....	14
Tabela 8. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2008-2013 w gminach i powiatach OFPN2020	16
Tabela 9. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w gminach OFPN2020	18
Tabela 10. Żłobki i kluby dziecięce w latach 2012-2013.....	19
Tabela 11. Przedszkola w latach 2010-2013.....	20
Tabela 12. Lekarze pracujący w placówkach ochrony zdrowia w latach 2006-2013 w powiatach OF PN2020	26
Tabela 13. Liczba świadczeniodawców, z którymi NFZ zawarł umowy na realizację wybranych usług na 2015 rok	27
Tabela 14. Sumaryczna kwota zobowiązań NFZ wynikająca z zawartych umów na 2015 rok (bez POZ)	28
Tabela 15. Bezrobocie rejestrowane – porównanie z krajem (kraj = 100) w latach 2004-2013.....	52
Tabela 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) w latach 2004-2013 w powiatach OF PN2020	52
Tabela 17 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego OF PN2020	66
Tabela 18 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego OF PN2020	69
Tabela 19 Zbiorcze zestawienie zależności pomiędzy czynnikami analizy SWOT/TOWS rozwoju społecznego OF PN2020	72
Tabela 20 Zestawienie celów strategicznych, operacyjnych oraz priorytetów	89
Tabela 21 Zastosowane metody i techniki badawcze	111
Tabela 22 Ocena spójności pomiędzy dokumentem Europa 2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	126
Tabela 23. Ocena spójności pomiędzy Długookresową Strategią Rozwoju Kraju 2011-2030 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	127
Tabela 24. Ocena spójności pomiędzy Średniookresową Strategią Rozwoju Kraju Polska 2011-2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	133
Tabela 25. Ocena spójności pomiędzy Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010-2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	135
Tabela 26. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	137
Tabela 27. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020.....	140

Tabela 28. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020.....	142
Tabela 29. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu EWT Polska-Czechy i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	143
Tabela 30. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Współpracy Interreg Europa i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020.....	144
Tabela 31. Ocena spójności pomiędzy osiami Programu Współpracy Interreg Europa Środkowa i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	145
Tabela 32. Ocena spójności pomiędzy Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2014-2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	147
Tabela 33. Ocena spójności pomiędzy Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku i celami Strategii Rozwoju	149
Tabela 34. Ocena spójności pomiędzy Strategią Rozwoju Polski Zachodniej 2020 i celami Strategii OF PN2020	154
Tabela 35. Ocena spójności pomiędzy Regionalną Strategią Innowacji Województwa Opolskiego do 2020 roku i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020.....	156
Tabela 36. Ocena spójności pomiędzy Programem Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	158
Tabela 37. Ocena spójności pomiędzy Kontraktem Terytorialnym dla Województwa Opolskiego i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	160
Tabela 38. Ocena spójności pomiędzy Strategią przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w Powiecie Nyskim i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 ...	167
Tabela 39. Ocena spójności pomiędzy Planem zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Opolskiego i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	173
Tabela 40. Ocena spójności pomiędzy Strategią zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020 i celami Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	174
Tabela 41. Podsumowanie spójności Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 z innymi dokumentami.....	176
Tabela 42 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego OF PN2020	188
Tabela 43 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego OF PN2020	191
Tabela 44 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego powiatu nyskiego	211
Tabela 45 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego powiatu nyskiego	211
Tabela 46 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego powiatu prudnickiego.....	214
Tabela 47 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego powiatu prudnickiego.....	215
Tabela 48 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego powiatu głubczyckiego	218
Tabela 49 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego powiatu głubczyckiego	218
Tabela 50 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Biała	221
Tabela 51 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Biała	221
Tabela 52 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Branice	224
Tabela 53 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Branice	224
Tabela 54 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Głubczyce.....	227
Tabela 55 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Głubczyce.....	227

Tabela 56 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Głuchołazy	229
Tabela 57 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Głuchołazy	229
Tabela 58 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Grodków	232
Tabela 59 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Grodków	232
Tabela 60 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Kietrz	234
Tabela 61 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Kietrz	234
Tabela 62 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Korfantów	236
Tabela 63 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Korfantów	236
Tabela 64 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Lubrza	239
Tabela 65 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Lubrza	239
Tabela 66 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Łambinowice	242
Tabela 67 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Łambinowice	243
Tabela 68 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Nysa	246
Tabela 69 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Nysa	246
Tabela 70 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Otmuchów	250
Tabela 71 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Otmuchów	250
Tabela 72 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Paczków	252
Tabela 73 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Paczków	253
Tabela 74 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Prudnik	255
Tabela 75 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Prudnik	255
Tabela 76 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Skoroszyce	258
Tabela 77 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Skoroszyce	258
Tabela 78 Agenda spotkań w ramach konsultacji społecznych	261
Tabela 79 Uwagi i sugestie odnośnie do treści Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	261
Tabela 80 Zmiany i modyfikacje wprowadzone w efekcie konsultacji społecznych	269
Rysunek 1 Gminy OF PN2020	8
Rysunek 2 Najważniejsze czynniki ryzyka wykluczenia społeczno-ekonomicznego na terenie OF PN2020	54
Rysunek 3 Drzewo problemów OF PN2020 – Emigracja ludzi w wieku produkcyjnym	76
Rysunek 4 Drzewo problemów - Niewykorzystanie potencjału społeczno-gospodarczego regionu	78
Rysunek 5 Drzewo problemów - Niekorzystne tendencje demograficzne	80
Rysunek 6 Drzewo problemów Wykluczenie społeczno-ekonomiczne niektórych grup społecznych	83
Rysunek 7 Najważniejsze obszary interwencji w ramach Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	84
Rysunek 8 Drzewo celów OF PN2020	88
Rysunek 9 mapa OF PN2020	184
Rysunek 10 Najważniejsze obszary interwencji w ramach Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020	194
Rysunek 11 Drzewo problemów dla p. nyskiego	212
Rysunek 12 Drzewo celów dla p. nyskiego	213

Rysunek 13 Drzewo problemów dla p. prudnickiego	216
Rysunek 14 Drzewo celów dla p. prudnickiego	217
Rysunek 15 Drzewo problemów dla p. głubczyckiego	219
Rysunek 16 Drzewo celów dla p. Głubczyckiego	220
Rysunek 17 Drzewo problemów dla gminy Biała	222
Rysunek 18 Drzewo celów dla gminy Biała	223
Rysunek 19 Drzewo problemów dla gminy Branice	225
Rysunek 20 Drzewo celów dla gminy Branice	226
Rysunek 21 Drzewo problemów dla gminy Głubczyce	228
Rysunek 22 Drzewo celów dla gminy Głubczyce	228
Rysunek 23 Drzewo problemów dla gminy Głuchołazy	230
Rysunek 24 Drzewo celów dla gminy Głuchołazy	231
Rysunek 25 Drzewo problemów dla gminy Grodków	233
Rysunek 26 Drzewo celów dla gminy Grodków	233
Rysunek 27 Drzewo problemów dla gminy Kietrz	235
Rysunek 28 Drzewo celów dla gminy Kietrz	235
Rysunek 29 Drzewo problemów dla gminy Korfantów	237
Rysunek 30 Drzewo celów dla gminy Korfantów	238
Rysunek 31 Drzewo problemów dla gminy Lubrza	240
Rysunek 32 Drzewo celów dla gminy Lubrza	241
Rysunek 33 Drzewo problemów dla gminy Łambinowice	244
Rysunek 34 Drzewo celów dla gminy Łambinowice	245
Rysunek 35 Drzewo problemów dla gminy Nysa	248
Rysunek 36 Drzewo celów dla gminy Nysa	249
Rysunek 37 Drzewo problemów dla gminy Otmuchów	251
Rysunek 38 Drzewo celów dla gminy Otmuchów	251
Rysunek 39 Drzewo problemów dla gminy Paczków	253
Rysunek 40 Drzewo celów dla gminy Paczków	254
Rysunek 41 Drzewo problemów dla gminy Prudnik	256
Rysunek 42 Drzewo celów dla gminy Prudnik	257
Rysunek 43 Drzewo problemów dla gminy Skoroszyce	259
Rysunek 44 Drzewo celów dla gminy Skoroszyce	260

Wykres 1. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2004-2013	12
Wykres 2. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013	17
Wykres 3 Struktura próby pod względem miejsca zamieszkania	36
Wykres 4 Struktura próby pod względem wykształcenia	37
Wykres 5 Struktura próby pod względem płci i wieku	37
Wykres 6 Dochód netto gospodarstw domowych OF PN2020	38
Wykres 7 Liczba osób w gospodarstwach domowych OF PN2020	38
Wykres 8 Status zawodowy mieszkańców OF PN2020	39
Wykres 9 Ocena standardu obecnego domu/mieszkania	39
Wykres 10 Mobilność mieszkańców OF PN2020	40

Wykres 11 Źródła energii do ogrzania domu/mieszkania.....	40
Wykres 12 Ocena oferty sportowo-rekreacyjnej OF PN2020	41
Wykres 13 Ocena oferty kulturalno-rozrywkowej OF PN2020.....	42
Wykres 14 Znajomość organizacji pozarządowych na terenie OF PN2020.....	43
Wykres 15 Dostrzeganie pozytywnego wpływu działalności organizacji pozarządowych na życie w gminie	43
Wykres 16 Przynależność mieszkańców OF PN2020 do organizacji pozarządowych.....	44
Wykres 17 Ocena istotności poszczególnych projektów i zadań dla rozwoju społecznego OF PN2020	45
Wykres 18 Grupy, które w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem w ramach OF PN2020.....	46
Wykres 19 Dynamika struktury wieku ludności OF PN2020 w latach 2004-2013	51

9. Bibliografia

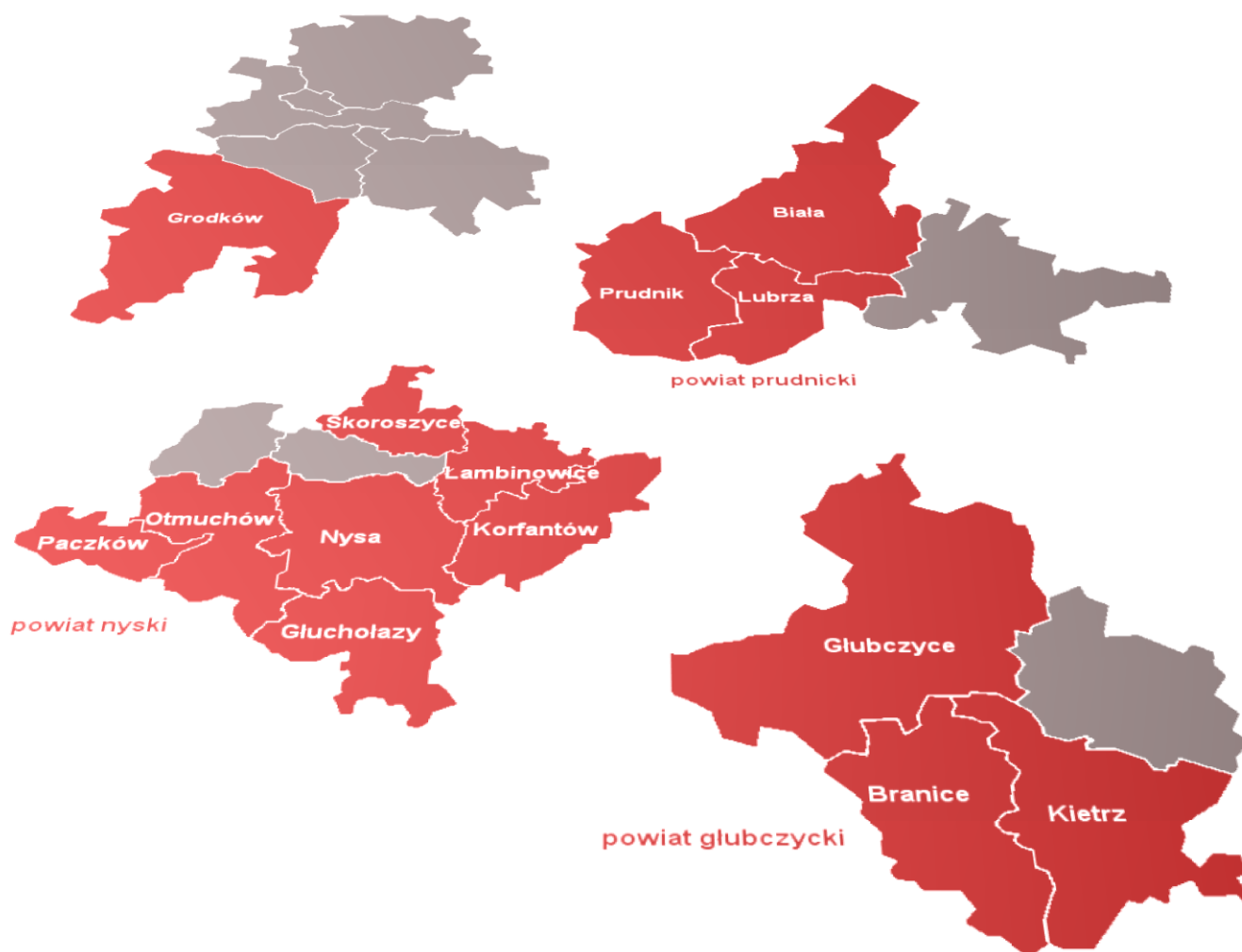
1. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju Polska 2030, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa, styczeń 2013.
2. Europa 2020, Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kontrakt Terytorialny dla Województwa Opolskiego, listopad 2014.
4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, MRR, Warszawa, lipiec 2010.
5. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego dla Województwa Opolskiego, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, lipiec 2014.
6. Program Europejskiej Współpracy Terytorialnej Czechy-Polska 2014-2020, czerwiec, 2015.
7. Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020, MIR, Warszawa, grudzień 2014.
8. Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020, MIR, grudzień 2014.
9. Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 MRiRW, grudzień 2014
10. Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku "Opolskie dla Rodziny", Opole, wrzesień 2014.
11. Program współpracy INTERREG Europa 2014-2020, maj 2015.
12. Program Współpracy INTERREG Europa Środkowa, listopad 2012.
13. Regionalna Strategia Innowacji Województwa Opolskiego do roku 2020, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, lipiec 2014.
14. Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia do 2015 roku, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, kwiecień 2008.
15. Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego 2014-2020, Zarząd Województwa Opolskiego, Opole, lipiec 2013.
16. Strategia przewidywania i zarządzania zmianą gospodarczą w Powiecie Nyskim opracowywana w ramach projektu „Innowacyjna Nysa”, Nysa, 2013.
17. Strategia Rozwoju Kraju 2020. Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo, MRR, Warszawa, wrzesień, 2012.
18. Strategia Rozwoju Polski Zachodniej 2020, Warszawa, czerwiec 2014.
19. Strategia Rozwoju Powiatu Nyskiego na lata 2004-2015, Nysa, czerwiec 2004.
20. Strategia Rozwoju Powiatu Prudnickiego na lata 2001-2015, Prudnik, czerwiec 2005.
21. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012-2020, styczeń 2013.

10. Załącznik nr 1 - Streszczenie dokumentu Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Podstawowe wyniki diagnozy społecznej OF PN2020

Obszar Funkcjonalny Partnerstwa Nyskiego 2020 położony jest w południowo-zachodniej części województwa opolskiego. Należą do niego trzy powiaty: prudnicki, nyski, głubczycki. Na poziomie gminnym w skład OF PN2020 wchodzi 14 gmin z czterech powiatów.

Rysunek 9 mapa OF PN2020

Sytuacja społeczna OF PN2020 ukształtowana jest przez szereg czynników. Najważniejszymi z punktu widzenia dalszego rozwoju regionu są:

- Niekorzystne tendencje demograficzne;
- Wysoki poziom bezrobocia;
- Zły stan techniczny niektórych obiektów infrastruktury sportu i rekreacji oraz instytucji kultury;
- Zły stan techniczny niektórych obiektów pomocy społecznej i ich nierównomierne rozłożenie na terenie OF PN2020;
- Braki w infrastrukturze oświaty, szczególnie w mniejszych miejscowościach;
- Niski dostęp do usług medycznych;
- Niekorzystne warunki mieszkaniowe zarówno w perspektywie pierwotnego i wtórnego rynku nieruchomości, jak i aspektu technicznej wartości zamieszkanymi obiektów.

Charakterystyka terenów OF PN2020 wskazuje na zróżnicowanie pod względem wymienionych wyżej czynników w zależności od danego regionu. Szczególnie widocznym podziałem jest wyróżnienie na rejony wiejskie i miejskie. Pogłębienie zróżnicowania społecznego pomiędzy tymi strukturami następuje także na skutek braku dobrze prosperującej komunikacji publicznej, likwidacji połączeń kolejowych i słabo rozwiniętej sieci połączeń PKS.

Do najważniejszych problemów społecznych, które występują na terenie OF PN2020 należy zaliczyć wysoki poziom bezrobocia oraz niekorzystne tendencje demograficzne. Efektem tych zjawisk jest wzrost bierności społecznej, pogłębiające się wykluczenie społeczno-ekonomiczne coraz większej liczby mieszkańców i zwiększone zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej. W związku z postępującymi zmianami struktury liczby ludności, w której zaczynają przeważać osoby starsze w gminach należących do OF PN2020 pojawił się zwiększony popyt na usługi skierowane dla seniorów. Pomimo rozbudowanej sieci infrastruktury społecznej w większych miejscowościach dostępność tego typu usług na wsiach jest utrudniona.

Istotną kwestią jest także niewystarczająca dostępność usług medycznych. Pomimo rozwiniętej infrastruktury medycznej w ośrodkach miejskich, funkcjonujące placówki nie są w stanie zapewnić odpowiedniej opieki medycznej wszystkim mieszkańcom regionu. Największy deficyt odnotowano w zakresie usług lekarzy specjalistów. Zidentyfikowano również potrzebę utworzenia nowych Zakładów Opiekuńczo-Lecznicznych ze względu na zwiększającą się liczbę osób wymagających usług świadczonych przez tego rodzaju placówki.

Mieszkańcy OF PN2020 dobrze oceniają swoją sytuację mieszkaniową, jednakże zgodnie z wynikami diagnozy społecznej stan mieszkalnictwa na terenie OF PN2020 nie jest zadowalający. Występuje zatem znaczna rozbieżność między oceną obiektywną, a subiektywną aspektu mieszkalnictwa na obszarze OF PN2020. Interwencja dotycząca poprawy jakości budynków mieszkalnych jest niezbędna, na co wskazuje chociażby to, że ponad połowa mieszkańców OF PN2020 deklaruje, iż podstawowym źródłem energii

wykorzystywanym do ogrzania domów lub mieszkań jest węgiel. Wysoka ocena subiektywna obecnego miejsca zamieszkania przekłada się również na deklaracje mieszkańców dotyczące ewentualnej zmiany miejsca zamieszkania. Zdecydowana większość badanych nie jest zainteresowana zmianą miejsca zamieszkania.

Mieszkańcy dość dobrze oceniają ofertę sportowo-rekreacyjną dostępną na terenie OF PN2020. Nieco lepiej respondenci ocenili wybór oferty dla dzieci, aniżeli dla dorosłych. Również w tym aspekcie ocena subiektywna jest wyższa aniżeli obiektywna diagnoza. Podobnie sytuacja wygląda w przypadku oferty kulturowo-rekreacyjnej. Została ona stosunkowo wysoko oceniona przez mieszkańców, którzy z niej korzystają. Jednocześnie w tym wypadku znaczna część badanych deklaruje, iż nie korzystają z danych usług. Ocena poszczególnych aspektów dokonana przez mieszkańców OF PN2020 wskazuje na niski stopień ich zaangażowania w funkcjonowanie społeczności lokalnej oraz niewielkie zainteresowanie poszczególnymi usługami. Ważnym aspektem przeprowadzanych interwencji ukierunkowanych na wspieranie rozwoju społecznego jest zatem budowanie tożsamości lokalnej oraz zmiana biernego nastawienia mieszkańców poprzez rozszerzenie oferty usług kulturalno-rozrywkowych oraz sportowo-rekreacyjnych i zachęcania mieszkańców do skorzystania z nich.

Na pierwszym planie problemów społecznych OF PN2020 dostrzeganych przez mieszkańców znajduje się kwestia wysokiego poziomu bezrobocia i małej liczby atrakcyjnych miejsc pracy. Respondenci uważają, że grupami, które w pierwszej kolejności powinny zostać objęte wsparciem jest młodzież, bezrobotni oraz rodziny z małymi dziećmi. Należy zwrócić uwagę na fakt, iż najważniejszą przyczyną niekorzystnych tendencji demograficznych oraz bierności mieszkańców wyłaniającą się z badań jest zła sytuacja ekonomiczna znacznej części badanych, związana z trudnością w znalezieniu pracy. Rozwiązanie tego problemu wymaga działań wieloaspektowych ukierunkowanych na wzrost atrakcyjności kapitału społecznego OF PN2020.

Rozpoznawalność organizacji pozarządowych wśród mieszkańców OF PN2020 jest niska. Tylko jeden na czterech badanych zadeklarował, iż zna jakąś organizację pozarządową działającą na terenie OF PN2020. Badani w większości nie potrafili również określić, czy działalność organizacji pozarządowych ma pozytywny wpływ na życie w ich gminie. Zdecydowana mniejszość osób biorących udział w badaniu wskazała, iż przynależy do jakiejś organizacji pozarządowej. Wyniki badania potwierdzają, iż zaangażowani w życie lokalnej społeczności mieszkańcy OF PN2020 stanowią mniejszość, a nadal powszechnym zjawiskiem jest postawa bierna.

Zdaniem mieszkańców do najważniejszych projektów i zadań rozwoju społecznego OF PN2020 należy poprawa dostępu do lekarzy oraz jakości dróg i chodników. Mieszkańcy w najmniejszym stopniu zainteresowani są działaniami ukierunkowanymi na ochronę środowiska i pomoc społeczną. Zgodnie przeprowadzoną diagnozą wskazane przez mieszkańców priorytetowe zadania są istotne, jednocześnie z punktu widzenia strategii rozwoju społecznego ważniejszymi aspektami zdaje się być (również wysoko ocenione przez mieszkańców) kierunki działań takie jak: dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy, wsparcie rozwoju profilaktyki zdrowia osób starszych, wsparcie rozwoju jakości i dostępności systemu opieki społecznej. Mieszkańcy stosunkowo nisko ocenili istotność ważnego aspektu, jakim są: działania w celu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i ograniczeniu jego skutków. Wskazuje to na konieczność prowadzenia działań ukierunkowanych na zwiększenie świadomości społecznej

mieszkańców OF PN2020 dotyczącej problemu wykluczenia społecznego, w tym w szczególności wykluczenia społecznego osób starszych lub niepełnosprawnych.

W świetle diagnozy społecznej i przeprowadzonych badań sytuacja społeczna OF PN2020 wymaga działań rewitalizacyjnych. Należy jednocześnie pamiętać, że zakres interwencji nie powinien ograniczać się do niwelowania istniejących problemów, ale także wskazywać na profilaktykę problemów społecznych, które mogą pojawić się podczas realizacji Strategii Rozwoju Społecznego.

Najważniejsze wyniki prognozy rozwoju społecznego OF PN2020

Do najważniejszych negatywnych trendów rozwoju społecznego, które obecnie są obserwowane na terenie OF PN2020 należą:

- Starzenie się społeczeństwa
- Rosnące zapotrzebowanie na usługi pomocy społecznej
- Utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia i bierności zawodowej
- Postępujące wykluczenie społeczno-ekonomiczne niektórych grup
- Wysoki, stale utrzymujący się poziom zjawiska „odpływu” ludzi młodych, w związku z emigracją zarobkową oraz w celach edukacyjnych

Prognozując proces rozwoju społecznego OF PN2020 na najbliższe lata należy wziąć pod uwagę zarówno sytuację regionu, kraju, jak i Unii Europejskiej. Największą szansą dla rozwoju OF PN2020 są Fundusze Europejskie, których pozyskanie pozwoliłoby na realizację zadań polityki społecznej w sposób bardzo efektywny. **Nie ulega wątpliwości, iż OF PN2020 wymaga znacznych nakładów finansowych na rozwój gospodarczy regionu oraz poprawę warunków życiowych mieszkańców.** Prowadzenie działań aktywizujących oraz inwestycji w infrastrukturę społeczną, w tym rozszerzenie oferty kulturalno-rozrywkowej, sportowo-rekreacyjnej, usług medycznych i pomocy społecznej, jest bardzo istotne, jednakże bez poprawy sytuacji rynku pracy nie spowoduje odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych, ekonomicznych i społecznych. Wzrost zaangażowania mieszkańców OF PN2020 w życie społeczne będzie możliwy jedynie na skutek poprawy ich sytuacji ekonomicznej i warunków życiowych. Budowanie tożsamości lokalnej musi być prowadzone równoległe do działań ukierunkowanych na inwestycje gospodarcze. W świetle przedstawionych powyżej faktów prognozuje się, iż **pozyskanie Funduszy Europejskich pozwoli na rozwój gospodarczy regionu, co w perspektywie społecznej będzie skutkowało poprawą sytuacji ekonomicznej mieszkańców.** Prowadzone równoległe działania z zakresu aktywizacji społecznej, poprawy warunków życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem, rozszerzenia oferty oraz infrastruktury społecznej będą skutkowały wzrostem poziomu jakości kapitału społecznego, co przyczyni się do dalszego rozwoju regionu. Czynnikiem ryzyka dla planowanych przedsięwzięć są między innymi: pogorszenie sytuacji politycznej, trudności w pozyskaniu środków unijnych oraz trudność w pozyskaniu inwestorów na skutek pogorszenia się koniunktury makroekonomicznej. Jeżeli czynniki te wystąpią i znacząco zminimalizują możliwości finansowe poszczególnych JST działania z zakresu aktywizacji

społecznej, oraz poprawy kapitału społecznego będą bardzo trudne do przeprowadzenia w planowanym zakresie. W tym przypadku głównymi działaniami z zakresu rozwoju społecznego będzie doraźne wsparcie osób najbardziej potrzebujących, a brak środków na rozwój infrastruktury znacząco ograniczy możliwość poprawy jakości życia mieszkańców. Należy jednakże spodziewać się, iż w kolejnej perspektywie budżetowej UE środki finansowe będą możliwe do pozyskania w zakresie wystarczającym dla realizacji zakładanych działań. W **sferze społecznej przewiduje się, iż najtrudniejszym do zrealizowania zadaniem będzie aktywizacja mieszkańców i włączenie ich do życia społecznego. Przewiduje się z kolei, iż zadania z zakresu odwrócenia niekorzystnych tendencji demograficznych będą skuteczne, także dzięki polityce krajowej, która w co raz większym stopniu wspiera politykę prorodzinną. Efekty działań ukierunkowanych na rozwój gospodarczy stopniowo powinny przynosić poprawę sytuacji mieszkańców oraz budować wizerunek OF PN2020, jako terenu interesującego dla inwestorów.** Można prognozować, iż rozwój w tym kierunku będzie miał charakter postępu geometrycznego, tzn. tempo rozwoju będzie wzrastać wraz z osiąganiem kolejnych celów zakładanych w Strategii ogólnej i poszczególnych Strategiach sektorowych.

Analiza SWOT rozwoju społecznego OF PN2020

Tabela 42 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego OF PN2020

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>– Rozwinięta infrastruktura społeczna</p> <p>Na obszarze PN2020 występuje dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna, kulturalna, oświatowa, rehabilitacyjna i sanatoryjna. Jednakże należy zwrócić uwagę na jej nierównomierne rozmieszczenie, co wiąże się z utrudnionym dostępem dla mieszkańców mniejszych miejscowości z terenu OF PN2020. Występowanie obszarów dobrze wyposażonych w infrastrukturę społeczną pozwala na dalszy rozwój regionu i jest dobrym punktem wyjściowym do zwiększenia dostępności tego rodzaju usług w mniejszych miejscowościach.</p> <p>– Dobrze wykwalfikowana kadra instytucji pomocy społecznej oraz oświaty</p> <p>Działania prowadzone w ramach polityki społecznej charakteryzują się dużym wpływem czynnika ludzkiego. Na obszarze OF PN2020 kadra pomocy społecznej i instytucji oświaty posiada wysokie</p>	<p>– Niedopasowane do potrzeb lokalnego rynku pracy kwalifikacji zawodowych osób w wieku produkcyjnym</p> <p>Kierunki kształcenia oferowane przez jednostki edukacji zawodowej na terenie OF PN2020 nie zostały dostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy, co skutkuje częstymi migracjami absolwentów. Brakuje również współpracy z przedsiębiorcami w zakresie praktyk i staży oraz możliwości zatrudniania absolwentów.</p> <p>– Rozpad więzi w społeczności lokalnej</p> <p>Poprzez liczne emigracje (głównie zarobkowe) oraz pojawiające się problemy społeczne: przemoc, alkoholizm, następuje rozpad więzi społeczności lokalnej oraz osłabienie poczucia tożsamości z miejscem zamieszkania.</p> <p>– Braki w infrastrukturze opiekuńczej</p> <p>Na obszarze PN2020 brakuje miejsc opieki nad dziećmi do lat 3 oraz dla dzieci niepełnosprawnych. Ponadto w stopniu niewystarczającym zapewniona jest opieka</p>

kompetencje. Dzięki temu możliwe jest efektywne wykorzystanie środków finansowych przeznaczanych na pomoc potrzebującym oraz właściwa edukacja społeczna, przyczyniająca się do budowania właściwych postaw. Duże znaczenie w tym zakresie ma niwelowanie zjawiska bezradności społecznej i skuteczne przeciwdziałanie przemocy i innym problemom społecznym.

– **Położenie geograficzne**

Obszar Funkcjonalny Partnerstwa Nyskiego 2020 leży w bezpośrednim sąsiedztwie granicy z Czechami oraz w pobliżu granicy z Niemcami i z tego powodu zamieszkiwany jest przez licznie reprezentowane mniejszości narodowe. Wiąże się to z bogactwem kulturowym regionu. Ponadto w dużej części obszar PN2020 jest atrakcyjny turystycznie, dzięki rzeźbie terenu ukształtowanej przez Kotlinę Raciborską i Pogórze Sudeckie. Na tę atrakcyjność składają się także walory przyrodnicze, krajobrazowe, historyczne i kulturowe umożliwiające rozwój turystyki. Dzięki potencjalnemu rozwojowi infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz bazy turystycznej możliwa jest poprawa warunków życiowych mieszkańców poprzez: pojawienie się nowych ofert pracy oraz dostęp do nowych atrakcji zachęcających do aktywnego spędzania czasu wolnego.

– **Dziedzictwo historyczno- kulturalne jako baza do budowania tożsamości lokalnej**

Dziedzictwo historyczno-kulturowe regionu oraz regionalne tradycje są doskonałym podłożem dla budowania lokalnej tożsamości. Proces integracji społecznej oraz wzmacniania identyfikacji z regionem powinien opierać się na doświadczeniu wspólnoty. Poprzez podkreślanie znaczenia historii i tradycji możliwe jest wzmacnianie relacji społecznych łączących mieszkańców OF PN 2020. Działalność ta powinna opierać się przede wszystkim na organizacji licznych imprez, festynów o charakterze regionalnym, promowaniu lokalnych produktów, a także wsparciu turystyki poprzez promocję licznych zabytków występujących na terenie OF PN2020.

– **Współpraca w ramach OF PN2020**

Dzięki wspólnemu działaniu samorządów terytorialnych w ramach Partnerstwa Nyskiego możliwe jest lepsze

nad osobami starszymi (np. brakuje domów dziennego pobytu dla osób starszych). Jest to spowodowane zwiększającym się zapotrzebowaniem na tego typu usługi z powodu procesów demograficznych oraz emigracji zarobkowej ludzi młodych. Brak opieki dla osób starszych i niepełnosprawnych skutkuje pogłębieniem się problemów społecznych.

– **Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców OF PN2020**

Zgodnie z wynikami badań społecznych oraz w wyniku rezultatu konsultacji społecznych wskazano, iż niesprzyjająca sytuacja społeczno-gospodarczej, spowodowała stagnację w wielu obszarach życia. Poprzez brak aktywności następuje degradacja warunków życiowych oraz stopniowe ubożenie społeczeństwa, co negatywnie wpływa na atrakcyjność rejonu i powoduje różnego rodzaju problemy społeczne. Dotychczasowa mała liczba inicjatyw obywatelskich powoduje, iż przekonanie mieszkańców do zwiększenia aktywności w działalności gospodarczej społecznej może być trudnym zadaniem. Tym bardziej należy ukierunkowywać działania na wsparcie gospodarcze regionu.

– **Nierównomierne rozmieszczenie zasobów infrastruktury oświaty i pomocy społecznej na terenie OF PN2020**

Pomimo rozbudowanej infrastruktury oświatowej i pomocy społecznej część obiektów wymaga modernizacji ze względu na zły stan techniczny. Problem ten dotyka w szczególności mniejsze miejscowości OF PN2020. w mniejszych miejscowościach ze względu na oszczędności oraz niż demograficzny likwidowane są szkoły, co powoduje konieczność codziennego dojeżdżania uczniów z wsi i małych miasteczek do większych ośrodków miejskich.

– **Nieefektywność współpracy wewnątrz PN2020**

Współpraca wewnątrz OF PN2020 bywa nieefektywna w związku z istniejącą biurokracją i brakiem wypracowanych rozwiązań przyspieszających decyzję o podejmowanych działaniach. Brakuje również skutecznej promocji korzyści wynikających z przystąpienia do OF

<p>przeciwdziałanie pojawiającym się problemom społecznym. Ponadto funkcjonowanie PN2020 pozwala na niwelowanie niekorzystnych różnicowań społeczno-gospodarczych występujących na tym terenie, głównie poprzez pozyskiwanie środków unijnych na nowe inwestycje.</p> <p>– Atrakcyjność turystyczna i rolnicza obszaru</p> <p>Atrakcyjność turystyczna i rolnicza obszaru pozwala na podjęcie efektywnych działań, w celu zmniejszenia bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto wykorzystanie potencjału wynikającego z tych atutów OF PN 2020 może pomóc zapobiec ubożeniu społeczeństwa.</p> <p>– Działalność organizacji pozarządowych i obecność liderów społecznych</p> <p>Organizacje pozarządowe i wszelka aktywność obywatelska pozwala na odciążenie instytucji pomocy społecznej oraz zwiększenie efektywności aktywizacji i pomocy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Ponadto działacze lokalni często posiadają informacje istotne z punktu widzenia diagnostyki problemów społecznych.</p> <p>– Rozwijająca się sieć dróg (w tym dróg o znaczeniu tranzytowym)</p> <p>Rozwój sieci dróg i infrastruktury komunikacyjnej w obrębie OF PN2020 zwiększa potencjał gospodarczy obszaru, ale także umożliwia łatwiejszy dostęp do obiektów infrastruktury społecznej i medycznej na terenie całego OF PN2020.</p> <p>– Wielonarodowość oraz różnorodność kulturowa na terenie OF PN2020</p> <p>Zróżnicowanie kulturowe i wielonarodowość jest cennym kapitałem społecznym rejonu umożliwiając wykorzystanie tego potencjału do organizacji różnego rodzaju wydarzeń lokalnych oraz zwiększając atrakcyjność turystyczną regionu. Nie bez znaczenia jest również aspekt dwujęzyczności niektórych mieszkańców, zwiększający ich szanse na znalezienie pracy.</p> <p>– Rozwijająca się infrastruktura rekreacyjno-sportowa oraz oferta kulturowa</p> <p>Stale rozwijająca się infrastruktura rekreacyjno-sportowa ma realny wpływ na</p>	<p>PN2020. Działania w ramach współpracy powinny w większym stopniu obejmować wsparcie instytucjonalne w zakresie aktywizacji osób dotkniętych problemem wykluczenia społecznego (starsi, niepełnosprawni, bezrobotni) oraz wspólnego ustalania lokalizacji nowych placówek opiekuńczych i obiektów pomocy społecznej. Obecnie polityka społeczna często prowadzona jest lokalnie i brakuje porozumień w sprawie wspólnych inwestycji.</p> <p>– Zły stan techniczny niektórych obiektów sportowych i rekreacyjnych</p> <p>Jakość usług sportowo-rekreacyjnych oraz ośrodków kultury jest zróżnicowana na terenie OF PN2020. Mieszkańcy niektórych rejonów nie mają możliwości skorzystania z nowoczesnych obiektów. Również rozwój ścieżek rowerowych powinien być kontynuowany, ponieważ nadal brakuje połączeń pomiędzy mniejszymi miejscowościami.</p> <p>– Niska dostępność usług medycznych (szczególnie w mniejszych miejscowościach)</p> <p>Ze względu na zwiększające się potrzeby społeczeństwa w zakresie leczenia specjalistycznego oraz nierównomierne rozmieszczenie punktów opieki medycznej na terenie OF PN2020 część mieszkańców pozbawiona jest możliwości bezproblemowego kontaktu z lekarzem specjalistą.</p> <p>– Pogłębianie się problemów społecznych, zróżnicowanie społeczne i niska aktywność społeczna większości mieszkańców</p> <p>Na analizowanym obszarze brakuje inicjatyw obywatelskich, a uczestnictwo w działalności organizacji pozarządowych jest prowadzona przez niewielki odsetek społeczności.</p>
---	--

<p>zdrowie mieszkańców oraz ich poziom zadowolenia z życia. Dostęp do wydarzeń o charakterze kulturalnym oraz zajęć sportowych pozwala przeciwdziałać demoralizacji młodzieży, a także aktywizuje osoby starsze, integruje rodziny i całą społeczność lokalną.</p>	
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 43 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego OF PN2020

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość pozyskania zewnętrznych (w tym głównie unijnych) środków finansowych na rozwój Dzięki pozyskaniu dodatkowych środków na działania o charakterze aktywizacyjnym oraz zapobiegania wykluczeniu społecznemu, możliwe jest skuteczne przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom społecznym. Ponadto działania zmierzające do uatrakcyjnienia OF PN2020 przyczyniają się do zwiększenia potencjału gospodarczego regionu, co przekłada się na poprawę warunków bytowych mieszkańców. w nowej unijnej perspektywie finansowej 2014-2020, możliwe będzie aplikowanie o środki finansowe na rozwój, w tym na poprawę infrastruktury, wsparcie rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw (badania, rozwój), inwestycje w kapitał ludzki PN2020, rozwój OZE, inwestycje w rozwój ekologicznego rolnictwa. - Zwiększająca się świadomość problemów społecznych Liczne kampanie ogólnokrajowe oraz przykłady dobrych praktyk zachęcają do aktywności społecznej i pomagają zwalczać negatywne zjawiska również dzięki przeciwdziałaniu biernej postawie wobec zjawisk takich jak: przemoc, alkoholizm, niepełnosprawność i innych. Dzięki budowaniu świadomości wszystkich Polaków działania prowadzone w ramach lokalnych programów są skuteczniejsze. - Brak instytucji opieki nad osobami starszymi w sąsiednich obszarach 	<ul style="list-style-type: none"> - Występowanie niekorzystnych trendów demograficznych Postępujący proces starzenia się polskiego społeczeństwa będzie również dotykał obszar PN2020, co w połączeniu z bardzo niskimi i pogarszającymi się wskaźnikami przyrostu naturalnego i dzietności kobiet na obszarze PN2020 będzie prowadzić do dalszego wyludniania się OF PN2020 (w tym w szczególności najmniej atrakcyjnych gmin). Ponadto proces starzenia się społeczeństwa powoduje konieczność przeznaczania większych środków na opiekę medyczną i działania aktywizujące dla seniorów. - Emigracja zarobkowa osób w wieku produkcyjnym Największym problemem społecznym na terenie OF PN2020 jest emigracja ludzi młodych (coraz częściej całymi rodzinami). Brak miejsc pracy, niska atrakcyjność dostępnych stanowisk powodują duży odpływ ludzi w wieku produkcyjnym. Jest to przyczyną wielu niekorzystnych zjawisk i powoduje pogłębienie się problemów wynikających z ogólnego trendu demograficznego starzejącego się społeczeństwa. w sferze społecznej wspomniane zjawisko przyczynia się do zwiększenia zapotrzebowania na instytucje opieki dla osób starszych oraz wyższy odsetek w strukturze populacji osób korzystających z pomocy społecznej, co w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia jej efektywności. - Nieefektywny system finansowania

Brak odpowiedniej infrastruktury opieki nad osobami starszymi w sąsiednich rejonach może powodować korzystanie osób potrzebujących z infrastruktury gmin oraz powiatów z obszaru OF PN2020, co przyczyni się do rozwoju i efektywnego wykorzystywania istniejącej na terenie OF PN2020 infrastruktury. Dzięki zapotrzebowaniu na tego rodzaju usługi pojawią się również nowe miejsca pracy, co spowoduje zmniejszenie problemu bezrobocia. Świadczenie usług opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi jest zatem szansą dla rozwoju społeczno-ekonomicznego OF PN2020.

– **Rozwój rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz turystyki**

Rolnictwo, przetwórstwo rolno –spożywcze oraz turystyka są to branże dobrze rozwijające się w Polsce. Ze względu na atrakcyjność regionu dla wymienionych wyżej branż można spodziewać się pojawienia się nowych inwestorów oraz rozwoju bazy turystycznej, co skutkuje zwiększeniem liczby miejsc pracy. Powstanie się nowych miejsc pracy może być ważnym elementem zmniejszenia negatywnych zjawisk społecznych takich jak: ubożenie społeczeństwa, emigracja ludzi w wieku poprodukcyjnym, brak aktywności obywatelskiej.

– **Rozwój szkolnictwa zawodowego**

Zwiększające się zapotrzebowanie na absolwentów szkół zawodowych powoduje dużą liczbę osób zainteresowanych tym kierunkiem kariery. Ze względu na coraz większą możliwość współpracy w ramach kształcenia zawodowego z przedsiębiorcami i poprawy jakości szkolnictwa można spodziewać się większej liczby osób znajdujących zatrudnienie w zawodach charakterystycznych dla danego regionu.

– **Nowi inwestorzy krajowi i zagraniczni**

Zwiększająca się atrakcyjność inwestycyjna Polski powoduje napływ inwestycji zagranicznych. Zmiany ustawodawstwa przyczyniają się do poprawy sytuacji przedsiębiorców lokalnych, co może skutkować powstawaniem nowych miejsc pracy.

– **Rosnąca świadomość problemów zdrowotnych i wiedza na temat zdrowego trybu życia**

pomocy społecznej

Obecny system finansowania pomocy społecznej i wsparcia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym przenosi odpowiedzialność z instytucji państwowych (ZUS) na jednostki samorządowe (OPS), co wiąże się z dużymi problemami finansowania działań profilaktyki społecznej.

– **Konkurencyjność obszarów sąsiednich**

Szybszy rozwój powiatów i gmin spoza PN2020 może przyczynić się do problemów ze zwalczaniem bezrobocia. Ponadto wysoka atrakcyjność oferty edukacyjnej poza obszarem PN2020 powoduje emigrację ludzi młodych, którzy po zakończeniu edukacji pozostają już w miejscu, gdzie się kształcili.

– **Nieefektywna polityka państwa w zakresie służby zdrowia**

Ograniczenia finansowania usług medycznych oraz obowiązujące limity, a także likwidacja niektórych placówek służby zdrowia powodują, że instytucje opieki zdrowotnej w całym kraju narażone są na konieczność minimalizowania generowanych kosztów, co w przypadku zwiększonego zapotrzebowania na usługi medyczne na terenie OF PN2020 jest dużym problemem.

– **Nieefektywna polityka prorodzinna**

Brak skutecznych systemowych rozwiązań wsparcia rodzin jest znacznym utrudnieniem w przeciwdziałaniu niekorzystnym zjawiskom demograficznym.

– **Niewystarczające wspieranie przedsięwzięć tworzących lokalne marki gospodarcze z wykorzystaniem lokalnych zasobów**

Niedostateczne wspieranie regionalnych produktów i działalności gospodarczej ukierunkowanej na wykorzystanie lokalnych zasobów powoduje, iż są one nie wystarczająco konkurencyjne w stosunku do innych producentów polskich oraz europejskich. Brak odpowiedniej promocji produktów regionalnych oraz niewystarczające dofinansowanie dla przedsiębiorców lokalnych w znacznym stopniu może hamować rozwój gospodarczy i społeczny OF PN2020.

– **Niedostępność cenowa mieszkań,**

<p>Poprzez liczne kampanie informacyjne oraz ogólnopolskie akcje (np. badania profilaktyczne) i wydarzenia sportowe zwiększa się świadomość ludzi na temat profilaktyki zdrowotnej i zdrowego trybu życia. Przyczynia się to do mniejszej liczby zachorowań i wyższego poziomu jakości życia.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost znaczenia społeczności lokalnych w kształtowaniu polityki państwa <p>Samorządy terytorialne oraz organizacje pozarządowe są w stanie podejmować coraz więcej inicjatyw, dzięki wsparciu instytucji rządowych oraz pozyskiwaniu sponsorów zewnętrznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wzrost zainteresowania dziedzictwem-kulturowym i historycznym <p>W coraz większym stopniu dziedzictwo kulturowo-historyczne danego rejonu staje się istotnym elementem spajającym społeczności lokalne. Ponadto ogólne zainteresowanie historią i folklorem sprawia, iż liczne wydarzenia o charakterze regionalnym cieszą się coraz większą popularnością w całym kraju, a nawet przyciągają turystów zagranicznych.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Polityka państwa wspierająca przedsiębiorców <p>Obecnie w Polsce dąży się do wprowadzenia licznych udogodnień dla osób prowadzących działalność gospodarczą oraz wsparcia przedsiębiorstw. Dzięki zmianom w ustawodawstwie oraz powstawaniu specjalnych stref ekonomicznych aktywizacja zawodowa w rejonach, gdzie nadal brakuje miejsc pracy stanie się łatwiejsza.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Poprawa systemu opieki medycznej w kraju <p>Ze względu na konieczność poprawy dostępności usług medycznych w całym kraju, należy spodziewać się inicjatyw rządowych, które będą miały na celu zwiększenie potencjału opieki medycznej.</p>	<p>niekorzystne zmiany na rynku nieruchomości</p> <p>Pogorszenie się sytuacji budownictwa mieszkalnego w mniejszych miejscowościach jest skutkiem sytuacji makroekonomicznej i powoduje zmniejszenie dostępności mieszkań, ze względu na niekorzystne warunki kredytowania i wysokie ceny lokali. Wpływa to na pogorszenie się jakości życia mieszkańców.</p>
---	--

Źródło: Opracowanie własne

Wizja i misja rozwoju społecznego OF PN2020

Wizją rozwoju społecznego OF PN2020 jest region współpracy społeczno-gospodarczej, w którym:

- **Istnieją optymalne warunki do rozwoju najważniejszych dla regionu dziedzin gospodarki**
- **Ludzie młodzi po zakończeniu edukacji są aktywni zawodowo i pozostają w miejscu zamieszkania**
- **Mieszkańcy aktywnie partycypują w życiu społecznym**
- **Działania w ramach systemu pomocy społecznej prowadzone są w sposób efektywny**

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 zakłada realizację działań zmierzających do poprawy funkcjonowania najważniejszych, z punktu widzenia rozwoju regionu aspektów życia społecznego. w ramach celów strategicznych, operacyjnych i priorytetów można wskazać następujące obszary interwencji, które są istotne dla rozwoju społecznego w obrębie Partnerstwa Nyskiego (Rysunek 7).

Rysunek 10 Najważniejsze obszary interwencji w ramach Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne

Realizacja zadań postawionych przed Partnerami w ramach niniejszego dokumentu przyczyni się do zahamowania negatywnych zjawisk, które są najważniejszymi przeszkodami rozwoju społecznego terenu OF PN2020. Najistotniejszymi skutkami

prowadzonych interwencji będzie zmniejszenie odpływu ludzi młodych z obszarów Partnerstwa Nyskiego, poprzez stworzenie im dobrych warunków do kształcenia się, rozwoju zawodowego, a także życia rodzinnego. Inwestycja w młode pokolenie jest nieodzownym elementem kształtowania kapitału społecznego regionu. Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym w znacznym stopniu zmniejsza zagrożenie nadmiernego obciążenia jednostek pomocy społecznej i domów pomocy społecznej zadaniem wspierania dużej liczby osób w wieku starszym. Odbudowa więzi rodzinnych i zapewnienie warunków do funkcjonowania rodzin wielopokoleniowych jest podstawowym warunkiem dla wsparcia aktywności seniorów. Równolegle prowadzone działania zmierzające do rozbudowy infrastruktury społecznej i komunikacji publicznej oraz zapewnienia dostępności usług kultury i rozrywki dla wszystkich mieszkańców spowoduje zwiększenie integralności społecznej OF PN2020. Ponadto planowane jest wykorzystanie potencjału wynikającego z różnorodności kulturowej regionu i jego dziedzictwa historyczno-kulturowego. Budowanie tożsamości lokalnej na wzajemnym zrozumieniu potrzeb poszczególnych członków społeczności oraz wzajemna wymiana doświadczeń, wiedzy i potencjału stanowi ważny element rozwoju społecznego w kontekście budowania relacji partnerskich. Jednocześnie wzrost kapitału społecznego musi być wspierany przez inicjatywy ekonomiczno-gospodarcze, szczególnie w zakresie rozwoju sektorów najbardziej efektywnych w regionie tzn. usług turystycznych oraz rolnictwa, wraz z przetwórstwem spożywczym. w celu wykorzystania tendencji, które obserwuje się w krajach europejskich do regionalizacji produktów i podkreślania ich ekologiczności niezbędne jest przygotowanie OF PN2020 pod względem zasobów kapitału ludzkiego. w tym celu planowane są działania zmierzające do zwiększenia poziomu świadomości ekologicznej i przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Rozwój Społeczny OF PN2020 powinien postępować stopniowo poczynając od przeciwdziałania zjawiskom negatywnym. Ważnym elementem strategii jest polityka prorodzinna oraz aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Jednakże nie można zapomnieć o podstawowych potrzebach mieszkańców, które często są niezaspokajane. w szczególności dotyczy to usług opieki medycznej, w tym dostępu do lekarzy specjalistów. w ramach Partnerstwa należy podejmować wspólne działania zmierzające do zwiększenia efektywności istniejącej infrastruktury, nie wykluczając także możliwości jej rozbudowy. Elementem istotnym z punktu widzenia integralności obszaru, w tym integralności społecznej jest rozbudowa sieci dróg i połączeń komunikacyjnych.

Na skutek opisanych powyżej działań OF PN2020 stanie się rejonem atrakcyjnym pod względem jakości życia. Poprawa sytuacji mieszkańców oraz zmniejszenie różnic społecznych poprzez procesy integracyjne spowoduje, iż na przestrzeni najbliższych lat aktywność obywatelska stanie się zjawiskiem powszechnym, co będzie stanowiło czynnik zwiększający tempo zmian.

Efektom realizacji Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 będzie pogłębienie współpracy w ramach Partnerstwa Nyskiego 2020, zwiększenie atrakcyjności regionu oraz poprawa jakości życia wszystkich mieszkańców. Ważnym aspektem zrównoważonego rozwoju społecznego jest także niwelowanie dysproporcji społecznych poprzez procesy integracji. OF PN2020 docelowo stanie się terenem o silnym kapitale społecznym wspieranym przez instytucje samorządowe i organizacje pozarządowe dysponujące nowoczesną i atrakcyjną infrastrukturą usługową, opiekuńczą i oświatową.

Misją działań podejmowanych w ramach Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 na lata 2016-2026 z perspektywą do 2030 roku jest tworzenie, utrzymywanie i doskonalenie warunków rozwoju społecznego na terenie OF PN2020 przez prowadzenie wspólnych działań na rzecz rozwoju perspektyw zawodowych i poprawy warunków życiowych mieszkańców, wsparcia aktywności osób zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym oraz zwiększenia możliwości partycypacji społeczności lokalnej w sferze publicznej.

Opis celów strategicznych

Cel nadrzędny:

Partnerstwo Nyskie przestrzenią dla zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu oraz wysokiej konkurencyjności gospodarczej całego Obszaru Funkcjonalnego

1. Ograniczone zjawisko emigracji zarobkowej wymuszonej sytuacją regionu, dzięki wysoko rozwiniętej przedsiębiorczości mieszkańców oraz infrastrukturze pozwalającej na wykorzystanie warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu

Pierwszy cel strategiczny dotyczy najistotniejszego problemu zdiagnozowanego dla OF PN2020 jakim jest zjawisko emigracji zarobkowej, szczególnie ludzi młodych powodowane złą sytuacją na rynku pracy, brakiem wystarczającej liczby intratnych ofert pracy oraz niewystarczającą jakością kształcenia ponadgimnazjalnego. Działania przewidziane w ramach tego celu strategicznego, to przede wszystkim wsparcie przedsiębiorstw lokalnych oraz pozyskiwanie inwestorów, w celu stworzenia nowych miejsc pracy oraz poprawa jakości zasobów rynku pracy, poprzez rozszerzenie oferty kształcenia zawodowego, dostosowania kierunków edukacji do potrzeb rynku pracy oraz wsparcie mieszkańców w karierze zawodowej i działaniach przedsiębiorczych.

2. Wysoki poziom atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu

Stworzenie silnego kapitału społecznego oraz zapewnienie mieszkańcom możliwości pracy i życia na dobrym poziomie jest bardzo ważnym zadaniem z punktu widzenia rozwoju społecznego OF PN2020. Działania w ramach tego celu strategicznego ukierunkowane będą przede wszystkim na wzrost aktywności społecznej mieszkańców, poprzez wsparcie między innymi organizacji pozarządowych. Do zadań JST w ramach tego celu strategicznego należy także stworzenie przestrzeni dla współpracy przedsiębiorstw z samorządami oraz organizacjami pozarządowymi na rzecz działań dla społeczności lokalnej. Silny kapitał społeczny to również odpowiedzialność mieszkańców za przestrzeń publiczną oraz środowisko naturalne ich regionu. Zadania w ramach tego celu obejmują również poprawę świadomości ekologicznej mieszkańców i podjęcie działań ukierunkowanych przede wszystkim na ograniczeniu ogrzewania budynków mieszkalnych energią pochodzącą ze spalania węgla oraz powszechnemu segregowaniu odpadów komunalnych.

3. Korzystna sytuacja demograficzna regionu, dzięki skutecznym mechanizmom wsparcia rodzin w procesie wychowania i socjalizacji

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczna stanowi ważny punkt planowania rozwoju społecznego regionu. W ramach trzeciego celu strategicznego zaplanowano działania ukierunkowane na rozwój oferty skierowanej dla rodzin oraz osób planujących założenie rodziny. Do najważniejszych zadań należą: modernizacja i zwiększenie liczby żłobków oraz przedszkoli, zapewnienie dostępu do opieki lekarskiej, w tym przede wszystkim opieki pediatrycznej oraz prenatalnej, rozszerzenie zakresu ulg dla rodzin z małymi dziećmi oraz rozszerzenie oferty sportowo-rekreacyjnej i kulturalno-rozrywkowej skierowanej do całych rodzin.

4. Wysoki poziom jakości życia osób z grup o zwiększonym ryzyku wykluczenia społeczno-ekonomicznego, w szczególności osób starszych oraz niepełnosprawnych

Zadania w ramach czwartego celu strategicznego dotyczą przede wszystkim działań z zakresu pomocy społecznej, usług medycznych i oferty aktywizacyjnej dla osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. W ramach tego celu planuje się rozbudowę infrastruktury społecznej, w tym powstanie dziennego domu pomocy, w każdej gminie należącej do OF PN2020, która takiej placówki nie posiada, rozbudowę infrastruktury dla seniorów i stworzenie spójnej oraz atrakcyjnej oferty aktywizującej w ramach polityki senioralnej, wsparcie pozostałych grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, poprzez poprawę jakości i efektywności działań podejmowanych przez instytucje rynku pracy i pomocy społecznej.

Podstawowe informacje o dokumencie oraz zasadach jego wdrażania

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 jest dokumentem, którego zadaniem jest integrować działania poszczególnych gmin i powiatów przynależnych do OF PN2020 w zakresie polityki społecznej. Wspólne działania Partnerów w ramach realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej, rozwoju kapitału społecznego i infrastruktury społecznej zwiększą skuteczność interwencji i przyczynią się do szybszego rozwoju społecznego całego regionu. W realizacji celów Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 uczestniczyć będzie 14 gmin oraz 3 powiaty przynależne współpracujące w ramach partnerstwa:

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 obejmuje perspektywę do roku 2020 z możliwością wydłużenia okresu realizacji jej założeń do roku 2030.

Strategia Rozwoju Społecznego OF PN2020 jest dokumentem wskazującym kierunki rozwoju powiatów i gmin Partnerskich w średniookresowej perspektywie czasowej. w dokumencie określono poszczególne cele strategiczne i operacyjne, a także zadania, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia stopnia rozwoju społecznego zgodnego z przedstawioną perspektywą współpracy oraz wizją i misją OF PN2020. Prawidłowe zarządzanie procesem strategicznym powinno wykazywać wysoki stopień elastyczności, dostosowany do bieżących uwarunkowań wewnętrznych, możliwości budżetowych, jak i dynamicznie zmieniającej się sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej. Diagnoza społeczna przeprowadzona w ramach opracowania Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 pozwala na właściwe przygotowanie procesu strategicznego, dostosowując go do bieżących wyzwań i potrzeb rozwojowych, tak aby zapewnić jego najwyższą

efektywność. W trakcie realizacji założeń Strategii będzie prowadzony także monitoring działań i ich ewaluacja oraz analiza bieżącej sytuacji społecznej OF PN2020.

Zakłada się następujące źródła finansowania zadań przedstawionych w Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego 2020:

1. Środki własne samorządu powiatowego, gminnego, w tym także środki krajowe
2. Środki pochodzące z funduszy europejskich w ramach poszczególnych programów operacyjnych:
  - Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020,
  - Infrastruktura i Środowisko 2014-2020,
  - Inteligentny Rozwój 2014-2020,
  - Wiedza, Edukacja, Rozwój 2014-2020,
  - Polska Cyfrowa 2014-2020,
  - Pomoc Techniczna 2014-2020,

Ze względu na dużą liczbę podmiotów zaangażowanych w realizację założeń Strategii Rozwoju Społecznego niezbędne są wytyczne, które będą pomocne podmiotom bezpośrednio lub pośrednio zaangażowanym we wdrażanie rozwiązań zaproponowanych w dokumencie.

W realizacji Strategii pod względem formalnym, obok służb administracji publicznej (jednostki samorządowe tworzące OF PN2020) biorą udział różnego typu instytucje, np.: wojewódzkie i marszałkowskie (w zadaniach dotyczących wdrażania funduszy unijnych, m.in. poprzez RPO), fundacje, stowarzyszenia, spółki, agencje, ośrodki i instytucje doradcze, przedsiębiorstwa państwowe lub spółdzielcze, itp.

Dlatego też zasady wdrażania strategii powinny opierać się na ścisłej współpracy między:

- szczeblami władzy samorządowej: regionalnej, powiatowej i lokalnej/gminnej,
- wydziałami danych jednostek samorządowych,
- sektorem publicznym i prywatnym,
- społecznościami regionalnymi i lokalnymi

Sposób realizacji Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020 będzie regulowany także umową partnerską, która zostanie opracowana na etapie wdrażania założeń Strategii ogólnej i dokumentów sektorowych.

Monitoring realizacji poszczególnych celów operacyjnych odbywać się będzie w oparciu o przypisane do nich mierzalne wskaźniki rezultatu i produktu. Ocena powinna

być dokonywana przez odpowiednie jednostki administracyjne podległe odpowiadającemu za dany cel Partnerowi w cyklach rocznych (lub z inną częstotliwością optymalną dla danego wskaźnika). **Raporty wdrażania strategii będą opracowywane raz na kadencję.**

Monitoring Strategii ma służyć uzyskaniu odpowiedzi na pytania o to czy założenia w niej zawarte są w praktyce realizowane i czy przynosi ona zamierzone skutki. Monitoruje się zatem zarówno przebieg jej wdrożenia, realizacji poszczególnych zadań, jak i ich efekty. Treść raportu z ewaluacji Strategii oparta będzie zarówno na przeprowadzanych badaniach ewaluacyjnych, jak i na ocenie danych zastanych, tj. przede wszystkim danych z corocznych raportów monitoringowych, ewidencji i statystyk.

Podstawowymi kryteriami jakie powinien uwzględniać zestaw pytań użyty w przypadku badania ewaluacyjnego są:

- Trafność – czy realizowane projekty pozwoliły rozwiązać zidentyfikowane problemy i były zgodne z założeniami dokumentu Strategii i w jakim stopniu zaplanowane cele oraz zadania odpowiadają potrzebom mieszkańców i innych interesariuszy Strategii.
- Skuteczność – w jakim stopniu realizowane projekty przyczyniają się do osiągnięcia zakładanych celów operacyjnych i strategicznych.
- Efektywność – jaki jest stosunek nakładów finansowych i zasobów realizowanych projektów do osiąganych produktów i rezultatów.
- Użyteczność – czy pojawiły się negatywne lub pozytywne efekty uboczne na skutek zrealizowanych zadań i czy rezultaty tych projektów są użyteczne dla mieszkańców (interesariuszy).
- Trwałość – czy zmiany, które zaszły na skutek realizacji projektów są trwałe i będą użyteczne przez długi czas.

Spis celów i priorytetów rozwoju społecznego OF PN2020

Cel strategiczny 1: Ograniczone zjawisko emigracji zarobkowej wymuszonej sytuacją regionu, dzięki wysoko rozwiniętej przedsiębiorczości mieszkańców oraz infrastrukturze pozwalającej na wykorzystanie warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu

Cel operacyjny 1.1: Wystarczająca liczba oraz wysoka jakość miejsc pracy w regionie

Priorytety	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw w zakresie prowadzonych działalności <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój rolnictwa (ekologiczne uprawy) ○ Rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego ○ Rozwój turystyki (baza noclegowa) ○ Stworzenie platformy współpracy dla przedsiębiorstw z regionu 2. Wsparcie lokalnego rynku pracy <ul style="list-style-type: none"> ○ Rozwój ekonomii społecznej, poprzez tworzenie nowych i wsparcie istniejących spółdzielni socjalnych ○ Kursy przekwalifikowujące dla osób zagrożonych utratą pracy 3. Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego i jego promocja <ul style="list-style-type: none"> ○ Rewitalizacja, modernizacja oraz adaptacja zabytków do nowych funkcji ○ Zwiększenie poziomu wykorzystania zasobów lokalnych do
------------	---

	rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa oraz turystyki.
Cel operacyjny 1.2: Efektywne mechanizmy wsparcia osób kończących edukację, w tym promowania zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	
Priorytety	<p>4. Efektywne kształtowanie wiedzy ekonomicznej i umiejętności zawodowych społeczności lokalnej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wsparcie dla tworzenia nowych przedsiębiorstw i wsparcie istniejących perspektywicznych przedsiębiorstw o Szkolenia z zakresu przedsiębiorczości i prowadzenia własnej działalności gospodarczej dla mieszkańców o Organizacja praktyk i staży dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w regionie <p>5. Poprawa jakości współpracy pomiędzy instytucjami rynku pracy oraz pracodawcami</p> <ul style="list-style-type: none"> o Zwiększenie nadzoru urzędów pracy nad pracodawcami w zakresie prowadzenia staży oraz zatrudnienia po odbytych stażach. o Zwiększenie weryfikacji osób przyjmowanych na staż w celu sprawdzenia ich motywacji, intencji, wymagań odnośnie do stażu.
Cel operacyjny 1.3: Kierunki kształcenia zawodowego dostosowane do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnione warunki do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	
Priorytety	<p>6. Zwiększenie zainteresowania kształceniem zawodowym wśród młodzieży gimnazjalnej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Organizacja dni otwartych placówek edukacji ponadgimnazjalnej o Objęcie uczniów usługami doradztwa zawodowego już na poziomie gimnazjalnym o Promowanie szkolnictwa zawodowego w regionie <p>7. Poprawa jakości kształcenia zawodowego w regionie</p> <ul style="list-style-type: none"> o Utworzenie nowych i wspieranie dotychczas istniejących kierunków kształcenia zawodowego o Rozbudowa sieci placówek kształcenia zawodowego o Organizacja kursów i szkoleń dla absolwentów szkół ponadgimnazjalnych o Wsparcie dla współpracy przedsiębiorców ze szkołami ponadgimnazjalnymi
Cel strategiczny 2: Wysoki poziom atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu	
Cel operacyjny 2.1: Wysoki poziom świadomości przedsiębiorców w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu oraz istniejąca przestrzeń dla aktywności środowisk biznesowych w życiu społecznym regionu	
Priorytety	<p>8. Zwiększenie poziomu wiedzy przedsiębiorców w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu i promowanie tego rodzaju działalności</p> <ul style="list-style-type: none"> o Kampanie informacyjne na temat społecznej odpowiedzialności biznesu o Stworzenie platformy komunikacji w ramach inicjatyw społecznych <p>9. Wykorzystanie potencjału lokalnych przedsiębiorstw do rozwiązania istniejących problemów społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> o Współpraca z przedsiębiorcami w zakresie rozwoju regionu, w tym w zakresie przeciwdziałania problemom społecznym o Wsparcie dla działań przedsiębiorstw podkreślających identyfikację z regionem i współodpowiedzialność za jego rozwój o Współpraca z przedsiębiorstwami w zakresie ochrony środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju przemysłu o Współpraca z dużymi przedsiębiorstwami w zakresie poprawy infrastruktury publicznej

Cel operacyjny 2.2: Dobrze funkcjonujące organizacje pozarządowe, w tym instytucje otoczenia biznesu, instytucje charytatywne oraz instytucje o działalności kulturowej, których działalność stanowi wsparcie dla działalności władz samorządowych

<p>Priorytety</p>	<p>10. Działania na rzecz zwiększenia poziomu zaangażowania mieszkańców w życie społeczne regionu</p> <ul style="list-style-type: none"> o Promowanie inicjatyw obywatelskich z zakresu działalności pożytku publicznego, w tym działalności charytatywnej oraz kulturowej, w tym działalności w placówkach edukacyjnych, promującej aktywność społeczną wśród dzieci i młodzieży o Aktywizacja i integracja wszystkich grup społecznych: seniorów, dorosłych, dzieci oraz młodzieży na skutek zwiększenia atrakcyjności oferty kulturalnej i propozycji organizacji czasu wolnego o Wsparcie dla współpracy ponadlokalnej w zakresie działalności charytatywnej i kulturowej mieszkańców m. in. poprzez organizację różnego rodzaju wydarzeń i akcji o Promowanie aktywności społecznej mieszkańców, w szczególności w zakresie inicjatyw podkreślających dziedzictwo-historyczno kulturowe regionu <p>11. Poprawa jakości funkcjonowania organizacji pozarządowych</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wsparcie i rozwój działalności istniejących organizacji pozarządowych oraz promowanie „dobrych praktyk”, w tym zakresie o Rozbudowa infrastruktury gminnych domów kultury oraz innych obiektów pełniących rolę centrów kultury. o Wsparcie dla działań o charakterze lokalnym oraz wymiana doświadczeń na poziomie regionalnym w zakresie podejmowanych działań
-------------------	--

Cel operacyjny 2.3: Wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców

<p>Priorytety</p>	<p>12. Rozbudowa infrastruktury proekologicznej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozwój infrastruktury umożliwiającej efektywne segregowanie odpadów o Wsparcie dla modernizacji ogrzewania lokali i wykorzystania do tego celu energii odnawialnej o Wsparcie dla produkcji regionalnej, ekologicznej żywności <p>13. Promowanie zachowań proekologicznych między innymi poprzez kampanie informacyjne</p> <ul style="list-style-type: none"> o Promowanie zdrowego stylu życia, w tym stosowania ekologicznych środków komunikacji o Poprawa jakości opału stosowanego do ogrzewania mieszkań, poprzez informacje, kontrole i wsparcie finansowe oraz stopniowe zastępowanie tej technologii ekologicznymi rozwiązaniami o promowanie zdrowej żywności w placówkach opiekuńczych, oświatowych i innych instytucjach publicznych o Wsparcie i akcje informacyjne na temat prawidłowej utylizacji niebezpiecznych materiałów, w tym dla utylizacji odpadów niebezpiecznych (np. zużyty sprzęt RTV i AGD)
-------------------	---

Cel operacyjny 2.4: Wysoki poziom integracji społecznej z zaakcentowaniem pozytywnych przejawów różnorodności kulturowej i włączeniem mniejszości narodowych w miejscach ich występowania, do życia społecznego regionu

<p>Priorytety</p>	<p>14. Wykorzystanie potencjału współpracy międzynarodowej poprzez rozwój relacji z partnerami zagranicznymi</p> <p>15. Promowanie tolerancji poprzez kampanie informacyjne</p> <p>16. Promocja regionu i wsparcie dla instytucji oraz organizacji zajmujących się zachowaniem dziedzictwa historyczno-kulturowego Opolszczyzny</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozwój instytucji muzeów, oraz konserwacja obiektów zabytkowych o Wsparcie dla organizacji artystycznych promujących wartości kulturowe regionu
-------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> o Organizacja festynów i innych wydarzeń o charakterze integrującym uwzględniających potencjał różnorodności kulturowej mieszkańców regionu
<p>Cel strategiczny 3: Korzystna sytuacja demograficzna regionu, dzięki skutecznym mechanizmom wsparcia rodzin w procesie wychowania i socjalizacji</p>	
<p>Cel operacyjny 3.1: Rozbudowana infrastruktura opieki nad dziećmi i szeroki zakres usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p>	
Priorytety	<p>17. Modernizacja i rozbudowa istniejącej infrastruktury opieki nad dziećmi</p> <ul style="list-style-type: none"> o Modernizacja i budowa nowych placówek zapewniających instytucjonalną opiekę nad dziećmi do lat 2 o Modernizacja i budowa nowych placówek zapewniających instytucjonalną opiekę nad dziećmi między 3-6 rokiem życia o Wsparcie rozwoju psychofizycznego dzieci i młodzieży poprzez utworzenie bezpiecznych terenów rekreacyjnych o Dostosowanie istniejącej infrastruktury dla dzieci i młodzieży do potrzeb osób niepełnosprawnych <p>18. Rozszerzenie oferty istniejących usług wspierających aktywność zawodową rodziców</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozszerzenie opieki nad dziećmi poprzez zwiększenie czasu dostępności opieki w godzinach popołudniowych o Stworzenie kompleksowego planu oferty dla dzieci i młodzieży opracowanej we współpracy z publicznymi jednostkami i organizacjami pozarządowymi o Rozwój oferty rozrywkowej dla dzieci i młodzieży o Dostępność przedszkoli i dowozu do placówki przedszkolnej w okresie wakacji o Poprawa jakości edukacji przedszkolnej poprzez poszerzenie oferty zajęć o Wydłużenie godzin pracy instytucji opieki nad dziećmi (żłobki, przedszkola, punkty przedszkolne itp.) o Wsparcie niepublicznych instytucji oferujących usługi opieki nad dziećmi o Wsparcie dzieci z rodzin, w których rodzic/e emigrują zarobkowo („eurosieroctwo”) o Organizacja półkoloni w czasie wakacji (zajęcia dla dzieci i młodzieży, wypełnienie czasu wolnego w okresie wakacji) <p>19. Działania na rzecz poprawy sytuacji rodziców posiadających dzieci w wieku poniżej dwóch lat oraz kobiet w ciąży w miejscu pracy</p> <ul style="list-style-type: none"> o Przeciwdziałanie dyskryminacji kobiet w ciąży w miejscu pracy oraz wsparcie dla zatrudnienia tych osób o Promowanie zatrudnienia w formie elastycznego czasu pracy dla rodziców posiadających dzieci wieku poniżej dwóch lat o Promowanie inicjatyw skierowanych dla rodziców i umożliwiających godzenie życia rodzinnego i zawodowego np. przedszkola blisko miejsc pracy, poprawa komunikacji itp.
<p>Cel operacyjny 3.2: Dobre warunki życia rodzin, dzięki funkcjonującemu efektywnemu systemowi wsparcia</p>	
Priorytety	<p>20. Zapewnienie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz kulturowej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozbudowa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej skierowanej dla całych rodzin o Rozbudowa ścieżek rowerowych, w sposób zapewniający ich ciągłość i zwiększający bezpieczeństwo użytkowników <p>21. Wsparcie ekonomiczne rodzin poprzez różnego rodzaju ulgi oraz dofinansowania</p> <ul style="list-style-type: none"> o Ulgi dla rodzin na przejazdy komunikacją miejską oraz korzystanie z usług sportowo-rekreacyjnych o Ulgi dla rodzin wielodzietnych dotyczące opłat za miejsca

	<p>w przedszkolach i żłobkach</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wprowadzenie bonów wychowawczych dla rodzin <p>22. Zapewnienie szerokiej oferty usług skierowanych do rodzin</p> <ul style="list-style-type: none"> o Zwiększenie dostępności usług opieki dla małych dzieci (żłobki przedszkola) o Promowanie informacji na temat oferty sportowo-rekreacyjnej regionu, w tym promocja i informacja na temat tras rowerowych o Poprawa dostępności publicznych usług medycznych w zakresie pediatrii i stomatologii <p>23. Monitoring potrzeb rodzin z regionu OF PN2020 oraz profilaktyka i przeciwdziałanie zjawiskom patologicznym</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wsparcie instytucji pomocy społecznej, w zakresie pomocy rodzinom o niskich dochodach lub trudnej sytuacji życiowej o Prowadzenie działań aktywizujących społecznie rodziców, którzy mają trudną sytuację życiową lub są nieporadni życiowo o Prowadzenie monitoringu potrzeb rodzin w zakresie pomocy społecznej o Prowadzenie działań ukierunkowanych na zwalczanie zjawiska przemocy fizycznej i psychicznej w rodzinach oraz prowadzenie działań prewencyjnych w tym zakresie.
<p>Cel operacyjny 3.3: Większa liczba osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie, dzięki istniejącym mechanizmom wsparcia rodzin z małymi dziećmi</p>	
<p>Priorytety</p>	<p>24. Podejmowanie działań informacyjnych, promocyjnych oraz zapewnienie odpowiedniej oferty usług medycznych dla młodych rodzin</p> <ul style="list-style-type: none"> o Promowanie wartości rodzinnych wśród ludzi młodych o Kampanie informacyjne na temat oferty usług i badań profilaktycznych dla dzieci o Zapewnienie dostępności usług medycznych, szczególnie w zakresie medycyny dziecięcej (pediatria) i opieki perinatalnej <p>25. Wsparcie ekonomiczne rodzin już na początkowym etapie ich funkcjonowania</p> <ul style="list-style-type: none"> o Poprawa warunków mieszkaniowych poprzez zwiększenie dostępności tanich mieszkań oraz mieszkań komunalnych o Korzystne warunki kredytowania dla młodych osób zakładających rodziny w zakresie kupna mieszkania o Wsparcie finansowe rodzin planujących założenie rodziny
<p>Cel operacyjny 3.4: Rozwinięta infrastruktura oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego</p>	
<p>Priorytety</p>	<p>26. Zapewnienie dobrej jakości oferty i infrastruktury w zakresie kształcenia ogólnego i przedszkolnego</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wsparcie istniejących przedszkoli oraz innych form wychowania przedszkolnego o Zapewnienie powszechnego dostępu do wysokiej jakości usług świadczonych w ramach poradnictwa edukacyjnego i zawodowego o Wzmocnienie bazy dydaktycznej i naukowej szkół i pałacówek oświatowych. <p>27. Poprawa jakości kształcenia ogólnego i przedszkolnego poprzez wzrost kompetencji kadry oraz zapewnienie wysokiej jakości materiałów dydaktycznych</p> <ul style="list-style-type: none"> o Wsparcie procesu rozwoju wśród uczniów kompetencji kluczowych oraz umiejętności i postaw niezbędnych do funkcjonowania na rynku pracy o Wsparcie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli przy tworzeniu i realizacji procesu dydaktycznego m.in. w zakresie przygotowania ich do zmiany sposobu prowadzenia lekcji, skutecznej realizacji celów podstawy programowej oraz stosowania aktywizujących metod pracy o Zwiększenie współpracy i wymiany doświadczeń pomiędzy nauczycielami;

	<ul style="list-style-type: none"> o Wspieranie rozwoju ucznia młodszego na kolejnych etapach edukacyjnych o Wsparcie edukacji, która umożliwi rozwój indywidualnych predyspozycji i zdolności uczniów
<p>Cel strategiczny 4: Wysoki poziom jakości życia osób z grup o zwiększonym ryzyku wykluczenia społeczno-ekonomicznego, w szczególności osób starszych oraz niepełnosprawnych</p>	
<p>Cel operacyjny 4.1: Wysoki poziom aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, dzięki szerokiemu zakresowi oferty wsparcia tych grup</p>	
Priorytety	<p>28. Rozszerzenie oferty skierowanej do osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> o Organizacja wydarzeń o charakterze międzypokoleniowym o Zapewnienie dostępności do usług medycznych, w szczególności odpowiedniej liczby specjalistów o Zwiększenie dostępności darmowych badań profilaktycznych i promocja zdrowego trybu życia poprzez udostępnienie odpowiedniej infrastruktury o Monitorowanie potrzeb społecznych i organizacja zajęć dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, których potrzeby w tym zakresie zostaną zidentyfikowane (np. bezrobotnych) o Organizacja szkoleń, zajęć (np. terapeutyczne, kulturalno-rozrywkowe, integrujące), dla osób niepełnosprawnych o Organizacja zajęć z doradcą zawodowym oraz szkoleń z zakresu kompetencji zawodowych dla osób bezrobotnych <p>29. Poprawa komfortu życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez modernizację infrastruktury i zapewnienie wsparcia wysoko wykwalifikowanych kadr pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Poprawa jakości komunikacji publicznej i dostosowanie taboru do potrzeb osób niepełnosprawnych o Wsparcie dla rehabilitacji osób niepełnosprawnych o Rozwój infrastruktury opieki nad osobami niepełnosprawnymi o Dalsze kształcenie kadr pomocy społecznej o Rozbudowa infrastruktury ułatwiającej poruszanie się osobom starszym i niepełnosprawnym o Zapewnienie dostosowanego transportu przeznaczonego dla osób niepełnosprawnych (np. bus, autobus)
<p>Cel operacyjny 4.2: Rozwinięta gospodarka senioralna, dzięki istnieniu systemu usług i dóbr ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych, bytowych i zdrowotnych osób starszych</p>	
Priorytety	<p>30. Działania promocyjno-informacyjne na rzecz aktywizacji osób starszych oraz stworzenia warunków do aktywnego udziału tychże osób w życiu społecznym.</p> <ul style="list-style-type: none"> o Stworzenie warunków do aktywnego udziału seniorów w życiu społeczno-kulturalnym regionu, poprzez promocję aktywności kulturalnej oraz skuteczny system informowania seniorów o dostępnych formach aktywności o Promocja aktywności fizycznej wśród osób starszych, w tym promocja i rozbudowa ścieżek rowerowych oraz rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla Seniorów o Stworzenie oferty spędzania czasu wolnego dedykowanej seniorom, uwzględniającej ich preferencje i możliwości o Monitoring potrzeb seniorów oraz bieżące dostosowywanie oferty usług medycznych i kulturalno-rozrywkowych o Promowanie kształcenia zawodowego związanego z usługami srebrnej ekonomii (opiekun osoby starszej, fizjoterapeuta, animator kultury) <p>31. Rozszerzenie oferty usług skierowanej dla osób starszych</p>

	<p>oraz rozbudowa i modernizacja infrastruktury temu służącej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Zwiększenie dostępności do istniejących wydarzeń kulturalno-rozrywkowych poprzez zapewnienie transportu i poprawę jakości komunikacji publicznej, w kontekście potrzeb osób starszych o Modernizacja i rozbudowa infrastruktury dla osób starszych o Rozwój działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz powstanie oddziałów tej instytucji w mniejszych miejscowościach o Stworzenie szerokiej oferty usług dla seniorów uwzględniających zróżnicowanie tej grupy pod względem zamożności ekonomicznej i stanu zdrowia o Zwiększenie oferty kulturalnej dla osób starszych, w tym organizacja spotkań w klubie seniora, wraz z zapewnieniem transportu <p>32. Aktywizacja osób starszych oraz zapewnienie dostępu do usług zwiększających poziom jakości życia tych osób</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozwój opieki geriatrycznej ukierunkowany na poprawę diagnostyki, leczenia i rehabilitacji o Rozwój ekonomii społecznej (np. powstanie spółdzielni socjalnych dla osób 50+) o Rozwój usług opiekuńczych skierowanych do seniorów poprzez budowę nowych domów dziennego pobytu i modernizację już istniejących
<p>Cel operacyjny 4.3: Wysoki poziom aktywności zawodowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych, poprzez dzięki integralności potrzeb społecznych i potrzeb rynku pracy</p>	
<p>Priorytety</p>	<p>33. Promowanie wśród lokalnych pracodawców zatrudnienia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wsparcie lokalnych przedsiębiorstw i gospodarstw rolnych w tym zakresie</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozwój turystyki w regionie i wsparcie zatrudnienia w tym sektorze dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym o Rozwój rolnictwa w regionie i wsparcie zatrudnienia w tym sektorze dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym o Wsparcie przedsiębiorców zatrudniających osoby niepełnosprawne o Współpraca instytucji rynku pracy z przedsiębiorstwami <p>34. Podniesienie poziomu kompetencji i konkurencyjności na rynku pracy osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym</p> <ul style="list-style-type: none"> o Szkolenia zawodowe oraz kursy przekwalifikowujące dla bezrobotnych osób, w tym zajęcia uwzględniające potrzeby osób w wieku 45/50+ oraz osób niepełnosprawnych o Kursy zawodowe uwzględniające potrzeby rynku pracy prowadzone przez szkoły zawodowe o Rozwój ekonomii społecznej (powstanie spółdzielni socjalnych zrzeszających osoby z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym np. osoby niepełnosprawne, starsze) o Szkolenia i kursy zawodowe dla osób niepełnosprawnych
<p>Cel operacyjny 4.4: Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, w tym dobra dostępność usług z zakresu pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej</p>	
<p>Priorytety</p>	<p>35. Rozszerzenie oferty pomocy społecznej oraz dostosowanie jej</p>

	<p>do aktualnych potrzeb mieszkańców OF PN2020</p> <ul style="list-style-type: none"> o Zapewnienie bezpłatnego dostępu do opieki psychologicznej w ramach instytucji pomocy społecznej o Zapewnienie bezpłatnego wsparcia w zakresie doradztwa prawnego dla osób potrzebujących, w szczególności dla bezrobotnych, osób starszych i niepełnosprawnych o Wsparcie i aktywizacja społeczna osób zajmujących się/opiekujących osobami niepełnosprawnymi i niesamodzielnymi o Organizacja warsztatów dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze o Prowadzenie terapii dla osób dotkniętych problemem uzależnień o Szkolenie kadr pomocy społecznej w zakresie psychologii oraz prawa <p>36. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury pomocy społecznej</p> <ul style="list-style-type: none"> o Rozwój infrastruktury dla dzieci niepełnosprawnych i poradnictwa/wsparcia dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi o Modernizacja obiektów infrastruktury pomocy społecznej, w tym w zakresie przystosowania dla osób niepełnosprawnych o Rozwój instytucji mieszkań chronionych i mieszkań socjalnych poprzez wsparcie finansowe i lokalowe, w tym zakresie jednostek pomocy społecznej oraz organizacji pożytku publicznego
--	---

Spis wskaźników wdrażania

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa ¹⁰	Wartość docelowa
Cel strategiczny 1: Ograniczone zjawisko emigracji zarobkowej wymuszonej sytuacją regionu, dzięki wysoko rozwiniętej przedsiębiorczości mieszkańców oraz infrastrukturze pozwalającej na wykorzystanie warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu	Poziom stopy bezrobocia	%	17,1%	12,82%
	Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	%	8,7%	7,5%
Cel operacyjny 1.1: Wystarczająca liczba oraz wysoka jakość miejsc pracy w regionie	Liczba miejsc noclegowych	szt.	663	830
	Noclegi udzielone turystom polskim i zagranicznym	szt.	57570	63327

¹⁰ BDL GUS 2014r. – średnia lub sumaryczna (w zależności od wskaźnika) wartość dla całego OF PN2020

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa¹⁰	Wartość docelowa
	Liczba spółdzielni zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	168	210
	Liczba spółek handlowych zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	1016	1270
	Liczba spółek cywilnych zarejestrowanych w rejestrze REGON	szt.	1287	1610
Cel operacyjny 1.2: Efektywne mechanizmy wsparcia osób kończących edukację, w tym promowania zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Udział osób fizycznych, prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	%	10%	12%
Cel operacyjny 1.3: Kierunki kształcenia zawodowego dostosowane do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnione warunki do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego	Liczba nowych kierunków kształcenia w szkołach zawodowych na terenie OFPN2020	szt.	-	10
	Liczba przedsiębiorców współpracujących ze szkołami zawodowymi	szt.	-	40
Cel strategiczny 2: Wysoki poziom atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu, dzięki silnemu kapitałowi społecznemu	Liczba aktywnych stowarzyszeń, fundacji, innych organizacji społecznych na 10.000 mieszkańców	szt./10000 os.	33	41
Cel operacyjny 2.1: Wysoki poziom świadomości przedsiębiorców w zakresie społecznej odpowiedzialności biznesu oraz istniejąca przestrzeń dla aktywności środowisk biznesowych w życiu społecznym regionu	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z JST na rzecz społeczności lokalnych	szt.	-	36

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa¹⁰	Wartość docelowa
Cel operacyjny 2.2: Dobrze funkcjonujące organizacje pozarządowe, w tym instytucje otoczenia biznesu, instytucje charytatywne oraz instytucje o działalności kulturowej, których działalność stanowi wsparcie dla działalności władz samorządowych	Liczba uczestników imprez zorganizowanych przez domy, ośrodki kultury, kluby i świetlice	os.	269613	337016
Cel operacyjny 2.3: Wysoki poziom świadomości ekologicznej mieszkańców	Odsetek gospodarstw domowych segregujących odpady	%	-	33%
Cel operacyjny 2.4: Wysoki poziom integracji społecznej z zaakcentowaniem pozytywnych przejawów różnorodności kulturowej i włączeniem mniejszości narodowych w miejscach ich występowania, do życia społecznego regionu	Liczba członków kół i klubów	os.	4271	5338
Cel strategiczny 3: Korzystna sytuacja demograficzna regionu, dzięki skutecznym mechanizmom wsparcia rodzin w procesie wychowania i socjalizacji	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	liczba urodzeń/1000 os.	-2,2	0,5
Cel operacyjny 3.1: Rozbudowana infrastruktura opieki nad dziećmi i szeroki zakres usług wspierających aktywność zawodową rodziców	Liczba żłobków (z oddziałami i klubami)	szt.	17	22
	Liczba przedszkoli	szt.	89	98
	Liczba miejsc w w żłobkach	szt.	554	700
	Liczba miejsc w przedszkolach	szt.	7461	8200
Cel operacyjny 3.2: Dobre warunki życia rodzin, dzięki funkcjonującemu efektywnemu systemowi wsparcia	udział dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku	szt.	27,5%	22%

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa¹⁰	Wartość docelowa
Cel operacyjny 3.3: Większa liczba osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie, dzięki istniejącym mechanizmom wsparcia rodzin z małymi dziećmi	Małżeństwa na 1000 ludności	liczba zawartych małżeństw/1000 os.	4,84	5,32
Cel operacyjny 3.4: Rozwinięta infrastruktura oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego	Współczynnik solaryzacji brutto w szkołach podstawowych	%	91,1	93
	Współczynnik solaryzacji brutto w szkołach gimnazjalnych	%	93,5	97
Cel strategiczny 4: Wysoki poziom jakości życia osób z grup o zwiększonym ryzyku wykluczenia społeczno-ekonomicznego Wysoki poziom jakości życia osób z grup o zwiększonym ryzyku wykluczenia społeczno-ekonomicznego, w szczególności osób starszych oraz niepełnosprawnych	Miejsca w stacjonarnych zakładach pomocy społecznej	os.	1707	2135
Cel operacyjny 4.1: Wysoki poziom aktywności społecznej osób starszych i niepełnosprawnych oraz bezrobotnych, dzięki szerokiemu zakresowi oferty wsparcia tych grup	Liczba zorganizowanych szkoleń dla osób bezrobotnych	szt.	-	70
	Liczba zorganizowanych zajęć terapeutycznych, kulturalno-rozrywkowych, integrujących dla osób niepełnosprawnych	szt.	-	70

Cel strategiczny/operacyjny	Wskaźnik	Jednostka	Wartość początkowa ¹⁰	Wartość docelowa
	Udział taboru komunikacji publicznej dostosowanego do potrzeb osób niepełnosprawnych w liczbie pojazdów ogółem	%	- (woj. opolskie 70%)	82%
Cel operacyjny 4.2: Rozwinięta gospodarka senioralna, dzięki istnieniu systemu usług i dóbr ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych, bytowych i zdrowotnych osób starszych	Liczba miejsc w zakładach opiekuńczo-leczniczych	szt.	231	289
Cel operacyjny 4.3: Wysoki poziom aktywności zawodowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych, dzięki integralności potrzeb społecznych i potrzeb rynku pracy	Udział zarejestrowanych bezrobotnych w wieku powyżej 45 lat w liczbie zarejestrowanych bezrobotnych ogółem	%	39%	25%
	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych niepełnosprawnych	os.	850	638
Cel operacyjny 4.4: Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej, w tym dobra dostępność usług z zakresu pomocy społecznej, prawnej oraz terapeutycznej	Liczba domów dziennego pobytu	szt.	3	14

11. Załącznik nr 2 – Analiza SWOT i problemowa dla gmin i powiatów OF PN2020

11.1. Analiza powiatów OF PN2020

11.1.1. Powiat nyski

Tabela 44 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego powiatu nyskiego

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Kapitał ludzki – wykształceni ludzie – Położenie geograficzne – góry, jeziora, stoki narciarskie, bliskość granicy – Dobre zaplecze edukacyjne, odpowiednio wyposażone, wyższa szkoła zawodowa – Ciekawa oferta turystyczna – imprezy ponadregionalne – Rozwinięta turystyka rowerowa (kluby kolarskie) – Obecność domu kultury oraz boiska „Orlik” w każdej gminie – Potencjał lokalowy – część obiektów jest niewykorzystana, można przeznaczyć je na potrzeby przedszkoli, pomocy społecznej, służby zdrowia – Duży potencjał i doświadczenie organizacji pozarządowych – Umiejętność pozyskiwania środków zewnętrznych przez instytucje samorządowe – Łądownisko dla śmigłowców ratowniczych przy szpitalu 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak miejsc pracy – Brak zakładów produkcyjnych – Brak inwestorów – Brak dostosowania oferty edukacyjnej kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy – Bariery architektoniczne w miejscach publicznych – Brak mieszkań socjalnych i komunalnych – Niewystarczająca liczba ścieżek rowerowych i pieszych – Niedostateczna liczba żłobków i przedszkoli – Ograniczone środki w budżetach samorządów – Nie ma chętnych do korzystania z obiektów sportowych i kulturowych – Bariery komunikacyjne, ograniczone możliwości transportu publicznego

Źródło: Opracowanie własne

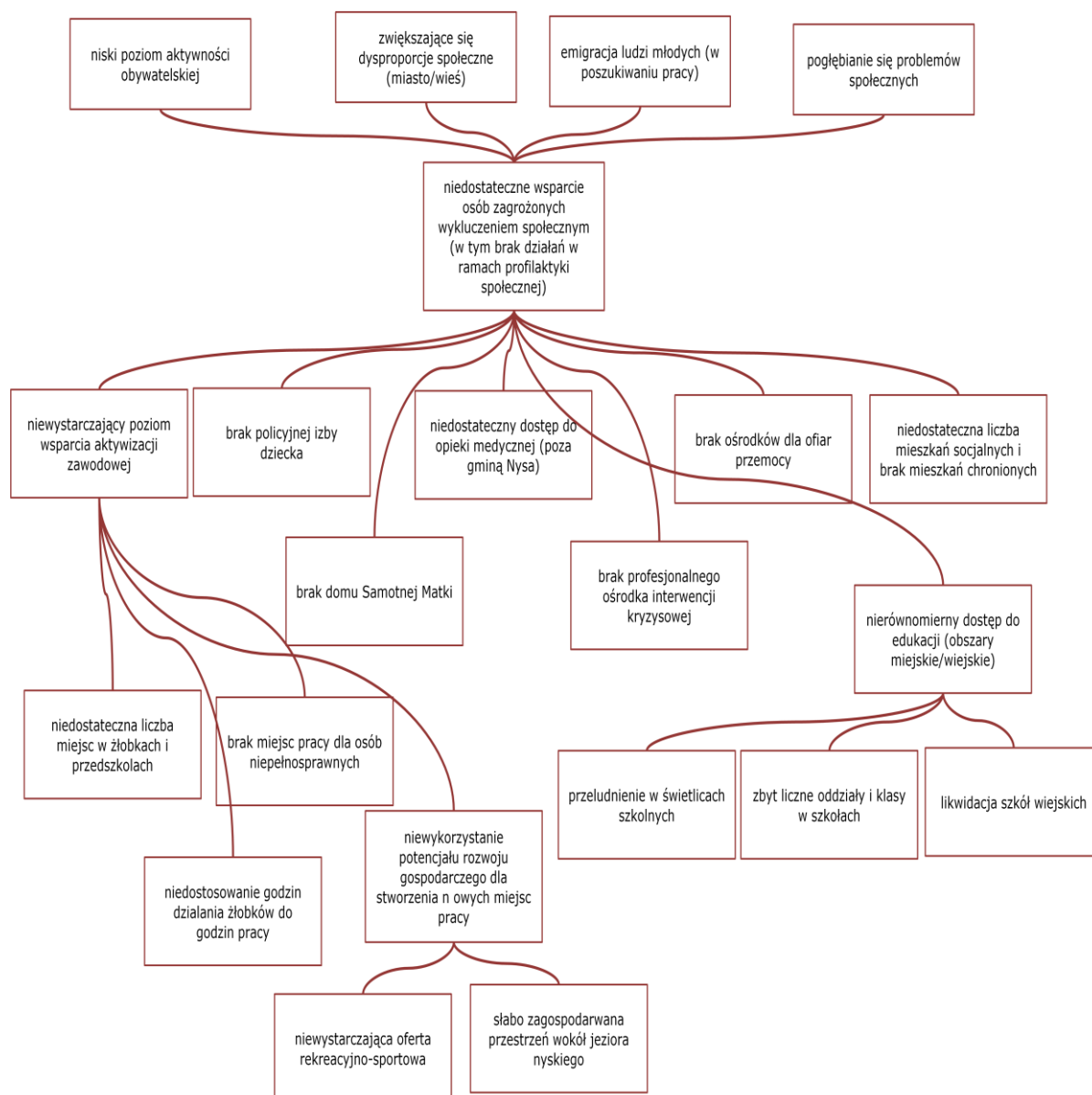
Tabela 45 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego powiatu nyskiego

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Nowe inwestycje, powstawanie przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy – Poprawa infrastruktury drogowej, transportu i komunikacji miejskiej – Promocja zdrowia, szansa na zrównoważone starzenie się społeczeństwa – Zwiększenie dostępności do lekarzy specjalistów – Tereny inwestycyjne, strefa ekonomiczna 	<ul style="list-style-type: none"> – Zmniejszenie liczby osób aktywnych zawodowo – Nieefektywny system finansowania pomocy społecznej – Emigracja zarobkowa – Ubożenie społeczeństwa – Zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych – Wysoki poziom bezrobocia

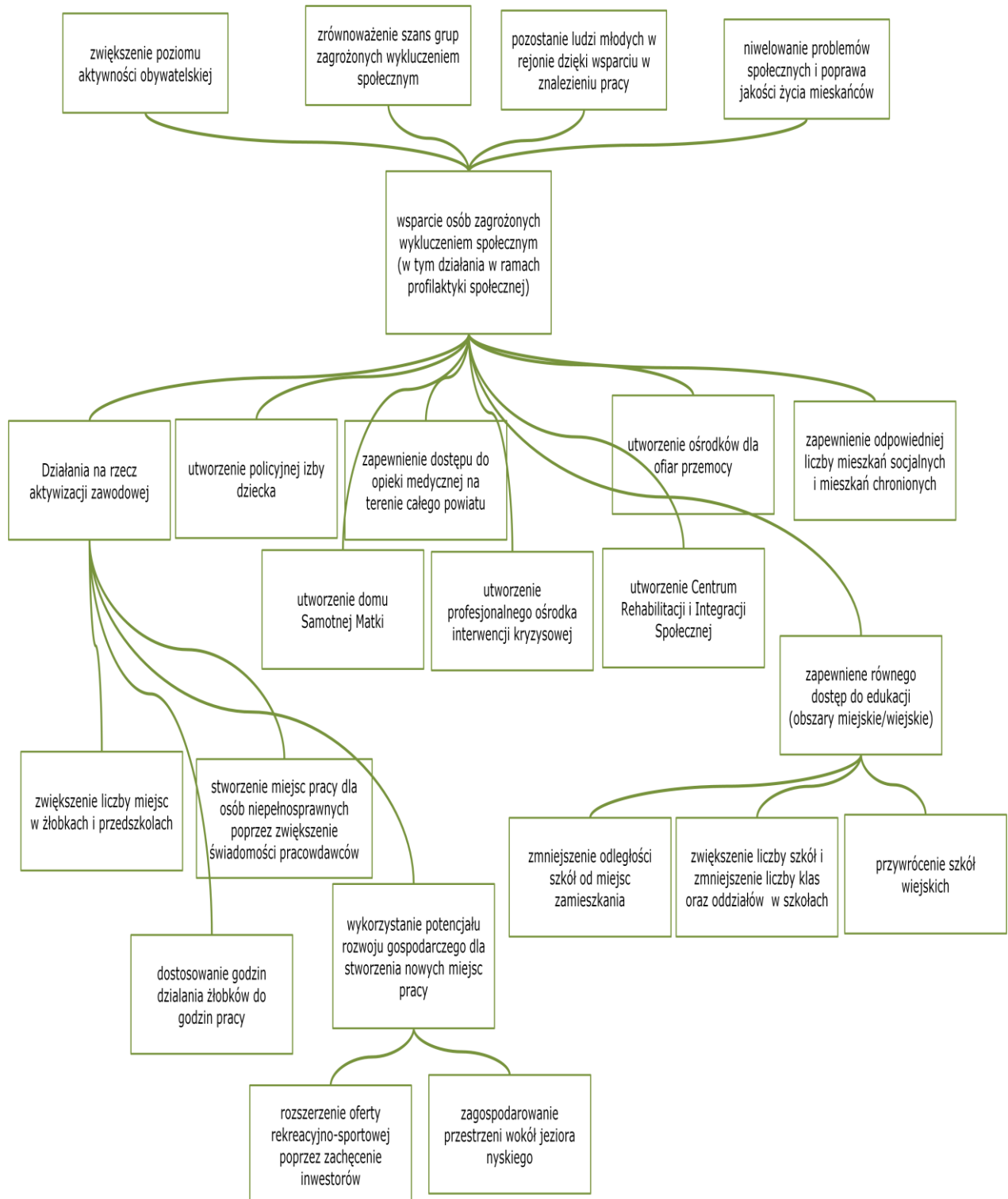
<ul style="list-style-type: none"> - Polityka prorodzinna - Programy aktywizujące seniorów - Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb rynku pracy - MDM i inne programy rządowe - Pozyskiwanie środków zewnętrznych - Racjonalne wydawanie środków pomocy społecznej - Możliwości angażowania bezrobotnych, promocja idei wolontariatu - Zwiększająca się liczba turystów 	<ul style="list-style-type: none"> - Duża konkurencja na rynku turystycznym
--	--

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 11 Drzewo problemów dla p. nyskiego

Rysunek 12 Drzewo celów dla p. nyskiego

11.1.2. Powiat prudnicki

Tabela 46 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego powiatu prudnickiego

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie geograficzne (ukształtowanie terenu, klimat, bliskość granicy z Czechami) - Dobrze rozwinięta infrastruktura edukacyjna - Dobrze rozwinięte rolnictwo - dobra jakość gleb z wysokim poziomem efektywności - Duży zasób terenów pod inwestycje - Przynależność do OF PN2020 - Położenie przygraniczne, dwujęzyczność części mieszkańców - Bogactwo historyczno-kulturowe - Baza obiektów sportowych i rekreacyjnych - Wysoka kultura organizacyjna i efektywność działań istniejących podmiotów pomocy społecznej - Instytucje Otoczenia Biznesu - Dobre warunki do rozwijania produktów lokalnych - Aktywne organizacje pozarządowe działające w obszarze socjalno-społecznym - Rozwijające się podmioty ekonomii społecznej - Fundusz pożyczkowy oraz system regrantingu dla podmiotów działających w obszarze pożytku publicznego 	<ul style="list-style-type: none"> - Słaba infrastruktura służby zdrowia - Zbyt małe fundusze na programy aktywizujące bezrobotnych - Niewystarczająca infrastruktura pomocy społecznej - Mała liczba miejsc pracy - Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej - Słaba komunikacja pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego - Konieczność modernizacji niektórych obiektów sportowo-rekreacyjnych - Zły stan techniczny niektórych budynków oświaty - Zbyt mało inwestorów - Mała liczba zakładów produkcyjnych - Za mała liczba miejsc w żłobkach i przedszkolach - Znaczące nasilenie emigracji, głównie o charakterze zarobkowym - Niedostateczny rozwój sieci ciepłowniczej, gazowej i kanalizacyjnej, szczególnie na terenach wiejskich - Niedostateczna komunikacja w zakresie łączności (sieci komórkowe, Internet szerokopasmowy) - Zbyt mało mieszkań komunalnych

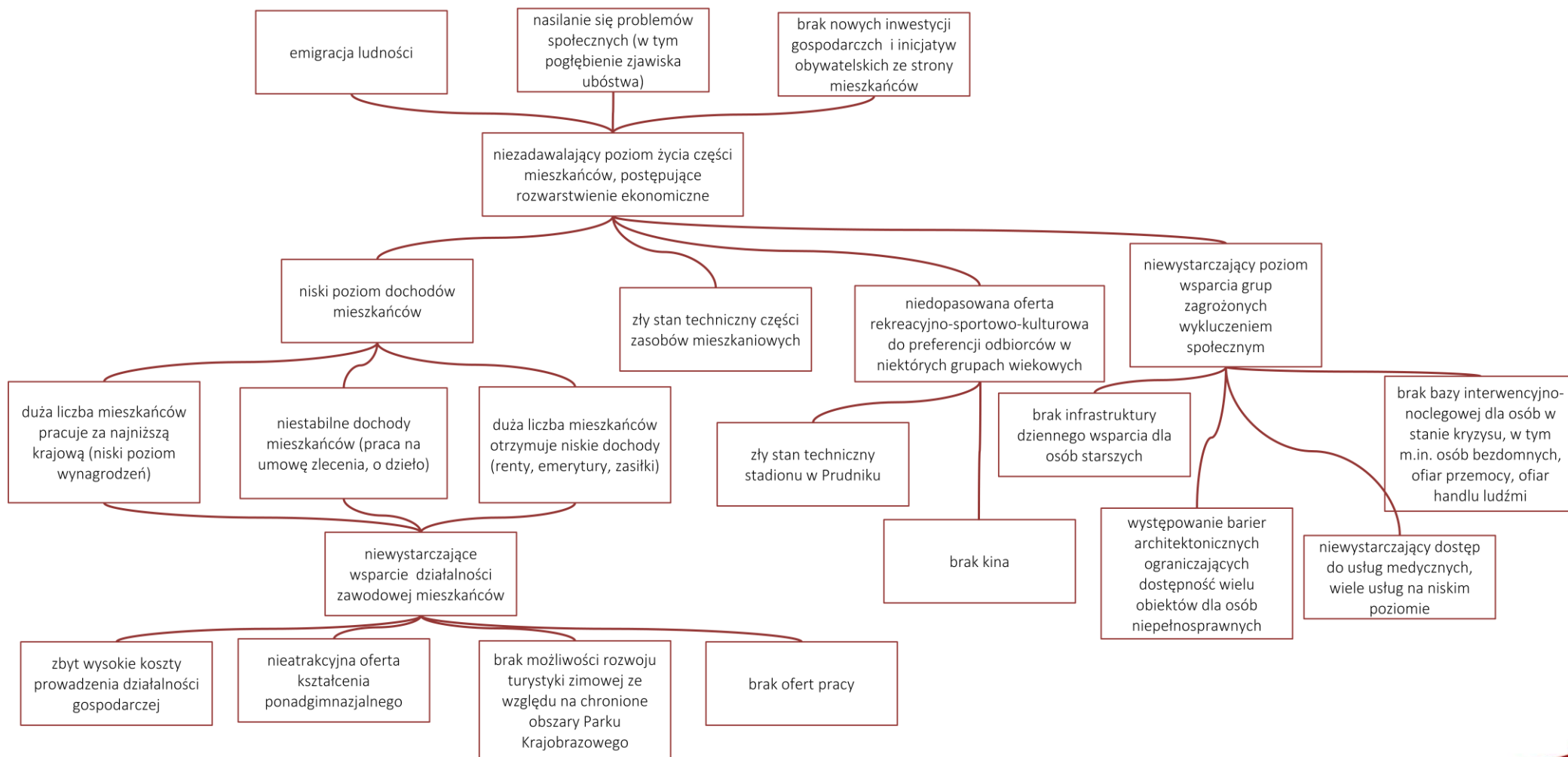
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 47 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego powiatu prudnickiego

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój turystyki przy wykorzystaniu środków unijnych i krajowych - Rozwój szkolnictwa zawodowego - Rozwój przetwórstwa rolno- spożywczego - Możliwość pozyskania inwestorów zagranicznych i krajowych - Potencjał współpracy z Partnerami z zagranicy - Powstanie nowych przedsiębiorstw - Aktywizacja seniorów - Możliwość pozyskania środków dotacyjnych unijnych i krajowych - Rozwój rolnictwa ekologicznego - Rozwój społeczeństwa obywatelskiego - Powstawanie nowych, rozwój i profesjonalizacja istniejących organizacji pozarządowych działających lokalnie - Tworzenie nowych oraz rozwój istniejących podmiotów ekonomii społecznej - Wprowadzenie mechanizmów rozwoju lokalnego kierowanego społecznie 	<ul style="list-style-type: none"> - Dalszy postępujący proces emigracji zarobkowej - Mniejsza liczba kontraktów z NFZ oraz niski poziom dostępności do lekarzy specjalistów - Brak współpracy między gminami OF PN2020 - Słaba infrastruktura komunikacyjna pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego - Wzrost liczby rodzin zastępczych - Wzrost liczby osób niepełnosprawnych - Brak wystarczającego wsparcia, w tym wystarczających narzędzi do aktywizacji osób niepełnosprawnych, wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem, przy tendencji wzrostowej ich liczby - Niestabilne prawo na poziomie wojewódzkim i krajowym - Wysoka konkurencyjność podmiotów spoza OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne

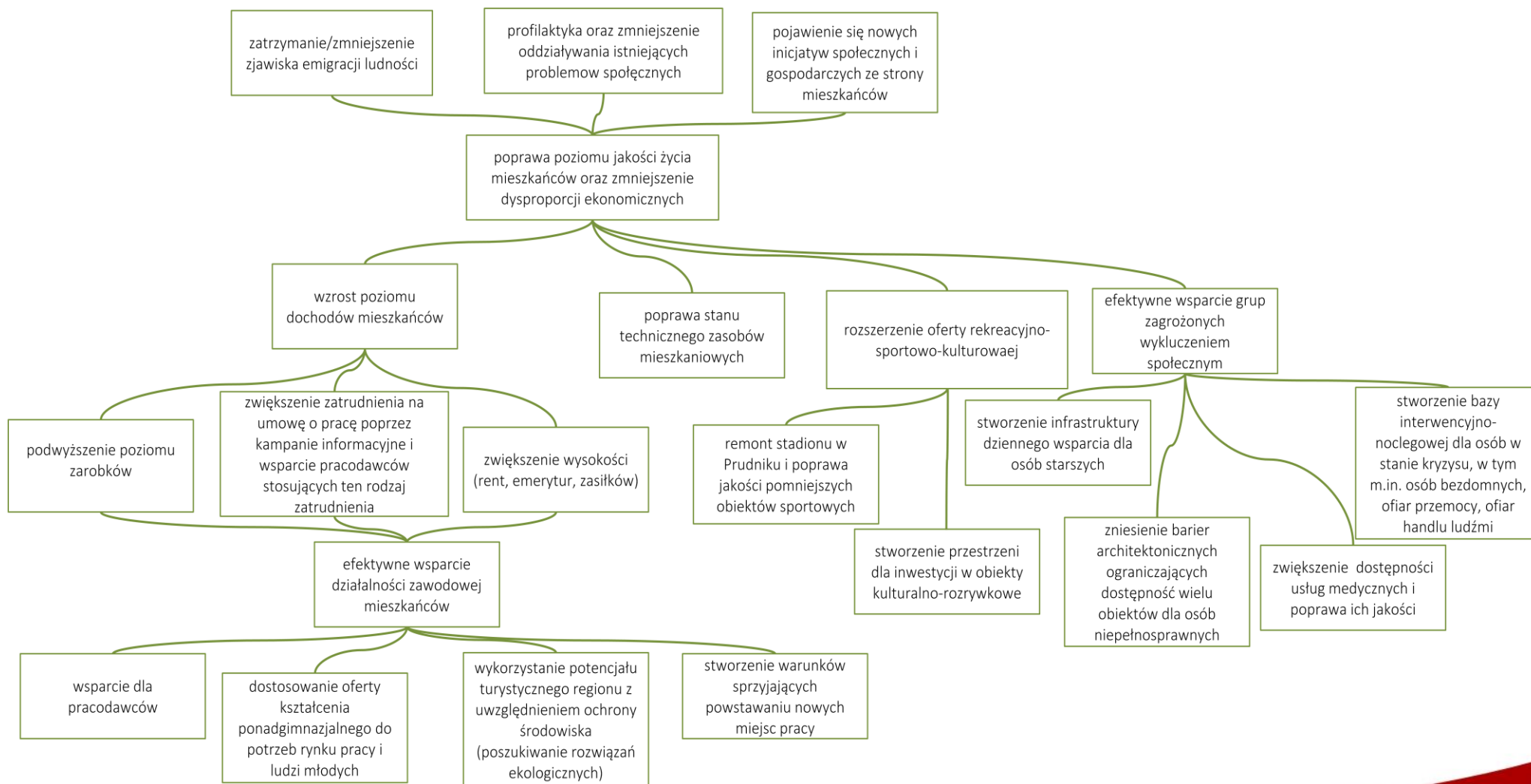
Rysunek 13 Drzewo problemów dla p. prudnickiego

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 14 Drzewo celów dla p. prudnickiego

Źródło: Opracowanie własne

11.1.3. Powiat głubczycki

Tabela 48 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego powiatu głubczyckiego

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Kapitał ludzki w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym - Wielonarodowościowość - Atrakcyjność turystyczna regionu - Rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej - Przynależność do OF PN2020 - Tereny atrakcyjne rolniczo 	<ul style="list-style-type: none"> - Niska aktywność społeczna - Brak liderów społecznych - Niewielka liczba organizacji pozarządowych - Mała liczba inwestycji o charakterze gospodarczym - Mała liczba miejsc pracy - Niska efektywność aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych

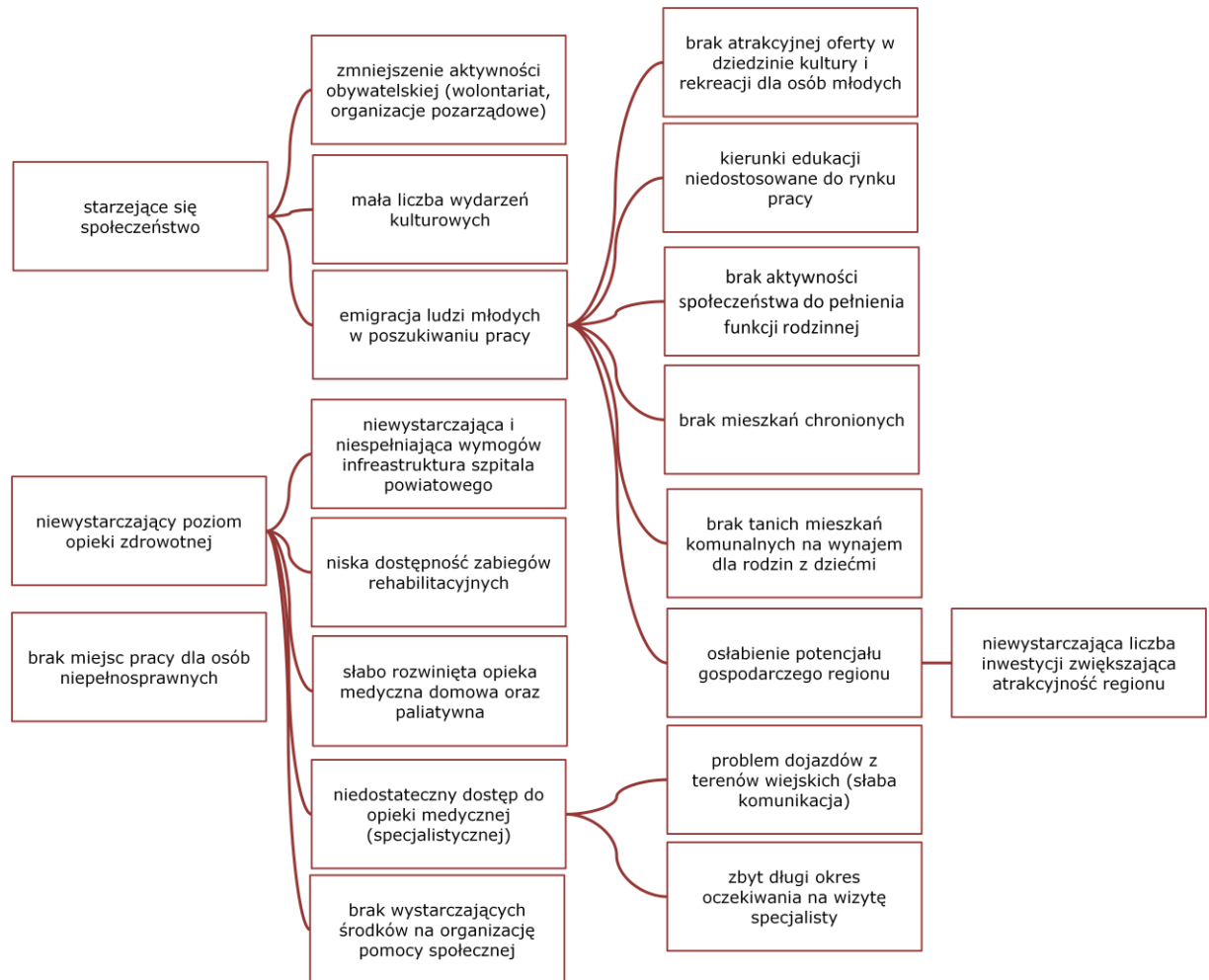
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 49 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego powiatu głubczyckiego

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Pozyskiwanie zewnętrznych środków rozwojowych, w tym funduszy z Unii Europejskiej - Rozwój rolnictwa - Partnerstwo ponadlokalne stwarzające nowe możliwości w zakresie wytyczania kierunków i realizacji celów strategicznych - Nowe inwestycje gospodarcze - Rozwój turystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - Nieefektywna polityka państwa w zakresie pomocy społecznej i służby zdrowia - Zmienność celów i priorytetów polityki rozwoju - Starzejące się społeczeństwo - Emigracja ludności w wieku produkcyjnym

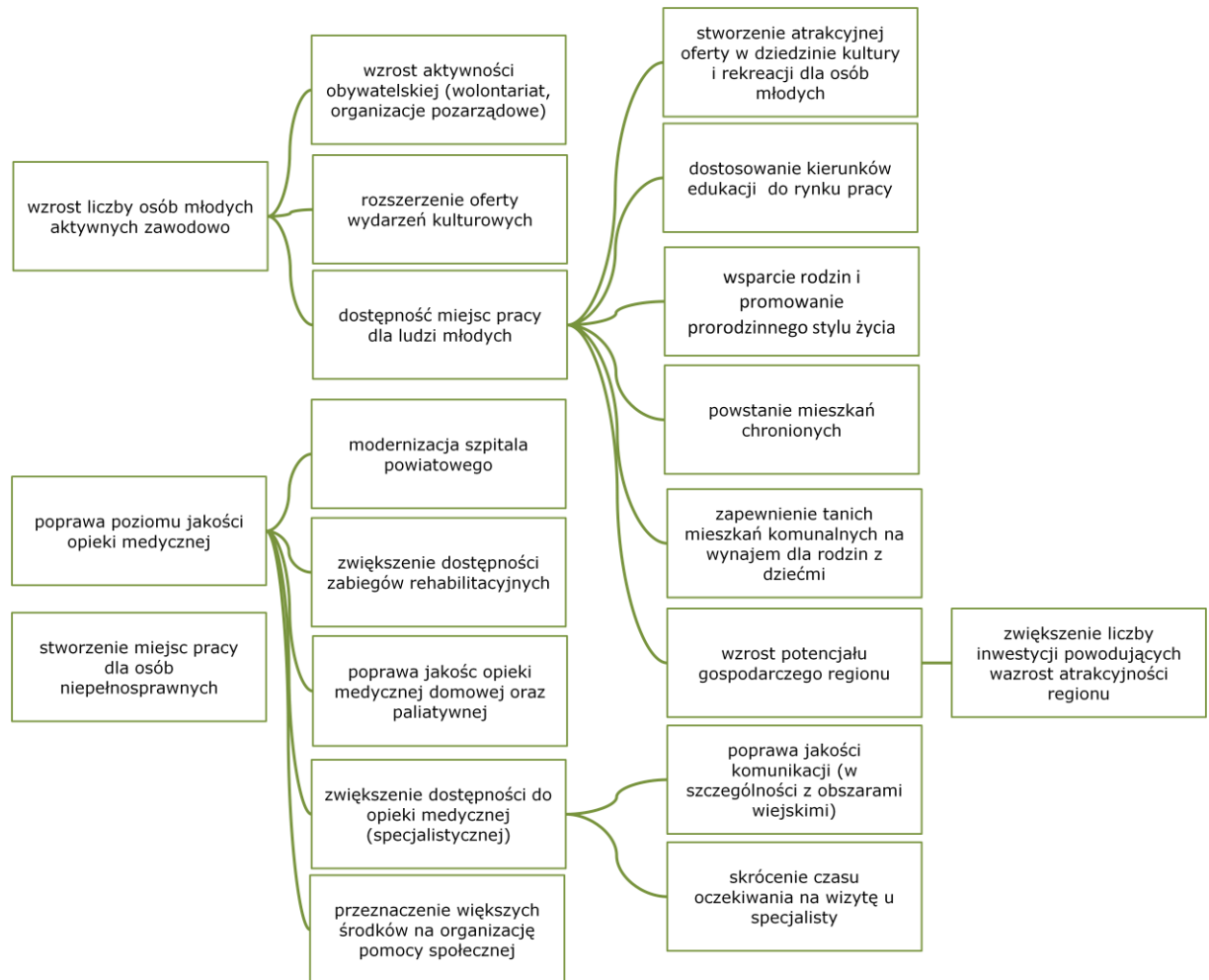
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 15 Drzewo problemów dla p. głubczyckiego

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 16 Drzewo celów dla p. Głubczyckiego

Źródło: Opracowanie własne

11.2. Analiza gmin OF PN2020

11.2.1. Gmina Biała

Tabela 50 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Biała

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Wysoko rozwinięte rolnictwo - Atrakcyjne położenie geograficzne - Członkostwo w OF PN2020 - Potencjał turystyczny - Różnorodność narodowościowa mieszkańców - Obecność drobnych zakładów przemysłowych - Dziedzictwo kulturowo-historyczne (np. renesansowy zamek) 	<ul style="list-style-type: none"> - Zły stan dróg - Brak przemysłu przetwórczego - Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców - Brak nowych inwestycji - Zmniejszenie dostępu do opieki medycznej - Brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych - Niedostosowane do potrzeb rynku szkolnictwo zawodowe

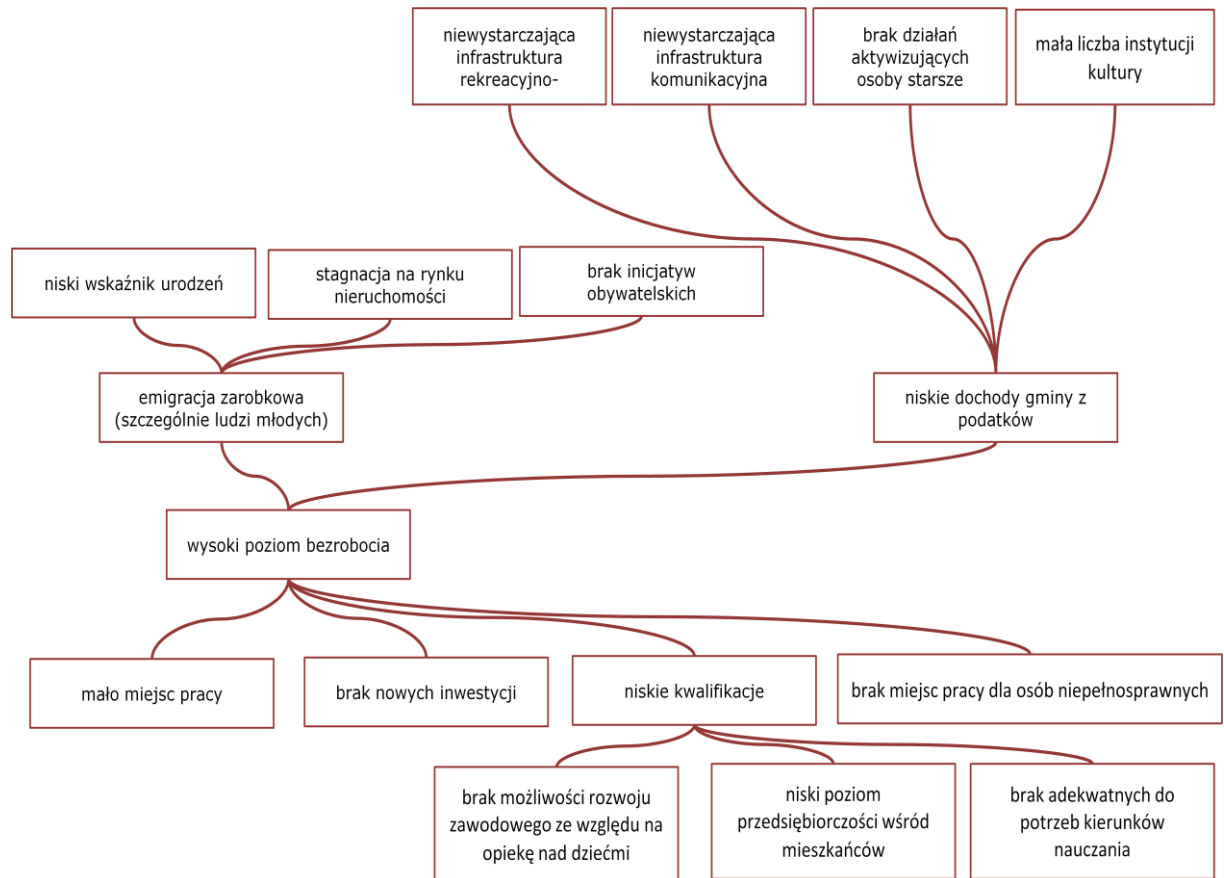
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 51 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Biała

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 - Umiejętne wykorzystanie istniejących Partnerstw i nawiązywanie nowych - Rozwój przemysłu rolno-przetwórczego - Rozwój współpracy transgranicznej 	<ul style="list-style-type: none"> - Wysokie bezrobocie - Postępujący proces emigracji ludności (w celach zarobkowych) - Częste zmiany w przepisach prawa - Ograniczenie możliwości rozwoju na obszarach chronionych - Zmniejszenie dynamiki budownictwa mieszkalnego, coraz mniejsza liczba inwestycji deweloperskich

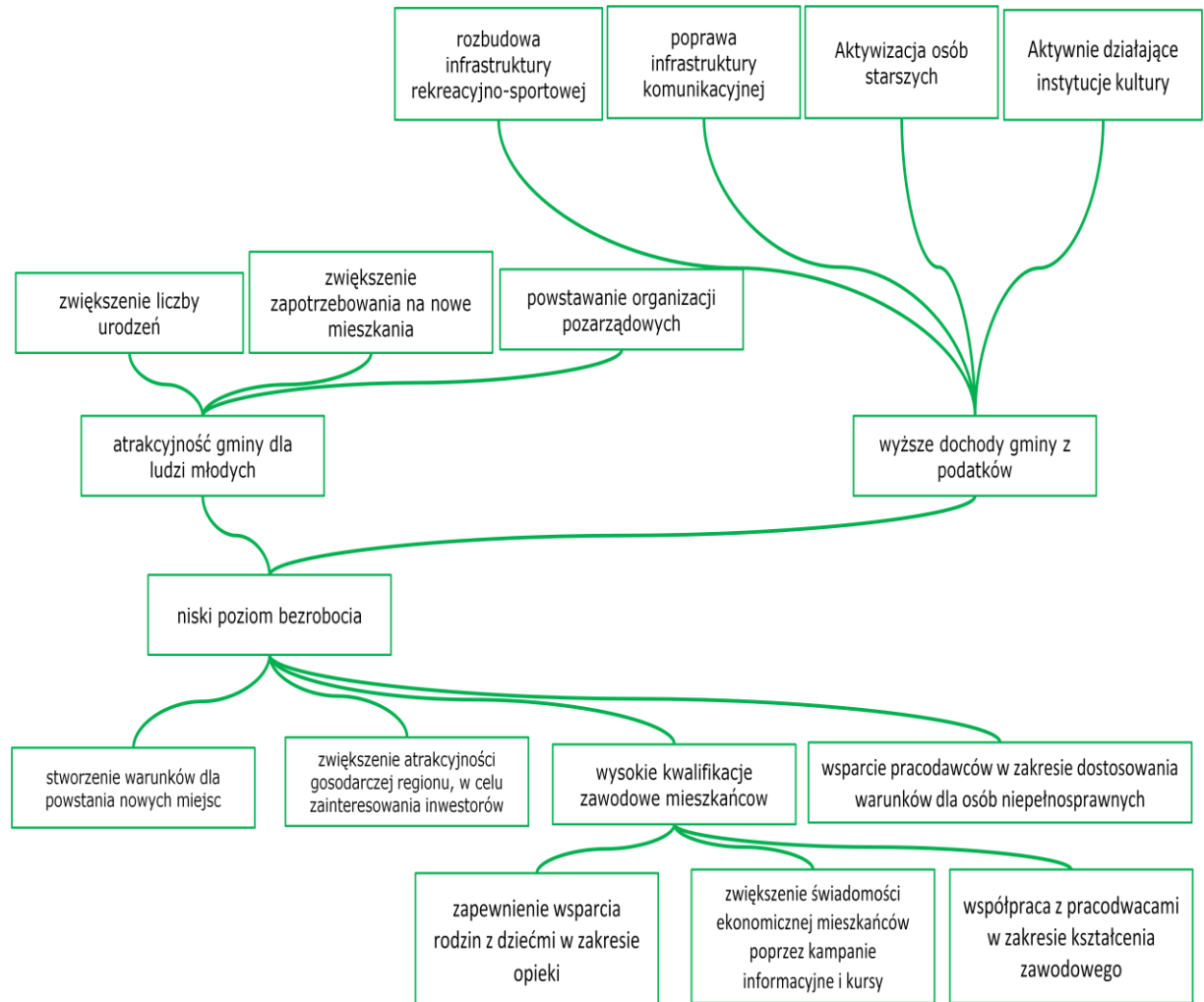
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 17 Drzewo problemów dla gminy Biała

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 18 Drzewo celów dla gminy Biała

Źródło: Opracowanie własne

11.2.2. Gmina Branice

Tabela 52 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Branice

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Dobrze rozwinięta baza domów pomocy społecznej – Czysty i zdrowy klimat – Duża liczba żłobków, przedszkoli – Rozwój agroturystyki – Możliwość wykorzystania zalewu, w celach turystycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak miejsc pracy – Brak mieszkań socjalnych – Brak ośrodków kultury – Położenie geograficzne – daleko od miast – Brak specjalistycznej opieki zdrowotnej – Brak miejsc noclegowych – Transport publiczny – Zły stan dróg – Brak ścieżek rowerowych

Źródło: Opracowanie własne

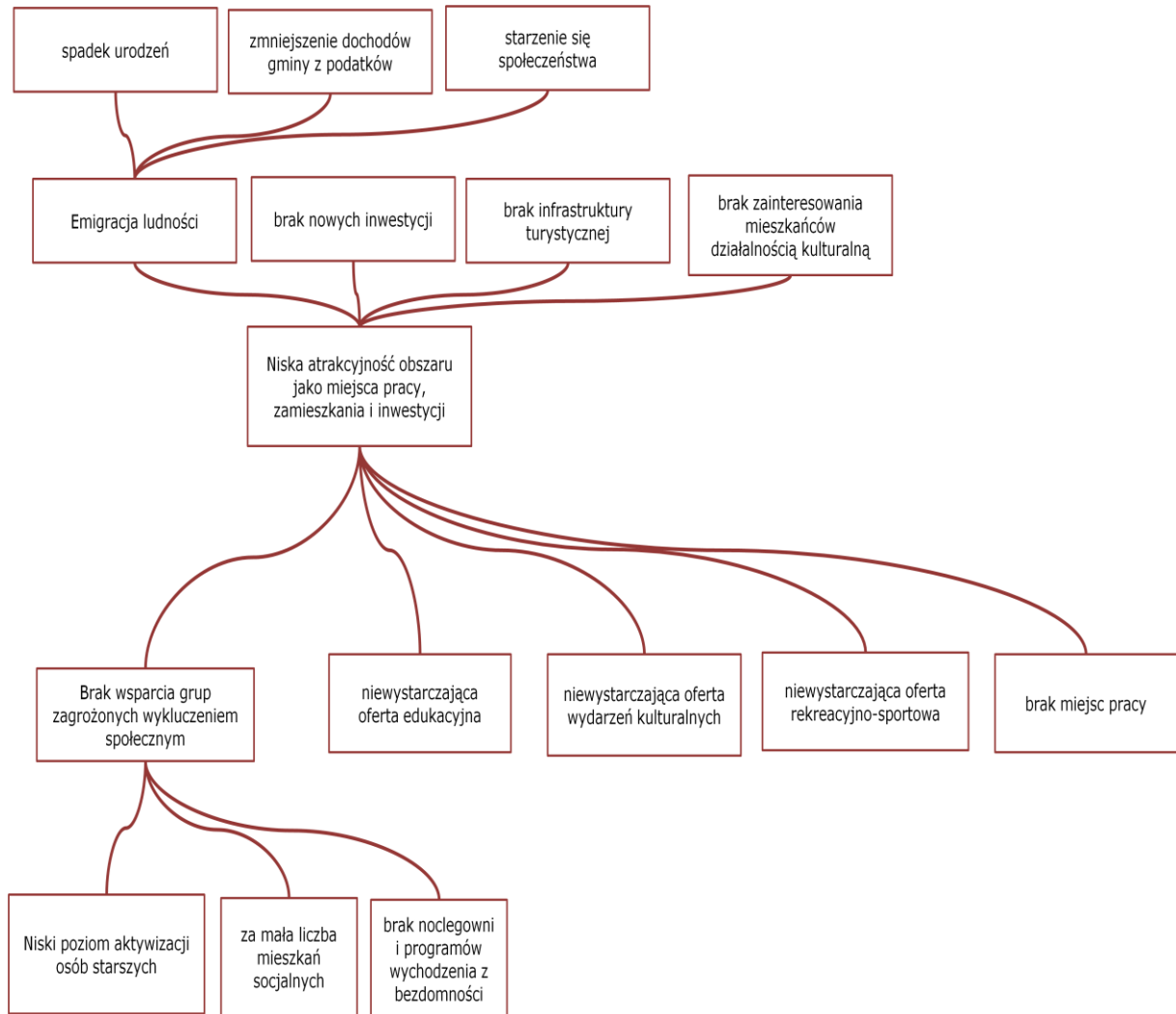
Tabela 53 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Branice

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Zwiększająca się popularność agroturystyki – Pozyskiwanie środków zewnętrznych – Położenie geograficzne blisko Czech – Zainteresowanie obszarem przez inwestorów zagranicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – Migracje osób w wieku produkcyjnym do dużych miast i za granicę – Wykup ziemi przez obcokrajowców – Starzenie się społeczeństwa – Brak turystyki

Źródło: Opracowanie własne

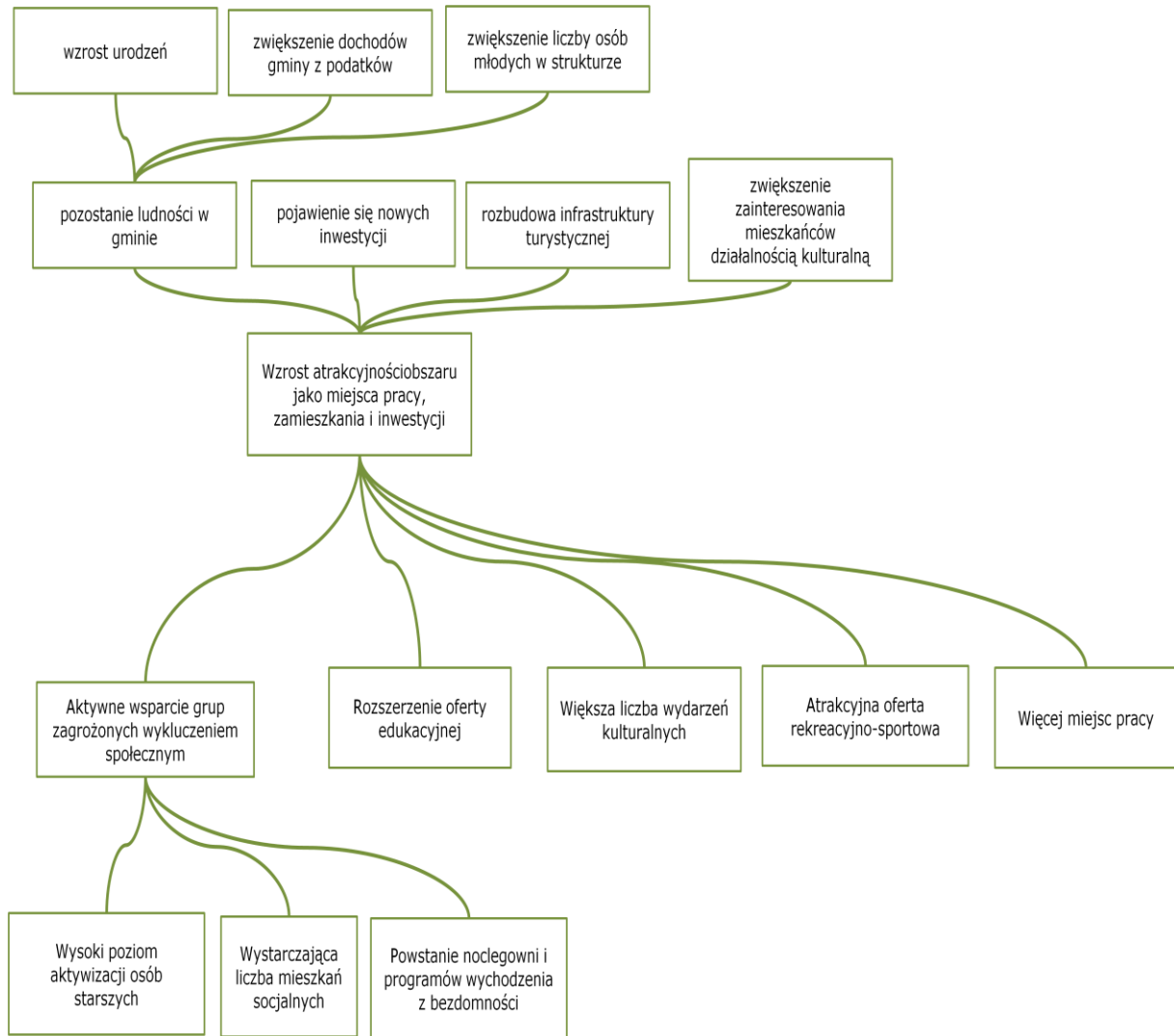

Rysunek 19 Drzewo problemów dla gminy Branice

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 20 Drzewo celów dla gminy Branice

Źródło: Opracowanie własne

11.2.3. Gmina Głubczyce

Tabela 54 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Głubczyce

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Funkcjonujące na terenie gminy przedsiębiorstwa - Przynależność do OF PN2020 - Tereny korzystne dla rolnictwa - Położenie blisko granicy czeskiej - Czyste środowisko - Rozwinięta infrastruktura sportowa 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak komunikacji publicznej - Brak pasażerskich połączeń kolejowych - Malejąca liczba ludności - Duże zróżnicowanie poziomu jakości życia pomiędzy miastem a mniejszymi miejscowościami - Brak opieki instytucjonalnej dla dorosłych osób niepełnosprawnych - Słabo rozwinięta infrastruktura pomocy społecznej (poza miastem Głubczyce) - Nieatrakcyjna infrastruktura szkolna (budynki wymagające remontu, zła jakość wyposażenia) - Słabo rozwinięta opieka medyczna

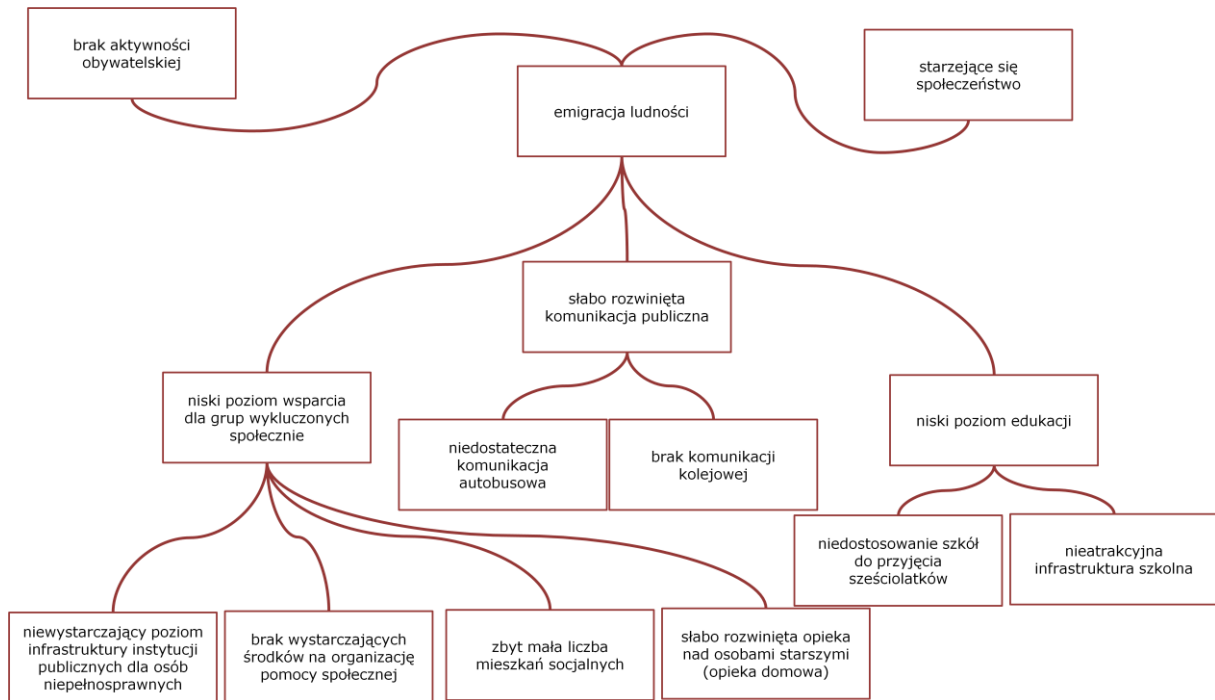
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 55 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Głubczyce

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Bogata historia i dziedzictwo kulturowe regionu - Atrakcyjność turystyczna regionu - Pozyskiwanie zewnętrznych środków rozwojowych, w tym funduszy z Unii Europejskiej - Rozwój agroturystyki 	<ul style="list-style-type: none"> - Starzejące się społeczeństwo - Odległość od większych aglomeracji miejskich - Emigracja ludności w wieku produkcyjnym - Zmiany prawne związane z edukacją i konieczność dostosowania obiektów do nowych przepisów

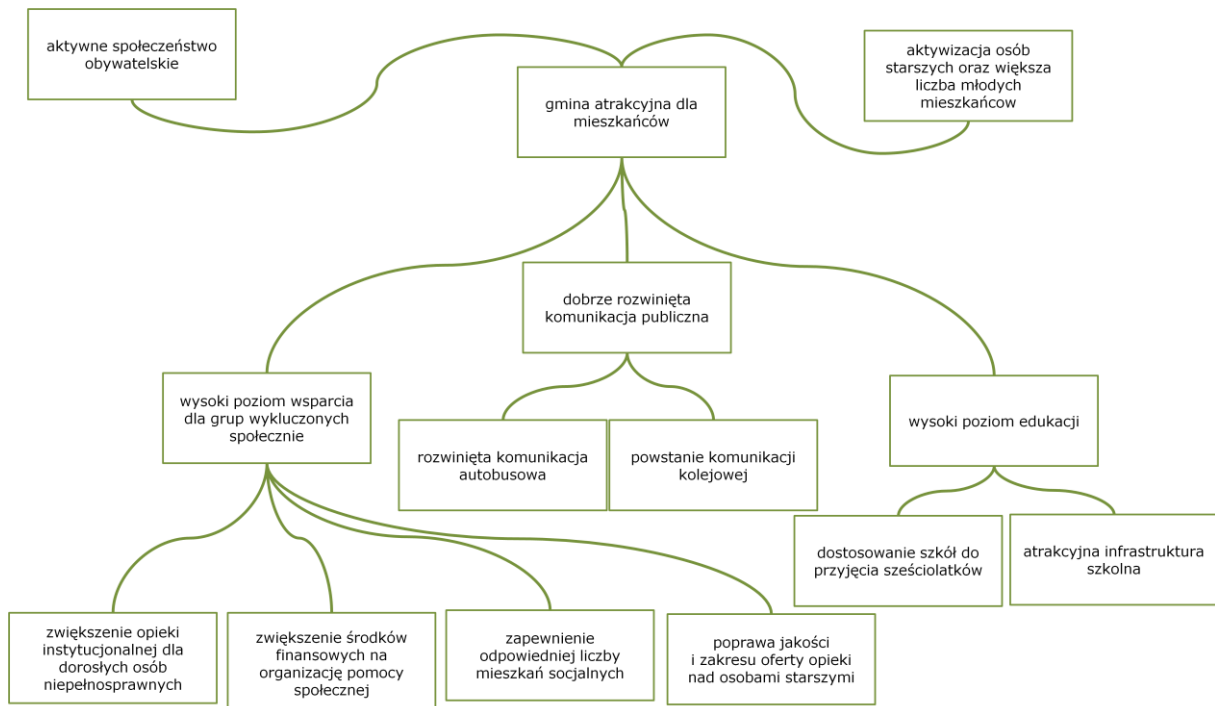
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 21 Drzewo problemów dla gminy Głubczyce

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 22 Drzewo celów dla gminy Głubczyce

Źródło: Opracowanie własne

11.2.4. Gmina Głuchołazy

Tabela 56 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Głuchołazy

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Tereny atrakcyjne turystycznie - Dziedzictwo kulturalno-historyczne - Występowanie licznych przedsiębiorstw o charakterze usługowym - Kapitał ludzki, duża motywacja mieszkańców do aktywności zawodowej - Rozwój usług dla osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak pracy - Brak specjalistycznego wykształcenia, niskie kwalifikacje potencjalnych kadr - Utrudniony dostęp do PUP (np. dojazd) - Nasilanie się problemów społecznych w związku z emigracją zarobkową („euro sieroty”) - Mało ofert pracy i niskie zarobki

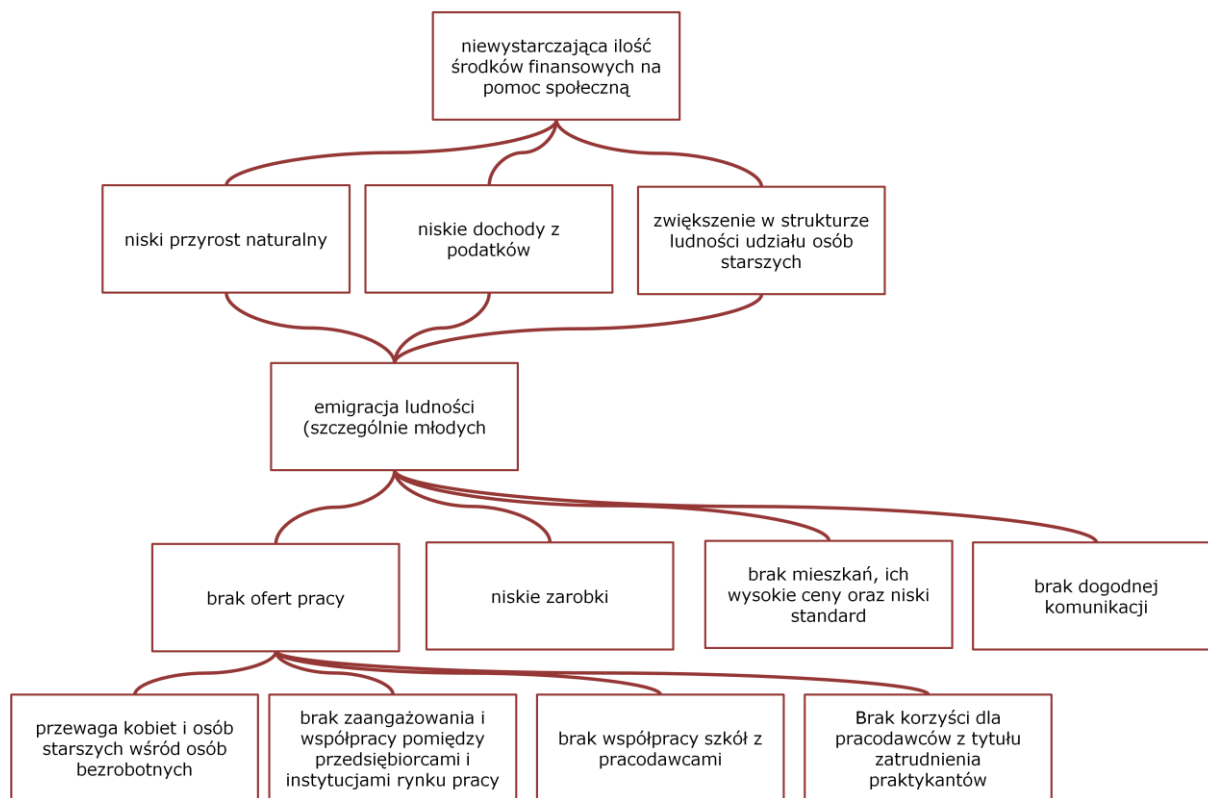
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 57 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Głuchołazy

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca trans graniczna - Przynależność do OF PN2020 - Współpraca z Czechami - Aktywizacja osób starszych (np. programy wyrównywania szans dla grup 45+/50+) 	<ul style="list-style-type: none"> - Starzenie się społeczeństwa - Niski przyrost naturalny - Pogłębianie ubóstwa - Starzenie się społeczeństwa - Ceny mieszkań i zastój na rynku nieruchomości

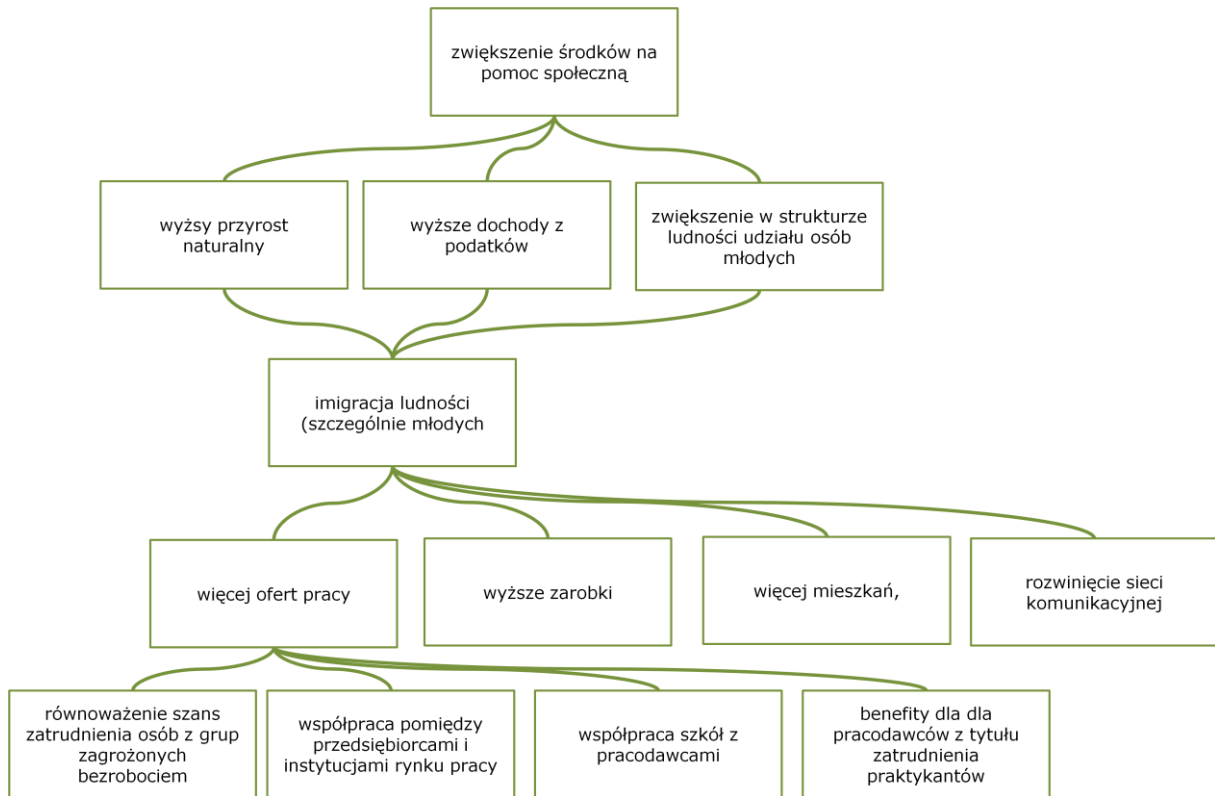
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 23 Drzewo problemów dla gminy Głuchołazy

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 24 Drzewo celów dla gminy Głuchołazy

Źródło: Opracowanie własne

11.2.5. Gmina Grodków

Tabela 58 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Grodków

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Dobra infrastruktura: tereny inwestycyjne, dostępność komunikacyjna - Rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna - Chęć współpracy z innymi regionami - Wysoko rozwinięte rolnictwo - Aktywne grupy społeczne (koła gospodyń wiejskich, kluby sportowe) - Położenie geograficzne – bliskość granicy z Czechami - Atrakcje turystyczne 	<ul style="list-style-type: none"> - Spadek liczby miejsc pracy związany z likwidacją dużych zakładów przemysłowych i produkcyjnych - Niskie kwalifikacje zawodowe mieszkańców - Przewaga osób starszych nad osobami w wieku przedprodukcyjnym - Niezidentyfikowane potrzeby rynku pracy i kierunku kształcenia - Brak współpracy między organizacjami społecznymi - Bariera technologiczna – brak umiejętności posługiwania się komputerem pokolenia 45+ - Stagnacja i brak chęci zmiany wśród mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne

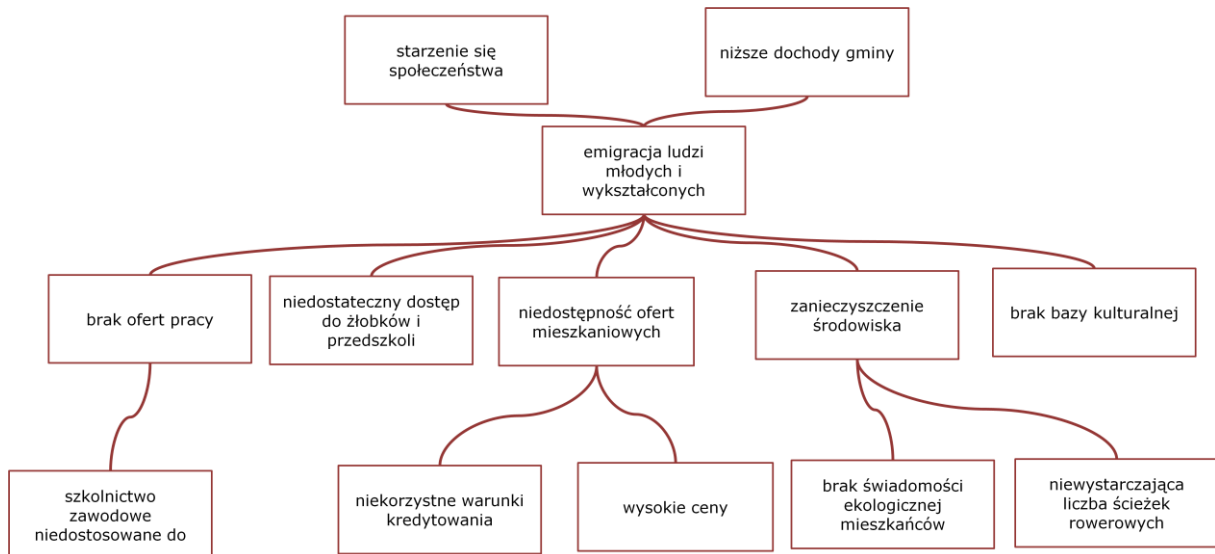
Tabela 59 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Grodków

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Nowi inwestorzy - Nowy okres programowania środków unijnych - Korzystne zmiany ustawodawstwa - Rozwój szkolnictwa zawodowego - Prowadzenie diagnoz i badań nad możliwymi obszarami rozwoju 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy - Starzenie się społeczeństwa będące efektem braku polityki prorodzinnej - Brak zaangażowania w poprawę służby zdrowia i pomocy społecznej - Kadencyjność władz samorządowych - Pogłębiająca się mała atrakcyjność gospodarcza OF PN2020

Źródło: Opracowanie własne

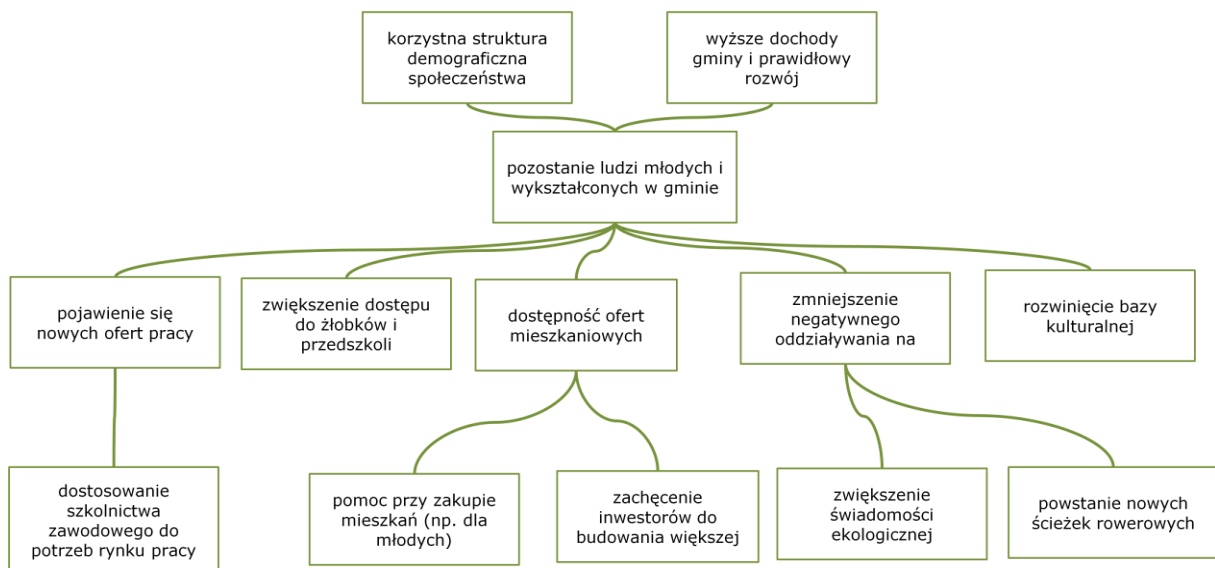

Rysunek 25 Drzewo problemów dla gminy Grodków

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 26 Drzewo celów dla gminy Grodków

Źródło: Opracowanie własne

11.2.6. Gmina Kietrz

Tabela 60 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Kietrz

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Walory turystyczne/krajobrazowe (np. rezerваты przyrody) - Teren atrakcyjny dla rolnictwa - Położenie przygraniczne - Spójność narodowościowa - Przynależność do OF PN2020) 	<ul style="list-style-type: none"> - Słabo rozwinięta komunikacja publiczna - Likwidacja przedsiębiorstw i zakładów produkcyjnych - Brak miejsc pracy - Duża liczba osób korzystających z pomocy społecznej i wymagających aktywizacji zawodowej - Wysokie wydatki gminy na pomoc społeczną

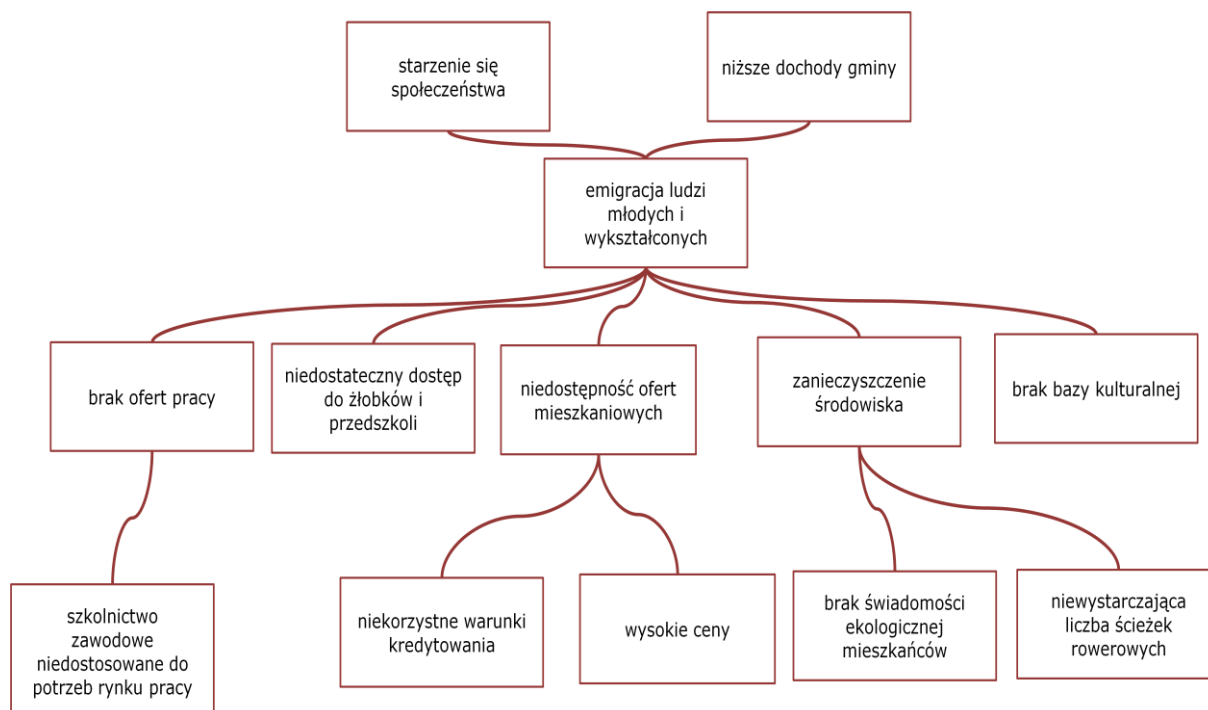
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 61 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Kietrz

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Osoby powracające z migracji mogą wnieść nową jakość - Położenie przygraniczne - rozwój współpracy - Nowe inwestycje - Rozwój rolnictwa (np. poprzez dotacje unijne) 	<ul style="list-style-type: none"> - Emigracja w celach zarobkowych - Starzenie się społeczeństwa - Ustawodawstwo określające system finansowania pomocy społecznej

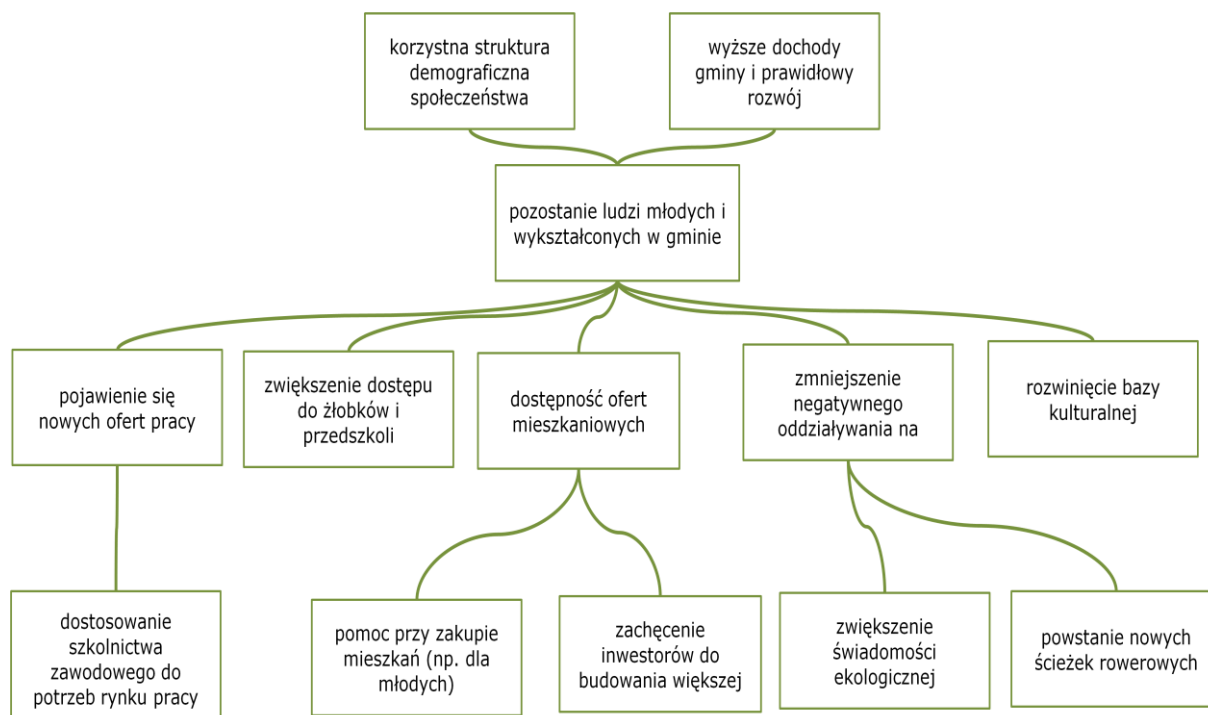
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 27 Drzewo problemów dla gminy Kietrz

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 28 Drzewo celów dla gminy Kietrz

Źródło: Opracowanie własne

11.2.7. Gmina Korfantów

Tabela 62 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Korfantów

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Dobra infrastruktura kulturalna – Rozwinięta infrastruktura sportowa – Wysokiej jakości i odpowiednia ilość placówek oświaty, ochrony zdrowia oraz pomocy społecznej – Działalność organizacji pozarządowych – Poczucie wspólnotowości i tożsamości lokalnej, przejawiająca się np. integracją społeczeństwa w sytuacji zagrożeń i kryzysów 	<ul style="list-style-type: none"> – Brak sprawnej komunikacji publicznej – Niski poziom rozwinięcia infrastruktury inwestycyjnej – Bierność społeczna osób korzystających z pomocy społecznej – Niska efektywność aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – Niski poziom aktywności i inicjatyw ze strony całej społeczności lokalnej – Zły stan wałów przeciwpowodziowych powodujący zagrożenie bezpieczeństwa mieszkańców – Niedostateczna liczba mieszkań socjalnych i komunalnych

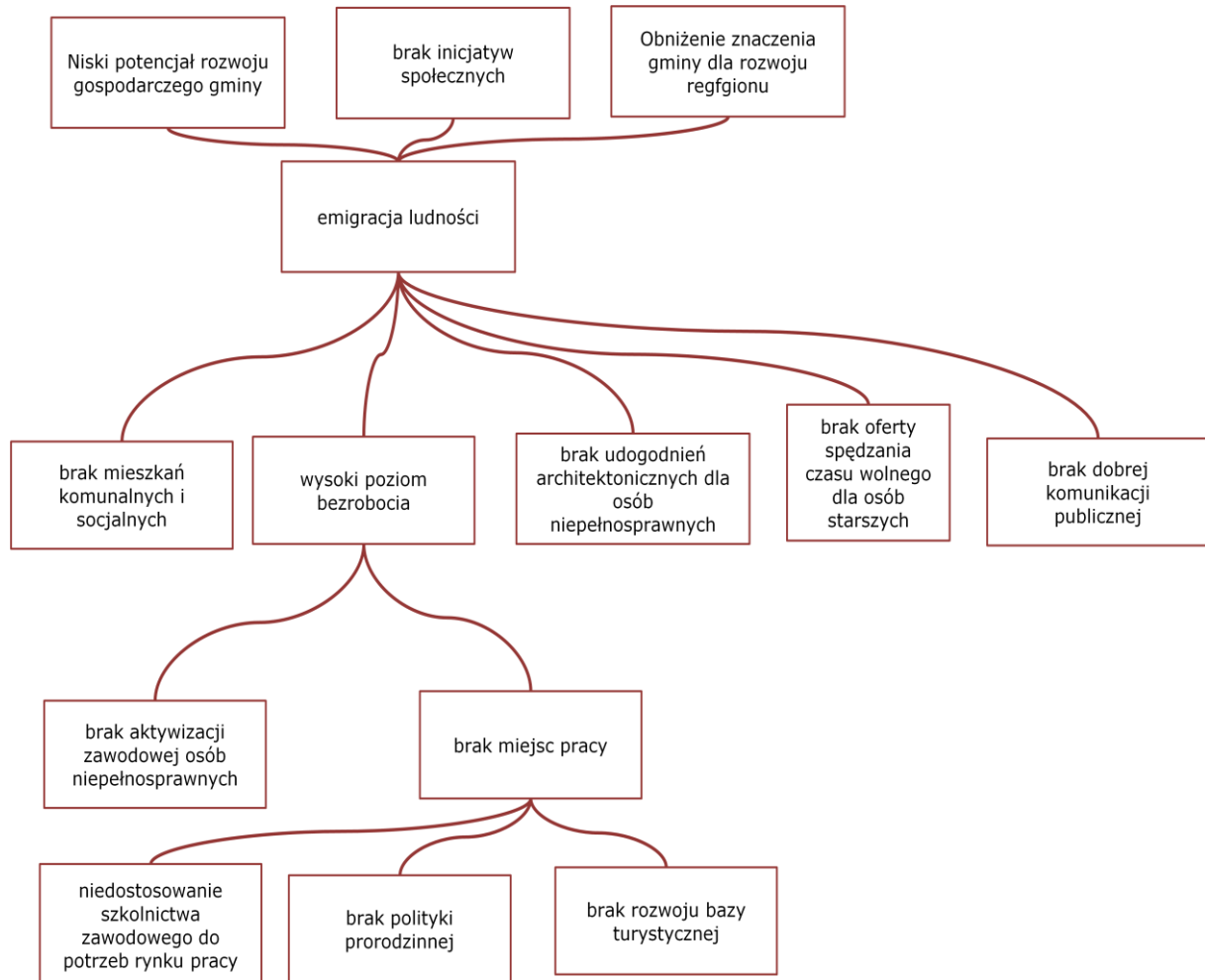
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 63 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Korfantów

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Rozwój Eko-rolnictwa – Fundusze unijne na rozwój regionalny – Pojawienie się silnego Partnera do współpracy – Rozwój Opolskiego Centrum Rehabilitacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Biurokracja blokująca lokalne inicjatywy – Brak stabilizacji gospodarczej – Szybciej rozwijające się województwa ościennie i konkurencja z ich strony – Niewłaściwe decyzje społeczno-polityczne na wyższym szczeblu – Wyższy poziom atrakcyjności turystycznej sąsiednich gmin – Zaniedbania z przeszłości (zły stan wałów przeciwpowodziowych)

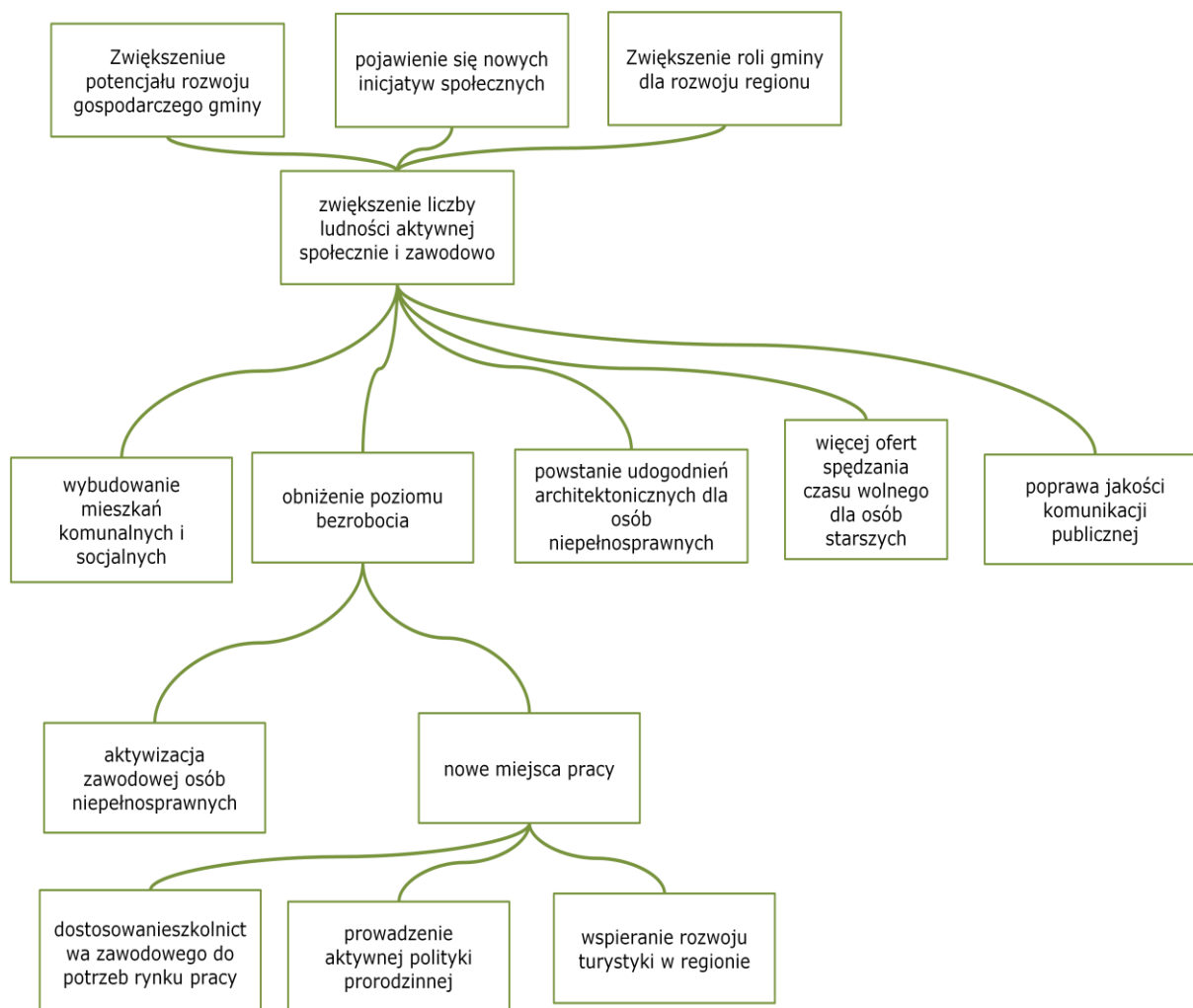
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 29 Drzewo problemów dla gminy Korfantów

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 30 Drzewo celów dla gminy Korfantów

Źródło: Opracowanie własne

11.2.8. Gmina Lubrza

Tabela 64 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Lubrza

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Atrakcyjne warunki klimatyczne i turystyczne - Powstanie specjalnej strefy ekonomicznej - Bliskość granicy z Czechami - Włączenie części terenów gminy do programu Natura 2000 - Bliskie położenie dróg o znaczeniu tranzytowym (35 km do autostrady A4) - Bliskość przejść granicznych - Dobrze rozwinięta infrastruktura turystyczno-rekreacyjna (np. ścieżki rowerowe) - Szlaki PTTK 	<ul style="list-style-type: none"> - Słaba współpraca między samorządami - Zły stan infrastruktury drogowej - Niedostateczna promocja walorów turystycznych i krajobrazowych - Brak inicjatyw obywatelskich, niski poziom aktywności społecznej - Brak stacji kolejowej

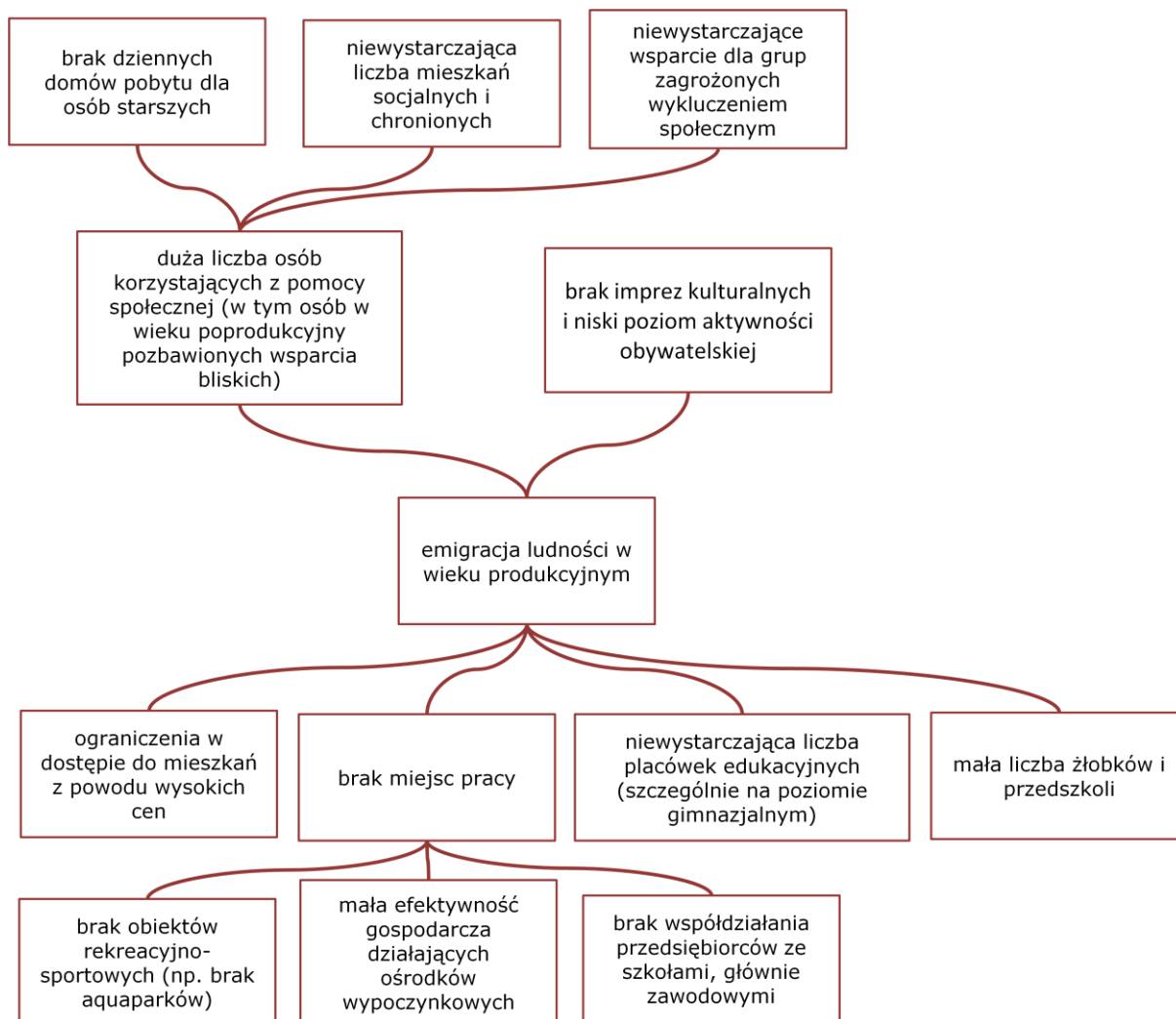
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 65 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Lubrza

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Współpraca w różnych obszarach z Partnerami zagranicznymi (Czechy) i sąsiednimi regionami (dolny i górny Śląsk) - Wykorzystanie środków unijnych - Stworzenie tras i baz przewozowych północ-południe - Rozwój turystyki - Większa liczba turystów zagranicznych przyjeżdżających do Polski - Inwestorzy zagraniczni i krajowi 	<ul style="list-style-type: none"> - Ograniczenie środków finansowych na rzecz gmin - Częste zmiany przepisów prawnych - Niedostosowana do potrzeb polityka prorodzinna - Wysokie podatki/opłaty zniechęcające do inwestycji - Duże obciążenie budżetu gminy poprzez przekazywanie zadań, które do tej pory wykonywały instytucje państwowe, samorządom

Źródło: Opracowanie własne

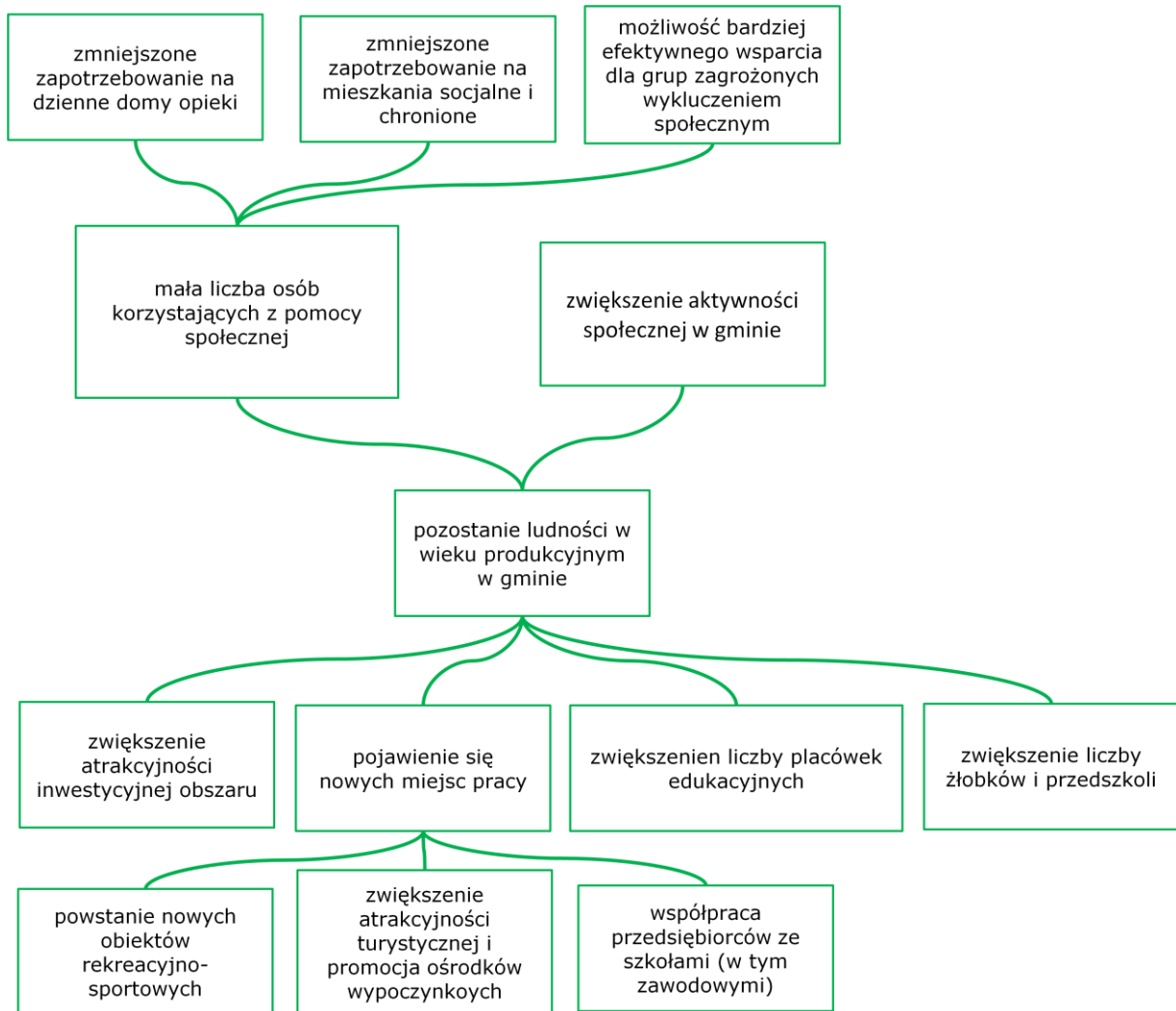
Rysunek 31 Drzewo problemów dla gminy Lubrza

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 32 Drzewo celów dla gminy Lubrza

Źródło: Opracowanie własne

11.2.9. Gmina Łambinowice

Tabela 66 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Łambinowice

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowana baza rekreacyjno-sportowa i kulturalna (świetlice, boiska z szatniami, GOKSiR, CMJW, Orlik, biblioteki, tereny rekreacyjne itp.) - Warunki naturalne odpowiednie dla rozwoju rekreacji, aktywnego trybu życia (brak uciążliwego przemysłu, lasy, rzeka, czyste środowisko) - Dobrze wyposażone placówki oświatowe - Podstawowe usługi w pobliżu miejsc zamieszkania (maks. 10 km) - Duża ilość różnego rodzaju organizacji pozarządowych (formalnych i nieformalnych) - Stosunkowo duża liczba szkół i przedszkoli w tym szkoła zawodowa - Aktywni liderzy lokalni - Fundusze do dyspozycji mieszkańców: Fundusz sołecki, Odnowa Wsi - Tereny inwestycyjne i działki budowlane do zagospodarowanie (tereny po-poligonowe, wyrobiska itp.) - Stosunkowo dobre skomunikowanie (sieć dróg, połączenie PKP, dobry dostęp) - Schronisko dla bezdomnych mężczyzn w Bielicach - Aktywizująca się grupa seniorów - Dziedzictwo historyczno- kulturalne jako baza do budowania tożsamości lokalnej 	<ul style="list-style-type: none"> - Duża liczba rozproszonych miejscowości – ograniczenia komunikacyjne, szczególnie w zakresie komunikacji publicznej autobusowej (PKS) - Niski odsetek osób udzielających się aktywnie w organizacjach pozarządowych i podejmujących inicjatywy obywatelskie - Ograniczone możliwości rozwoju zawodowego (bezrobocie, małe zróżnicowanie ofert pracy) - Brak komunikacji społecznej i niewystarczająco rozwinięte więzi społeczne - Ograniczona liczba nowych obiektów infrastruktury, w których można by otworzyć działalność gospodarczą - Małe zainteresowanie większości mieszkańców życiem gminy - Niski poziom przedsiębiorczości większości mieszkańców, problem aktywizacji zawodowej - Niewystarczająca promocja gminy, niewystarczające środki finansowe na promocję - Brak środków własnych NGO - Znikome wykorzystanie odnawialnych źródeł energii - Ubóstwo społeczeństwa - Izolacja grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w szczególności osób starszych oraz osób bezrobotnych, spowodowana niewystarczającymi nakładami finansowymi na aktywizację społeczną i działania z nią związane.

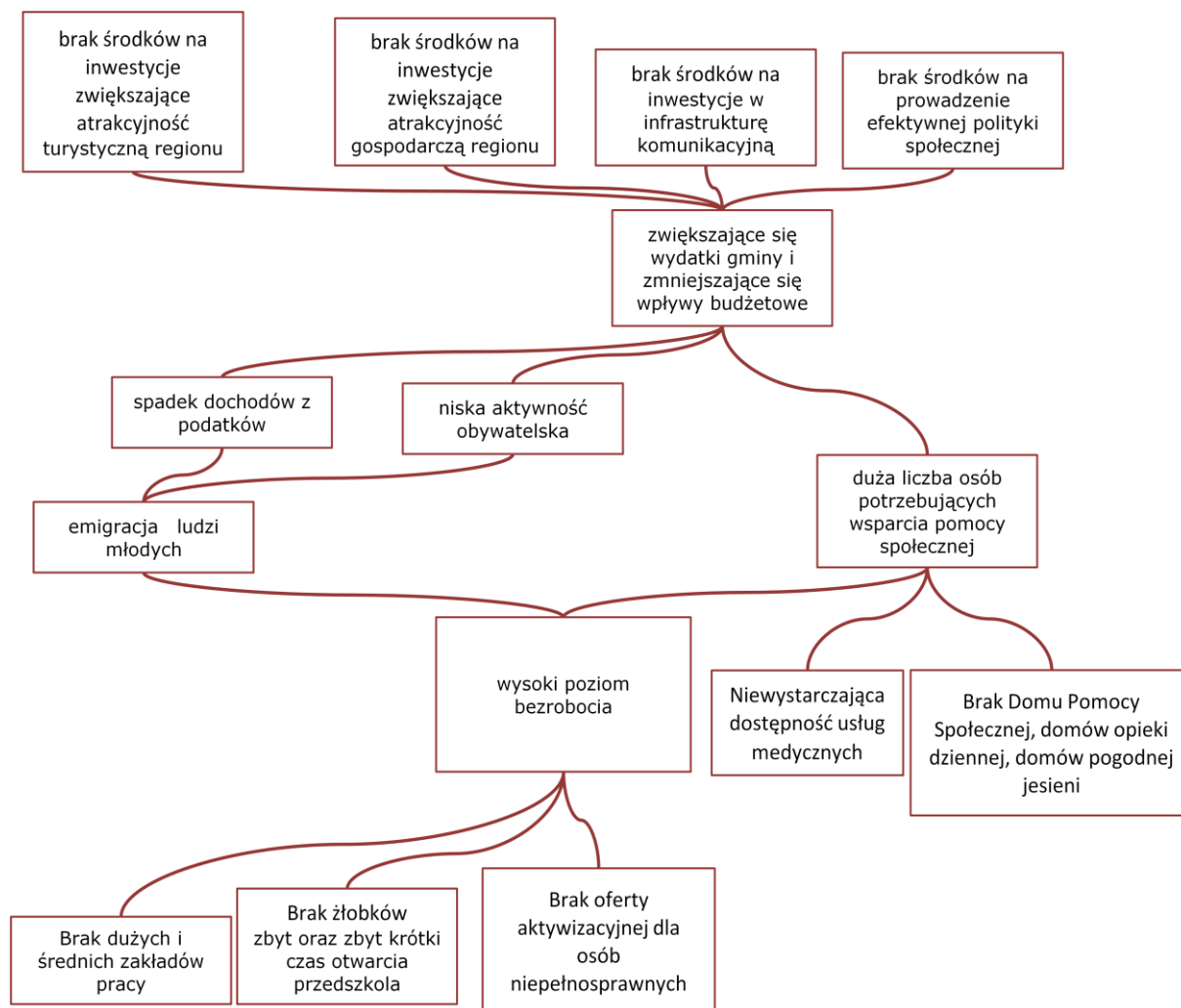
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 67 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Łambinowice

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Potencjalny napływ inwestorów - tworzenie nowych miejsc pracy, wykorzystanie terenów inwestycyjnych - Pozyskiwanie środków zewnętrznych - Powrót mieszkańców na teren gminy (tendencja do przenoszenia się na obszary wiejskie) - Możliwości prawne udzielenia zniżek i ulg podatkowych dla inwestorów - Dodatkowe becikowe ze środków gminnych - Zaangażowanie przedsiębiorców lokalnych w OKRiS - Rozwój odnawialnych źródeł energii i wykorzystanie surowców naturalnych - Rozwój infrastruktury rekreacji i sportu (basen, hala sportowa, orliki itp.) - Polityka gospodarcza państwa, w coraz większym stopniu wspierająca przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> - Niespójne przepisy prawne, nadmiar regulacji - Niż demograficzny - Emigracja (szczególnie ludzi w wieku produkcyjnym w celach zawodowych) - Brak funduszy na inwestycje - Niepewna sytuacja polityczna kraju - Zmiany klimatyczne - Układy polityczne na poziomie regionu przekładające się np. na kształt RPO dla województwa

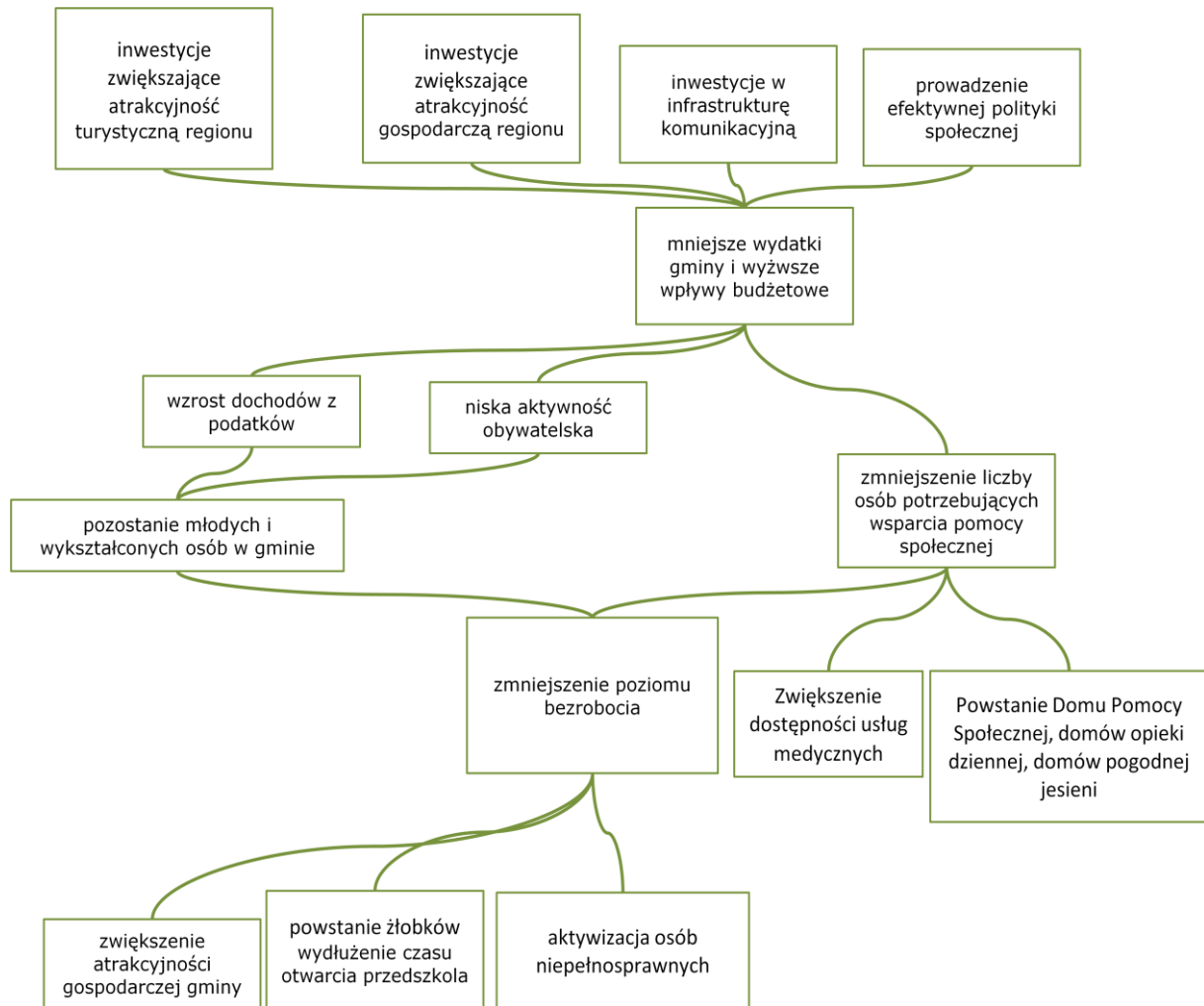
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 33 Drzewo problemów dla gminy Łambinowice

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 34 Drzewo celów dla gminy Łambinowice

Źródło: Opracowanie własne

11.2.10. Gmina Nysa

Tabela 68 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Nysa

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Istnienie Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej - Tereny ciekawe przyrodniczo (Jezioro Nyskie, Góry Opawskie) - Teren przygraniczny - Istnienie terenów inwestycyjnych - Obiekty jeszcze niezagospodarowane, czekające na potencjalnych inwestorów - Sieć szlaków turystycznych - Bogata historia, ciekawe zabytki („Śląski Rzym”) - Dostępna oferta rekreacyjna i liczne ośrodki kultury - Szpital specjalistyczny, dysponujący nowoczesnym wyposażeniem i lądowiskiem dla śmigłowców ratowniczych - Budowa obwodnicy Nysy - Promocja transportu publicznego: kierowcy z dowodem rejestracyjnym, pozostawiający samochód w domu mogą podróżować MZK za darmo 	<ul style="list-style-type: none"> - Niedostosowanie oferty edukacyjnej PWSZ do potrzeb rynku pracy (przesycenie zawodem ratownika medycznego) - Przystarzała infrastruktura wokół jeziora i fortów - Brak ścieżek rowerowych prowadzących za granicę Polski - Brak zagospodarowania przyrzecza - Zły stan sanitarny bazy turystycznej - Niski poziom wiedzy o programach pilotażowych - Zbyt mała liczba mostów - Zróżnicowanie estetyczne Nysy, źle wpływające na jej całościowy obraz (np. różne mosty) - Słabo rozwinięta komunikacja publiczna - Brak lokalnej produkcji żywności ekologicznej - Brak mieszkań socjalnych, komunalnych i mieszkań chronionych

Źródło: Opracowanie własne

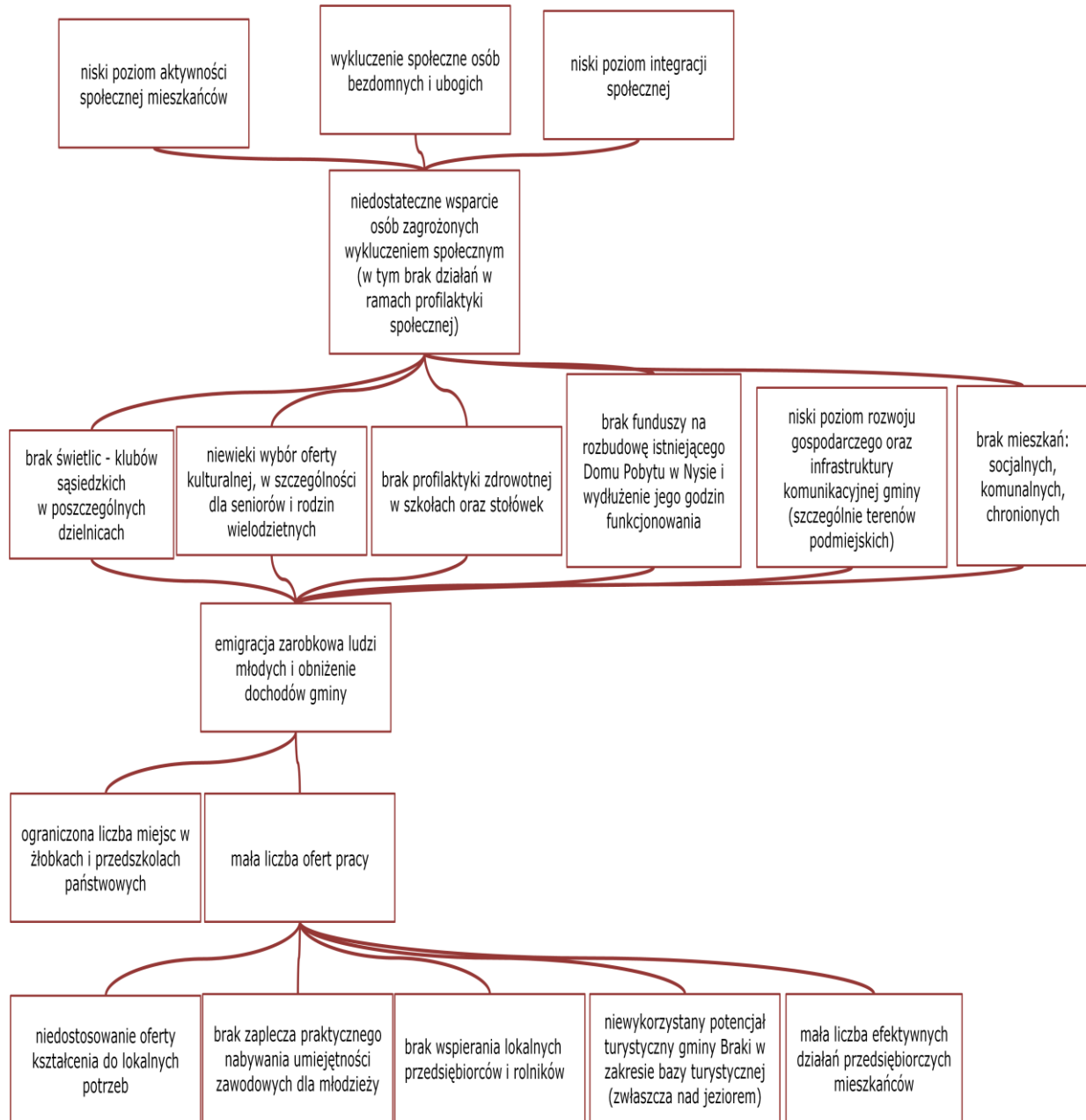
Tabela 69 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Nysa

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie geograficzne (teren przygraniczny) - Produkty turystyczne (Nysa-Śląski Rzym, Twierdza Nysa, Jezioro Nyskie) – na których można budować, rozwój turystyki w powiecie nyskim - Lepsza komunikacja na zewnątrz – rozwój turystyki w całym powiecie - Dobre i celowe wykorzystanie środków unijnych - Strefa wolnocłowa - Wykorzystanie i zagospodarowanie istniejących terenów w gminie – ZUP Nysa, FSD, rzeźnia (możliwość utworzenia nowych) 	<ul style="list-style-type: none"> - Demografia - pogarszające się wskaźniki urodzeń i zgonów - Konkurencja dla lokalnych firm ze strony podmiotów spoza powiatu i zza granicy, czeski kapitał wchodzi do OF PN2020 - Rozwój infrastruktury turystycznej po stronie czeskiej (zwłaszcza sporty zimowe) - Wysokie bezrobocie - Migracja osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym - Chemizacja rolnictwa i związana z nią degradacja środowiska (np. zarastanie jeziora) - Za mała baza transportu sanitarnego,

<p>miejsc pracy)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wspieranie lokalnej przedsiębiorczości (Herbapol, piekarnictwo cukiernicze, Cukry Nyskie) - Rozwój PWSZ i szkolnictwa zawodowego, tworzenie nowych kierunków - Połączenie NDK i PWSZ – kierunki studiów i oferta kulturalna - Hala sportowa - Promocja gminy – internet, prasa, radio, targi turystyczne - Wykorzystanie terenów parku miejskiego, wykonanie jego rewitalizacji, stworzenie ścieżek rowerowych i oświetlenie, poprawa czystości, - Roboty publiczne, jako sposób zaangażowania bezrobotnych i zachęcenia do aktywności - Rozwój i promocja produktów lokalnych oraz tradycji (pierniki z Kopernik i nalewki z Niwnicy, pasztet z Regulic, strój nyski) - Przyszakładowe przedszkola - Wspieranie grup samopomocowych (przedszkola mam) - Programy pilotażowe: karta seniora, pudełko życia, bon wychowawczy - Fundusze transgraniczne 	<ul style="list-style-type: none"> - korzystanie wymuszone ustawami z centrali w Opolu - Budowa obwodnicy może skutkować omijaniem miasta przez turystów - Utrudniona przeprawa przez Nysę - Mało intensywne pozyskiwanie funduszy - Złe gospodarowanie pieniędzmi publicznymi - Słaba promocja gminy w telewizji, radio i Internecie (brak Jeziora Nyskiego w spocie województwa opolskiego) - Brak odpowiedniej polityki państwa w zakresie wspierania średnich, małych i mikroprzedsiębiorstw - Nieefektywny system pomocy społecznej
---	--

Źródło: Opracowanie własne

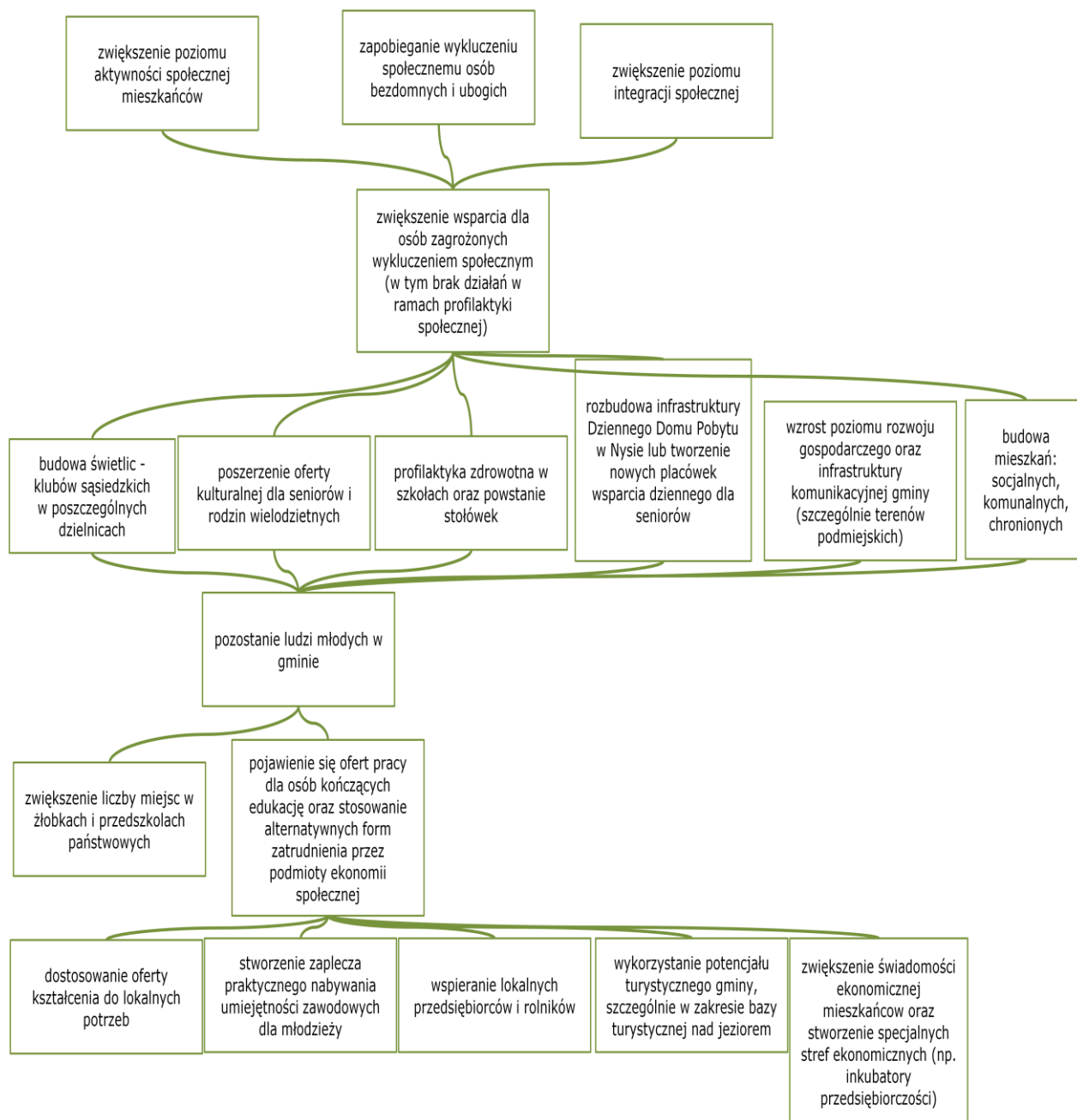
Rysunek 35 Drzewo problemów dla gminy Nysa

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 36 Drzewo celów dla gminy Nysa

Źródło: Opracowanie własne

11.2.11. Gmina Otmuchów

Tabela 70 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Otmuchów

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie gminy, istniejące tereny wypoczynkowe - walory turystyczne - Bardzo dobrze rozwinięta baza sportowo-rekreacyjna - Utrzymanie wystarczającej bazy żłobków i przedszkoli - Organizacja wydarzeń o znaczeniu ponadregionalnym - Dobra jakość gleb - Dobra kondycja dużych gospodarstw rolnych - Istnienie Specjalnej Strefy Ekonomicznej oraz wolnych terenów inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak miejsc pracy - Niewykorzystanie potencjału Jeziora Otmuchowskiego - Zamknięcie osobowych przewozów kolejowych - Niska aktywność społeczna mieszkańców - Problem ubożenia społeczeństwa - Zły stan techniczny budynków oświaty

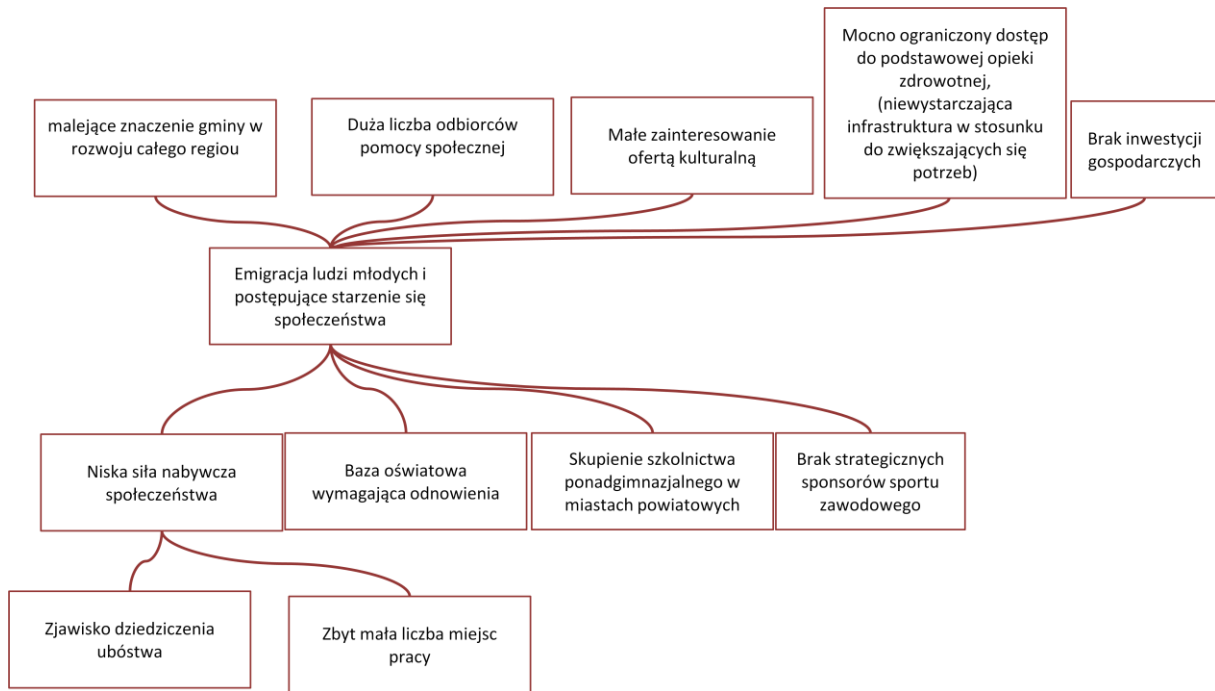
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 71 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Otmuchów

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Dostępność środków zewnętrznych (w tym środków unijnych) - Nowe inwestycje krajowe i zagraniczne - Rozwój rolnictwa - Wzrost liczby turystów zagranicznych odwiedzających Polskę - Rozwój turystyki krajowej - Polityka gospodarcza wspierająca inwestycje i przedsiębiorczość 	<ul style="list-style-type: none"> - Polityka społeczna ukierunkowana na zwalczanie skutków a nie przyczyn ubóstwa - Brak współpracy między samorządem, a Regionalnym Zarządem Gospodarki Wodnej - Polityka wsparcia szkół ponadgimnazjalnych, których organem prowadzącym jest powiat - Skrócenie okresu nauczania dzieci o jeden rok („zerówka”) - Obciążenie pomocy społecznej zadaniami biurokratycznymi

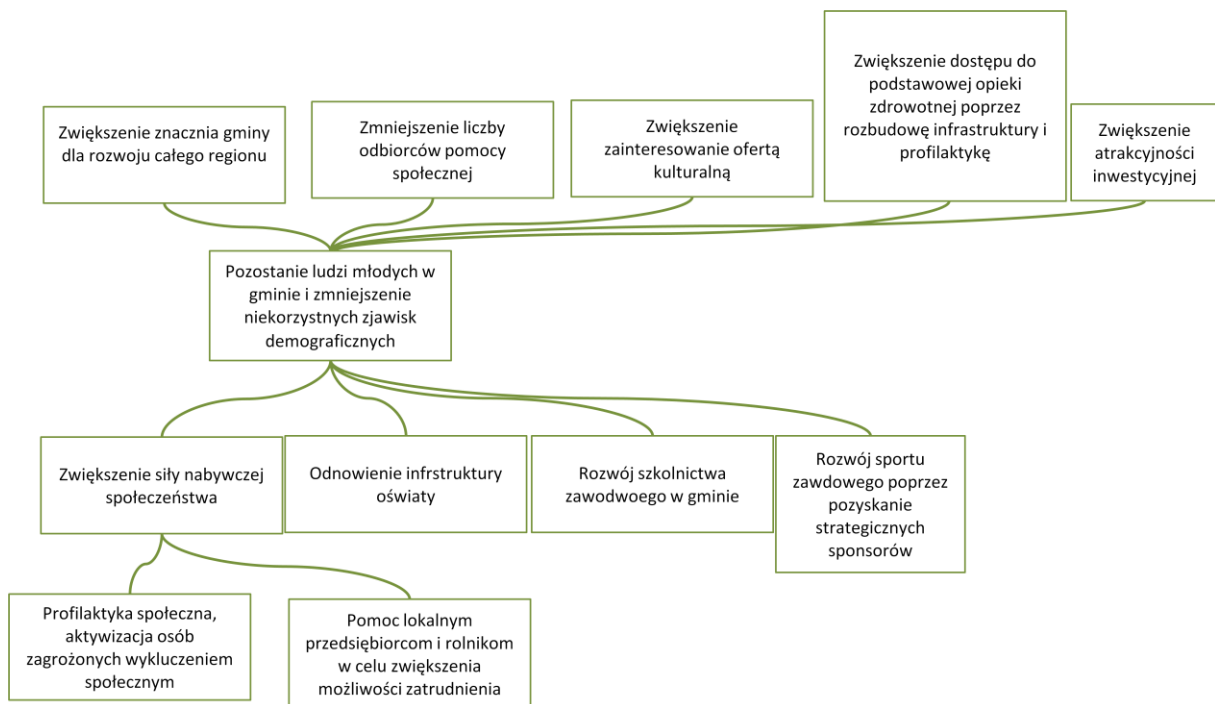
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 37 Drzewo problemów dla gminy Otmuchów

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 38 Drzewo celów dla gminy Otmuchów

Źródło: Opracowanie własne

11.2.12. Gmina Paczków

Tabela 72 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Paczków

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Wysoki poziom kwalifikacji kadr placówek oświatowych - Atrakcyjność turystyczna terenów przyrodniczych i duża liczba zabytków - Aktywna działalność mieszkańców na rzecz społeczności lokalnej - Współpraca urzędu miasta ze społecznością lokalną - Duży wybór i dostępność placówek oświatowych - Zapewniona baza lokalowa do zagospodarowania przez szpital - Dobrze wykształcona kadra w OPS, dobra znajomość problemów społecznych przez pracowników OPS - Duża aktywność jednostek kultury i ich dostępność - Duża aktywność instytucji i stowarzyszeń sportowych - Ogólna dostępność nowoczesnych obiektów sportowych - Stałe rosnąca ilość placów zabaw i obiektów rekreacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Położenie gminy (oddalenie od dużych aglomeracji), co powoduje ograniczoną liczbę miejsc pracy czy niepełną opiekę zdrowotną) - Brak zakładów pracy i ograniczona liczba ofert - Brak punktów doradczych dla mieszkańców - Brak integracji społecznej (instytucje działają oddzielnie) - Brak środków finansowych na zaspokajanie wszystkich potrzeb związanych z funkcjonowaniem gminy - Zły stan budownictwa mieszkalnego - Brak opieki instytucjonalnej dla dzieci pomiędzy 12 i 18 miesiącem życia. - Zły stan techniczny placówek oświatowych w gminie - Brak opieki instytucjonalnej dla dorosłych osób niepełnosprawnych - Problem z dostępnością do usług medycznych (szczególnie w dni wolne od pracy) - Bardzo słabo rozwinięta ekonomia społeczna - Niewystarczająca liczba ośrodków i klubów wsparcia dla osób wykluczonych i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym

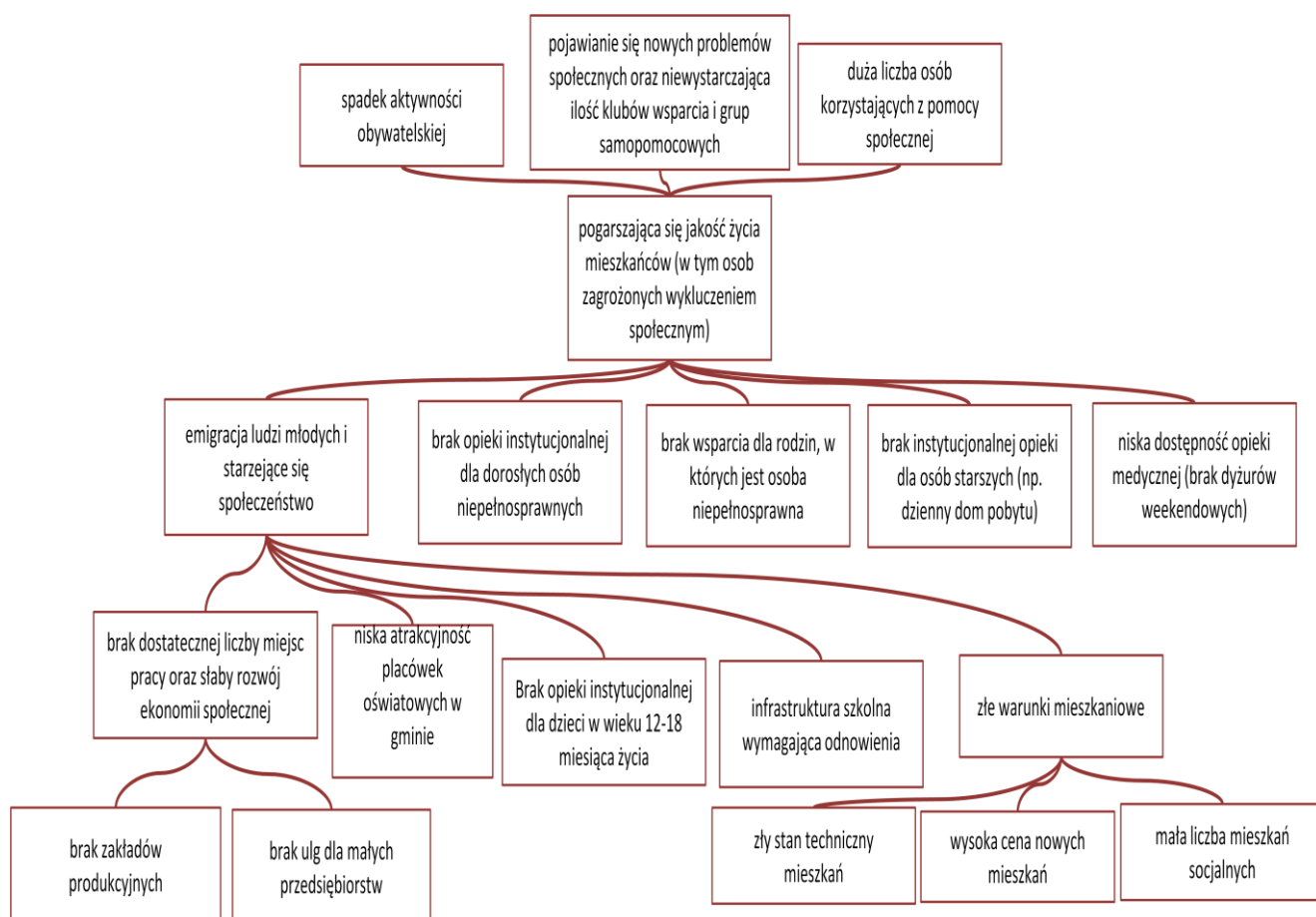
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 73 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Paczków

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój turystyki krajowej i zagranicznej - Sprzyjająca polityka władz centralnych i wojewódzkich w stosunku do gminy - Nowe inwestycje - Możliwość pozyskania środków unijnych w nowej perspektywie budżetowej - Rządowe programy wsparcia aktywizacji zawodowej osób 45+/50+ - Polityka gospodarcza państwa wspierająca przedsiębiorców 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak środków finansowych na wkłady własne przy projektach - Biurokracja blokująca inicjatywy samorządowe i obywatelskie - Stała rosnąca emigracja zarobkowa - Niekorzystne tendencje demograficzne - starzenie się społeczeństwa - Nieefektywny system finansowania pomocy społecznej - Rosnące wykluczenie społeczne

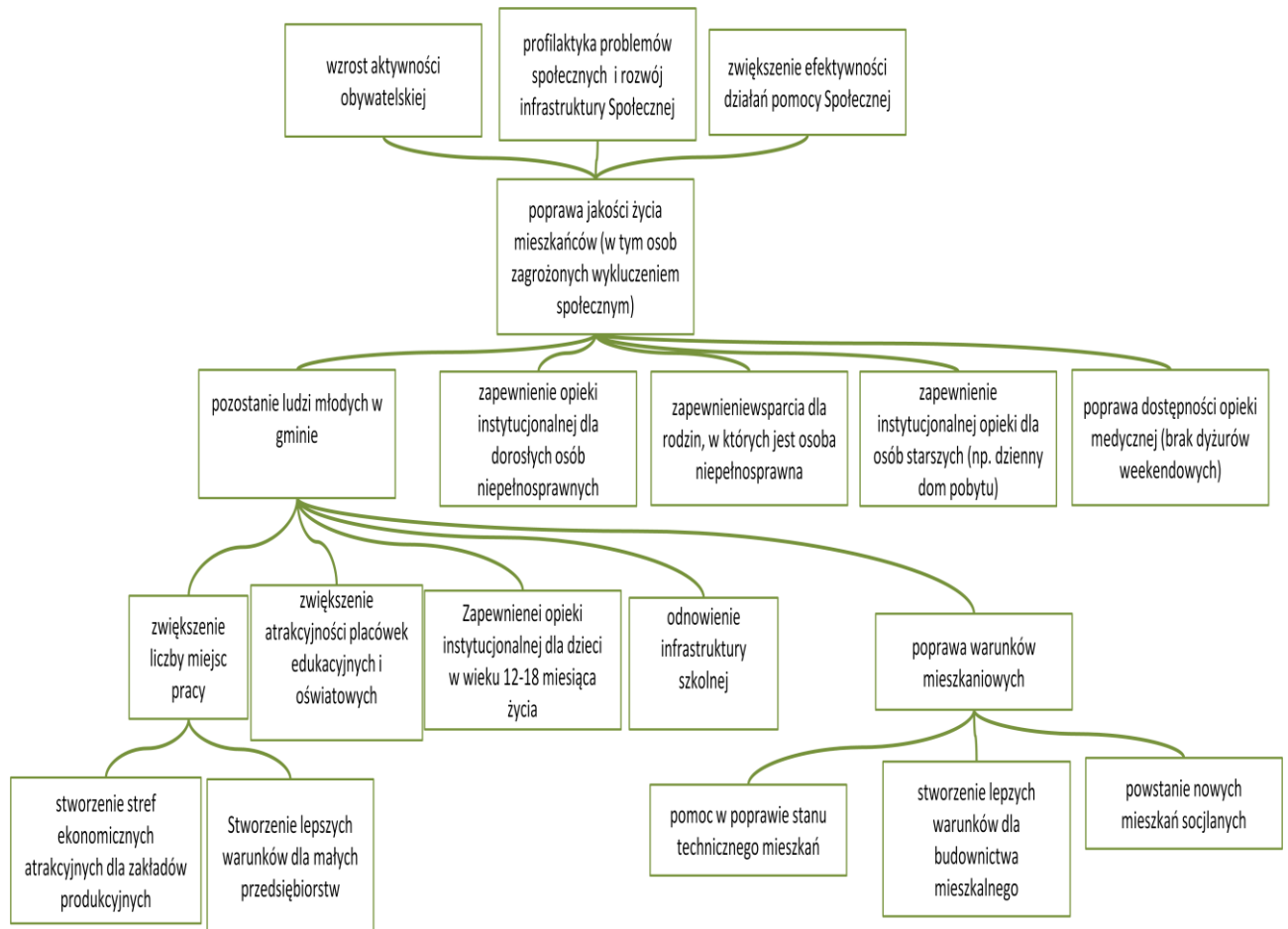
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 39 Drzewo problemów dla gminy Paczków

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 40 Drzewo celów dla gminy Paczków

Źródło: Opracowanie własne

11.2.13. Gmina Prudnik

Tabela 74 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Prudnik

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Położenie geograficzne, występowanie terenów atrakcyjnych krajobrazowo - Wydarzenia o charakterze kulturalno-rozrywkowym (np. rajd maluchów) - Atrakcyjność turystyczna, liczne obiekty zabytkowe na terenie gminy - Działalność PTTK - Przynależność do OF PN2020 	<ul style="list-style-type: none"> - Słaby potencjał gospodarczy - Słaby potencjał społeczny - Niska aktywność mieszkańców, mała liczba organizacji pozarządowych i brak inicjatyw obywatelskich - Szkolnictwo zawodowe niedostosowane do potrzeb lokalnego rynku pracy - Stan powietrza (problem pyłów zawieszonych) - Słabo rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa - Niska dostępność usług medycznych - Zbyt mała liczba miejsc w żłobkach

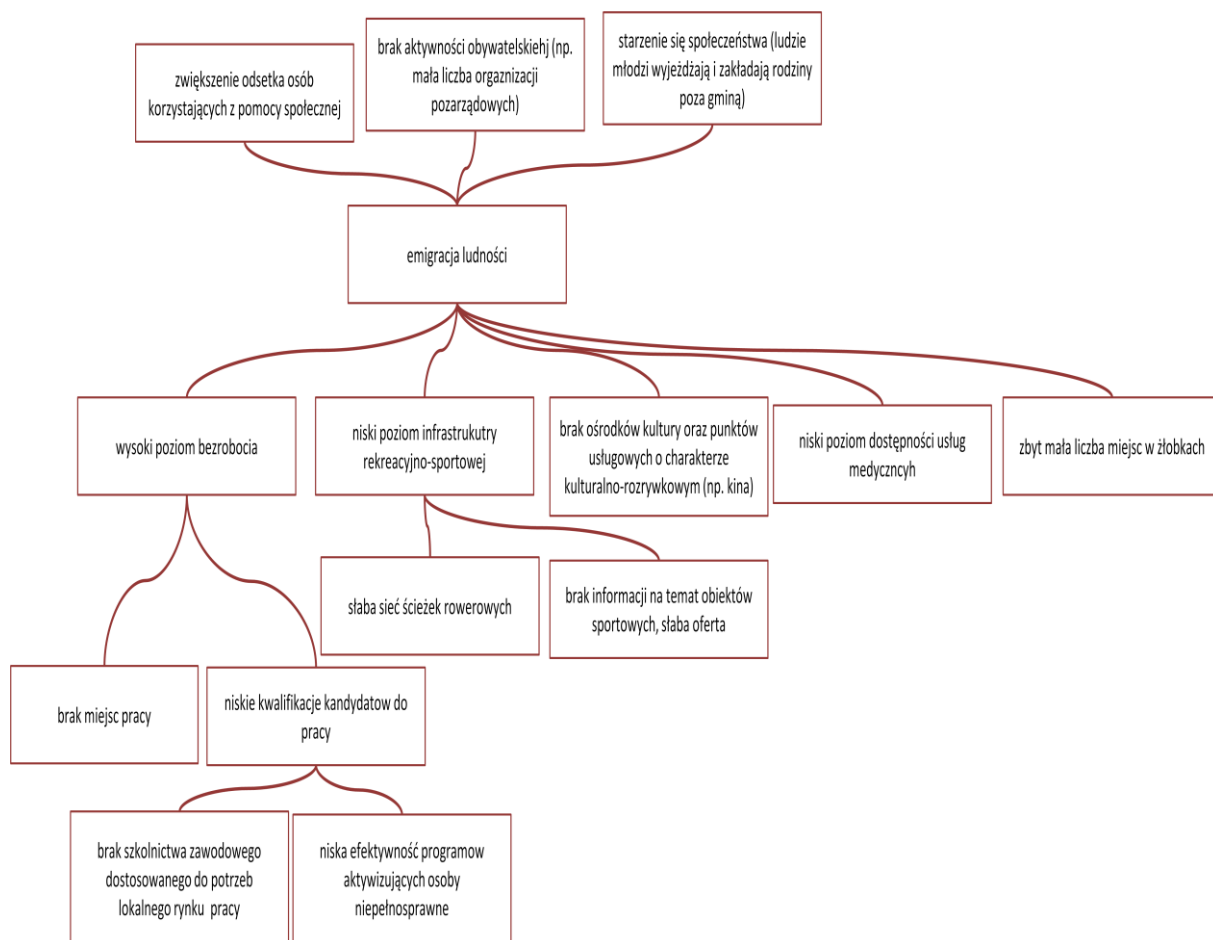
Źródło: Opracowanie własne

Tabela 75 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Prudnik

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Rozwój turystyki - Stwarzanie nowych miejsc pracy w strefach ekonomicznych na terenie OF PN2020 - Nowe inwestycje - Pozyskanie środków unijnych 	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększanie liczby zadań gmin bez zapewnienia finansowania - Nieefektywna polityka państwa w zakresie służby zdrowia - Zmiany klimatyczne i rosnące zanieczyszczenie środowiska - Konkurencyjność sąsiednich gmin - Emigracja zarobkowa ludzi w wieku produkcyjnym

Źródło: Opracowanie własne

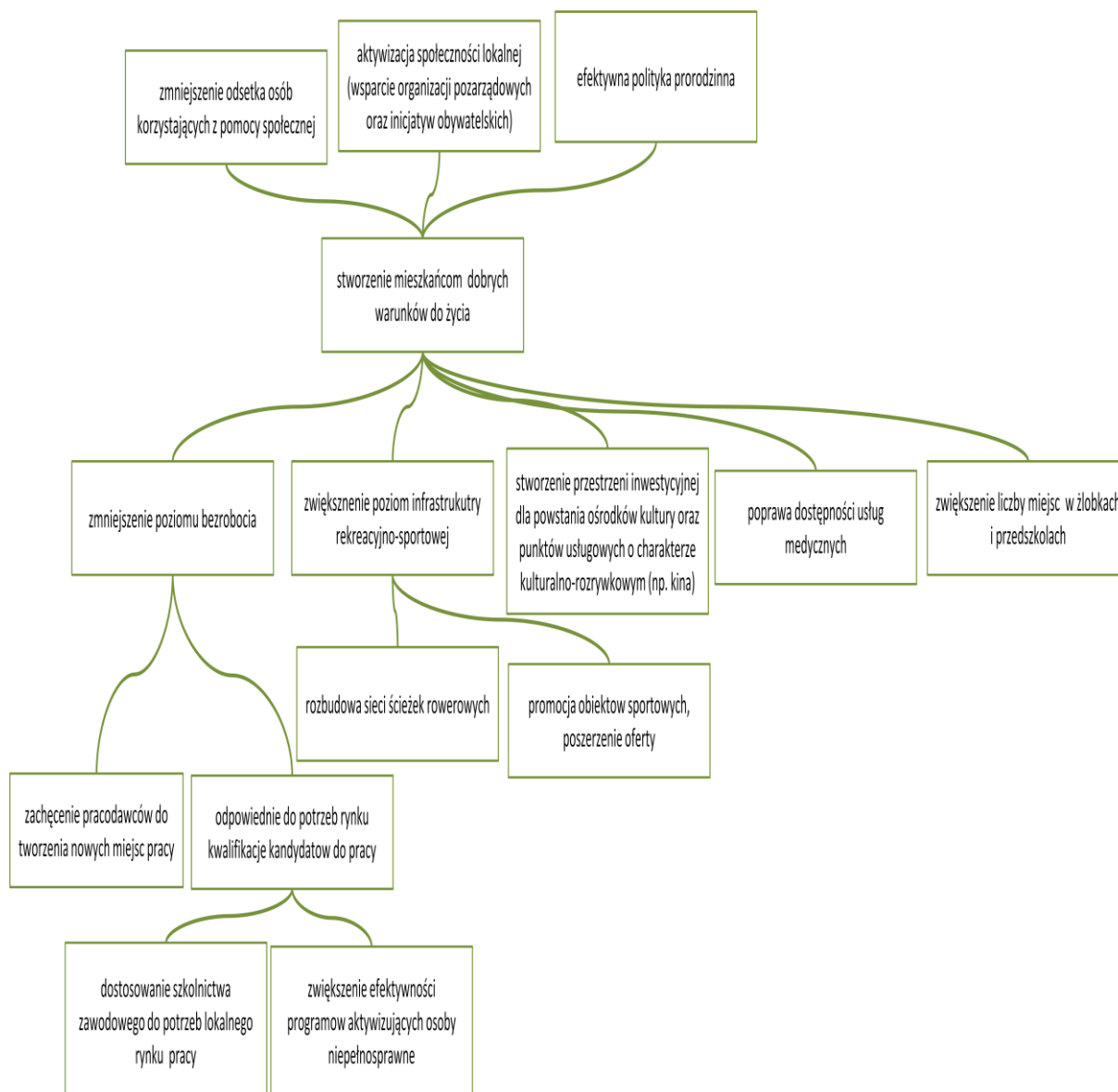
Rysunek 41 Drzewo problemów dla gminy Prudnik

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 42 Drzewo celów dla gminy Prudnik

Źródło: Opracowanie własne

11.2.14. Gmina Skoroszyce

Tabela 76 Mocne i słabe strony dla rozwoju społecznego gminy Skoroszyce

Czynniki wewnętrzne	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Wysoki stopień zaangażowania urzędników w sprawy mieszkańców - Modernizacja obiektów gminnych (np. świetlice) - Fundusze sołeckie - Organizacja imprez kulturalnych, wyjazdów oraz różnego rodzaju spotkań dla mieszkańców - Działalność ośrodka kultury (m.in. organizacja czasu wolnego dla młodzieży) - Sala sportowa w Skoroszycach 	<ul style="list-style-type: none"> - Brak miejsc pracy - Zbyt mała liczba liderów społecznych (szczególnie młodych) - Dziedziczenie ubóstwa - Brak środków na pomoc społeczną - Zła kondycja zdrowotna części mieszkańców - Niedostępność usług medycznych - Mała liczba żłobków i niedostateczna liczba miejsc w przedszkolach - Nieatrakcyjne oferty pracy, niskie wynagrodzenia, ubożenie społeczeństwa

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 77 Szanse i zagrożenia dla rozwoju społecznego gminy Skoroszyce

Czynniki zewnętrzne	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Wykorzystanie środków unijnych - Nowe środki unijne na lata 2014-2020 - Karty rodziny i seniora na korzystanie z rekreacji i kultury - Zmiana polityki prorodzinnej państwa (ulgi podatkowe, stypendia socjalne) - Zmiana regulacji prawnych (uproszczenia dla mikroprzedsiębiorstw i samozatrudnionych) - Umożliwienie producentom rolnym sprzedaży produktów na rynek lokalny (żywność ekologiczna, legalna sprzedaż płodów rolnych) - Rozwój budownictwa mieszkaniowego i użyteczności publicznej (żłobki, przedszkola) 	<ul style="list-style-type: none"> - Emigracja zarobkowa - Starzenie się społeczeństwa - Wzrost bezrobocia - Choroby cywilizacyjne - Nasilenie ruchu drogowego - Zjawisko „eurosieroctwa” - Zanieczyszczenie środowiska

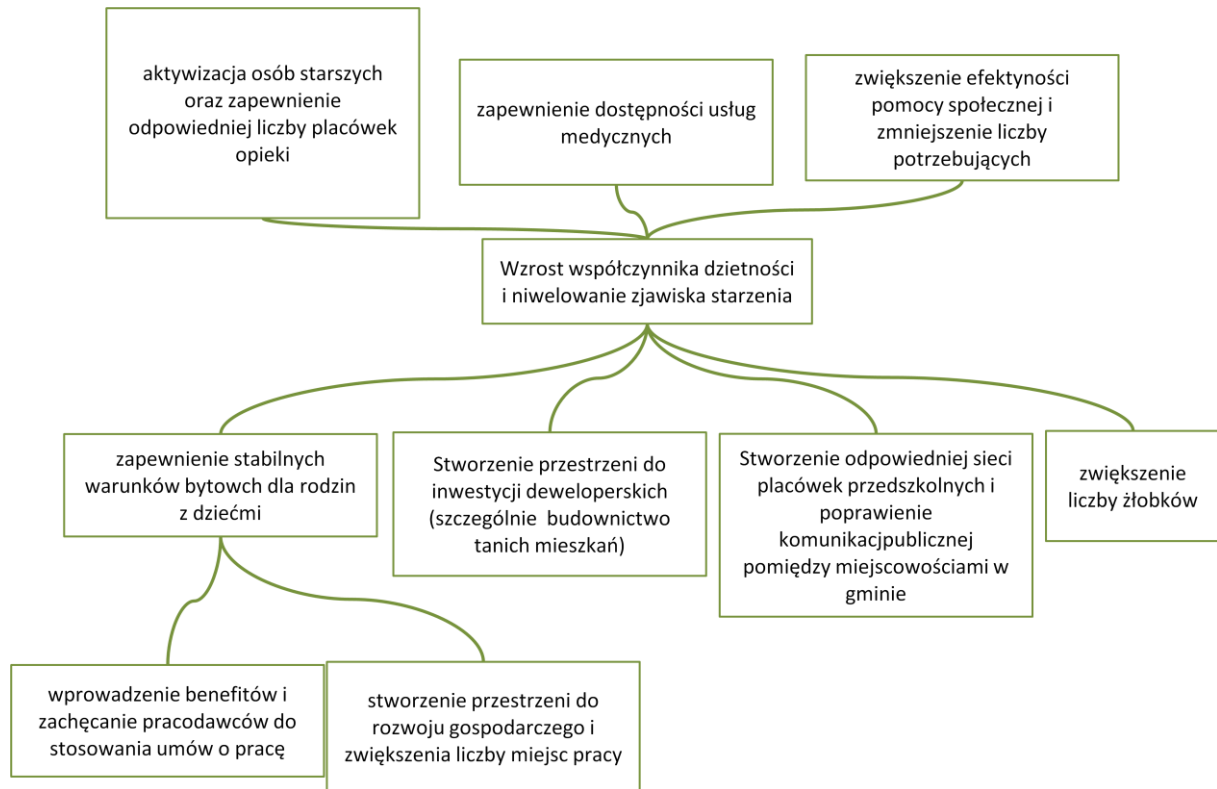
Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 43 Drzewo problemów dla gminy Skoroszyce

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 44 Drzewo celów dla gminy Skoroszyce

Źródło: Opracowanie własne

12. Załącznik nr 3 – Raport z konsultacji społecznych

W ramach konsultacji społecznych przeprowadzono 17 spotkań z lokalnymi liderami opinii, przedsiębiorcami, organizacjami społecznymi oraz mieszkańcami:

- 19.10.2015 – Głuchołazy, Paczków, powiat głubczycki, powiat prudnicki,
- 20.10.2015 – Głubczyce, Łambinowice, Nysa, Prudnik
- 21.10.2015 – Branice, Korfantów, Lubrza, Skoroszyce
- 22.10.2015 – Biała, Kietrz, Otmuchów, powiat nyski
- 28.10.2015 – Grodków

Konsultacje prowadzone były także w formie online za pośrednictwem platformy cyfrowa demokracja.

Celem spotkań było uzyskanie opinii i uwag dot. projektu Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020. Na spotkaniu zostały zaprezentowane elementy składowe dokumentu Strategii oraz szczegółowo została przedstawiona wizja i misja oraz cele strategiczne i operacyjne. Uczestnikom zostały również rozdane merytoryczne materiały pomocnicze w postaci zadań priorytetowych.

Uczestnicy spotkania mogli zgłaszać swoje uwagi podczas prezentacji poszczególnych elementów Strategii. Na koniec spotkania został również przewidziany czas na dyskusję. Osoby, które wolały zgłosić uwagę podczas spotkania w formie pisemnej miały także taką możliwość, dzięki przygotowanym papierowym formularzom zgłaszania uwag.

Spotkania odbyły się zgodnie z zaplanowanym scenariuszem, który znajduje się poniżej.

Tabela 78 Agenda spotkań w ramach konsultacji społecznych

Czas	Działanie
35'	1. Informacje nt. projektu i Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 2. Metody konsultacji 3. Konsultacje dokumentu cz. 1 – Przebieg prac nad strategią – Części składowe dokumentu
10'	Przerwa kawowa
35'	Konsultacje dokumentu cz. 2 – Misja, wizja – Cele strategiczne i operacyjne – <i>Dyskusja</i>
10'	Podsumowanie i zakończenie spotkania

Wszystkie uwagi oraz sugestie (52) zgłoszone przez uczestników spotkań zostały zebrane w postaci zbiorczego raportu i uwzględnione w treści dokumentu Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020.

Tabela 79 Uwagi i sugestie odnośnie do treści Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020

Lp.	Zapis Strategii	Treść uwagi	Propozycja zmiany
Głuchołazy			
1	1.2. Wsparcie na	Propozycja dodania dodatkowych	1.2.4. Zwiększenie nadzoru

Lp.	Zapis Strategii	Treść uwagi	Propozycja zmiany
	rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej	zadań priorytetowych	urzędów pracy nad pracodawcami w zakresie prowadzenia staży (w zakresie prowadzenia odpowiedniego programu stażu) oraz zatrudniania po odbytych stażu. 1.2.5. Zwiększenie weryfikacji osób przyjmowanych na staż w celu sprawdzenia ich motywacji, intencji, wymagań co do stażu.
2	Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych	Propozycja dodania zadania priorytetowego	4.1.19. Zapewnienie dostosowanego transportu przeznaczanego dla osób niepełnosprawnych (np. bus, autobus).
3	Poprawa jakości komunikacji publicznej	Propozycja uzupełnienia zadania o zapewnienie odpowiednich warunków transportowych dla osób niepełnosprawnych	Poprawa jakości komunikacji publicznej i dostosowanie taboru do osób niepełnosprawnych
4	4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych.		4.2. Wysoki poziom zachowania i wykorzystania zasobów przyrodniczych i dziedzictwa kulturowego. działania: ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego i jego promocja rewitalizacja, modernizacja, adaptacja zabytków do nowych funkcji
5	5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa.		5.2. Zwiększony poziom wykorzystania zasobów lokalnych do rozwoju gospodarki, w tym rolnictwa i przetwórstwa oraz turystyki.
Paczków			
6	0.1.5 Wsparcie lokalnych przedsiębiorstw w zakresie prowadzonych działalności	Umieścić powyżej jako 0.1.1	
7	Cel strategiczny nr 3. Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym	Przy celach i priorytetach nr 3 brakuje treści związanych z działalnością ośrodków pomocy społecznej (działań pomocowych, prewencyjnych)	

Lp.	Zapis Strategii	Treść uwagi	Propozycja zmiany
	poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji		
8	4.2.4 Rozwój ekonomii	O jaki rozwój ekonomii chodzi? Czy o ekonomię ogólną czy ekonomię społeczną? Prośba o doprecyzowanie zapisu.	
9	4.1.10 Organizacja zajęć dla osób niepełnosprawnych 4.1.9 Organizacja zajęć dla osób bezrobotnych	O jakiego rodzaju zajęciach jest tutaj mowa? Prośba o doprecyzowanie zapisu.	
10	4.2. Aktywizacja zawodowa osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych	Potrzeby muszą odpowiadać realiom. To, że aktywizacja jest nie spowoduje że te osoby uzyskają pracę. Aktywizacja jako skutek potrzeb. Pod konkretne potrzeby powinna następować aktywizacja.	
Uwagi/wnioski			
W części strategicznej brakuje odniesienia do mieszkań chronionych (np. cel 4)			
Powiat głubczycki			
Uczestnicy spotkania w powiecie głubczyckim, nie zgłosili żadnych uwag z propozycją wprowadzenia zmian do dokumentu Strategii.			
Powiat prudnicki			
11	Cele strategiczne i operacyjne	Brakuje podkreślenie w celach strategicznych i operacyjnych spraw dotyczących seniorów (np. cała sfera silver economy). Należy kwestie dotyczące osób starszych podnieść do rangi celu strategicznego, ponieważ jest to jeden z najważniejszych problemów województwa opolskiego	Ująć kwestie dotyczące osób starszych na poziomie celu strategicznego. Ująć całą sferę silver economy w celach operacyjnych odnoszących się do osób starszych Uwzględnić kwestie dotyczące opieki/zaopiekowania i usług medycznych dedykowanych osobom starszym
12	Cel strategiczny 3 oraz cel operacyjny 3.1.	Cel operacyjny 3.1. ma identyczną treść jak cel strategiczny 3.	Należy dokonać takiej zmiany treści celu operacyjnego 3.1., aby nie powielał on zapisów celu strategicznego 3.
Głubczyce			
Uczestnicy spotkania w Głubczycach, nie zgłosili żadnych uwag z propozycją wprowadzenia zmian do dokumentu Strategii.			
Łambinowice			
13	cel strategiczny 2. Rozwój atrakcyjności	Zastąpić słowo zwiększenie bardziej „ludzkim” słowem	Myśleliśmy o wzmocnieniu, podniesieniu

Lp.	Zapis Strategii	Treść uwagi	Propozycja zmiany
	społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez zwiększanie kapitału społecznego		
14	1.1.1. Rozwój ekonomii społecznej	Uszczegółowić o który aspekt ekonomii społecznej chodzi.	Spółdzielnie socjalne
15	4.1.2 Rozwój ekonomii	Uszczegółowić o jaką ekonomię chodzi	
16	4.2.4 Rozwój ekonomii	Ta sama uwaga co powyżej	
17	3.1.1. Modernizacja i budowa nowych placówek zapewniających instytucjonalną opiekę nad dziećmi do lat 3 3.1.2. Modernizacja i budowa nowych placówek zapewniających instytucjonalną opiekę nad dziećmi między 4 a 6 rokiem życia	Powinno być między 3 a 6 r.ż.	
Nysa			
18	Cel operacyjny 1.3	Zagadnienia związane z tym celem powinny być mocno zaakcentowane w dokumencie Strategii. To są priorytety, największa przyszłość. Ważne jest prowadzenie ciągłego dialogu z przedsiębiorcami	
19	2.3.2	Powinno być segregowanie odpadów a nie śmieci	
20	2.3.8	Powinno być: utylizacji odpadów niebezpiecznych, zużyty sprzęt RTV-AGD	
21	3.3.1	Opieka perinatalna? Co to jest? Chyba powinno być opieka pediatryczna	
22	3.1.1	Tutaj warto dodać o utworzeniu terenów rekreacyjnych/oferty dla dzieci i młodzieży w celu ich rozwoju psycho-fizycznego, ze zwróceniem uwagi na ich bezpieczeństwo	
23	3.1.1.	Dodać: stworzenie kompleksowego planu oferty dla dzieci i młodzieży opracowanej we współpracy z publicznymi	

Lp.	Zapis Strategii	Treść uwagi	Propozycja zmiany
		jednostkami i NGOsmi	
24	4.3	Należy dodać o dostosowaniu infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych, szczególnie dzieci	
25	4.2.1, 4.2.2.	Wniosek o rozszerzenie grup wiekowych	
26	4.2.2.	Kursy pod kątem zapotrzebowania rynku pracy – prowadzone przez dobre szkoły zawodowe. w ten sposób zwracamy też uwagę na jakość kształcenia zawodowego	
27	4.1.6.	Promocja zdrowego stylu życia poprzez udostępnienie odpowiedniej infrastruktury	
28	2.2.	Należy zwrócić uwagę na działalność obecnych NGO i umożliwienie im dalszej pracy, rozwoju.	
<p>Pytania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Co ma wspólnego zdrowe żywienie z ekologią (pkt. 2.3.7)? <p>Uwagi/wnioski:</p> <ul style="list-style-type: none"> – W celu strategicznym nr 3 nie wzięto pod uwagę rozwoju psycho-fizycznego dzieci i młodzieży. Istnieją miejsca w Nysie, które nadają się na utworzenie atrakcyjnych terenów rekreacyjno-wypoczynkowych, – Potrzebna jest szeroka opieka dla dzieci w godzinach popołudniowych, szczególnie w kontekście mowy o elastycznym czasie pracy, który teraz jest taki modny. – Istotne jest aby system ścieżek i tras rowerowych był ciągły, połączony. Obecnie są to fragmenty tras niepołączone ze sobą, co sprawia zagrożenie dla użytkowników. Oprócz budowy ścieżek rowerowych potrzebna jest informacja nt. temat – mapy tras. – Stawianie na turystykę nie służy jedynie przyjeżdżającym. z takiej infrastruktury będą korzystać też mieszkańcy: dzieci, młodzież, seniorzy (np. ścieżki rowerowe) – Brakuje punktu: rozwój infrastruktury dla dzieci niepełnosprawnych i poradnictwa/wsparcia dla rodzin z osobami niepełnosprawnymi 			
Prudnik			
29	Cel operacyjny 3.1.	brzmi tak samo, jak cel strategiczny 3. Należy to zmienić.	
<p>Uwagi/wnioski:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wizja jest zbyt rozbudowana – czy nie można jej jakoś skrócić? – Misję można zaakceptować. 			
Branice			
Uczestnicy spotkania w Branicach, nie zgłosili żadnych uwag z propozycją wprowadzenia zmian do dokumentu Strategii.			
Korfantów			
Uczestnicy spotkania w Korfantowie, nie zgłosili żadnych uwag z propozycją wprowadzenia zmian			

Lp.	Zapis Strategii	Treść uwagi	Propozycja zmiany
do dokumentu Strategii.			
Lubrza			
<p>Uwagi/wnioski:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wizja jest zbyt rozbudowana, należy pomyśleć o jej skróceniu, - należy pomyśleć o uwzględnieniu na poziomie celów operacyjnych zagadnień związanych z aktywizacją osób zajmujących się/opiekujących się osobami niepełnosprawnymi, niesamodzielnymi (np. przewlekle chorymi), starszymi 			
Skoroszyce			
30	Wizja rozwoju społecznego- mieszkańcy aktywnie partycypują ... zwiększają skuteczność działania władz samorządowych w zakresie m.in. pomocy społecznej...	Niejasność zapisu. Jaki wpływ mieszkańcy mają na pomoc społeczną. Doprecyzować zapis.	
31	2.2.2	Aktywizacja wszystkich grup społecznych: seniorów, dorosłych, dzieci oraz młodzieży - organizacja czasu wolnego poprzez atrakcyjną ofertę (zachęcić młodzież i dorosłych do udziału w zajęciach kulturalnych).	
32.	2.2.1	Dodać „zaangażowanie w szkołach”.	
33	3.2.1	Dodać również dostępność infrastruktury i dostosowanie oferty do odbiorców (koszty biletów dla rodziny)	
34	3.3.	Wsparcie rodzin planujących założenie rodziny (finansowe) ale też promować wartości rodzinne wśród osób, które nie planują zakładania rodziny.	
35	3.1.8	W czasie wakacji w małych gminach powinno działać jedno przedszkole - dostępność przedszkoli i dowozu do placówki przedszkolnej w okresie wakacji.	
36	3.1.	Półkolonie- organizacja półkolonii w czasie wakacji (zajęcia dla dzieci i młodzieży, wypełnienie czasu wolnego w czasie wakacji)	
37	4.1	Dodać „osoby zagrożone wykluczeniem społecznym”	
38	4.1.3	Dodać „aktywizacja osób starszych (klub seniora)”, organizacja transportu na takie spotkania	
39	4.1	Zbadanie potrzeb seniorów i na bazie uzyskanych wyników	

Lp.	Zapis Strategii	Treść uwagi	Propozycja zmiany
		dostosować ofertę zgodnie z potrzebami i zainteresowaniami seniorów.	
40	4.3.2	Zapewnienie bezpłatnego wsparcia...	
41	4.3.1	Zapewnienie bezpłatnego dostępu...	
42	4.3	Dodać warsztaty dla rodzin mających problemy opiekuńczo-wychowawcze.	
<p>Uwagi/wnioski:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eurosieroctwo- zweryfikować czy zostało uwzględnione w zapisach Strategii. - Uwzględnić aspekt braku mieszkań socjalnych. 			
Biała			
43	cel operacyjny 3.1.	brzmi identycznie, jak cel strategiczny 3 - należy to poprawić	
<p>Uwagi/wnioski:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wizja rozbudowana, ale ogólnie może być. - do misji i celów nie było uwag 			
Kietrz			
<p>Uczestnicy spotkań w miejscowości Kietrz, nie zgłosili żadnych uwag z propozycją wprowadzenia zmian do dokumentu Strategii.</p>			
Otmuchów			
44	Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych	Nie u wszystkich Partnerów występują mniejszości narodowe.	Cel operacyjny 2.4: Wspieranie integracji społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych na terenach ich występowania
45	Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz przedszkolnego	Kształcenie występuje w przedszkolach tylko częściowo (np. lekcje angielskiego w pięciolatkach)	Cel operacyjny 3.4: Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz opieki przedszkolnej
46	Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostęp do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej	Dopełniacz „dostępu”	Cel operacyjny 4.3: Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostępu do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej

Lp.	Zapis Strategii	Treść uwagi	Propozycja zmiany
	oraz terapeutycznej		
Powiat nyski			
47	1.3.1 Utworzenie nowych kierunków kształcenia zawodowego	Dodać utworzenie nowych i wspieranie dotychczas dobrze działających/prosperujących kierunków kształcenia zawodowego	
48	1.2.1 Wsparcie dla tworzenia nowych przedsiębiorstw	Dodać wsparcie dla tworzenia nowych i istniejących, dobrze prosperujących przedsiębiorstw	
49	2.3.3 Wsparcie dla modernizacji ogrzewania mieszkań i wykorzystania do tego celu energii odnawialnej	Zamiana słowa "mieszkań" na „lokali”	
50	4.1. Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych	Zamienić „bezrobotnych” na zagrożonych „wykluczeniem”.	
51	4.1.14. Rozbudowa infrastruktury ułatwiającej poruszanie się osobom niepełnosprawnym ruchowo	Dodać „poruszanie się osobom starszym i niepełnosprawnym ” (usunąć „ruchowo”)	
52	4.1. Aktywizacja społeczna osób starszych, niepełnosprawnych oraz bezrobotnych	Dodać zadanie: organizacja zajęć dla osób zagrożonych wykluczeniem	
Grodków			
<p>Uwagi/wnioski:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pojawiły się CZTERY IDENTYCZNE uwagi na formularzu zgłaszania uwag. Uwagi dotyczą celu strategicznego 4, cel operacyjny 4.3. Treść uwagi odnosi się do dodania zadania, które będzie miało na celu powstanie Domu Dziennego Pobytu w każdej gminie, która takiego domu nie posiada. - brakuje większego zaakcentowania działań na rzecz osób starszych (np. Domy Dziennego Pobytu, aktywizowanie kulturalne osób starszych, imprezy dedykowane osobom starszym) 			

Tabela 80 Zmiany i modyfikacje wprowadzone w efekcie konsultacji społecznych

Lp.	Modyfikacja dokumentu
Głuchołazy	
1	Nowe zadanie priorytetowe zostały dodane.
2	Nowe zadanie priorytetowe zostało dodane
3	Zadanie priorytetowe zostało uszczegółowione
4	Cel operacyjny został uszczegółowiony
5	Cel operacyjny został uszczegółowiony
Paczków	
6	Kolejność priorytetów została zmieniona zgodnie z sugestią
7	Cele i priorytety w ramach celu strategicznego nr 3 zostały uzupełnione o zakres związany z działalnością ośrodków pomocy społecznej
8	Zadanie priorytetowe zostało uszczegółowione
9	Zadania priorytetowe zostały uszczegółowione
10	Cel operacyjny został przeredagowany
Uwagi/wnioski	Zapisy dotyczące mieszkań chronionych zostały dodane
Powiat głubczycki	
-	
Powiat prudnicki	
11	Treść strategii została rozszerzona o nowy cel operacyjny 4.2, który uwzględnia potrzebę wyróżnienia obszaru silver economy w Strategii Rozwoju Społecznego OF PN2020
12	Cel operacyjny 3.1 został przeredagowany
Głubczyce	
-	
Łambinowice	
13	Zapis został zmodyfikowany zgodnie z sugestią
14	Zapis został zmodyfikowany zgodnie z sugestią
15	Zadanie priorytetowe zostało uszczegółowione
16	Zadanie priorytetowe zostało uszczegółowione
17	Zapis został zmodyfikowany zgodnie z sugestią
Nysa	
18	Zapis został zmodyfikowany zgodnie z sugestią
19	Zapis został zmodyfikowany zgodnie z sugestią
20	Zapis został zmodyfikowany zgodnie z sugestią
21	Zadanie priorytetowe zostało uszczegółowione
22	Zostało dodane nowe zadanie priorytetowe
23	Zostało dodane nowe zadanie priorytetowe
24	Zostało dodane nowe zadanie priorytetowe
25	Priorytety zostały przeredagowane zgodnie z sugestią
26	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią
27	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią
28	Priorytety w ramach wskazanego celu operacyjnego zostały przeredagowane zgodnie z sugestią
Uwagi/wnioski	Priorytety zostały przeredagowane zgodnie z sugestiami oraz dodano nowe priorytety
Prudnik	
29	Cel operacyjny 3.1 został przeredagowany
Uwagi/wnioski	Wizja została przeredagowana
Branice	
Uczestnicy spotkania w Branicach, nie zgłosili żadnych uwag z propozycją wprowadzenia zmian do dokumentu Strategii.	

Lp.	Modyfikacja dokumentu
Korfantów	
Uczestnicy spotkania w Korfantowie, nie zgłosili żadnych uwag z propozycją wprowadzenia zmian do dokumentu Strategii.	
Lubrza	
Uwagi/wnioski	Wizja została przeredagowana
	Sugestia została uwzględniona na poziomie zadań priorytetowych
Skoroszyce	
30	Wizja została przeredagowana
31	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią Zamawiającego
32.	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią Zamawiającego
33	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią Zamawiającego
34	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią Zamawiającego
35	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią Zamawiającego
36	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią Zamawiającego
37	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią Zamawiającego
38	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią Zamawiającego
39	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią Zamawiającego
40	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią Zamawiającego
41	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią Zamawiającego
42	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią Zamawiającego
Uwagi/wnioski	Wskazane problemy zostały uwzględnione na poziomie zadań priorytetowych
Biała	
43	Cel operacyjny 3.1 został przeredagowany
Uwagi/wnioski	Wizja została przeredagowana
Kietrz	
-	
Otmuchów	
44	Cel operacyjny został przeredagowany zgodnie z sugestią
45	Cel operacyjny został przeredagowany zgodnie z sugestią
46	Cel operacyjny został przeredagowany zgodnie z sugestią
Powiat nyski	
47	Priorytet został dodany zgodnie z sugestią
48	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią
49	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią
50	Cel operacyjny przeredagowany zgodnie z sugestią
51	Priorytet został przeredagowany zgodnie z sugestią
52	Nowy priorytet został dodany zgodnie z sugestią
Grodków	
Uwagi/wnioski	Nowy priorytet został dodany zgodnie z sugestią
	Został utworzony nowy cel operacyjny 4.2 w całości odnoszący się do polityki senioralnej

13. Załącznik nr 4 – Raport dotyczący oceny oddziaływania na środowisko

Zgodnie z art. 48 ust. 4 w/w ustawy Wykonawca Strategii reprezentowany przez Krzysztofa Guttę Eu-consult sp. z o.o. z Gdańska, działający w imieniu Burmistrza Nysy na podstawie udzielonego pełnomocnictwa wystąpił z wnioskiem w dniu 28.12.2015 r. do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu o uzgodnienie konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn. Strategia Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Opolu w piśmie z dnia 21.01.2016r., znak: WOOŚ.411.2.116.2015.KM, wyraził opinię, że zachodzą okoliczności uzasadniające odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020.

Analiza przedłożonego projektu oraz uzasadnienia zawierającego informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 ww. ustawy wykazała, że działania realizowane w ramach Strategii będą wynikały z następujących celów strategicznych i odpowiadających im celów operacyjnych:

1. Przeciwdziałanie zjawisku emigracji zarobkowej, poprzez rozwój przedsiębiorczości mieszkańców, przy wykorzystaniu warunków geograficznych i dziedzictwa historyczno-kulturowego regionu:

1.1 Zwiększenie liczby i poprawa jakości miejsc pracy w regionie

1.2 Wsparcie na rynku pracy osób kończących edukację, w tym promowanie zachowań przedsiębiorczych i prowadzenia własnej działalności gospodarczej

1.3 Dostosowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb regionalnego rynku pracy oraz zapewnienie warunków do współpracy pracodawców z placówkami kształcenia zawodowego

2. Rozwój atrakcyjności społeczno-kulturowej oraz gospodarczej regionu poprzez wzmocnienie udziału kapitału społecznego w kreowaniu wizerunku regionu:

2.1 Promowanie i rozwój społecznej odpowiedzialności biznesu

2.2 Wsparcie organizacji pozarządowych, w tym instytucji otoczenia biznesu, instytucji charytatywnych oraz instytucji o działalności kulturowej

2.2 Zwiększenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców

2.4 Wspieranie integracji - społecznej i różnorodności kulturowej z uwzględnieniem interesów mniejszości narodowych na terenach ich występowania

3. Przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom demograficznym poprzez wsparcie rodzin w procesie wychowania i socjalizacji:

3.1 Rozbudowa infrastruktury opieki nad dziećmi i usług wspierających aktywność zawodową rodziców

3.2 Poprawa sytuacji i warunków życia rodzin

3.3 Poprawa sytuacji osób planujących założenie rodziny oraz podejmujących decyzję o potomstwie

3.4 Rozwój infrastruktury oświaty i poprawa jakości kształcenia ogólnego oraz opieki przedszkolnej,

4. Poprawa jakości życia osób z grup zagrożonych wykluczeniem społeczno-ekonomicznym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób starszych oraz niepełnosprawnych:

4.1 Aktywizacja społeczna osób starszych i niepełnosprawnych oraz innych osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

4.2 Rozwój gospodarki senioralnej poprzez planowy rozwój systemu usług i dóbr ukierunkowanych na zaspokojenie potrzeb konsumpcyjnych, bytowych i zdrowotnych osób starszych

4.3 Wsparcie aktywności zawodowej osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób w wieku 45+/50+ oraz osób niepełnosprawnych, poprzez działania na rzecz integracji potrzeb społecznych i potrzeb rynku pracy

4.4 Rozwój infrastruktury pomocy społecznej, w tym dostępu do usług pomocy psychologicznej, pomocy prawnej oraz terapeutycznej

Jednocześnie wskazano, że dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a realizacja ww. zadań nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Wobec powyższego, stwierdzono brak przesłanek do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020. Decyzja o odstąpieniu od przeprowadzania strat strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020 na lata 2016-2026 z perspektywą do 2030 została ogłoszona Obwieszczeniem Burmistrza Nysy IP.IN.042.4.77.2014 z dnia 27 stycznia 2016 roku.

Diagnoza Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020

Warszawa, grudzień 2014 roku

Zawartość

Wstęp	4
Ogólna charakterystyka demograficzna OF PN2020	6
Struktura wieku. Wiek produkcyjny i poprodukcyjny	10
Analiza struktury wieku dzieci i młodzieży pod kątem rozwoju oświaty	18
Struktura wieku dzieci i młodzieży – analiza całości grupy wiekowej 0- 18 lat według powiatów	18
Struktura wieku dzieci i młodzieży – analiza całości grupy wiekowej 0- 18 lat według gmin	23
Prognozy demograficzne	29
Wiek przedszkolny	31
Dzieci w wieku szkoły podstawowej	35
Młodzież w wieku gimnazjalnym	39
Młodzież w wieku ponadgimnazjalnym	43
Analiza struktury demograficznej według płci	49
Struktura płci ogółem	49
Struktura płci w grupach wiekowych	49
Struktura płci a rynek pracy	53
Analiza infrastruktury mieszkalnictwa, oświaty, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej	57
Infrastruktura mieszkalnictwa	57
Hierarchia ośrodków usługowych	63
Infrastruktura oświaty	65
Infrastruktura kultury, sportu, rekreacji	78
Infrastruktura opieki i pomocy społecznej	100
Analiza stanu zdrowia i dostępności usług medycznych	122
Analiza migracji	135

Analiza struktury demograficznej, ruchu naturalnego i innych uwarunkowań wzrostu liczebności mieszkańców	142
Uwarunkowania wzrostu liczebności mieszkańców – ogólne teoretyczne zależności	142
Ruch naturalny ludności w latach 2004-2013	143
Struktura demograficzna z punktu widzenia wzrostu liczebności populacji	144
Pozademograficzne uwarunkowania wzrostu liczebności mieszkańców	145
Podsumowanie i wnioski	149
Analiza wyników telefonicznych wywiadów pogłębionych (TDI) z pracownikami OPS	151
Analiza wyników badania PAPI z mieszkańcami	170
Analiza wyników badania CATI z przedstawicielami pracodawców	188
Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST	212
Spis tabel i wykresów	225
Załącznik	233
Źródła	243

Wstęp

Niniejsza diagnoza jest jednym z materiałów służących opracowaniu Strategii Rozwoju Społecznego Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwo Nyskie 2020. Celem opracowania tego dokumentu jest określenie perspektyw i kierunków współpracy partnerskiej we wspólnym rozwiązywaniu problemów społecznych (w tym demograficznych) zdefiniowanych dla OF PN2020. Strategia będzie podstawą do przygotowania i podejmowania wspólnych działań i wnioskowania o środki zewnętrzne na ich realizację. W Diagnozie skoncentrowano się na zagadnieniach wspólnych dla całego obszaru lub jego części, pomijając lub w ograniczonym stopniu diagnozując zagadnienia, które są w kompetencji gmin i nie wymagają współdziałania. Wyjątek uczyniono dla struktury wieku dzieci i młodzieży, badając tę strukturę również pod kątem przedszkoli, szkół podstawowych i gimnazjów. Podstawowymi agregatami badań były powiaty. Analizowano też jednak wiele zagadnień w układzie gmin, zwłaszcza, jeśli zróżnicowanie w takim układzie było istotne. Dla niektórych zagadnień analizy w układzie gmin prowadzone były przy zróżnicowaniu gmin miejsko-wiejskich na miasta i część wiejską.

Rozdział poświęcony analizie uwarunkowań wzrostu liczebności mieszkańców umieszczono na końcu diagnozy, ponieważ większość tych uwarunkowań wynika z treści opisanych w innych rozdziałach i w przyjętym układzie są to rozdziały poprzedzające.

Głównym założeniem metodycznym w diagnozie było stosowanie metody *desk research* (analiza źródeł wtórnych – istniejących już dokumentów). Głównymi źródłami informacji były: Bank danych lokalnych GUS, elektroniczne wersje dokumentów, głównie o charakterze strategicznym (strategie gmin i powiatów, studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, lokalne programy rewitalizacji – według wykazu źródeł na końcu diagnozy) oraz informacje dostępne na stronach internetowych jednostek administracyjnych należących do Partnerstwa Nyskiego 2020 czy podległych im podmiotów. Główną trudnością analizowanych danych jest różna aktualność i struktura tych dokumentów, różne stosowane metody oraz różny zakres treści. W niektórych dokumentach dominuje faktografia (w tym wykraczające poza potrzeby diagnostyczne, np. listy instytucji wraz z adresami), w tym (nie zawsze) przy niedostatku ocen, niektóre dokumenty koncentrują się na ogólnej, syntetycznej ocenie jakościowej, co jest bardziej właściwe, ale utrudnia wykorzystanie takich dokumentów jako źródło do analiz.

Przyjęto sposób powoływania się na źródła w układzie [autor, rok], przy czym w dominującej części dokumentów będących pracami zbiorowymi i nie zawsze ujawniającymi autorów w miejscu autora występuje pierwsze słowo tytułu. Nie wszystkie dokumenty podają datę. W przypadku braku daty i kilku dokumentów rozpoczynającego się od tego samego słowa dla ich odróżnienia w miejscu daty podano ostatnie słowo tytułu, którym jest nazwa jednostki samorządowej, dla której był sporządzony dokument, np. [Strategia ... Prudnika].

Treści, zwłaszcza o charakterze metodycznym, a także diagnostycznym (oceny, wnioski) i o charakterze hipotez, dla których nie podano źródła, są autorskimi treściami eksperckimi.

Jedną z metod badawczych była analiza danych statystycznych, w tym porównywanie danych – czasem liczb bezwzględnych, częściej wskaźników (np. udziałów % lub wielkości odniesionych do 1 mieszkańca, 100 mieszkańców lub np. 1000 ludności w wieku

produkcyjnym). Stosowano przy tym głównie dwa rodzaje kryteriów / odniesień porównawczych:

- Porównywanie z innymi jednostkami (tu ich agregatami, o czym dalej)
- Porównywanie z danymi z przeszłości poprzez wskaźniki dynamiki lub tempa zmian

Agregatami służącymi do porównań są najczęściej dla powiatów: powiaty ziemskie kraju oraz suma tzw. pozostałych powiatów peryferyjnych województwa opolskiego (czyli powiatów poza powiatami OFPN2020 oraz powiatem ziemskim opolskim i miastem Opole). W niektórych przypadkach agregatem porównawczym był cały kraj i całe województwo opolskie. Dla gmin agregatami porównawczymi były m. in. gminy miejsko-wiejskie i wiejskie Polski i województwa opolskiego. Takie agregaty porównawcze uznano za bardziej właściwe niż porównywanie z kilkoma wybranymi jednostkami.

Okresem badań retrospektywnych zgodnie z wymaganiami sformułowanymi w SIWZ były lata 2004-2013.

Ogólna charakterystyka demograficzna OFPN2020

Obszar Funkcjonalny Partnerstwa Nyskiego 2020 (OFPN2020, krócej: OFPN, zwany też obszarem lub obszarem FPN2020) położony jest w południowo-zachodniej części województwa opolskiego. Tworzą go 3 powiaty: nyski, prudnicki i głubczycki oraz gmina miejsko-wiejska Grodków z powiatu brzeskiego, przy czym na terytorium ww. 3 powiatów na poziomie gminnym do partnerstwa nie należą wszystkie, lecz 13 z 17 gmin. Wśród tych 17 gmin w 3 powiatach jest aż 9 gmin miejsko-wiejskich i tylko 4 wiejskie. Do partnerstwa należy 9 gmin miejsko-wiejskich i 4 wiejskie, nie należą 2 gminy wiejskie w pow. nyskim oraz po 1 gminie miejsko-wiejskiej w pow. prudnickim i głubczyckim (tabela 1).

Tabela 1. Gminy w powiatach należących do OFPN2020

Powiat	Gminy należące do OFPN2020		Gminy nienależące do OFPN2020	
	miejsko-wiejskie	wiejskie	miejsko-wiejskie	wiejskie
Głubczycki	Głubczyce	Branice	Baborów	-
	Kietrz			
Nyski	Głucholazy	Łambinowice	-	Kamiennik
	Korfantów			
	Nysa	Skoroszyce		Pakosławice
	Otmuchów			
	Paczków			
Prudnicki	Biała	Lubrza	Głogówek	-
	Prudnik			

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego 3 powiaty należące do OFPN2020 zostały zaliczone do południowego obszaru problemowego. Gmina Grodków stanowi część brzesko-grodzkiego obszaru problemowego. Według tegoż planu wsparcie i aktywizacja południowego obszaru problemowego ma polegać na restrukturyzacji tradycyjnych funkcji i poprawie dostępności zewnętrznej oraz rozwoju infrastruktury. Plan ustala wzmocnienie funkcji ośrodków węzłowych Nysy, Prudnika i Głubczyc. Nysa jest według tego planu jednym z 4 ośrodków subregionalnych w woj. opolskim.

Liczna ludności OFPN2020 na koniec 2013 roku wynosiła 264,6 tys., co stanowiło 26% ludności województwa opolskiego. Powiaty należące do OFPN2020 są zróżnicowane pod względem zaludnienia. Ponad połowa ludności obszaru (53%) zamieszkiwała powiat nyski: prawie 55% ludności miejskiej obszaru i 51,4% jego ludności wiejskiej. Na powiat prudnicki przypadało 21,5% ludności obszaru, na powiat głubczycki – prawie 18%, a na gminę Grodków – 7,4%. W gminach partnerskich zamieszkiwało 86,3% ludności 3 powiatów.

Tabela 2. Ludność Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego w latach 2004 i 2013

Jednostka	Ogółem		W miastach		Na wsi		Na 1 km ²	
	2004	2013	2004	2013	2004	2013	2004	2013
Powiat głubczycki	50868	47453	23239	22131	27629	25322	75,6	70,5
Powiat nyski	146853	140628	78311	73982	68542	66646	120,0	114,9
Powiat prudnicki	60585	56828	31967	30059	28618	26769	106,1	99,3

Jednostka	Ogółem		W miastach		Na wsi		Na 1 km ²	
	2004	2013	2004	2013	2004	2013	2004	2013
Razem ww. 3 powiaty	258306	244909	133517	126172	124789	118737	104,7	99,2
Grodzów	19711	19699	8733	8871	10978	10828	68,9	68,9
Razem obszar FPN2020	278017	264608	142250	135043	135767	129565	101,0	96,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Średnia **gęstość zaludnienia** obszaru jednostek tworzących Partnerstwo Nyskie 2020 (99 na km²) jest wyższa niż średnio powiatów ziemskich Polski (85 na km²). Jest ona zróżnicowana w poszczególnych powiatach: najwyższa w powiecie nyskim (115 km²), co stanowi 1,36 średniej krajowej, wyższa od średniej krajowej jest też w powiecie prudnickim (99 km²), natomiast niższa – w powiecie głubczyckim (71 na km² – 0,83 średniej krajowej).

W powiatach nyskim i prudnickim przeważa **ludność miejska**, zbliżając się do 53%, a wskaźnik ten, zwany poziomem urbanizacji, we wszystkich powiatach OFPN2020 jest wyraźnie wyższy niż średnio w powiatach ziemskich Polski (41,0), podobnie jak prawie we wszystkich powiatach województwa opolskiego (z wyjątkiem namysłowskiego i oleskiego). Poziom urbanizacji nieznacznie wzrósł w powiatach prudnickim i głubczyckim, co w całym województwie opolskim miało miejsce jeszcze tylko w powiecie kędzierzyńsko-kozielskim (tabela 3).

Tabela 3. Dynamika ludności i poziom urbanizacji powiatów w latach 2004-2013

Jednostka	Dynamika (2004 rok=100)				Udział % ludności miejskiej		
	ogółem	miasto	wieś	udział miasta	2004	2013	Dyna- mika
Powiat nyski	95,8	94,5	97,2	97,2	53,3	52,6	98,7
Powiat prudnicki	93,8	94,0	93,5	100,5	52,8	52,9	100,2
Powiat głubczycki	93,3	95,2	91,7	103,9	45,7	46,6	102,1
3 powiaty OF PN2020	94,8	94,5	95,2	99,3	51,7	51,5	99,7
Powiat brzeski	99,3	97,6	101,5	96,2	57,3	56,4	98,3
Powiat strzelecki	93,4	92,0	94,5	97,4	45,2	44,5	98,5
Powiat oleski	95,2	93,9	95,9	97,9	36,9	36,4	98,7
Powiat krapkowicki	95,1	93,6	97,0	96,4	55,3	54,4	98,4
Powiat kędzierzyńsko-kozielski	94,4	95,6	92,2	103,7	64,2	65,0	101,3
Powiat namysłowski	97,3	97,1	97,4	99,7	37,7	37,6	99,8
Powiat kluczborski	95,1	94,9	95,4	99,5	51,0	50,9	99,7
7 pozostałych pow. peryf.	95,6	95,1	96,2	98,8	51,4	51,1	99,4
10 powiatów peryf. razem	95,4	94,9	95,9	99,0	51,5	51,2	99,5
POLSKA	102,0	99,7	103,6	96,2	42,0	41,0	97,7

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

We wszystkich powiatach OFPN2020 liczba ludności w latach 2004-2013 spadała, tak jak we wszystkich powiatach województwa opolskiego. W powiatach głubczyckim i prudnickim (podobnie jak w strzeleckim) dynamiki zmian ludności należały do najniższych w województwie opolskim (poniżej 94), dynamika ta w powiecie nyskim (95,8) nieznacznie przewyższała średnią (95,4) dla powiatów nazywanych tu peryferyjnymi (czyli poza grodzkim i ziemskim pow. Opole). Dynamika zmian liczby ludności sumy 3 powiatów OFPN2020 (94,8) była niższa niż sumy pozostałych 7 powiatów peryferyjnych (95,6). W

tym samym okresie dynamika wzrostu liczby ludności powiatów grodzkich średnio dla Polski wyniosła 102,0, a wzrost trwał nieprzerwanie aż do 2012 roku. Zmienna była natomiast liczba ludności gminy Grodków z powiatu brzeskiego: w 2010 roku zamieszkiwało ją o 143 osoby więcej, a w 2013 roku o 12 mniej niż w 2004 roku.

Duże jest zróżnicowanie wielkości gmin mierzonej liczbą ludności. W 4 największych gminach mieszka połowa ludności obszaru FPN2020. Największa pod względem zaludnienia gmina obszaru – miejsko-wiejska gmina Nysa – 13-krotnie przewyższa zaludnieniem najmniejszą – Lubrzę. Liczba ludności gminy Nysa (58 tys.) jest większa niż powiatu głubczyckiego i prudnickiego. Stanowi 22% ludności obszaru. Na gminę tą przypada 33% ludności miejskiej obszaru FPN2020 i 10% jego ludności. O liczbach tych decyduje miasto Nysa liczące na koniec 2013 roku prawie 45 tys. mieszkańców, będące trzecim pod względem zaludnienia miastem województwa opolskiego. Jest największym w Polsce miastem w gminie miejsko-wiejskiej, przewyższając prawie 1,5-krotnie kolejne miasto tego typu – Swarzędz.

Kolejne pod względem zaludnienia gminy to: Prudnik (prawie 28 tys. ludności), Głuchołazy (niecałe 25 tys.), Głubczyce (ponad 23 tys.) i Grodków (niecałe 20 tys.). 4 kolejne gminy mieszczą się w przedziale 10-14,9 tys. ludności i 4 – w przedziale 5-9,9 tys. Najmniej ludności liczy gmina Lubrza (poniżej 4,4 tys.).

Drugim pod względem liczby ludności miastem OFPN jest Prudnik (niecałe 22 tys.), kolejnymi – Głuchołazy (ponad 14 tys.) i Głubczyce (prawie 13 tys.). Zaludnienie w przedziale 5-9,9 tys. wykazują: Grodków, Paczków, Kietrz i Otmuchów. Najmniejsze miasta obszaru to Biała (2,5 tys.) i Korfantów (1,9 tys.).

Jedynym miastem OF PN2020, którego ludność w latach 2004-2013 wzrosła, był Grodków (dynamika 101,6). Natomiast jedynym obszarem wiejskim, którego ludność w tym okresie wzrosła, była wiejska część gminy miejsko-wiejskiej Nysa (dynamika 105,8), co wytłumaczyć można procesem tzw. suburbanizacji spowodowanym przez migrację mieszkańców miast na wieś. Zjawisko migracji oraz przyczyny spadku liczby ludności i udział poszczególnych czynników analizowane będą w dalszych rozdziałach.

Tabela 4. Ludność Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego według gmin w latach 2004 i 2013

Jednostka terytorialna	Ogółem		W miastach		Na wsi		% w miastach	
	2004	2013	2004	2013	2004	2013	2004	2013
Grodków	19711	19699	8733	8871	10978	10828	44,3	45,0
Branice	7791	6825	-	-	7791	6825	-	-
Głubczyce	24428	23144	13572	12990	10856	10154	55,6	56,1
Kietrz	11954	11292	6440	6136	5514	5156	53,9	54,3
Głuchołazy	25994	24726	15052	14257	10942	10469	57,9	57,7
Korfantów	9905	9242	1923	1893	7982	7349	19,4	20,5
Łambinowice	8264	7775	-	-	8264	7775	-	-
Nysa	60306	58132	47793	44899	12513	13233	79,3	77,2
Otmuchów	14338	13903	5317	5068	9021	8835	37,1	36,5
Paczków	13828	13161	8226	7865	5602	5296	59,5	59,8
Skoroszyce	6526	6387	-	-	6526	6387	-	-
Biała	11730	10827	2687	2511	9043	8316	22,9	23,2
Lubrza	4531	4363	-	-	4531	4363	-	-

Prudnik	29748	27956	23376	21778	6372	6178	78,6	77,9
Razem OFPN2020	278017	264608	142250	135043	135767	129565	51,2	51,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W podsumowaniu należy stwierdzić, że liczba ludności OF PN2020 na koniec 2013 roku wynosiła 264,6 tys., co stanowiło 26% ludności woj. opolskiego. Powiaty należące do OF PN2020 są zróżnicowane pod względem zaludnienia. Ponad połowa ludności obszaru (53%) zamieszkiwała powiat nyski.

We wszystkich powiatach OF PN2020 liczba ludności w latach 2004-2014 spadała, tak jak we wszystkich powiatach woj. opolskiego. Jedynym miastem obszaru, którego ludność w latach 2004-2013 wzrosła, był Grodków, jedynym obszarem wiejskim, którego ludność wzrosła, była wiejska część gminy miejsko-wiejskiej Nysa – z powodu migracji mieszkańców miasta na wieś.

Duże jest zróżnicowanie wielkości gmin mierzonej liczbą ludności. W 4 największych gminach mieszka połowa ludności obszaru FPN2020. Największa pod względem zaludnienia gmina obszaru – miejsko-wiejska gmina Nysa – 13-krotnie przewyższa zaludnieniem najmniejszą – Lubrzę. Liczba ludności gminy Nysa (58 tys.) jest większa niż powiatu głubczyckiego i prudnickiego.

Struktura wieku. Wiek produkcyjny i poprodukcyjny

Analiza struktury demograficznej w tym rozdziale została dokonana na poziomie najbardziej ogólnym, to jest w podziale na trzy duże grupy wiekowe: wiek przedprodukcyjny (0–17 lat), produkcyjny (18–59 lat kobiety, 18–64 lata mężczyźni) i poprodukcyjny (60 lat i więcej kobiety, 65 lat i więcej mężczyźni)¹.

Dla rynku pracy istotna jest liczba ludności w wieku produkcyjnym. Na początku badanego okresu liczba ta rosła: do 2007 roku w powiecie nyskim i głubczyckim, do 2008 roku w powiecie prudnickim i aż do 2010 roku w gminie Grodków z powiatu brzeskiego. Od 2007 roku, kiedy to maksymalną liczbę ludności obszaru w wieku produkcyjnym osiągnął cały obszar FPN2020 liczba ta zmniejszyła się o 7283 osoby, osiągając 96% stanu maksymalnego (tabela 5). W całym badanym okresie we wszystkich powiatach OFPN2020 malała liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym, a rosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym (wykresy 1-4).

Tabela 5. Ludność w wieku produkcyjnym według powiatów w latach 2004-2013

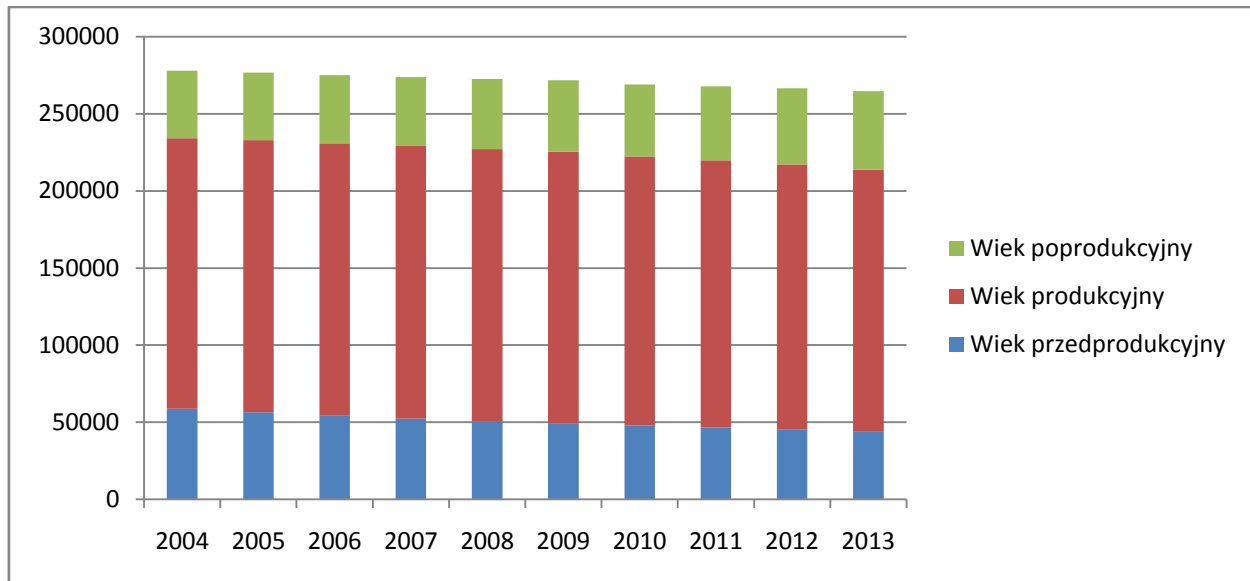
Jednostka	2004	Maksimum			2012	2013	Ubytek od wielkości maksymalnej	Dynamika (wielkość maksymalna – 100)
		2007	2008	2010				
Pow. nyski	93831	94679	94471	93185	91773	90615	4064	95,7
Pow. prudnicki	37302	37455	37503	36948	36470	36120	1383	96,3
Pow. głubczycki	31690	31887	31812	31170	30604	30172	1715	94,6
Razem 3 powiaty	162823	164021	163786	161303	158847	156907	7114	95,7
Gmina Grodków	12462	12838	12868	12990	12804	12669	321	97,5
Razem OFPN2020	175285	176859	176654	174293	171651	169576	7283	95,9

Kolorem czerwonym oznaczono wielkości maksymalne

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

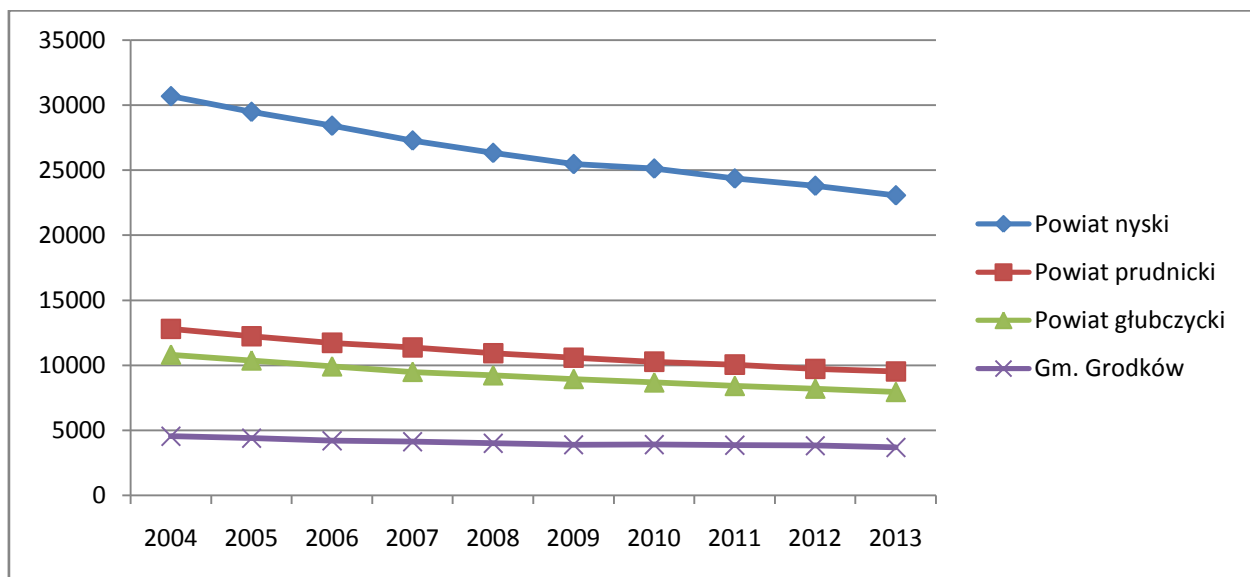
¹ Mimo wprowadzonego obecnie równego wieku przejścia na emeryturę dla kobiet i mężczyzn (67 lat), z uwagi na fakt, iż analiza dotyczy lat wcześniejszych, zachowano dotychczasowy podział na wiek produkcyjny i poprodukcyjny, zgodny ze stanem obowiązującym w dniu zbierania danych (zgodnie z danymi BDL GUS).

Wykres 1. Struktura wieku ludności OFPN2020 w latach 2004-2013

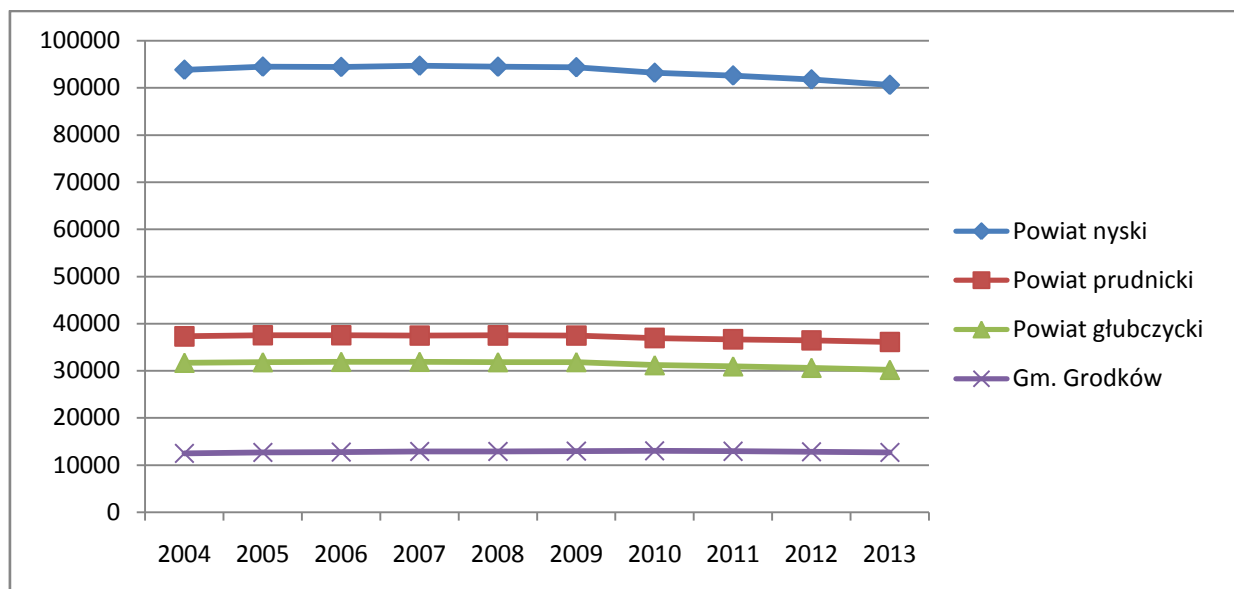
Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym według powiatów w latach 2004-2013

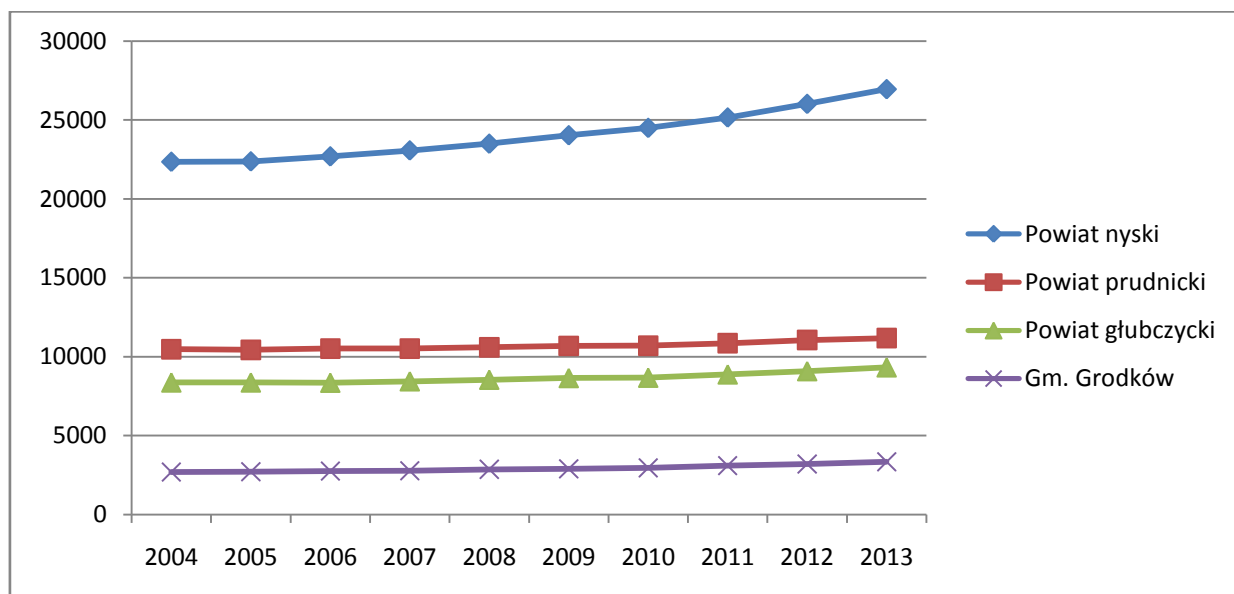
Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 3. Ludność w wieku produkcyjnym według powiatów w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym według powiatów w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Zmiany liczby ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych latach były bardzo zróżnicowane. Wykazywały przy tym dużą nieregularność (tabela 6). Duże ubytki między rokiem 2009 a 2010, największe ze wszystkich lat we wszystkich trzech powiatach (nie dotyczące gminy Grodków) to prawdopodobnie wynik korekty danych dla 2010 uwzględniającej wyniki NSP w 2011 roku. Duże ubytki w ostatnich latach wynikają ze struktury wieku i są przejawem starzenia się społeczeństwa, widocznego w zmianach liczby

ludności w wieku przedprodukcyjnym (wykres 2) i poprodukcyjnym (wykres 4). Liczniejsze roczniki powojennego wyżu demograficznego osiągają obecnie wiek poprodukcyjny, więc „opuszczają” grupę ludności w wieku produkcyjnym, a do grupy tej wchodzi z grupy przedprodukcyjnej roczniki coraz to mniej liczne.

Tabela 6. Zmiany ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych latach w porównaniu z rokiem poprzednim według powiatów w latach 2005-2013

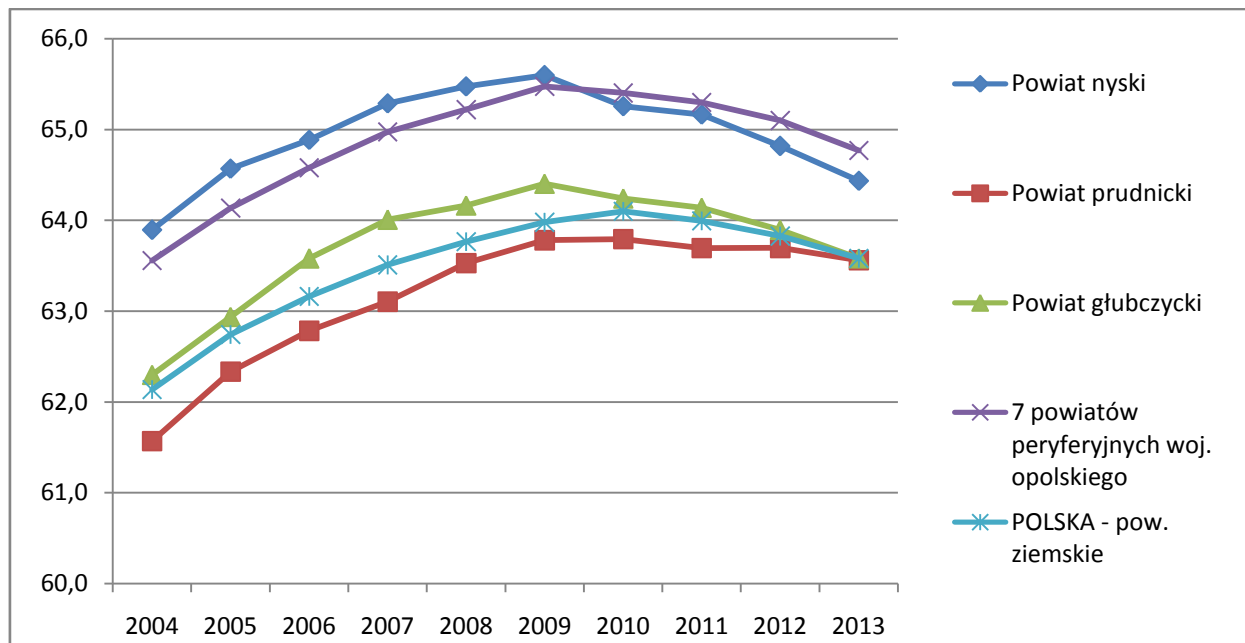
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pow. nyski	653	-66	261	-208	-109	-1177	-574	-838	-1158
Pow. prudnicki	223	-3	-67	48	-43	-512	-270	-208	-350
Pow. głubczycki	118	75	4	-75	17	-659	-244	-322	-432
Gmina Grodków	185	63	128	30	37	85	-97	-89	-135
Razem OFPN2020	1179	69	326	-205	-98	-2263	-1185	-1457	-2075

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Ocen porównawczych struktury wieku można dokonać, porównując udziały % poszczególnych grup wieku oraz trzy wskaźniki najbardziej syntetycznie oceniające strukturę wieku w społeczeństwie, tzw. wskaźniki obciążenia demograficznego, to jest:

1. Obciążenie demograficzne ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym (czyli ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym);
2. Obciążenie demograficzne ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym (czyli ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym);
3. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym.

Wykres 5. Udział % ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2013

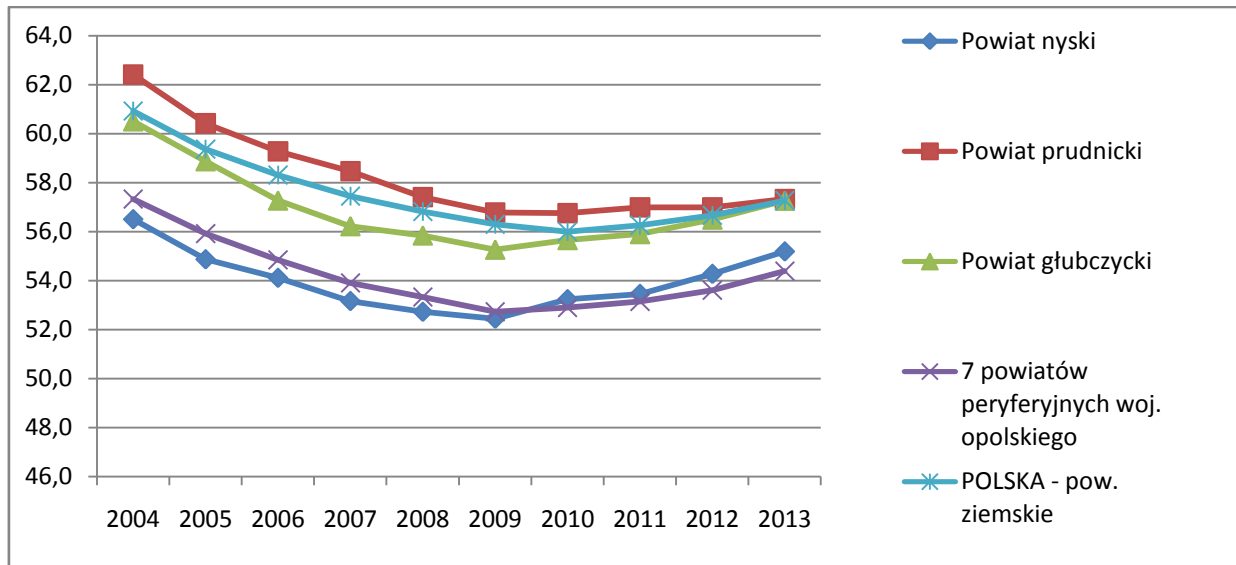

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Udział % ludności w wieku produkcyjnym powiatu prudnickiego i głubczyckiego jest zbliżony do średniej dla powiatów ziemskich w kraju (63,6), natomiast powiatu nyskiego – jest nieznacznie wyższy (64,4), zbliżony do średniej dla pozostałych powiatów peryferyjnych województwa opolskiego (64,8). Kierunek zmian tego udziału był w badanym okresie analogiczny – wzrost do 2009 roku (w powiecie prudnickim do 2010), a następnie spadek do ww. wartości (wykres 5), przy czym udziały w 2013 roku przewyższały udziały z 2004 roku, najbardziej w powiecie prudnickim (o 2 punkty %), najmniej – w powiecie nyskim (o 0,5 punktu %).

Obciążenie demograficzne ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku nieprodukcyjnym wykazuje zmienność odwrotną niż udział % ludności w wieku produkcyjnym: spory spadek do 2009 roku (w powiecie prudnickim do 2010 roku), po czym niewielki wzrost. Wskaźnik dla powiatów prudnickiego i głubczyckiego jest analogiczny jak średnio dla powiatów ziemskich kraju (57,3), zaś dla powiatu nyskiego (55,2) – niewiele wyższy niż średnio dla pozostałych powiatów peryferyjnych województwa opolskiego (54,4). Dane te przedstawia wykres 6.

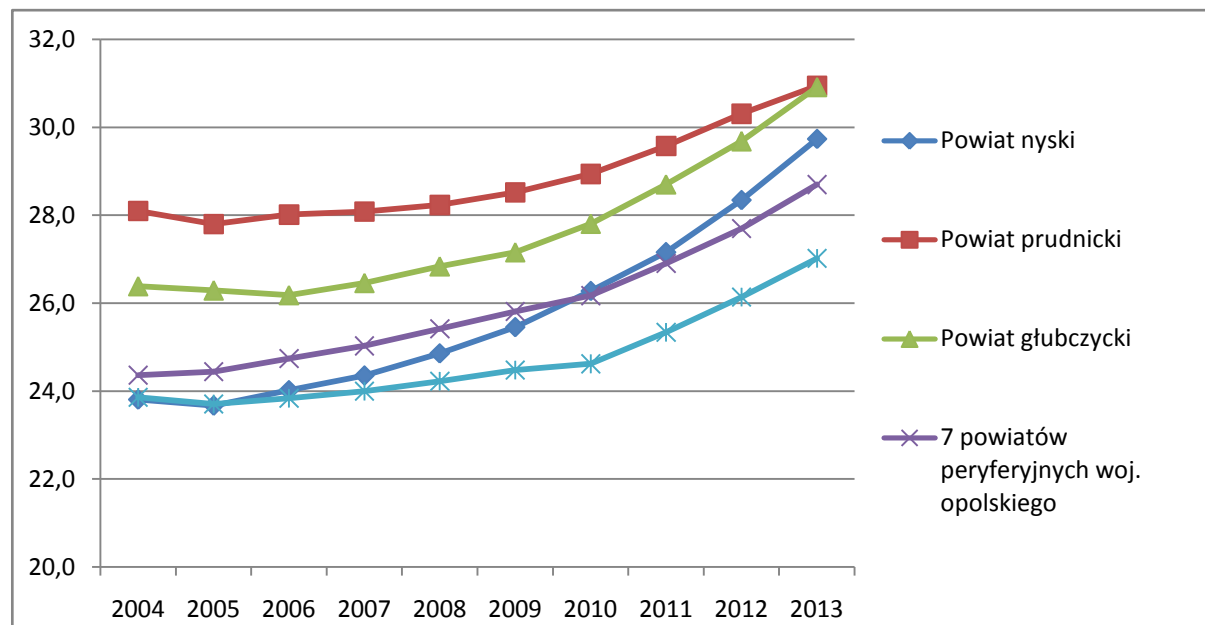
Wykres 6. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Obciążenie demograficzne ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym ilustruje wykres 7. We wszystkich 3 powiatach OFPN2020 obciążenie to jest obecnie wyższe, niż średnio w pozostałych 7 powiatach peryferyjnych województwa opolskiego i jeszcze wyższe niż średnio w powiatach ziemskich kraju (wykres 7). Tylko na początku badanego okresu omawiany wskaźnik obciążenia nieznacznie malał (za sprawą rosnącej liczby ludności w wieku produkcyjnym), po czym znacząco rośnie. Największe tempo wzrostu wykazuje powiat nyski, w którym wskaźnik ten był i wciąż jest najniższy, jednak o ile w latach 2004-2005 był analogiczny jak średnio dla powiatów ziemskich kraju (poniżej 24), to obecnie zbliżył się do 30 i wartości wskaźnika dla powiatów głubczyckiego i prudnickiego, bliskich 31 (wykres 7).

Wykres 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2004-2013

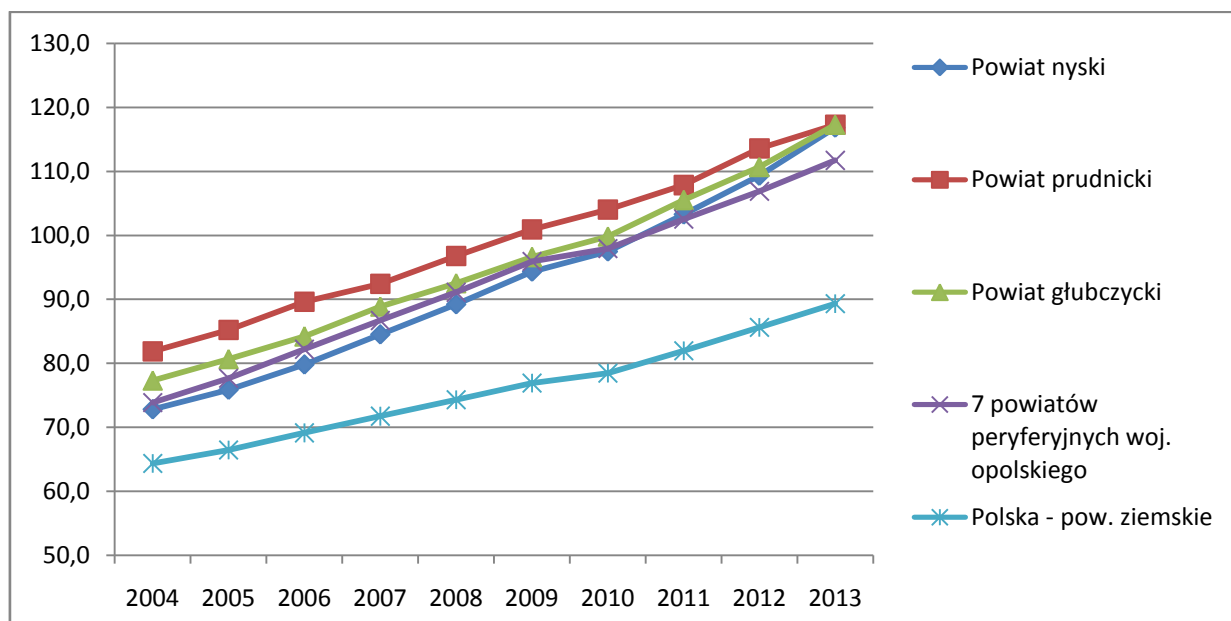

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

O tym, że ludność w analizowanych powiatach jest starsza niż średnio powiatów ziemskich kraju, świadczy kolejny wskaźnik – ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźnik ten we wszystkich 3 powiatach OFPN2020 był w 2013 roku niemal identyczny (117), nieco wyższy niż średnio w pozostałych 7 powiatach peryferyjnych województwa opolskiego (112) i znacznie wyższy niż średnio w powiatach ziemskich kraju (89). W całym badanym okresie wskaźnik ten rósł, podobnie jak pozostałe porównywane wskaźniki, lecz tempo jego wzrostu było wyższe niż średnio w powiatach ziemskich kraju. W roku 2009 w powiecie prudnickim, a w 2001 roku w powiecie nyskim, głubczyckim i średnio pozostałych 7 powiatach peryferyjnych województwa opolskiego analizowany wskaźnik przekroczył 100, co oznacza, że od tego czasu udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności jest wyższy niż udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (wykres 8).

Wykres 8. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W poszczególnych gminach partnerskich OFPN2020 maksymalna liczba ludności w wieku produkcyjnym przypadła w różnych latach badanego okresu pomiędzy rokiem 2005 (3 gminy) a 2010 (4 gminy – największa ich liczba w jednym roku). Wielkości minimalne w większości gmin przypadły na rok ostatni – 2013, dla 5 gmin był to rok 2004 lub 2005 (tabela 7). Dynamiki spadku od wielkości maksymalnych do wielkości w 2013 roku były zróżnicowane: przy przyjęciu wielkości maksymalnej za 100, najmniejsza dynamika spadku (99) była w gminie wiejskiej Lubrza, największa (88) – w gminie wiejskiej Branice. Spadki w liczbach bezwzględnych były uzależnione od dynamiki i wielkości gminy: najmniejszy był w gminie Lubrza (42), największe – w największych gminach miejsko-wiejskich: Nysa (2367), Prudnik (1212) i Głubczyce (924) przy dynamice 94, nieco mniejszy spadek był w gminie miejsko-wiejskiej Głuchołazy (681) przy dynamice 96.

Tabela 7. Ludność w wieku produkcyjnym według gmin w latach 2004-2013

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	12462	12647	12710	12838	12868	12905	12990	12893	12804	12669
Branice	4885	4905	4898	4897	4796	4832	4591	4541	4462	4336
Głubczyce	15344	15394	15382	15351	15293	15340	15002	14847	14681	14470
Kietrz	7361	7393	7468	7477	7529	7472	7396	7384	7312	7252
Głuchołazy	16336	16473	16444	16537	16559	16558	16387	16200	16107	15878
Korfantów	6085	6131	6121	6176	6229	6270	6097	6135	6147	6150
Łambinowice	5302	5304	5312	5300	5274	5285	5116	5126	5095	4999
Nysa	39321	39505	39542	39513	39206	39029	38449	38155	37727	37175
Otmuchów	9000	9128	9066	9140	9168	9160	9179	9140	9059	8941
Paczków	8838	8905	8892	8896	8841	8855	8770	8691	8566	8477
Skoroszyce	4147	4192	4151	4167	4222	4216	4238	4226	4196	4166
Biała	7137	7207	7233	7240	7203	7231	7053	7017	7034	6953

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Lubrza	2811	2811	2857	2853	2871	2863	2874	2865	2855	2832
Prudnik	18649	18745	18654	18577	18559	18470	18179	17971	17772	17533

Kolorem czerwonym oznaczono wielkości maksymalne, niebieskim – minimalne

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Reasumując, należy stwierdzić, że w całym badanym okresie 2004-2013 we wszystkich powiatach OF PN2020 liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym malała, a rosła liczba ludności w wieku poprodukcyjnym. Liczba ludności w wieku produkcyjnym rosła w pierwszej fazie badanego okresu (do 2007 roku w powiecie nyskim i głubczyckim, do 2008 roku w pow. prudnickim i do 2010 roku w gminie Grodków), po czym miał miejsce spadek.

Udział % ludności w wieku produkcyjnym powiatu prudnickiego i głubczyckiego jest zbliżony do średniego dla powiatów ziemskich w kraju (63,6), natomiast powiatu nyskiego – jest nieznacznie wyższy (64,4), zbliżony do średniej dla pozostałych powiatów peryferyjnych woj. opolskiego.

Obciążenie demograficzne ludności w wieku produkcyjnym ludnością w wieku poprodukcyjnym we wszystkich 3 powiatach OF PN2020 jest obecnie wyższe, niż średnio w pozostałych 7 powiatach peryferyjnych woj. opolskiego i jeszcze wyższe niż średnio w powiatach ziemskich kraju. Struktura wieku w analizowanych powiatach jest starsza niż średnio powiatów ziemskich kraju.

Analiza struktury wieku dzieci i młodzieży pod kątem rozwoju oświaty

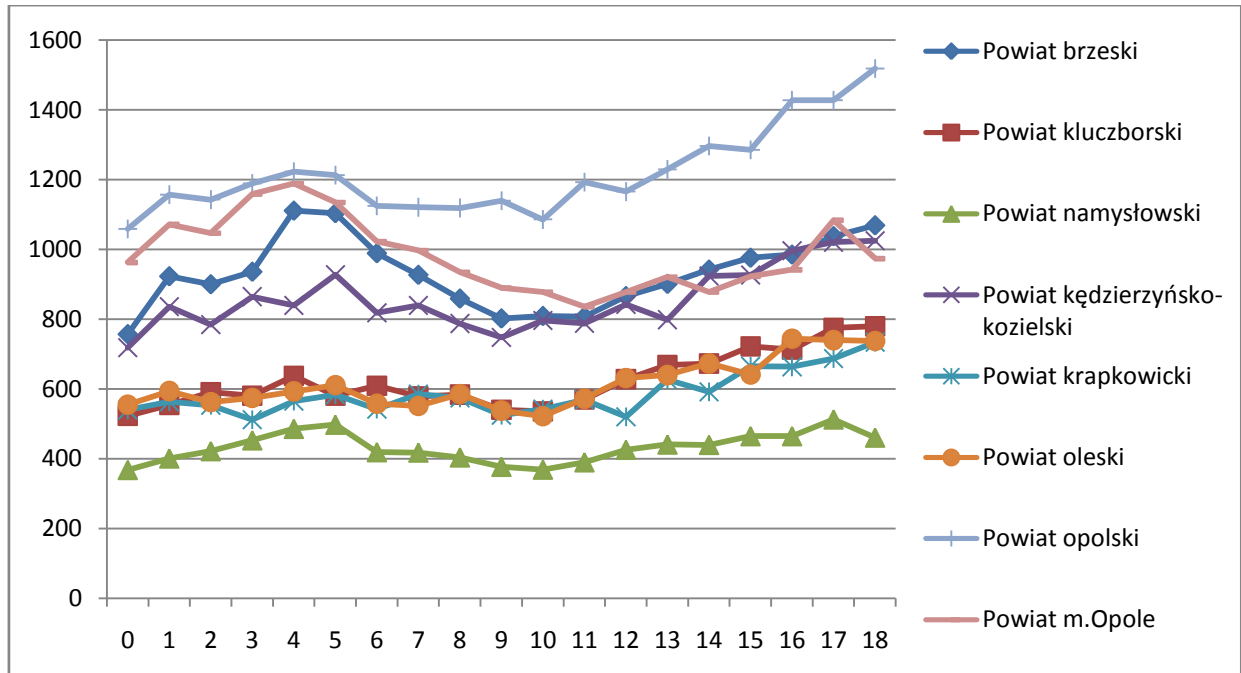
Struktura wieku dzieci i młodzieży – analiza całości grupy wiekowej 0- 18 lat według powiatów

Znajomość struktury wieku ma duże znaczenie dla organizacji oświaty i programowania jej rozwoju z oczywistych względów – rzutowania na strukturę przyszłą, która w dużym stopniu będzie podobna do obecnej w młodszych rocznikach. Przyjęta górna granica analizowanej grupy wiekowej wynika z funkcjonującego w Polsce obowiązku nauki do 18 roku życia (pozwala również zaobserwować jak liczne są obecne roczniki), zaś dolna granica pozwala prognozować zapotrzebowanie na placówki oświatowe poszczególnych szczebli w najbliższych latach. Obserwowane dzięki analizie całości grupy wiekowej 0-18 lat różnice liczebności poszczególnych roczników pozwalają wskazywać kierunki działań w systemie oświaty.

Liczebność poszczególnych roczników wieku dzieci i młodzieży jest zróżnicowana w układzie powiatów (wykres 12) i jeszcze bardziej w układzie gmin (wykresy 13–15). Generalną tendencją jest zmniejszanie się liczebności roczników. We wszystkich trzech powiatach OFPN2020 najliczniejszym rocznikiem jest rocznik 18-latków, najmniej licznym – rocznik 0, czyli do ukończonego 1 roku. W większości powiatów województwa opolskiego najliczniejsze i najmniej liczne są te właśnie roczniki, ale ponieważ w niektórych powiatach minimum lub maksimum przypada na rocznik inny, taka kombinacja, jak w powiatach OFPN2020 (ekstrema na początku i końcu przedziału) występuje jeszcze tylko w trzech powiatach województwa opolskiego: kluczborskim, kędzierzyńsko-kozielskim i opolskim

ziemskim (wykres 9). W zbiorze wszystkich powiatów ziemskich w Polsce rocznik 18-latków jest najbardziej licznym rocznikiem w 66% powiatów, rocznik 0 jest najmniej liczny w połowie powiatów, tylko na 37% powiatów przypada kombinacja taka, jak w powiatach OFPN2020: taki rozkład struktury wieku (najmniej liczny rocznik najmłodszy, najliczniejszy – rocznik najstarszy w analizowanym przedziale wiekowym) daje też suma ludności wszystkich powiatów ziemskich kraju.

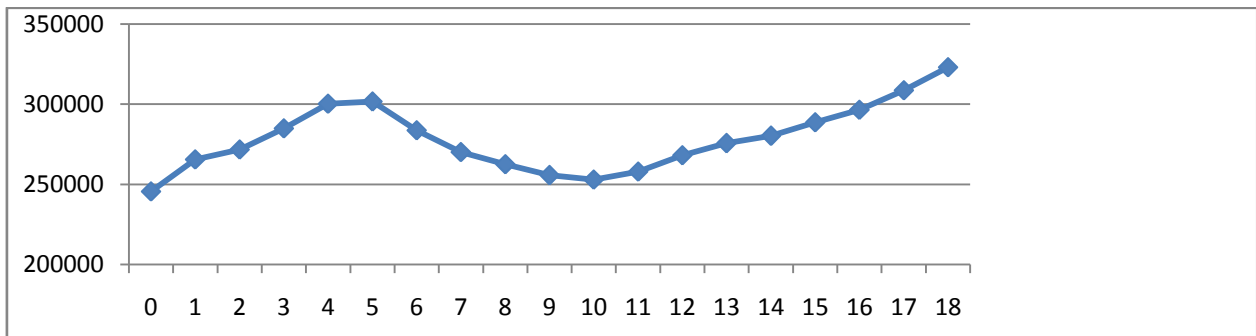
Wykres 9. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w powiatach województwa opolskiego poza powiatami OFPN2020 w 2013 roku

Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS

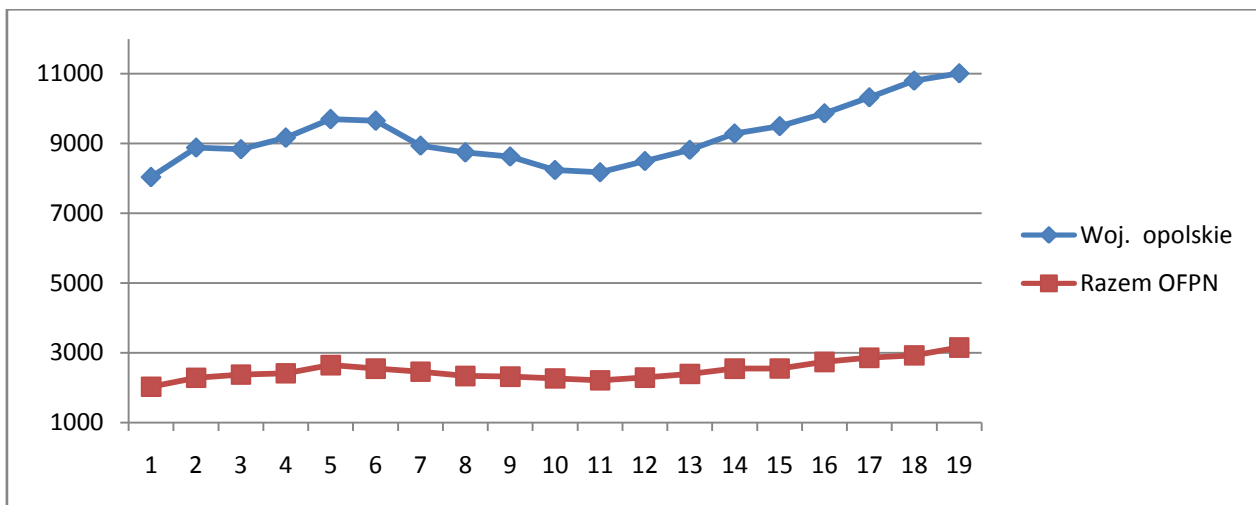
Różnice liczebności roczników w powiatach OFPN2020 należy ocenić jako duże. Najbardziej liczny rocznik 18-latków przewyższa liczebnością najmniej liczny rocznik 0 aż 1,62 razy w powiecie nyskim i 1,52 razy w powiecie głubczyckim. Są to najwyższe wskaźniki wśród powiatów województwa opolskiego. Przewyższenie 1,43 razy w powiecie prudnickim jest na poziomie większości powiatów województwa opolskiego. Podobne różnice w liczebności roczników występują w wielu powiatach ziemskich w Polsce. W zbiorze wszystkich powiatów ziemskich największa wielokrotność między rocznikiem najbardziej i najmniej licznym w przedziale 0-18 lat to 2,08 (powiat siemiatycki), najmniejsza – 1,20 (powiat kępiński), zaś średnia wynosi 1,44. W 26 powiatach analizowana wielokrotność jest wyższa niż w powiecie nyskim, a w 163 powiatach jest niższa niż w powiecie prudnickim.

Wykres 10. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w powiatach ziemskich Polski w 2013 roku

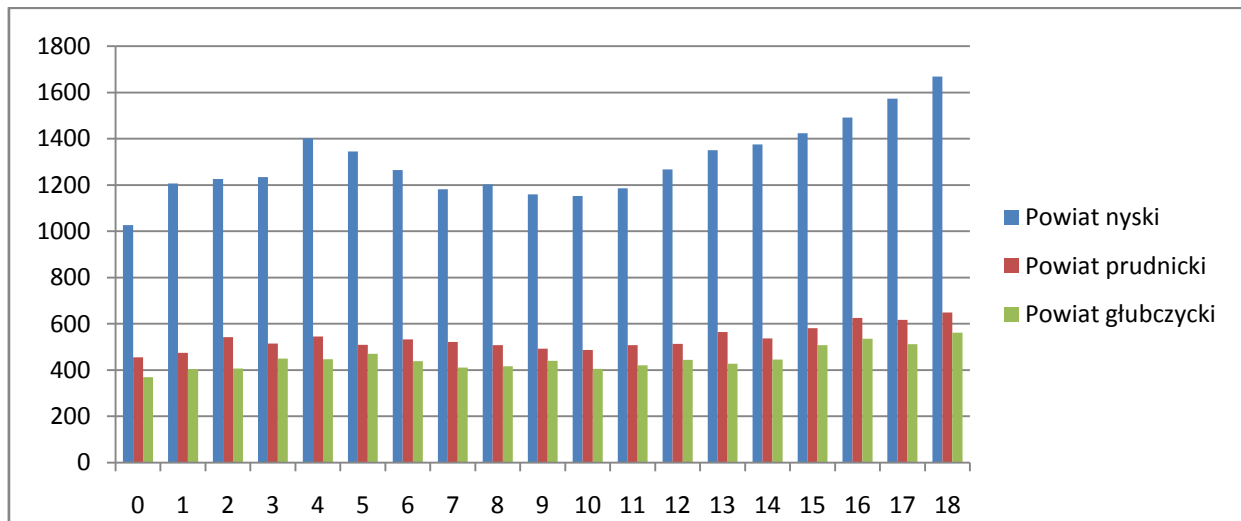
Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Wykres 11. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w powiatach ziemskich na terenie woj. opolskiego i OFPN w 2013 roku

Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS i obliczeń własnych

Wykres 12. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w powiatach OFPN2020 w 2013 roku

Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Z wykresów nie zawsze daje się dobrze odczytać skalę różnic (kontrasty) między rocznikami, ponieważ dla mniejszych liczb bezwzględnych wykresy są bardziej „spłaszczone”. Dlatego przeprowadza się analizy ilościowych zmienności, w tym omawiane tu różnice liczebności roczników oraz analizy dynamiki (lub zamiennie tempa) zmian.

Struktura wieku w analizowanym przedziale 0-18 lat w powiatach OFPN2020 jest w ogólnym zarysie typowa dla wielu powiatów województwa opolskiego (wykres 9 i 11) i całego kraju (wykres 10), co przejawia się nie tylko w najliczniejszym roczniku 18-latków i najmniej licznym roczniku 0, ale i w przebiegu zmienności, który charakteryzuje się wyżem roczników w wieku przedszkolnym i niżem roczników w wieku szkoły podstawowej. Zarówno dla całości powiatów ziemskich w Polsce, jak i dla całości województwa opolskiego maksimum tego wyżu przypada na roczniki 4 i 5-latków, minimum niżu na 10-latków, a rocznik 10-latków to drugi najmniej liczny rocznik, po roczniku 0 (wykresy 10 i 11).

W szczegółach struktura wieku dzieci i młodzieży kształtuje się nieco odmiennie w powiatach prudnickim i głubczyckim niż w nyskim i w większości powiatów województwa opolskiego, jak też w całości ludności województwa opolskiego powiatów i powiatów ziemskich kraju (wykresy 10–12). W celu ułatwienia opisu struktury wieku, a zwłaszcza jej zróżnicowania (zmienności liczebności poszczególnych roczników), wprowadza się pojęcia:

- *Makrozróżnicowanie (makrozmiennność)*, czyli zróżnicowanie roczników ekstremalnych – najmniej i najbardziej licznych, a także wyżowych i niżowych (niekoniecznie z wielkościami ekstremalnymi); może być mierzona wskaźnikiem ilustrującym relacje (iloczynny) liczebności roczników (wskaźniki dynamiki lub tempa w %)
- *Mikrozróżnicowanie (mikrozmiennność)*, czyli zróżnicowanie liczebności roczników „sąsiadujących”; może być mierzona wskaźnikami ilustrującymi relacje (iloczynny) liczebności roczników (dynamika lub tempo zmian), a syntetycznie sumą temp zmian oraz liczbą zmian kierunku zmienności i liczbą „sąsiadujących” roczników o tym samym kierunku zmienności.

Powiat nyski wykazuje podobny regularny przebieg zmienności jak województwo opolskie i powiaty ziemskie kraju: im młodsze, tym coraz mniej liczne roczniki w przedziale 0-4 i 10-18 i im młodsze, tym liczniejsze roczniki w przedziale 4-10 lat z jedną niewielką różnicą: rocznik 7-latków jest nieznacznie mniej liczny (o 21 osób, co odpowiada 2%) od 8-latków. W powiecie nyskim są większe kontrasty na przestrzeni krótkich okresów: maksymalna liczba wyżu wieku przedszkolnego przypadająca na 4-latków jest aż o 13,6% wyższa od „sąsiedniego” rocznika 3-latków, o 19% wyższa od 7-latków, o 37% wyższa od rocznika 0. Kulminacja tego wyżu jest o 22% wyższa od minimum niżu dotyczącego 10-latków. Liczba 10-latków stanowi tylko 69% liczby 18-latków. Dla powiatów ziemskich kraju i województwa różnice liczebności roczników są nieco mniejsze, ale też spore: liczebność maksymalnego rocznika kilkulatków przewyższa o 19% liczebność najbardziej niżowego rocznika 10-latków. Ten zaś rocznik stanowi 75% liczby 18-latków w województwie opolskim i 78% liczby 18-latków w powiatach ziemskich kraju.

Powiat prudnicki i głubczycki mają mniejsze różnice między rocznikami, nie tylko między skrajnymi 0 i 18 lat, ale także między lokalnym wyżem wieku przedszkolnego i niżem dzieci szkoły podstawowej. Najbardziej liczny rocznik wyżowy (4-latków w powiecie prudnickim, 5-latków w głubczyckim) przewyższa minimalny niżowy (10-latków) o 12% w powiecie prudnickim i o 16% w głubczyckim. Cechą zmienności struktur wieku w tych powiatach jest generalnie większe zróżnicowanie kierunku zmian przy mniejszych różnicach, czyli przeplatanie tendencji (wzrostowych/spadkowych) zmianą obejmującą jeden rocznik. Liczba kolejnych roczników o jednakowym nieprzerwanym kierunku zmian (wzrostu/spadku liczebności) przekracza 3 (osiągając 4) tylko w jednym przypadku, w powiecie prudnickim (między 6- a 10-latkami), podczas gdy w powiecie nyskim jest to 8 (pomiędzy rocznikiem 10-latków a 18-latków) i 4 (od 0 do 4-latków). W powiecie prudnickim i głubczyckim wyż i niż są bardziej rozciągnięte w czasie. W powiecie prudnickim wyż kilkulatków wykracza poza wiek przedszkolny i ma dwie kulminacje zbliżone liczebnością (543 2-latków i 545 4-latków) i trzecią – niewiele niższą (533 6-latków) – przeplatane rocznikami mniej licznymi. Z kolei w powiecie głubczyckim najmniej liczne roczniki szkoły podstawowej: 7-latków (411) i 10-latków (406) rozdzielone są bardziej licznymi rocznikami 8-latków (416), a zwłaszcza 9-latków (440), co czyni niż wieku szkoły podstawowej mniej wyraźnym. Przy tym ten mało wyraźny niż można uznać za w pewnym stopniu rozciągnięty w czasie, obejmujący również roczniki 13- i 14-latków. Syntetyczny wskaźnik mikrozmienności (liczony jako sumy temp zmian liczebności sąsiadujących roczników w % wyrażonych w liczbach bezwzględnych) jest analogiczny w powiecie nyskim i prudnickim, a w głubczyckim nawet wyższy z powodu większej liczby zmian, choć niewielkich (tabela 9). Te liczne wahania w liczebności roczników, ze względu na ich niewielką skalę, nie są tak istotne jak makrozmienności, które może utrudniać zarządzanie oświatą, najbardziej w powiecie nyskim, gdzie zróżnicowanie struktury wieku jest największe.

Tabela 8. Analiza ilościowa makrozmienności liczebności roczników dzieci i młodzieży (0-18 lat) w 2013 roku według powiatów (1)

Powiat	Iloraz maks./ min.	Relacja rocznika niżowego do maksymalnego			Relacja rocznika wyżowego do niżowego			Relacja rocznika wyżowego do młodszego najmniej liczebnego		
		maks. = 100	różnica wieku	średniorocznie%	niżowy = 100	różnica wieku	średniorocznie%	wyżowy = 100	różnica wieku	średniorocznie%
Nyski	1,6	69	8	3,9	122	6	3,6	73,3	4	6,7
Prudnicki	1,4	75	8	3,1	112	6	2,0	83,5	4	4,1
Głubczycki	1,5	72	8	3,5	116	5	3,2	78,5	5	4,3

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 9. Analiza ilościowa mikrozmienności liczebności roczników dzieci i młodzieży (0-18 lat) w 2013 roku według powiatów (2)

Powiat	Maksymalne zmiany roczników sąsiednich; rocznik starszy = 100, rocznik młodszy:		Liczba zmian kierunków	Liczba kolejnych roczników o jednakowym kierunku zmian	Syntetyczny wskaźnik mikrozmienności
	mniej liczny	liczniejszy			
Nyski	85	107	4	8	89
Prudnicki	87	107	8	4	89
Głubczycki	88	108	8	3	101

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Struktura wieku dzieci i młodzieży – analiza całości grupy wiekowej 0- 18 lat według gmin

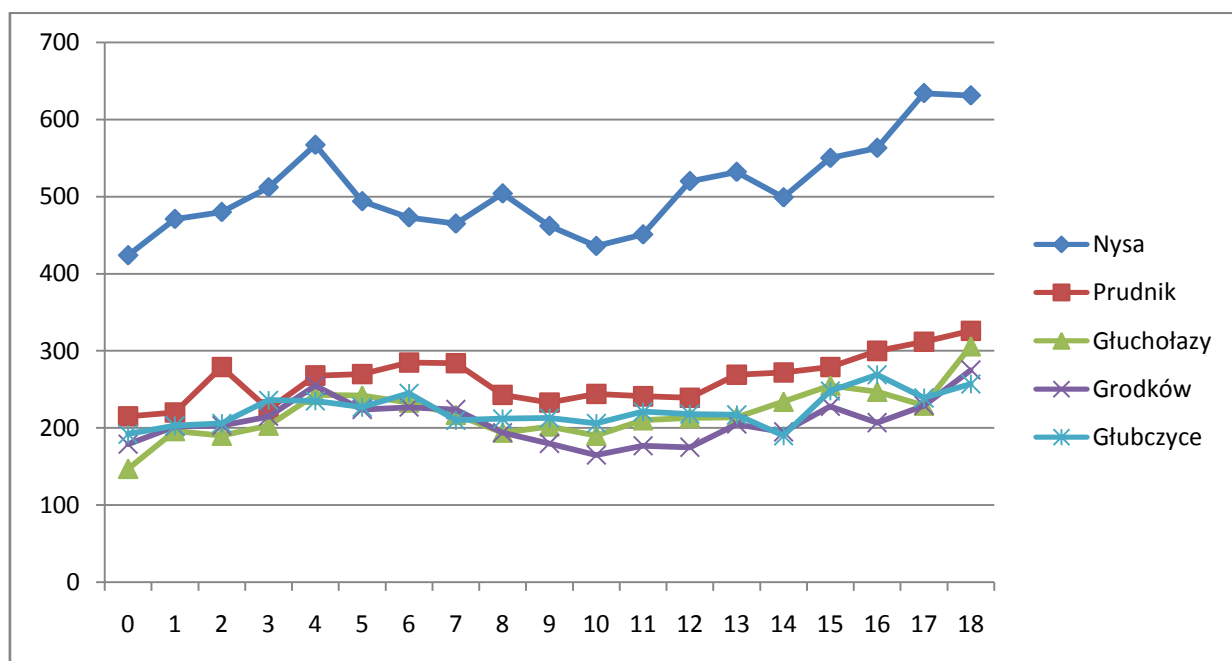
Analizując struktury wieku dzieci i młodzieży w gminach OFPN2020, posługiwano się, podobnie jak w analizie struktur wieku dla powiatów, ilorazami liczebności roczników (najmniej i najbardziej licznych, ewentualnych innych wyżowych i niżowych, jeśli takie występują oraz istotnie różniących się sąsiednich – tabele 10, 11) oraz wykresami. Podobnie, jak w analizie struktur wieku dla powiatów, analizowano makro- i mikrozmienność struktury wieku. Zróżnicowanie liczebności roczników jest tu jeszcze większe niż w całych powiatach. Liczebność roczników najbardziej licznych jest 2,1 razy większa niż najmniej licznych w gminach Głuchołazy i Korfantów, 2 razy większa w gminach Otmuchów i Łambinowice, 1,9 razy większa w gminie Branice. Wszystkie ilorazy ukazuje tabela 11.

Inaczej niż w powiatach, w większości gmin rocznikiem minimalnym nie jest rocznik 0, a maksymalnym 18. Taka kombinacja jak w powiatach OFPN2020 (a także całym województwie i powiatach ziemskich kraju) występuje tylko w trzech gminach: Prudnik, Głuchołazy i Łambinowice. Minimalna liczebność rocznika do 1 roku jest jeszcze w gminie

Nysa, Branice i Otmuchów, a maksymalna – rocznika 18-latków w gminach: Kietrz i Paczków. Minimum przypada na rocznik 1-latków w gminie Skoroszyce, w pozostałych gminach – na w niż dzieci szkoły podstawowej (rocznik 9-latków – w gminach Biała i Korfantów, 10-latków – w gminie Grodków, 11-latków – w gminach Kietrz i Lubrza, 12-latków – w gminie Paczków), a w gminie Głubczyce – na 14-latków. Maksimum przypada na rocznik 14-latków – w gminie Otmuchów, 15-latków – w gminie Biała, 16-latków – w gminach: Głubczyce, Branice i Korfantów, 17-latków – w gminach: Nysa i Skoroszyce. W gminie Lubrza najbardziej liczne są dwa roczniki: 13-latków i 17-latków.

Ze względu na czytelność wykresów dane dla gmin o największej liczbie ludności (Nysa, Prudnik, Głuchołazy, Grodków i Głubczyce) zgrupowano na jednym wykresie (wykres 13), a dane dla pozostałych gmin – na dwóch wykresach według powiatów (wykresy 14 i 15).

Wykres 13. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w gminach OFPN2020 o największej liczbie ludności w 2013 roku

Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Najbardziej podobne do struktur wieku powiatów są **struktury wieku największych gmin** (wykres 13). W dużym stopniu wyjaśniają to udziały liczb ludności tych gmin w liczbach ludności powiatów. W analizowanych rocznikach udziały te wynoszą, w zależności od rocznika: 55–58% w powiecie nyskim (dotyczy sumy gmin Nysa i Głuchołazy), 48–56% w głuwczyckim i 44–53% – w prudnickim. Różnice w porównaniu ze strukturami wieku powiatów, poza wskazanymi wyżej innymi rocznikami najbardziej i najmniej licznymi, są następujące:

- Minimum liczebności w niżu wieku szkoły podstawowej w gminie Prudnik przypada na 9-latków.
- W gminie Głubczyce niż wieku szkoły podstawowej, podobnie jak w całym powiecie, rozciągnięty poza tę grupę aż po 14-latków, właśnie w roczniku 14-latków ma swoje minimum i nieco bardziej (o 14–16%) liczne roczniki 11-, 12 i 13-latków.

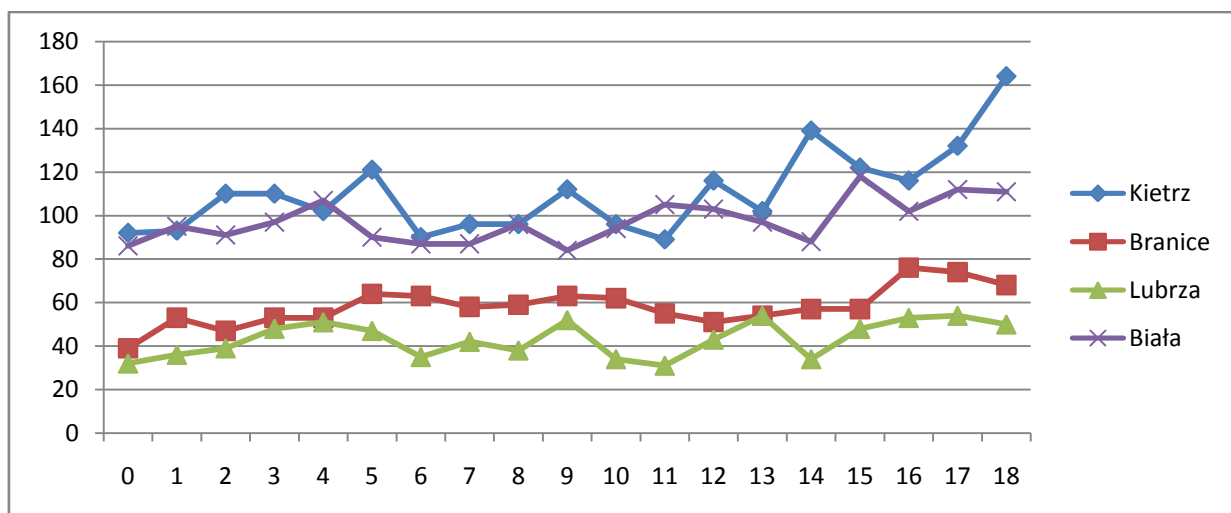
- W gminie Prudnik wyż kilkulatków (podobnie jak w całym powiecie wykraczający poza wiek przedszkolny) ma kulminacje w najbardziej licznych rocznikach 6- i 7-latków (285 i 284 dzieci). Jest rzeczą dyskusyjną, czy do tego wyżu zaliczać niewiele mniej liczny rocznik 2-latków (279 dzieci), oddzielony od pozostałych roczników wyżowych bardzo mało liczebnym rocznikiem 3-latków (224 dzieci, trzecia od dołu liczebność rocznika po najmniej licznych: 0 (214 dzieci) i 1 (220 dzieci).
- Więcej jest przypadków przeplatania tendencji zmian (wzrostowych / spadkowych) zmianą w odwrotnym kierunku, przeważnie jednoroczną. Poza wyżej wskazanymi (w gminie Głubczyce rocznik 14-latków i w gminie Prudnik – 3-latków) są to: w gminie Nysa rocznik 14-latków (mniej liczny niż 13-latków), w gminie Głubczyce rocznik 17-latków (mniej liczny niż 16-latków), w gminie Głuchołazy roczniki 16- i 17-latków (mniej liczne niż 15-latków).

Największe liczby kolejnych roczników o nieprzerwanej tendencji zmian to: 6 w gminie Prudnik (roczniki między 12 a 18 lat), 5 w gminie Głuchołazy (miedzy 10 a 15 lat) oraz 4 w gminach Nysa (między 0 a 4) i Grodków (między 0 a 4 i między 6 a 10).

Gmina Grodków należąca do powiatu brzeskiego (uprzednio nieanalizowanego) ma strukturę wieku dzieci i młodzieży podobną jak ten powiat, ten zaś ma strukturę typową dla województwa i powiatów ziemskich kraju. Różnicą w stosunku do powiatu jest wyraźnie niższa liczebność rocznika 5-latków niż 4-latków. Cechą struktury gminy Grodków jest też przeplatanie się bardziej i mniej licznych roczników pomiędzy rocznikiem 10- i 16-latków.

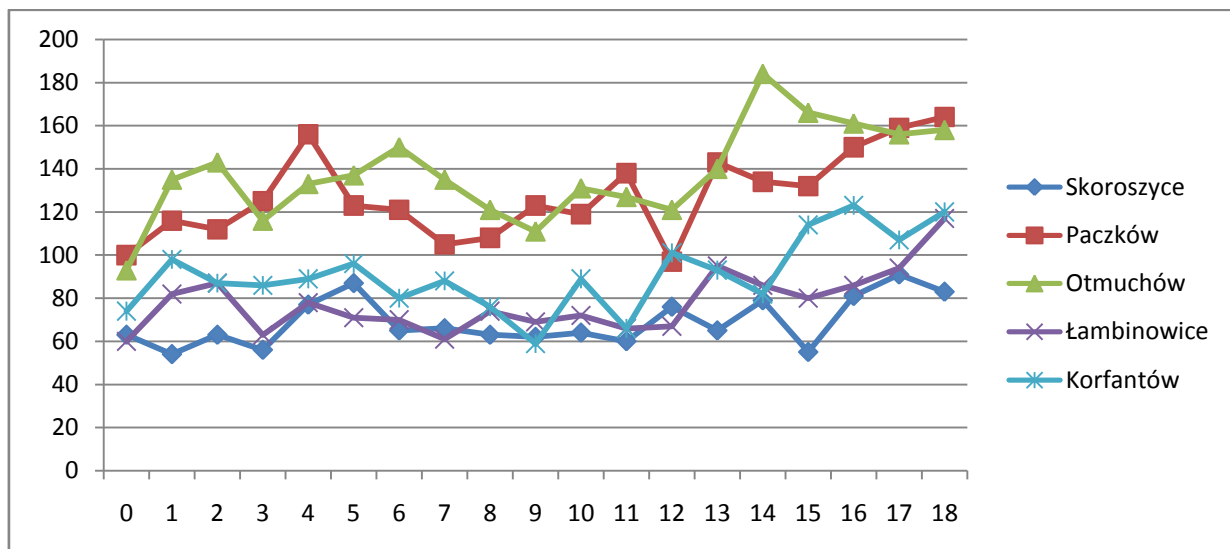
Podobnie jak w przypadku powiatów, z wykresów nie zawsze daje się dobrze odczytać skalę różnic (kontrasty) między rocznikami, ponieważ dla mniejszych liczb bezwzględnych wykresy są bardziej „spłaszczone”. Dlatego w tabeli 10 przedstawiono wyniki analiz ilościowych zmienności.

Wykres 14. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w gminach OFPN2020 w powiatach głubczyckim i prudnickim (z wyjątkiem gmin Głubczyce i Prudnik uwzględnionych na wykresie 13) w 2013 roku

Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Wykres 15. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w gminach OFPN2020 w pow. nyskim (z wyjątkiem gmin Nysa i Głuchołazy uwzględnionych na wykresie 13) w 2013 roku

Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Pozostałe gminy ogólny układ struktury wieku mają zbliżony do typowego. Różnice dotyczą w kilku wymienionych już gminach bardziej licznych roczników młodszych niż 18-latków oraz przesunięć wyżej i niżej: wyżej kilkulatków na dzieci młodsze w gminach Korfantów (1-5 lat) i Otmuchów (1-6 lat), a na dzieci starsze (5-10 lat) w gminie Branice, w tej też gminie występuje przesunięcie niżej na lata 11-15.

Cechą struktury wieku wielu gmin są: naprzemiennosc roczników bardziej i mniej licznych, znacząco wyższe pojedyncze roczniki w niżej, a także zmiany liczebności pojedynczych roczników o innym kierunku niż liczebność roczników w otoczeniu układająca się w pewną tendencję. Jest to ogólna prawidłowość statystyczna obserwowana w mniejszych jednostkach, w których większą rolę odgrywa losowość zmian (przypadek). Wskutek tego niż w wieku szkoły podstawowej w niektórych gminach rysuje się mniej klarownie, choć we wszystkich ma miejsce. Najwięcej roczników niżowych jest w gminie Skoroszyce (i dodatkowo prawie najmniej liczny rocznik 15-latków). Roczniaki 14 i 15-latków w gminie Kietrz i 13 i 14-latków w gminie Łambinowice bardziej liczne od rocznika starszego powodują, że w tych gminach sytuacje odbiegają od typowych.

Jak już wspomniano, z wykresów nie zawsze daje się dobrze odczytać skalę różnic (kontrasty) między rocznikami, ponieważ dla mniejszych liczb wykresy są bardziej „spłaszczone”. Dlatego w tabeli 11 przedstawiono wyniki ilościowych analiz zróżnicowania.

Tabela 10. Analiza ilościowa makrozmienności liczebności roczników dzieci i młodzieży (0-18 lat) według gmin (kolejność według malejącej sumy temp zmian) w 2013 roku

Gmina	Iloraz max./ min.	Relacja rocznika niżowego do maksymalnego			Relacja rocznika wyżowego do niżowego			Relacja rocznika wyżowego do młodszego najmniej liczebnego			Suma temp zmian
		maks. = 100	różnica wieku	średniorocznie%	niżowy = 100	różnica wieku	średniorocznie%	wyżowy = 100	różnica wieku	średniorocznie%	
Lubrza	1.7	57	2	21.3	165	7	10.8	63	4	9,3	144
Korfantów	2.1	48	8	6.5	166	8	11.0	76	1	24,5	143
Paczków	1.7	59	6	6.8	161	8	10.1	64	4	9,0	138
Skoroszyce	1.7	60	2	19.8	158	10	9.7	62	4	9,5	136
Grodków	1.7	60	8	5.0	155	6	9.1	70	4	7,5	124
Kietrz	1.8	54	7	6.5	136	6	6.0	76	5	4,8	106
Głuchocin	2.1	62	8	4.7	128	6	4.6	60	4	9,9	105
Otmuchów	2.0	69	5	6.2	135	3	5.9	62	6	6,3	104
Branice	1.9	67	4	8.2	125	7	4.2	61	5	7,8	97
Łambinowice	2.0	56	5	8.7	143	9	7.1	90	2	5,2	97
Nysa	1.5	69	7	4.5	130	6	5.0	75	4	6,3	86
Głubczyce	1.4	71	2	14.7	129	8	4.8	78	6	3,6	80
Biała	1.4	71	6	4.8	127	5	4.6	80	4	4,9	76
Prudnik	1.5	71	9	3.2	122	3	3.7	75	6	4,1	75

Kolorem oznaczono wskaźniki najwyższe i najniższe

Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Największą makrozmiennosc wykazują gminy: Lubrza, Korfantów, Paczków, Skoroszyce i Grodków, najmniejszą – gminy Biała i Prudnik, nieco większą Głubczyce i Nysa. W gminie Korfantów liczebność najmniej licznego rocznika niżowego (9-latków) stanowi tylko 48% liczebności najliczniejszego rocznika 16-latków. Z kolei najliczniejszy rocznik wyżu dzieci najmłodszych (1-latków) stanowi 166% liczebności najmniej licznego rocznika niżowego w gminie Korfantów i 165% w gminie Lubrza.

Tabela 11. Analiza ilościowa mikrozmienności liczebności roczników dzieci i młodzieży (0-18 lat) według gmin (kolejność według malejącego wskaźnika zróżnicowania) w 2013 roku

Gmina	Maksymalne zmiany roczników sąsiednich rocznik starszy = 100, rocznik młodszy:		Liczba zmian kierunków	Największa liczba kolejnych roczników o jednakowym kierunku zmian	Sumaryczny wskaźnik zróżnicowania
	mniej liczny	liczniejszy			
Lubrza	71	159	9	4	359
Korfantów	65	135	12	6	309

Gmina	Maksymalne zmiany roczników sąsiednich rocznik starszy = 100, rocznik młodszy:		Liczba zmian kierunków	Największa liczba kolejnych roczników o jednakowym kierunku zmian	Sumaryczny wskaźnik różnicowania
	mniej liczny	liczniejszy			
Skoroszyce	68	144	11	2	286
Łambinowice	71	138	10	5	238
Kietrz	73	134	10	3	234
Paczków	68	142	14	3	227
Otmuchów	69	123	8	3	195
Biała	75	119	11	3	166
Grodków	83	115	10	4	161
Branice	74	113	7	3	155
Głuchołazy	75	112	8	5	149
Prudnik	79	125	6	6	128
Głubczyce	77	117	10	3	126
Nysa	87	115	7	4	120

Wyboldowano największe zmiany

Źródło: opracowano na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Największą mikrozmienność liczebności sąsiadujących roczników wykazuje gmina Lubrza, wysoka również gminy: Korfantów i Skoroszyce. Dla organizacji i funkcjonowaniu instytucji oświatowych istotne są zwłaszcza duże zmiany między sąsiednimi rocznikami. W powyższej tabeli podano zmiany maksymalne w każdej gminie *in plus* i *in minus*. W pierwszej kolumnie z liczbami największe zmiany ilustrowane są przez wskaźniki najniższe (65 w gminie Korfantów oznacza, że liczba 11-latków (66 dzieci) stanowi tylko 65% liczebności 12-latków (110 dzieci). W kolejnej kolumnie największe zmiany ilustrowane są oczywiście przez wskaźniki najwyższe (w gminie Lubrza liczba 14-latków stanowi 159% liczby 15-latków).

Różnice liczebności sąsiadujących roczników przekładać się mogą na doraźne trudności organizacyjne (różne liczby oddziałów przy większym różnicowaniu liczebności roczników), czasem na krótkotrwałe (roczne, rzadziej 2-letnie) niedogodności w funkcjonowaniu instytucji oświatowych (np. przegęszczenie klas). Spadek liczby uczniów nie powinien skutkować doraźnymi decyzjami, zwłaszcza o trwałych skutkach. Istotna jest świadomość, czy obserwowana zmiana jest sporadyczna, czy jest początkiem pewnej tendencji. Dla stwierdzenia tego niewystarczające są analizy prezentowane w niniejszym opracowaniu. Potrzebne są analizy i prognozy dla fragmentów gmin (rejonów), na których zamieszkują dzieci uczęszczające do placówek na danym poziomie kształcenia. Takie analizy powinny być możliwe do stosunkowo łatwego sporządzenia w gminach za pomocą narzędzi informatycznych na podstawie elektronicznej ewidencji ludności.

Sumaryczne wskaźniki różnicowania oznaczają, że w gminach, w których wskaźniki te są wysokie, wyżej sygnalizowane trudności mogą zachodzić częściej i mieć większą skalę. Samą częstość kierunków zmian ilustruje odrębne kolumna. Najwięcej zmian kierunku (na przemian wzrost, spadek) jest w Paczkowie.

Dla programowania rozwoju i organizacji usług oświatowych, w tym programowania obiektów istotne są makrozmiary przekładające się na prognozy. Okresowe różnokierunkowe zmiany liczebności roczników stanowią zagrożenie dla programowania

organizacji usług oświatowych, w tym programowania obiektów. Stwierdzenie tendencji spadkowych może spowodować ograniczenie zdolności usługowych (np. ograniczenie zatrudnienia, zmianę przeznaczenia części pomieszczeń), a nawet likwidację niektórych placówek, co przy odwróceniu tendencji może powodować trudności w przywróceniu stanu zgodnego z zapotrzebowaniem. Dlatego istotne jest analizowanie nie tylko dotychczasowych tendencji i stanu obecnego, ale i prognozowanie zmian, co będzie przedmiotem analiz w następnym podrozdziale.

Prognozy demograficzne

Duże zróżnicowania liczebności roczników utrudniają programowanie rozwoju i organizacji oświaty i obiektów oświatowych. Dla programowania tego istotne znaczenie mają prognozy demograficzne. Niestety, *Prognoza ludności na lata 2014-2050* bazująca na wynikach Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku opublikowana została 1.10.2014 roku jedynie według województw [www.stat.gov.pl], natomiast prognozy dla mniejszych jednostek nie schodzą poniżej powiatów i bazują na NSP z 2002 roku [Bank danych lokalnych, www.stat.gov.pl]. Z pewnym przybliżeniem liczebność dzieci i młodzieży w poszczególnych rocznikach i ich grupach można prognozować na podstawie liczebności roczników obecnych poprzez ich „postarzenie”. W celu oszacowania skali błędu dokonano analiz porównawczych takiego sposobu prognozowania przyszłej struktury wieku z prognozami dla województwa opolskiego na podstawie NSP 2002 i 2011 oraz dla powiatów OFPN2020 według NSP 2002 – na lata: 2015 i 2020, dla których publikowane są prognozy GUS (tabela 13). Porównano też prognozę dla województwa opolskiego bazującą na danych NSP 2002 i 2011 (tabela 12). Wnioski są następujące:

W porównaniu z prognozą bazującą na danych NSP 2002, w nowszej prognozie, bazującej na NSP 2011, znacznie mniejsze są liczebności grup wiekowych: 0-2 lat w 2015 roku (tylko 87% wielkości prognozowanej na podstawie NSP 2002) oraz 0-2 lat i 3-6 lat w 2020 roku (odpowiednio 86,8% i 85,4% wielkości ze starszej prognozy). Są to grupy wiekowe dzieci, które jeszcze nie były narodzone w momencie sporządzania prognoz. Różnica wynika zatem ze znacznie niższej prognozy narodzin². Nowsza prognoza podaje dla całego woj. opolskiego większą o 3,5% liczbę ludności w grupie wiekowej 7-12 lat w 2015 roku i również o 3,5 % większą liczbę ludności w grupie 13-15 w 2020 roku (są to w połowie te same roczniki, tylko 5 lat starsze) oraz o 1,6 większą liczbę ludności w grupie 16-18 lat w 2020 roku (są tu 2 roczniki należące w 2015 roku do grupy 7-12 lat). Ta różnica, dotycząca kilku roczników, jest trudniejsza do wyjaśnienia. W pozostałych grupach wiekowych w nowszej prognozie liczebności roczników są nieznacznie tylko niższe niż w starszej, o 0,5 – 1,7 punktu procentowego (tabela 12).

² Poprzednia prognoza GUS na lata 2008-2035 bazowała na założeniu systematycznego, powolnego wzrostu intensywności urodzeń. Przeszła być aktualna wobec dynamicznych zmian społeczno-ekonomicznych i kulturowych, mających istotny wpływ na wzorce zachowań demograficznych i migracyjnych. Nową prognozę GUS opublikował 1.10.2014 roku [www.stat.gov.pl].

Tabela 12. Porównanie prognoz GUS bazujących na NSP 2002 i 2011 dla liczby dzieci i młodzieży woj. opolskiego według funkcjonalnych grup wieku

Wyszczególnienie	Prognoza na 2015 rok					Prognoza na 2020 rok				
	0-2	3-6	7-12	13-15	16-18	0-2	3-6	7-12	13-15	16-18
Prognoza poprzednia	27117	36706	50484	26662	29872	24718	35415	54801	25184	24223
Prognoza z 2014 roku	23527	36508	52269	26510	29557	966624	21465	30243	53859	24618
Różnica (dane z prognozy nowszej minus ze starszej)	-3590	-198	1785	-152	-315	-3253	-5172	-942	878	395
Dane z prognozy starszej = 100	86,8	99,5	103,5	99,4	98,9	86,8	85,4	98,3	103,5	101,6
Różnica w %	-13,2	-0,5	3,5	-0,6	-1,1	-13,2	-14,6	-1,7	3,5	1,6

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Sporządzono roboczą bezmigracyjną prognozę liczby dzieci i młodzieży województwa opolskiego według funkcjonalnych grup wieku poprzez „postarzenie” pojedynczych roczników wieku i porównano ją z najnowszą prognozą GUS. Różnice są niewielkie. Prognoza GUS podaje wielkości niższe dla 2015 roku o 0,2-0,5 punktów procentowych, a dla 2020 roku niższe o 0,8-1,2 punktu procentowego, przy czym im starsza grupa wiekowa, tym różnica jest większa. Różnice należy tłumaczyć głównie saldem migracji, które w ostatnich latach (także analizowanych poprzednich) było ujemne (co będzie przedmiotem analiz w ostatnim rozdziale) i ujemne jest też prognozowane na analizowany okres przyszły. W analizowanych grupach wiekowych zgony wpływają na prognozowane liczby w skali nieistotnej: w latach 2011-2013 zmniejszały grupę wiekową 0-3 lat średnio o 0,13% rocznie (maksymalnie o 0,17%), a grupę 16-19 lat o średnio o 0,25% rocznie.

Tabela 13. Porównanie prognozy GUS z 2014 roku bazującej na NSP 2011 i prognozy przez „postarzenie” dla liczby dzieci i młodzieży województwa opolskiego według funkcjonalnych grup wieku

Wyszczególnienie	Prognoza na 2015 rok				Prognoza na 2020 rok		
	3-6	7-12	13-15	16-18	7-12	13-15	16-18
Prognoza GUS z 2014 roku	36508	52269	26510	29557	53859	26062	24618
Prognoza bezmigracyjna przez „postarzenie”	36589	52388	26612	29697	54277	26311	24924
Różnica (dane z prognozy GUS minus z prognozy przez „postarzenie”)	-81	-119	-102	-140	-418	-249	-306
Dane z prognozy przez „postarzenie” = 100	99,8	99,8	99,6	99,5	99,2	99,1	98,8
Różnica w %	-0,2	-0,2	-0,4	-0,5	-0,8	-0,9	-1,2

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Powyższe porównania wskazują, że można prognozować liczebność przyszłych funkcjonalnych grup wiekowych dzieci i młodzieży na podstawie obecnej struktury wieku, przez „postarzenie” kolejnych roczników. Dotyczy to oczywiście tylko osób już narodzonych, a więc możliwe jest dla czterech funkcjonalnych grup wiekowych na rok 2015 i trzech – na rok 2020, jak w tabeli 13³. Prognozowanie liczebności grupy dzieci w wieku przedszkolnym

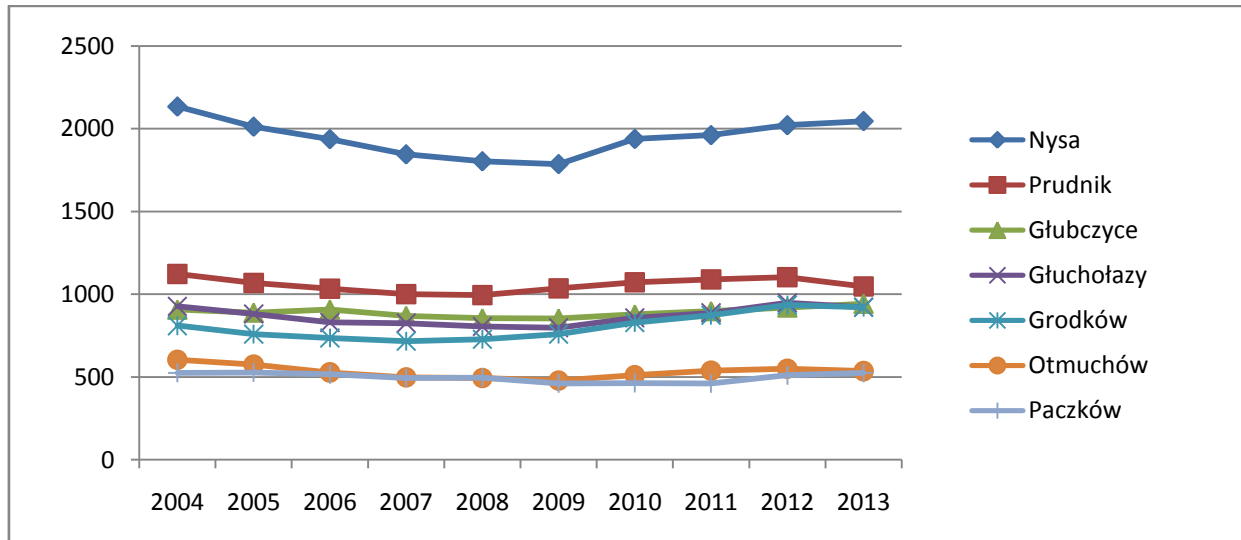
³ Prognozy GUS na bazujące na NSP 2011 zostały sporządzone zgodnie ze stanem obowiązującym w dniu tworzenia, dlatego zachowano wiek grupy przedszkolnej 3-6 lat.

wymaga sporządzenia profesjonalnych prognoz, obejmujących narodziny kolejnych roczników.

Wiek przedszkolny

Przedszkola są w kompetencji gmin, wobec czego analizy wieku przeprowadzono jedynie w układzie gmin. Niektóre wskaźniki podano dla powiatów w celach porównawczych. W analizach danych z przeszłości jako wiek przedszkolny przyjmowano tak, jak w danych źródłowych GUS, lata 3-6⁴. W celu większej czytelności wykresów rozdzielono gminy na dwa wykresy 16 i 17 według ich liczby ludności.

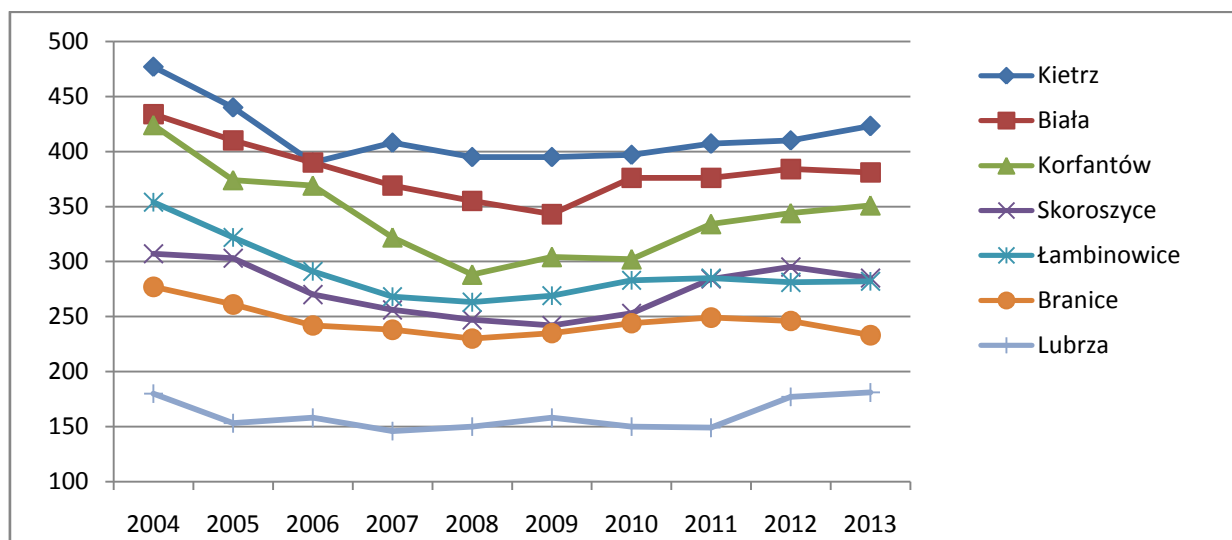
Wykres 16. Dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) w latach 2004–2013 w większych gminach OFPN2020 w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

⁴ Mimo wprowadzanego obowiązku edukacji od 6 roku życia (od roku szkolnego 2015/2016), z uwagi na fakt, iż analiza dotyczy lat wcześniejszych, zachowano dotychczasowy podział na wiek przedszkolny i szkolny, zgodny ze stanem obowiązującym w dniu zbierania danych (zgodnie z danymi BDL GUS). Informacja dotyczy całego podrozdziału.

Wykres 17. Dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) w latach 2004–2013 w mniejszych gminach OFPN2020 w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

W większości gmin OFPN2020 liczba dzieci w wieku przedszkolnym była w 2013 roku mniejsza niż w 2004 roku. Wyjątek stanowią gminy: Grodków (największy wzrost – o prawie 14%), Głubczyce, Lubrza (wzrost o 1 osobę) oraz Paczków (taka sama liczba). We wszystkich analizowanych gminach najmniej liczna grupa dzieci w wieku przedszkolnym była jednak w środku badanego okresu, w różnych latach w różnych gminach, między rokiem 2006 a 2009. Ważniejsze od różnic między latami 2004 a 2013 są różnice między najmniejszą liczbą dzieci a rokiem 2004 i 2013. Różnice te w liczbach bezwzględnych i wskaźniki dynamiki zmian ilustruje tabela 14. W porównaniu z liczbą minimalną największy wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym do 2013 roku nastąpił w gminach: Grodków (dynamika 128,6, czyli wzrost o ok. 29%), Lubrza (wzrost o 24%) i Korfantów (o 22%), najmniejszy – w gminie Branice (o 3 osoby, 1,3%). Analogiczny wskaźnik tempa wzrostu dla pozostałych powiatów peryferyjnych województwa opolskiego (i taki sam dla całego województwa) to 13% od 2009 roku, a dla powiatów ziemskich Polski o 19% od 2008 roku.

Tabela 14. Dzieci w wieku przedszkolnym w latach 2004–2013

Gmina	2004	2013	Min.	Maks.	Różnice (przyrosty) i dynamiki zmian w relacji:					
					2013 / 2004		Min. / 2004		2013 / min.	
					Przyrost	2004=100	Przyrost	2004=100	Przyrost	Min. = 100
Nysa	2134	2046	1786	2134	-88	95.9	-348	83.7	260	114.6
Prudnik	1122	1047	995	1122	-75	93.3	-127	88.7	52	105.2
Głubczyce	907	943	853	943	36	104.0	-54	94.0	90	110.6
Głuchołazy	927	921	797	948	-6	99.4	-130	86.0	124	115.6
Grodków	810	921	716	935	111	113.7	-94	88.4	205	128.6
Otmuchów	604	536	479	604	-68	88.7	-125	79.3	57	111.9
Paczków	525	525	461	526	0	100.0	-64	87.8	64	113.9
Kietrz	477	423	390	477	-54	88.7	-87	81.8	33	108.5
Biała	434	381	343	434	-53	87.8	-91	79.0	38	111.1

Gmina	2004	2013	Min.	Maks.	Różnice (przyrosty) i dynamiki zmian w relacji:					
					2013 / 2004		Min. / 2004		2013 / min.	
					Przyrost	2004=100	Przyrost	2004=100	Przyrost	Min. = 100
Korfantów	424	351	288	424	-73	82.8	-136	67.9	63	121.9
Skoroszyce	307	285	242	307	-22	92.8	-65	78.8	43	117.8
Łambinowice	354	282	263	354	-72	79.7	-91	74.3	19	107.2
Branice	277	233	230	277	-44	84.1	-47	83.0	3	101.3
Lubrza	180	181	146	181	1	100.6	-34	81.1	35	124.0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Porównania udziału dzieci w wieku przedszkolnym w liczbie ludności gmin i zmian tego udziału w gminach OFPN2020 oraz całych powiatach OFPN2020, województwie i kraju dokonano w tabeli 15.

Tabela 15. Udział liczby dzieci w wieku przedszkolnym w liczbie mieszkańców gmin w latach 2004–2013– porównania

Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	4,1	3,8	3,7	3,6	3,7	3,8	4,2	4,4	4,7	4,7
Głucholazy	3,6	3,4	3,2	3,2	3,2	3,1	3,4	3,5	3,8	3,7
Korfantów	4,3	3,8	3,8	3,3	3,0	3,2	3,2	3,6	3,7	3,8
Łambinowice	4,3	3,9	3,6	3,3	3,3	3,3	3,6	3,6	3,6	3,6
Nysa	3,5	3,3	3,2	3,1	3,0	3,0	3,3	3,4	3,5	3,5
Otmuchów	4,2	4,0	3,7	3,5	3,5	3,4	3,6	3,8	3,9	3,9
Paczków	3,8	3,8	3,8	3,6	3,7	3,4	3,4	3,5	3,9	4,0
Skoroszyce	4,7	4,6	4,2	4,0	3,8	3,8	3,9	4,4	4,6	4,5
Biała	3,7	3,5	3,4	3,2	3,1	3,0	3,4	3,4	3,5	3,5
Lubrza	4,0	3,4	3,5	3,3	3,4	3,6	3,4	3,4	4,0	4,1
Prudnik	3,8	3,6	3,5	3,4	3,4	3,6	3,8	3,8	3,9	3,7
Branice	3,6	3,4	3,2	3,1	3,1	3,2	3,4	3,5	3,5	3,4
Głubczyce	3,7	3,7	3,8	3,6	3,6	3,6	3,7	3,8	4,0	4,1
Kietrz	4,0	3,7	3,3	3,5	3,4	3,4	3,4	3,5	3,6	3,7
Powiat nyski	3,8	3,6	3,4	3,3	3,2	3,2	3,4	3,5	3,7	3,7
Powiat prudnicki	3,8	3,6	3,5	3,4	3,4	3,4	3,6	3,6	3,7	3,7
Powiat głubczycki	3,8	3,6	3,5	3,5	3,4	3,4	3,5	3,6	3,7	3,8
Pozostałe powiaty peryferyjne woj. opolskiego	3,8	3,6	3,5	3,3	3,3	3,3	3,5	3,6	3,7	3,8
OPOLSKIE	3,7	3,5	3,4	3,2	3,2	3,2	3,4	3,6	3,7	3,7
POLSKA	4,0	3,9	3,8	3,7	3,7	3,8	3,9	4,1	4,3	4,4

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Udziały liczby dzieci w wieku przedszkolnym w ogólnej liczbie ludności danej jednostki dla całych powiatów były we wszystkich badanych latach niższe niż dla powiatów ziemskich kraju. Dla niektórych gmin były wyższe niż w kraju we wszystkich lub w niektórych latach (tabela 15).

Tabela 16. Dzieci w wieku przedszkolnym według pojedynczych roczników w 2013 roku i prognoza bezmigracyjna na rok 2014

Gmina	2013					2014				
	3	4	5	6	Razem	3	4	5	6	Razem
Grodków	215	255	224	227	921	203	215	255	224	897
Głuchołazy	203	243	242	233	921	190	203	243	242	878
Korfantów	86	89	96	80	351	87	86	89	96	358
Łambinowice	63	78	71	70	282	87	63	78	71	299
Nysa	512	567	494	473	2046	480	512	567	494	2053
Otmuchów	116	133	137	150	536	143	116	133	137	529
Paczków	125	156	123	121	525	112	125	156	123	516
Skoroszyce	56	77	87	65	285	63	56	77	87	283
Biała	97	107	90	87	381	91	97	107	90	385
Lubrza	48	51	47	35	181	39	48	51	47	185
Prudnik	224	268	270	285	1047	279	224	268	270	1041
Branice	53	53	64	63	233	47	53	53	64	217
Głubczyce	236	235	227	245	943	206	236	235	227	904
Kietrz	110	102	121	90	423	110	110	102	121	443

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Prognozę na 2014 rok sporządzono wyłącznie poprzez postarzanie roczników. Jej podanie (jako prognozy) po zakończeniu roku, na który była sporządzana, ma na celu skonfrontowanie z rzeczywistymi liczbami, sprawdzenie stopnia trafności i skali różnic (w liczbach bezwzględnych i w %).

Prognozy dla kolejnych lat sporządzono na tej samej zasadzie – przez postarzanie roczników – za wiek przedszkolny uznając wiek 3–5 lat. Dla porównania podano też tak obliczoną grupę dzieci w wieku przedszkolnym dla lat 2013 i 2014. Prognoza sporządzona na powyższej zasadzie możliwa jest tylko do 2015 roku. Jak już wspomniano, prognozowanie liczebności grupy dzieci w wieku przedszkolnym na późniejsze lata wymaga sporządzenia profesjonalnych prognoz, obejmujących narodziny kolejnych roczników. Ze względu na migracje rzeczywista liczba dzieci będzie nieco inna, prawdopodobnie mniejsza, niż wyżej podano. Może być też większa, zwłaszcza w gminach podmiejskich, do których emigruje ludność z miast. Może też być większa w którymś mieście lub miastach, gdyby pojawiło się dodatnie saldo migracji. Brak jest jednak prognoz GUS ani innych podstaw do wiarygodnego oszacowania skali migracji dla pojedynczych gmin. Jak już wspomniano, wpływ zgonów na prognozy liczebności dzieci i młodzieży jest znikomy, ma bowiem charakter zdarzeń losowych (pojedyncze osoby w niektórych gminach, niektórych latach).

Tabela 17. Prognoza liczebności grupy dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) w latach 2013-2017

Gmina	2013	2014	2015	2016	Przyrost	Dynamika 2016 rok=100
Grodków	694	673	620	584	-110	84
Głuchołazy	688	636	589	533	-155	77
Korfantów	271	262	271	259	-12	96
Łambinowice	212	228	232	229	17	108
Nysa	1573	1559	1463	1375	-198	87
Otmuchów	386	392	394	371	-15	96
Paczków	404	393	353	328	-76	81
Skoroszyce	220	196	173	180	-40	82
Biała	294	295	283	272	-22	93

Gmina	2013	2014	2015	2016	Przyrost	Dynamika 2016 rok=100
Lubrza	146	138	123	107	-39	73
Prudnik	762	771	723	714	-48	94
Branice	170	153	153	139	-31	82
Głubczyce	698	677	645	601	-97	86
Kietrz	333	322	313	295	-38	89

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

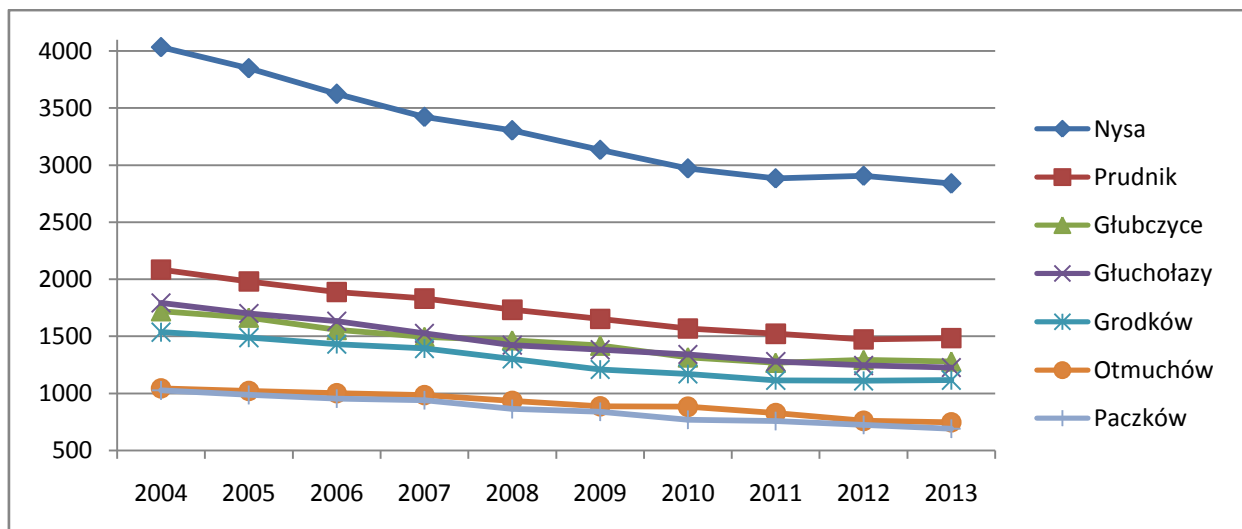
We wszystkich gminach z wyjątkiem Łambinowic prognozy bezmigracyjne wskazują spadek liczby dzieci w wieku przedszkolnym między 2013 a 2016 rokiem, w gminie Otmuchów poprzedzony bardzo nieznacznym wzrostem w pierwszej fazie tego okresu.

Oceniając zapotrzebowanie na przedszkola w przyszłości należy uwzględnić nie tylko zmniejszenia liczby lat wieku przedszkolnego o jeden rocznik i zmiany liczebności roczników, ale również większe odsetki poszczególnych roczników korzystające z przedszkoli.

Dzieci w wieku szkoły podstawowej

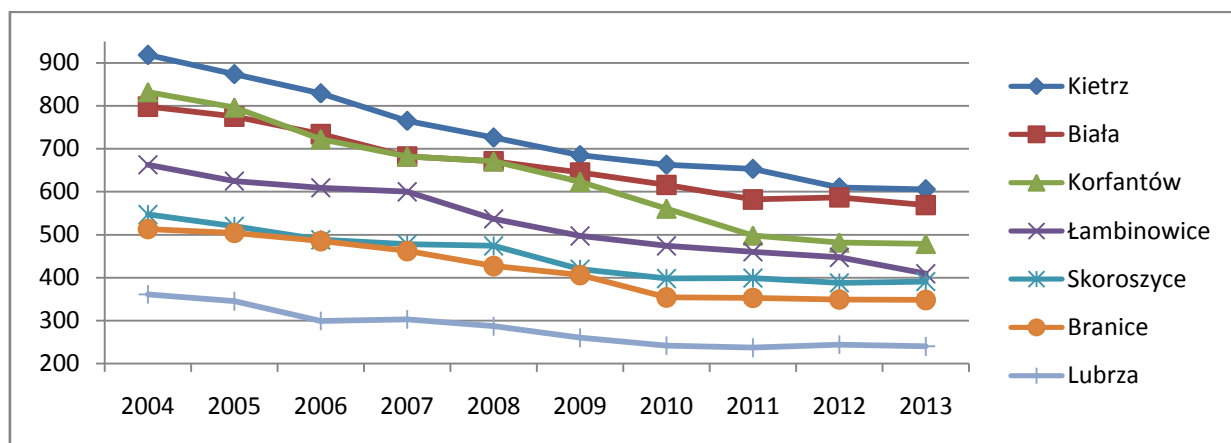
Szkoły podstawowe są w kompetencji gmin, wobec czego analizy wieku przeprowadzono jedynie w układzie gmin, podobnie jak dla przedszkoli. Niektóre wskaźniki podano dla powiatów w celach porównawczych. W analizach danych z przeszłości jako wiek szkół podstawowych przyjmowano tak, jak w danych źródłowych GUS, lata 7-12. W celu większej czytelności wykresów rozdzielono gminy na dwa wykresy 18 i 19 według ich liczby ludności.

Wykres 18. Dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-12 lat) w latach 2004–2013 w większych gminach OFPN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Wykres 19. Dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-12 lat) w latach 2004–2013 w mniejszych gminach OFPN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

W odróżnieniu od dzieci w wieku przedszkolnym, grupę dzieci w wieku szkoły podstawowej cechowała malejąca liczebność we wszystkich gminach OFPN2020 przez wszystkie badane lata, z wyjątkiem jednego roku w 5 gminach. Te wyjątki są nieznacznie liczebnie, dotyczą roku: 2011 w gminie Branice – wzrost o 1, roku 2012 w gminach Głubczyce (wzrost o 24) i Biała (wzrost o 5) oraz roku 2012 w gminach Prudnik (wzrost o 12) i Grodków (wzrost o 5). Spadek liczebności od 2004 roku był duży, we wszystkich gminach liczba dzieci w wieku szkolnym w 2013 roku wynosiła mniej niż $\frac{3}{4}$ liczby z 2004 roku, w połowie gmin – mniej niż 70%. Największy spadek nastąpił w gminie Korfantów, najmniejszy – w gminie Głubczyce (tabela 18).

Tabela 18. Dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-12 lat) w latach 2004–2013

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost	2004 rok=100
Grodków	1536	1488	1430	1393	1302	1209	1169	1113	1110	1115	-421	72,6
Głuchołazy	1793	1701	1631	1527	1423	1382	1341	1278	1244	1226	-567	68,4
Korfantów	832	796	722	682	671	623	561	498	482	479	-353	57,6
Łambinowice	663	625	609	600	537	497	474	460	447	409	-254	61,7
Nysa	4035	3850	3624	3423	3304	3134	2972	2884	2907	2838	-1197	70,3
Otmuchów	1044	1022	1002	985	934	886	882	827	759	746	-298	71,5
Paczków	1025	986	953	940	863	838	768	758	724	690	-335	67,3
Skoroszyce	547	520	488	478	474	420	398	399	388	391	-156	71,5
Biała	798	775	734	682	671	645	616	582	587	569	-229	71,3
Lubrza	361	345	299	303	287	260	242	237	244	240	-121	66,5
Prudnik	2084	1980	1889	1831	1732	1653	1569	1522	1472	1484	-600	71,2
Branice	513	504	485	462	427	406	354	353	349	348	-165	67,8
Głubczyce	1719	1664	1556	1495	1464	1418	1314	1269	1293	1280	-439	74,5
Kietrz	918	874	829	765	726	685	663	653	610	605	-313	65,9

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Porównania udziału dzieci w wieku szkoły podstawowej w liczbie ludności gmin i zmian tego udziału w gminach OFPN2020 oraz całych powiatach OFPN2020, województwie i kraju dokonano w tabeli 19.

Tabela 19. Udział liczby dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-12 lat) w liczbie mieszkańców gmin w latach 2004–2013 w % – porównania

Jednostka terytorialna	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	7,8	7,5	7,3	7,1	6,6	6,1	5,9	5,6	5,6	5,7
Głuchołazy	6,9	6,6	6,4	6,0	5,6	5,4	5,3	5,1	5,0	5,0
Korfantów	8,4	8,1	7,4	7,0	7,0	6,5	6,0	5,4	5,2	5,2
Łambinowice	8,0	7,6	7,5	7,4	6,7	6,2	6,0	5,8	5,7	5,3
Nysa	6,7	6,4	6,0	5,7	5,6	5,3	5,1	4,9	5,0	4,9
Otmuchów	7,3	7,1	7,1	6,9	6,6	6,3	6,2	5,9	5,4	5,4
Paczków	7,4	7,1	6,9	6,9	6,4	6,2	5,7	5,7	5,5	5,2
Skoroszyce	8,4	8,0	7,6	7,4	7,3	6,5	6,2	6,2	6,0	6,1
Biała	6,8	6,6	6,4	5,9	5,9	5,7	5,6	5,3	5,3	5,3
Lubrza	8,0	7,7	6,7	6,9	6,5	5,9	5,5	5,4	5,6	5,5
Prudnik	7,0	6,7	6,4	6,3	6,0	5,7	5,5	5,4	5,2	5,3
Branice	6,6	6,5	6,3	6,1	5,7	5,5	4,9	5,0	5,0	5,1
Głubczyce	7,0	6,9	6,5	6,2	6,1	5,9	5,6	5,4	5,6	5,5
Kietrz	7,7	7,4	7,0	6,5	6,2	5,9	5,8	5,7	5,4	5,4
Powiat nyski	7,2	6,9	6,6	6,3	6,0	5,7	5,5	5,3	5,2	5,1
Powiat prudnicki	7,1	6,8	6,5	6,3	6,1	5,8	5,6	5,4	5,4	5,3
Powiat głubczycki	7,2	7,0	6,6	6,3	6,1	5,9	5,5	5,4	5,4	5,3
Pozostałe powiaty peryferyjne woj. opolskiego	7,0	6,7	6,5	6,2	6,0	5,7	5,5	5,3	5,2	5,2
OPOLSKIE	6,8	6,5	6,3	6,1	5,8	5,6	5,3	5,2	5,1	5,1
POLSKA	7,1	6,8	6,6	6,3	6,1	5,9	5,8	5,7	5,7	5,7

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W latach 2004–2007 większość (8) gmin OFPN2020 miało wskaźnik udziału dzieci w wieku szkoły podstawowej w liczbie ludności większy niż średnio w kraju, po czym przewaga ta zanikła. W 2013 roku wskaźnik ten był wyższy od krajowego tylko w gminie Skoroszyce (o 0,4 punktu%) i równy w gminie Grodków.

Podobnie jak dla przedszkoli, prognozę na 2014 rok sporządzono wyłącznie poprzez postarzanie roczników, a jej podanie po zakończeniu roku, na który była sporządzana (tabela 20), ma na celu skonfrontowanie z rzeczywistymi liczbami oraz sprawdzenie stopnia trafności i skali różnic (w liczbach bezwzględnych i w %).

Tabela 20. Dzieci w wieku szkoły podstawowej (6-12 lat) według pojedynczych roczników w 2013 roku

Gmina	2013 rok							2014 rok – prognoza bezmigracyjna						
	6	7	8	9	10	11	12	6	7	8	9	10	11	12
Grodków	227	224	194	180	165	177	175	224	227	224	194	180	165	177
Głuchołazy	233	217	194	202	190	210	213	242	233	217	194	202	190	210
Korfantów	80	88	76	59	89	66	101	96	80	88	76	59	89	66
Łambinowice	70	61	74	69	72	66	67	71	70	61	74	69	72	66
Nysa	473	465	504	462	436	451	520	494	473	465	504	462	436	451
Otmuchów	150	135	121	111	131	127	121	137	150	135	121	111	131	127
Paczków	121	105	108	123	119	138	97	123	121	105	108	123	119	138
Skoroszyce	65	66	63	62	64	60	76	87	65	66	63	62	64	60
Biała	87	87	96	84	94	105	103	90	87	87	96	84	94	105
Lubrza	35	42	38	52	34	31	43	47	35	42	38	52	34	31
Prudnik	285	284	243	233	244	241	239	270	285	284	243	233	244	241

Gmina	2013 rok							2014 rok- prognoza bezmigracyjna						
	6	7	8	9	10	11	12	6	7	8	9	10	11	12
Branice	63	58	59	63	62	55	51	64	63	58	59	63	62	55
Głubczyce	245	210	212	213	206	221	218	227	245	210	212	213	206	221
Kietrz	90	96	96	112	96	89	116	121	90	96	96	112	96	89

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wobec braku prognozy demograficznej GUS dla gmin, podobnie jak dla przedszkoli sporządzono prognozy dla kolejnych lat przez postarzenie roczników, za wiek szkolny uznając wiek 6–12 lat. Dla porównania podano też tak obliczoną grupę dzieci w wieku szkolnym dla lat 2013 i 2014. Prognoza sporządzona na powyższej zasadzie możliwa jest do 2020 roku (tabela 21). Ze względu na migracje rzeczywista liczba dzieci będzie nieco inna, prawdopodobnie mniejsza, niż wyżej podano. Może być też większa, zwłaszcza w gminach podmiejskich, do których emigruje ludność z miast. Nie jest też wykluczona większa w którymś mieście lub miastach, gdyby pojawiło się dodatnie saldo migracji.

Tabela 21. Prognoza bezmigracyjna liczebności grupy dzieci w wieku szkoły podstawowej (6-12 lat) na lata 2013-2020

Gmina	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika do max 2013 rok=100	Tempo spadku 2019-2020
Grodków	1342	1391	1469	1519	1542	1550	1505	1278	115	18
Głuchołazy	1459	1488	1521	1534	1522	1524	1454	1221	105	19
Korfantów	559	554	577	574	602	624	610	530	112	15
Łambinowice	479	483	495	486	504	512	511	441	107	16
Nysa	3311	3285	3401	3477	3495	3462	3421	2948	106	16
Otmuchów	896	912	918	903	935	949	907	757	106	20
Paczków	811	837	855	861	850	858	853	732	106	17
Skoroszyce	456	467	484	476	477	468	465	400	106	16
Biała	656	643	645	648	655	654	653	566	100	15
Lubrza	275	279	299	313	300	298	288	253	114	14
Prudnik	1769	1800	1827	1807	1853	1830	1761	1476	105	19
Branice	411	424	422	413	397	391	372	309	103	20
Głubczyce	1525	1534	1548	1578	1571	1562	1544	1299	103	19
Kietrz	695	700	713	727	725	722	718	628	105	14

Pogrubiono wielkości maksymalne w każdej gminie

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

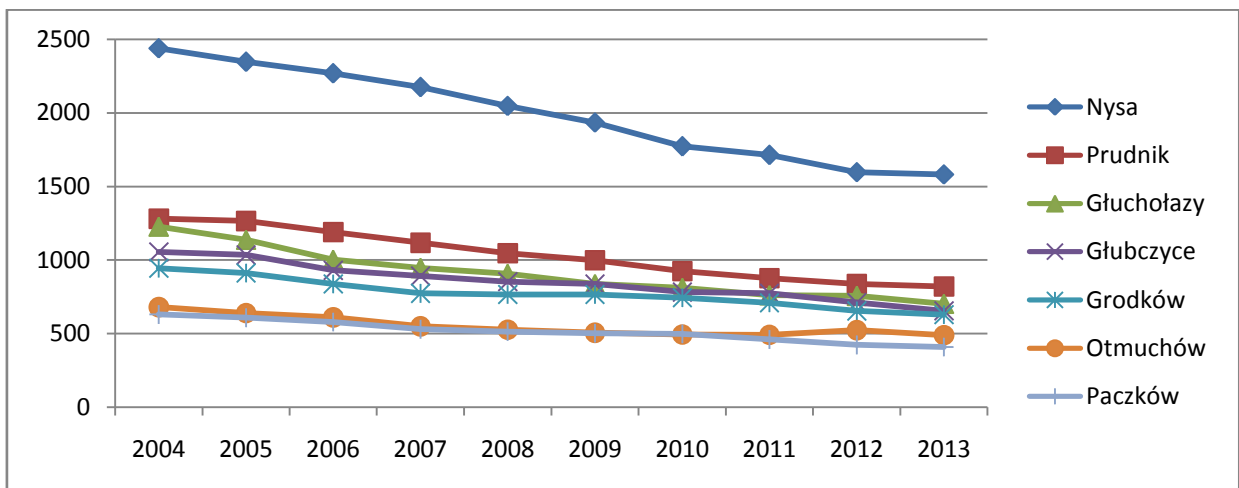
Prognoza wskazuje na nieznaczny wzrost liczebności w najbliższych latach, którego maksimum przypada w różnych gminach w różnych latach pomiędzy rokiem 2014 a 2018 (tabela 21), a następnie spadek, nasilony między rokiem 2019 a 2020. W 2020 roku prognoza wskazuje liczebności roczników o 13-17% niższe od stanów z 2019 roku, największe spadki przewidując w gminach Branice i Otmuchów. Przy czym, jak zaznaczono powyżej, wszystkie powyższe liczby lub zdecydowana ich większość będą prawdopodobnie nieznacznie niższe ze względu na ujemne saldo migracji.

Młodzież w wieku gimnazjalnym

Gimnazja są w kompetencji gmin, wobec czego analizy wieku przeprowadzono jedynie w układzie gmin, podobnie jak dla przedszkoli i szkół podstawowych. Niektóre wskaźniki podano dla powiatów w celach porównawczych.

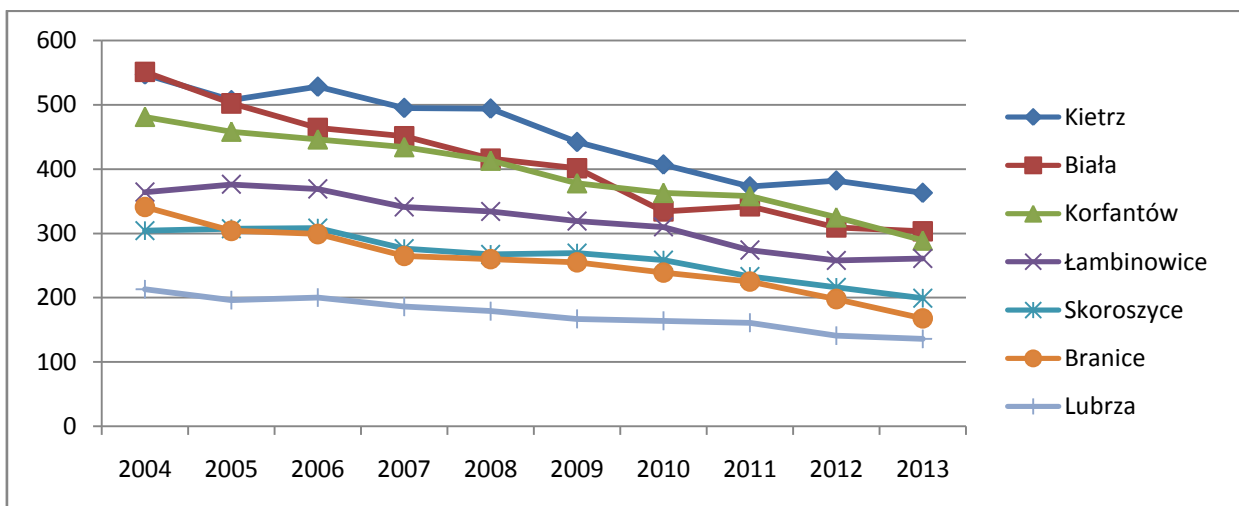
W latach 2004–2013 we wszystkich gminach liczebność młodzieży w wieku gimnazjalnym wykazywała tendencję spadkową (wykresy 20 i 21). Największy spadek w % wystąpił w gminach Korfantów i Łambinowice – w 2013 roku odpowiednio 58% i 62% stanu z 2004 roku, zaś najmniejszy – w gminach Głubczyce i Grodków – 75% i 73% stanu z 2004 roku (tabela 22).

Wykres 20. Młodzież w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) w latach 2004–2013 w większych gminach OFPN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Wykres 21. Młodzież w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) w latach 2004–2013 w mniejszych gminach OFPN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Tabela 22. Młodzież w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) w latach 2004–2013

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost	2004 rok=100
Grodków	1536	1488	1430	1393	1302	1209	1169	1113	1110	1115	-421	72,6
Głucholazy	1793	1701	1631	1527	1423	1382	1341	1278	1244	1226	-567	68,4
Korfantów	832	796	722	682	671	623	561	498	482	479	-353	57,6
Łambinowice	663	625	609	600	537	497	474	460	447	409	-254	61,7
Nysa	4035	3850	3624	3423	3304	3134	2972	2884	2907	2838	-1197	70,3
Otmuchów	1044	1022	1002	985	934	886	882	827	759	746	-298	71,5
Paczków	1025	986	953	940	863	838	768	758	724	690	-335	67,3
Skoroszyce	547	520	488	478	474	420	398	399	388	391	-156	71,5
Biała	798	775	734	682	671	645	616	582	587	569	-229	71,3
Lubrza	361	345	299	303	287	260	242	237	244	240	-121	66,5
Prudnik	2084	1980	1889	1831	1732	1653	1569	1522	1472	1484	-600	71,2
Branice	513	504	485	462	427	406	354	353	349	348	-165	67,8
Głubczyce	1719	1664	1556	1495	1464	1418	1314	1269	1293	1280	-439	74,5
Kietrz	918	874	829	765	726	685	663	653	610	605	-313	65,9

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Z danymi krajowymi i wojewódzkimi porównać można udział młodzieży w wieku gimnazjalnym(13-15 lat) w ogólnej liczbie mieszkańców gmin w 2013 roku i latach poprzednich (co przedstawione zostało w tabeli 23).

W połowie analizowanych gmin w całym okresie 2004–2013 udział ten był wyższy niż w kraju; największą przewagę miała gmina Skoroszyce (0,8 punktu procentowego) i Korfantów (0,7 punktu procentowego). W niektórych gminach w różnych latach udział ten był wyższy lub niższy, w gminie Nysa cały czas był niższy niż w kraju.

Tabela 23. Udział młodzieży w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) w liczbie mieszkańców w latach 2004–2013– porównania

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	4,8	4,6	4,3	3,9	3,9	3,9	3,7	3,6	3,3	3,2
Głucholazy	4,7	4,4	3,9	3,7	3,6	3,3	3,2	3,0	3,0	2,8
Korfantów	4,9	4,7	4,6	4,5	4,3	3,9	3,9	3,9	3,5	3,1
Łambinowice	4,4	4,6	4,5	4,2	4,1	4,0	3,9	3,5	3,3	3,4
Nysa	4,0	3,9	3,8	3,6	3,5	3,3	3,0	2,9	2,7	2,7
Otmuchów	4,7	4,5	4,3	3,9	3,7	3,6	3,5	3,5	3,7	3,5
Paczków	4,6	4,4	4,2	3,9	3,8	3,7	3,7	3,4	3,2	3,1
Skoroszyce	4,7	4,7	4,8	4,3	4,1	4,2	4,0	3,6	3,4	3,1
Biała	4,7	4,3	4,0	3,9	3,7	3,5	3,0	3,1	2,8	2,8
Lubrza	4,7	4,4	4,5	4,2	4,0	3,8	3,7	3,7	3,2	3,1
Prudnik	4,3	4,3	4,0	3,8	3,6	3,4	3,2	3,1	3,0	2,9
Branice	4,4	3,9	3,9	3,5	3,5	3,4	3,3	3,2	2,8	2,5
Głubczyce	4,3	4,3	3,9	3,7	3,6	3,5	3,3	3,3	3,1	2,8
Kietrz	4,6	4,3	4,5	4,2	4,2	3,8	3,5	3,2	3,4	3,2
Powiat nyski	4,4	4,3	4,1	3,8	3,7	3,5	3,4	3,2	3,1	3,0
Powiat prudnicki	4,5	4,4	4,1	3,9	3,7	3,5	3,3	3,2	3,0	3,0
Powiat głubczycki	4,5	4,2	4,1	3,8	3,7	3,6	3,4	3,3	3,2	2,9
Pozostałe powiaty peryferyjne woj. opolskiego	4,5	4,3	4,1	3,8	3,6	3,4	3,3	3,2	3,0	2,9
OPOLSKIE	4,3	4,1	3,9	3,6	3,5	3,3	3,2	3,1	2,9	2,9
POLSKA	4,3	4,2	4,0	3,8	3,6	3,5	3,3	3,2	3,1	3,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Liczebność poszczególnych roczników młodzieży w wieku gimnazjalnym w 2013 roku podano w tabeli 24. Przedstawiono tam też wartości dla 2014 roku według prognozy bezmigracyjnej. Podobnie, jak dla innych grup wiekowych, prezentowane tu prognozy sporządzono wyłącznie poprzez postarzanie roczników, a jej podanie po zakończeniu roku, na który była sporządzana, ma na celu skonfrontowanie z rzeczywistymi liczbami, sprawdzenie stopnia trafności i skali różnic (w liczbach bezwzględnych i w %).

Tabela 24. Młodzież w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) według pojedynczych roczników w 2013 roku i prognoza bezmigracyjna na 2014 rok

Gmina	2013				2014 - prognoza bezmigracyjna			
	13	14	15	Razem	13	14	15	Razem
Grodków	205	195	228	628	175	205	195	575
Głuchołazy	214	234	255	703	213	214	234	661
Korfantów	93	82	114	289	101	93	82	276
Łambinowice	95	86	80	261	67	95	86	248
Nysa	532	499	550	1581	520	532	499	1551
Otmuchów	140	184	166	490	121	140	184	445
Paczków	143	134	132	409	97	143	134	374
Skoroszyce	65	79	55	199	76	65	79	220
Biała	97	88	118	303	103	97	88	288
Lubrza	54	34	48	136	43	54	34	131
Prudnik	269	272	279	820	239	269	272	780
Branice	54	57	57	168	51	54	57	162
Głubczyce	217	190	248	655	218	217	190	625
Kietrz	102	139	122	363	116	102	139	357

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 25. Prognoza liczebności grupy dzieci w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) na lata 2013-2020

Gmina	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Dynamika 2013 r, =100	Tempo spadku od 2013 do min. w %	Tempo od min. do 2020 w %
Grodków	628	575	575	517	522	539	598	645	103	18	125
Głuchołazy	703	661	661	613	602	586	613	644	92	17	110
Korfantów	289	276	276	256	214	224	223	244	84	26	114
Łambinowice	261	248	248	205	207	215	204	205	79	22	100
Nysa	1581	1551	1551	1407	1349	1402	1431	1442	91	15	107
Otmuchów	490	445	445	379	369	363	367	406	83	26	112
Paczków	409	374	374	354	380	350	336	334	82	18	100
Skoroszyce	199	220	220	200	186	189	191	194	97	7	104
Biała	303	288	288	302	283	274	267	270	89	12	101
Lubrza	136	131	131	108	117	124	132	115	85	21	106
Prudnik	820	780	780	724	718	720	760	812	99	12	113
Branice	168	162	162	168	180	184	180	180	107	4	111
Głubczyce	655	625	625	645	640	631	635	667	102	5	107
Kietrz	363	357	357	301	297	304	304	282	78	22	100

Wyróżniono wielkości minimalne

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Liczebność młodzieży w wieku gimnazjalnym, odwrotnie niż dzieci w wieku szkół podstawowych, w najbliższym czasie w większości gmin będzie wykazywać tendencję spadkową, osiągając minimum w różnych latach (tabela 25), po czym będzie rosnąć, z wyjątkiem gmin Łambinowice, Paczków i Kietrz (stabilizacja). Największego tempa spadku w najbliższych latach można spodziewać się w gminach Korfantów i Otmuchów (o 26%), a także Kietrz i Łambinowice (o 22%) oraz Lubrza (o 21%). Nieco niższe tempo spadku liczebności grupy wieku dzieci w wieku gimnazjalnym prognozowane jest w gminach Grodków i Paczków (o 18%), Głuchołazy (o 17%), Nysa (o 15%) oraz Biała i Prudnik (o 12%). Natomiast największego wzrostu po osiągnięciu minimum można spodziewać się w gminie Grodków (o 25%). W całym okresie 2013-2020 prognoza wskazuje niewielki wzrost liczebności młodzieży w wieku gimnazjalnym gmin Grodków, Branice i Głubczyce. Jak już nadmieniono przy prognozie dla wieku przedszkolnego i szkół podstawowych, liczby będą prawdopodobnie nieznacznie mniejsze od podanych wskutek ujemnego salda migracji we wszystkich lub prawie wszystkich gminach (dodatnie saldo migracji może wystąpić w gminach podmiejskich).

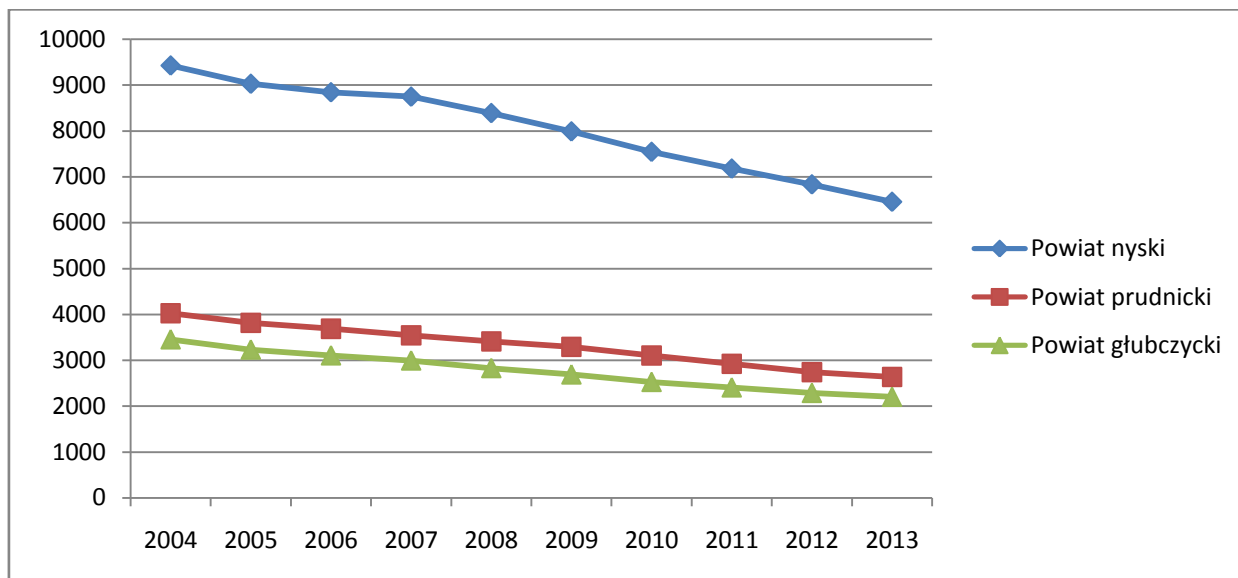
Młodzież w wieku ponadgimnazjalnym

Szkoły ponadgimnazjalne są w kompetencji powiatów, wobec czego za najistotniejsze uznano analizy wieku młodzieży w przedziale 16–18 lat w układzie powiatów. Szkoły ponadgimnazjalne istnieją jednak nie tylko w miastach powiatowych, również w Głucholazach, Otmuchowie i Paczkowie w powiecie nyskim, Kietrz w powiecie głubczyckim i w Głogówku w powiecie prudnickim (nie należy do gmin partnerskich, ale wymaga uwzględnienia przy programowaniu szkół ponadgimnazjalnych w Prudniku). Szkolnictwo ponadgimnazjalne jest też w gminie partnerskiej Grodków z powiatu brzeskiego. Dlatego dla programowania rozwoju oświaty na poziomie ponadgimnazjalnym istotne jest rozmieszczenie młodzieży wewnątrz powiatów. W związku z tym niektóre analizy przeprowadzono też według gmin, obejmując również gminy nienależące do OFPN2020. W analizach retrospektywnych korzystano z danych BDL GUS, w których w strukturze ludności według funkcjonalnych grup wieku wyodrębniona jest grupa 16–19 lat. W prognozach przyjmowano wiek 16-18 lat, ponieważ w szkołach ponadgimnazjalnych obejmujących większość uczniów nauka trwa 3 lata i w dniu 31. grudnia danego roku, dla którego wykazywane są dane statystyczne, większość uczniów jest w wieku 16-18 lat.

Liczba młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w latach 2004–2013 systematycznie spadała we wszystkich analizowanych jednostkach, w latach 2004–2008 wolniej, w latach 2008-2013 szybciej (wykres 22, tabela 26). Spadki były spore, liczba młodzieży w 2013 roku wynosiła niecałe 69% stanu z 2004 roku w powiecie nyskim i tylko niecałe 64% w powiecie głubczyckim, a w gminie Grodków było to 66%.

W układzie gmin było większe zróżnicowanie spadków, największe w gminie Pakosławice (w 2013 roku połowa stanu z roku 2004), najmniejsze w gminie Kamiennik (w 2013 roku 80% stanu z 2004 roku) (tabela 26).

Wykres 22. Młodzież w wieku ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w latach 2004–2013 w powiatach OFPN2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Tabela 26. Młodzież w wieku ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w latach 2004–2013

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost	2004 rok=100
Grodków	1429	1372	1300	1259	1163	1107	1001	972	953	943	-486	66,0
Powiat nyski	9422	9024	8839	8743	8386	7986	7541	7176	6832	6453	-2969	68,5
Głucholazy	1618	1618	1613	1557	1497	1372	1270	1246	1144	1082	-536	66,9
Kamiennik	235	227	237	230	224	221	204	199	199	187	-48	79,6
Korfantów	716	688	663	631	611	598	565	533	523	489	-227	68,3
Łambinowice	540	478	451	467	470	469	457	452	435	394	-146	73,0
Nysa	3732	3593	3525	3521	3317	3124	2947	2785	2662	2516	-1216	67,4
Otmuchów	910	904	860	845	813	788	770	706	674	641	-269	70,4
Paczków	869	818	804	788	773	732	706	685	657	625	-244	71,9
Pakosławice	371	315	307	322	297	289	232	216	184	180	-191	48,5
Skoroszyce	431	383	379	382	384	393	390	354	354	339	-92	78,7
Powiat prudnicki	4022	3816	3685	3542	3411	3289	3104	2920	2739	2635	-1387	65,5
Biała	805	796	768	742	671	626	625	564	527	489	-316	60,7
Głogówek	996	936	945	890	861	820	735	713	641	646	-350	64,9
Lubrza	332	316	280	281	259	253	256	238	231	215	-117	64,8
Prudnik	1889	1768	1692	1629	1620	1590	1488	1405	1340	1285	-604	68,0
Powiat głubczycki	3454	3232	3105	2994	2828	2690	2527	2408	2288	2203	-1251	63,8
Baborów	516	535	498	467	434	383	358	324	307	296	-220	57,4
Branice	489	482	432	425	394	370	345	314	302	291	-198	59,5
Głubczyce	1643	1432	1435	1375	1302	1259	1158	1119	1048	1054	-589	64,2
Kietrz	806	783	740	727	698	678	666	651	631	562	-244	69,7

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

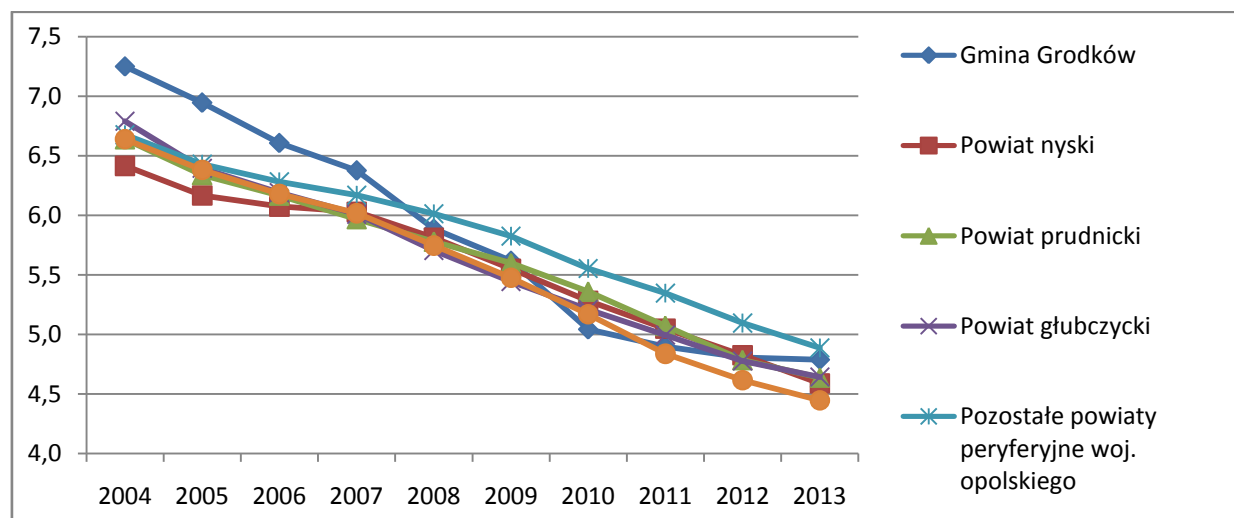
Z krajem i województwem można porównać udział młodzieży w wieku szkoły ponadgimnazjalnej (16-19 lat) w liczbie mieszkańców w 2013 roku i w latach poprzednich. Udział ten spadł znacząco i w powiatach OFPN2020 (z 6,4–6,8 w 2004 roku do 4,6 w 2013 roku), i w gminie Grodków (z 7,2 do 4,8), a wskaźniki udziału i tempo ich spadku były podobne, jak w pozostałych powiatach peryferyjnych województwa opolskiego i powiatach ziemskich kraju (tabela 27, wykres 23).

Tabela 27. Udział liczby dzieci w wieku szkoły ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w liczbie mieszkańców w latach 2004–2013 w % – porównania

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Gmina Grodków	7,2	6,9	6,6	6,4	5,9	5,6	5,0	4,9	4,8	4,8
Powiat nyski	6,4	6,2	6,1	6,0	5,8	5,6	5,3	5,0	4,8	4,6
Powiat prudnicki	6,6	6,3	6,2	6,0	5,8	5,6	5,4	5,1	4,8	4,6
Powiat głubczycki	6,8	6,4	6,2	6,0	5,7	5,4	5,2	5,0	4,8	4,6
Pozostałe powiaty peryferyjne woj. opolskiego	6,7	6,4	6,3	6,2	6,0	5,8	5,6	5,3	5,1	4,9
POLSKA pow. ziemskie	6,6	6,4	6,2	6,0	5,7	5,5	5,2	4,8	4,6	4,4

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 23. Udział liczby dzieci w wieku szkoły ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w liczbie mieszkańców w latach 2004–2013 – porównania

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Liczebność poszczególnych roczników młodzieży w wieku gimnazjalnym w 2013 rok podano w tabeli 28. Przedstawiono też tam liczby dla 2014 rok według prognozy bezmigracyjnej. Podobnie, jak dla innych grup wiekowych, prezentowane tu prognozy sporządzono wyłącznie poprzez postarzanie roczników, a jej podanie po zakończeniu roku, na który była sporządzana, ma na celu skonfrontowanie z rzeczywistymi liczbami, sprawdzenie stopnia trafności i skali różnic (w liczbach bezwzględnych i w %).

Tabela 28. Młodzież w wieku ponadgimnazjalnym (16–19 lat) według pojedynczych roczników w 2013 roku i prognoza bezmigracyjna na 2014 rok

Jednostka	2013 rok				2014 rok			
	16	17	18	19	16	17	18	19
Grodków	207	229	275	232	228	207	229	275
Powiat nyski	1492	1573	1668	1720	1424	1492	1573	1668
Głuchołazy	247	229	306	300	255	247	229	306
Kamiennik	34	48	49	56	37	34	48	49
Korfantów	123	107	120	139	114	123	107	120
Łambinowice	86	94	117	97	80	86	94	117
Nysa	563	634	631	688	550	563	634	631
Otmuchów	161	156	158	166	166	161	156	158
Paczków	150	159	164	152	132	150	159	164
Pakosławice	47	55	40	38	35	47	55	40
Skoroszyce	81	91	83	84	55	81	91	83
Powiat prudnicki	626	617	649	743	581	626	617	649
Biała	102	112	111	164	118	102	112	111
Głogówek	171	139	162	174	136	171	139	162
Lubrza	53	54	50	58	48	53	54	50
Prudnik	300	312	326	347	279	300	312	326
Powiat głubczycki	536	512	562	593	508	536	512	562
Baborów	75	67	73	81	81	75	67	73
Branice	76	74	68	73	57	76	74	68

Jednostka	2013 rok				2014 rok			
	16	17	18	19	16	17	18	19
Głubczyce	269	239	257	289	248	269	239	257
Kietrz	116	132	164	150	122	116	132	164

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 29. Prognoza bezmigracyjna liczebności młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (16-18 lat) do 2020 roku w powiatach OFPN2020 w latach 2013-2020

Powiaty	2013	2014	2015	2016	2017	1018	2019	2020	Przyrost	2013 rok=100
Nyski	4733	4489	4291	4149	3992	3803	3605	3497	-1236	73,9
Prudnicki	1892	1824	1744	1683	1615	1586	1508	1487	-405	78,6
Głubczycki	1610	1556	1489	1381	1317	1293	1271	1267	-343	78,7

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

We wszystkich powiatach OFPN2020 należy spodziewać się spadku liczebności młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym. Większy spadek będzie w powiecie nyskim, nie tylko w liczbach bezwzględnych ze względu na liczbę ludności powiatu, ale również w %. Liczebność badanej grupy młodzieży w roku 2020 będzie poniżej 74% jej stanu z 2013 roku, podczas gdy dla powiatu prudnickiego i głubczyckiego prognoza wskazuje 78-79% stanu z 2013 roku. Jak już wspomniano przy prognozach dla innych grup wiekowych, rzeczywiste liczby będą prawdopodobnie nieznacznie mniejsze od podanych wskutek ujemnego migracji.

W tabeli 30 zestawiono prognozowane zmiany liczebności w poszczególnych latach rok do roku.

Tabela 30. Zmiany roczne liczebności roczników młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (16-18 lat) w powiatach OFPN2020 według prognozy bezmigracyjnej do 2020 roku

Jednostka	2014	2015	2016	2017	1018	2019	2020
Przyrost od roku poprzedniego							
Powiat nyski	-244	-198	-142	-157	-189	-198	-108
Powiat prudnicki	-68	-80	-61	-68	-29	-78	-21
Powiat głubczycki	-54	-67	-108	-64	-24	-22	-4
Gm. Grodków	-47	-34	-2	-53	-18	-40	5
Dynamika (rok poprzedni = 100)							
Powiat nyski	94.8	95.6	96.7	96.2	95.3	94.8	97.0
Powiat prudnicki	96.4	95.6	96.5	96.0	98.2	95.1	98.6
Powiat głubczycki	96.6	95.7	92.7	95.4	98.2	98.3	99.7
Gm. Grodków	93.4	94.9	99.7	91.6	96.9	92.8	101.0

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Prognozy bezmigracyjne w układzie gmin wykazują większe zróżnicowanie spadków, największe w gminach Korfantów i Pakosławice (w 2020 roku odpowiednio 61% i 63% stanu z 2013 roku), najmniejsze w gminach Biała i Głubczyce (w 2020 roku odpowiednio 87% i 84% stanu z 2013 roku). Prognozy wykazują tendencje spadkowe we wszystkich gminach w całym badanym okresie do 2020 roku. Jednoroczne wzrosty liczb w niektórych gminach (w gminie Otmuchów dwuletni) nie oznaczają przełamania tych tendencji i nie mają praktycznego znaczenia dla programowania szkół ponadgimnazjalnych. Dla przykładu: największe wzrosty w liczbach bezwzględnych prognoza wykazuje w gminach Otmuchów

(36 osób w latach 2013–2015) i Głubczyce (31 osób między rokiem 2017 a 2018) (tabela 31).

Tabela 31. Prognoza bezmigracyjna liczebności młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (15-18 lat) do 2020 roku w powiatach OFPN2020 według gmin i w gminie Grodków w latach 2013-2020

Gminy	2013	2014	2015	2016	2017	1018	2019	2020	Przyrost	2013 rok=100
Grodków	711	664	630	628	575	557	517	522	-189	73,4
Biała	325	332	308	303	288	305	302	283	-42	87,1
Głogówek	472	446	450	424	416	404	374	369	-103	78,2
Prudnik	938	891	851	820	780	749	724	718	-220	76,5
Głuchołazy	782	731	736	703	661	637	613	602	-180	77,0
Korfantów	350	344	319	289	276	260	256	214	-136	61,1
Nysa	1828	1747	1612	1581	1551	1503	1407	1349	-479	73,8
Otmuchów	475	483	511	490	445	388	379	369	-106	77,7
Paczków	473	441	416	409	374	378	354	380	-93	80,3
Baborów	215	223	215	195	173	170	157	150	-65	69,8
Głubczyce	765	756	707	655	625	656	645	640	-125	83,7
Kietrz	412	370	377	363	357	307	301	297	-115	72,1
Lubrza	157	155	135	136	131	128	108	117	-40	74,5
Kamiennik	131	119	112	111	114	104	103	100	-31	76,3
Łambinowice	297	260	252	261	248	228	205	207	-90	69,7
Pakośławice	142	137	118	106	103	104	88	90	-52	63,4
Skoroszyce	255	227	215	199	220	201	200	186	-69	72,9
Branice	218	207	190	168	162	160	168	180	-38	82,6

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Liczebność poszczególnych roczników wieku dzieci i młodzieży jest zróżnicowana w układzie powiatów i jeszcze bardziej w układzie gmin. Generalną tendencją jest zmniejszanie się liczebności roczników. Różnice liczebności roczników w powiatach OF PN2020 należy ocenić jako duże: najbardziej liczny rocznik 18-latków przewyższa liczebnością najmniej liczny rocznik 0 aż 1,6 razy w pow. Nyskim, 1,5 razy w pow. Głubczyckim i 1,4 razy w pow. prudnickim. Podobne różnice występują w wielu powiatach ziemskich w Polsce.

Struktura wieku w analizowanym przedziale 0-18 lat w powiatach OF PN2020 jest w ogólnym zarysie typowa dla wielu powiatów woj. opolskiego i całego kraju, w szczegółach różni się w poszczególnych powiatach jeszcze bardziej w gminach. Cechą struktury wieku wielu gmin jest naprzemiennosc roczników bardziej i mniej liczebnych.

Okresowe różnokierunkowe zmiany liczebności roczników mogą utrudniać programowania organizacji usług oświatowych.

Liczba dzieci w wieku przedszkolnym według roboczo sporządzonych prognoz bezmigracyjnych we wszystkich gminach z wyjątkiem Łambinowic spadnie między 2013 a 2016 rokiem. Oceniając przyszłe zapotrzebowanie na przedszkola należy uwzględnić nie tylko zmniejszenia liczby lat wieku przedszkolnego o rocznik i zmiany liczebności roczników, ale również większe odsetki poszczególnych roczników korzystające z przedszkoli.

Przewidywać można w najbliższych latach nieznaczny wzrost liczby dzieci w wieku szkolnym (którego maksimum przypadnie w różnych gminach w różnych latach pomiędzy rokiem 2014 a 2018), a następnie spadek, nasilony między rokiem 2019 a 2020.

Liczebność młodzieży w wieku gimnazjalnym w najbliższym czasie w większości gmin będzie wykazywać tendencję spadkową, osiągając minimum w różnych latach, po czym będzie rosnąć, z wyjątkiem gmin Łambinowice, Paczków i Kietrz, w których przewiduje się stabilizację.

We wszystkich powiatach OFPN w okresie do 2020 roku należy spodziewać się spadku liczebności młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym, największego w powiecie nyskim.

Analiza struktury demograficznej według płci

Struktura płci ogółem

W całym OFPN2020 nieznacznie przeważają kobiety. Ich udział w populacji wynosił w końcu 2013 roku 51,4%, a średnio w okresie 2004-2013 – 51,5%. W powiecie nyskim udziały te są takie same, w innych powiatach OFPN2020 nieznacznie się różnią, wynosząc w powiecie prudnickim 51,9% (średnio 52,0%), a w głubczyckim – 51,1% (średnio 51,3%). W gminie Grodków udział kobiet jest nieco mniejszy – 50,8% (średnio w latach 2004-2013 – 50,9%).

Występuje różnica w udziale kobiet między miastem a wsią. W miastach udział kobiet w ogóle ludności jest większy i wynosi 52,8% w powiecie prudnickim, a 52,4% w pozostałych powiatach (52,6% w gminie Grodków). Tym samym mniejszy jest udział kobiet w ogóle ludności na wsi: 51% w powiecie prudnickim, niewiele ponad 50% w pozostałych powiatach i 49,1% w gminie Grodków (średnio w latach 2004-2013 – 49,5%).

Tabela 32. Udział % kobiet w latach 2004-2013

Udział kobiet	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Średnio
Grodków	50,7	50,8	50,9	50,9	50,9	51,0	50,9	50,9	51,0	50,8	50,9
Powiat nyski	51,4	51,5	51,6	51,6	51,6	51,6	51,4	51,3	51,4	51,4	51,5
Powiat prudnicki	52,0	52,0	52,0	52,1	52,1	52,0	52,0	52,0	52,0	51,9	52,0
Powiat głubczycki	51,0	50,9	51,0	51,0	51,1	51,1	51,3	51,2	51,3	51,3	51,1
RAZEM OFPN2020	51,4	51,4	51,5	51,6	51,6	51,6	51,5	51,4	51,4	51,4	51,5

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 33. Udział % kobiet w roku 2012 i 2013 w podziale na miasto i wieś

Jednostka	Ogółem		Miasto		Wieś	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013
Grodków	51,0	50,8	53,1	52,9	49,2	49,1
Powiat nyski	51,4	51,4	52,3	52,4	50,3	50,3
Powiat prudnicki	52,0	51,9	52,9	52,8	51,0	51,0
Powiat głubczycki	51,3	51,3	52,4	52,4	50,3	50,2
RAZEM OFPN2020	51,4	51,4	52,5	52,5	50,3	50,3

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Struktura płci w grupach wiekowych

Struktura demograficzna ludności według płci jest zróżnicowana w zależności od wieku i wykazuje w tym układzie prawidłowości, jak w całym kraju, co wynika z uwarunkowań naturalnych: chłopców rodzi się więcej niż dziewczynek. Różnica nie jest duża (udział % kobiet w grupie wiekowej 0-4 lat wynosi od 48,3% w powiecie prudnickim do 48,8% w powiecie nyskim), ale ta przewaga utrzymuje się przez wiele lat, przy czym w wieku produkcyjnym na strukturę według płci zaczynają wpływać migracje. Z kolei przeciętna długość życia kobiet jest znacząco większa niż mężczyzn, co odzwierciedla się w liczebności kobiet w wieku poprodukcyjnym. Przewaga ta zaczyna się w powiecie nyskim po 50 roku życia, w powiecie prudnickim po 55, a w powiecie głubczyckim po 60 roku życia. Przewaga kobiet rośnie wraz z wiekiem, w grupie ludności po 70 roku życia przekracza przeważnie

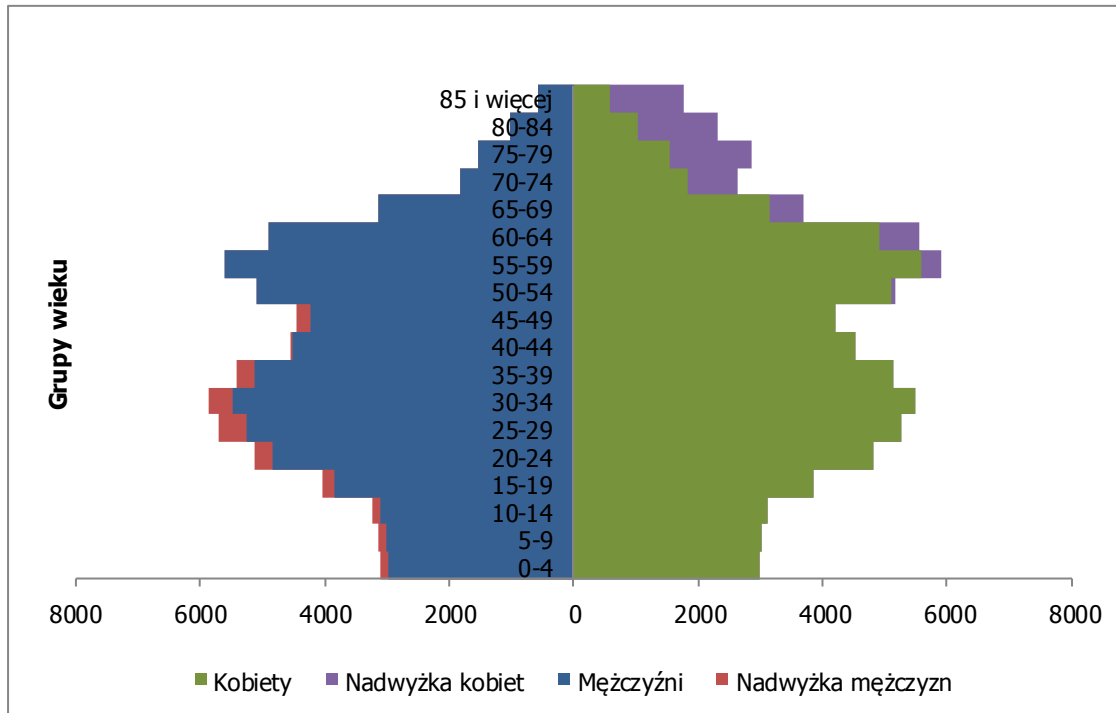
60%, a po 85 roku życia – 75%. Wyżej wspomniane różnice roczników, w których zaczyna się przewaga kobiet w poszczególnych powiatach oraz nieznaczna przewaga kobiet w dwóch grupach wiekowych w powiecie prudnickim, wynikają z migracji. Migracje powodują zniekształcenia struktury wieku wynikające z uwarunkowań naturalnych, przez co w grupie ludności w wieku 20-60 lat widać więcej przypadkowości niż prawidłowości. Struktura ludności według płci w wieku 20-50 jest w OFPN2020 bliska równowagi z niewielką przewagą kobiet: w całym OFPN2020 w tej grupie udział kobiet wynosił w końcu 2013 roku 59,2%. Natomiast w 5-letnich grupach wiekowych według powiatów udział kobiet waha się w przedziale od 47,4-51,3%.

Tabela 34. Udział kobiet w populacji w 5-letnich grupach wiekowych w %w 2013 roku

Wiek	nyski	prudnicki	głubczycki
0-4	48,8	48,3	48,5
5-9	49,0	49,8	48,9
10-14	49,1	48,4	48,9
15-19	48,9	48,9	48,8
20-24	48,4	48,1	49,7
25-29	47,9	50,7	48,7
30-34	48,4	49,6	47,8
35-39	48,6	50,2	47,4
40-44	49,8	49,5	49,1
45-49	48,6	51,0	49,2
50-54	50,2	49,2	48,6
55-59	51,3	50,0	48,9
60-64	53,1	54,0	52,0
65-69	53,9	54,7	54,6
70-74	59,1	60,9	60,2
75-79	64,9	63,4	66,5
80-84	69,1	67,1	70,2
85 i więcej	75,5	77,1	79,2
Ogółem	51,4	51,9	51,3

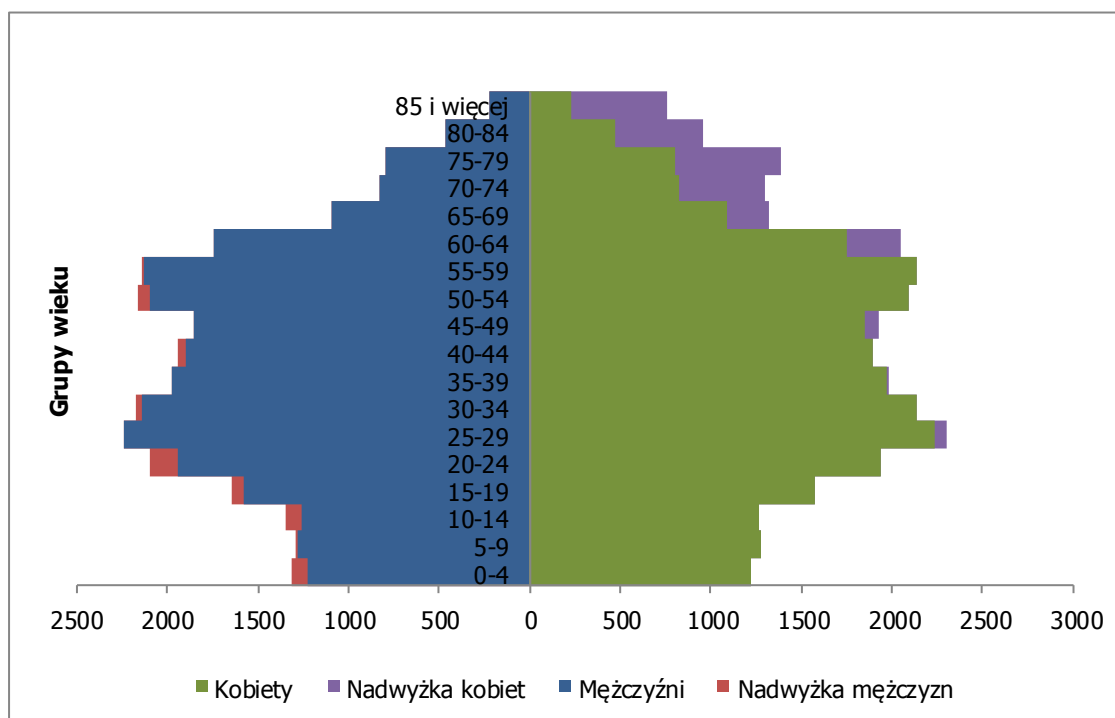
Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 24. Struktura wieku i płci w powiecie nyskim

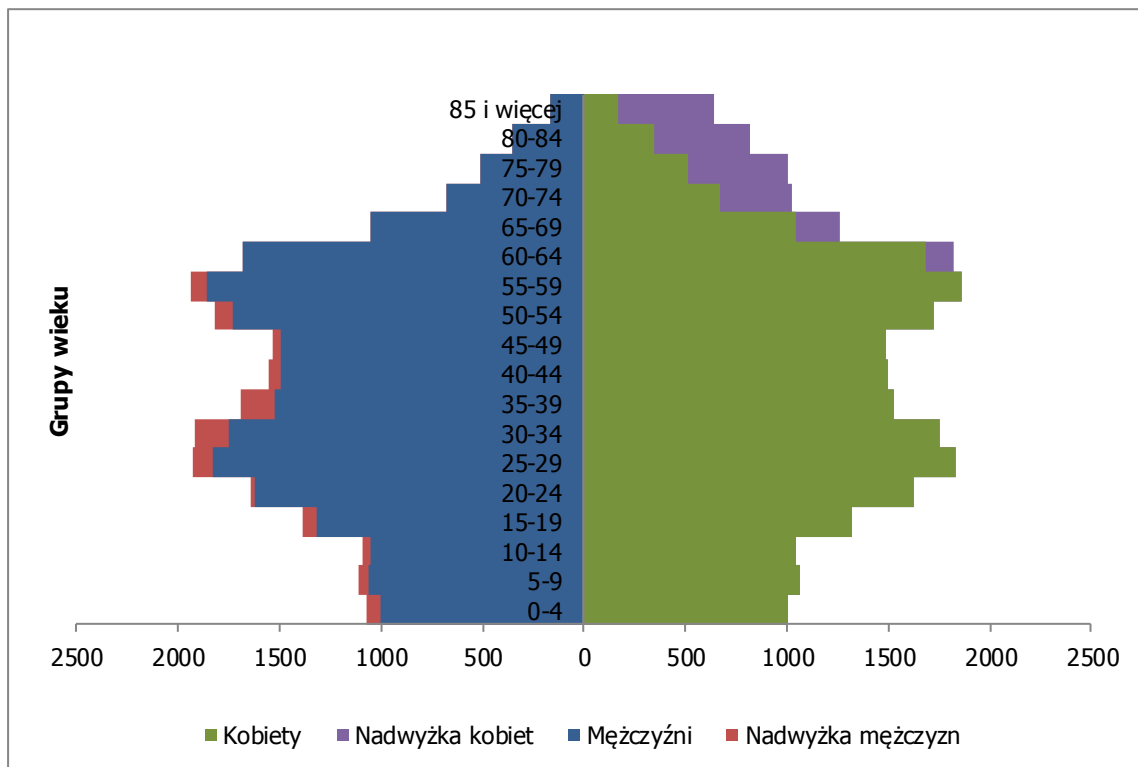
Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 25. Struktura wieku i płci w powiecie prudnickim

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 26. Struktura wieku i płci w powiecie głubczyckim

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Struktura płci a rynek pracy

Dla analizy wpływu struktury płci na rynek pracy znaczenie ma struktura płci ludności w wieku produkcyjnym. Różni się ona od wyżej prezentowanych i analizowanych z powodu 5-letniej różnicy wieku produkcyjnego kobiet i mężczyzn (kobiety do 60 lat, mężczyźni do 65 lat; najpóźniejsze dane publikowane przez GUS są z 2013 roku, a więc jeszcze sprzed rozpoczęcia wydłużania wieku emerytalnego). Różnica wieku powoduje, że udział kobiet w grupie ludności w wieku produkcyjnym jest mniejszy niż dotychczas prezentowany i analizowany, wynikający ze struktury wieku w latach. I odwrotnie, w wieku poprodukcyjnym udział kobiet jest większy niż dotychczas analizowany.

Tabela 35. Udział kobiet w populacji według funkcjonalnych grup wieku w % w okresie 2004-2013

Jednostka	Wiek									
	przedprodukcyjny		produkcyjny				poprodukcyjny			
	2013	Średnio	2013	Średnio	min	max	2013	Średnio	min	max
Gm. Grodków	48,5	49,2	46,6	47,1	46,6	47,6	69,7	69,7	67,8	71,0
Pow. nyski	49,0	49,0	46,5	47,5	46,5	48,3	69,8	69,6	68,3	70,9
Pow. prudnicki	49,2	48,6	47,3	48,1	47,3	48,8	69,5	69,0	67,8	70,0
Pow. głubczycki	48,8	48,9	45,9	46,6	45,9	47,1	70,5	69,8	68,0	71,3
Razem OFPN2020	49,0	48,9	46,6	47,4	46,6	48,1	69,9	69,4	68,2	70,5

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W powiecie prudnickim udział kobiet w grupie ludności w wieku produkcyjnym był w 2013 roku taki sam, jak średnio w kraju, w pozostałych powiatach OFPN2020 i w całym obszarze był niższy niż w kraju (tabele 36 i 37). W latach 2004-2013 udział ten był we wszystkich powiatach OFPN2020 i w gminie Grodków malejący, z minimum przypadającym na 2013 rok.

Tabela 36. Udział kobiet w populacji według funkcjonalnych grup wieku i powiatów w podziale na miasto i wieś w 2013 roku w %

Jednostka	Wiek		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Powiat nyski	49,0	46,5	69,8
Powiat nyski - miasto	49,0	47,3	70,0
Powiat nyski - wieś	49,0	45,7	69,7
Powiat prudnicki	49,2	47,3	69,5
Powiat prudnicki - miasto	47,9	48,1	70,4
Powiat prudnicki - wieś	50,5	46,3	68,2
Powiat głubczycki	48,8	45,9	70,5
Powiat głubczycki - miasto	49,0	47,1	71,8
Powiat głubczycki - wieś	48,7	44,9	69,3
Razem OFPN2020 - ogółem	49,0	46,6	69,9
OFPN2020 - miasta	48,8	47,5	70,4
OFPN2020 - wieś	49,1	45,6	69,2
POLSKA	48,7	47,3	69,2
POLSKA - miasto	48,7	48,2	69,8
POLSKA - wieś	48,6	46,0	68,0
OPOLSKIE	48,7	48,2	69,8
OPOLSKIE - miasto	48,7	48,2	69,8
OPOLSKIE - wieś	48,7	46,9	67,9

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 37. Udział kobiet w populacji według funkcjonalnych grup wieku i gmin w podziale na miasto i wieś w 2013 roku w %

Jednostka	Wiek		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Grodków - miasto	50,5	48,5	70,6
Głuchołazy - miasto	50,3	46,6	71,5
Korfantów - miasto	50,7	47,6	70,8
Nysa - miasto	48,7	47,5	69,2
Otmuchów - miasto	49,9	47,4	71,0
Paczków - miasto	47,1	46,9	70,7

Jednostka	Wiek		
	przedprodukcyjny	produkcyjny	poprodukcyjny
Biała - miasto	43,1	49,3	68,7
Prudnik - miasto	49,2	47,8	70,9
Głubczyce - miasto	50,3	46,7	72,4
Kietrz - miasto	48,7	47,6	70,9
Grodków - obszar wiejski	47,0	44,9	68,8
Głuchołazy - obszar wiejski	48,5	45,2	69,5
Korfantów - obszar wiejski	50,0	46,0	71,1
Łambinowice	50,8	45,8	68,6
Nysa - obszar wiejski	48,1	46,1	68,9
Otmuchów - obszar wiejski	50,1	45,9	69,7
Paczków - obszar wiejski	47,9	44,6	70,1
Skoroszyce	48,7	45,2	70,9
Biała - obszar wiejski	51,7	47,4	67,4
Lubrza	53,6	46,2	69,6
Prudnik - obszar wiejski	50,0	45,6	68,9
Branice	46,0	45,5	70,7
Głubczyce - obszar wiejski	50,0	44,4	69,1
Kietrz - obszar wiejski	49,0	45,5	67,8

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Widoczne jest wyraźne zróżnicowanie udziału kobiet w wieku produkcyjnym w miastach i na wsi. W miastach udział ten jest wyższy: w miastach powiatu prudnickiego nieznacznie przekracza 48% (tabela 37), spośród miast w gminach – partnerach najwyższy jest w Białej (49,3%), najniższy – w Głuchołazach (46,6%), średnio w kraju w miastach wynosi 48,2%. Na wsi najwyższy jest na obszarze wiejskim w gminie Biała (47,4%), najniższy – na obszarze wiejskim w gminie Głubczyce (44,4%). Zatem w żadnej jednostce OFPN2020 udział kobiet w grupie ludności w wieku produkcyjnym nie przekracza 50%.

Jak wynika z przedstawionych danych, liczba kobiet w wieku produkcyjnym jest mniejsza niż mężczyzn. Kobiety mają jednak większe problemy na rynku pracy niż mężczyźni, co przejawia się w przeważnie wyższym udziale wśród bezrobotnych kobiet niż mężczyzn (tabele 38, 39). Wyjątek stanowią gminy: Głuchołazy, Otmuchów, Paczków i Prudnik, w których udział kobiet wśród bezrobotnych średni w latach 2004-2013 był poniżej 50%. Przeważnie wyższy jest udział bezrobotnych kobiet wśród kobiet w wieku produkcyjnym niż bezrobotnych mężczyzn wśród mężczyzn w wieku produkcyjnym, choć i tu są wyjątki (tabela 40). Szczególny problem stanowi wyższy udział kobiet wśród długotrwale bezrobotnych (tabela 41). Ten ostatni udział dotyczy zwłaszcza powiatu nyskiego (czasu pozostawania bez pracy powyżej 12 miesięcy, wskaźnik dla obu przedziałów czasu znacząco wyższy niż w pozostałych powiatach OFPN2020 i agregatach porównywanych – tabela 41), a w pozostałych powiatach OFPN2020 – czasu pozostawania bez pracy powyżej 24 miesięcy – podobnego, jak w powiatach ziemskich kraju i pozostałych powiatach peryferyjnych woj. opolskiego (tabela 41).

Tabela 38. Udział kobiet wśród bezrobotnych w powiatach OFPN2020 w latach 2004-2013 w %

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Średnio
POLSKA	52,3	53,6	56,5	58,2	56,6	51,1	51,9	53,5	51,4	51,0	53,6
Woj. opolskie	54,9	55,8	59,0	60,4	58,4	51,4	52,9	54,5	52,1	52,4	55,2
Powiat nyski	49,1	50,6	53,9	54,0	53,7	47,2	48,6	49,9	47,4	47,8	50,2

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Średnio
Powiat prudnicki	47,5	48,0	52,0	54,2	54,4	47,2	49,6	51,8	48,8	49,5	50,3
Powiat głubczycki	55,9	56,7	61,4	57,9	55,4	50,0	51,6	54,6	52,3	54,8	55,1

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 39. Udział kobiet wśród bezrobotnych w gminach partnerskich OFPN2020 w %w latach 2004-2013

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Średnio
Grodków	53,8	56,3	60,5	62,0	62,7	56,2	53,9	57,6	55,6	51,9	57,1
Głuchołazy	47,5	48,6	52,9	52,8	49,2	45,9	46,1	46,3	46,3	45,7	48,1
Korfantów	47,2	49,6	49,7	54,3	51,3	51,2	50,5	49,9	50,1	51,3	50,5
Łambinowice	47,1	48,4	52,7	50,9	60,7	49,7	50,1	48,5	48,8	48,1	50,5
Nysa	51,0	52,0	55,9	56,6	55,6	46,8	50,9	51,3	47,5	48,8	51,7
Otmuchów	47,7	48,2	51,7	50,6	49,6	43,9	44,2	50,7	49,3	49,8	48,6
Paczków	49,7	51,3	54,2	52,0	53,0	47,1	46,9	51,5	47,3	45,9	49,9
Skoroszyce	49,1	51,0	53,2	54,0	64,6	55,5	51,6	56,0	48,3	44,2	52,7
Biała	55,5	54,2	60,8	61,0	57,0	50,7	55,5	55,2	53,1	51,8	55,5
Lubrza	46,3	47,8	50,0	53,8	59,1	47,4	47,0	52,9	48,0	47,7	50,0
Prudnik	42,6	43,1	47,9	50,1	51,7	44,3	46,9	49,8	46,9	47,9	47,1
Branice	55,0	55,9	60,6	57,9	54,9	52,7	53,5	51,8	54,0	55,1	55,1
Głubczyce	54,9	56,6	61,0	53,6	52,1	48,1	49,2	53,3	50,5	51,1	53,0
Kietrz	58,2	57,2	62,3	63,8	59,4	48,8	54,5	57,3	52,9	58,6	57,3

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 40. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2004-2013

Jednostka	Mężczyźni			Kobiety			Nadwyżka kobiet w pkt.%		
	2004-2012		2013	2004-2012		2013	2004-2012		2013
	min.	max		min.	max		min.	max	
POLSKA	5,0	11,5	8,2	7,0	13,3	9,5	1,0	3,0	1,3
Woj. opolskie	4,3	9,7	7,2	6,4	12,5	8,8	0,9	3,6	1,6
Grodków	7,4	17,9	12,6	14,0	23,0	15,6	3,0	8,0	3,0
Powiat nyski	6,0	18,0	9,7	7,6	18,6	10,2	-0,1	3,0	0,5
Głuchołazy	7,8	15,9	10,4	8,4	15,6	10,3	-0,5	2,6	-0,1
Korfantów	5,0	18,5	7,9	6,4	18,4	9,7	-0,1	1,8	1,8
Łambinowice	3,7	20,6	8,5	6,7	21,8	9,3	0,8	4,4	0,8
Nysa	5,3	16,7	9,5	6,9	17,8	10,1	-0,6	3,1	0,6
Otmuchów	5,0	19,4	8,9	5,6	20,0	10,2	-0,8	2,0	1,3
Paczków	9,5	21,3	11,8	10,3	22,9	11,8	0,0	4,3	0,0
Skoroszyce	4,6	20,4	9,0	7,6	22,0	8,7	-0,3	5,0	-0,3
Powiat prudnicki	6,2	11,0	10,0	7,8	11,8	10,9	-0,4	1,8	0,9
Biała	3,9	7,1	7,1	5,4	9,5	8,3	0,5	3,5	1,2
Lubrza	5,0	11,6	10,4	8,1	11,9	11,1	-0,5	3,1	0,7
Prudnik	8,2	14,6	12,8	9,3	13,1	13,1	-3,2	1,1	0,3
Powiat głubczycki	5,7	11,2	8,9	8,1	16,0	12,7	1,2	5,9	3,8
Branice	5,1	9,1	8,8	7,3	13,0	13,0	2,1	5,0	4,2
Głubczyce	6,8	12,1	9,6	8,4	16,3	12,0	0,7	6,2	2,4
Kietrz	4,7	12,1	8,2	7,6	18,9	13,3	0,5	6,8	5,1

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 41. Długotrwanie bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w 2013 roku

Jednostka	12 - 24 miesiące			powyżej 24 miesiące		
	ogółem	kobiety	udział kobiet w %	ogółem	kobiety	udział kobiet w %
Powiat nyski	1415	721	62,9	778	461	71,4
Powiat prudnicki	623	310	51,3	791	480	63,4
Powiat głubczycki	506	297	49,4	650	435	64,8
Woj. opolskie - pozostałe powiaty peryferyjne	x	x	53,2	x	x	64,7
POLSKA - powiaty ziemskie	x	x	50,7	x	x	62,6

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Jak wynika z uprzednio przedstawionych danych, problem bezrobocia wśród kobiet nie wynika z nadmiaru kobiet (ponieważ go nie ma), lecz z innych przyczyn. Należą do nich co najmniej przyczyny następujące działające synergicznie (nakładające się):

- Mniejsza liczba ofert pracy dla kobiet niż dla mężczyzn (są prace typowo męskie, np. wiele prac w budownictwie i niektóre w przemyśle).
- Ogólny niedostatek miejsc pracy.
- Niejawna dyskryminacja kobiet na rynku pracy (z badań, a także wielu relacji w mediach wynika, że nieraz pracodawca, mając do wyboru jako kandydatów do pracy mężczyznę i kobietę o podobnych kwalifikacjach, zatrudnia mężczyznę).

Podsumowując, należy stwierdzić, że zjawiskiem typowym jest wysoki udział kobiet w wieku poprodukcyjnym (w latach 2004-2013 w całym OF PN2020 69%) wynikający z dłuższego średniego życia kobiet niż mężczyzn oraz z krótszego wieku emerytalnego.

Liczba kobiet w wieku produkcyjnym jest mniejsza niż mężczyzn. W miastach udział kobiet w tym wieku jest wyższy niż na wsi, co wynika z migracji. W grupie ludności w wieku produkcyjnym w powiecie prudnickim udział kobiet był w 2013 roku taki sam, jak średnio w kraju, w pozostałych powiatach i w OF PN2020 jako całości był niższy niż w kraju. W latach 2004-2013 udział ten malał.

Problem wyższego bezrobocia kobiet niż mężczyzn (zwłaszcza wśród długotrwanie bezrobotnych) nie wynika z nadmiaru kobiet (ponieważ go nie ma), lecz z innych przyczyn, wyżej wymienionych.

Analiza infrastruktury mieszkalnictwa, oświaty, pomocy społecznej, opieki zdrowotnej

Infrastruktura mieszkalnictwa

Powiaty i gminy należące do OFPN2020 charakteryzują się zróżnicowanymi zasobami mieszkaniowymi, co bezpośrednio związane jest z ich wielkością i liczbą zamieszkującej ludności. Najmniej budynków mieszkalnych znajduje się w gminach wiejskich: Lubrzy (1 142), a także Skoroszycach (1 324), Łambinowicach (1 460) i Branicach (1 498). Z kolei

największe zasoby budynków mieszkalnych zlokalizowane są w największym ośrodku OFPN2020 – Nysie (6 347). Podobna sytuacja dotyczy mieszkań – najmniej jest ich w gminie Lubrza (1 404), najwięcej – w gminie Nysa (21 236).

Istotniejsze jest, w jaki sposób zasoby te zmieniały się w określonym okresie czasu. W zdecydowanej większości gmin OFPN2020 zasoby budynków mieszkalnych w okresie 2008-2013, choć nieznacznie, ale zwiększyły się: przyrosty wahały się od 1,1% (w gminie Lubrza) do 5,5% (gmina Skoroszyce). Najlepsza sytuacja panowała w gminie Nysa, gdzie odnotowano 9% wzrost liczby budynków mieszkalnych. Natomiast niewielkie spadki w zasobach budynków mieszkalnych wystąpiły w 3 gminach OFPN2020: Branicach, Korfantowie i Kietrze.

W przypadku mieszkań o największym przyroście ich liczby na przestrzeni lat 2008-2013 można mówić w gminach Skoroszyce i Grodków (o 5,8%) oraz Nysa (o 5%). W pozostałych gminach liczba mieszkań wzrosła, wzrost liczby mieszkań wynosił między 0,9% (gmina Branice) a 4,3% (gmina Głubczyce). Paczków to z kolei jedyna gmina OFPN2020, w której liczba mieszkań zmniejszyła się, choć również był to spadek niewielki (o 1,8%).

Tabela 42. Zasoby mieszkaniowe: budynki mieszkalne w latach 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost	2008 rok=100
Grodków	3109	3122	3139	3181	3196	3221	112	103,6
Głuchołazy	3676	3703	3717	3810	3823	3845	169	104,6
Korfantów	2308	2314	2320	2284	2285	2293	-15	99,4
Łambinowice	1431	1440	1446	1447	1452	1460	29	102,0
Nysa	5825	5883	5918	6225	6274	6347	522	109,0
Otmuchów	2456	2468	2477	2508	2516	2530	74	103,0
Paczków	1983	1992	1997	2026	2034	2045	62	103,1
Skoroszyce	1255	1258	1256	1299	1314	1324	69	105,5
Biała	2945	2947	2947	2965	2960	2963	18	100,6
Lubrza	1130	1137	1137	1133	1137	1142	12	101,1
Prudnik	3422	3434	3450	3474	3484	3508	86	102,5
Branice	1520	1521	1522	1494	1495	1498	-22	98,6
Głubczyce	3932	3942	3945	4006	4014	4033	101	102,6
Kietrz	2161	2177	2164	2149	2153	2158	-3	99,9
Powiat nyski	20534	20664	20739	21221	21321	21476	942	104,6
Powiat prudnicki	10679	10707	10722	10720	10729	10759	80	100,7
Powiat głubczycki	9066	9089	9078	9080	9094	9125	59	100,7

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 43. Zasoby mieszkaniowe: mieszkania w latach 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost	2008 rok=100
Grodków	6181	6201	6466	6485	6505	6540	359	105,8
Głuchołazy	8753	8775	8954	8978	9012	9034	281	103,2
Korfantów	2708	2717	2804	2809	2815	2823	115	104,2
Łambinowice	2307	2316	2348	2356	2363	2372	65	102,8
Nysa	20218	20330	20923	20983	21074	21236	1018	105,0

Otmuchów	4378	4385	4525	4528	4543	4559	181	104,1
Paczków	4285	4295	4179	4188	4198	4209	-76	98,2
Skoroszyce	1836	1841	1909	1916	1933	1943	107	105,8
Biała	3361	3363	3455	3458	3461	3461	100	103,0
Lubrza	1374	1381	1392	1394	1399	1404	30	102,2
Prudnik	10349	10362	10522	10530	10548	10573	224	102,2
Branice	2225	2226	2239	2240	2241	2244	19	100,9
Głubczyce	8358	8373	8679	8686	8698	8721	363	104,3
Kietrz	3823	3828	3854	3859	3863	3869	46	101,2
Powiat nyski	46658	46836	47741	47862	48048	48295	1637	103,5
Powiat prudnicki	19808	19850	20090	20121	20147	20185	377	101,9
Powiat głubczycki	16612	16636	17008	17021	17041	17077	465	102,8

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

W powiecie nyskim w 2013 roku oddano użytkowania łącznie 281 mieszkań, z czego 182 przypadało na gminę Nysa. W pozostałych powiatach liczba oddawanych do użytkowania mieszkań była znacznie niższa i wynosiła 51 w powiecie prudnickim (z czego 25 w gminie Prudnik) oraz 38 w powiecie głubczyckim (z czego 25 w Głubczycach). W Grodkowie, jedynej gminie OFPN2020 z powiatu brzeskiego, do użytkowania oddano 43 mieszkania. Natomiast najmniej mieszkań oddaje się do użytkowania w gminach: Branice, Lubrza, Kietrz i Łambinowice.

Tabela 44. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2008-2013 w gminach i powiatach OFPN2020

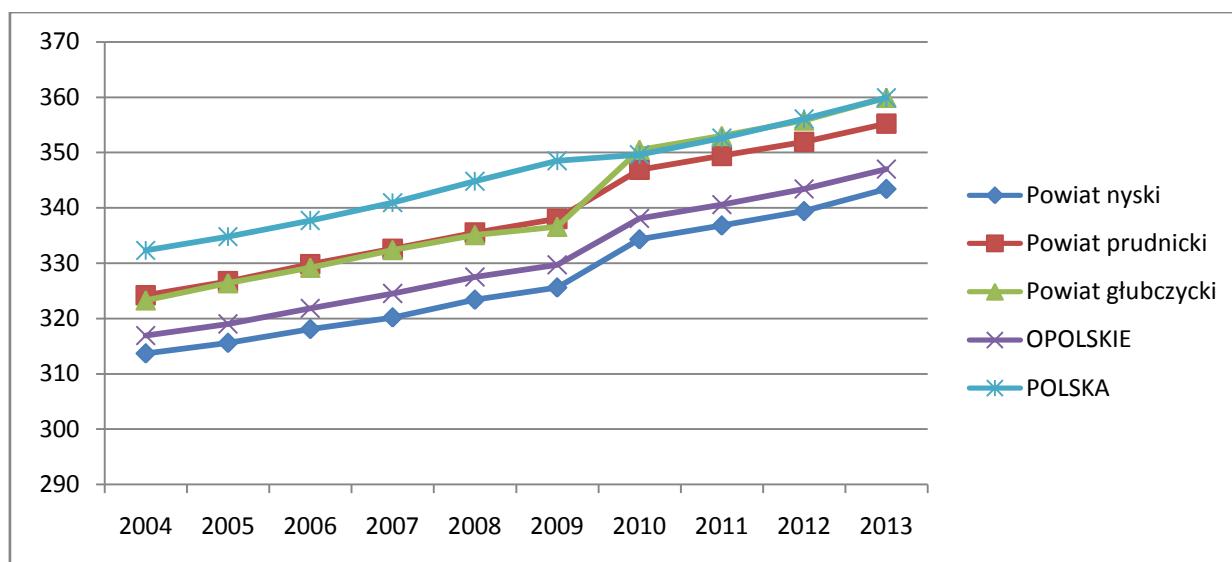
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	14	38	29	30	23	20	23	28	26	43
Głuchołazy	14	15	8	23	23	24	40	28	36	24
Korfantów	5	2	2	3	8	10	8	7	6	10
Łambinowice	4	3	6	9	2	9	8	8	7	9
Nysa	69	118	87	96	121	119	114	93	116	182
Otmuchów	8	5	3	5	24	8	19	10	19	21
Paczków	10	6	4	10	28	10	13	9	11	14
Skoroszyce	2	5	2	7	6	7	9	10	21	11
Biała	5	7	7	11	8	5	2	6	6	12
Lubrza	6	9	2	7	5	8	1	2	5	5
Prudnik	17	33	45	10	40	18	27	16	19	25
Branice	4	1	0	0	1	1	2	1	2	3
Głubczyce	15	44	13	43	41	18	27	17	15	25
Kietrz	12	6	6	9	9	7	7	9	4	6
Powiat nyski	114	154	114	155	220	192	219	172	223	281
Powiat prudnicki	40	52	76	41	69	54	32	48	33	51
Powiat głubczycki	32	57	19	53	52	31	36	27	25	38

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Sytuację mieszkaniową w poszczególnych jednostkach OFPN2020 w można porównać za pomocą wskaźnika obrazującego liczbę mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców (wykres 27). W powiecie głubczyckim na 1000 mieszkańców przypada 360

mieszkań, co jest równoznaczne ze średnią krajową. W pozostałych powiatach sytuacja jest trudniejsza: w powiecie prudnickim na 1000 mieszkańców jest 355 mieszkań (co jest wartością niższą niż średnia krajowa, ale jednocześnie wyższą niż średnia dla województwa opolskiego), zaś w powiecie nyskim – 342 mieszkania (najniższa wartość wśród analizowanych jednostek). Dane te pozwalają stwierdzić, iż choć jak wskazano powyżej w powiecie nyskim występuje największy rozwój budownictwa mieszkalnego, to, statystycznie, dostęp do mieszkań nadal jest najtrudniejszy.

Wykres 27. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Znacznie większe zróżnicowanie wskaźnika liczby mieszkań na 1000 mieszkańców występuje w przypadku gmin OFPN2020 (tabela 45) – w zależności od jednostki przyjmuje on wartość od 304 (gmina Skoroszyce) do 378 (gmina Prudnik). Jedynie w 4 gminach osiągnięto wskaźnik na poziomie wyższym niż średnia krajowa, wynosząca 360 mieszkań na 1000 ludności. Są to: Prudnik i Głubczyce (377) oraz Głuchołazy i Nysa (po 365), czyli największe ośrodki miejskie OFPN2020. Natomiast wskaźniki znacznie poniżej średniej krajowej, ale również znacznie poniżej średniej opolskiej (wynoszącej 347 mieszkań na 1000 ludności) występują w gminach: Skoroszyce, Łambinowice i Korfantów.

Tabela 45. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w gminach OFPN2020

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	308	309	312	312	313	315	326	327	328	332
Głuchołazy	334	336	339	341	344	346	354	358	360	365
Korfantów	272	275	277	279	281	283	301	303	304	306
Łambinowice	277	279	281	284	286	287	297	299	301	305
Nysa	329	331	334	337	341	343	356	359	361	365
Otmuchów	303	304	307	307	309	312	320	321	323	328
Paczków	307	308	309	311	317	318	311	314	318	320

Skoroszyce	279	279	283	285	283	286	295	298	301	304
Biała	286	287	290	292	296	297	311	314	315	320
Lubrza	299	304	304	310	311	314	314	317	319	322
Prudnik	345	346	350	352	356	357	369	371	374	378
Branice	286	287	291	293	298	300	313	317	322	329
Głubczyce	337	340	343	347	350	350	369	371	374	377
Kietrz	318	321	322	325	325	328	335	336	339	343

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Do podstawowych wskaźników oceny infrastruktury mieszkalnictwa w kontekście zaspokajania przez nią potrzeb społecznych należy także powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca (tabela 46).

Tabela 46. Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w m² w powiatach OFPN2020

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2004 rok=100
Powiat prudnicki	27,1	27,3	27,6	27,9	28,2	28,5	29,7	30,0	30,2	30,5	112,5
Powiat głubczycki	24,2	24,4	24,6	24,9	25,1	25,3	26,9	27,2	27,4	27,8	114,9
Powiat nyski	23,0	23,1	23,4	23,6	23,9	24,1	25,4	25,7	26,0	26,3	114,3
OPOLSKIE	24,2	24,4	24,7	25,0	25,3	25,6	26,8	27,1	27,4	27,8	114,9
POLSKA	22,9	23,2	23,5	23,8	24,2	24,6	25,3	25,6	25,9	26,3	114,8

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

W powiecie nyskim powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca kształtuje się na poziomie średniej krajowej, w powiecie głubczyckim – nieznacznie większa – przyjmuje wartości zbliżone do średniej województwa opolskiego, natomiast w powiecie prudnickim jest znacząco większa.

Większe zróżnicowanie analizowanego wskaźnika wykazują gminy, a także ich części – miejska i wiejska w gminach miejsko-wiejskich (tabele 47 i 48).

Tabela 47. Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w m² w gminach OFPN2020

Gmina	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2004 rok= 100
Gminy miejsko-wiejskie											
Grodków	22,5	22,6	22,9	23,0	23,1	23,4	24,6	24,7	24,9	25,3	112,4
Biała	29,7	29,9	30,2	30,5	30,9	31,1	32,7	33,1	33,2	33,7	113,5
Korfantów	24,4	24,7	24,9	25,1	25,3	25,5	28,1	28,4	28,5	28,7	117,6
Głubczyce	23,7	24,0	24,2	24,5	24,8	24,9	27,0	27,2	27,4	27,7	116,9
Głuchołazy	24,1	24,2	24,5	24,7	24,9	25,1	26,3	26,7	26,9	27,3	113,3
Kietrz	24,8	25,0	25,1	25,4	25,5	25,7	26,5	26,6	26,9	27,2	109,7
Prudnik	23,7	23,9	24,2	24,3	24,7	24,9	26,0	26,2	26,5	26,8	113,1
Otmuchów	23,5	23,6	23,8	23,8	24,2	24,4	25,8	25,9	26,2	26,7	113,6
Nysa	22,2	22,4	22,7	23,0	23,4	23,6	25,0	25,3	25,6	26,0	117,1
Paczków	23,3	23,4	23,4	23,7	24,2	24,3	24,1	24,3	24,7	24,9	106,9
Gminy wiejskie											
Łambinowice	21,2	21,4	21,6	21,9	22,1	22,2	24,1	24,3	24,5	24,9	117,5
Skoroszyce	23,6	23,7	24,0	24,2	24,1	24,4	25,7	26,0	26,4	26,7	113,1
Lubrza	31,6	32,2	32,2	32,9	33,0	33,5	34,8	35,2	35,4	35,8	113,3
Branice	21,6	21,7	22,0	22,2	22,6	22,7	24,4	24,7	25,1	25,7	119,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Większość (9) gmin OFPN2020 ma wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkań na 1 mieszkańca wyższy niż średni dla kraju (gmina Lubrza o 36%), miasto Nysa – minimalnie niższy, zaś Głubczyce i Głuchołazy mają wskaźniki identyczne, nieznacznie wyższe niż średni krajowy. Na wsi wskaźniki są wyższe niż w mieście (tabela 48), co jest łatwe do wyjaśnienia – na wsi jest dominujący udział zabudowy jednorodzinnej.

Tabela 48. Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w m² w gminach miejsko-wiejskich OFPN2020 w podziale na miasto i wieś

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2004 rok=100
Miasto w gminie miejsko-wiejskiej											
Grodków	22,2	22,4	22,8	23,1	23,4	23,7	23,6	23,9	23,9	24,2	109,0
Głuchołazy	21,9	22,1	22,2	22,4	22,5	22,8	23,8	24,2	24,4	24,7	112,8
Korfantów	23,8	24,1	24,8	24,8	25,2	25,6	25,9	26,1	26,4	26,8	112,6
Nysa	21,4	21,6	21,9	22,2	22,6	22,9	24,0	24,2	24,5	24,9	116,4
Otmuchów	22,6	22,7	23,1	23,3	23,9	24,3	25,6	25,7	26,0	26,5	117,3
Paczków	22,6	22,7	22,8	23,0	23,4	23,6	23,7	23,9	24,2	24,4	108,0
Biała	27,3	27,5	28,2	28,5	29,0	29,0	29,7	30,0	30,0	30,4	111,4
Prudnik	22,5	22,8	23,1	23,3	23,6	23,9	24,8	25,0	25,3	25,6	113,8
Głubczyce	22,8	23,1	23,3	23,6	24,0	24,0	25,4	25,5	25,7	26,0	114,0
Kietrz	24,2	24,5	24,5	24,9	25,0	25,3	25,8	26,0	26,3	26,7	110,3
Obszar wiejski w gminie miejsko-wiejskiej											
Grodków	22,7	22,7	22,9	22,9	23,0	23,1	25,3	25,4	25,6	26,2	115,4
Głuchołazy	27,0	27,2	27,6	27,9	28,2	28,3	29,7	30,0	30,2	30,9	114,4
Korfantów	24,6	24,8	25,0	25,2	25,3	25,5	28,7	29,0	29,0	29,2	118,7
Nysa	25,4	25,5	25,7	25,8	26,1	26,2	28,8	29,0	29,3	29,7	116,9
Otmuchów	24,0	24,0	24,3	24,2	24,3	24,5	26,0	26,0	26,3	26,8	111,7
Paczków	24,3	24,3	24,4	24,8	25,3	25,4	24,7	24,9	25,4	25,6	105,3
Biała	30,4	30,6	30,8	31,1	31,5	31,7	33,6	34,0	34,2	34,7	114,1
Prudnik	28,0	28,0	28,1	28,2	28,5	28,5	30,4	30,5	30,8	31,2	111,4
Głubczyce	24,8	25,2	25,5	25,7	25,8	25,9	29,1	29,3	29,5	29,9	120,6
Kietrz	25,4	25,6	25,8	26,0	26,0	26,2	27,3	27,4	27,6	27,8	109,4

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Najwyższą dynamikę wzrostu wskaźnika wykazują obszary wiejskie w gminach Głubczyce (efekt suburbanizacji), Korfantów oraz Nysa (efekt suburbanizacji), miasto Otmuchów oraz gminy wiejskie: Branice i Łambinowice (tabele 47, 48).

Główne problemy związane z mieszkalnictwem nie są jednak możliwe do zdiagnozowania na podstawie wyłącznie powyższych danych. Podobnie jak w całym kraju, jednym z najważniejszych problemów jest niedostępność ekonomiczna samodzielnych mieszkań dla wielu gospodarstw domowych o dochodach w pobliżu średnich oraz niższych, a więc dla większości gospodarstw. Dotyka to w zdecydowanej większości ludzi młodych (tworzących rodziny czy związki nieformalne oraz pojedynczych dorosłych osób mieszkających z rodzicami), którzy nie tworzą odrębnych samodzielnych gospodarstw domowych głównie z powodu trudności mieszkaniowych. Zjawisko to dotyczy nie tylko niedostępności mieszkań na własność (co byłoby oczywiste), ale i wysokich cen wynajmu mieszkań, m. in. z powodu niewielkiej ich podaży. W odróżnieniu bowiem od wielu bogatszych krajów, w których powszechną formą uzyskiwania dostępu do mieszkania jest wynajem, w Polsce przyjęło się, że mieszkanie powinno być na własność i taką głównie formę dostępu do mieszkań oferuje rynek. Występowanie tego problemu potwierdzają dokumenty planistyczne [np. Program Rewitalizacji Miasta Prudnika 2009-2015], zwracając

uwagę na okazjonalność najmu (często bez umowy) i kilkakrotnie wyższe czynsze niż w mieszkaniach komunalnych i spółdzielczych [Program Rewitalizacji Miasta Prudnika 2009-2015]. Krokiem w dobrym kierunku było powstanie TBS, ale i to rozwiązanie było przeznaczone dla osób z dochodami co najmniej średnimi. Dokumenty planistyczne [Program Rewitalizacji Miasta Prudnika 2009-2015, Strategia Rozwoju Gminy Otmuchów na lata 2004-2020] stwierdzają też takie problemy związane z infrastrukturą mieszkalnictwa, jak:

- Niewystarczający rozwój budownictwa mieszkaniowego [Strategia Rozwoju Gminy Otmuchów na lata 2004-2020], w powiecie prudnickim określany jako regres w budownictwie mieszkaniowym, nawet załamanie się budownictwa mieszkaniowego [Klepacz A.].
- Zły stan techniczny części zasobów mieszkaniowych wynikający z niedostatku remontów, a także wieku zasobów (w Głubczycach 1/3 zasobów pochodzi sprzed I wojny światowej; powoduje to też nieprzystosowanie części mieszkań do współczesnych standardów [Strategia, 2001]), w tym zaniedbane mieszkaniowe zasoby komunalne [Strategia, 2007].
- Wiek zasobów komunalnych powodujący konieczność ponoszenia bardzo dużych nakładów finansowych na ich utrzymanie [.

Zdiagnozowanie skali i struktury wymienionych problemów, zwłaszcza dostępu do samodzielnego mieszkania wymaga jednak innych metod badawczych (ankietowanie, wywiady) niż przyjęte w niniejszej diagnozie.

Hierarchia ośrodków usługowych

Wiele usług tworzących infrastrukturę społeczną koncentruje się w ośrodkach, tworzących pewien hierarchiczny system. Niemal w każdej wsi jest sklep spożywczy jako usługa elementarna, ale tylko w niektórych wsiach koncentruje się większa liczba usług. Jeśli jest wśród nich szkoła podstawowa, kościół, biblioteka (przeważnie filia), świetlica, boisko – wieś taką można określić jako **podstawowy ośrodek usługowy** pełny; jeśli jest część tylko z wymienionych usług – ośrodek podstawowy niepełny. Do niedawna do usług typowych dla takiego ośrodka zaliczano jeszcze wiejski ośrodek zdrowia i pocztę.

Koncentracja wielu usług ma miejsce w **ośrodkach gminnych**. Poza oczywiście administracją gminną są to z reguły: gimnazjum, gminny (miejski, miejsko-gminny) ośrodek kultury, biblioteka, ośrodek zdrowia lub inne instytucje (np. NZOZ) i obiekty świadczące usługi ochrony zdrowia na poziomie POZ (podstawowa opieka zdrowotna). Gimnazja i usługi POZ bywają też poza ośrodkami gminnymi, w niektórych ośrodkach podstawowych.

Bardzo wyrazisty jest **poziom powiatowy** ośrodków. Poza starostwem koncentrują się tam inne usługi publiczne: sądy i prokuratury rejonowe oraz instytucje administracji: powiatowe urzędy pracy, urzędy skarbowe, oddziały lub inspektoraty ZUS (nie wszystkie z tych instytucji w każdym powiecie w Polsce, ale w OFPN2020 w każdym). W miastach powiatowych zlokalizowane są też: Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS),

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa⁵, Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Powiatowy Inspektorat Weterynarii. Poza tym, typowymi usługami poziomu powiatowego są: szkoły ponadgimnazjalne i szpitale oraz specjalistyczne poradnie. Szkoły i szpitale, w odróżnieniu od sądów i administracji, nie mają określonej rejonizacji, czyli mogą z nich korzystać też mieszkańcy innych powiatów, jeśli mają np. bliżej niż do swojego miasta powiatowego lub z innych względów (np. kierunku kształcenia zawodowego).

W niektórych powiatach, w tym wszystkich powiatach OFPN2020 i w powiecie brzeskim, można wyróżnić **ośrodki gminne o rozszerzonym poziomie obsługi**, które w skrócie mogą być określane jako **ponadgminne**. Tworzą je usługi, które są w niektórych tylko gminach i obsługują nieraz szerszy obszar niż swoją gminę, co zależy od rozmieszczenia podobnych usług w gminach w otoczeniu oraz położenia, powiązań transportowych drogami i transportem publicznym, czasów dojazdu. Do najczęściej spotykanych usług tworzących ośrodki ponadgminne należą szkoły ponadgimnazjalne. Tak jest w OFPN2020. Za ośrodki ponadgminne można uznać następujące miasta w OFPN2020: **Grodków, Głucholazy, Otmuchów, Paczków i Kietrz**. Czasem jako usługi ponadgminne pojawiają się przychodnie specjalistyczne. Jeśli towarzyszą one szpitalowi I poziomu referencyjnego z oddziałami typowymi dla szpitala powiatowego, można nazwać taki **ośrodek wspomagającym dla powiatowego**. Za ośrodek taki w OFPN2020 można uznać **Głucholazy**. Położenie miast i powiązania transportowe powodują, że z ośrodków gminnych o rozszerzonym poziomie obsługi w OFPN2020 korzystają prawdopodobnie głównie mieszkańcy powiatów, na obszarze których znajdują się ośrodki te. Zagadnienie to warte jest jednak zbadania innymi metodami niż stosowane w niniejszej diagnozie.

Można wyróżnić też ośrodki poziomu pośredniego między powiatowymi a wojewódzkim, zwany **podregionalnym**, ponieważ ośrodek wojewódzki bywa też nazywany regionalnym, a województwa regionami (spełniają bowiem definicję międzynarodową regionów). Taki podregionalny ośrodek zawiera usługi, które mogą być w kilku miastach, ale nie w każdym mieście powiatowym, ze względu na wysoki próg niepodzielności ekonomicznej, technicznej i organizacyjnej. Nie ma jeszcze literatury analizującej i definiującej usługi typowe dla ośrodków podregionalnych w Polsce (w odróżnieniu np. od sytuacji w Niemczech, gdzie wyposażenie to zdefiniowane jest przez przepisy). Można przyjąć, że typowymi usługami podregionalnymi są m, in.: szpital II poziomu referencyjnego (z wieloma oddziałami specjalistycznymi), wyższa uczelnia (jeżeli niż demograficzny tego nie zdezaktualizuje), nowoczesne kino typu multiplex. Wymienione usługi posiada **Nysa**, która może być w związku z tym uważana za ośrodek podregionalny – pełniący taką rolę poprzez faktycznie posiadane usługi, a nie tylko zdefiniowanie w wojewódzkich dokumentach planistycznych.

Z punktu widzenia całości OFPN2020, określania wspólnych problemów i współdziałania jednostek partnerskich **najistotniejsze są** analizy oceny infrastruktury społecznej wyższych poziomów: podregionalnego, powiatowego i ewentualnie ponadgminnego (*de facto* są to usługi typowe dla poziomu powiatowego, lecz zlokalizowane poza miastami powiatowymi).

⁵ Jedynie w przypadku powiatu prudnickiego Biuro Powiatowe Opolskiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa znajduje się nie w Prudniku, ale Białej.

Infrastruktura oświaty

Informacje ogólne

Z punktu widzenia całości OFPN2020 i ewentualnego współdziałania jego jednostek za istotną uznano infrastrukturę oświaty na poziomie ponadgimnazjalnym (która jest w kompetencji powiatów) oraz na poziomie wyższym (reprezentowaną przez jedną uczelnię). Infrastruktura oświaty na poziomie podstawowym i gimnazjalnym jest w kompetencji gmin i zapewne nie stwarza problemów wymagających współdziałania (ewentualne problemy rozwiązywane są w obrębie gmin). Dlatego w analizie infrastruktury oświaty skoncentrowano się na poziomie ponadgimnazjalnym i wyższym wymieniając też inne instytucje działające w dziedzinie oświaty, zwłaszcza mające charakter usług poziomu ponadgminnego (w tym szkoły artystyczne poziomu I i II).

Szkolnictwo ponadgimnazjalne

Szkoły ponadgimnazjalne są usługą typową dla miast powiatowych, lecz występują one również i w niektórych innych miastach i tak jest w OFPN2020. Szkoły ponadgimnazjalne znajdują się w następujących miastach niebędących siedzibami powiatu: Grodków (w powiecie brzeskim niebędących partnerem OFPN2020), Głucholazy, Otmuchów i Paczków (w powiecie nyskim), Kietrz (w powiecie głubczyckim) oraz Głogówek (w powiecie prudnickim). Gmina Głogówek co prawda nie przystąpiła do Partnerstwa Nyskiego 2020, ale jest w nim cały powiat prudnicki, a więc z założenia wszystkie szkoły kształcące na poziomie ponadgimnazjalnym są istotne. Do 2007 roku było też liceum ogólnokształcące w gminie wiejskiej Łambinowice w powiecie nyskim, a do 2012 roku kształcenie na poziomie ponadgimnazjalnym realizowane było również w Białej w powiecie prudnickim (do 2012 roku liceum ogólnokształcące, w latach 2008-2011 również technikum i zasadnicza szkoła zawodowa).

Młodzież z OFPN2020 korzysta też z bogatej sieci placówek zlokalizowanych poza tym obszarem, głównie w Opolu i Wrocławiu. Dotyczy to pobierania nauki w szkołach średnich o innych specjalizacjach niż w miejscowych placówkach oraz na wyższych uczelniach [Studium, 2014, Studium ... Głubczyce].

Pod względem instytucjonalnym szkolnictwo ponadgimnazjalne w miastach powiatowych zorganizowane jest w sposób następujący: w **Powiecie Nyskim** dla młodzieży dostępne są następujące zespoły szkół ponadgimnazjalnych:

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Nysie⁶:
  - I Liceum Ogólnokształcące im. Jana III Sobieskiego Carolinum, profile kształcenia: biologiczno-chemiczny (medyczo-pielęgniarski), biologiczno-matematyczny (przyrodniczy), matematyczno-informatyczny (ekonomiczny), językowy (A2), humanistyczny (prawny), językowy (A1)
2. Zespół Szkół Ekonomicznych w Nysie⁷:

⁶ Za: <http://carolinum.edu.pl/our-offer>

⁷ Za: <http://www.zse.nysa.pl/>

- Technikum, kierunki kształcenia: technik ekonomista (specjalność: menedżer finansowy, policyjno-prawna), technik logistyka, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej, technik handlowiec (specjalność: biznes na rynkach wschodnich)

3. Zespół Szkół Technicznych w Nysie⁸:

- Technikum nr 4, oferta kształcenia: technik budownictwa (o specjalnościach zarządzanie nieruchomościami, budownictwo energooszczędne), technik architektury krajobrazu, technik usług fryzjerskich, technik drogownictwa, technik geodeta
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa, kierunki kształcenia: murarz-tylnik, betoniarz-zbrojarz, cieśla, dekarz, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, monter izolacji budowlanych, elektryk, blacharz samochodowy, lakiernik, piekarz, cukiernik, stolarz, sprzedawca, kucharz, fryzjer, różne zawody

4. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Nysie⁹:

- Technikum, kierunki kształcenia: technik elektryk, technik mechanik, technik mechanik pojazdów samochodowych, technik mechatronik, technik technologii drewna, technik organizacji reklamy, technik urządzeń i systemów energetyki odnawialnej
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa, kierunki kształcenia: mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, stolarz, blacharz samochodowy, kamieniarz, operator obrabiarek skrawających
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, kierunek kształcenia: ślusarz

W skład placówki wchodzi także: Centrum Kształcenia Praktycznego w Nysie, Centrum Kształcenia Ustawicznego w Nysie oraz Ośrodek Doskonalenia i Doskonalenia Zawodowego w Nysie.

5. Zespół Szkół i Placówek Oświatowych im. Emila Godlewskiego w Nysie¹⁰:

- II Liceum Ogólnokształcące, klasa: matematyczno-informatyczna, biologiczno-chemiczna, sportowa (piłka siatkowa/piłka nożna), humanistyczna, prawno-administracyjna
- Technikum, kierunki kształcenia: technik weterynarii, technik informatyk, technik rolnik, technik agrobiznesu, technik ochrony środowiska, technik przetwórstwa mleczarskiego, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik technologii żywności

⁸ Za: http://www.zst_nysa.wodip.opole.pl/wordpress/wp-content/uploads/2014/05/TECHNIKUM_kierunki.pdf,
http://www.zst_nysa.wodip.opole.pl/wordpress/wp-content/uploads/2013/01/ZSZ.pdf

⁹ Za: http://www.zsm_nysa.wodip.opole.pl/j/

¹⁰ Za: <http://rolniknysa.pl/index.php/szkola/oferta-edukacyjna-2015-2016>

- Zasadnicza Szkoła Zawodowa, kierunki kształcenia: rolnik, ogrodnik
6. Zespół Szkół i Placówek Artystycznych¹¹: Ogólnokształcąca Szkoła Sztuk Pięknych w Nysie, Liceum Plastyczne w Nysie, Ognisko Artystyczne w Nysie z filiami w Głuchołazach i Paczkowie
7. Zespół Szkół w Głuchołazach¹²:
- II Liceum Ogólnokształcące
  - Technikum: technik informatyk, technik hotelarstwa
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa
8. Zespół Szkół w Paczkowie¹³:
- Liceum Ogólnokształcące im. Komisji Edukacji Narodowej
  - Technikum, kierunki kształcenia: technik mechanik, technik mechanik pojazdów samochodowych, technik żywienia i usług gastronomicznych, kelner
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa im. Marii Skłodowskiej-Curie, kierunki kształcenia: sprzedawca, kucharz małej gastronomii, kucharz, piekarz, cukiernik, fotograf, fryzjer, krawiec, stolarz, cieśla, tapicer, elektryk, elektromechanik, ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych, mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, operator obrabiarek skrawających, blacharz samochodowy, lakiernik, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, murarz lub zbrojarz betoniarz, murarz-tylnik, różne zawody.
9. Zespół Szkół w Otmuchowie¹⁴ (prowadzony przez gminę Otmuchów):
- Liceum Ogólnokształcące (klasa ekonomiczno-biznesowa, dziennikarsko-medialna)
  - Technikum Informatyczne, Geodezyjne
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa, kierunki kształcenia: sprzedawca, kucharz małej gastronomii, malarz-tapeciarz, lakiernik, blacharz, murarz, dekarz, cieśla, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik pojazdów samochodowych, elektryk, ślusarz, operator obrabiarek skrawających, stolarz, monter instalacji i urządzeń sanitarnych, cukiernik, piekarz, rzeźnik wędliniarz, fryzjer, ogrodnik, klasy wielozawodowe.
10. Liceum Ogólnokształcące im. Bolesława Chrobrego w Głuchołazach¹⁵ (prowadzone przez gminę), oferta edukacyjna: klasa językowo-biznesowa, mundurowo-

¹¹Za: <http://www.zsipart.nysa.pl/home.html>

¹²Za: <http://www.zsglucholazy.wodip.opole.pl/www/strona.htm>

¹³Za: http://www.lopaczkow.pl/?page_id=199

¹⁴Za: <http://www.zsotmuchow.pl/>

¹⁵Za: http://lochrobry.wodip.opole.pl/nabor/typy_klas.html

geopolityczna, z rozszerzonym wychowaniem fizycznym, matematyczna, humanistyczno-medialna

11. Diecezjalne Liceum Humanistyczne w Nysie (prowadzone przez Diecezję Opolską)

12. Szkoły Stowarzyszeniowe w Paczkowie¹⁶ (prowadzone przez stowarzyszenie):

- Stowarzyszeniowe Liceum Ogólnokształcące
- Stowarzyszeniowe Technikum: technik informatyk, technik mechatronik

Młodzież **w Powiecie Głubczyckim** dysponuje możliwością nauki w poniższych szkołach ponadgimnazjalnych:

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących w Głubczycach¹⁷:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, oferta edukacyjna: klasa politechniczna (matematyczno-fizyczna), klasa biznesowa (geograficzno-informatyczna), klasa medyczna (biologiczno-chemiczna), klasa humanistyczna (prawno-społeczna), klasa pedagogiczna (biologiczno-społeczna), klasa sportowa (biologiczno-językowa)
- Szkoła Mistrzostwa Sportowego (badminton)

2. Zespół Szkół Mechanicznych w Głubczycach¹⁸:

- III Liceum Ogólnokształcące (mundurowe)
- Technikum Nr 2, oferta kształcenia: technik ekonomista, technik handlowiec, technik mechanik, technik pojazdów samochodowych, technik elektryk, technik informatyk, technik urządzeń sanitarnych
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 2, oferta edukacyjna: wielozawodowa (fryzjer, krawiec, cukiernik, piekarz, kucharz, blacharz samochodowy, elektryk, mechanik-monter maszyn i urządzeń, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych), mechanik pojazdów samochodowych, ślusarz, sprzedawca
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, w zawodach: kucharz, piekarz, cukiernik

3. Zespół Szkół w Kietrze¹⁹ (prowadzony przez gminę Kietrz):

- Liceum Ogólnokształcące im. C. K. Norwida
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa

4. Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Władysława Szafera w Głubczycach²⁰ (organ prowadzący: Minister właściwy ds. rolnictwa):

¹⁶ Za: <http://snk24.pl/rekrutacja/>

¹⁷ Za: <http://lo.glubczyce.pl/images/stories/pliki2014/oferta141.pdf>

¹⁸ Za: <http://zsm.powiatglubczycki.pl/40/23/oferta-edukacyjna.html>

¹⁹ Za: <http://www.lokietrz.pl/>

- Technikum Nr 1, kierunki kształcenia: technik technologii żywności, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik architektury krajobrazu, technik rolnik, technik turystyki wiejskiej, technik agrobiznesu, technik żywienia i gospodarstwa domowego
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1, zawody: rolnik, cukiernik, piekarz

W **Powiecie Prudnickim** nauka młodzieży na poziomie ponadgimnazjalnym może być realizowana w jednej z poniższych placówek:

1. Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Prudniku²¹:

- I Liceum Ogólnokształcące im. Adama Mickiewicza, profile kształcenia: matematyczno-fizyczny, społeczno-prawny, biznesowo-menadżerski, biologiczno-chemiczny, humanistyczno-pedagogiczny
- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w systemie zaocznym –profil ogólny

2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Prudniku²²:

- Technikum Nr 1, kierunki kształcenia: technik informatyk, technik mechanik, technik handlowiec, technik ochrony środowiska
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 1 im. Tadeusza Kościuszki, kierunki kształcenia: mechanik – monter maszyn i urządzeń, krawiec, ślusarz, mechanik pojazdów samochodowych, operator obrabiarek skrawających, sprzedawca.

Większość zajęć praktycznych odbywa się w Powiatowym Centrum Kształcenia Praktycznego w Prudniku.

3. Zespół Szkół Rolniczych w Prudniku²³:

- II Liceum Ogólnokształcące, profile klas: mundurowa, sportowa
- Technikum nr 2, kierunki kształcenia: technik ekonomista, technik agrobiznesu, technik rolnik, technik hotelarstwa, technik obsługi turystycznej, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik turystyki wiejskiej, technik architektury krajobrazu, technik hodowca koni
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2, kierunki kształcenia: kucharz, wędliniarz, rolnik, mechanik operator pojazdów i maszyn rolniczych

4. Zespół Szkół w Głogówku²⁴

- Liceum Ogólnokształcące: profil ogólny, profil mundurowy

²⁰ Za: http://cku_zsr_glubczyce.wodip.opole.pl/

²¹ Za: <http://www.lo1prudnik.wodip.opole.pl/>

²² Za: <http://www.ckziu.prudnik.pl/index.php/2014-04-05-19-18-09/zsz-nr-1>

²³ Za: http://zsr_prudnik.wodip.opole.pl/wp/kategoria/kierunki-ksztalcenia/

²⁴ Za: <http://www.zsglogowek.pl/porta1-rekrutacja.html>

- Technikum, kierunki kształcenia: technik budownictwa, technik informatyk, technik logistyk, technik renowacji elementów architektury
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa, kierunki kształcenia: monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, sprzedawca
  - Szkoła Policealna dla Dorosłych, kierunki kształcenia: opiekun osoby starszej
5. Zespół Szkół Medycznych im. Janusza Korczaka w Prudniku (Wojewódzka Samorządowa Jednostka Organizacyjna)²⁵:
- Publiczne Technikum, kierunki kształcenia: technik masażysta, technik ortopeda

W **gminie Grodków** nauka na poziomie ponadgimnazjalnym możliwa jest w:

1. Zespół Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Grodkowie²⁶:
  - Technikum, kierunki kształcenia: technik informatyk, technik ekonomista, technik pojazdów samochodowych, technik agrobiznesu, technik mechanizacji rolnictwa
  - Zasadnicza Szkoła Zawodowa, kierunki kształcenia: mechanik pojazdów samochodowych, mechanik-operator pojazdów i maszyn rolniczych, klasa wielozawodowa
  - Szkoła Policealna
2. Liceum Ogólnokształcące im. Bohaterów Powstań Śląskich w Grodkowie²⁷, profile klas: politechniczna, akademicka – medyczna, akademicka – humanistyczna
3. Szkoły Średnie i Policealne dla Dorosłych w Grodkowie (organ prowadzący: osoba fizyczna Jan Żołyński)²⁸:
  - Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
  - III Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
  - Europejskie Centrum Edukacji i Informacji Naukowej
  - Technikum Zawodowe Uzupełniające Nr 3 dla Dorosłych
  - Niepubliczna Szkoła Policealna dla Dorosłych, kierunki kształcenia: technik informatyk, technik rachunkowości, technik administracji
4. Centrum Edukacji „EDUGRODKÓW” (organ prowadzący: Usługi Edukacyjne s.c. Krzysztof Ząbkowski, Jolanta Pietruk, Ewa Ząbkowska)²⁹:
  - Gimnazjum dla Dorosłych

²⁵ Za: <http://www.zskorcza-prudnik.pl/>

²⁶ Za: <http://zsgrd.pl/rekrutacja#kierunki>

²⁷ Za: <http://www.logrodkow.pl/index.php/rekrutacja-2015-2017.html>

²⁸ Za: <http://www.szkołyzaocznegrodkow.pl/start/>

²⁹ Za: <http://www.edugrodkow.kei.pl/>

- Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych
- II Uzupełniające Liceum dla Dorosłych
- Liceum Profilowane dla Dorosłych
- Technikum Uzupełniające Na 2 dla Dorosłych
- Szkoła Policealna nr 2 dla Dorosłych, kierunki kształcenia: technik administracji, technik BHP, technik informatyk, opiekun osoby starszej

Dla analiz i ocen ilościowych w zakresie infrastruktury szkolnictwa właściwą i dostępną miarą jest liczba pomieszczeń szkolnych, informująca o wielkości szkół i pozwalająca ocenić liczbę pomieszczeń, a także liczba uczniów. Dane te zawarte są w tabelach 49-57, a wskaźnik uczniów na 1 pomieszczenie szkolne – w tabeli 57. Niestety, dane dotyczące liczby pomieszczeń mają pewne wady. W niektórych gminach i latach wykazywani są uczniowie i zarazem 0 pomieszczeń do nauczania (co nazwano anomalią w uwadze do tabel 55 i 57). Może to wynikać z własności pomieszczeń (uczniowie korzystali z pomieszczeń, które nie były własnością jednostki składającej sprawozdanie do GUS). Utrudnia to właściwą ocenę. Dotyczy to np. gminy Grodków (do 2007 roku 0 pomieszczeń w zasadniczej szkole zawodowej, w 2007 roku 0 pomieszczeń w technikum).

Tabela 49. Pomieszczenia szkolne w liceach ogólnokształcących dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2012

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Grodków	15	15	14	14	14	14	15	16	17
Powiat nyski	175	175	175	222	222	222	222	223	222
Głucholazy	18	18	18	18	18	20	20	20	20
Łambinowice	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Nysa	123	123	123	184	184	184	184	185	184
Otmuchów	16	16	16	9	9	9	9	9	9
Paczków	18	18	18	10	11	9	9	9	9
Powiat prudnicki	63	66	58	61	59	61	61	64	64
Biała	10	11	11	19	17	19	19	21	21
Prudnik	45	47	47	42	42	42	42	43	43
Powiat głubczycki	42	43	43	73	73	73	55	55	53
Głubczyce	28	29	29	59	59	59	41	41	41
Kietrz	14	14	14	14	14	14	14	14	12

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 50. Pomieszczenia szkolne w technikum dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2012

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Grodków	30	33	37	0	16	22	21	21	21
Powiat nyski	0	115	118	85	68	71	113	112	92
Nysa	0	100	103	71	54	55	97	96	91
Otmuchów	0	0	0	0	0	1	1	1	1
Powiat prudnicki	22	21	20	20	23	21	23	15	15
Prudnik	22	21	20	20	21	21	21	15	15
Powiat głubczycki	53	59	59	74	74	74	74	76	76
Głubczyce	53	59	59	74	74	74	74	76	76

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 51. Pomieszczenia szkolne w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2012

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Grodków	0	0	0	0	8	11	12	12	12
Powiat nyski	18	18	19	66	62	60	21	21	21
Głuchołazy	18	18	19	14	14	14	14	14	14
Nysa	0	0	0	43	40	39	0	0	0
Otmuchów	0	0	0	3	3	2	2	2	2
Paczków	0	0	0	6	5	5	5	5	5
Powiat prudnicki	63	63	62	58	52	52	52	56	56
Prudnik	31	31	31	27	21	21	21	25	25

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 52. Uczniowie w liceach ogólnokształcących dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2013

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	245	253	276	295	315	296	281	271	231	192
Powiat nyski	2931	2897	2744	2603	2402	2159	2085	1955	1822	1615
Głuchołazy	383	374	382	316	294	263	280	262	228	175
Łambinowice	56	51	34	19	0	0	0	0	0	0
Nysa	2051	2009	1892	1837	1755	1630	1548	1432	1355	1253
Otmuchów	247	229	196	186	159	110	99	101	88	62
Paczków	194	234	240	245	194	156	158	160	151	125
Powiat prudnicki	1119	1092	984	972	930	873	818	760	709	651
Biała	160	147	137	131	105	97	78	54	20	0
Głogówek	90	110	84	95	95	92	75	66	57	74
Prudnik	869	835	763	746	730	684	665	640	632	577
Powiat głubczycki	861	802	679	697	643	625	547	549	552	543
Głubczyce	699	665	569	569	509	483	422	416	447	457
Kietrz	162	137	110	128	134	142	125	133	105	86

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 53. Uczniowie w technikach dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2013

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	173	221	250	290	314	318	297	278	275	243
Powiat nyski	1062	1420	1432	1553	1637	1762	1774	1745	1680	1582
Głuchołazy	0	0	0	29	72	97	117	126	105	100
Nysa	913	1212	1254	1337	1372	1448	1437	1406	1485	1396
Otmuchów	0	0	0	0	0	21	16	16	16	23
Paczków	24	24	0	26	45	55	66	66	74	63
Powiat prudnicki	340	487	536	530	560	604	636	609	593	622
Biała	0	0	0	0	25	25	22	22	0	0
Prudnik	265	416	473	461	441	462	488	469	498	566
Powiat głubczycki	329	455	456	470	474	453	487	448	410	436
Głubczyce	329	455	456	470	474	453	487	448	410	436

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 54. Uczniowie w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2013

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	179	178	141	145	156	173	163	145	150	151
Powiat nyski	843	834	789	928	916	925	848	815	797	792
Głucholązy	158	147	125	126	106	114	114	101	82	72
Nysa	547	540	498	607	621	612	542	504	502	521
Otmuchów	49	50	56	69	73	77	75	91	94	99
Paczków	89	97	110	126	116	122	117	119	119	100
Powiat prudnicki	485	503	542	585	616	599	562	530	445	376
Biała	0	0	0	0	33	61	73	72	56	0
Prudnik	288	300	336	373	372	330	320	279	238	245
Powiat głubczycki	341	327	297	304	333	337	298	244	252	236
Głubczyce	241	226	204	225	246	248	215	183	182	167
Kietrz	100	101	93	79	87	89	83	61	70	69

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 55. Pomieszczenia szkolne w szkołach ponadgimnazjalnych ogółem w jednostkach terytorialnych OFPN2020 w latach 2004-2012

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Grodków	45	48	51	14	38	47	48	49	50
Powiat nyski	193	308	312	373	352	353	356	356	335
Głucholązy	36	36	37	32	32	34	34	34	34
Łambinowice	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Nysa	123	223	226	298	278	278	281	281	275
Otmuchów	16	16	16	12	12	12	12	12	12
Paczków	18	18	18	16	16	14	14	14	14
Powiat prudnicki	148	150	140	139	134	134	136	135	135
Biała	10	11	11	19	19	19	21	21	21
Prudnik	98	99	98	89	84	84	84	83	83
Powiat głubczycki	64	64	63	93	96	94	78	70	68
Głubczyce	81	88	88	133	133	133	115	117	117
Kietrz	14	14	14	14	14	14	14	14	12

Kolorem czerwonym oznaczono anomalię opisaną w tekście

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 56. Uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych ogółem w jednostkach terytorialnych OFPN2020 w latach 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	597	652	667	730	785	787	741	694	656	586
Powiat nyski	4836	5151	4965	5084	4955	4846	4707	4515	4299	3989
Głucholązy	541	521	507	471	472	474	511	489	415	347
Łambinowice	56	51	34	19	0	0	0	0	0	0
Nysa	3511	3761	3644	3781	3748	3690	3527	3342	3342	3170
Otmuchów	296	279	252	255	232	208	190	208	198	184
Paczków	307	355	350	397	355	333	341	345	344	288
Powiat prudnicki	1944	2082	2062	2087	2106	2076	2016	1899	1747	1649
Biała	160	147	137	131	163	183	173	148	76	0
Prudnik	1422	1551	1572	1580	1543	1476	1473	1388	1368	1388
Powiat głubczycki	1542	1616	1512	1531	1536	1566	1481	1402	1397	1401

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Głubczyce	1369	1447	1322	1343	1316	1273	1207	1108	1109	1129
Kietrz	262	238	203	207	221	231	208	194	175	155

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 57. Uczniowie na 1 pomieszczenie szkolne w latach 2004-2012

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	min	max
Grodków	13,3	13,6	13,1	52,1	20,7	16,7	15,4	14,2	13,1	13,1	52,1
Powiat nyski	25,1	16,7	15,9	13,6	14,1	13,7	13,2	12,7	12,8	12,7	25,1
Głuchołazy	15,0	14,5	13,7	14,7	14,8	13,9	15,0	14,4	12,2	12,2	15,0
Łambinowice	x	x	x	19,0	x	x	x	x	x	19,0	19,0
Nysa	28,5	16,9	16,1	12,7	13,5	13,3	12,6	11,9	12,2	11,9	28,5
Otmuchów	18,5	17,4	15,8	21,3	19,3	17,3	15,8	17,3	16,5	15,8	21,3
Paczków	17,1	19,7	19,4	24,8	22,2	23,8	24,4	24,6	24,6	17,1	24,8
Powiat prudnicki	13,1	13,9	14,7	15,0	15,7	15,5	14,8	14,1	12,9	12,9	15,7
Biała	16,0	13,4	12,5	6,9	8,6	9,6	8,2	7,0	3,6	3,6	16,0
Prudnik	14,5	15,7	16,0	17,8	18,4	17,6	17,5	16,7	16,5	14,5	18,4
Powiat głubczycki	24,1	25,3	24,0	16,5	16,0	16,7	19,0	20,0	20,5	16,0	25,3
Głubczyce	16,9	16,4	15,0	10,1	9,9	9,6	10,5	9,5	9,5	9,5	16,9
Kietrz	18,7	17,0	14,5	14,8	15,8	16,5	14,9	13,9	14,6	13,9	18,7

Kolorem czerwonym oznaczono anomalię opisaną w tekście

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Zasoby infrastruktury dla oświaty ponadgimnazjalnej młodzieży należy uznać za wystarczające w aspekcie ilościowym dotyczącym bazy lokalowej, ponieważ liczba uczniów w szkołach ponadgimnazjalnych w miastach OFPN2020 w ostatnich kilku latach spadała lub była stabilna, natomiast prognoza bezmigracyjna (zawarta w rozdziale 3) wykazuje spadek liczebności młodzieży w wieku nauki w tych szkołach w przyszłości: w 2020 roku poniżej 80% liczby młodzieży w wieku 16-18 lat według stanu w 2013 roku (w powiecie nyskim 74% stanu z 2013 roku, w prudnickim i głubczyckim po ok. 79%, w gminie Grodków 73%).

Powyższą ocenę potwierdzają gminne dokumenty planistyczne. I tak, stwierdzają że obecnie gminna i powiatowa sieć oświatowa w Nysie jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb i nie przewiduje się w najbliższych latach budowy nowej placówki, natomiast w dłuższej perspektywie należy prowadzić monitoring zmian demograficznych i dostosować inwestycje do potrzeb społecznych [Studium, 2014].

Istotnym elementem infrastruktury oświatowej jest wyposażenie. Dostępne dane statystyczne pozwalają ocenić tylko wyposażenie w sprzęt komputerowy (tabele 58, 59).

Tabela 58. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w latach 2008-2012 w jednostkach terytorialnych OFPN2020 i porównywanych

Jednostka terytorialna	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika 2008 rok = 100	Polska gminy miejsko-wiejskie=100
Grodków - miasto	7,4	7,9	6,9	8,3	7,7	104,6	115,2
Powiat nyski	10,4	10,1	9,4	9,0	6,7	64,3	99,6

Jednostka terytorialna	2008	2009	2010	2011	2012	Dynamika 2008 rok = 100	Polska gminy miejsko- wiejskie=100
Głuchołazy - miasto	6,8	6,2	5,3	5,1	4,6	67,5	68,8
Nysa - miasto	11,6	11,5	11,0	10,5	7,0	59,9	103,9
Otmuchów - miasto	8,0	7,2	6,6	7,2	6,8	85,4	101,9
Paczków - miasto	9,3	8,8	9,0	9,1	7,5	80,1	111,6
Powiat prudnicki	9,6	9,4	8,9	7,9	6,4	66,6	95,5
Prudnik - miasto	9,4	8,9	9,1	7,9	6,2	65,8	91,9
Powiat głubczycki	12,3	11,2	9,5	8,6	7,3	59,6	109,4
Głubczyce - miasto	11,8	10,9	10,1	9,4	8,9	75,8	133,4
Kietrz - miasto	16,1	14,9	13,0	12,1	3,4	21,3	51,2
OPOLSKIE	9,4	8,8	7,9	7,6	6,6	70,1	98,7
OPOLSKIE - gminy miejsko- wiejskie	9,3	8,7	7,7	7,3	6,0	64,9	89,9
POLSKA	9,6	9,1	8,7	8,3	7,8	81,5	116,7
POLSKA - gminy miejsko- wiejskie	8,7	8,1	7,7	7,2	6,7	77,4	100,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Najlepszy wskaźnik uczniów przypadających na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w 2012 roku (czyli najmniej uczniów) miał Kietrz (3,4), a następnie Głuchołazy (4,6). Prudnik ma wskaźnik niewiele gorszy, niż w gminach miejsko-wiejskich województwa opolskiego i lepszy niż w gminach miejsko-wiejskich kraju, pozostałe miasta mają wskaźniki gorsze niż w gminach miejsko-wiejskich kraju: Nysa i Otmuchów minimalnie gorsze, Paczków o ok. 12%, Grodków o 15%, najgorszy wskaźnik mają Głubczyce – o 33% gorszy. Największą dynamikę poprawy wykazał Kietrz, a następnie Nysa, wskaźnik pogorszył się w Grodkowie. Wskaźnik ten wykazuje spore różnicowanie według rodzajów szkół, co przedstawia tabela 59.

Tabela 59. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w 2012 roku w jednostkach terytorialnych OPFN2020 i porównywanych według rodzaju szkół

Jednostka terytorialna	Szkoły zawodowe bez policealnych	Zasadnicze szkoły zawodowe	Technika (wraz z ogólnokształcącymi szkołami artystycznymi dającymi uprawnienia zawodowe)	Licea ogólnokształcące
Grodków - miasto	6,6	8,3	6,0	11,0
Powiat nyski	10,0	14,8	8,6	4,5
Powiat prudnicki	8,2	6,4	14,8	4,6
Powiat głubczycki	8,4	0,0	4,7	6,3
OPOLSKIE	7,2	8,6	6,8	5,6
OPOLSKIE - gminy miejsko-wiejskie	7,6	8,6	7,3	4,4
POLSKA	6,9	14,1	5,9	9,2
POLSKA - gminy miejsko-wiejskie	6,6	12,5	5,5	6,8

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Równie ważna, jak ocena ilościowa, a w sytuacji malejącej liczby uczniów i w niektórych aspektach nawet ważniejsza, jest ocena jakościowa. Wymaga ona jednak oceny odrębnej, sporządzanej innymi metodami. W istniejących dokumentach oceny są nie zawsze aktualne, stosownie do czasu powstania dokumentu. I tak, baza sportowa szkół w Nysie oceniona została jako przestarzała w stosunku do aktualnych standardów [Strategia, 2008], w powiecie prudnickim stwierdzono bardzo zły stan techniczny bazy szkolnictwa i niedostosowanie szkolnictwa zawodowego do potrzeb gospodarki subregionu [Klepacz A.].

Niedostosowanie profilu szkolnictwa zawodowego do warunków rynkowych stwierdzono też w gminie Głuchołazy [Strategia, 2001]. Szkoły zawodowe w wymienionych miastach obsługują cały powiat lub znaczną jego część (zależnie od nauczanego zawodu), więc powyższe stwierdzenia dotyczyły znacznej części OFPN2020, wymagają jednak zbadania aktualności.

Do najważniejszych potrzebnych ocen należy niewątpliwie ocena stopnia dostosowania szkolnictwa zawodowego (technika i zasadnicze szkoły zawodowe) do obecnych i przyszłych potrzeb pod względem kierunków kształcenia i zawodów, w tym ocena: wyposażenia warsztatów szkolnych, profilu absolwenta, atrakcyjności i wizerunku szkolnictwa zawodowego, współpracy szkolnictwa z powiatowymi urzędami pracy i innymi instytucjami monitorującymi i prognozującymi rynek pracy oraz zdolności reagowania szkolnictwa zawodowego na zmiany potrzeb.

Szkolnictwo wyższe

Jedyną uczelnią wyższą zlokalizowaną w obrębie OFPN2020 jest Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nysie [Studium, 2014]. W roku szkolnym 2014/2015 w PWSZ w Nysie prowadzona jest nauka na następujących kierunkach:

- Architektura i urbanistyka
- Bezpieczeństwo wewnętrzne
- Dietetyka
- Edukacja artystyczna
- Filologia angielska
- Filologia germańska
- Finanse i rachunkowość (w tym specjalność: rachunkowość i kontrola finansowa, finanse przedsiębiorstw)
- Informatyka
- Jazz i muzyka estradowa
- Język biznesu
- Kosmetologia
- Pielęgniarstwo
- Pielęgniarstwo pomostowe typ AB
- Ratownictwo medyczne
- Realizacja dźwięku

- Zarządzanie i inżynieria produkcji (w tym specjalność APISM, ZPIU)
- Zdrowie publiczne [www.pwsz.nysa.pl]

W 2012 roku na PWSZ w Nysie studiowało 3340 studentów, a w 2013 roku – tylko 2785 [BDL]. Regres liczby studentów wynika ze struktury wieku, omówionej w rozdziale 3. Jest zjawiskiem normalnym, że głównymi miejscami studiowania są miasta akademickie o bogatej ofercie kierunków studiów (Opole) i bardzo bogatej (Wrocław – jeden z najsilniejszych ośrodków akademickich w kraju po Warszawie i Krakowie). Jako miejsca możliwych studiów wymieniane są też: Rybnik, Racibórz, Brzeg [Strategia, 2011].

Inne instytucje oświaty

Infrastrukturę związaną z edukacją i wychowaniem uzupełniają niżej wymienione obiekty, które można zaliczyć do poziomu ponadgminnego:

- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia imienia Witolda Lutosławskiego w Nysie (druga co do wielkości szkoła muzyczna na Opolszczyźnie).
- Państwowe Szkoły Muzyczne I stopnia w Głuchołazach [Studium, 2010], Głubczycach i Prudniku [www.familie.pl].
- Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Karola Szymanowskiego w Prudniku.

Szkolnictwo specjalne na Obszarze Funkcjonalnym Partnerstwa Nyskiego reprezentują szkoły dla dzieci i młodzieży ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi zlokalizowane w Nysie, Głubczycach, Głogówku, Prudniku i Głogówku:

- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. ks. Jana Twardowskiego w Nysie: Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 11, Publiczne Gimnazjum Specjalne Nr 5 w Nysie, Szkoła Przystosowująca do Pracy, Zespoły Rewalidacyjno-Wychowawcze, Filia SOSW przy Domu Pomocy Społecznej w Nysie oraz internat.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Głubczycach: Zespół Szkół Specjalnych (Szkoła Podstawowa Specjalna, Gimnazjum Specjalne i oddziałów w Domu Pomocy Społecznej Kietrz, Szkoła Przystosowująca do Pracy) oraz internat.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Głogówku: Szkoła Podstawowa Specjalna Nr 4, Gimnazjum Specjalne Nr 3, Trzyletnia Szkoła Specjalna oraz Zespół Rewalidacyjno-Wychowawczy oraz internat.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Prudniku im. Kawalerów Orderu Uśmiechu: Publiczne Przedszkole Nr 5 Specjalne, Publiczna Szkoła Podstawowa Nr 5 Specjalna, Publiczne Gimnazjum Nr 3 Specjalne, Trzyletnia Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy oraz Zespół Rewalidacyjno – Wychowawczy, Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna, Oddział Rewalidacyjno-Wychowawczy oraz internat.
- Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Bolesława Prusa w Grodkowie: Publiczna Szkoła Podstawowa Specjalna, Publiczne Gimnazjum Specjalne, Publiczna Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 2, Szkoła Przystosowująca do Pracy, Zespół Rewalidacyjno-Wychowawczy oraz internat.

Wśród pozostałych placówek oświatowych zlokalizowanych na terenie OFPN2020 wyróżnić należy:

- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego w Głubczycach
- Powiatowy Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Poradnictwa Psychologicznego w Nysie (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nysie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Otmuchowie, Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli)
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Prudniku
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grodkowie
- Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Nysie.

Infrastruktura kultury, sportu, rekreacji

Analizę infrastruktury kultury, sportu i rekreacji w gminach i powiatach OFPN2020 w niniejszym podrozdziale przedstawiono dwutorowo. Gdzie było to możliwe, na podstawie informacji Głównego Urzędu Statystycznego przedstawiono dane statystyczne dotyczące korzystania i uczestnictwa mieszkańców tego terenu w życiu kulturalno-sportowym, w drugiej części zaś opisane zostały zasoby infrastrukturalne w poszczególnych jednostkach administracyjnych.

Jednostki administracyjne należące do Partnerstwa Nyskiego 2020 charakteryzują się zróżnicowaną infrastrukturą kulturalną i sportowo-rekreacyjną. Głównymi centrami tego rodzaju usług są miasta powiatowe, tj. Nysa, Prudnik i Głubczyce, ale podstawowe obiekty kulturalne (domy kultury, biblioteki publiczne) czy sportowe (np. ośrodki sportu i rekreacji, boiska czy orliki) funkcjonują we wszystkich gminach OFPN2020. Odrębną kwestią pozostaje stan techniczny obiektów oraz dopasowanie oferty placówek do potrzeb i oczekiwań mieszkańców.

Natomiast z usług kultury wyższego rzędu (np. teatry, opery, filharmonie, galerie, wystawy, itp.) mieszkańcy OFPN2020 korzystają poza jego granicami, głównie w Opolu i we Wrocławiu.

Oferta **muzealna** OFPN2020 obejmuje placówki muzealne zlokalizowane: w Nysie, Prudniku, Głogówku, Głubczycach, Paczkowie i Łambinowicach. Oprócz udostępniania swoich bogatych zbiorów, placówki muzealne angażują się w szeroką działalność edukacyjną i naukową (poprzez lekcje muzealne, konferencje, konkursy, publikacje), a także uczestniczą aktywnie w życiu kulturalnym i artystycznym społeczności lokalnych:

- Muzeum w Nysie (najstarsza placówka muzealna na Opolszczyźnie – powstała w 1897 roku)
- Muzeum Ziemi Prudnickiej (z oddziałami: Arsenał, Centrum Tradycji Tkackich, Wieża Woka)
- Muzeum Regionalne w Głogówku (w powiecie prudnickim)

- Powiatowe Muzeum Ziemi Głubczyckiej
- Muzeum Gazownictwa w Paczkowie – z architekturą przemysłową, zabytkowym ciągiem produkcyjnym oraz eksponatami związanymi z gazownictwem
- Centralne Muzeum Jeńców Wojennych w Łambinowicach – z ekspozycją obejmującą problematykę jeniecką okresu II wojny światowej oraz dzieje obozów w Lamsdorf/Łambinowice³⁰.

Oferta stałych **kin** dostępna jest w 5 miastach OFPN2020: Grodkowie, Głuchołazach, Nysie, Otmuchowie i Paczkowie. W większości są to kina prowadzone przez lokalne ośrodki kultury, przy czym, oprócz kina Grodkowie, wszystkie zlokalizowane są w powiecie nyskim³¹:

- kino „KLAPS” w Ośrodku Kultury i Rekreacji w Grodkowie
- kino „ZDROJOWE” w Centrum Kultury w Głuchołazach
- Kino Cinema N 3D w Nysie
- Kino „Podzamcze” w Miejsko-Gminnym Domu Kultury w Otmuchowie
- Kino „Kopernik” prowadzone przez Ośrodek Kultury i Rekreacji w Paczkowie.

Gminy dysponujące kinami charakteryzują się zróżnicowaną liczbą ludności przypadającej na jedno miejsce w kinach stałych. Najwięcej osób na 1 miejsce przypada w gminie Nysa (177,2), zaś najmniej – w gminie Paczków (43,9 osób).

Tabela 60. Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych w latach 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost
Grodków	89,2	89,4	89,0	89,4	89,4	89,1	89,8	112,8	112,7	111,9	22,7
Głuchołazy	104,0	103,5	0,0	102,3	101,9	101,5	0,0	96,5	96,2	95,1	-8,9
Nysa	172,3	200,4	199,9	199,1	169,5	0,0	167,9	167,2	178,0	177,2	4,9
Otmuchów	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	94,1	93,8	92,7	92,7
Paczków	46,1	46,0	45,9	45,6	45,1	45,1	44,8	44,5	44,0	43,9	-2,2
Powiat nyski	163,2	172,2	242,5	170,6	160,3	261,6	219,7	134,1	136,4	135,5	-27,7
OPOLSKIE	210,3	204,7	204,0	213,8	218,4	265,7	285,3	239,1	193,9	177,4	-32,8
POLSKA	169,3	162,2	164,0	156,1	152,8	153,8	155,3	154,5	149,4	141,6	-27,7

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Na terenie każdej gminy OFPN2020 prowadzi działalność przynajmniej jeden **ośrodek kultury**. Najwięcej podmiotów typu: domy/ośrodki kultury, kluby i świetlice zlokalizowanych jest w Powiecie Nyskim (33), znacznie mniej w Powiecie Prudnickim (18 obiektów) czy Powiecie Głubczyckim (6 obiektów). Sytuacja w poszczególnych gminach OFPN2020 jest zróżnicowana; liczba podmiotów prowadzących działalność kulturalną (domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice) waha się od pojedynczych obiektów (gminy: Grodków,

³⁰ Za: <http://www.glubczyce.e-bp.pl/muzeum/muzeum.php>, <http://www.muzeumprudnik.pl/muzeum-start.html>, <http://www.muzeum.nysa.pl/web.n4?go=9>, <http://www.muzeumgazownictwa.pl/>, http://www.cmjw.pl/www/index.php?id=muz_lam, <http://muzeum.glogowek.pl/>

³¹ W I kwartale 2015 roku ma zostać otwarta sala kinowa w Prudnickim Ośrodku Kultury i Bibliotek (<http://prudnik.pl/4112/konkurs-na-nazwe-kina-w-prudniku.html>)

Łambinowice, Skoroszyce, Biała, Głubczyce) do około dziesięciu (11 obiektów w gminie Korfantów, 10 w gminie Prudnik i 9 w gminie Głuchołazy).

Tabela 61. Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w latach 2005-2013³²

	2005	2007	2009	2011	2012	2013
Grodków	1	1	1	1	1	1
Głuchołazy	11	10	10	10	10	9
Korfantów	3	9	10	11	11	11
Łambinowice	6	6	10	10	12	15
Nysa	4	19	20	2	2	2
Otmuchów	2	2	2	2	2	2
Paczków	6	6	6	6	6	6
Skoroszyce	1	1	1	1	1	1
Biała	1	1	1	1	1	1
Lubrza	6	6	6	6	6	6
Prudnik	8	11	10	10	10	10
Głubczyce	1	1	1	1	1	1
Kietrz	5	5	5	5	5	4
Powiat nyski	29	49	51	34	34	33
Powiat prudnicki	16	19	18	18	18	18
Powiat głubczycki	6	7	6	7	7	6

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Na terenie każdej gminy OFPN2020 funkcjonują także **biblioteki**, przy czym jedynymi gminami, w których znajduje się po 1 tego typu placówce są gminy Skoroszyce i Głubczyce (tabela 62). W pozostałych gminach liczba placówek bibliotecznych waha się od 2 (gmina Biała) do 11 (gmina Nysa). O stabilności infrastruktury bibliotecznej świadczy fakt, iż na przestrzeni lat 2004-2013 liczba tego typu placówek w jednostkach OFPN2020 niemal się nie zmieniła.

Tabela 62. Placówki biblioteczne w latach 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Głuchołazy	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
Korfantów	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
Łambinowice	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Nysa	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
Otmuchów	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Paczków	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Skoroszyce	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Biała	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Lubrza	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Prudnik	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
Branice	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
Głubczyce	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kietrz	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Powiat nyski	42	42	42	42	42	42	42	42	42	42
Powiat prudnicki	22	22	22	22	22	22	22	22	22	23

³² Dane zbierane co dwa lata, od 2012 roku – co rok (BDL GUS).

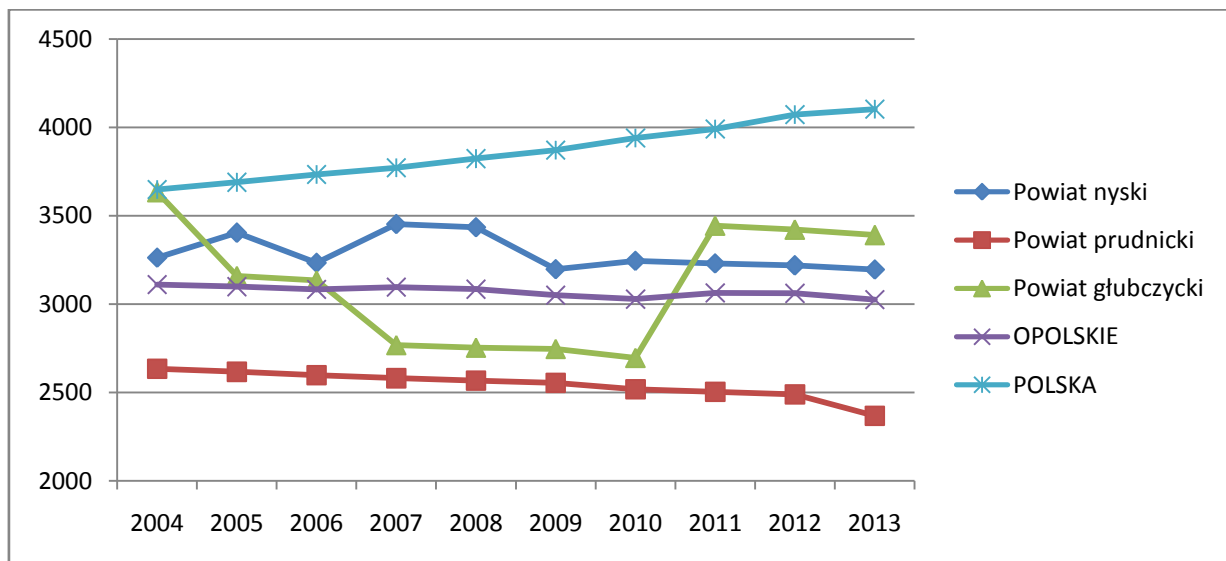

Powiat głubczycki	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
-------------------	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Sytuację w poszczególnych powiatach i gminach można porównać stosując wskaźnik obrazujący liczbę ludności przypadającą na 1 placówkę biblioteczną (wykres 28, tabela 63) – najwyższa jego wartość występuje w powiecie głubczyckim (3 390 osób/1 placówka biblioteczna), najniższa w powiecie prudnickim (2 368 osób/1 placówka biblioteczna). W przypadku gmin różnice wartości tego wskaźnika są znacznie wyższe, gdyż na 1 placówkę biblioteczną przypada od 727 osób (gmina Lubrza) aż do 23 144 osób (gmina Głubczyce).

Wykres 28. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 63. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2004-2013 w gminach i powiatach OFPN2020

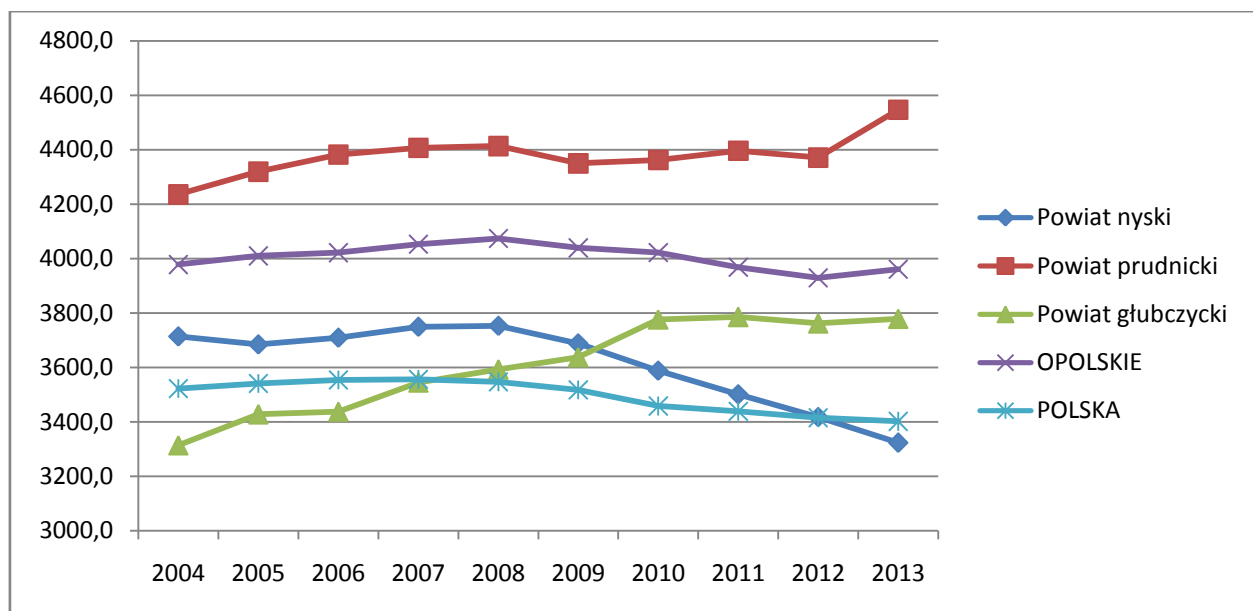
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	2816	2822	3279	3291	2822	2814	2836	2836	2832	2814
Głuchołazy	2166	2587	2138	2841	2830	2821	2810	2787	2780	2747
Korfantów	3302	3272	3241	3225	3216	3205	3109	3095	3091	3081
Łambinowice	2066	2051	2042	2032	2016	2019	1974	1972	1966	1944
Nysa	5482	5466	5452	5431	5393	5382	5342	5321	5309	5285
Otmuchów	3585	3579	3542	3549	3539	3515	3536	3530	3516	3476
Paczków	3457	3449	3440	3419	3383	3379	3357	3337	3300	3290
Skoroszyce	6526	6529	6446	6429	6493	1610	2154	2141	2139	2129
Biała	5865	5835	5778	5738	5680	5662	5548	5501	5486	5414
Lubrza	755	746	746	736	738	733	739	732	731	727
Prudnik	4250	4232	4207	4184	4158	4143	4074	4054	4026	3994

Branice	1948	1941	1915	1899	1865	1856	1789	1765	1740	1706
Głubczyce	24428	8095	8034	4799	4778	4784	4701	23386	23270	23144
Kietrz	2391	2373	2366	2351	2352	2336	2305	2299	2277	2258
Powiat nyski	3263	3403	3234	3453	3435	3197	3245	3230	3218	3196
Powiat prudnicki	2634	2617	2598	2581	2567	2554	2518	2504	2489	2368
Powiat głubczycki	3633	3159	3134	2768	2754	2746	2696	3444	3421	3390
OPOLSKIE	3111	3099	3083	3096	3084	3051	3028	3063	3061	3025
POLSKA	3648	3689	3733	3771	3823	3871	3940	3990	4072	4103

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Mierzony wielkością księgozbioru potencjał bibliotek zlokalizowanych w obrębie OFPN2020 jest zróżnicowany (wykres 29, tabela 64). W przeliczeniu na 1000 ludności lokalne biblioteki dysponują księgozbiorem liczącym od 1 335 (gmina Skoroszyce) do 7 545 (gmina Lubrza) woluminów. W przypadku powiatów sytuacja jest bardziej wyrównana, gdyż liczba woluminów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców powiatu waha się od 3 323 (powiat nyski) do 4 547 (powiat prudnicki). Duża część gmin doświadcza również spadku liczby pozycji księgozbiorów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców – sytuacja taka wystąpiła w gminach: Głuchołazy, Korfantów, Łambinowice, Nysa, Otmuchów, Paczków, Biała i Lubrza oraz w powiecie nyskim (w porównaniu z 2004 rokiem).

Wykres 29. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 64. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2004-2013 w gminach i w powiatach OFPN2020

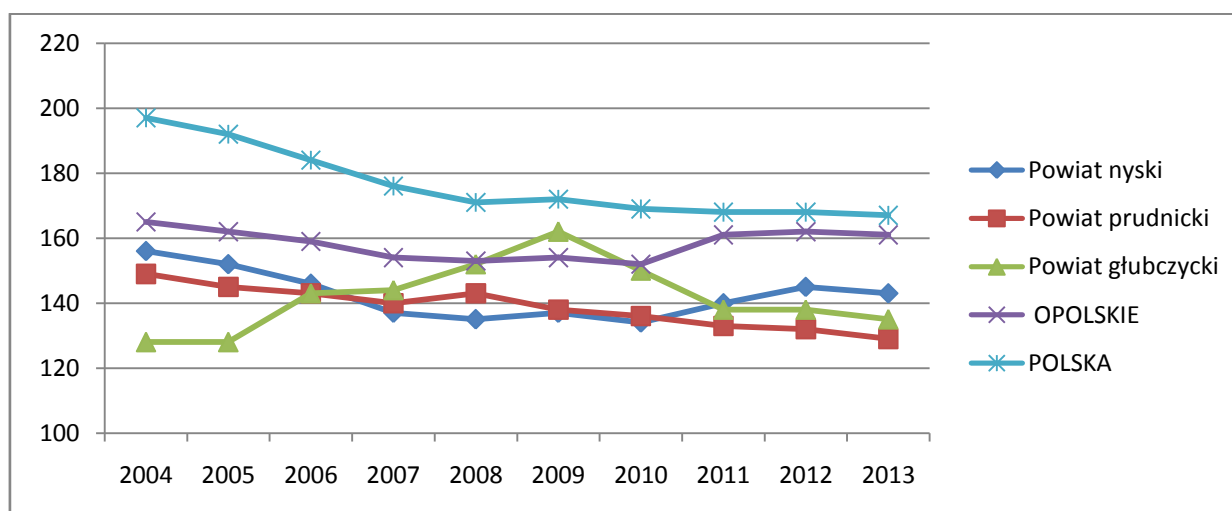
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	3620,5	3579,4	3460,7	3493,2	3530,9	3466,2	3361,4	3159,9	3076,2	4406,0

Głuchołazy	5135,7	5126,5	5271,0	5361,7	5431,3	5495,0	5556,2	5463,4	5231,2	5012,0
Korfantów	4512,2	4180,2	4280,2	4382,9	4475,8	4336,5	4185,4	4268,4	4149,1	4100,0
Łambinowice	5970,6	6021,6	6085,7	6252,8	6304,5	6091,5	6182,1	5544,0	5670,0	5741,0
Nysa	2601,6	2583,0	2598,6	2640,3	2602,4	2526,6	2364,6	2341,4	2287,3	2208,0
Otmuchów	3017,9	3040,2	2828,5	2729,7	2757,7	2775,5	2670,9	2428,0	2273,1	2223,0
Paczków	4349,3	4329,1	4304,9	4270,9	4152,2	3936,5	3786,0	3683,6	3582,6	3323,0
Skoroszyce	968,6	1038,3	1107,7	1106,7	1139,7	1200,6	1254,8	1293,4	1296,4	1335,0
Biała	2572,5	2678,7	2495,5	2626,1	2419,6	2508,3	2280,2	2337,4	2415,5	2454,0
Lubrza	7944,4	8186,0	8311,0	8568,1	8338,1	7465,7	7449,3	7574,7	7507,3	7545,0
Prudnik	3826,5	3863,2	3946,7	3875,8	3913,9	3812,3	3868,0	3874,2	3782,0	4360,0
Branice	4976,9	5182,7	5135,4	5268,4	5425,1	5423,3	5653,9	5331,4	5424,8	5567,0
Głubczyce	1933,2	1992,0	2031,3	2149,9	2235,0	2390,6	2518,8	2600,6	2631,9	2711,0
Kietrz	4344,0	4473,8	4461,0	4567,8	4576,1	4482,4	4614,7	4651,1	4636,5	4735,0
Powiat nyski	3713,8	3685,0	3709,5	3749,7	3753,1	3688,4	3588,6	3501,4	3417,7	3323,0
Powiat prudnicki	4235,9	4319,4	4381,9	4406,5	4413,3	4349,8	4362,4	4396,3	4370,8	4547,0
Powiat głubczycki	3314,3	3427,6	3437,9	3545,0	3592,5	3637,9	3776,7	3785,1	3761,6	3779,0
OPOLSKIE	3978,1	4010,1	4021,5	4052,8	4073,8	4039,5	4022,5	3968,2	3929,3	3961,0
POLSKA	3522,2	3541,4	3554,0	3556,5	3546,9	3517,9	3458,3	3439,0	3415,7	3402,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Analiza kolejnego wskaźnika, liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności (wykres 30, tabela 65), pozwala stwierdzić, że większość jednostek administracyjnych OFPN2020 doświadcza spadku czytelnictwa w bibliotekach publicznych. Spadek ten w powiecie prudnickim następuje stopniowo od 2004 roku, wynosząc w 2013 roku 129 osób (tj. najmniej wśród wszystkich powiatów). Nieco więcej czytelników jest w powiecie głubczyckim (135 osób) czy nyskim (143 osoby). Natomiast gminami z najwyższymi liczbami czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności są gminy: Głubczyce (195 osób), Nysa (185 osób), Lubrza (179 osób), Paczków (174 osoby) oraz Grodków (172 osoby). Z kolei najmniej czytelników wśród mieszkańców znajduje się w gminach: Skoroszyce (36 osób), Otmuchów (48 osób), Biała (62 osoby) i Kietrz (63 osoby). Choć spadki liczby czytelników w powiatach OFPN2020 nie są tak znaczne jak w skali kraju, warto dodać, iż powiaty nyski, prudnicki i głubczycki nadal wyróżniają się w sposób negatywny na tle średniej wojewódzkiej (161 osób) czy krajowej (167 osób).

Wykres 30. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Tabela 65. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2004-2013 w gminach i w powiatach OFPN2020

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Grodków	169	165	168	164	197	211	197	189	177	172
Głuchołazy	170	173	171	164	160	162	148	149	144	139
Korfantów	107	94	90	85	81	81	83	86	87	85
Łambinowice	109	118	112	95	98	104	100	97	95	94
Nysa	192	185	172	155	154	157	161	173	188	185
Otmuchów	41	43	47	45	47	52	45	45	47	48
Paczków	200	193	196	197	187	185	170	176	170	174
Skoroszyce	30	31	31	31	36	31	31	31	32	36
Biała	72	73	50	62	66	69	69	66	64	62
Lubrza	175	179	183	185	185	188	188	187	182	179
Prudnik	168	161	165	155	153	148	142	140	137	134
Branice	147	145	128	115	114	111	114	104	103	91
Głubczyce	129	134	177	189	211	207	210	191	194	195
Kietrz	99	95	84	78	73	128	71	69	69	63
Powiat nyski	156	152	146	137	135	137	134	140	145	143
Powiat prudnicki	149	145	143	140	143	138	136	133	132	129
Powiat głubczycki	128	128	143	144	152	162	150	138	138	135
OPOLSKIE	165	162	159	154	153	154	152	161	162	161
POLSKA	197	192	184	176	171	172	169	168	168	167

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Gminy należące do OFPN2020 charakteryzują się również zróżnicowanym nasyceniem **klubami sportowymi**. Pozytywnie wyróżniają się pod tym względem gminy Nysa (25 klubów sportowych) i Głubczyce (20 klubów), zaś pojedyncze kluby sportowe funkcjonują w gminie Korfantów oraz Skoroszyce. W pozostałych gminach liczba klubów sportowych kształtuje się w przedziale od 4 (gminy: Biała i Prudnik) do 17 (gmina Głuchołazy). W przypadku powiatów liderem, z 67 klubami sportowymi, jest powiat nyski. W powiecie

głubczyckim liczba klubów sportowych w 2012 roku kształtowała się na poziomie 39, zaś najniższa była w powiecie prudnickim i wynosiła 15.

Tabela 66. Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS w latach 2008-2012³³ w gminach i powiatach OFPN2020

	2008	2010	2012	Przyrost
Grodków	3	15	14	11
Głucholazy	13	12	17	4
Korfantów	0	0	1	1
Łambinowice	1	2	5	4
Nysa	18	27	25	7
Otmuchów	4	4	8	4
Paczków	1	7	7	6
Skoroszyce	1	1	1	0
Biała	3	3	4	1
Prudnik	3	4	4	1
Branice	4	6	6	2
Głubczyce	9	10	20	11
Kietrz	10	10	9	-1
Powiat nyski	41	55	67	26
Powiat prudnicki	12	13	15	3
Powiat głubczycki	28	31	39	11

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 67. Członkowie klubów sportowych łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS w latach 2008-2012w gminach i powiatach OFPN2020

	2008	2010	2012	Przyrost
Grodków	281	817	775	494
Głucholazy	708	623	769	61
Korfantów	0	0	20	20
Łambinowice	51	100	254	203
Nysa	1617	2058	1581	-36
Otmuchów	224	158	294	70
Paczków	30	296	303	273
Skoroszyce	25	24	78	53
Biała	204	122	227	23
Prudnik	131	55	80	-51
Branice	335	291	289	-46
Głubczyce	315	553	666	351
Kietrz	524	492	344	-180
Powiat nyski	2811	3309	3495	684
Powiat prudnicki	736	281	904	168
Powiat głubczycki	1493	1620	1449	-44

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Liczba klubów sportowych przekłada się bezpośrednio na liczbę ich członków – jednostki, które dysponują większą liczbą klubów sportowych cieszą się również większą liczbą członków. W związku z tym członkami klubów sportowych w Nysie w 2012 roku było

³³ Dane dotyczące klubów sportowych zbierane są w cyklu dwuletnim (BDL GUS).

1 581 osób, podczas gdy w gminie Korfantów było to jedynie 20 osób. Liczba członków klubów sportowych podlega również znacznym zmianom na przestrzeni lat. Porównując dane z lat 2008 i 2012 zauważalny jest wzrost popularności klubów sportowych w większości gmin: Grodkowie, Głuchołazach, Korfantowie, Łambinowicach, Otmuchowie, Paczkowie, Skoroszycach, Białej i Głubczycach, a także w powiatach: nyskim i prudnickim. W pozostałych gminach OFPN2020 (Nysa, Prudnik, Kietrz) oraz powiecie głubczyckim liczba członków klubów sportowych uległa zmniejszeniu. Dane statystyczne charakteryzujące osoby ćwiczące w klubach sportowych pozwalają stwierdzić, iż najczęściej są to mężczyźni oraz osoby mające do 18 lat. Odsetek kobiet wśród ćwiczących w klubach sportowych wahał się w gminach od 0% (gminy Korfantów i Skoroszyce) do 30% (gmina Nysa), zaś udział osób do 18 lat kształtował się między 38% (gmina Łambinowice) a 80% (gmina Prudnik). Jak widać różnice między gminami i powiatami OFPN2020 są znaczne, co wynika z jednej strony ze zróżnicowanej infrastruktury sportowej, ale również z różnic w profilach klubów sportowych (dostępne dyscypliny sportowe) czy motywacji chęci do uprawiania sportu wśród mieszkańców gmin i powiatów.

Tabela 68. Charakterystyka klubów sportowych w gminach i powiatach OFPN2020 w 2012 roku

	ćwiczący					sekcje sportowe	trenerzy	instruktorzy sportowi	inne osoby prowadzące zajęcia sportowe
	ogółem	w tym kobiety		w tym do lat 18					
		ogółem	%	ogółem	%				
Grodków	743	113	15%	435	59%	21	11	10	23
Głuchołazy	720	116	16%	394	55%	19	8	21	12
Korfantów	80	0	0%	60	75%	1	0	1	3
Łambinowice	224	3	1%	84	38%	9	5	7	4
Nysa	1544	465	30%	748	48%	61	25	65	28
Otmuchów	362	54	15%	187	52%	10	7	10	4
Paczków	317	10	3%	177	56%	12	1	9	4
Skoroszyce	57	0	0%	27	47%	1	1	3	2
Biała	209	8	4%	108	52%	5	1	3	6
Prudnik	210	6	3%	169	80%	4	6	10	1
Branice	241	51	21%	152	63%	10	4	5	7
Głubczyce	842	96	11%	475	56%	24	11	11	18
Kietrz	422	104	25%	289	68%	15	10	9	5
Powiat nyski	3492	671	19%	1810	52%	118	47	120	57
Powiat prudnicki	971	128	13%	563	58%	19	13	29	28
Powiat głubczycki	1701	251	15%	1000	59%	55	26	30	32

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Gmina Nysa

W związku z faktem, iż **Nysa** jest największym miastem w OFPN2020 i jednocześnie ponadregionalnym ośrodkiem obsługi, największe nagromadzenie podmiotów prowadzących działalność o charakterze kulturalnym i sportowym występuje w właśnie w tym mieście. Do najważniejszych obiektów **kulturowych** należą:

- Muzeum w Nysie – powstałe w 1897 roku z inicjatywy Towarzystwa Sztuki i Starożytności w Nysie jest najstarszą instytucją muzealną na Opolszczyźnie. Muzeum posiada bogate zbiory malarstwa, rzeźby i grafiki oraz rzemiosła artystycznego (meble, wyroby z cyny, fajansu i kamionki), a także kolekcje kowalstwa, militaria, rękopisy i starodruki. Oprócz działalności typowo muzealnej (ekspozycje stałe, wystawy czasowe artystów), placówka prowadzi działalność edukacyjną i naukową (lekcje muzealne, konferencje, wydawnictwa naukowe, konkursy), a także artystyczną i kulturalną (koncerty, spektakle, spotkania autorskie, wieczory muzealne).
- Nyski Dom Kultury im. Wandy Pawlik (NDK) prowadzący działalność kulturalną, edukacyjną i usługową. W NDK w Nysie organizowane są zajęcia taneczne, teatralne, wokalne i plastyczne oraz liczne imprezy o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i rozrywkowym. W ramach 11 grup Amatorskiego Ruchu Artystycznego działającego przy placówce czynnie bierze w nich udział ok 500 osób – głównie dzieci i młodzież z terenu Gminy Nysa. NDK organizuje liczne imprezy o charakterze kulturalnym, edukacyjnym, rozrywkowym, także na poziomie międzynarodowym i ogólnopolskim. Budynek został w ramach środków RPO woj. opolskiego na lata 2007-2013 kompleksowo wyremontowany a wartość inwestycji wyniosła blisko 5 mln 500 tys zł.

Ponadto pod zarząd NDK podlegają 3 obiekty: świetlica środowiskowa przy ul. Moniuszki w Nysie (główne miejsce spotkań seniorów Gminy Nysa), Fort Wodny w Parku Miejskim (miejsce odbywania letnich koncertów plenerowych) oraz Bastion Św. Jadwigi (miejsce spotkań grup artystycznych, wystaw oraz Punktu Informacji Turystycznej w Nysie). Oba obiekty zostały wyremontowane w ramach środków unijnych.

- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna im. Władysława Broniewskiego w Nysie: posiadająca 10 filii, w tym 2 w Nysie oraz 8 na terenach wiejskich: w Białej Nyskiej, Goświnowicach, Hajdukach Nyskich, Kopernikach, Kubicach, Lipowej, Wierzbicicach i Złotogłowicach. MiGBP w Nysie pełni również funkcje biblioteki powiatowej dla gmin powiatu nyskiego, a swoją działalność prowadzi w obszarach kultury, animacji, wiedzy, informacji i edukacji [Studium, 2014].
- Kino Cinema N 3D, które powstało w 2011 roku po kapitalnym remoncie w miejsce dawnego kina „Pokój”. Posiada obecnie jedną salę na 328 miejsc, planowane jest wybudowanie dwóch nowych sal kinowych na 151 i 140 miejsc (jako część tworzonego Programu „Polskich Minipleksów”). Przygotowano też małą salę studyjną na 60 miejsc [Diagnoza, Nysa].

Obecna sieć i zakres usług kultury w Nysie oceniona została jako wystarczająca z punktu widzenia potrzeb. Studium [2014] stwierdza, że obecnie gminna i powiatowa sieć i zakres usług kultury jest wystarczająca z punktu widzenia potrzeb i nie przewiduje się w najbliższych latach budowy nowej placówki.

Organizacją aktywności **sportowo-turystycznej** w Nysie zajmuje się Nyski Ośrodek Rekreacji (NOR) z siedzibą w Skorochowie. Dysponuje on bazą obejmującą następujące obiekty:

- Stadion Miejski z widownią na 1500 miejsc oraz infrastrukturą towarzyszącą (korty tenisowe – 5 boisk do tenisa, ściana treningowa oraz widownia na 100 miejsc, bieżnie, w okresie zimowym sztuczne lodowisko)
- Kryta pływalnia
- Kąpielisko Miejskie przy ul. Ujejskiego z piaszczystą plażą, terenami zielonymi (boiska do koszykówki i siatkówki, korty tenisowe) i zapleczem gastronomicznym;
- Infrastruktura rekreacyjno-turystyczna przy siedzibie NOR w Skorochowie: plaża, kąpielisko, przystań, stanowiska wędkarskie, obiekty noclegowe i gastronomiczne, pole namiotowe
- Kompleks boisk „ORLIK 2012” przy ul. Kordeckiego
- Skatepark przy Al. Lompy

Infrastrukturę sportową uzupełniają obiekty zlokalizowane przy placówkach szkolnych.

Planuje się przebudowę obecnych lub budowę nowych obiektów w Nysie, m.in. budowę kompleksu sportowego wraz z halą widowiskowo-sportową w Nysie przy ul. Sudeckiej, budowę wielofunkcyjnego boiska przy Gimnazjum nr 1 w Nysie, zagospodarowanie obiektu kąpieliska miejskiego w Nysie, modernizację stadionu miejskiego w Nysie przy ul. Kraszewskiego oraz budowę ścieżek rowerowych w mieście i gminie [Studium, 2014].

W mieście i gminie Nysa organizowane są liczne imprezy kulturalno-rekreacyjne o randze nie tylko lokalnej, ale i regionalnej i międzynarodowej. Organizatorami tych imprez jest Urząd Miejski w Nysie, podległe jednostki organizacyjne oraz stowarzyszenia działające na terenie Gminy. Do najważniejszych cyklicznych imprez kulturalno-rekreacyjnych w Gminie Nysa zaliczyć można m.in.:

- Uroczysta Gala wręczenia Trytona Nyskiego (luty)
- Dni Nysy (maj)
- Salon Nyski – wystawa artystów plastyków (maj)
- Widowisko Plenerowe „Noc Świętojańska” (czerwiec)
- Festiwal Ognia i Wody (lipiec)
- Dni Twierdzy Nysa (lipiec)
- Wakacyjny Kurs Big-Bandów (lipiec)
- Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Folk Fiesta” (sierpień)
- Regaty Żeglarskie o Błękitną Wstęgę Jeziora Nyskiego (sierpień)
- Zawody Motorowodne o Złotą Śrubę Jeziora Nyskiego (sierpień)
- Bieg Uliczny „Szlakiem Zabytków Nysy” (wrzesień)
- Festiwal Muzyczny „Muzyka w zabytkowych kościołach i wnętrzach Księstwa Nyskiego” (wrzesień-październik)
- Turniej Poetycki „Orzech” im. Jerzego Kozarzewskiego (październik)

Gmina Prudnik

W **Prudniku** działalność prowadzą następujące instytucje i obiekty tworzące infrastrukturę **kultury**:

- Prudnicki Ośrodek Kultury prowadzący ponad 20 sekcji i klubów zainteresowań, m.in. taneczne, wokalne, teatralne, muzyczne czy plastyczne, a także studio nagraniowe. POK organizuje lub współorganizuje szereg imprez kulturalnych i rozrywkowych (m.in. Dni Prudnika, Jazz Festival czy Festiwal im. Ludwiga van Beethovena), a także wystaw, konkursów, koncertów i in.
- Muzeum Ziemi Prudnickiej
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Prudniku, prowadząca 5 filii, w tym 1 w Prudniku i 4 na obszarach wiejskich: w Łące Prudnickiej, Moszczance, Rudzicze i Szybowicach
- Świetlica Osiedlowa w Prudniku (ul. Podgórna 5)
- Wiejskie Domy Kultury w Łące Prudnickiej, Czyżowicach, Moszczance, Mieszkowicach, Szybowicach, Piorunkowicach, Świetlica Wiejska w Wierzbcu oraz Wiejskie Centrum Aktywizacji w Rudzicze.

Obiektami **sportowymi** znajdującymi się na terenie gminy Prudnik zarządza Ośrodek Sportu i Rekreacji. Na miejską bazę sportową składają się następujące obiekty:

- Hala sportowa przy ul. Łuczniczej 1, której rozmiary i konfiguracja umożliwiają w stworzenie zamiennie np. 3 boisk do piłki siatkowej lub 2 boisk do koszykówki lub 2 kortów tenisowych lub 1 boiska do piłki ręcznej nożnej
- Kryta pływalnia przy ul. Parkowej 4
- Kąpielisko miejskie przy ul. Zwycięstwa z 2 basenami oraz boiskami do siatkówki plażowej, miniboiskiem do gry w piłkę nożną
- Stadion sportowy przy ul. Kolejowej 7 posiadający 2 boiska do piłki nożnej, w tym jedno główne z siedziskami dla widzów, urządzeniami lekkoatletycznymi (bieżnią, skocznią, rzutnią) oraz dwa boiska do koszykówki o podłożu asfaltowym, korty tenisowe i pawilon sportowy z szatniami i sanitariatami dla sportowców i kibiców
- Stadion sportowy przy ul. Włoskiej 10 (byłe koszary) posiadający boisko piłkarskie, bieżnię, trybuny betonowe bez siedzisk oraz lokal użytkowy składający się z 6 sal, kotłowni i pomieszczenia WC
- Kompleks boisk na Jesionowym Wzgórzu – obiekt wybudowany w 2009 roku, obejmujący boiska do gry w piłkę nożną, koszykówkę, siatkówkę, a także bieżnię i kort tenisowy

- Kompleks sportowy „Orlik” w Parku Miejskim składający się z boiska do gry w piłkę nożną o nawierzchni z trawy syntetycznej, wielofunkcyjnego boiska do gry w siatkówkę lub koszykówkę o nawierzchni poliuretanowej, budynku zaplecza. Obiekt jest ogrodzony i oświetlony.

Ponadto w Prudniku znajdują się przyszkolne (PSP Nr 3 oraz PSP Nr 4) kompleksy boisk o nawierzchni poliuretanowej i 8 przyszkolnych hal sportowych [Program ... Prudnika]. Rozbudowana infrastruktura sportowa stworzona została przy Zespole Szkół Rolniczych w Prudniku: powstał tam Powiatowy Kompleks Sportowy im. Tradycji „Pogoni” Lwów i „Polonii” Bytom (powiatowy orlik, siłownia zewnętrzna z dziesięcioma stanowiskami sportowymi, zmodernizowane boisko z nowoczesną nawierzchnią trawiastą, trybunami na 80 osób, ogrodzeniem, bramkami, piłko chwytnymi i ławkami rezerwowymi).

Dodatkowo funkcjonują boiska LZS w Łące Prudnickiej, Moszczance, Szybowicach, Rudziczce, Czyżowicach, Mieszkowicach i Niemysłowicach, a także Centrum Sportowe w Niemysłowicach. Wśród działających w Prudniku klubów sportowych można wyróżnić: Klub Sportowy Karate WKF/Shotokan Zarzewie Prudnik, MKS Sparta Prudnik, KS Pogoń Prudnik, MKS „Meble” Pogoń Prudnik, KS „Obuwnik” Prudnik czy MKS Smyk Prudnik.

Prudnicki Ośrodek Kultury organizuje m.in. następujące imprezy kulturalne:

- Prudnicka Wiosna Kulturalna, w ramach której organizowanych jest każdorazowo 46 imprez
- Dni Prudnika – Święta Młodości i Muzyki
- Prudnicka Jesień Kulturalna, w ramach której organizowane są każdorazowo 32 imprezy,
- Wesoła zima w mieście oraz Kolorowe lato w mieście
- imprezy publicystyczno-artystyczne: Festiwal Jazzowy, Biesiady śląskie i góralskie „Dzień dobry co słytać?”, „Poznaj świat”, „Tajemnice ziemi- tajemnice ludzkości”, warsztaty wokalne, warsztaty poetyckie, warsztaty plastyczne, plenery malarskie [Program ... Prudnika].

Gmina Głubczyce

W **Głubzycach** na infrastrukturę **kultury** składają się:

- Miejski Ośrodek Kultury – działalnością obejmujący kółka, kluby i inne zajęcia. Prowadzone są zajęcia taneczne, wokalne, komputerowo-filmowe, teatralne, ruchowe, a także hobbystyczne (numizmatyka, kulinarne, gry logiczne, tworzenie modeli). Oferta skierowana jest głównie dla dzieci i młodzieży, choć jest też i oferta dla osób starszych (chór emerytów). MOK prowadzi również kino „Centrum”.
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głubzycach – dysponująca wypożyczalnią dla dorosłych, czytelnią oraz oddziałem dziecięcym. Pełni zadania biblioteki powiatowej.
- Powiatowe Muzeum Ziemi Głubczyckiej

Zasoby lokalowe w sferze kultury zostały ocenione w gminnych dokumentach planistycznych jako korzystne, za wyjątkiem biblioteki, która nie dysponuje odpowiednim

zapleczem lokalowym w stosunku do posiadanego księgozbioru oraz odpowiednią powierzchnią lokalową dla obsługi czytających.

Infrastrukturę **sportu i rekreacji** w Głubczycach tworzą:

- obiekt Ośrodka Przygotowań Olimpijskich, w którym siedzibę ma Centrum Szkolenia Polskiego Badmintona. Hala sportowa o wymiarach 34 m x 50 m mieści 12 boisk do badmintona. Obiekt służy mieszkańcom miasta i gminy do uprawiania różnych dyscyplin sportowych (badminton, siatkówka, piłka ręczna, nożna, koszykówka), jak też organizacji masowych imprez sportowych oraz kulturalno-rozrywkowych, w tym imprez o międzynarodowym charakterze (widownia na około 500 osób). Na terenie ośrodka znajduje się również siłownia, sauna, szatnie oraz sale konferencyjne.
- Miejski basen kąpielowy – w skład kąpieliska wchodzi 5 basenów: sportowy (olimpijski) - o wymiarach 50 m x 25 m (głębokość 2 m), średni - 69 m x 24 m (głębokość 0,6 m - 1,7 m), dwa płytkie (69 m x 12 m (głębokość 0,4 m - 1 m) oraz brodzik o wymiarach 54 m x 14 m. Na terenie basenu znajduje się także zaplecze logistyczno-gastronomiczne, plaże trawiaste, boisko do siatkówki, plac zabaw czy zjeżdżalnia, fontanna.

W Głubczycach znajdują się także inne obiekty rekreacyjno-sportowe: stadion miejski, korty tenisowe, szkolne sale gimnastyczne oraz kompleks boisk sportowych, który powstał w ramach programu „Moje Boisko – Orlik 2012” (+biały orlik). Wśród klubów sportowych działających w Głubczycach można wyróżnić KS Polonia Głubczyce, LKS Miraż Głubczyce czy LKS Technik.

W **Głubczycach** organizowane są m.in. następujące imprezy:

- Festiwal Chórów Szkolnych Opolszczyzny,
- Głubczyckie Dni Kultury,
- cykle koncertów charytatywnych,
- Przeglądy Szkolnych Zespołów Artystycznych,
- Przeglądy Zespołów Tanecznych,
- Półmaraton Głubczyce – Krnów,
- biegi 3-cio majowe,
- Dożynki gminno-dekanalne,
- Dzień Unii Europejskiej w Głubczycach,
- Festiwal Piosenki Harcerskiej,
- Międzynarodowy Festiwal Młodych Pianistów (co trzy lata),
- Międzynarodowy Festyn Górnośląski (co dwa lata).

Ważnym corocznym wydarzeniem kulturalnym jest ukazujący się od 1994 r. „Kalendarz Głubczycki”, prezentujący twórczość lokalnego środowiska literackiego, plastycznego i fotograficznego [Strategia, 2001].

Gmina Grodków

Na terenie gminy funkcjonuje **Ośrodek Kultury i Rekreacji w Grodkowie**, prowadzący działalność kulturalno-oświatową i rekreacyjno-sportową na terenie gminy.

W **Domu Kultury** prowadzone są liczne zajęcia dla dzieci, młodzieży i dorosłych (wokalne, muzyczne, plastyczne, taneczne, zespoły muzyczne, klub Seniora), ale także organizowane są liczne imprezy o charakterze artystycznym, konkursy i wystawy. W strukturach OKiR w Grodkowie funkcjonuje także kino „KLAPS”.

Placówką biblioteczną na terenie gminy jest Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Grodkowie. Prowadzi ona filie wiejskie w Kopicach, Gnojnej, Jędrzejowie i Kolnicy.

Baza **sportowa** na terenie gminy Grodków obejmuje:

- Basen Kąpielowy przy ul. Sportowej w Grodkowie
- Halę Sportową przy ul. Klubowej 9
- Stadion Miejski przy ul. Sportowej w Grodkowie – cały obiekt wraz z infrastrukturą towarzyszącą został przebudowany, dzięki czemu spełnia wymogi UEFA
- Halę Sportową przy Liceum Ogólnokształcącym w Grodkowie (ul. Sienkiewicza 29)
- Kompleks boisk Orlik, składający się z boiska do piłki nożnej oraz boiska wielofunkcyjnego do piłki ręcznej, siatkówki, koszykówki i tenisa ziemnego (przy Szkole Podstawowej Nr 3)
- Boisko sportowe wielofunkcyjne w Jędrzejowie

Wśród klubów sportowych w Grodkowie można wyróżnić: UKS „OLIMP”, Grodkowski Klub Sportowy, Gminne Zrzeszenie LZS, Klub Weterana Sportu, Auto-Moto Klub Grodków czy Opolski Klub Sportów Walki Taekwon-do.

W Grodkowie organizowane są m. in. następujące cykliczne imprezy kulturalne – koncerty, przeglądy, konkursy:

- Przegląd Zespołów Kolędniczych i Kolędujących ZHP- dwudniowa impreza o zasięgu wojewódzkim
- „Kolęda Raz Jeszcze” – koncert kolęd w wykonaniu zespołów OKiR
- „Chora gwiany Festiwal Piosenki Harcerskiej” – przegląd o zasięgu wojewódzkim
- „Hufcowy Przegląd Piosenki Harcerskiej”
- „Przedszkolaki tańczą” – konkurs taneczny
- Jarmark Wielkanocny „Pisanki kruszonki ... – Jarmark Polsko-Czeskiej tradycji wielkanocnej”
- „Koncert młodych talentów” – koncert muzyki poważnej w wykonaniu uczniów ogniska plastycznego przy OKiR i szkół muzycznych
- „Dzień Działacza Kultury” – impreza nagradzająca i promująca lokalnych pasjonatów i organizatorów życia kulturalnego Gminy Grodków
- „Festiwal Zespołów Artystycznych Nieprzetartego Szlaku”
- „Grodkowskie Dni Kultury” – Dni Miasta – prezentacja dorobku kulturalnego Grodkowian i miast partnerskich, wystawy, występy
- „Ogólnopolskie Warsztaty Muzyczne” (klasy: gitara, bas, perkusja, instrumenty klawiszowe, wokal)
- Festyny rodzinne
- „Konkurs Amatorskich Małych Form Filmowych”

- „Dożynki Gminne” – muzyczne pożegnanie lata
- „Międzynarodowe Konfrontacje Muzyczne – „ Muzyczna Jesień”
- „Bluesowe Andrzejki”
- „Dni Elsnerowskie”
- „Spotkania Chórów”
- „Mikołajki”
- Koncert na cele charytatywne
- Seanse filmowe – cały rok
- Działalność wystawiennicza – malarstwo, grafika, twórczość ludowa – cały rok
- Imprezy okolicznościowe z okazji Świąt Państwowych – cały rok [Strategia, 2007].

Gmina Biała

Na terenie gminy **Biała** funkcjonuje Gminne Centrum Kultury, w skład którego wchodzi: Ośrodek Kultury, kluby i świetlice wiejskie, biblioteki publiczne oraz stanowisko ds. sportu i rekreacji. Ośrodek Kultury w Białej prowadzi zajęcia z zakresu: tańca mażoretkowego, nauki gry na instrumentach dętych, bębnach afrykańskich, studio piosenki, grupę teatralną, zajęcia plastyczne, warsztaty kulinarne, zajęcia hip-hopu, zajęcia tańca nowoczesnego, zumbi i fitness, a także Białą Orkiestrę Dętą i Orkiestrę Reprezentacyjną Euroregionu Pradziad (polsko-czeską).

Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Białej prowadzi działalność poprzez Bibliotekę Miejską w Białej (z działem dla dorosłych czytelników i oddziałem dla dzieci i młodzieży) oraz Filię Biblioteczną w Łączniku.

Bazę **sportowo-rekreacyjną** w gminie Biała tworzą:

- Park Miejski w Białej z boiskami do gier małych
- Boiska sportowe w Białej (ul. Koraszewskiego) oraz Łączniku (ul. Sportowa)
- Boiska do piłki nożnej w: Chrzelicach, Grabinie, Kolnowicach, Mokrej, Nowej Wsi, Olbrachcicach, Pogórze, Prężynie, Rostkowicach, Śmiczu i Ligocie Białskiej
- Plac gier i zabaw dla dzieci w Białej (Pl. Zamkowy)

Wśród klubów sportowych w gminie wyróżniają się: kluby piłki nożnej (LKS Polonia Biała, LKS Rolnik Rostkowice, LKS Kolnowice, Pogórze, Śmicz, Mokra, Radostynia), sekcja karate „TORAKAN”, Stowarzyszenie Kultury Fizycznej w Chrzelicach – Centrum Jujutsu-Aikijujutsu KOBUDO KENKYUKAI (Sakura no YamaSo-HonbuDojo Chzelice – mała sala-dojo-do treningu japońskich sztuk walki w Chrzelicach), Sekcja Monocyklistów z Chrzelic (grupa ekwilibrystów na unicyklach) czy Ośrodek Szkolenia Monocyklistów ICHIRINSHA.

Gmina Głuchołazy

Wśród instytucji **kulturalnych** prowadzących działalność na terenie gminy Głuchołazy znajdują się: Centrum Kultury, Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Jerzego Hallera w Głuchołazach oraz Państwowe Ognisko Artystyczne w Głuchołazach.

Centrum Kultury w Głuchołazach jest ośrodkiem życia kulturalnego miasta i gminy. Obejmuje ono swoją działalnością:

- Miejski Dom Kultury prowadzący szereg grup zainteresowań (poezja śpiewana, studio piosenki, teatr, taniec, młodzieżowe zespoły muzyczne, technicy obsługi sceny, Głuchołaska Grupa Literalna, koło „ZAPIS”, zespół wokalny „WRZOS”, Opawskie Stowarzyszenie Artystyczne, Uniwersytet Trzeciego Wieku, wystawy – Mała Galeria, warsztaty djembe, kółko szachowe, pracownia ceramiczna) oraz organizujący szereg imprez i konkursów kulturalno-rozrywkowych. MDK nadzoruje również działalność świetlic wiejskich i kina „Zdrojowe”
- Miejska i Gminna Biblioteka Publiczna w Głuchołazach z filiami: Filia Nr 1, Burgrabice, Gierałcice, Jarnołówek, Nowy Las, Nowy Świętów i Polski Świętów.

Nadzór nad miejskimi obiektami **sportowo-rekreacyjnym** sprawuje Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Głuchołazy. Administruje on następującymi obiektami:

- Hala Sportowa przy ul. Skłodowskiej 32 (z siłownią i sauną)
- Korty tenisowe przy ul. Jana Pawła II 25 o nawierzchni mineralnej
- Stadion Miejski przy ul. Konopnickiej 2
- Kompleks rekreacyjny „Nad Białką” – nowoczesny obiekt rekreacyjno-sportowy, w skład którego wchodzi basen rekreacyjny z częścią pływacką (4 tory) oraz częścią rekreacyjną z atrakcjami wodnymi. Dodatkowo dostępny jest brodzik z parasolem wodnym i zjeżdżalnią „Słonik” dla dzieci, a także plac zabaw i piaszczyste boiska do siatkówki i piłki nożnej
- Kompleks boisk Orlik 2012, zlokalizowany przy parku miejskim przy ul. Bohaterów Warszawy 10, składający się z boiska do piłki nożnej, boiska wielofunkcyjnego (siatkówka, koszykówka, tenis ziemny) oraz zaplecza kontenerowego z dwiema szatniami, sanitariatami i pomieszczeniami animatorów
- Biały Orlik – w sezonie zimowym lodowisko budowane na boisku Orlik

Ofertę sportowo-rekreacyjną na terenie gminy Głuchołazy uzupełniają:

- Hala Sportowa ZKS „Chrobry” w Głuchołazach: boiska do gry w koszykówkę, boiska do gry w siatkówkę, boisko do gry w piłkę ręczną, dwa korty do gry w tenisa ziemnego, tor łuczniczy (obok hali), siłownia, widownia na ok. 200 osób
- Kąpieliska i baseny: kryty basen kąpielowy Jarnołówek w OW „Ziemowit”, basen kryty w Ośrodku Rehabilitacyjno – Wypoczynkowym „Max” w Jarnołówku, basen kryty w hotelu „Dębowe Wzgórze” w Pokrzywnej, basen kryty w hotelu Gorzelanny w Pokrzywnej, basen kąpielowy w OW „Banderoga”, basen kąpielowy w OSW „Drogowiec”, basen przy campingu „Złota dolina” w Pokrzywnej, kąpielisko leśne przy hotelu „Carina” w Pokrzywnej
- Korty tenisowe: Ośrodek Rekreacyjno-Wypoczynkowy „Banderoga”, OSW „Drogowiec” w Pokrzywnej, OWK „Olsza” w Jarnołówku, LZS Charbielin, OW „Chrobry” w Pokrzywnej

- Interaktywny Park Edukacji i Rozrywki „ROSENAU – Zaginione Miasto” (Pokrzywna) będący miejscem wypoczynku, zabawy i edukacji, czemu służy ponad 20 różnych atrakcji, w tym: kino 7D, Avatar, Park żywiołów, Sztolnia, Kamienny Krąg, Jaskinia, Wielki dmuchaniec, Ogród wody, Potwór z jeziora, Tawerna, Karuzela, całoroczne lodowisko, basen z jacuzzi, przejażdżki ciuchcią oraz park liniowy.

Wśród klubów sportowych na terenie gminy Głuchołazy można wyróżnić: Miejsko-Gminny Klub Sportowy Unia, Chrobry Basket – Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy, Klub Turystyki Kolarskiej „KTUKOL – Głuchołazy, Głuchołaski Klub Karate Tradycyjnego, MUKS Juvenia Głuchołazy czy MTS Polonia Głuchołazy.

Gmina Branice

Działalność **kulturalna** na terenie gminy prowadzona jest w głównej mierze przez Wiejskie Domy Kultury oraz świetlice wiejskie. Placówką biblioteczną na terenie gminy jest Gminna Biblioteka Publiczna w Branicach, posiadająca również filie w Bliszczycach, Wiechowicach i Włodzieninie. Gminna Biblioteka Publiczna mieści się w budynku Centrum Aktywizacji Społeczno-Gospodarczej w Branicach.

W Branicach funkcjonuje zespół **rekreacyjno-sportowy** składający się z: stadionu sportowego, hali sportowej, kortu tenisowego, boiska do siatkówki i basenu kąpielowego. Boiska sportowe są wyznaczone w każdej miejscowości w gminie. W Branicach organizowany jest coroczny „Bieg Graniczny”, a znaczną popularnością cieszy się Klub Biegacza.

Gmina Kietrz

W obszarze **kultury** na terenie gminy Kietrz działalność prowadzi Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury. Funkcjonują w im sekcje: plastyczna, studio piosenki, „Klub Malucha” oraz Black Dragon (treningi kickboxingu, muay tai, teakwondo i samoobrony). W skład MGOK wchodzi Miejski Dom Kultury w Kietrz oraz 4 Wiejskie Domy Kultury w: Nowej Cerkwi (z jedyną w gminie Kietrz strzelnicą, zespołem „Cerekwianki”, kołem GW i klubem strzeleckim „Orlęta”), Dzierżysławiu, Nasiedlu i Pilszczu. W budynku MGOK funkcjonuje także Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna oraz kawiarnia „Sonata”.

W infrastrukturze **sportowo-rekreacyjnej** gminy Kietrz wyróżniają się:

- Stadion Miejski przy ul. Sportowej
- Park Czterech Żywiołów przy ul. Kościuszki (z amfiteatrem, fontanną i „Szkolą Letnią”)
- Kryta Pływalnia – dysponuje dużym basenem o wymiarach 25x12,5 m (6 torów), małym basenem o wymiarach 8x4,88 m, jacuzzi, sauną oraz widownią na 75 miejsc

- Kompleks boisk Orlik 2012 przy ul. Kościuszki obejmuje wyłożone trawą syntetyczną boisko do piłki nożnej oraz wielofunkcyjne boisko do siatkówki, koszykówki i tenisa ziemnego.

Na terenie gminy działalność prowadzą liczne organizacje sportowe: Miejski Klub Sportowy „Włókniarz”, Ludowy Klub Sportowy „Orzeł” Dzierżysław, Klub Sportowy „Pogoń” Wojnowice, Klub Sportowy „Polonia” Ściborzyce Wielkie, Ludowy Zespół Sportowy „Football Club” Pilszcz oraz Uczniowskie Kluby Sportowe w placówkach oświatowych – sekcje piłki nożnej i badmintonu, a także Kietrzańskie Stowarzyszenie Kulturalno-Sportowe „GRYF” – sekcja piłki siatkowej i sekcja biegaczy. Organizowane są również liczne imprezy sportowe, np. półmaraton Kietrz-Rohov.

Gmina Korfantów

W gminie Korfantów działa **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji**. W strukturze M-GOKSiR znajdują się:

- Domy Kultury: Miejski Dom Kultury w Korfantowie (z salą widowiskową) oraz filie w Ścinawie Nyskiej i Przechodzie
- Świetlice wiejskie (w 17 miejscowościach gminy)

Na terenie gminy funkcjonuje Centrum Społeczno-Kulturalno-Edukacyjne Biblioteka Publiczna w Korfantowie wraz z filiami w Ścinawie Nyskiej i Przechodzie. W 2014 roku uruchomiono Centrum Czytelniczo-Informacyjne w wyremontowanym budynku remizy w Korfantowie.

W ramach działalności M-GOKSiR w Korfantowie, oprócz licznych imprez kulturalnych i sportowych, prowadzone są zajęcia wokalne (studio piosenki dla dzieci i młodzieży), plastyczne (koło plastyczne dla dzieci), teatralne (warsztaty dla młodzieży) czy koła manualne (dla dorosłych). Przy Domu Kultury funkcjonują również: Gminna Grupa Twórczości Artystycznej, chór seniorów „Echo Korfantowa” oraz chóry („Włodarzanki”, „Rzymkowie”, „Kwiat Lotosu”).

W M-GOKSiR prowadzone są zajęcia sportowe: sekcja tenisa stołowego oraz lekkoatletyczna, a także zajęcia aerobiku. Główne obiekty **sportowo-rekreacyjne** na terenie gminy to:

- Stadion miejski w Korfantowie z widownią na 1300 osób
- Hala sportowa w Korfantowie z widownią na 290 osób
- Baza sportowa przy Gimnazjum im. Czesława Niemena w Korfantowie (pełnowymiarowa hala sportowa z widownią, boisko tartanowe do koszykówki, stadion lekkoatletyczny z bieżnią tartanową, skocznią w da, rzutnią do kuli, dysku i oszczepu, boisko do piłki nożnej ze sztuczną nawierzchnią, siłownia)

- Kryta pływalnia Opolskiego Ośrodka Centrum Rehabilitacji w Korfantowie
- Basen kąpielowy w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Ścinawie Małej
- Boisko sportowe w Ośrodku Sportu i Rekreacji w Ścinawie Małej
- Boiska sportowe w 19 miejscowościach gminy (w większości o niskim standardzie technicznym)
- Park miejski w Korfantowie oraz inne tereny zieleni rekreacyjnej

Gmina Otmuchów

Na terenie gminy Otmuchów funkcjonuje **Miejsko Gminny Ośrodek Kultury** w Otmuchowie, prowadzący placówkę miejską w Otmuchowie oraz filię w Kałkowie (Wiejski Dom Kultury). W ramach MGOK prowadzona jest działalność Zespołu Pieśni i Tańca Otmuchów, Zespołu Wokalnego Otmuchowianki, kółko plastyczne, zespół wokalny Septima czy Orkiestra Dęta „Otmuchów”. Funkcjonuje także „Kino Podzamcze” oraz świetlice wiejskie.

Biblioteka Publiczna w Otmuchowie prowadzi również filie w Kałkowie, Bukowie i Maciejowicach. Jedną z najważniejszych i najbardziej znanych imprez organizowanych w Otmuchowie jest „Lato Kwiatów”.

Na terenie gminy znajdują się obiekty **sportowo-rekreacyjne** o różnym charakterze: m.in.: stadion miejski, przyszkolne boiska, hale sportowe (przy Zespole Szkół w Otmuchowie, w Kałkowie oraz w Jarnołtowiu³⁴), basen kąpielowy w Otmuchowie, boiska wielofunkcyjne w Maciejowicach i Kałkowie czy kompleks boisk Orlik 2012 w Otmuchowie z boiskami do gry w piłkę nożną, koszykówkę, piłkę ręczną i kortami do tenisa ziemnego. W mieście dostępne są liczne tereny rekreacyjne, m.in. zrewitalizowany teren rekreacyjno-wypoczynkowy „Solarium” (m.in. z małym dinoparkiem), obiekt rekreacyjno-sportowy „Plac Partnerstwa”, plenerowa siłownia oraz otmuchowski Zamek. Szeroka oferta ośrodków wypoczynkowych i sportowych oraz terenów rekreacyjnych i wypoczynkowych obejmuje obszary położone bezpośrednio nad Jeziorem Otmuchowskim.

Gmina Paczków

Popularyzacją działalności **kulturalnej** na terenie gminy zajmuje się Ośrodek Kultury i Rekreacji w Paczkowie. OKiR prowadzi również placówki terenowe: Wiejskie Domy Kultury w Kamienicy, Trzeboszowicach i Dziewiętlicach oraz świetlice wiejskie w Gościcach i Unikowicach. Do Ośrodka Kultury i Rekreacji w Paczkowie należy także kino „Kopernik”.

³⁴ Obiekt w Jarnołtowiu jest w trakcie budowy. Powstanie hala sportowo-widowiskowa z boiskami do gry w siatkówkę, piłkę ręczną i koszykówkę.

Oferta OKiR obejmuje imprezy i zajęcia muzyczne, taneczne, teatralne, artystyczne, edukacyjne i rekreacyjne oraz festiwale i konkursy.

Ofertę biblioteczną na terenie gminy tworzy Biblioteka Publiczna im. Jana Brzechwy w Paczkowie z filiami w Trzeboszowicach, Kamienicy i Dziewiętlicach. Działalność kulturalną prowadzą także Ognisko Artystyczne w Paczkowie i Muzeum Gazownictwa.

Bazą **rekreacyjno-sportową** gminy Paczków zarządza Gminne Centrum Sportu i Rekreacji. Posiada ono w ofercie:

- Pełnowymiarową halę do gier zespołowych z widownią na 280 miejsc (w tym 160 miejsc siedzących)
- Małą salkę wielofunkcyjną
- Kort tenisowy ze sztuczną nawierzchnią i oświetleniem
- Siłownię
- Saunę fińską
- Salę konferencyjną
- Basen miejski (duży basen z otwartą zjeżdżalnią wodną z dwoma torami, brodzik)
- Stadion sportowy (z pełnowymiarowym boiskiem do piłki nożnej, ogrodzonym boiskiem ze sztuczną trawą oraz boiskiem do siatkówki plażowej)
- Kompleks boisk Orlik 2012 przy Gimnazjum w Paczkowie (boisko piłkarskie, boisko wielofunkcyjne do koszykówki i piłki siatkowej, budynek sanitarno-szatniowy)

Główne tereny rekreacyjno-wypoczynkowe gminy zlokalizowane są w obrębie sztucznych zbiorników wodnych: Jeziora Otmuchowskiego i Zalewu Paczkowskiego.

Gmina Lubrza

Jednostką prowadzącą działania o charakterze **kulturalno-rekreacyjnym** w gminie Lubrza jest Gminny Ośrodek Kultury. W jego skład wchodzi:

- Gminny Ośrodek Kultury w Lubrzy
- Wiejskie Domy Kultury we wsiach: Olszynka, Prężynka, Skrzypiec i Trzebina
- Świetlice wiejskie we wsiach: Jasiona, Laskowice i Słoków
- Kluby we wsiach: Krzyżkowice i Nowy Browiniec
- Biblioteki Publiczne w Lubrzy, Olszynie, Prężynce, Skrzypcu i Trzebinie.

Na terenie gminy działalność prowadzą 3 kluby piłkarskie (LZS Dytmarów, LZS Lubrza i LZS Trzebina), w Lubrzy znajduje się otwarte w 2014 roku boisko do piłki nożnej, zaś w Dytmarowie – wielofunkcyjne boisko sportowe.

Gmina Łambinowice

Nadzór nad działalnością **kulturalno-sportową** w gminie sprawuje Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji. W ramach GOKSiR prowadzone są zajęcia umuzykalniające, aerobik, zajęcia taneczne, zajęcia plastyczne, studio piosenki, zespół muzyczny oraz zajęcia modelarni redukcyjnej. GOKSiR organizuje również cykliczne imprezy kulturalne i okolicznościowe. Na terenie gminy funkcjonują Wiejskie Domy Kultury oraz świetlice wiejskie. Działalność prowadzi także Gminna Biblioteka Publiczna w Łambinowicach z filiami w Bielicach, Jasienicy Dolnej i Wierzbui.

Główne dziedziny **sportowe** w gminie to piłka nożna, lekka atletyka oraz tenis. Nadzór nad klubami sportowymi w gminie sprawuje Gminne Zrzeszenie „Ludowe Zespoły Sportowe” w Łambinowicach.

Gmina Skoroszyce

Główną instytucją **kultury** na terenie gminy Skoroszyce jest Ośrodek Kultury, gospodarzący pomieszczeniami w Skoroszycach, Chróście i Sidzinie. W ośrodku w Skoroszycach znajduje się „Wioska internetowa”, w której istnieje możliwość skorzystania z komputerów połączonych z Internetem. W ośrodku w Chróście prowadzone są zajęcia teatralne, plastyczne, komputerowe czy muzyczne. W Sidzinie mieści się Biblioteka Publiczna gminy, a dodatkowe punkty biblioteczne znajdują się przy szkołach podstawowych w Chróście i Skoroszycach. W bibliotece w Sidzinie dostępne są również stanowiska komputerowe. Ponadto na terenie gminy znajduje się 10 świetlic wiejskich (w Brzeziach, Chróście, Czarnolesie, Giełczycach, Makowicach, Mroczkowej, Pniewiu, Sidzinie i Starym Grodkowie). Ośrodki kultury na terenie gminy organizują zajęcia stałe, jak i cykliczne imprezy okolicznościowe, spotkania mieszkańców, przedstawienia czy konkursy.

Infrastrukturę **sportową** na terenie gminy Skoroszyce tworzy szereg obiektów:

- Stadion sportowy w Skoroszycach na 1500 miejsc (w tym 300 siedzących)
- Boiska sportowe w każdej wsi (duże boiska zlokalizowane są w Chróście, Czarnolesie, Sidzinie i Skoroszycach)
- Kompleks sportowo-rekreacyjny w Skoroszycach, składający się z dwóch boisk do gier zespołowych, bieżni lekkoatletycznej i zaplecza sanitarno-szatniowego
- Otwarta strefa rekreacyjno-sportowa w Chróście (skatepark, fitness)
- Park rekreacyjny w Czarnolesie

- Sala gimnastyczna w Sidzinie
- Hala sportowa przy Zespole Szkół w Skoroszycach (boiska do siatkówki, koszykówki, piłki ręcznej i tenisa) wraz z infrastrukturą towarzyszącą: parking, alejki i zadrzewienie.

Infrastruktura opieki i pomocy społecznej

Infrastruktura pomocy społecznej na terenie OFPN2020 tworzona jest w znacznej mierze przez jednostki publiczne, których działalność wspierana i uzupełniana jest przez inne podmioty.

Na jednostkach samorządu terytorialnego spoczywa obowiązek zapewnienia realizacji zadań pomocy społecznej w określonym zakresie, zgodnie z przypisanymi zadaniami własnymi oraz zadaniami zleconymi³⁵. Jednostki instytucjonalnej pomocy społecznej (gminne ośrodki pomocy społecznej) funkcjonują w każdej z gmin oraz każdym z powiatów należących do OFPN2020. Ich analiza i ocena jest trudna metodami statystycznymi, wymaga raczej ankietowania i wywiadów. Poza tym w miastach powiatowych funkcjonują obiekty typowe dla poziomu powiatowego, w niektórych obiekty specjalistyczne.

Zadania gmin realizowane są za pośrednictwem lokalnych ośrodków pomocy społecznej:

- Ośrodek Pomocy Społecznej Grodków
- Ośrodek Pomocy Społecznej Biała
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Branicach
- Ośrodek Pomocy Społecznej Głubczyce
- Ośrodek Pomocy Społecznej Głuchołazy
- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Kietrz
- Ośrodek Pomocy Społecznej Korfantów
- Ośrodek Pomocy Społecznej Lubrza
- Ośrodek Pomocy Społecznej Łambinowice
- Ośrodek Pomocy Społecznej Nysa
- Ośrodek Pomocy Społecznej Otmuchów
- Ośrodek Pomocy Społecznej Paczków
- Ośrodek Pomocy Społecznej Prudnik
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Skoroszycy

³⁵ Ustawa o pomocy społecznej, tekst jednolity, Dziennik Ustaw 2015, poz. 163

Natomiast zadania powiatu wynikające z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawy o rehabilitacji zawodowej, społecznej oraz o zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o cudzoziemcach, ustawy o samorządzie powiatowym oraz innych przepisów prawa na terenie OFPN2020 realizują: Powiatowe Centrum Pomocy w Głubczycach, Powiatowe Centrum Pomocy w Nysie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku oraz Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Brzegu (dla gminy Grodków).

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głubczycach jest wyznaczonym przez Starostę Powiatu Głubczyckiego organizatorem rodzinnej pieczy na terenie powiatu głubczyckiego. W 2012 roku na terenie powiatu głubczyckiego funkcjonowało 57 rodzin zastępczych, w tym 40 rodzin spokrewnionych i 17 niespokrewnionych. Instytucjonalną pieczę zastępczą pełni wielofunkcyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza Dom Dziecka w Krasnym Polu wraz z filią interwencyjną „Gniazdo” w Głubczycach. PCPR prowadzi również wsparcie dla osób opuszczających (po osiągnięciu pełnoletniości), rodzinę zastępczą, rodzinny dom dziecka czy placówkę opiekuńczo-wychowawczą – w 2012 roku pomoc pieniężną na usamodzielnienie przyznano łącznie 2 osobom, pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki – 33 osobom, a pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej – 8 osobom. Działania PCPR dotyczą również domów pomocy społecznej funkcjonujących na terenie powiatu. Decyzja o umieszczeniu w domu pomocy społecznej oraz średni miesięczny koszt utrzymania ustalane są przez starostę powiatu prowadzącego dom. Powiat prowadzący dom wydaje również decyzje ustalające odpłatność za pobyt w DPS dla osób skierowanych i umieszczonych w domu przed 01.01.2004 r. – pobyt dla tych mieszkańców dotowany jest z budżetu Wojewody. Na terenie powiatu głubczyckiego znajdują się dwa DPS: w Klisinie oraz Kietrzu.

PCPR realizuje również zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych – w 2013 roku PFRON przekazał PCPR w Głubczycach kwotę 611 730 zł, z czego 295 920 zł przeznaczono na działanie warsztatów terapii zajęciowej (dla 20 uczestników). Pozostałe działania PCPR z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych obejmują:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przekazywane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (w 2013 roku złożono 420 wniosków, dofinansowanie wypłacono 405 osobom),
- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (w 2013 roku o dofinansowanie ubiegało się 261 osób wraz z opiekunem, przyznano 71 dofinansowań, z których wypłacono 59),
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych (w 2013 roku złożono 80 wniosków, zawarto 29 umów i wypłacono 27 dofinansowań),
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (w 2013 roku złożono 11 wniosków, zawarto 6 umów).

Powiat Głubczycki realizuje również współfinansowany ze środków PFRON pilotażowy program „Aktywny Samorząd”. W ramach Modułu I (obszar A – likwidacja barier transportowych, obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się, obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej) złożono 30 wniosków, zaś w ramach Modułu II (pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym) – 13 wniosków. Pozytywnie rozpatrzono 28 wniosków (w tym 15 w ramach Modułu I i 13 w ramach Modułu II) i wypłacono dofinansowanie w wysokości 85 328,35 zł.

Projekty z terenu powiatu głubczyckiego uzyskały dofinansowanie w ramach dofinansowanego ze środków PFRON „Programu wyrównywania różnic między regionami – II”. Złożone zostały wnioski na rzecz Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, Wojewódzkiego Szpitala dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Branicach oraz Zespołu Gimnazjalno-Szkolnego w Branicach.

PCPR w Głubczycach prowadzi również punkt interwencji kryzysowej („PIK”), którego celem jest objęcie wsparciem jednostek i ich rodzin oraz umożliwienie im jak najszybszego odzyskania równowagi psychicznej. W 2013 roku udzielono łącznie 479 porad, w tym 135 porad społecznych pracownika socjalnego, 129 porad związanych z realizacją programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy w warunkach otwartych, 100 porad i konsultacji psychologa, 81 porad i konsultacji prawnych oraz 34 porady i konsultacje terapeuty uzależnień.

Rok 2013 był ostatnim rokiem realizacji przez PCPR projektu w ramach PO KL Priorytet VII Promocja Integracji Społecznej, Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.2 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie – projekty systemowe. Beneficjentami ostatecznymi w 2013 roku było 13 osób niepełnosprawnych i 4 wychowanków. Osoby niepełnosprawne uczestniczyły w pobycie rehabilitacyjnym w Jarosławcu, ćwiczeniach rehabilitacyjnych w ośrodku rehabilitacyjnych, a także w szkoleniu z psychologiem, warsztatach z doradcą zawodowym, szkoleniu z zakresu prawa (w szczególności ulg i uprawnień dotyczących osób niepełnosprawnych) oraz kursie kreowania wizerunku. Wychowankowie uczestniczyli w indywidualnych spotkaniach z psychologiem, warsztatach grupowych i indywidualnych z doradcą zawodowym, kursie kosmetycznym, kursie prawa jazdy kat. B, kursie operatora koparko-ładowarki oraz w szkoleniu z prawnikiem.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nysie jest organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na obszarze powiatu nyskiego. W 2013 roku pomocą objęto 120 rodzin zastępczych, w których umieszczono 171 dzieci. Wśród nich znajdowało się 80 rodzin zastępczych spokrewnionych z dzieckiem, 34 rodziny niezawodowe, 3 zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcje pogotowia rodzinnego, 2 zawodowe rodziny zastępcze wielodzietne oraz 1 zawodowa rodzina zastępcza specjalistyczna. W 2013 roku pomoc dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych z powiatu nyskiego wypłacono: na kontynuację nauki – 96 osobom (w tym 49 wychowanków rodzin zastępczych, 33 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, 12 osób z młodzieżowego ośrodka wychowawczego, 1 ze specjalnego ośrodka szkolno-wychowawczego i 1 z zakładu poprawczego), na usamodzielnienie – 21 osobom (w tym 8

wychowanków rodzin zastępczych, 8 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, 5 wychowanków młodzieżowego ośrodka wychowawczego) oraz na zagospodarowanie w formie rzeczowej – (w tym 8 wychowanków rodzin zastępczych, 5 wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, 2 wychowanków młodzieżowego ośrodka wychowawczego oraz 1 osobie z zakładu poprawczego). Na terenie powiatu funkcjonuje Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, w skład którego wchodzi: Dom Dziecka w Paczkowie, Dom Dziecka w Jasienicy Górnej oraz Pogotowie Interwencji Społecznych w Nysie. W 2013 roku wydano 36 skierowań do ww. placówek, powiat ponosił również koszty związane z umieszczeniem dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzinach zastępczych poza terenem powiatu nyskiego.

W 2013 roku w powiecie nyskim wydano 161 decyzji dotyczących domów pomocy społecznej, w DPS umieszczono 61 osób, zaś na koniec grudnia 2013 r. na miejsce w DPS oczekiwały 43 osoby. Na terenie powiatu nyskiego funkcjonują 4 domy pomocy społecznej: w Kopernikach, Korfantowie oraz 2 w Nysie (ul. Świętojańska 6, ul. Al. Wojska Polskiego 77).

Przy PCPR w Nysie funkcjonuje również Ośrodek Interwencji Kryzysowej, świadczący usługi dwa razy w tygodniu w godzinach popołudniowych. W 2013 roku opieką objęto 224 osoby, którym wydano 41 skierowań do psychologa. Ogółem udzielono 407 porad, w tym 296 porad interwencyjnych i 111 porad prawnych.

Orzeczenia o stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16 rok życia oraz orzeczenia o niepełnosprawności dzieci do 16 roku życia wydawane są przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Nysie. W 2013 roku złożono 2 363 wnioski osób po 16 roku życia i 237 wniosków dzieci do 16 roku życia. Ogółem w 2013 roku wydano 2 263 orzeczenia (w tym 2 135 orzeczeń z określeniem stopnia niepełnosprawności, 27 orzeczeń o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych i 101 orzeczeń o odmowie wydania orzeczenia) oraz 226 orzeczeń o niepełnosprawności (w tym 4 orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności, 23 orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych i 199 orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych). Wydano również 451 legitymacji osoby niepełnosprawnej (400 osobom po 16 roku życia i 51 osobom przed 16 rokiem życia).

Zadania PCPR w zakresie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w 2013 roku obejmowały:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – złożono 516 wniosków, wypłacono dofinansowanie 325 osobom,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych – złożono 59 wniosków, zawarto 28 umów.
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przekazywane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów – złożono 584 wnioski, dofinansowanie wypłacono 367 osobom,
- zobowiązania dotyczące dofinansowania kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej – na terenie powiatu funkcjonują WTZ w Nysie (dla osób z dysfunkcją narządu ruchu – 40 uczestników) oraz Głuchołazach (przy Ośrodku Formacyjno-

Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym Caritas Diecezji Opolskiej) dla osób niepełnosprawnych intelektualnie – 25 uczestników),

- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych – złożono 130 wniosków, zawarto 42 umowy,
- dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza przewodnika – dofinansowanie przyznano 1 osobie.

W celu opiniowania wniosków z zakresu zadań rehabilitacji społecznej powołano zespół problemowy w Powiatowej Społecznej Radzie do Spraw Osób Niepełnosprawnych. W 2013 roku odbyło się 5 zespołów problemowych Rady. Zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych prowadzone są przez Powiatowy Urząd Pracy w Nysie. W ramach zadań zleconych prowadzono także program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy. W 2013 roku objęto nim 32 osoby.

Powiat Nyski realizuje współfinansowany ze środków PFRON pilotażowy program „Aktywny Samorząd”. W 2013 roku w ramach Modułu I (obszar A – likwidacja barier transportowych, obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się, obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej) zrealizowano 33 umowy na kwotę 161 565 zł, zaś w ramach Modułu II (pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym) – 88 umów na kwotę 160 113 zł.

W 2013 roku PCPR w Nysie nadal realizował projekt systemowy „Samo-DZIELNI” w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki; Priorytet VII „Promocja integracji społecznej”; Działanie 7.1 „Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji”, Poddziałanie 7.1.2 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie”. W 2013 roku grupę docelową projektu stanowiło 14 pełnoletnich wychowanków objętych programem usamodzielnienia, 55 osób niepełnosprawnych oraz 15 osób nieaktywnych zawodowo ze względu na opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym do 16 roku życia. Pełnoletni wychowankowie uczestniczyli w spotkaniach indywidualnych z psychologiem i doradcą zawodowym, kursach, weekendowym wyjeździe edukacyjno-integracyjnym z warsztatami „Przemoc i uzależnienia”, weekendowym wyjeździe ze szkoleniem „Kompetencje niezbędne na rynku pracy” oraz grupowym treningu aktywności społeczno-zawodowej. Osoby niepełnosprawne wzięły udział m.in. w spotkaniach indywidualnych z doradcą zawodowym i psychologiem, turnusie rehabilitacyjnym z kursem komputerowym, treningiem radzenie sobie ze stresem i warsztatami aktywnego poszukiwania pracy. Osoby nieaktywne zawodowo ze względu na opiekę nad dzieckiem niepełnosprawnym do 16 roku życia wzięły udział m.in. w spotkaniach indywidualnych z doradcą zawodowym i psychologiem, weekendowym wyjeździe ze szkoleniem „Z dziećmi i dla dzieci – skuteczne metody komunikacji z niepełnosprawnym dzieckiem” oraz 10-dniowym wyjeździe rehabilitacyjno-szkoleniowo-integracyjnym ze szkoleniem z zakresu pierwszej pomocy i asertywności.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku jest realizatorem rodzinnej pieczy zastępczej na terenie powiatu. PCPR w Prudniku prowadzi bieżącą kontrolę funkcjonowania

oraz sprawozdawczość z działalności domów pomocy społecznej na terenie powiatu: w Prudniku (Dom Pomocy Społecznej dla osób w podeszłym wieku), Raclawicach Śląskich (Ośrodek Rehabilitacji i Opieki Psychiatrycznej) oraz Grabinie (Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych).

Na terenie Powiatu Prudnickiego funkcjonują 3 domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Prudniku – dla osób w podeszłym wieku w którym jest 78 miejsc dla kobiet i mężczyzn.
- Dom Pomocy Społecznej w Grabinie Zgromadzenia Sióstr Św. Elżbiety – dla starszych, przewlekle i somatycznie chorych – 50 miejsc dla kobiet.
- Dom Pomocy Społecznej – Ośrodek Rehabilitacji i Opieki Psychiatrycznej w Raclawicach Śl.– dla osób przewlekle psychicznie chorych – 62 miejsca dla kobiet i mężczyzn.

Razem Powiat Prudnicki dysponuje 190 miejscami w domach pomocy społecznej. Decyzje o umieszczeniu w domu pomocy społecznej oraz średni miesięczny koszt utrzymania ustalone są przez starostę powiatu prowadzącego dom. W 2014 roku do domów pomocy społecznej przyjętych zostało 20 osób, w tym 12 kobiet i 8 mężczyzn.

Na terenie Powiatu Prudnickiego funkcjonuje jedna socjalizacyjna placówka opiekuńczo-wychowawcza w Głogówku z 28 miejscami, z tego aktualnie przebywa 11 dziewcząt i 17 chłopców. W placówce aktualnie przebywa 12 wychowanków pochodzących z terenu Powiatu Prudnickiego, a 16 z terenu innych powiatów. W 2014 roku do placówki opiekuńczo-wychowawczej w Głogówku zostało przyjętych 10 dzieci.

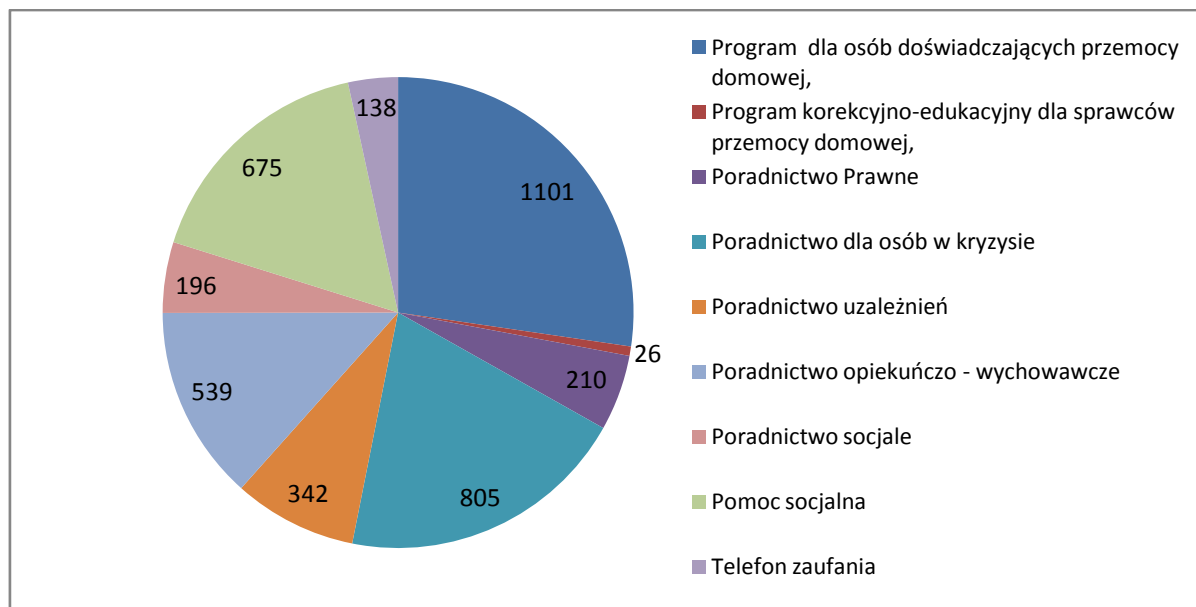
Po opuszczeniu placówki opiekuńczo-wychowawczej, wychowankowie są objęci pomocą pieniężną na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz pomocą na zagospodarowanie w formie rzeczowej. W 2014 roku pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki wypłacono 2 osobom opuszczającym placówkę opiekuńczo-wychowawczą, a 1 osobie opuszczającej młodzieżowy ośrodek wychowawczy. Pomoc pieniężną na usamodzielnienie wypłacono 2 osobom opuszczającym placówkę opiekuńczo-wychowawczą a 1 osobie opuszczającej zakład poprawczy.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2014 roku uzyskał dofinansowanie ze środków Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w ramach Rządowego Programu „*Oparcie Społeczne dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi*” w 2014 roku i realizował projekt pn. „**Wielofunkcyjne Centrum Wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin**”. Głównym celem projektu „**Wielofunkcyjnego Centrum dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin**” było powołanie partnerstwa między instytucjami i podmiotami działającym w obszarze pomocy i integracji społecznej Powiatu Prudnickiego na rzecz inicjowania przedsięwzięć dla pokonywania przez osoby z zaburzeniami psychicznymi barier uniemożliwiających im uczestniczenie w życiu społeczno-gospodarczym oraz wsparcie 50 osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym osób przewlekle

psychicznie chorych i upośledzonych umysłowo, oraz 50 osób bliskich, partnerów życiowych, rodzin i opiekunów prawnych.

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, funkcjonujący przy PCPR w Prudniku świadczy usługi od poniedziałku do piątku w godzinach 7.30-19.30. W 2013 roku z oferty Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej skorzystało 756 osób, w tym 472 kobiet i 284 mężczyzn. W ramach zadań Ośrodka udzielono 4032 porad.

Wykres 31. POIK w Prudniku – osoboporady w 2013 roku

W 2013 roku PFRON przekazał PCPR w Prudniku kwotę 308.424,00 zł na dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON, realizacja zadań przedstawiała się następująco:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przekazywane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (w 2013 roku złożono 242 wniosków, dofinansowanie wypłacono 175 osobom),
- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (w 2013 roku o dofinansowanie ubiegało się 138 osób wraz z opiekunem, przyznano 24 dofinansowań dla dzieci wraz z opiekunami),
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych (w 2013 roku złożono 44 wniosków, zawarto 25 umów),
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (w 2013 roku złożono 8 wniosków, zadania nie realizowano).

W 2014 roku PFRON przekazał PCPR w Prudniku kwotę 475.222,00 zł na dofinansowanie zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych ze środków PFRON realizacja zadań przedstawiała się następująco:

- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przekazywane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów (w 2014 roku złożono 275 wniosków, dofinansowanie wypłacono 243 osobom),
- dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych (w 2014 roku o dofinansowanie ubiegało się 220 osób wraz z opiekunem, przyznano 77 osobom wraz z opiekunami),
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych (w 2014 roku złożono 79 wniosków, zawarto 38 umów),
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych (w 2014 roku złożono 5 wniosków, zawarto 3 umowy).

Powiat Prudnicki realizuje ze środków PFRON pilotażowy program „Aktywny Samorząd”. W ramach Modułu I prowadzone są następujące formy wsparcia: obszar A – likwidacja barier transportowych, w tym zadanie 1: pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, zadanie 2: pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B, obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym, w tym zadanie 1: pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, zadanie 2: dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania, obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się, zadanie 1: pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, zadanie 2: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, zadanie 3: pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, zadanie 4: pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny (co najmniej na III poziomie jakości), obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. W ramach Modułu II można uzyskać pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku w 2014 r. już po raz szósty przystąpiło do realizacji projektu systemowego pn. „Wzrost kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych klientów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku”. Projekt ten zrealizowany został ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt ten skierowany został do bezrobotnych osób niepełnosprawnych, a także do pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych. Na realizację projektu w roku 2014 jednostka otrzymała 255 363,27 zł dofinansowania z Europejskiego Funduszu Społecznego, a nasz wkład własny wyniósł 29 958,82 zł. W ramach projektu przeprowadzono następujące szkolenia: „operator wózka jezdniowego”, „języka migowego”, „opiekunka do dzieci i osób starszych”, „opiekunka osób starszych i zależnych”, „szkolenie okresowe kierowców”, „prawa jazdy kat.

C+E”, „prawa jazdy kat. B”, „ABC przedsiębiorczości”, „j. angielski poziom podstawowy i średniozaawansowany”, „j. niemiecki poziom średniozaawansowany”, „kucharz-gastronom”, „kosmetyczne”, „brukarski”, „komputerowy na poziomie podstawowym”.

W ramach projektu systemowego zakupione zostały drzwi przystosowane dla osób niepełnosprawnych, które zlikwidowały barierę architektoniczną na jaką napotykali uczestnicy projektu, jak i inne osoby niepełnosprawne przychodzące do budynku Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku. Ponadto ze środków EFS strona internetowa PCPR w Prudniku została unowocześniona i przystosowana do potrzeb osób niedowidzących. Z funduszy tych utworzony został także punkt informacyjny, gdzie do dyspozycji osób niepełnosprawnych był komputer wraz z połączeniem do Internetu. Pomoc udzielona w ramach projektu miała na celu wzrost kompetencji życiowych i umiejętności zawodowych, poprawę zdolności do zatrudnienia, podniesienie poziomu aktywności zawodowej. Cel został osiągnięty, uczestnicy nabyli nowe umiejętności, podwyższyli swój poziom samooceny, zapoznali się z oczekiwaniami na rynku pracy i pracodawców, zwiększyli swoje szanse na zatrudnienie, a swoje nowe umiejętności mamy nadzieję będą wykorzystywać w przyszłości.

Do Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności wpłynęły 949 wnioski o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności osób powyżej 16 roku życia, oraz 168 wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności osób przed 16 rokiem życia. Zespół wydał ogólnie 1.000 orzeczeń, w tym 933 orzeczeń o stopniu i 163 orzeczeń o niepełnosprawności. 266 osób otrzymało stopień znaczny, 488 stopień umiarkowany i 138 osób lekki stopień niepełnosprawności. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w 2014 roku przedstawia się następująco:

Tabela 69. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w 2014 roku – osoby po 16 roku życia

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba
1	Odpowiednie zatrudnienie	221
2	Szkolenie	1
3	Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	1
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	68
5	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji / korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych/	133
6	Zasiłek stały	0
7	Zasiłek pielęgnacyjny	218
8	Korzystanie z karty parkingowej	233
9	Inne:	73
	Razem	949

Tabela 70. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie stopnia niepełnosprawności w 2014 roku – osoby przed 16 rokiem życia

Lp.	Cel złożenia wniosku	Liczba
1	Zasiłek pielęgnacyjny	86
2	Zasiłek stały	41

3	Inne	13
	Razem	140

Wśród osób, które otrzymały orzeczenia, było **438** kobiet i **454** mężczyzn, z czego tylko **187** osób pozostających w zatrudnieniu, a **705** to osoby bezrobotne lub w wieku przed lub poprodukcyjnym.

Wiek osób, którym wydano orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w 2014 roku:

- 16-25 lat – 74 osoby,
- 26-40 lat - 87 osób,
- 41-60 lat – 311 osób,
- 60 i więcej – 341 osoby.

Wykształcenie osób, którym wydano orzeczenia o stopniu niepełnosprawności w 2014 roku:

- mniej niż podstawowe – 29 osób,
- podstawowe – 211 osób,
- zasadnicze – 278 osób,
- średnie - 289 osoby,
- wyższe – 85 osób.

Liczba wydanych legitymacji przedstawia się następująco:

Tabela 71. Liczba wydanych legitymacji

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba
1	Legitymacje wydane osobom przed 16 rokiem życia na podstawie ważnych orzeczeń o niepełnosprawności	42
2	Legitymacje wydane osobom po 16 roku życia na podstawie ważnych orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	210
3	Legitymacje wydane osobom po 16 roku życia na podstawie ważnych orzeczeń o wskazaniach do ulg i uprawnień	0
	Ogółem	252

Zespół wydał osobom niepełnosprawnym, które spełniały przesłanki określone w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym – **269 kart parkingowych**.

Dla mieszkańców OFPN2020 ze specjalnymi potrzebami (m.in. dla osób niepełnosprawnych fizycznie lub intelektualnie, w podeszłym wieku, przewlekle somatycznie chorych czy przewlekle psychicznie chorych) dostępnych jest 11 domów pomocy społecznej, świadczących usługi bytowe, opiekuńcze, rehabilitacyjne i wspomagające. Łącznie dysponują one 1 435 miejscami, z czego 793 znajduje się w DPS prowadzonych na terenie powiatu głubczyckiego, 304 w DPS prowadzonych na terenie powiatu nyskiego, 190 – na terenie powiatu prudnickiego, zaś gmina Grodków (powiat brzeski) posiada w DPS na swoim terenie 148 miejsc.

- Dom Pomocy Społecznej w Kopernikach (Koperniki 17) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Rodziny Maryi Prowincji Św. Józefa, dysponujący

105 miejscami (dla kobiet i mężczyzn), w tym 90 miejscami dla osób w podeszłym wieku i 15 miejscami dla osób przewlekle somatycznie chorych.

- Dom Pomocy Społecznej „Maria” w Korfantowie (ul. 3 Maja 2) prowadzony przez Powiat Nyski, dysponujący 56 miejscami (dla kobiet i mężczyzn), w tym 51 miejsc dla osób w podeszłym wieku i 5 miejsc dla osób niepełnosprawnych fizycznie.
- Dom Pomocy Społecznej w Nysie (ul. Aleja Wojska Polskiego 77) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Maryi Niepokalanej Prowincja Polska, dysponujący 80 miejscami (dla mężczyzn), w tym 45 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie i 35 miejsca dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.
- Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Nysie (ul. Świętojańska 6) prowadzony przez Kongregację Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza, dysponujący 63 miejscami dla osób przewlekle chorych psychicznie (dla kobiet).
- Dom Pomocy Społecznej w Kietrze (ul. Raciborska 81) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Franciszkanek Misjonarek Maryi, dysponujący 50 miejscami (dla kobiet), w tym 25 miejsc dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie i 25 miejsc dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.
- Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Grabinie (Grabina 72, gm. Biała) prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Św. Elżbiety Prowincja Nysa, dysponujący 50 miejscami (dla kobiet), w tym 40 miejsc dla osób w podeszłym wieku i 10 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych.
- Dom Pomocy Społecznej w Klisinie z filiami w Branicach, Boboluszkach, Radyni, Bliszczycach, Dzbańcach, Głubczycach i Kietrze, prowadzony przez Powiat Głubczycki, dysponujący łącznie 743 miejscami, w tym 714 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych i 29 miejsc dla osób w podeszłym wieku.
- Dom Pomocy Społecznej w Prudniku (ul. Młyńska 11), prowadzony przez Powiat Prudnicki, dysponujący 78 miejscami dla osób w podeszłym wieku (dla kobiet i mężczyzn).
- Dom Pomocy Społecznej – Ośrodek Rehabilitacji i Opieki Psychiatrycznej w Raclawicach Śląskich (ul. Zwycięstwa 34, gm. Głogówek), prowadzony przez Powiat Prudnicki, dysponujący 62 miejscami dla osób przewlekle psychicznie chorych (dla kobiet i mężczyzn).
- Dom Pomocy Społecznej w Grodkowie (ul. Mickiewicza 15), prowadzony przez Powiat Brzeski, dysponujący 53 miejscami, w tym 43 miejsc dla osób w podeszłym wieku i 10 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych (dla kobiet i mężczyzn).
- Dom Pomocy Społecznej w Jędrzejowie (gmina Grodków), prowadzony przez Powiat Brzeski, dysponujący 95 miejscami dla dorosłych mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie [Rejestr domów pomocy społecznej, Wojewoda Opolski].

Dodatkowo, całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku na terenie OFPN2020 zapewniają:

- Dom Świętego Jana Bożego w Prudniku (ul. Piastowska 6), prowadzony przez Konwent OO. Bonifratrów, dysponujący 30 miejscami dla osób niepełnosprawnych, przewlekle chorych i osób w podeszłym wieku.
- „Spokojna Przystań” (Chomiąza 46a, gm. Głubczyce), działalność gospodarcza, dysponujący 46 miejscami dla osób w podeszłym wieku, niepełnosprawnych i przewlekle chorych [Rejestr placówek zapewniających całodobową opiekę..., Wojewoda Opolski].

Do dyspozycji mieszkańców OFPN2020 są również domy dziennego pobytu i środowiskowe domy samopomocy. Oferta domów dziennego pobytu kierowana jest do osób starszych, szczególnie samotnych oraz niepełnosprawnych. Domy dziennego pobytu często świadczą szereg różnych usług dla swoich podopiecznych: prowadzona jest terapia zajęciowa i organizowane są różnorodne ciekawe zajęcia (np. rękodzieło, nordic walking, zajęcia taneczne czy komputerowe), odbywają się wycieczki i wyjazdy o charakterze kulturalno-rekreacyjnym, prowadzone są zadania z zakresu ochrony i profilaktyki zdrowotnej (np. pomiary ciśnienia, wagi ciała, masaże), w tym podtrzymywanie sprawności fizycznej (gimnastyka zdrowotna i rehabilitacja, fitness) czy spotkania z interesującymi ludźmi. Często działalność tego typu placówek obejmuje także przygotowanie i wydawanie posiłków obiadowych. DDP są miejscami spotkań osób starszych, sposobem na atrakcyjne spędzenie wolnego czasu, ale również wpływają na poprawę samopoczucia osób starszych, często samotnych i wykluczonych z życia społecznego. Choć DDP pełnią ważną rolę (szczególnie w kontekście starzejącego się społeczeństwa i wyzwań demograficznych), ich liczba nie jest znaczna: w każdym z powiatów, które przystąpiły do OFPN 2020 znajduje się jedynie jeden domu dziennego pobytu:

- Dom Dziennego Pobytu w Głubczycach (ul. Chrobrego 7) – dysponujący 137 miejscami
- Dzienny Dom Pobytu im. Jerzego Kozarzewskiego w Nysie (ul. Bohaterów Warszawy 28) – dysponujący 70 miejscami
- Dom Dziennego Pobytu w Prudniku (ul. Młyńska 11) – dysponujący 60 miejscami³⁶.

Również środowiskowe domy samopomocy są placówkami pobytu dziennego, jednak ich oferta skierowana jest do osób z zaburzeniami psychicznymi i upośledzonych umysłowo. Na terenie OFPN2020 funkcjonują zaledwie 3 takie placówki:

- Środowiskowy Dom Samopomocy w Nowych Gołuszowicach (Nowe Gołuszowice 18)
- Środowiskowy Dom Samopomocy Caritas Diecezji Opolskiej w Nysie (ul. Grodkowska 26)
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Prudniku (ul. Parkowa 6)

Dodatkowo, usługi reintegracji społecznej i zawodowej świadczone są przez Kluby Integracji Społecznej (KIS) prowadzone w Nysie oraz Głuchołazach [Rejestr Klubów Integracji Społecznej województwa opolskiego, Wojewoda Opolski]. Ponadto planowane jest

³⁶ Informacje o domach dziennego pobytu na podst. Ocena zasobów pomocy społecznej województwa opolskiego w 2013 r., Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Obserwatorium Integracji Społecznej, Opole, maj 2014 (<http://ois.rops-opole.pl/download/OZPS%20woj.opol.w%202013.pdf>)

uruchomienie Centrum Integracji Społecznej (od czerwca 2015 r.) przez Spółdzielnię Socjalną „Parasol” w Jędrzychowie.

W obrębie OFPN2020 funkcjonuje również 11 spółdzielni socjalnych:

- Niezapominajka Spółdzielnia Socjalna, Zubrzyce, ul. Słoneczna 17 (powiat głubczycki, gmina Głubczyce)
- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „STUDIO DOBREGO SMAKU”, Głubczyce, Boguchwałów 92 (powiat głubczycki, gmina Baborów)
- Młyn Niwnica Spółdzielnia Socjalna, Niwnica, Niwnica 132 (powiat nyski, gmina Nysa)
- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „PROFECTUS”, Nysa, ul. B. Prusa 1B/9 (powiat nyski, gmina Nysa)
- Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „NISSA”, Nysa, ul. Mazowiecka 1 (powiat nyski, gmina Nysa)
- Spółdzielnia Socjalna „Parasol”, Jędrzychów, ul. Słowicza 11 (powiat nyski, gmina Nysa)
- Spółdzielnia Socjalna „MAKOWICE”, Skoroszyce, Makowice 81 (powiat nyski, gmina Skoroszyce)
- Spółdzielnia Socjalna „FENIX” w Głogówku, Głogówek, ul. Szkolna 3/2 (powiat prudnicki, gmina Głogówek)
- Prudnicka Spółdzielnia Socjalna Domowe Smaki, Prudnik, ul. Plac Zamkowy 2 (powiat prudnicki, gmina Prudnik)
- Prudnicka Wielobranżowa Spółdzielnia Socjalna „DOBROMIR”, Prudnik, ul. Piastowska 28 (powiat prudnicki, gmina Prudnik)³⁷
- Warsztaty Terapii Zajęciowej prowadzone przez Grodkowskie Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych i ich Przyjaciół, Jędrzejów, Jędrzejów 32A (powiat brzeski, gmina Grodków)

Wśród placówek zapewniających miejsca noclegowe na terenie OFPN2020 znajdują się:

- Schronisko św. Brata Alberta dla Bezdolnych Mężczyzn w Bielicach (gm. Łambinowice, powiat nyski) prowadzone przez Koło Bielickie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, dysponujące 156 miejscami dla mężczyzn (dodatkowa pomoc: posiłek kilka razy dziennie),
- Schronisko św. Brata Alberta dla Bezdolnych Mężczyzn w Jasienicy Górnej (gm. Otmuchów, powiat nyski), prowadzone przez Koło Otmuchowskie Towarzystwa Pomocy im. św. Brata Alberta, dysponujące 45 miejscami dla mężczyzn (dodatkowa pomoc: pomoc rzeczowa, posiłek kilka razy dziennie, pomoc w zdobyciu mieszkania, pracy),

³⁷ Za: Ogólnopolski Związek Rewizyjny Spółdzielni Socjalnych – Katalog spółdzielni socjalnych według rejestracji w KRS, aktualizacja 4 marca 2015 roku (<http://ozrss.pl/category/katalog/województwo/opolskie/>)

- Noclegownia dla Bezdomnych w Nysie (ul. Baligrodzka 7) prowadzona przez Spółdzielnię Socjalną „Parasol” dysponująca 60 miejscami (dodatkowa pomoc: pomoc rzeczowa, posiłek kilka razy dziennie, pomoc w zdobyciu mieszkania, pracy),
- Dom Samotnych Matek z Dziećmi MONAR-MARKOT, Zopowy (gm. Głubczyce, powiat głubczycki) prowadzony przez Stowarzyszenie „MONAR” Zarząd Główny w Warszawie dysponująca 35 miejscami dla kobiet z dziećmi (dodatkowa pomoc: pomoc rzeczowa, posiłek kilka razy dziennie, pomoc w zdobyciu mieszkania, pracy) [Rejestr placówek zapewniających miejsca noclegowe, Wojewoda Opolski].

Placówki opiekuńczo-wychowawcze prowadzone są w każdym z trzech powiatów, które przystąpiły do Porozumienia Nyskiego, a także w gminie Grodków:

- Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza Wielofunkcyjna Dom Dziecka w Krasnym Polu (30 miejsc socjalizacyjnych) oraz Interwencyjna Filia „Gniazdo” w Głubczycach (14 miejsc interwencyjnych) – łącznie 44 miejsca.
- Powiatowy Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Paczkowie: Dom Dziecka w Paczkowie (30 miejsc socjalizacyjnych), Dom Dziecka w Jasienicy Górnej (28 miejsc socjalizacyjnych), Pogotowie Interwencji Społecznych w Nysie (14 miejsc interwencyjnych) – łącznie 72 miejsca.
- Dom Dziecka w Głogówku (placówka socjalizacyjna z 28 miejscami)
- Dom Dziecka w Strzegowie (gm. Grodków, powiat brzeski) – placówka socjalizacyjna z 25 miejscami [Rejestr placówek opiekuńczo-wychowawczych, Wojewoda Opolski].

Mieszkańcy OFPN2020 mają do swojej dyspozycji szereg jednostek prowadzących specjalistyczne poradnictwo. Na terenie Powiatu Głubczyckiego poradnictwo specjalistyczne prowadzone jest przez:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Głubczycach (poradnictwo rodzinne, w tym dla rodzin naturalnych oraz rodzin zastępczych i adopcyjnych, poradnictwo prawne, psychologiczne oraz terapeutyczne i uzależnień),
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Głubczycach (poradnictwo psychologiczne),
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Branicach (poradnictwo prawne, poradnictwo psychologiczne).

Na terenie Powiatu Nyskiego poradnictwo specjalistyczne prowadzone jest przez:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (poradnictwo rodzinne, w tym dla rodzin naturalnych oraz rodzin zastępczych i adopcyjnych, poradnictwo prawne, poradnictwo psychologiczne),
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Nysie (poradnictwo rodzinne dla rodzin naturalnych, poradnictwo prawne, poradnictwo psychologiczne),
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Otmuchowie (poradnictwo rodzinne dla rodzin naturalnych, poradnictwo prawne),
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pakosławicach (poradnictwo rodzinne, w tym dla rodzin naturalnych oraz rodzin zastępczych i adopcyjnych),

- Punkt Konsultacyjny przy Urzędzie Miejskim w Głuchołazach (poradnictwo prawne, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo z zakresu przemocy w rodzinie, chorób alkoholowych, socjalne).

Na terenie Powiatu Prudnickiego poradnictwo specjalistyczne realizują:

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie (poradnictwo rodzinne, w tym dla rodzin naturalnych oraz rodzin zastępczych, poradnictwo prawne, poradnictwo psychologiczne),
- Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Prudniku (poradnictwo i wsparcie dla osób w stanie kryzysu, dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, dla ofiar handlu ludźmi, w tym poradnictwo psychologiczne, poradnictwo uzależnień, poradnictwo prawne, poradnictwo psychiatryczne, poradnictwo socjalne, terapia rodzinna, grupy wsparcia i terapeutyczne dla ofiar przemocy domowej, Program Korekcyjno-Edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie)
- Punkt Konsultacyjny dla Osób Biorących Narkotyki w Prudniku (poradnictwo rodzinne, w tym dla rodzin naturalnych oraz rodzin zastępczych i adopcyjnych, terapia rodzinna, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo psychiatryczne),
- Saprowe Centrum Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych w Prudniku (poradnictwo psychologiczne, poradnictwo socjalne),
- Poradnia Zdrowia Psychicznego, Poradnia Uzależnienia i Współuzależnienia w Prudniku (poradnictwo rodzinne, w tym dla rodzin naturalnych oraz rodzin zastępczych i adopcyjnych, terapia rodzinna, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo psychiatryczne),
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Prudniku (poradnictwo rodzinne, w tym dla rodzin naturalnych oraz rodzin zastępczych i adopcyjnych, poradnictwo psychologiczne, poradnictwo pedagogiczne, logopedyczne, zawodoznawcze),
- Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin w Białej (poradnictwo informacyjne, edukacyjne, motywacyjne, Klub Abstynenta, grupa samopomocowa Al-Anon) [Rejestr jednostek specjalistycznego poradnictwa, Wojewoda Opolski].

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku zgodnie z Zarządzeniem Nr 93/2011 z dnia 28 listopada 2011r. jest wyznaczonym przez Starostę Organizatorem Rodzinnej Pieczy Zastępczej. Od 01.01.2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2014 roku poz. 1188). Zgodnie z w/w ustawą rodziny zastępcze oraz rodzinne domy dziecka zostały objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który jest wyznaczany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

W okresie 3 lat od wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka nieposiadające przed dniem wejścia w życie w/w ustawy, co najmniej 2-letniego doświadczenia w pieczy zastępczej, obejmuje się opieką koordynatora.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku od 2012 roku zatrudnionych jest 2 koordynatorów, którzy w 2014 roku swym wsparciem objęli 46 rodzin zastępczych.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- 1) udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- 2) przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku;
- 3) pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu;
- 4) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej;
- 5) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 6) udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej;
- 7) przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Koordynatorzy zgromadzili wnioski rodzin zastępczych w oparciu, o które opiekują się rodzinami zastępczymi. Opieką koordynatora zostały objęte wszystkie rodziny, których staż pozwalał na zaproponowanie wsparcia świadczonego przez koordynatora oraz te, w których dostrzeżano występujące problemy opiekuńcze – wychowawcze, lub też takie, które w opinii organizatora rodzinnej pieczy zastępczej wymagały takiego rodzaju wsparcia. Podkreślić jednak należy fakt, że wszystkie rodziny, które zgłoszą chęć współpracy z koordynatorem, otrzymają taką formę wsparcia.

W 2014 roku koordynatorzy świadczyli przede wszystkim pomoc pedagogiczną i zajmowali się współpracą z podmiotami wspierającymi dzieci i rodziny. Ponadto podejmowali szereg twórczych inicjatyw mających na celu integrację rodzin zastępczych i dzieci. Tego typu inicjatywy spowodowały, że dzieci i młodzież zapoznały się wzajemnie, budując prawidłowe relacje i integrując się między sobą. Dzięki pracy koordynatorów udało się podjąć działania wspierające rodziny zastępcze, efektem czego będzie profesjonalizacja pieczy zastępczej. Ponadto rozwijane są dotychczasowe działania na rzecz rodzin zastępczych, stwarza się warunki do podejmowania przez powiaty oraz przez organizacje pozarządowe inicjatyw we wskazanym zakresie, a także propaguje się dobre praktyki.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku prowadzi również działania z zakresu aktywnej integracji poprzez organizację spotkań, pikników rodzinnych, konkursów i zabaw. Jednym z takich działań było przyłączenie się do międzynarodowych obchodów Dnia Rodzin pod patronatem Prezydenta RP poprzez organizację wydarzenia o zasięgu lokalnym, promującym idee pieczy zastępczej. Spotkanie odbyło się w Schronisku Młodzieżowym w

Wieszczynnie, gdzie przy udziale wielu zaprzyjaźnionych lokalnych przedsiębiorców oraz animatorów kulturowych, udało się zorganizować sympatyczną zabawę rodzinną dla rodzin zastępczych i dzieci wychowujących się w tych rodzinach.

Spotkanie obfitowało w liczne atrakcje takie jak zabawa z Tygrysiem z Centrum Zabaw „Tygrysek”. Nieodpłatnie można było skorzystać z zajęć robotyki, gdzie dzieci mogły zapoznać się z budową oraz obsługą nowoczesnych urządzeń i rozwiązań technologicznych. Za sprawą Grupy rekonstrukcyjnej „Sorontar” najmłodszy mogli zapoznać się ze strzelaniem z łuku, pojeździć konno z prawdziwym rycerzem oraz nauczyć się puszczać ogromne bańki mydlane przy pomocy pięknych dam dworu. Cała zabawa okraszona była wspólnym pieczeniem kiełbasek przy ognisku przygotowanym przez rodziny zastępcze. Na koniec spotkania pracownicy PCPR nagrodzili przybyłych gości i ich pociechy gadżetami pamiątkowymi, pozyskanymi od lokalnych sponsorów.

Warto również dodać, że jednym z ważniejszych dokonań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku jest opracowany i zatwierdzony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej program uprawniający do szkolenia kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, rodzinnych domów dziecka i dyrektorów placówek typu rodzinnego. Autorami programu szkoleniowego pt „Nowy Dom – Nowa Rodzina” są pracownicy tut. Centrum w osobach Kierownik Jednostki, psychologa ds. pieczy zastępczej oraz koordynatorzy. Dzięki posiadanym uprawnieniom szkoleniowym tut. Centrum w 2014 roku przeprowadziło II edycję szkoleń.

Ponadto, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku standaryzując jakość sprawowanych usług, opracowało Procedurę, w oparciu o którą weryfikowani są wszyscy kandydaci będący zainteresowani sprawowaniem funkcji rodziny zastępczej. Procedura kwalifikowania kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej wraz z wymaganymi dokumentami, jakie kandydat winien złożyć, znajduje się na stronie www.pcp-prudnik.pl.

Wdrożenie niniejszej procedury pozwoliło na optymalną weryfikację predyspozycji i motywacji u kandydatów zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej. Odpowiedni zakres badań psychologiczno-pedagogicznych pozwala na wgląd w sytuację kandydatów co przekłada się z kolei na standaryzację pieczy zastępczej eliminując ryzyko powierzenia opieki nad dziećmi osobom budzącym wątpliwości co do prawidłowego wypełniania funkcji rodziny zastępczej.

Na co dzień Koordynatorzy realizując swoje zadania koncentrują się na pracy na terenie jednostki, świadcząc wsparcie merytoryczne i poradniane wszystkim rodzinom zastępczym chcącym z niego skorzystać. Dodatkowo, czas pracy Koordynatorów rozdzielony jest na pracę w środowisku rodzinnym. Rodziny zastępcze objęte wsparciem Koordynatorów, monitorowane są możliwie jak najczęściej zarówno w godzinach porannych jak i popołudniowych. W odwiedzanych rodzinach zastępczych prowadzone są rozmowy na temat występowania ewentualnych problemów opiekuńczo-wychowawczych czy zdrowotnych u dzieci. W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Prudniku zatrudniony jest również psycholog ds. pieczy zastępczej, który udziela wsparcia rodzinom zastępczym

przeżywającym różne trudności opiekuńczo-wychowawcze oraz otacza wsparciem dzieci z tychże rodzin.

Forma świadczonego wsparcia oferowana zarówno przez koordynatorów jak i pozostałych pracowników działu pieczy zastępczej jest dostosowana do potrzeb rodzin zastępczych, z uwzględnieniem postulatów zebranych podczas organizowanych spotkań z rodzinami zastępczymi.

Dane statystyczne Banku Danych Lokalnych GUS pozwalają stwierdzić, że środowiskowej pomocy społecznej w 2013 roku skorzystały łącznie 4 923 gospodarstwa domowe z powiatu nyskiego (11 575 osób), 2062 gospodarstwa domowe z powiatu prudnickiego (4 651 osób) i 1 845 gospodarstw domowych z powiatu głubczyckiego (4 421 osób). Na przestrzeni lat 2008-2013 w poszczególnych powiatach OFPN2020 obserwowane są różne tendencje w zakresie zmian liczby gospodarstw domowych objętych środowiskową pomocą społeczną (tabela 72): wzrost dotyczył powiatu nyskiego (aż o 22,2%), spadek odnotowano w powiecie głubczyckim (o 11,3%), zaś w powiecie prudnickim sytuacja niemal się nie zmieniła (wzrost o 0,2%). W przypadku gmin OFPN2020 największy wzrost liczby gospodarstw domowych objętych środowiskową pomocą społeczną nastąpił w gminie Otmuchów (o 71,6%), duże wzrosty objęły również gminy: Skoroszyce (o 59,4%), Biała (o 27,3%), Łambinowice (o 26,1%) i Głuchołazy (o 25%). Jediną gminą, w której wystąpił znaczny spadek liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, jest gmina Lubrza (spadek o 22,4%), w Branicach i Głubczycach spadki te kształtowały się na dużo niższym poziomie (o 4,1% i 0,9%).

Mimo występującego w większości jednostek administracyjnych OFPN2020 wzrostu liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej, zmniejszała się liczba osób w tych gospodarstwach domowych (tabela 73). Wśród powiatów największy spadek dotyczył powiatu głubczyckiego (o 30,7%), natomiast wśród gmin – gminy Lubrza (o 30,5%). Z kolei wzrost liczby osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej wystąpił jedynie w gminach: Otmuchów (o 52,6%), Skoroszyce (o 24,3%) i Głuchołazy (o 15,2%), a także w powiecie nyskim (o 4,2%). Nieliniowość związku między wzrostem liczby gospodarstw domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej a liczbą osób w tych gospodarstwach jest najprawdopodobniej wynikiem zmniejszania się liczby członków gospodarstw domowych objętych pomocą oraz coraz większego udziału mniej licznych gospodarstw (1 czy 2-osobowych) w ogóle korzystających z pomocy środowiskowej.

Tabela 72. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2008-2013³⁸

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost	2008
Grodków	524	562	507	522	533	581	57	110,9
Głuchołazy	619	774	751	692	716	774	155	125,0
Korfantów	243	277	276	283	254	272	29	111,9
Łambinowice	199	234	224	218	215	251	52	126,1
Nysa	1522	1625	1631	1630	1675	1836	314	120,6

³⁸ Dane dotyczące liczby gospodarstw domowych dostępne są począwszy od 2008 roku (zgodnie z BDL GUS).

Otmuchów	366	526	444	451	462	628	262	171,6
Paczków	433	554	500	449	436	449	16	103,7
Skoroszyce	101	100	98	121	117	161	60	159,4
Biała	194	238	223	242	241	247	53	127,3
Lubrza	192	219	178	196	197	149	-43	77,6
Prudnik	1395	1297	1370	1352	1351	1424	29	102,1
Branice	370	390	351	340	354	355	-15	95,9
Głubczyce	868	908	943	876	838	860	-8	99,1
Kietrz	292	266	333	293	357	331	39	113,4
Powiat nyski	4027	4595	4487	4335	4387	4923	896	122,2
Powiat prudnicki	2058	2016	2039	2027	2028	2062	4	100,2
Powiat głubczycki	2079	1970	2024	1796	1854	1845	-234	88,7
OPOLSKIE	25771	27127	26664	25978	26352	27860	2089	108,1
POLSKA	1244812	1240758	1229371	1174352	1194097	1240697	-4115	99,7

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 73. Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost	2008
Grodków	1662	1639	1496	1460	1383	1523	-139	91,6
Głucholązy	1361	1686	1513	1432	1467	1568	207	115,2
Korfantów	798	813	789	748	673	704	-94	88,2
Łambinowice	688	752	722	661	583	685	-3	99,6
Nysa	3811	3700	3590	3485	3423	3802	-9	99,8
Otmuchów	1127	1399	1248	1216	1251	1720	593	152,6
Paczków	1292	1550	1332	1168	1107	1127	-165	87,2
Skoroszyce	387	332	321	383	349	481	94	124,3
Biała	539	617	566	574	564	535	-4	99,3
Lubrza	573	721	423	485	475	398	-175	69,5
Prudnik	3390	3370	3121	2948	2912	3063	-327	90,4
Branice	1018	996	857	797	828	824	-194	80,9
Głubczyce	2473	2422	2452	2163	2015	2124	-349	85,9
Kietrz	815	652	877	716	836	783	-32	96,1
Powiat nyski	11110	11645	11087	10474	10260	11575	465	104,2
Powiat prudnicki	5323	5457	4877	4646	4575	4651	-672	87,4
Powiat głubczycki	6379	5093	5146	4374	4406	4421	-1958	69,3
OPOLSKIE	70933	69341	65931	61756	60933	64584	-6349	91,0
POLSKA	3647172	3463031	3338703	3101405	3111064	3204830	-442342	87,9

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Różnice w powszechności korzystania ze środowiskowej pomocy społecznej w poszczególnych gminach i powiatach OFPN2020 obrazuje udział tych osób w ludności ogółem we wskazanych jednostkach administracyjnych (tabela 74). W 2013 roku odsetek wynosił w powiecie głubczyckim 9,3%, zaś w powiatach nyskim i prudnickim kształtował się na poziomie 8,2%. W przypadku gmin różnice są znacznie większe, gdyż udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wahał się od 4,9% (gmina Biała) do 12,3% (gmina Otmuchów). Wysokie odsetki odnotowano także w gminie Branice (11,9%) oraz gminie Prudnik (10,9%).

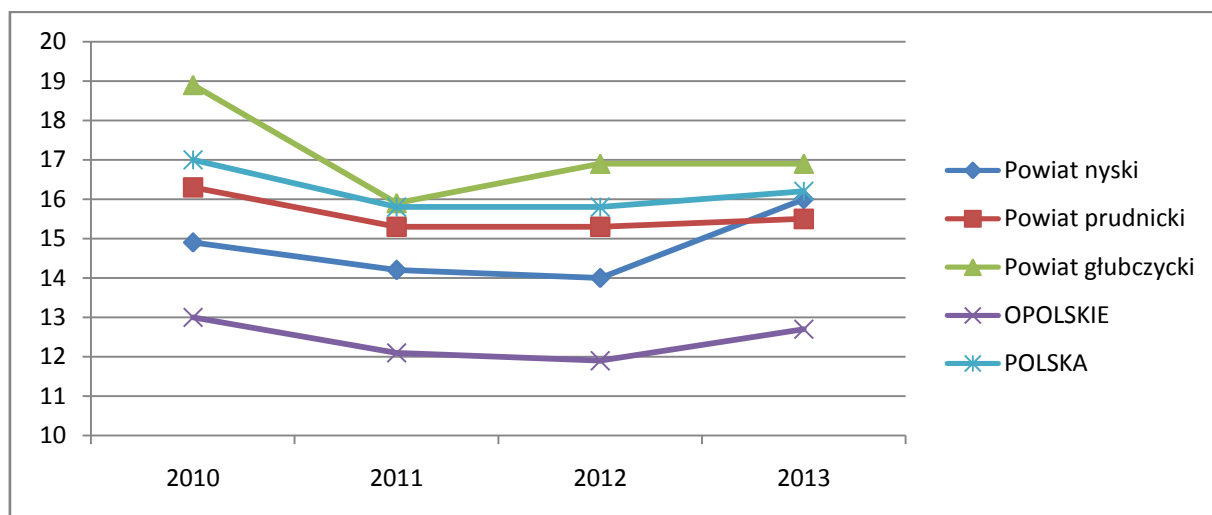
Tabela 74. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2008-2013

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost
Grodków	8,4	8,3	7,5	7,4	7,0	7,7	-0,7
Głuchołazy	5,3	6,6	6,0	5,7	5,9	6,3	1,0
Korfantów	8,3	8,4	8,4	8,0	7,3	7,6	-0,7
Łambinowice	8,5	9,3	9,1	8,4	7,4	8,7	0,2
Nysa	6,4	6,2	6,1	5,9	5,9	6,5	0,1
Otmuchów	8,0	9,9	8,8	8,6	8,9	12,3	4,3
Paczków	9,5	11,5	9,9	8,7	8,3	8,6	-0,9
Skoroszyce	6,0	5,1	5,0	5,9	5,4	7,5	1,5
Biała	4,7	5,4	5,1	5,2	5,1	4,9	0,2
Lubrza	13,0	16,4	9,6	11,0	10,9	9,1	-3,9
Prudnik	11,6	11,6	10,9	10,3	10,3	10,9	-0,7
Branice	13,5	13,4	11,9	11,2	11,8	11,9	-1,6
Głubczyce	10,3	10,1	10,4	9,2	8,6	9,2	-1,1
Kietrz	6,9	5,6	7,6	6,2	7,3	6,9	0,0
Powiat nyski	7,7	8,1	7,7	7,4	7,2	8,2	0,5
Powiat prudnicki	9,0	9,3	8,4	8,0	8,0	8,2	-0,8
Powiat głubczycki	12,8	10,3	10,6	9,0	9,2	9,3	-3,5
OPOLSKIE	6,9	6,7	6,5	6,1	6,0	6,4	-0,5
POLSKA	9,6	9,1	8,7	8,1	8,1	8,3	-1,3

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

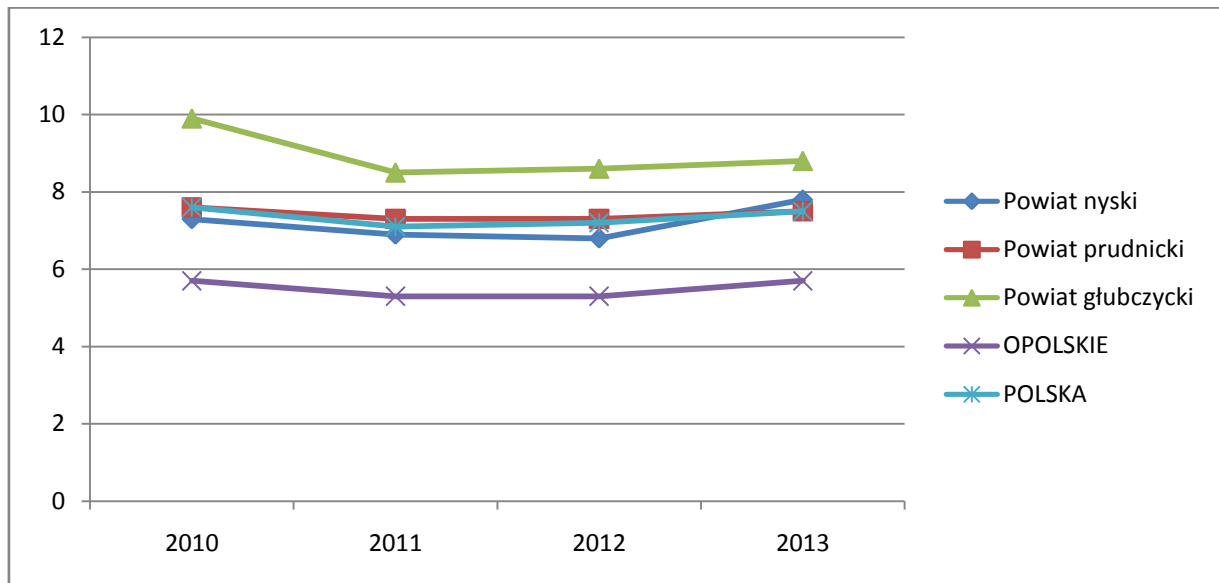
Najwyższy udział osób z poszczególnych ekonomicznych grup wieku w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem wystąpił w powiecie głubczyckim. Z pomocy środowiskowej w 2013 roku skorzystało ogółem 16,9% ludności w wieku przedprodukcyjnym, 8,8% ludności w wieku produkcyjnym oraz 4,2% ludności w wieku poprodukcyjnym. Podobna struktura (choć z niższymi odsetkami) występowała także w powiatach nyskim i prudnickim (wykresy 31-33).

Wykres 32. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku w latach 2010-2013

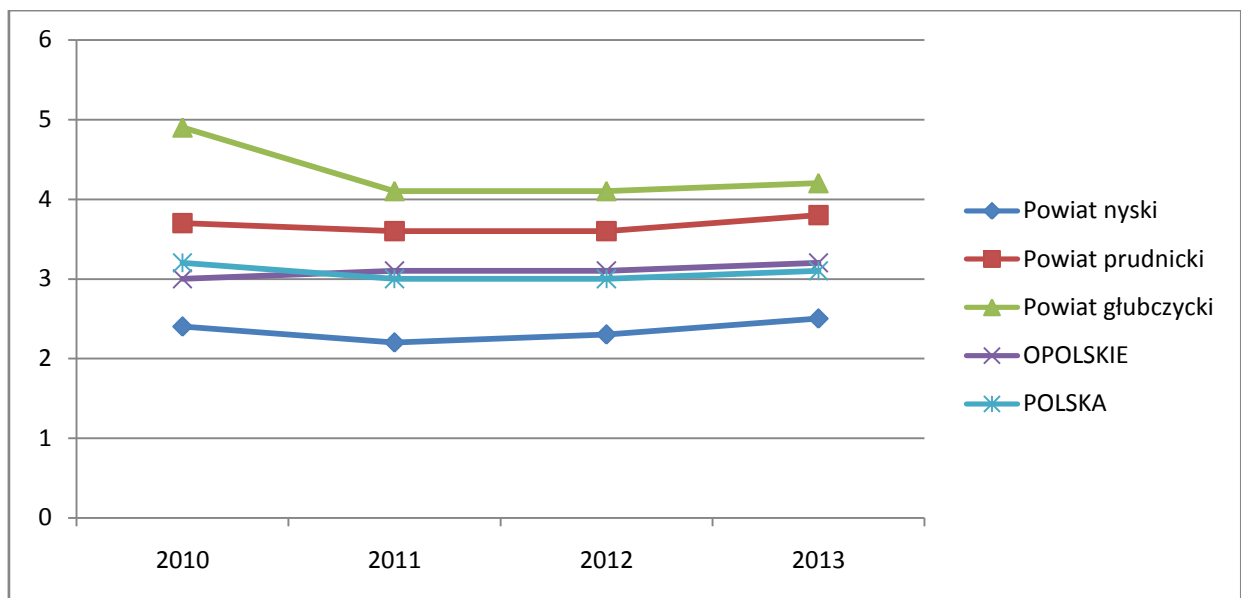
Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 33. Udział osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku w latach 2010-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Wykres 34. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku w latach 2010-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Podsumowując, większość gmin OFPN2020 ma wskaźnik powierzchni użytkowej mieszkań na 1 mieszkańca wyższy niż średnio w kraju. Na wsi wskaźniki są wyższe niż w mieście z powodu dominującego udziału zabudowy jednorodzinnej. Rozwój budownictwa

mieszaniowego jest jednak niewystarczający, nawet oceniany jako regres. Jak w całym kraju, jednym z głównych problemów jest niedostępność ekonomiczna samodzielnych mieszkań dla większości gospodarstw domowych, w tym dla zdecydowanej większości ludzi młodych. Do problemów należą też: zły stan techniczny części zasobów mieszkaniowych wynikający z wieku zasobów i niedostatku remontów, a także bardzo duże nakłady finansowe na utrzymanie komunalnych zasobów mieszkaniowych, wynikające również z wieku zasobów.

Usługi tworzą układ hierarchiczny, koncentrując się w ośrodkach: podstawowych, gminnych, ponadgminnych i powiatowych oraz w Nysie jako ośrodku podregionalnym. Ośrodkami ponadgminnymi (gminnymi o rozszerzonym poziomie obsługi) są: Grodków, Głuchołazy, Otmuchów, Paczków, Kietrz i Biała. Decydują o tym głównie szkoły ponadgimnazjalne (w Białej szpital). Głuchołazy można uznać za ośrodek wspomagający dla powiatowego ze względu na przychodnie specjalistyczne i szpital. W Nysie usługą typową dla poziomu regionalnego jest nowoczesne kino i szpital II poziomu referencyjnego.

Korzystanie ze szkół ponadgimnazjalnych najdogodniejsze jest w obrębie powiatów, ale są wyjątki: z Głuchołaz jest bliżej do Prudnika, niż do Nysy, a z Głogówka do Głubczyc, niż do Prudnika. Poza tym kształcenie się w zawodzie, który nie jest nauczany w każdym powiecie, może wymagać korzystania z internatu. Programowanie struktury szkół ponadgimnazjalnych i kierunków kształcenia w szkołach zawodowych można uznać za dziedzinę, która wymaga współdziałania partnerów OF PN2020. Są to zadania trudne, ponieważ wymagają prognozowania zapotrzebowania na rodzaje wykształcenia i profile zawodowe absolwentów.

Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach 2004-2013 systematycznie zmniejszała się, osiągając w 2013 r. 84% stanu z 2004 r. Jako idące w dobrym kierunku należy ocenić zmiany struktury tych szkół: liczba uczniów techników wzrosła 1,5-krotnie, a udział uczniów wszystkich szkół zawodowych wzrósł z 42% do 60%.

Może być pożądane współdziałanie partnerów w rozwijaniu unikalnych usług podregionalnych (np. większej hali widowiskowo-sportowej, aquaparku). W kontekście wyzwań demograficznych szczególnie ważne jest zapewnienie rozwoju usług związanych z zaspokojeniem potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych. Powiaty i gminy wchodzące w skład OFPN2020, podobnie jak jednostki w całym kraju, zmagają się z problemem starzenia się społeczeństwa i koniecznością zapewnienia osobom starszym i niepełnosprawnym godnych warunków życia, nie tylko w sferze usług opiekuńczych, ale również przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu przez czynny udział w życiu towarzyskim, kulturalnym i rekreacyjnym. Szczególnie ważna w tym zakresie jest rola takich placówek jak domy pomocy społecznej czy domy dziennego pobytu. Zapotrzebowanie na tego typu usługi obecnie jest duże (o czym świadczą m.in. kolejki oczekujących na umieszczenie w dps czy rosnąca liczba podopiecznych ddp), a sytuacja demograficzna i społeczna (starzenie się społeczeństwa, wyjazdy młodych osób za pracą, dłuższe przeciętne trwanie życia, częsta samotność osób starszych i niepełnosprawność) wskazują, że zapotrzebowanie na usługi ofertowane w dps i ddp w najbliższych latach będzie rosło.

Analiza stanu zdrowia i dostępności usług medycznych

W wykorzystywanych dokumentach brak jest ocen stanu zdrowia mieszkańców. Brak też takich informacji w BDL GUS³⁹. Wskaźnikiem możliwym do uzyskania i nieraz wykorzystywanym w badaniach, choć daleko niepełnym, jest śmiertelność niemowląt na 1000 urodzeń żywych. Wskaźnik nie może być stosowany dla zbyt małych jednostek i zbyt krótkiego czasu, ponieważ duży wówczas wpływ czynników losowych, co widać w tabeli 75. Dla analiz właściwe są wielkości średnie za lata 2004-2013 i suma dla OFPN2020. Z danych wynika, że śmiertelność niemowląt w OFPN2020 była niższa niż w powiatach ziemskich kraju i nieznacznie tylko wyższa niż pozostałych powiatów peryferyjnych województwa opolskiego.

Tabela 75. Śmiertelność niemowląt na 1000 urodzeń żywych w powiatach OFPN2020 w latach 2004-2013

Jednostka	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Średnio
Gmina Grodków	5,4	4,9	18,9	13,3	0,0	0,0	4,5	0,0	0,0	0,0	4,8
Powiat nyski	5,9	2,5	5,9	5,7	8,3	7,4	7,1	5,0	4,9	2,9	5,6
Powiat prudnicki	3,9	6,0	0,0	2,0	3,9	5,7	14,8	5,5	2,1	2,2	4,7
Powiat głubczycki	0,0	9,0	4,7	0,0	6,2	6,4	2,2	2,5	4,8	5,2	4,1
Razem OFPN2020	4,3	4,6	5,6	4,6	6,3	6,2	7,6	4,2	3,9	2,9	5,1
OPOLSKIE	4,3	4,9	5,4	4,4	5,9	5,0	5,2	3,8	6,2	4,3	4,9
POLSKA	6,8	6,4	6,0	6,0	5,6	5,6	5,0	4,7	4,6	4,6	5,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

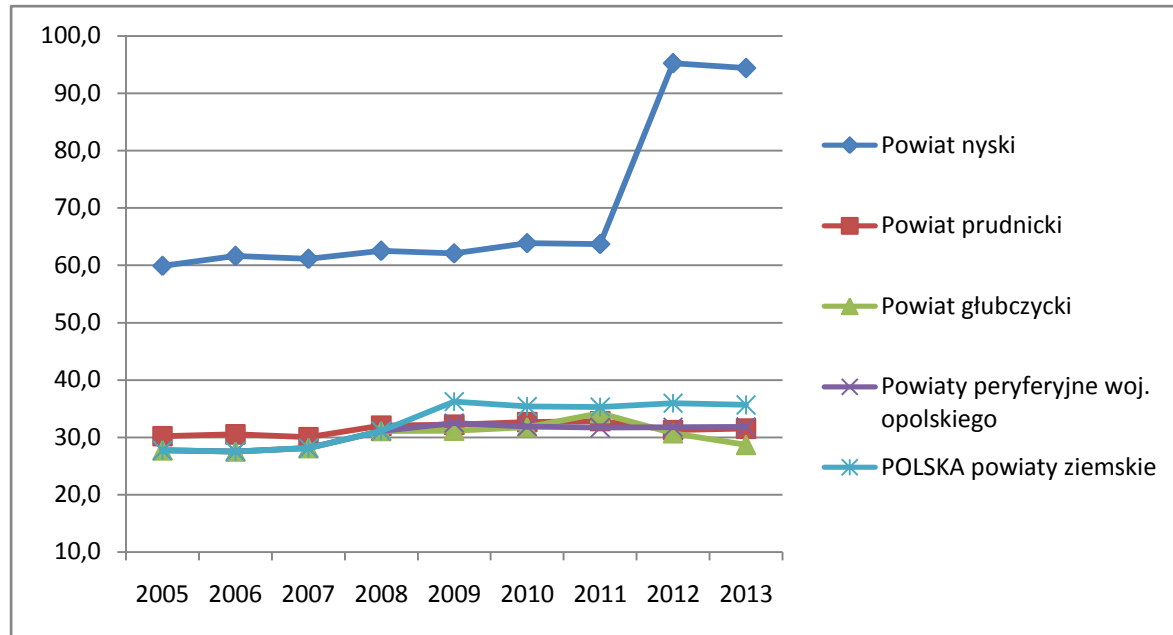
Tabela 76. Łóżka w szpitalach ogólnych w latach 2005-2013 w powiatach OFPN2020 w latach 2005-2013

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Powiat nyski	877	897	886	902	893	912	905	1348	1327
Powiat prudnicki	182	182	178	189	189	189	189	179	179
Powiat głubczycki	140	138	140	154	154	154	165	147	136

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

³⁹ Informacje dotyczące stanu zdrowia ludności dostępne są maksymalnie na poziomie NUTS2, tj. województwa (GUD BDL).

Wykres 35. Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Wskaźniki łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w powiatach prudnickim i głubczyckim są zbliżone do siebie, a także do wskaźników dla agregatów porównywanych: pozostałych powiatów peryferyjnych województwa opolskiego i powiatów ziemskich kraju. Znacznie wyższy (do 2011 roku dwukrotnie) wskaźnik w powiecie nyskim wynika głównie z istnienia szpitala w Nysie II poziomu referencyjnego. Drugą przyczyną to istnienie szpitala w Głuchołazach. Skokowy wzrost liczby łóżek szpitalnych w powiecie nyskim w 2012 roku wynika ze zmian w układzie danych w GUS: od 2012 roku uwzględnione są szpitale podległe MON i MSW, a taki szpital istnieje również w Głuchołazach.

Wszystkie gminy OFPN2020 dysponują placówkami aptecznymi – niemal w każdej gminie jest ogólnodostępna apteka. Jedyne odstępstwo dotyczy gminy Lubrza, w której znajduje się punkt apteczny. Liczba aptek zlokalizowanych w poszczególnych jednostkach administracyjnych jest wyraźnie zależna od wielkości gminy, stąd też najczęściej takich placówek mieści się w głównych miastach obszaru: Nysie (23 apteki), Prudniku (10 aptek) i Głuchołazach (8 aptek). Rozwój infrastruktury aptecznej w latach 2004-2013 wykazuje największą dynamikę w powiecie nyskim, gdzie przybyło 11 placówek (w tym 8 Nysie). Jediną gminą OFPN2020, w której liczba aptek zmniejszyła się, są Głubczyce i powiat głubczycki.

Tabela 77. Apteki ogólnodostępne w latach 2004-2013

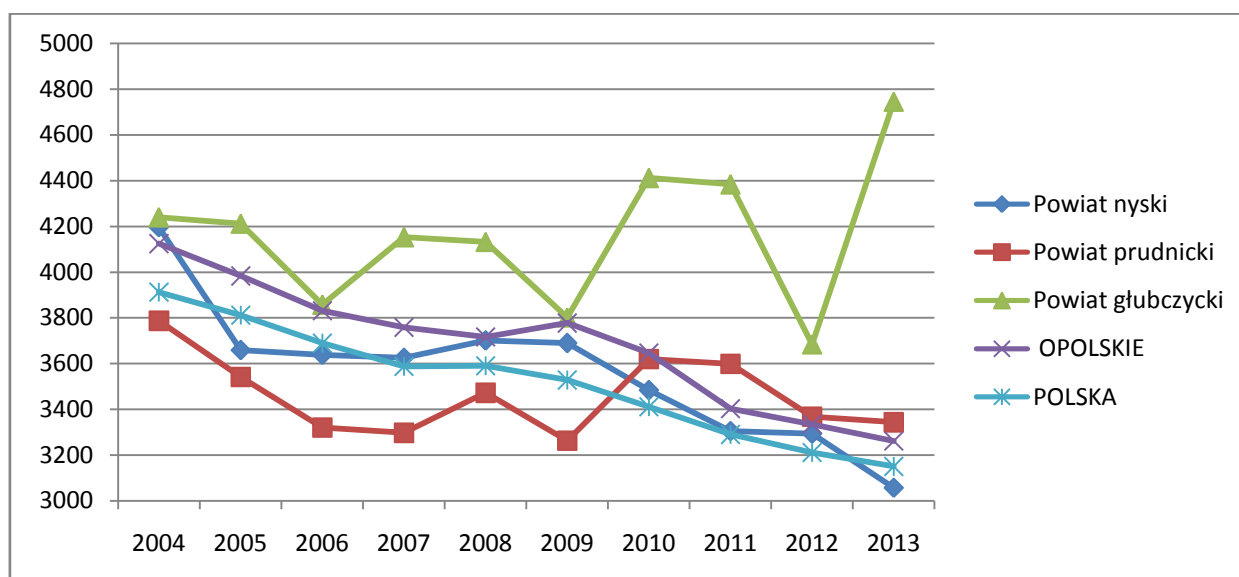
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost
Grodków	2	2	3	3	3	4	3	4	3	4	2
Głuchołazy	7	7	7	7	6	7	7	7	8	8	1
Korfantów	1	1	2	2	2	2	1	1	1	1	0
Łąbinowice	1	1	1	1	1	1	0	2	1	2	1
Nysa	15	19	19	20	18	16	20	20	21	23	8
Otmuchów	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	0

Paczków	3	4	4	4	5	5	5	5	5	5	2
Skoroszyce	1	1	1	1	1	2	2	2	1	1	0
Biała	3	3	4	4	4	4	4	4	4	4	1
Prudnik	10	11	11	11	10	10	9	8	9	10	0
Branice	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	0
Głubczyce	7	7	7	7	6	8	5	6	7	4	-3
Kietrz	2	2	3	2	3	2	2	2	2	2	0
Powiat nyski	35	40	40	40	39	39	41	43	43	46	11
Powiat prudnicki	16	17	18	18	17	18	16	16	17	17	1
Powiat głubczycki	12	12	13	12	12	13	11	11	13	10	-2

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Należy dodać, iż oprócz aptek ogólnodostępnych mieszkańcy mają do dyspozycji również punkty apteczne. W 2013 roku znajdowały się one we wszystkich powiatach, w tym: 6 punktów aptecznych w powiecie nyskim (2 punkty w gminie Korfantów oraz po 1 punkcie w gminach: Głuchołazy, Łambinowice i Skoroszyce), 4 punkty apteczne w powiecie prudnickim (po 1 w gminach Biała i Lubrza) oraz 1 punkt apteczny w powiecie głubczyckim (w gminie Kietrz).

Wykres 36. Ludność na aptekę ogólnodostępną w latach 2004-2013 w powiatach OFPN2020

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Zmiany w infrastrukturze aptecznej obrazuje wskaźnik liczby ludności przypadającej na 1 aptekę ogólnodostępną. Choć na przestrzeni lat 2004-2013 podlegał on różnym fluktuacjom, można zauważyć, że wraz z przyrostem liczby aptek, zmniejsza się liczba ludności przypadająca na 1 tego typu placówkę. Sytuacja taka dotyczy powiatu nyskiego i prudnickiego, wyraźna tendencja jest zauważalna również w skali województwa oraz całego kraju. Jedynie w powiecie głubczyckim w liczba osób przypadających na 1 aptekę ogólnodostępną w 2013 roku była wyższa niż w 2004 roku, co wynikało z przedstawionego powyżej zmniejszenia tego rodzaju placówek. Znaczne różnice w tym zakresie występują w gminach OFPN2020, co może oznaczać, iż ich mieszkańcy mają zróżnicowany dostęp do aptek. Najlepszą dostępnością aptek charakteryzuje się gmina Nysa, gdzie na 1 aptekę

przypada 2 527 mieszkańców, zaś zdecydowanie najniższą – gmina Korfantów (9 242 osoby na 1 aptekę ogólnodostępną).

Tabela 78. Ludność na aptekę ogólnodostępną w latach 2004-2013

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost
Grodków	9856	9878	6558	6582	6584	4925	6618	4963	6609	4925	-4931
Głuchołazy	3713	3695	3666	3653	4245	3627	3613	3583	3127	3091	-622
Korfantów	9905	9816	4862	4838	4824	4807	9328	9284	9274	9242	-663
Łambinowice	8264	8204	8168	8126	8062	8075	0	3945	7864	3888	-4376
Nysa	4020	3164	3156	2987	3296	3700	2938	2927	2781	2527	-1493
Otmuchów	2868	2863	2834	3549	2831	2812	2829	2824	2813	2781	-87
Paczków	4609	3449	3440	3419	2706	2703	2685	2669	2640	2632	-1977
Skoroszyce	6526	6529	6446	6429	6493	3221	3232	3212	6417	6387	-139
Biała	3910	3890	2889	2869	2840	2831	2774	2750	2743	2707	-1203
Lubrza	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prudnik	2975	2693	2677	2663	2911	2900	3169	3548	3131	2796	-179
Branice	3896	3881	3830	3799	3731	3712	2385	3531	3481	3413	-483
Głubczyce	3490	3469	3443	3428	3982	2990	4701	3898	3324	5786	2296
Kietrz	5977	5933	3943	5878	3920	5839	5762	5747	5692	5646	-331
Powiat nyski	4196	3658	3638	3625	3700	3689	3483	3305	3293	3057	-1139
Powiat prudnicki	3787	3541	3320	3297	3472	3263	3620	3599	3368	3343	-444
Powiat głubczycki	4239	4212	3857	4152	4132	3802	4411	4383	3684	4745	506
OPOLSKIE	4124	3983	3831	3758	3716	3777	3646	3403	3334	3261	-863
POLSKA	3912	3811	3689	3587	3590	3528	3411	3290	3211	3150	-762

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Na dostęp do usług medycznych oraz ich jakość wpływają także dostępne zasoby kadry medycznej. Dane statystyczne GUS pozwalają stwierdzić, iż w 2013 roku w zakładach opieki zdrowotnej na terenie powiatów, które przystąpiły do Partnerstwa Nyskiego, pracowało łącznie 400 lekarzy (wg podstawowego miejsca pracy). Zdecydowana większość z nich wykonywała swoją pracę na obszarze powiatu nyskiego, co wynika z większego nasycenia tego terenu placówkami ochrony zdrowia (szpitale w Nysie, Paczkowie i Głuchołazach). Dane wskazują trudną sytuację w powiecie prudnickim, gdzie liczba pracujących lekarzy bardzo się zmniejszyła.

Tabela 79. Lekarze pracujący w placówkach ochrony zdrowia w latach 2006-2013 w powiatach OFPN2020

Lekarze	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost
	personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy ⁴⁰								
Powiat nyski	229	233	233	272	222	219	-	266	37
Powiat prudnicki	71	67	71	70	68	76	-	56	-15
Powiat głubczycki	60	58	67	61	70	74	-	78	18
	personel pracujący ⁴¹								

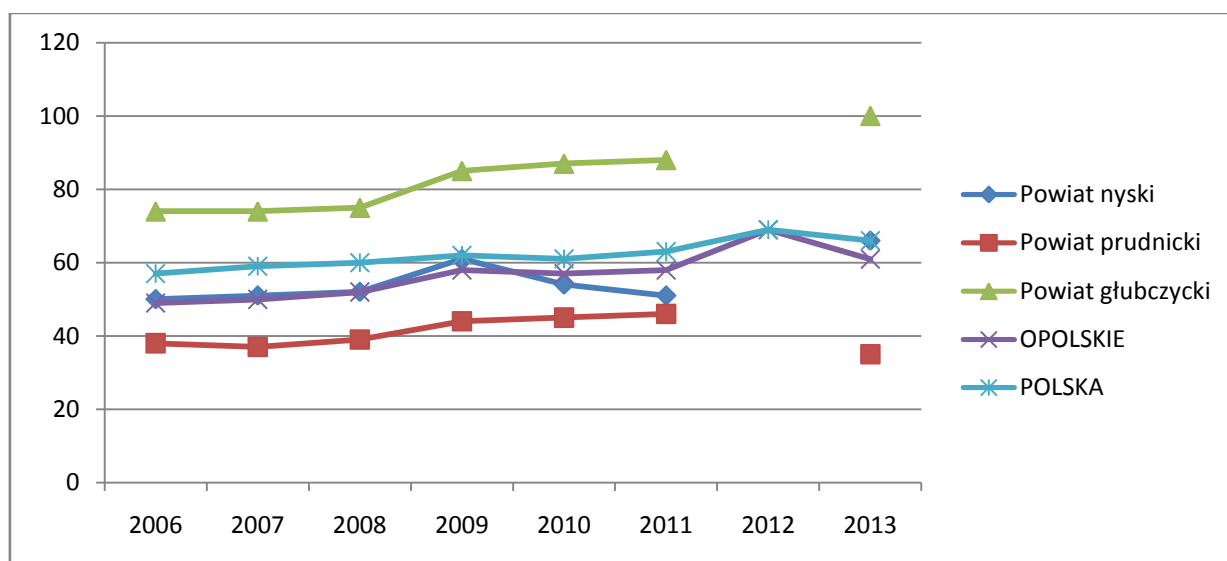
⁴⁰Pracujący według podstawowego miejsca pracy – osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczających pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy. Osoby te, niezależnie od wymiaru czasu pracy, są liczone raz, według podstawowego miejsca zatrudnienia. Dane obejmują osoby pracujące z pacjentem, bez osób pracujących w NFZ, administracji państwowej, uczelniach wyższych; nie obejmują osób, pracujących w MON i MSWiA (wyjaśnienie GUS)

Powiat nyski	301	305	361	495	363	350	-	432	131
Powiat prudnicki	94	91	99	125	130	137	-	69	-25
Powiat głubczycki	97	108	115	134	130	130	-	151	54

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Zasoby kadr związanych z ochroną zdrowia tworzą także pielęgniarki i położne. Wśród powiatów należących do OFPN2020 najtrudniejsza sytuacja ponownie występuje w powiecie prudnickim, gdzie na 10 tys. ludności przypadają 35 pielęgniarki i położne. Zdecydowanie lepiej przedstawia się sytuacja w powiecie głubczyckim, gdzie wskaźnik ten wynosił w 2013 roku 100. W przypadku powiatu nyskiego liczba pielęgniarek i położnych przypadająca na 10 tys. ludności oscylowała wokół średniej wojewódzkiej i krajowej, tj. ok. 60.

Wykres 37. Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności w latach 2006-2013 w powiatach OFPN2020⁴²

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Informacji dotyczących sytuacji epidemiologicznej w powiatach OFPN2020 dostarczają dane Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych.

Na podstawie sprawozdania **Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Głubczycach** można wskazać, iż w 2014 roku na terenie powiatu odnotowano zachorowania na następujące, wybrane choroby zakaźne: ospa wietrzna (172 przypadki), biegunki o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (110 przypadków), biegunki wywołane przez rotawirusy (47 przypadków), borelioza (27 przypadków), zakażenia jelitowe u dzieci do lat 2 (21 przypadków), gruźlica (19 przypadków), lamblioza (15 przypadków), płonica (9 przypadków), różna (9 przypadków), wirusowe zapalenia wątroby typu C (6 przypadków), zakażenia jelitowe wywołane przez *Clostridium difficile* (5 przypadków), świnka (5

⁴¹Pracujący – osoby pracujące w danej placówce bez względu na rodzaj umowy, na podstawie, której wykonywana jest praca (np. umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, w tym umowa zlecenie) i wymiar czasu pracy. Jedna osoba może być wykazana więcej niż jeden raz, w przypadku świadczenia pracy w więcej niż jednym miejscu (wyjaśnienie GUS)

⁴² Brak danych na poziomie NUTS4 (powiaty) dla roku 2012 (BDL GUS)

przypadków), różyczka (3 przypadki), salmonellozy – zatrucia pokarmowe (2 przypadki), styczość i narażenie na wściekliznę (2 przypadki), wirusowe zapalenie wątroby typu B (1 przypadek) oraz zapalenie opon mózgowych (1 przypadek).

Szczepieniom przeciwko rotawirusom (będącym najczęstszą przyczyną ostrej biegunki u niemowląt i małych dzieci) w powiecie głubczyckim w 2014 roku poddano 50 dzieci (w 2013 roku było to 72 dzieci). Szczepienia przeciwko meningokokom objęły 56 dzieci (w 2013 roku – 3 dzieci), a szczepienia przeciwko pneumokokom – 64 dzieci (w 2013 roku – 62 dzieci). Natomiast przeciwko grypie w 2014 roku zaszczepiono 949 mieszkańców powiatu (w 2013 roku było to 1225 osób).

W ramach Programu Szczepień Ochronnych w powiecie głubczyckim szczepieniom (realizowanym w 16 punktach szczepień) podlegało w 2014 roku 7 727 dzieci i młodzieży do 19 roku życia. Dane dotyczące odsetka dzieci i młodzieży do 19 roku życia poddanych obowiązkowym szczepieniom ochronnym pozwalają pozytywnie ocenić sytuację powiatu w zakresie szczepień ochronnych. Wyszczepialność utrzymywała na poziomie powyżej 90% (średnio 99,6%): odsetek wszczepienia przeciwko błonicy, tężcowi i krztuścowi wynosił 99,7%, przeciwko poliomyelitis – 99,7%, przeciwko odrze, śwince i różyczce – 99,7%, zaś przeciwko błonicy i tężcowi – 99,3%.

W przypadku dorosłych mieszkańców powiatu głubczyckiego, w 2014 roku odnotowano 271 szczepień przeciwko tężcowi (w 2013 roku – 266 szczepień) oraz 11 szczepień przeciwko wirusowemu zapaleniu wątroby typu A (w 2013 roku – 8 szczepień)⁴³.

Monitoring sytuacji epidemiologicznej na terenie powiatu nyskiego prowadzony przez **Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Nysie** pozwala stwierdzić, iż w 2013 roku najczęściej występującymi chorobami zakaźnymi były: grypa i grypopodobne (2 372 zachorowania) oraz ospa wietrzna (797 zachorowań), częste były również przypadki różyczki (192 zachorowania), biegunki u dzieci do lat 2 (138 zachorowania), inne bakteryjne zakażenia jelitowe nieokreślone (104 zachorowania). Mniej osób zapadło na płonicę (96 zachorowań), wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy (83 zachorowania), boreliozę (64 zachorowania), różę (41 zachorowań), styczość i narażenie na wściekliznę (36 przypadków potrzeby szczepień), salmonellozy (28 zachorowań), gruźlicę (25 zachorowań) czy świnkę (20 zachorowań). Sporadycznie zdarzały się w powiecie nyskim zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu C (14 zachorowań), wirusowe zapalenie wątroby typu B (11 zachorowań, w tym 1 ostre), wirusowe zapalenie wątroby inne i nieokreślone (2 zachorowania) czy krztusiec (2 zachorowania).

W ramach Programu Szczepień Ochronnych PSSE w Nysie w 2013 roku obejmowała nadzorem 24 588 dzieci i młodzieży do 20 roku życia. Szczepienia ochronne na terenie powiatu wykonywane są w 35 placówkach (w tym 28 nadzorowanych przez nyską PSSE). Stan zaszczepienia dzieci do lat 2 w powiecie utrzymuje się na wysokim poziomie, ok. 90%, natomiast stan uodpornienia u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym i przedszkolnym określono jako zadowalający. Oprócz obowiązkowych szczepień ochronnych, na terenie powiatu wykonywano również szczepienia zalecane. W 2013 roku objęły one łącznie 4 236 osób. Mieszkańcy powiatu najczęściej szczepili się przeciwko grypie sezonowej (2 523 zaszczepionych) oraz wirusowemu zapaleniu wątroby typu B (1 355 zaszczepionych), ale

⁴³ Wszystkie informacje na podstawie: Stan sanitarny powiatu głubczyckiego w roku 2014, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Głubczycach, Głubczyce, luty 2015.

także przeciwko biegunce rotawirusowej (219 zaszczepionych), meningokokom (80 zaszczepionych), kleszczowemu zapaleniu mózgu (26 zaszczepionych), zakażeniu wirusem brodawczaka ludzkiego (21 zaszczepionych) oraz wirusowemu zapaleniu wątroby typu A (12 zaszczepionych)⁴⁴.

Na podstawie danych **Państwowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Prudniku** można stwierdzić, iż najczęściej występującymi w powiecie chorobami zakaźnymi w 2013 roku były: grypa (759 przypadków), ospa wietrzna (369 przypadków) i płonica (111 przypadków). Znacznie mniej mieszkańców powiatu zachorowało na wirusowe zakażenie jelitowe (40 przypadków), różyczkę (26 przypadków), boreliozę (17 przypadków), biegunkę i zapalenie żołądkowo-jelitowe (13 przypadków, w tym 6 u dzieci do lat 2), inne bakteryjne zakażenie jelitowe (11 przypadków) czy różę (10 osób). U kilku osób stwierdzono styczeńność i narażenie na wściekliznę (8 osób), salmonellozy (6 przypadków), nowo wykryte zakażenia HIV (5 przypadków), lambliozy (4 przypadki), przewlekłe wirusowe zapalenie wątroby typu B (3 osoby) czy zapalenie opon mózgowych inne i nieokreślone (2 przypadki). Natomiast pojedynczy mieszkańcy powiatu zachorowali na inne choroby zakaźne: inne bakteryjne zatrucia pokarmowe, kleszczowe zapalenie mózgu, zapalenie mózgu inne i nieokreślone, chorobę meningokokowi inwazyjną, wirusowe zapalenie wątroby typu C oraz świnkę.

Szczepienia ochronne na terenie powiatu prudnickiego w 2013 roku prowadzone były w 15 punktach szczepień. Informacje PSSE w Prudniku dotyczące realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych u dzieci i młodzieży w rocznikach podlegających szczepieniom wskazują na zadawalający stan uodpornienia w tych grupach. Z kolei przeciwko grypie w 2013 roku zaszczepiono 1 624 mieszkańców powiatu prudnickiego (w 2012 roku były to 1 464 osoby)⁴⁵.

Sieć podmiotów świadczących usługi medyczne w obrębie OFPN2020 cechuje się znacznym zróżnicowaniem w zależności od powiatu i gminy. Usługi specjalistyczne ofertowane są głównie w największych ośrodkach miejskich OFPN2020 (tj. Nysa, Prudnik, Głuchołazy i Głubczyce, a także Grodków, Paczków oraz Otmuchów). Natomiast w ośrodkach leczniczych poza tymi obszarami dla mieszkańców dostępne są przede wszystkim usługi podstawowej opieki zdrowotnej. Jest to tendencja występująca na terenie całego kraju, związana również z przedstawioną w poprzednich podrozdziałach hierarchią ośrodków usługowych.

Podstawową opiekę zdrowotną (POZ) na terenie OFPN2020 realizują łącznie 64 podmioty. Niemal w całości są to niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej posiadające kontrakty z NFZ na świadczenie określonych usług dla ludności. Usługi z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w ramach NFZ można uzyskać w 37 podmiotach, zaś leczenie stomatologiczne może być realizowane u 48 świadczeniodawców. Mniej podmiotów wykonuje w ramach podpisanych umów z NFZ zadania z zakresu rehabilitacji leczniczej (19), świadczenia pielęgniarskie i opiekuńcze (18), leczenie szpitalne czy opiekę psychiatryczną i leczenie uzależnień (po 10).

⁴⁴ Wszystkie informacje na podstawie: Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu nyskiego za 2013 rok, Nysa 2014 rok.

⁴⁵ Wszystkie informacje na podstawie: Informacja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Prudniku o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu prudnickiego w roku 2013.

Łączna wartość kontraktów podpisanych przez NFZ ze świadczeniodawcami z terenu OFPN2020 na rok 2015 wynosi 253 464 661,31 zł. Zdecydowana większość tej kwoty trafi do placówek w powiecie nyskim (niemal 170 mln zł, tj. 67%), znacznie mniej do pozostałych powiatów: głubczyckiego (niemal 54 mln zł, tj. 21,3%) i prudnickiego (25,5 mln zł, tj. 10,1%) oraz gminy Grodków (ponad 4 mln zł, tj. 1,6%)⁴⁶.

Tabela 80. Liczba świadczeniodawców, z którymi NFZ zawarł umowy na realizację wybranych usług na 2015 rok

		Podstawowa opieka zdrowotna	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna	Leczenie szpitalne	Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień	Rehabilitacja lecznicza	Leczenie stomatologiczne	Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze
	Grodków	5	4	1	2	1	3	2
powiat nyski	Głuchołazy	6	2	2	2	3	2	2
	Kamiennik	1	0	0	0	0	0	0
	Korfantów	5	1	1	0	1	1	0
	Łambinowice	2	0	0	0	0	1	0
	Nysa	14	18	3	3	6	17	3
	Otmuchów	2	1	0	0	1	2	0
	Paczków	2	2	0	0	2	2	0
	Pakosławice	1	0	0	0	0	0	0
	Skoroszyce	1	0	0	0	0	0	0
powiat prudnicki	Biała	4	0	1	0	0	2	1
	Głogówek	4	1	0	0	0	2	0
	Lubrza	0	0	0	0	0	1	0
	Prudnik	5	4	1	1	1	3	5
powiat głubczycki	Baborów	1	0	0	0	0	2	0
	Branice	2	1	0	1	1	2	1
	Głubczyce	7	1	1	1	3	6	2
	Kietrz	2	1	0	0	0	2	2

Źródło: Obliczenia własne na podst. danych NFZ (<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Search.aspx>) – stan na 23.02.2015

Tabela 81. Sumaryczna kwota zobowiązań NFZ wynikająca z zawartych umów na 2015 rok (bez POZ)

		Kwota
	Grodków	4 077 250,86 zł
powiat nyski	Głuchołazy	34 047 511,28 zł
	Kamiennik	-
	Korfantów	17 205 666,08 zł

⁴⁶ Zestawienie podmiotów prowadzących działalność leczniczą na OFPN2020, wraz z formą własności, rodzajem działalności i wysokością kontraktu z NFZ stanowi załącznik do niniejszej analizy.

	Łambinowice	187 872,00 zł
	Nysa	116 803 313,98 zł
	Otmuchów	664 028,58 zł
	Paczków	992 307,41 zł
	Pakośławice	-
	Skoroszyce	-
powiat prudnicki	Biała	4 382 209,16 zł
	Głogówek	569 674,62 zł
	Lubrza	90 928,32 zł
	Prudnik	20 466 833,84 zł
powiat głubczycki	Baborów	624 442,88 zł
	Branice	26 460 243,31 zł
	Głubczyce	25 928 430,63 zł
	Kietrz	963 948,36 zł

Źródło: Obliczenia własne na podst. danych NFZ (<https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Search.aspx>) – stan na 23.02.2015

W każdym z powiatów OFPN2020 mieszkańcy mogą poddać się leczeniu szpitalnemu w miejscu zamieszkania. Opiekę szpitalną oferują największe placówki zlokalizowane w Nysie, Prudniku, Głubczycach i Głuchołazach, a także mniejsze szpitale w Paczkowie czy Białej i szpital psychiatryczny w Branicach. Większość placówek prowadzących leczenie szpitalne w obrębie OFPN2020 to samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, tworzone przez odpowiednie jednostki administracyjne, tj. powiaty (ZOZ w Nysie, ZOZ w Białej, SP ZOZ ZOZ w Głuchołazach, SP ZOZ w Głubczycach) lub województwo (OCR w Korfantowie, szpital w Branicach). Dodatkowo w Głuchołazach znajduje się szpital specjalistyczny MSW. Dwie placówki szpitalne znajdującego się na terenie OFPN2020 mają formę spółki akcyjnej, przy czym jedna z nich (PCM w Prudniku) to spółka akcyjna z większościowym udziałem powiatu prudnickiego. Poniżej przedstawiono krótką charakterystykę największych ośrodków medycznych OFPN2020.

Zespół Opieki Zdrowotnej w Nysie prowadzący:

1. Szpital Powiatowy im. Błogosławionej Siostry Elżbietanki Marii Merket w Nysie, który obejmuje:

- Oddziały szpitalne: ginekologiczno-położniczy, chirurgii ogólnej, urologiczny, okulistyczny, obserwacyjno-zakaźny, noworodkowy z pododdziałem patologii noworodka i wcześniaka, neurologiczny z pododdziałem udarowym, laryngologiczny, internistyczny B, internistyczno-kardiologiczny, dziecięcy, chirurgii urazowo-ortopedycznej, anestezjologii i intensywnej terapii, dzienny oddział szybkiej diagnostyki, dzienny oddział psychiatryczny, szpitalny oddział ratunkowy
- Poradnie: urologiczna, reumatologiczna, patologii ciąży, okulistyczna, leczenia bólu, laryngologiczna, gastroenterologiczna, endokrynologiczna, dla kobiet, cukrzycowa, chirurgii urazowo-ortopedycznej, specjalistyczna poradnia przy Oddziale Obserwacyjno-Zakaźnym
- Zakłady rehabilitacji leczniczej, diagnostyki obrazowej, diagnostyki laboratoryjnej

2. Szpital im. Jana Pawła II w Paczkowie:

- Oddział reumatologiczny
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy
- Poradnie: chirurgiczna, dla kobiet, gabinet rehabilitacyjny⁴⁷.

Prudnickie Centrum Medyczne S.A. w Prudniku (ul. Szpitalna 14), którego działalność obejmuje:

- Szpital Powiatowy w Prudniku z oddziałami: wewnętrznym z pododdziałem neurologicznym, ginekologiczno-położniczy, chirurgiczny, pediatryczny oraz pododdział noworodków
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Głogówku
- Ambulatoryjną opiekę specjalistyczną w poradniach: chirurgii ogólnej, chorób wewnętrznych, dermatologicznej, diabetologicznej, endokrynologicznej, kardiologicznej, neonatologicznej, neurologicznej, onkologicznej, ortopedii i traumatologii ruchu, preluksacyjnej, proktologicznej, zdrowia psychologicznego, uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, a także poradni medycyny pracy
- Ratownictwo medyczne: dwa zespoły podstawowe (w tym jeden stacjonujący w Głogówku) oraz jeden specjalistyczny
- Pracownie diagnostyczne: tomografii komputerowej, mammograficznej, ultrasonografii, EKG i Badań Wysiłkowych, Endoskopii, RTG⁴⁸.

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zespół Opieki Zdrowotnej w Głuchołazach w skład którego wchodzi:

- Szpital nr 1 w Głuchołazach (ul. Skłodowskiej 16) z oddziałem wewnętrznym i Zakładem Opiekuńczo-Leczniczym
- Szpital nr 2 w Głuchołazach (ul. Lompy 2) z oddziałami: pulmonologicznym z pododdziałem chemioterapii, psychosomatycznym, psychiatrycznym oraz Wojewódzkim Ośrodkiem Rehabilitacji i Prewencji Kardiologicznej w Głuchołazach
- Zakład diagnostyki laboratoryjnej z pracowniami: analityki ogólnej, biochemiczną, hematologiczną i serologii⁴⁹.

Samodzielny Publiczny Zespół Opieki Zdrowotnej w Głubczycach (ul. Marii Curie-Skłodowskiej 26) prowadzący:

- Oddziały szpitalne: chirurgii ogólnej, pediatrycznym, neonatologicznym, ginekologiczno-położniczym, chorób wewnętrznych, neurologii
- Zakład opiekuńczo-leczniczy

⁴⁷ Za: <http://www.zoznysa.pl/>

⁴⁸ Za: <http://www.pcm.prudnik.pl/index.html>

⁴⁹ Za: <http://www.zoz.glucholazy.pl/>

- Podstawową opiekę zdrowotną
- Ambulatoryjną opiekę specjalistyczną w poradniach: dermatologicznej, gruźlicy i chorób płuc, zdrowia publicznego, chirurgii ogólnej, chirurgii urazowo-ortopedycznej, neurologicznej, otolaryngologicznej, urologicznej, kardiologicznej, ginekologiczno-położniczej i nefrologicznej
- Hospicjum domowe
- Ratownictwo medyczne: dwa zespoły podstawowe (w tym jeden w podstacji w Kietrze) oraz jeden specjalistyczny
- Pracownie: diagnostyki laboratoryjnej, diagnostyki obrazowej, endoskopowej, EEG, EKG oraz fizjoterapii⁵⁰.

Zespół Opieki Zdrowotnej w Białej, Szpital im. Świętej Elżbiety w Białej(ul. Moniuszki 6) z oddziałami: wewnętrznym i kardiologicznym⁵¹.

Nyskie Centrum Sercowo – Naczyniowe Polsko-Amerykańskich Klinik Serca (ul. Emilii Gierczak), będące częścią sieci oddziałów kardiologii interwencyjnej, angiologii i kardiochirurgii na terenie Polski. W Nyskim Centrum Sercowo-Naczyniowym dostępne są oddziały kardiologii i chirurgii naczyniowej.

Opolskie Centrum Rehabilitacji w Korfantowie dysponujące:

- oddziałami: chirurgii ortopedycznej, rehabilitacji narządu ruchu, rehabilitacji ogólnoustrojowej, rehabilitacji dziennej
- poradniami: ortopedyczną, rehabilitacyjną i neurologiczną
- rehabilitacją stacjonarną⁵².

Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Specjalistyczny Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Głuchołazach (ul. M. Karłowicza 40) z oddziałami:

- I Oddział Chorób Płuc
- I Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej
- II Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej
- II Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej
- II Oddział Chorób Płuc
- I Oddział Rehabilitacji Kardiologicznej
- II Oddział Chorób Płuc i Gruźlicy
- Dział Usprawniania Leczniczego

⁵⁰ Za: <http://www.szpitalglubczyce.pl/>

⁵¹ Za: <http://szpitalbiala.pl/24/strona-glowna.html>

⁵² Za: <http://www.ocr.pl/index2.php3>

W SP ZOZ Szpitalu Specjalistycznym MSW w Głuchołazach znajdują się także laboratorium analityczno-mikrobiologiczne oraz pracownie: polisomnograficzna, badań czynnościowych, bronchofiberoskopii, Holtera i prób wydolnościowych, RTG, USG⁵³.

Samodzielny Wojewódzki Szpital dla Nerwowo i Psychiczenie Chorych im. Ks. Biskupa J. Nathana w Branicach, którego działalność obejmuje:

- Oddziały szpitalne: psychiatrii ogólnej B, w tym pododdział psychiatrii sądowej o podstawowym zabezpieczeniu, psychiatrii ogólnej C, w tym pododdział psychiatrii sądowej o podstawowym zabezpieczeniu, oddział dla uzależnionych wobec, których orzeczono środek zabezpieczających D1, oddział sądowo-psychiatryczny o wzmocnionym zabezpieczeniu D2 i B5 oraz oddział rehabilitacji neurologicznej, w tym pododdział rehabilitacji ogólnoustrojowej
- Poradnie: neurologiczna, zdrowia psychicznego
- Pracownię elektrodiagnostyki
- Pracownię terapii zajęciowej
- Zakład Opiekuńczo-Leczniczy
- Ośrodek Terapii Uzależnienia od Alkoholu: oddział leczenia alkoholowych zespołów abstynencyjnych B-7 (detoksykacyjny), całodobowy oddział terapii uzależnienia od alkoholu B-4 oraz poradnia dla osób z problemami alkoholowymi⁵⁴.

Pacjenci potrzebujący kompleksowej opieki w miejscu zamieszkania mogą skorzystać z oferty Stacji Opieki Diecezji Opolskiej. Opieka świadczona przez zespoły pielęgniarek środowiskowych ukierunkowana jest na wykonywanie zabiegów pielęgnacyjno-leczniczych, promocję i profilaktykę zdrowotną czy ocenę wydolności pielęgnacyjno-opiekuńczej rodziny. Siedziby Stacji Opieki Caritas Diecezji Opolskiej na terenie OFPN2020 znajdują się w:

- Baborowie (Rynek 3)
- Białej (ul. Stare Miasto 24)
- Głogówku (al. Lipowa 5A)
- Głubczycach (ul. Kościuszki 24)
- Głuchołazach (ul. Jana Pawła II 14)
- Kamienniku (ul. Kościuszki 2)
- Kietrzu (ul. Wojska Polskiego 21)
- Korfantowie (ul. 3 Maja 4)
- Łambinowicach (ul. Zawadzkiego 29)
- Nysie (ul. Głuchołaska 8)
- Otmuchowie (ul. Żeromskiego 1)
- Paczkowie (ul. Kościelna 11)⁵⁵.

⁵³ Za: <http://szpitalmsw-glucholazy.pl/szpital/>

⁵⁴ Za: <http://szpitalbranice.biuletyn.info.pl/>

⁵⁵ Za: http://caritas.diecezja.opole.pl/index.php?option=com_content&view=category&id=42&Itemid=242

Ponadto w Nysie znajduje się jedyne na terenie OFPN2020 hospicjum stacjonarne prowadzone przez Stowarzyszenie Auxilium „Hospicjum św. Arnolda Janssena w Nysie” (ul. Sienkiewicza 7b). Nyskie hospicjum (NZOZ Hospicjum św. Arnolda Janssena w Nysie) sprawuje opiekę nad pacjentami i ich rodzinami w trzech obszarach: hospicjum stacjonarne, hospicjum domowego oraz poradni opieki paliatywnej. Hospicjum stacjonarne dysponuje dwunastoma łóżkami, przeznaczonymi dla pacjentów znajdujących się w terminalnym stadium choroby nowotworowej, zaś hospicjum domowe dysponuje dwoma samochodami, przy pomocy których realizowane są wizyty domowe lekarsko-pielęgniarskie i pielęgniarskie⁵⁶.

Opisana powyżej sieć podmiotów realizujących zadania z zakresu ochrony zdrowia dla ludności mieszkającej w obrębie OFPN2020 może być jedynie punktem wyjścia do pogłębionej analizy dotyczącej możliwości dostępu do tych usług, wymagającej innej metody, np. ankiet czy wywiadów z mieszkańcami. Zapewne tak jak w całym kraju, dostępność ta jest niewystarczająca, ze szczególnym naciskiem na trudności z uzyskaniem konsultacji w poradniach specjalistycznych czy wykonaniem pilnych zabiegów operacyjnych. Jako że zależy to nie tyle od bazy medycznej (która na terenie OFPN2020 jest dość dobra), ale od wysokości kontraktów z NFZ – niedostatek środków w jego dyspozycji oraz wyceny i sposoby kontraktowania świadczeń i procedur skutkują długimi czasami oczekiwania na realizację usług medycznych i zadłużaniem się niektórych placówek – szans na poprawę dostępu do usług medycznych należy upatrywać w rozwiązaniu systemowych problemów służby zdrowia w całym kraju.

W podsumowaniu należy stwierdzić, iż OF PN20120 posiada rozwiniętą sieć usług: od podstawowej opieki zdrowotnej, poprzez szpitale i poradnie specjalistyczne, często związane ze szpitalami, po szpital II poziomu referencyjnego i związane z nim wysokospecjalistyczne przychodnie w Nysie. Wskutek restrukturyzacji instytucji ochrony zdrowia, w tym przekształceń własnościowych i powstania wielu nowych, prywatnych podmiotów, obecnie placówki ochrony zdrowia mają różny status właścicielski i organizacyjny.

Wskaźniki łóżek w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności w powiatach prudnickim i głubczyckim są podobne, jak w pozostałych powiatach peryferyjnych województwa opolskiego i powiatach ziemskich kraju. Znacznie wyższy wskaźnik w powiecie nyskim wynika głównie z istnienia w Nysie szpitala II poziomu referencyjnego oraz szpitali w Głuchołazach.

Kluczowe dla dostępności usług ochrony zdrowia są kontrakty z NFZ. Niedostatek środków w jego dyspozycji oraz wyceny i sposoby kontraktowania świadczeń i procedur skutkują długimi czasami oczekiwania na niektóre usługi i powodować mogą zadłużanie się niektórych placówek.

Ze względu na brak rejonizacji w ochronie zdrowia (możliwość korzystania z usług w innej gminie, innym powiecie) w dziedzinie tej może być pożądane współdziałanie partnerów w ramach OF PN2020.

⁵⁶ Za: <http://www.hospicjum-auxilium.pl/hospicjum.php>

Analiza migracji

Źródłem informacji o migracjach są dane BDL GUS dotyczące zameldowań i wymeldowań na pobyt stały. Choć z dużym prawdopodobieństwem źródło to podaje informacje niepełne (nie wszyscy dopełniają obowiązku meldunkowego), ale wobec braku innego źródła, jest to powszechnie przyjęty sposób badania migracji.

W latach 2004-2005 do powiatów OFPN2020 napłynęło 11,5 tys. ludności, a odpłynęło 16,6 tys. Do gminy Grodków w tym samym okresie napłynęło 2,3 tys. ludności, a odpłynęło 2,6 tys., ale liczby te nie odzwierciedlają całkowitego napływu i odpływu ludności do i z OFPN2020, ponieważ część z tych liczb stanowiły przepływy wewnętrzne w obrębie obszaru. Nie ma możliwości zbadania całkowitego napływu i odpływu ludności do i z OFPN2020 w oparciu o dane statystyczne, byłoby to możliwe jedynie na podstawie ewidencji indywidualnych zameldowań i wymeldowań prowadzonych przez biura ewidencji ludności w gminach. Natomiast suma sald migracji dla poszczególnych jednostek jest tożsama z saldem migracji dla całego OFPN2020, które jest ujemne i wynosi -5360.

Można porównywać skalę migracji w różnych jednostkach, porównując wskaźniki na 1000 ludności (w połowie roku). W całym okresie 2004-2013 i napływ, i odpływ na 1000 ludności były we wszystkich powiatach OFPN2020 wyższe niż w pozostałych powiatach peryferyjnych województwa opolskiego, odpływ był w powiatach nyskim i prudnickim niższy, a w powiecie głubczyckim wyższy niż w powiatach ziemskich kraju. Natomiast we wszystkich powiatach OFPN2020 wskaźnik napływu był znacznie niższy niż w powiatach ziemskich kraju i w tym można upatrywać główną przyczynę wysokiego ujemnego salda migracji. Jak wykazują bowiem porównania z krajem, sam odpływ jest zjawiskiem normalnym i powszechnym i nie musi być niekorzystny, jeśli tylko jest równoważony przez napływ.

Napływ na 1000 ludności był największy w powiecie głubczyckim, a najmniejszy w powiecie nyskim. Z kolei odpływ był zbliżony w powiecie nyskim i prudnickim, a wyraźnie wyższy (o 2 osoby na 1000 ludności) w powiecie głubczyckim. Saldo migracji było ujemne, na 1000 ludności zbliżone w powiatach nyskim (-2,1) i głubczyckim (-2,3) i odmienne w powiecie prudnickim (-0,8). Mniejsza utrata migracyjna ludności w powiecie prudnickim spowodowana jest wyższym wskaźnikiem napływu niż w powiecie nyskim i niższym wskaźnikiem odpływu niż w powiecie głubczyckim (tabela 82). Wysokie wskaźniki napływu i odpływu do i z gminy Grodków są charakterystyczne dla większości gmin (tabela 82) i świadczą o tym, że większość ruchów migracyjnych odbywa się pomiędzy gminami w obrębie powiatów.

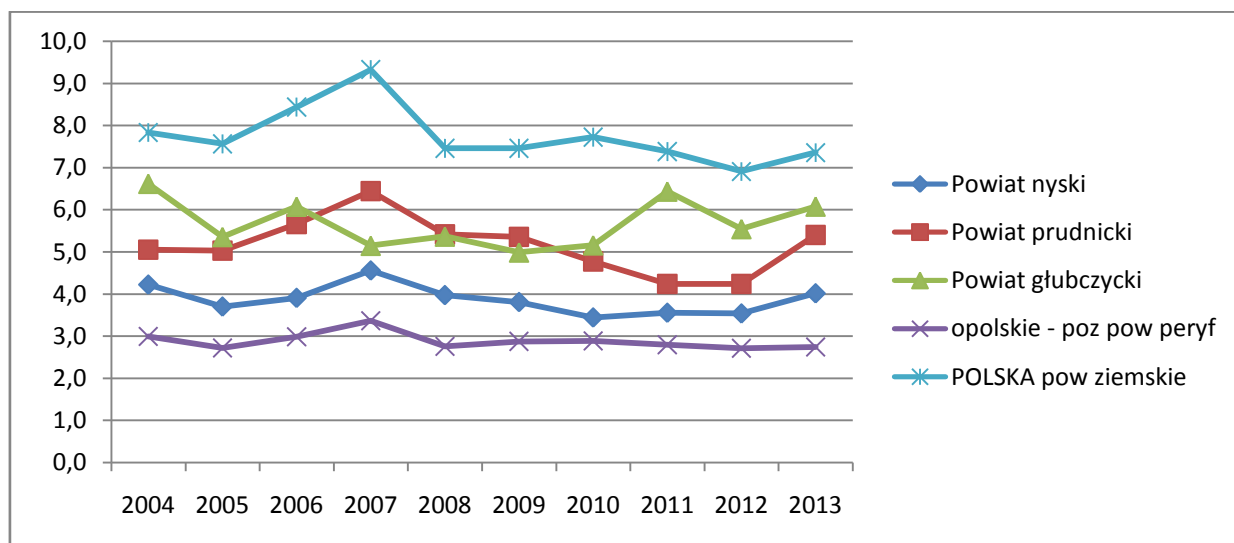
W poszczególnych latach zarówno napływ, jak i odpływ ludności wahały się, różnice między latami dochodziły do 2 osób migrujących na 1000 ludności. Napływ do powiatów nyskiego i prudnickiego miał podobny przebieg, jak do pozostałych powiatów peryferyjnych województwa opolskiego i powiatów ziemskich kraju (z maksymalnym wskaźnikiem w 2007 roku), natomiast napływ do powiatu głubczyckiego miał przebieg odmienny (wykres 37). Również odpływ miał przebieg podobny, jak w agregatach porównywanych do 2008 roku we wszystkich powiatach OFPN200 (z maksimum w 2007 roku, w powiecie nyskim w 2006 roku), a później – podobny w powiatach nyskim i prudnickim, natomiast w powiecie głubczyckim z kolejną zwyżką odpływu (wykres 38).

Tabela 82. Migracje (zameldowania i wymeldowania) na pobyt stały w latach 2004-2013

Jednostka	W liczbach bezwzględnych			Na 1000 ludności średniorocznie		
	napiływ	odpływ	saldo	napiływ	odpływ	saldo
Gmina Grodków	2295	2582	-287	11,6	13,1	-1,5
Powiat nyski	5613	8882	-3269	3,5	5,6	-2,1
Powiat prudnicki	3063	3592	-529	4,7	5,5	-0,8
Powiat głubczycki	2825	4100	-1275	5,2	7,5	-2,3
Razem powiaty OFPN2020	11501	16574	-5073	4,1	6,0	-1,8
Razem OFPN2020	13796	19156	-5360			
Woj. opolskie - pozostałe	x	x	x	2,6	3,1	-0,4
POLSKA powiaty ziemskie	x	x	x	7,0	6,4	0,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

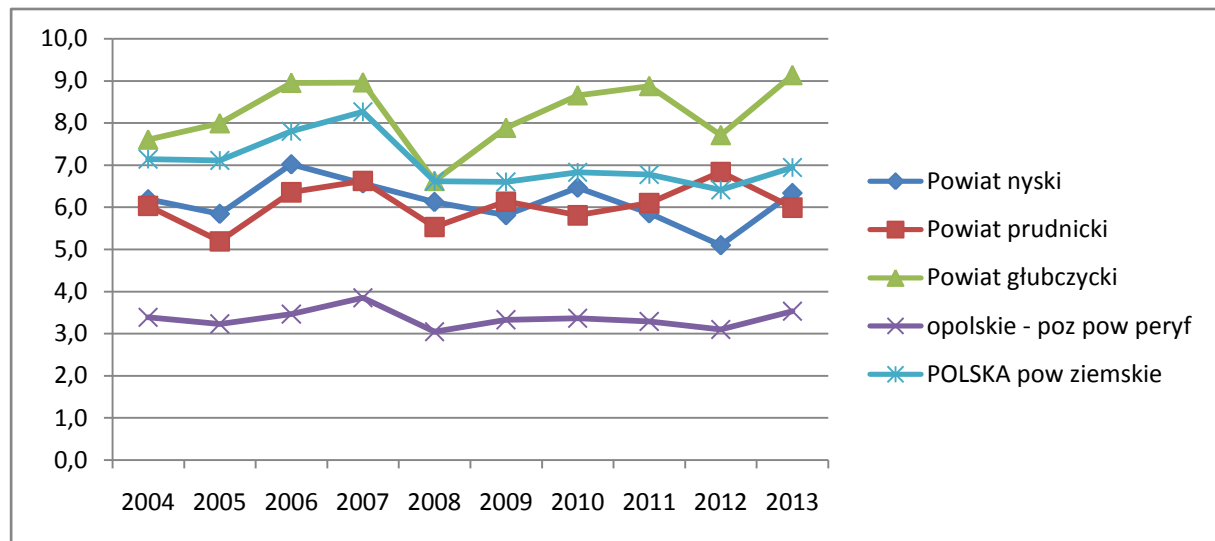
Wykres 38. Napływ migracyjny (zameldowania na pobyt stały) na 1000 ludności średniorocznie w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

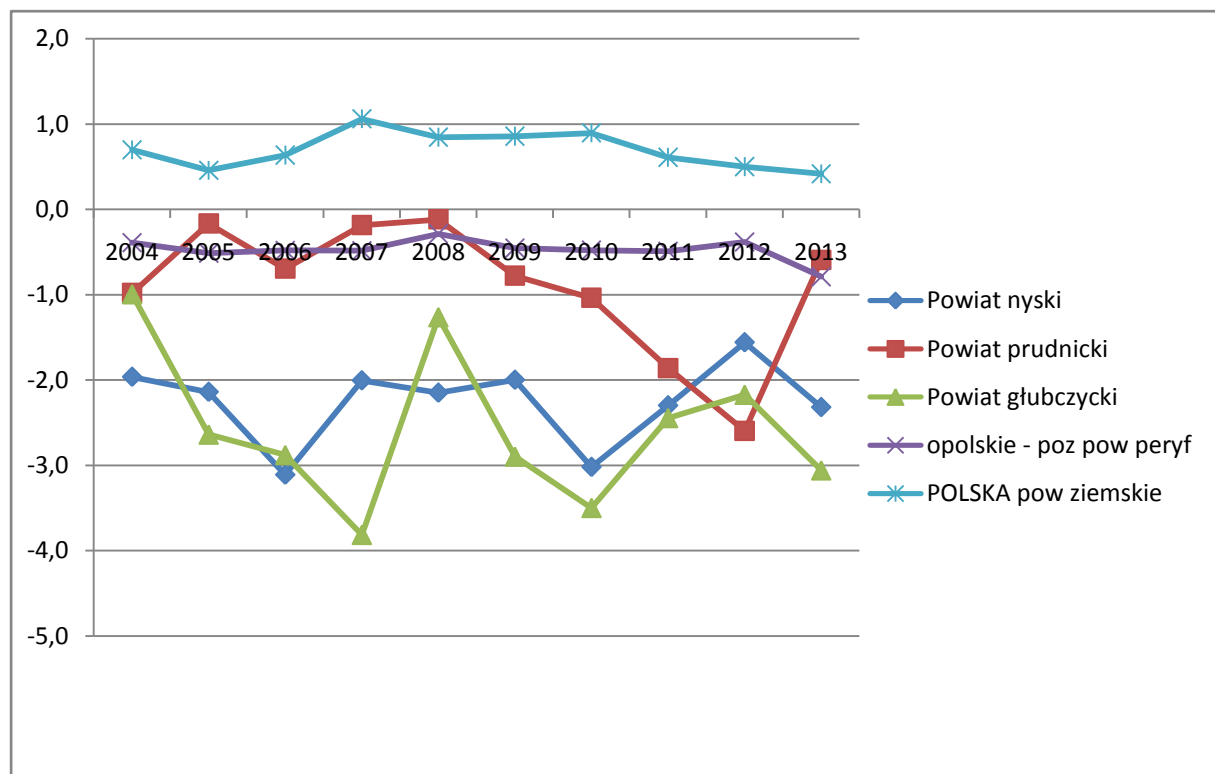

Wykres 39. Odpływ migracyjny (wymeldowania na pobyt stały) na 1000 ludności średniorocznie w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Wykres 40. Saldo migracji (różnica zameldowań i wymeldowań na pobyt stały) na 1000 ludności średniorocznie w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

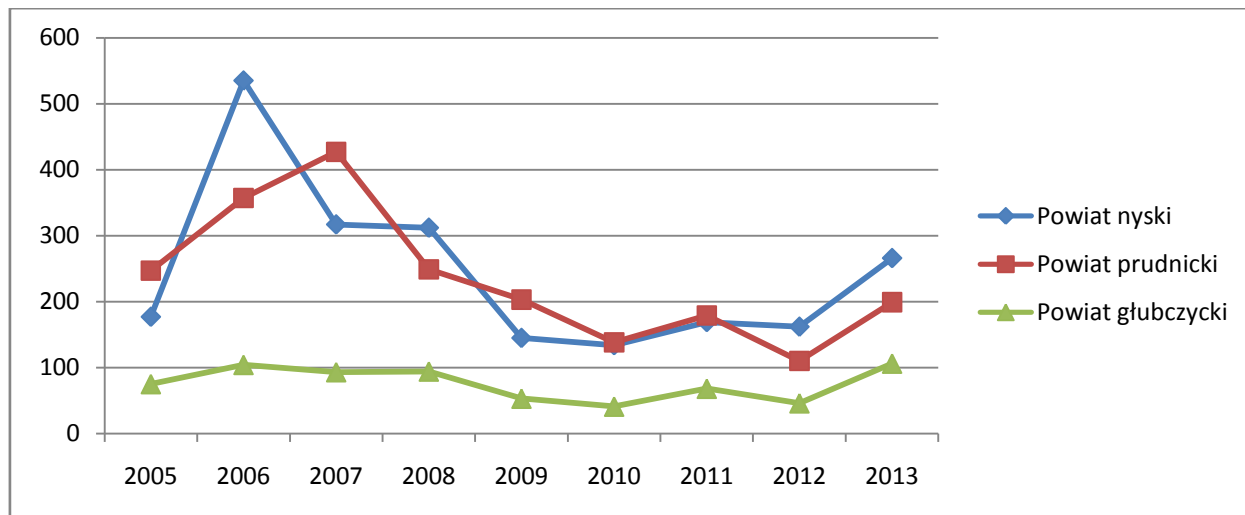
Tabela 83. Migracje na pobyt stały międzypowiatowe krajowe i zagraniczne w latach 2005-2013

Powiat	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Razem
Zameldowania z innych powiatów										
Nyski	545	573	664	577	551	496	509	504	570	4989
Prudnicki	305	342	386	322	317	281	246	245	310	2754
Głubczycki	274	308	259	268	248	255	313	268	292	2485
Wymeldowania do innych powiatów										
Nyski	860	1029	956	889	840	931	838	726	899	7968
Prudnicki	315	384	397	329	363	342	354	395	344	3223
Głubczycki	409	454	451	331	392	428	432	373	439	3709
Zameldowania z zagranicy										
Nyski	50	66	103	104	127	85	79	66	54	734
Prudnicki	66	52	49	67	80	62	49	39	23	487
Głubczycki	19	25	26	28	36	27	26	16	17	220
Wymeldowania za granicę										
Nyski	177	535	317	312	145	134	169	162	266	2217
Prudnicki	247	357	427	249	203	138	179	110	199	2109
Głubczycki	75	104	93	94	53	41	68	46	106	680

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Jak widać z tabeli 83, duży udział w emigracji ma emigracja zagraniczna. W powiecie prudnickim w latach 2005-2013 stanowiła ona aż 40% ogółu emigracji, w powiecie nyskim 22%, a w głubczyckim 15%. Wiąże się to zapewne ze składem narodowościowym ludności. Wśród przybywających na pobyt stały napływ z zagranicy ma udział kilkunastoprocentowy w powiatach nyskim i prudnickim i 8% w głubczyckim. Największe nasilenie emigracji zagranicznej w powiatach nyskim i prudnickim miało miejsce w latach 2006-2007, po czym nastąpił bardzo wyraźny spadek, co ilustruje wykres. Trudno ocenić, czy wzrost emigracji zagranicznych ze wszystkich powiatów OFPN2020 w 2013 r. stanowi początek tendencji wzrostowej, czy tylko krótkotrwałe wahnięcie.

Wykres 41. Wymeldowania za granicę w latach 2005-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Saldo migracji krajowych i zagranicznych na tle innych powiatów województwa opolskiego ilustrują kartogramy (rysunki 1 i 2).

Tabela 84. Migracje w latach 2005-2013 średniorocznie na 1000 ludności według gmin

Gmina	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo
Grodków	11,6	13,1	-1,5
Głuchołazy	8,8	12,6	-3,8
Korfantów	10,2	12,6	-2,3
Łąbinowice	10,4	13,7	-3,3
Nysa	11,0	13,9	-2,9
Otmuchów	10,1	14,4	-4,3
Paczków	8,8	12,9	-4,1
Skoroszyce	9,1	13,7	-4,6
Biała	8,5	13,9	-5,4
Lubrza	11,7	14,8	-3,1
Prudnik	9,6	13,7	-4,0
Branice	12,8	16,2	-3,4
Głubczyce	12,4	15,2	-2,8
Kietrz	9,7	14,1	-4,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Tabela 85 pozwala analizować zróżnicowanie migracji w podziale na miasta i obszary wiejskie w gminach miejsko-wiejskich. Wynika z niej, że jedynym obszarem, na którym saldo migracji było dodatnie, jest obszar wiejski w gminie Nysa. Jest to przejaw procesu suburbanizacji, czyli migracji z miast na obszary podmiejskie.

Jednym z motywów migracji jest zawieranie związków małżeńskich z osobą z innej jednostki terytorialnej, ale także podjęcie pracy zarobkowej czy kształcenie poza siedzibą swojej gminy. Są to jedne z głównych czynników wywołujących migracje międzygminne wewnątrz powiatów.

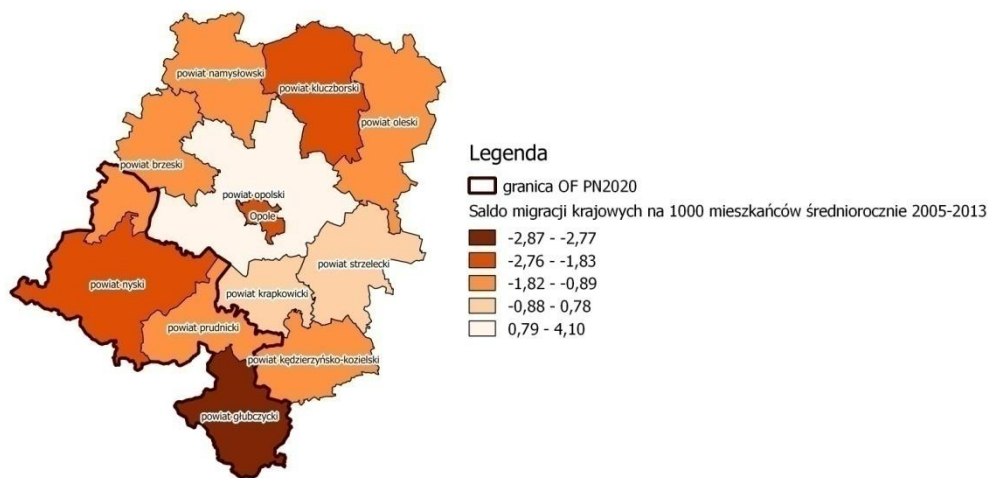
Tabela 85. Migracje w latach 2005-2013 średniorocznie na 1000 ludności w gminach miejsko-wiejskich w podziale na miasto i wieś

Gmina	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo
Grodków - miasto	11,8	14,1	-2,3
Grodków - obszar wiejski	11,5	12,2	-0,7
Głuchołazy - miasto	8,3	12,4	-4,1
Głuchołazy - obszar wiejski	9,5	12,9	-3,4
Korfantów - miasto	15,0	15,2	-0,2
Korfantów - obszar wiejski	9,1	11,9	-2,9
Nysa - miasto	8,5	14,0	-5,5
Nysa - obszar wiejski	20,1	13,5	6,6
Otmuchów - miasto	10,3	16,1	-5,8
Otmuchów - obszar wiejski	10,1	13,4	-3,4
Paczków - miasto	8,9	13,2	-4,3
Paczków - obszar wiejski	8,6	12,4	-3,8
Biała - miasto	11,1	16,6	-5,5
Biała - obszar wiejski	7,8	13,2	-5,4
Prudnik - miasto	8,3	13,2	-4,9
Prudnik - obszar wiejski	14,5	15,4	-0,8
Głubczyce - miasto	11,6	14,7	-3,1
Głubczyce - obszar wiejski	13,5	15,8	-2,3

Gmina	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo
Kietrz - miasto	8,7	13,7	-5,0
Kietrz - obszar wiejski	10,8	14,6	-3,8

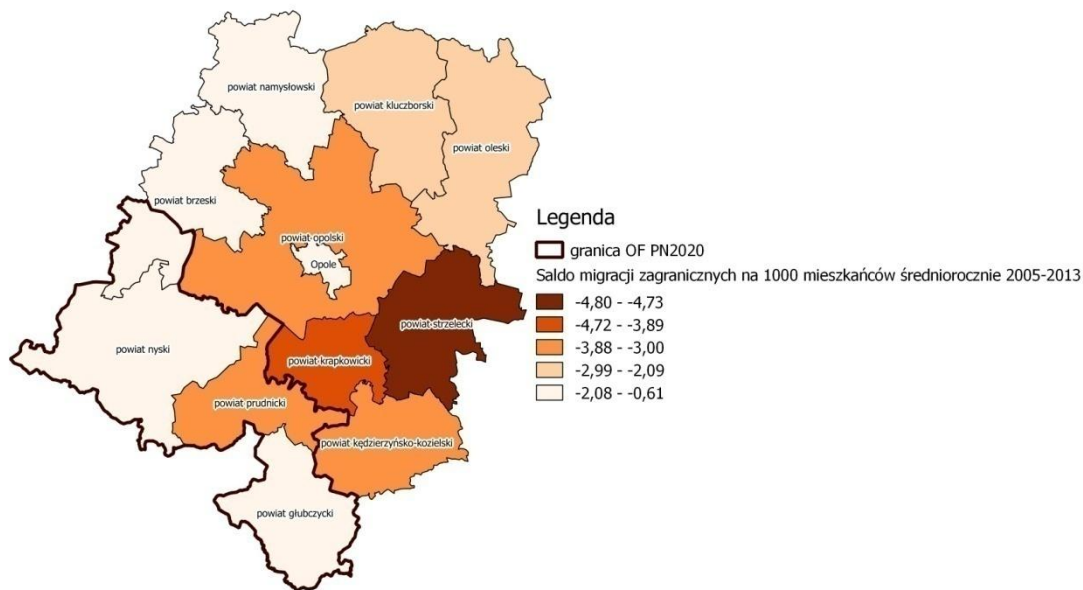
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Rysunek 1. Saldo migracji krajowych na 1000 mieszkańców średniorocznie w latach 2005-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Rysunek 2. Saldo migracji zagranicznych na 1000 mieszkańców średniorocznie w latach 2005-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Podsumowując, należy stwierdzić, że w całym okresie 2004-2013 powiaty OF PN2020 wykazywały ujemne saldo migracji. Odpływ na 1000 ludności był w powiatach nyskim i prudnickim niższy, a w powiecie głubczyckim wyższy niż w powiatach ziemskich kraju, ale od krajowych wskaźników zbytnio nie odbiegał. Natomiast znacznie niższe niż w powiatach ziemskich kraju były wskaźniki napływu na 1000 ludności. Tylko niecałe 60% odpływu było rekompensowanych przez napływ i w to należy uznać za główną przyczynę wysokiego ujemnego salda migracji.

Duży udział w emigracji miała emigracja zagraniczna, zwłaszcza w powiatach prudnickim i nyskim, największa w latach 2006-2007, co jest specyfiką OF PN2020 i zapewne wynika z udziału mniejszości niemieckiej w populacji.

Analiza struktury demograficznej, ruchu naturalnego i innych uwarunkowań wzrostu liczebności mieszkańców

Uwarunkowania wzrostu liczebności mieszkańców – ogólne teoretyczne zależności

Jak zaprezentowano w rozdz. 1, we wszystkich powiatach OFPN2020 liczba ludności w latach 2004-2014 spadała. W powiatach głubczyckim i prudnickim dynamiki zmian ludności należały do najniższych w woj. opolskim (poniżej 94). Są tego dwie przyczyny: ujemne saldo migracji (analizowane w rozdz. 7) oraz ujemny przyrost naturalny (analizowany w podrozdziale 8.2). Zmniejszenie umieralności jest procesem powolnym, zależy od postępu medycyny, powszechnej profilaktyki, w tym regularności badań, a zwłaszcza od zdrowego trybu życia. Również wysoki poziom usług medycznych i ich dobra organizacja powoduje wzrost życia mieszkańców. Do innych czynników wzrostu liczebności mieszkańców należą:

- Wzrost liczby urodzeń, na co wpływ ma:
  - Zwiększenie liczebności populacji w wieku rozrodczym
  - Zwiększenie dzietności
- Zmniejszenie odpływu ludności
- Zwiększenie napływu ludności

Czynniki te są ze sobą powiązane. Na zwiększenie liczebności populacji w wieku rozrodczym wpływa zmniejszenie odpływu i wzrost napływu ludności, bowiem znaczną część migrujących stanowi ludność w tym właśnie wieku.

Na wzrost dzietności mają wpływ:

- Pewność źródeł utrzymania i dochody pozwalające na utrzymanie powiększonej rodziny
- Dostępność samodzielnego mieszkania
- Ułatwienia pozwalające godzić pracę zawodową z opieką nad dzieckiem (np. elastyczny czas pracy, praca na część etatu, telepraca, dostępność żłobków i przedszkoli), a także bardziej przyjazny stosunek do młodych kobiet na rynku pracy; alternatywnie: wysokość dochodów w rodzinie pozwalająca na bezpłatne urlopy wychowawcze.
- Uwarunkowania kulturowe, w tym: hierarchia wartości, upowszechniające się wzorce, względy religijne (np. co do stosowania i metod antykoncepcji).

Na zmniejszenie odpływu i zwiększenie napływu ludności mają wpływ:

- Atrakcyjna praca
- Rozwinięte usługi oraz atrakcyjna oferta kulturalna, rekreacyjno-sportowa, edukacyjna dla dzieci

- Inne czynniki wpływające na jakość życia: korzystne środowisko przyrodnicze i kulturowe, w tym atrakcyjny krajobraz i ład przestrzenny, atrakcyjne środowisko społeczne.

Dla zwiększania napływu powyższe cechy muszą być spełnione w stopniu wyższym niż dla zmniejszenia odpływu, migracja wiąże się bowiem z pewnym wysiłkiem. Dla jego uniknięcia akceptuje się nieraz warunki gorsze od oczekiwanych, z kolei aby skłonić do osiedlenia się warunki muszą być na tyle atrakcyjne, aby uzasadniały podjęcie wysiłku i kosztów migracji.

Niektóre warunki spośród powyższych zostały przeanalizowane w poprzednich rozdziałach, niektóre będą omówione w tym rozdziale.

Ruch naturalny ludności w latach 2004-2013

Ruch naturalny ludności w latach 2004-2013 cechuje się przewagą zgonów nad urodzeniami, a więc ujemnym przyrostem naturalnym we wszystkich trzech powiatach należących do OFPN2020 (tabela 86).

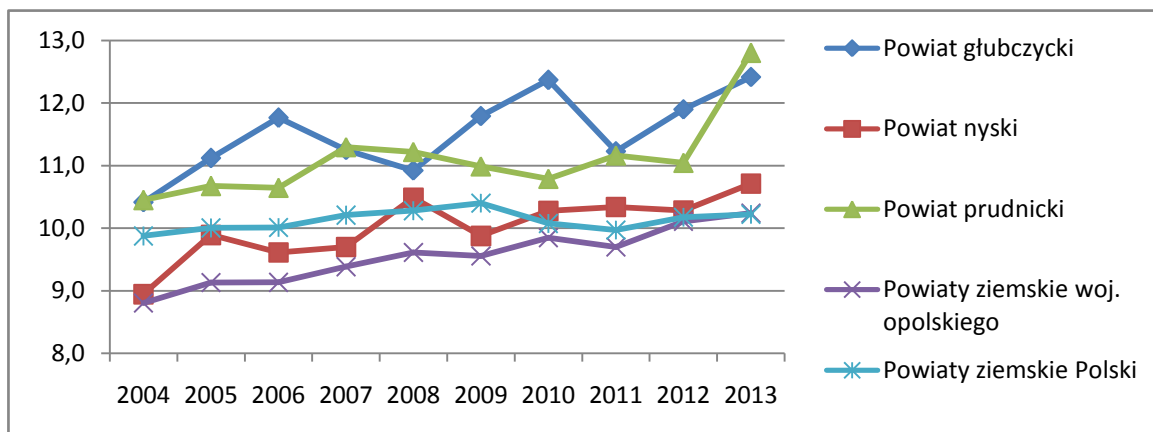
Tabela 86. Ruch naturalny w powiatach OF PN2020 w latach 2004-2013

Powiat	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
Nyski	12246	14429	-2183
Prudnicki	5108	6534	-1426
Głubczycki	4366	5686	-1320
Razem powiaty OFPN2020	23817	28524	-4707

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

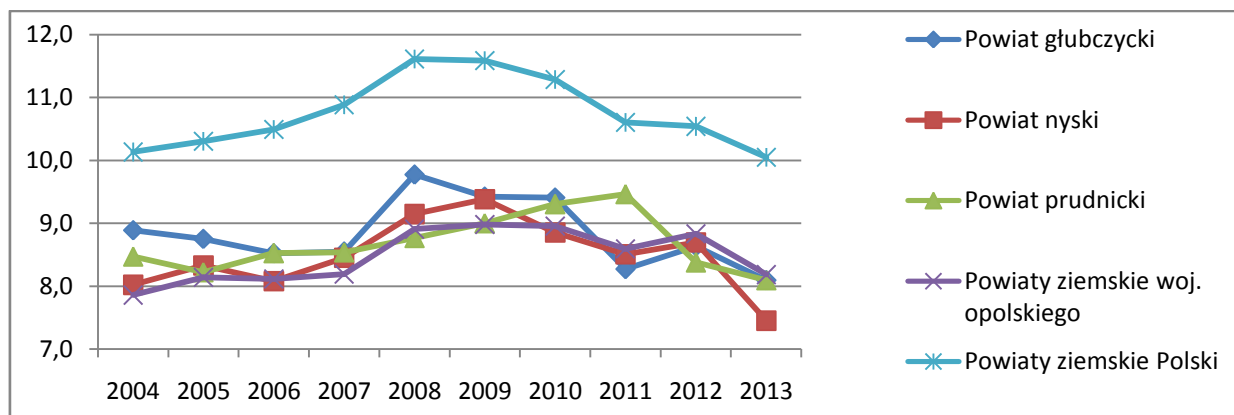
Porównania w skali kraju i województwa poprzez wskaźnik urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego na 1000 ludności oraz przebieg procesów i zmienność wskaźników ilustrują wykresy (41-43).

Wykres 42. Urodzenia na 1000 ludności w latach 2004-2013

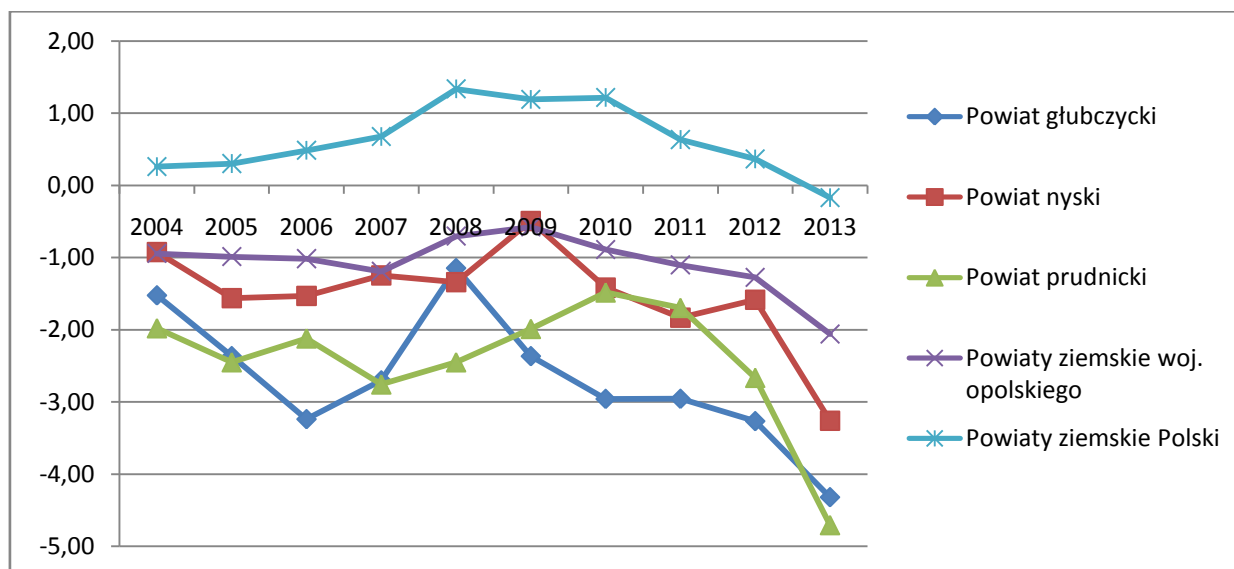
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Wykres 43. Zgony na 1000 ludności w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Wykres 44. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2004-2013

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Struktura demograficzna z punktu widzenia wzrostu liczebności populacji

Struktura demograficzna z punktu widzenia wzrostu liczebności populacji jest obecnie dość korzystna, ale będzie się szybko pogarszać, co ilustrują wykresy w rozdz. 4 i tabeli 87. Z punktu widzenia możliwych urodzeń istotna jest liczba kobiet w wieku rozrodczym, czyli w wieku, w którym kobieta zdolna jest (biologicznie) do urodzenia dziecka. W praktyce statystycznej GUS jako wiek rozrodczy (dla umiarkowanej strefy klimatycznej, w jakiej

znajduje się Polska) przyjmuje się wiek 15-49 lat [Pojęcie]. Jest to pojęcie teoretyczne, ponieważ z wielu względów urodzenie dziecka w wieku 15-18 lat jest niepożądane, rzadko też ma miejsce w górnym przedziale tego wieku. Coraz później następuje urodzenie pierwszego dziecka, co jest efektem dłuższego okresu nauki (coraz powszechniejsze studia wyższe), a zwłaszcza poszukiwania stabilnej pracy.

Tabela 87. Struktura wieku w 2013 roku w powiatach OFPN2020, w tym kobiety w wieku rozrodczym

Wiek	Powiat nyski		Powiat prudnicki		Powiat głubczycki	
	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety
0-4	3119	2976	1308	1224	1070	1007
5-9	3138	3013	1288	1276	1112	1064
10-14	3220	3110	1347	1263	1095	1049
15-19	4029	3848	1642	1574	1389	1322
20-24	5139	4821	2093	1939	1646	1626
25-29	5707	5257	2239	2302	1924	1828
30-34	5851	5485	2172	2135	1916	1753
35-39	5423	5130	1975	1988	1691	1523
40-44	4552	4524	1940	1898	1550	1494
45-49	4465	4215	1848	1926	1539	1492
50-54	5105	5154	2160	2095	1824	1727
55-59	5601	5894	2137	2134	1940	1859
60-64	4904	5547	1747	2048	1685	1826
65-69	3149	3689	1092	1321	1049	1261
70-74	1828	2646	830	1294	675	1022
75-79	1549	2866	798	1384	509	1010
80-84	1030	2305	467	954	349	823
85 i więcej	572	1767	227	763	167	637

Pogrubiono liczby kobiet w wieku rozrodczym.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Banku danych lokalnych GUS

Jak widać w tabeli 87, najliczniejsze roczniki kobiet to roczniki w wieku 25-34 lata i jest to wiek korzystny do rodzenia dzieci (zwłaszcza w młodszych latach z tego przedziału). Jak też widać w tej samej tabeli, kolejne roczniki kobiet są coraz to mniej liczne, więc z tego względu urodzeń będzie coraz to mniej, jeśli znacząco nie wzrośnie współczynnik dzietności (liczba dzieci, która rodzi przeciętna kobieta w całym wieku rozrodczym). W 2023 roku liczba kobiet w wieku lat 20 w całym OFPN2020 będzie stanowić tylko 65% analogicznej liczby w 2013 roku (przy 0 saldzie migracji).

Jak można wnioskować z powyższych informacji, wzrost liczby urodzeń wymaga wzrostu współczynnika dzietności, zmniejszania odpływu migracyjnego kobiet w faktycznym wieku rozrodczym i zwiększania napływu kobiet w tym wieku.

Pozademograficzne uwarunkowania wzrostu liczebności mieszkańców

Za pozademograficzne uwarunkowania wzrostu liczebności mieszkańców uznano te czynniki, wymienione w podrozdziale 8.1, które wpływają pośrednio na tą liczebność pośrednio, poprzez wpływ na zmniejszenie emigracji, zwiększenie napływu ludności do badanego obszaru, także wpływające na podejmowanie decyzji co do potomstwa. Są to

zatem uwarunkowania związane z miejscami pracy, mieszkaniami, ofertą usług i innymi czynnikami wpływającymi na jakość życia.

Miejsca pracy na tle potencjału gospodarczego

Wysokie bezrobocie jest we wszystkich dokumentach strategicznych uważane za jeden z największych problemów jednostek tworzących OFPN2020 – problem wspólny dla całego obszaru.

Tabela 88. Bezrobocie rejestrowane – porównanie z krajem (kraj = 100) w latach 2004-2013

Powiat	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Nyski	167,9	167,6	166,2	148,2	146,3	152,9	156,5	152,0	159,7	151,5
Prudnicki	103,2	115,3	137,2	143,8	143,2	138,8	150,0	148,8	145,5	153,7
Głubczycki	120,0	123,9	125,7	125,9	133,7	134,7	144,4	144,0	147,8	141,8

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Jak wynika z tabeli 88, stopa bezrobocia w powiecie nyskim i prudnickim była w końcu 2013 roku ponad 1,5-krotnie wyższa niż średnia krajowa, zaś w powiecie głubczyckim stanowiła 142% średniej krajowej.

Jako przyczyny wysokiego bezrobocia w dokumentach strategicznych wymienia się niewystarczającą liczbę ofert pracy, ich niską atrakcyjność, ubogi rynek pracy, zaś jako przyczyny tegoż – brak dużych zakładów stanowiących bieguny rozwoju lokalnego, słaba kondycja finansowa podmiotów gospodarczych [Klepacz A.] oraz brak dostępności dróg publicznych o znaczeniu strategicznym dla przedsiębiorstw.

Dostępność mieszkań, usług, oferta kulturalna, rekreacyjna, oświatowa, sportowa, zdrowotna

Dostępność mieszkań oraz usług poziomu ponadgminnego (oświaty, kultury, rekreacji i sportu) przeanalizowano w rozdz. 5, natomiast usług poziomu ponadgminnego zdrowia w rozdz. 6. Nie ulega jednak wątpliwości, że oferta kulturalno-sportowa miast i gmin nie stanowi wystarczających zachęt przeciwdziałających emigracji; tym bardziej nie mogą stanowić zachęt do przybycia z zewnątrz i osiedlenia się na stałe. Na czołowym miejscu jako motyw migracji znajduje się bowiem praca, na kolejnym zapewne mieszkanie (co wymaga badań odpowiednimi metodami).

W niniejszym podrozdziale analizowano usługi szczególnie istotne dla decyzji o posiadaniu dzieci, a więc dotyczące opieki nad małymi dziećmi w wieku przedszkolnym i młodszym (dostępność żłobków, przedszkoli) oraz wysokości zarobków.

Tabela 89. Żłobki i kluby dziecięce w latach 2012-2013

Jednostka terytorialna	Żłobki	Oddziały żłobkowe	Kluby dziecięce	Miejsca (łącznie z oddziałami i klubami dziecięcymi)		Miejsca na 100 dzieci w wieku 1-2 lat
				2012	2013	
Grodków - miasto	0	0	1	15	15	3,7
Głuchołazy - miasto	2	0	0	68	68	17,6
Nysa - miasto	3	0	0	165	172	18,1
Otmuchów - miasto	0	1	0	15	40	14,4
Paczków - miasto	0	1	0	8	12	5,3
Prudnik - miasto	1	2	0	84	113	22,6
Branice	2	0	0	15	45	45,0
Głubczyce - miasto	1	0	1	24	29	7,1

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Jak widać z powyższej tabeli, oferta żłobkowa OFPN2020 przedstawia się ubogo. Szczególnie razi mała liczba miejsc w Paczkowie i Grodkowie. Lepsza sytuacja występuje w przypadku przedszkoli.

Tabela 90. Przedszkola w latach 2010-2013

Jednostka	Ogółem				Miejsca				Miejsca na 100 dzieci w 2013
	2010	2011	2012	2013	2010	2011	2012	2013	
Grodków	3	4	5	5	393	454	456	454	49,3
Głuchołazy	3	3	3	3	403	399	399	419	45,5
Korfantów	4	4	3	3	231	260	240	255	72,6
Łambinowice	6	6	6	6	245	265	265	261	92,6
Nysa	15	14	13	13	1375	1378	1378	1507	73,7
Otmuchów	9	9	9	9	476	475	475	475	88,6
Paczków	10	10	10	10	531	527	486	499	95,0
Skoroszyce	3	3	3	3	190	191	214	215	75,4
Biała	5	2	2	3	339	390	393	395	103,7
Lubrza	1	1	1	1	155	155	159	165	91,2
Prudnik	10	11	12	12	851	887	852	898	85,8
Branice	3	3	3	3	320	320	320	300	128,8
Głubczyce	3	3	3	4	465	465	515	570	60,4
Kietrz	2	3	3	3	160	180	190	170	40,2

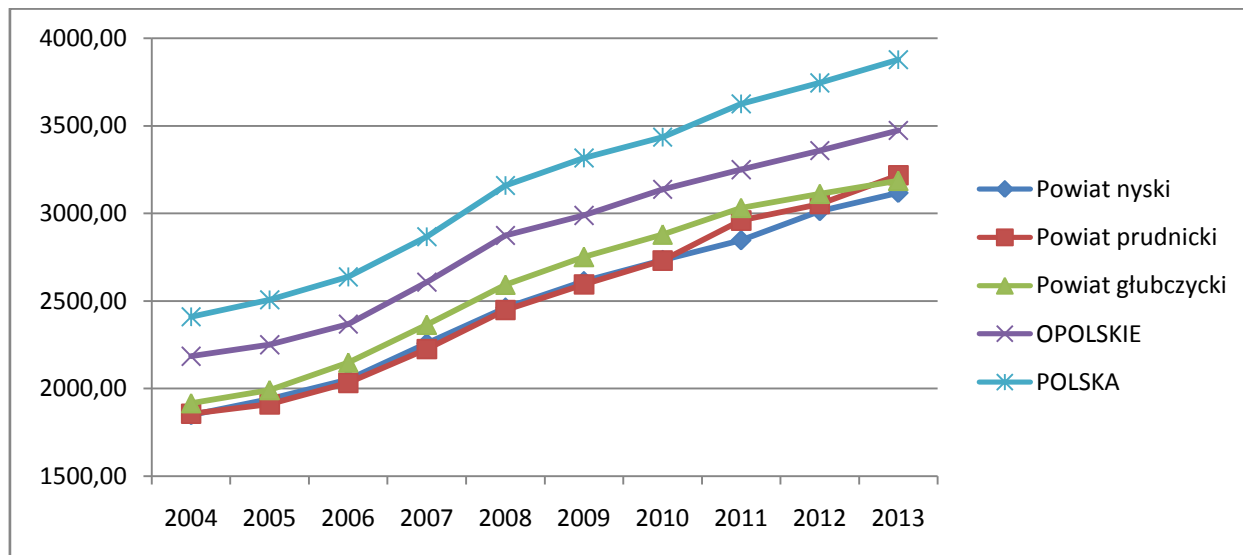
Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Jak widać z powyższej tabeli, najniższy wskaźnik posiadają: Kietrz, Głuchołazy, Grodków, gdzie na miejsce w przedszkolach może liczyć nie więcej niż połowa dzieci. Znacznie lepsza oferta przedszkolna znajduje się w gminach: Branice i Biała, dość dobrze wygląda też sytuacja w Paczkowie, Łambinowicach i Lubrzy. Pod względem ilościowym największa liczba przedszkoli i miejsc w placówkach przedszkolnych znajduje się w gminie

Nysa, jednakże na miejsce w przedszkolach może liczyć mniej niż trzy czwarte dzieci w wieku przedszkolnym (73,7 miejsc w przedszkolach na 100 dzieci w wieku przedszkolnym).

Przewidywana wysokość otrzymywanego wynagrodzenia jest czynnikiem bardzo mocno wpływającym na decyzje o migracji w określonym kierunku.

Wykres 45. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w latach 2004-2013

Źródło: Bank danych lokalnych GUS i obliczenia własne

Tabela 91. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) w latach 2004-2013 w powiatach OFPN2020

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Przyrost
Powiat nyski	76,7	77,3	77,8	78,8	77,9	78,8	79,6	78,5	80,4	80,4	3,7
Powiat prudnicki	77,0	76,2	77,1	77,6	77,5	78,3	79,5	81,6	81,5	83,0	6,0
Powiat głubczycki	79,5	79,4	81,5	82,5	82,1	83,0	83,8	83,6	83,1	82,2	2,7
OPOLSKIE	90,6	89,7	89,8	91,0	91,0	90,1	91,3	89,6	89,7	89,6	-1,0
POLSKA	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	0,0

Źródło: Bank danych lokalnych GUS

Niestety we wszystkich powiatach OFPN2020 przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto kształtuje się na poziomie niższym niż średnia krajowa (o ok. 600 zł) i średnia wojewódzka (o ok. 300 zł). Przeciętne wynagrodzenie w powiecie nyskim wynosiło w 2013 roku 3 117,30 zł. Nieco wyższe uposażenia otrzymywali mieszkańcy powiatu głubczyckiego (3 185,50 zł), a najwyższe – mieszkańcy powiatu prudnickiego (3 216,69 zł). Na przestrzeni lat 2004-2013 przeciętne wynagrodzenia oczywiście wzrosły, przy czym wzrost ten w powiatach OFPN2020 cechował się większą dynamiką niż w kraju czy województwie opolskim. I tak, w powiecie prudnickim przeciętne wynagrodzenie wzrosło o 73%, w powiecie nyskim o 69%, a w powiecie głubczyckim o 66%, podczas gdy w skali Polski wzrost wyniósł 61%, a województwie – 59%. Tym samym mieszkaniec powiatu nyskiego w 2013 roku zarabiał 80,4% średniej krajowej, mieszkaniec powiatu głubczyckiego – 82,2% średniej krajowej, a mieszkaniec powiatu prudnickiego 83% średniej krajowej.

Podsumowując, urodzenia w latach 2004-2013 na 1000 ludności były w powiatach OFPN jednymi z najniższych wśród powiatów ziemskich Polski (miejsca: 286, 294 i 301). Podobnie, jak w całym kraju, liczba urodzeń maleje. Pewien wpływ na to ma udział kobiet w wieku rozrodczym, który w całej populacji w powiatach OFPN był niższy, niż w powiatach ziemskich Polski, ale różnice nie były duże. Natomiast liczba kobiet w tym wieku będzie maleć. Główną przyczyną małej liczby urodzeń jest niska dzietność. Niska jest ona w całej Polsce, co wynika z przemian ustrojowych i kulturowych, hierarchii wartości i warunków życia. (kształcenie, trudność uzyskania stabilnej pracy, niedostatek i trudna dostępność ekonomiczna samodzielnych mieszkań, niedostatek żłobków i przedszkoli) W OF PN2020 skłonność do prokreacji jest zapewne istotnie obniżana przez wysokie bezrobocie

Powiaty OFPN miały w latach 2004-2013 dość wysokie wskaźniki umieralności (zgonów na 1000 ludności), zajmując pod tym względem miejsca: 52, 73 i 132 wśród powiatów ziemskich Polski. Wskaźniki te mają tendencję rosnącą. Przyczyną jest rosnący udział w populacji osób starszych.

Skutkiem powyższego powiaty OFPN należą do 125 powiatów ziemskich Polski, w których w latach 2004-2013 sumarycznie przyrost naturalny był ujemny (miejsca: 257, 278 i 285. Od lat 2008-2010 wskaźniki spadają i to w tempie większym niż średnio w powiatach ziemskich kraju.

Jako wnioski wskazać można potrzebę działania na rzecz zwiększania liczby urodzeń, czyli jako działania na rzecz:

- Zwiększania liczebności populacji w wieku rozrodczym, czyli: zmniejszania odpływu i zwiększania napływu ludności w tym wieku.
- Zwiększania dzietności.

Dla wszystkich powyższych kierunków działań kluczowe znaczenie ma rozwój gospodarczy skutkujący wzrostem liczby miejsc pracy i dochodów, a ponadto:

- Zwiększanie dostępności samodzielnego mieszkania.
- Udogodnienia pozwalające godzić pracę zawodową z opieką nad dzieckiem.
- Rozwijanie ogólnej atrakcyjności osiedleńczej obszaru, w tym usług oraz atrakcyjnych ofert edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych.

Podsumowanie i wnioski

Do największych słabości OF PN2020 w sferze społecznej należy malejąca liczba ludności obszaru. Bezpośrednie tego przyczyny są dwie:

- Ujemne saldo migracji ludności
- Ujemny przyrost naturalny.

Ujemne saldo migracji wynika nie tylko z emigracji z obszaru, ale głównie z braku rekompensowania tego odpływu przez napływ ludności, czego przyczyną jest zapewne niska atrakcyjność obszaru jako miejsca pracy i zamieszkania (niedostatek miejsc pracy, niskie dochody, trudna dostępność mieszkań).

Przyczyną ujemnego przyrostu naturalnego jest rosnąca liczba zgonów, wynikająca ze starzenia się społeczności, a w jeszcze większym stopniu niska liczba urodzeń, zależna od liczby kobiet w wieku rozrodczym, ale przede wszystkim wynikająca z niskiego współczynnika dzietności (niedostatku skłonności prokreacyjnych), czego przyczyną upatrywać można w wysokim bezrobociu, niskiej sile nabywczej i niedostatku udogodnień dla łączenia pracy z obowiązkami rodzicielskimi.

Przyczyny powyższe działają w sprzężeniu zwrotnym, wzajemnie się wzmacniając i tworząc barierę rozwoju: niskie dochody w powiązaniu z malejącą liczbą ludności zmniejszają popyt na usługi endogeniczne (lokalne), grożąc ich regresem, usługi zaś są głównym sektorem gospodarki obszaru. Brak lub niedostatek rozwoju zwiększa odpływ i ogranicza napływ i skłonność do prokreacji.

Przeciwdziałanie wszystkim powyższym negatywnym zjawiskom wymaga podobnych działań, ukierunkowanych na:

- Rozwój gospodarczy, zwłaszcza sektora egzogenicznego (w tym: pozyskiwanie inwestorów zewnętrznych, wzmacnianie lokalnych firm, tak, aby niektóre firmy małe przekształcały się w średnie, a średnie w duże,
- Zwiększanie dostępności mieszkań
- Rozwijanie ogólnej atrakcyjności osiedleńczej obszaru, w tym usług oraz atrakcyjnych ofert edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjno-sportowych.
- Ułatwienia pozwalające godzić pracę zawodową z opieką nad dzieckiem.

Ponadto, jako sprzyjające zwiększaniu dzietności, pożądane są bezpośrednie działania tworzące udogodnienia dla łączenia pracy i obowiązków rodzicielskich (w tym zwiększanie liczby miejsc w przedszkolach i żłobkach) oraz promocja różnych rozwiązań na tym polu (np. telepracy, pracy w elastycznym czasie, w krótszym wymiarze). Pożądanym jest też przeciwdziałanie dyskryminacji kobiet na rynku pracy, w tym dyskryminacji ze względu na faktyczne lub potencjalne macierzyństwo).

Powyższe działania na rzecz zwiększania liczby mieszkańców (a raczej, bardziej realistycznie, osłabiania tempa spadku liczby ludności) powinny być działaniami wspólnymi w ramach partnerstwa w OF PN2020), ponieważ dotyczą problemu kluczowego, wspólnego dla całego obszaru. Poza nimi pożądane jest też współdziałanie m. kin. w programowaniu i rozwijaniu usług, zwłaszcza **o charakterze ponadgminnym** w szczególności:

Edukacji ponadgimnazjalnej (programowanie rodzaju szkół i kierunków kształcenia zawodowego).

Usług Ochrony zdrowia.

Usług opieki społecznej.

Usług poziomu podregionalnego, czyli unikalnych w skali obszaru (np. w dziedzinie kultury, sportu i rekreacji).

Analiza wyników telefonicznych wywiadów pogłębionych (TDI) z pracownikami OPS

Respondentom badania TDI zadanych zostało 17 pytań. Ich analiza, wraz z przykładowymi odpowiedziami, zamieszczona została poniżej.

1. Jakie skutki (infrastrukturalne, społeczne i ekonomiczne) starzenia się społeczeństwa zauważa Pan/Pani?

Pierwsza z podjętych kwestii dotyczyła skutków (w ujęciu infrastrukturalnym, społecznym i ekonomicznym) zjawiska starzenia się społeczeństwa. Respondenci w swoich wypowiedziach zwracali uwagę na następujące skutki tego procesu:

- wzrost zapotrzebowania na miejsca w domach pomocy społecznej oraz usługi opiekuńcze (na które to często brakuje środków, ze względu na niskie dochody tychże osób (charakterystyczne szczególnie dla osób zamieszkujących tereny wiejskie)),
- utrudniony dostęp do świadczeń zdrowotnych,
- kolejki oczekujących na miejsce w domach opieki społecznej,
- emigracja zarobkowa ludzi młodych sprawia, że starszymi osobami pozostającymi na miejscu nie ma się kto opiekować,
- konieczność zatrudniania opiekunek w ośrodkach pomocy społecznej,
- problem z aklimatyzacją osób starszych po przeprowadzeniu się do DPS,
- rosnące koszty utrzymania DPS.

„-(...)Zwiększa się zapotrzebowanie na pomoc w formie skierowań do domów pomocy społecznej oraz usługi opiekuńcze.”

„(...)Wzrasta liczba osób, które wymagałyby pomocy w formie usług opiekuńczych ze strony instytucji.”

„Na pewno jest zapotrzebowanie na zatrudnienie opiekunów nad osobami starszymi i wymagających opieki całodobowej, ponieważ osoby pracujące nie mogą pozwolić sobie na zwolnienie z pracy i zajęcie się osobą wymagającą takiej opieki. Jednak osoby starsze, które są świadome swoich niedomagań w funkcjonowaniu w środowisku same decydują się do pójścia do DPS, jednak okres oczekiwania jest dość długi. Jest za mało miejsc w DPS i zwłaszcza w ZOL-ach. (...).”

„-(...)Aktualnie mamy zatrudnione trzy opiekunki osób starszych, ale z obserwacji wynika, że w najbliższej przyszłości liczba ta może być niewystarczająca. Najbliżsi osób wymagających pomocy najczęściej najpierw kierują się do instytucji nie rozważając najpierw możliwości zorganizowania pomocy we własnym zakresie angażując wszystkich najbliższych.”

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

2. Które ze stosowanych przez Pana/Pani instytucję instrumentów integracji społecznej wydają się Panu/Pani najskuteczniejsze – najsilniej przyczyniają się do rzeczywistej integracji uczestników? Proszę uzasadnić odpowiedź.

Kolejną kwestią podjętą podczas wywiadów z pracownikami ośrodków pomocy społecznej były stosowane instrumenty integracji społecznej, które w opinii respondentów cechują się najwyższą skutecznością, przyczyniając się do rzeczywistej integracji uczestników. Zaznaczyć należy, iż pewna część respondentów miała problem z odpowiedzią na to pytanie, bądź też, zdaniem badanych pracowników, nie stosują takich instrumentów (gminy wiejskie). Niemniej jednak, z zebranych opinii wynika, że za najskuteczniejsze instrumenty w tym zakresie uważa się:

- domy dziennego pobytu,
- środowiskowy dom samopomocy,
- realizacja projektów systemowych,
- domy pomocy społecznej (m.in. w zakresie zajęć rehabilitacyjnych),
- związek emerytów,
- rada seniorów,
- wolontariat,

- usługi opiekuńcze,
- pomoc sąsiedzka,
- organizacja wieczerzy wigilijnej.

„-W naszym Ośrodku Pomocy Społecznej stosuje się skierowania na prace społecznie użyteczne osób bezrobotnych, skierowania do środowiskowego domu samopomocy osób niepełnosprawnych i do dziennego domu pobytu osób starszych..”

„-Nasz Ośrodek korzysta z projektów Ministerialnych czy tzw. systemowych – dofinansowanie Unijne.”

„-Na terenie naszego miasta funkcjonuje Dom Dziennego Pobytu gdzie osoby starsze korzystają z posiłków, organizowane są zajęcia przez terapeutę zajęć kulturalnych, robótki ręczne, śpiew kontakt z innymi osobami, imprezy okolicznościowe; ponadto organizowane są ćwiczenia rehabilitacyjne.”

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

3. Jakie elementy składają się na lokalną politykę prorodzinną? Jak ją Pan/Pani ocenia?

W dalszej części przeprowadzanych wywiadów, respondenci poproszeni zostali o wskazanie elementów wchodzących w skład lokalnej polityki prorodzinnej, wraz z ich oceną. W zebranych opiniach pojawiały się:

- świadczenia rodzinne
- świetlice środowiskowe
- karta dużej rodziny
- karta seniora
- organizacja opieki nad dziećmi (opiekunki, kluby malucha)
- becikowe
- niebieska karta
- dofinansowania do obiadów
- stypendia szkolne
- bon wychowawczy

Badani pracownicy OPS pozytywnie oceniali wymieniane przez nich elementy polityki prorodzinnej. Zaznaczono jednak, że w przypadku takich instrumentów jak świadczenia rodzinne czy becikowe, wsparcie takie otrzymywać powinny wszystkie dzieci, bez względu na osiągnięte dochody (problem wskazywany przez kilku respondentów).

Ponadto, jeden z respondentów zauważył również, że karta dużej rodziny na terenach wiejskich nie przynosi rodzinom wielu korzyści, w porównaniu do mieszkańców miast.

"-Becikowe, świadczenia rodzinne, karta dużej rodziny, Opolska Karta Dużej Rodziny. Karty zbyt wiele nie mają u nas do zaoferowania, bo w dużych miastach wiadomo są autobusy, baseny, muzea. Wtedy można mówić o korzyściach płynących z jej posiadania. Becikowe jak najbardziej. Należy się i powinno być bez dochodów."

"-Wprowadzenie przez Ministerstwo Karta dużej rodziny oraz świadczenia rodzinne. Jednakże kryteria dochodowe na zasiłek rodzinny moim zdaniem jest niskie, nie wszyscy się kwalifikują do otrzymania tej pomocy."

"-Świadczenia rodzinne, zasiłki i stypendia szkolne, pomoc w formie opłacania posiłków w szkołach, karta dużej rodziny."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

4. Jakie usługi na rzecz wspierania osób starszych oferuje Pana/Pani instytucja?

Wśród usług na rzecz wspierania osób starszych oferowanych przez ośrodki w których pracują poszczególni respondenci, wskazywano:

- usługi opiekuńcze i specjalistyczne,
- rada seniora,
- dzień seniora,
- aktywizacja w postaci wolontariatu,
- projekty socjalne w postaci organizacji spotkań seniorów,
- klub seniora,
- dzienny dom pobytu,
- działalność Caritas,
- skierowania do DPS.

Spśród wymienionych elementów zdecydowanie najczęściej wskazywano na usługi opiekuńcze i specjalistyczne. Należy przy tym zaznaczyć, że aż 5/14 respondentów stwierdziło, że ich ośrodek nie świadczy tego typu usług.

Uzupełnieniem tej kwestii jest kolejne z zadanych pytań, dotyczące tego typu usług świadczonych przez inne podmioty zlokalizowane na terenie miasta/gminy/powiatu.

"-Usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania są niezwykle ważną i istotną formą pomocy świadczoną przez OPS. Osoby objęte pomocą najczęściej korzystają ze wsparcia w zrobieniu zakupów, przygotowaniu posiłków, zamówienia wizyty lekarskiej, pielęgniarstwa."

"-Aktywizujemy starsze osoby w środowisku np. wolontariat dla seniorów, pomoc sąsiedzka – odwiedziny samotnej sąsiadki, sąsiada. Wolontariusze prowadzą różne spotkania np. „Łączenie pokoleń”, wystawiają mini spektakle w Zakładzie Opiekuńczo – Leczniczym., itp."

"-W gminie działa klub seniora, to osoby starsze się spotykają."

"-Przede wszystkim usługi opiekuńcze. Prowadzimy też całą dokumentację skierowania do domów opieki społecznej."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

5. Czy usługi takie są oferowane przez inne podmioty zlokalizowane na terenie Pana/Pani miasta/gminy/powiatu? Jeśli tak, to jakiego typu?

Większość respondentów badania stwierdziła, że w ich mieście/gminie/powiecie nie istnieją inne podmioty świadczące usługi na rzecz wspierania osób starszych. Wśród pozostałych wypowiedzi pojawiały się takie podmioty, jak:

- Caritas (m.in. usługi pielęgniarstwa),
- Polski Czerwony Krzyż,
- służba zdrowia (w tym działalność niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej),
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- koło emerytów,
- Polski Związek Emerytów i Rencistów,
- Koło gospodyń.

"-Usługi pielęgniarstwa świadczone w miejscu zamieszkania przez Caritas, Związek Emerytów i Rencistów."

"-Jeśli chodzi o aktywizację społeczną, integrację Polski Komitet Pomocy Społecznej prowadzi Klub seniora. Polski Związek Niepełnosprawnych, również. Jest prowadzony Uniwersytet III Wieku."

"-Nie znam takiej sytuacji, żeby jakaś inna instytucja w jakiś sposób pomagała osobom samotnym, niepełnosprawnym. (...)."

"-Inną formę usług świadczy również Caritas. Jest to przede wszystkim pomoc w formie wolontariatu, np. młodzież szkolna odwiedza seniorów, organizuje akcje – paczki świąteczne."

"-Na terenie gminy działa Związek Emerytów i Rencistów, który organizuje działania mające na celu aktywność osób starszych np. wspólne wycieczki, spotkania- np. Spotkania wigilijne, zabawy. Na terenie powiatu działa Uniwersytet III Wieku."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

6. Jak ocenia Pan/Pani sytuację osób niepełnosprawnych w Pana/Pani mieście/gminie/powiecie?

Kolejnym z podjętych zagadnień była sytuacja osób niepełnosprawnych w poszczególnych regionach. Zdania respondentów w tej kwestii były podzielone. Pojawiały się opinie świadczące o dobrej sytuacji osób niepełnosprawnych, lecz zanotowano również zupełnie odmienne stanowiska. Wyszczególniano przy tym problem związany z emigracją zarobkową, kiedy to rodziny zgłaszają się po pomoc związaną z opieką nad pozostawianymi w domu osobami. Zgłaszano również problem związany z brakiem możliwości prowadzenia rehabilitacji osób niepełnosprawnych na terenie gminy, co wiąże się z kosztownymi dojazdami do ośrodków miejskich. Jeden z respondentów wskazywał również, że w jego gminie istnieje silne zapotrzebowanie na dzienny dom pobytu dla osób niepełnosprawnych, którego obecnie brakuje.

Wskazywano jednakże też elementy wpływające na polepszenie sytuacji osób niepełnosprawnych:

- projekty unijne pozwalające m.in. na organizację szkoleń dla osób niepełnosprawnych
- działalność świetlic środowiskowych
- Fundacja matek niepełnosprawnych
- turnusy rehabilitacyjne organizowane przez PCPR
- Dofinansowania na sprzęt czy też usuwania barier architektonicznych (PCPR)
- towarzystwo osób niepełnosprawnych (organizacja m.in. warsztatów terapeutycznych)
- zasiłki stałe i celowe

➤ działalność ośrodków kultury

Zaznaczono również, że coraz lepiej przedstawia się problem barier architektonicznych. Coraz więcej urzędów posiada udogodnienia dla osób niepełnosprawnych, co umożliwia im załatwianie spraw urzędowych.

"-Jednym słowem tragicznie. Weźmy przykład pierwszy z brzegu. Nasz budynek, w którym znajduje się Ośrodek nie jest w żaden sposób dostosowany do przyjęcia osoby niepełnosprawnej – wszędzie schody! Podopieczni, niepełnosprawni z amputowanymi dolnymi kończynami są uwięzieni w swoich mieszkaniach – niedostosowanie mieszkań, budynku. Osoby niepełnosprawne często są osobami samotnymi. Jak wcześniej mówiłam młodzi członkowie rodziny wyjeżdżają w poszukiwaniu pracy. Ogólnie biorąc te osoby ze względu na sytuację finansową, zdrowotną, społeczną są mocno zagrożone wykluczeniem społecznym."

"-Sytuacja osób niepełnosprawnych na terenie gminy jest trudna pod względem barier architektonicznych i zawodowym. Na terenie gminy nie ma żadnego zakładu pracy chronionej."

"-Tak jak w każdym innym mieście, jest wiele barier architektonicznych. Coraz więcej budynków użyteczności publicznej i urzędów jest przystosowanych do tego, żeby te osoby mogły swoje sprawy załatwić w urzędzie. Nasz ośrodek też przystosowany jest do tego żeby osoba niepełnosprawna, żeby nie było tak, że pracownik wychodzi do niej. Jest przystosowany, urząd miejski jest przystosowany, tak naprawdę już każdy urząd jest przystosowany do tego, żeby osoba niepełnosprawna w szczególności poruszająca się na wózku mogła wjechać do tego urzędu i załatwić wszystkie sprawy."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

7. Czy Pana/Pani instytucja podejmuje działania wspierające osoby niepełnosprawne? Jeśli tak, to jakie?

W przypadku pytania o działania podejmowane przez poszczególne OPS'y w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych, respondenci wymieniali głównie:

- zasiłki stałe i celowe
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne
- doradztwo (np. w zakresie możliwości uzyskania dofinansowania na sprzęt rehabilitacyjny)

- organizacja warsztatów czy zajęć z psychologiem
- kierowanie do środowiskowego domu samopomocy

Tylko 2/14 respondentów stwierdziło, że ich ośrodek nie oferuje tego typu działań. Respondenci zaznaczyli jednak, że pomocą osobom niepełnosprawnym w większym stopniu zajmuje się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, z którym OPS starają się współpracować w tym zakresie.

"-OPS kieruje do Środowiskowego Domu Samopomocy gdzie osoby niepełnosprawne mają możliwość uczestniczenia w zajęciach w/w domu oraz w formie świadczeń pieniężnych."

"-Współpracujemy z PCPR, informujemy o możliwości skorzystania z dopłat do turnusów rehabilitacyjnych, dopłat do zakupu sprzętu ortopedycznego, itp. W ubiegłych latach osoby niepełnosprawne mogły skorzystać z programów w ramach których uczestniczyły w różnych kursach, np. komputerowych, doradztwa zawodowego."

"-Osoby niepełnosprawne wspieramy finansowo, kierujemy do instytucji zajmujących się ich sprawami, a mianowicie PCPR i PFRON, gdzie także mogą uzyskać fachowe wsparcie."

"-Jeżeli tylko mamy możliwości to tak. Kierujemy również do PCPR na ustalenie grupy. Pomoc jeżeli jest potrzebna udzielamy zasiłków celowych lub specjalnych zasiłków."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

8. Czy podejmowane są inicjatywy mające na celu ułatwienie godzenia życia zawodowego i rodzinnego? Jeśli tak, to jakie?

Zdecydowana większość badanych respondentów stwierdziła, że w ramach ich ośrodka nie są podejmowane inicjatywy mające na celu ułatwienie godzenia życia zawodowego i rodzinnego. Wśród pozostałych wypowiedzi, odnotowano takie elementy jak:

- możliwość uzyskania pomocy opiekuna dziennego,
- działalność gminnych ośrodków kultury (które mogą na pewien czas zapewnić opiekę nad dzieckiem),
- bon wychowawczy,
- refundacja posiłków dla dzieci.

Brak działań w tym zakresie argumentowano m.in. brakiem takiej potrzeby, gdyż klienci ośrodków często stanowią osoby bezrobotne.

"-Myślę, że główną taką inicjatywą jest umożliwienie dzieciom korzystania z przedszkoli na terenie gminy, kiedy ich rodzice muszą pracować. W 2014 roku na terenie miasta zostało otwarte kolejne przedszkole, gdzie przyjmowane są już dzieci w wieku 2,5 lat."

"-Myślę że właśnie ten bon wychowawczy to będzie takim elementem, który będzie godził to."

"-Nie były podejmowane takie inicjatywy."

"-Nie. Nie mamy takiej możliwości. Brak odpowiedniego zaplecza. Nie ma żłobka. Brakuje przedszkoli. Teren wiejski. Brak odpowiednich połączeń środków komunikacji publicznej."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

9. Jak ocenia Pan/Pani funkcjonowanie systemu pomocy społecznej w mieście/gminie/powiecie?

Kolejnym pytaniem zadaniem respondentom badania, była kwestia funkcjonowania systemu pomocy społecznej w ich regionie (jego ocena). Większość badanych oceniła co prawda system ten pozytywnie, niemniej pojawiło się również sporo odmiennych opinii. Główne zarzuty wobec obecnego systemu pomocy społecznej polegają na:

- przeładowaniu pracą,
- zbyt dużej liczbie osób pobierających świadczenia (bardzo duży wzrost w perspektywie ostatnich 30 lat),
- zbyt duże nastawienie na udzielanie pomocy pieniężnej,
- niedopracowanym prawodawstwie (w tym zmiany przepisów, utrudniające prace ośrodków),
- niewystarczającym środkiem finansowym przeznaczonym na działalność OPS.

"-Myślę, że funkcjonuje dobrze na tym poziomie jakim jest. No ludzie są oczywiście zawsze niezadowoleni, bo za mało pieniędzy za mało tam różnych. No ale raczej kto potrzebuje tej pomocy to zawsze ma ją przyznaną(...)."

"-Realizujemy to wszystko, co jest w ustawie. Ustawa, jaka jest, taka jest po prostu. Myślę, że dobrze to działa."

"-(...)Nie jest dobrze. W związku z tym, że często czuję, że występuje rozdawnictwo pieniędzy. Nie ma możliwości wyegzekwowania od klientów aktywizacji, czy zatrudnienia. Wręcz kwitnie zatrudnienie w szarej strefie, czego nie potrafimy udowodnić. Pracuję od osiemdziesiątego czwartego roku i w zasadzie nigdy pomoc nie była tak rozdmuchana. Teraz w zasadzie się wszystkim wszystko należy. Kiedyś pomoc otrzymywały osoby naprawdę jej potrzebujące i w trudnej sytuacji materialnej, teraz jest niestety inaczej. Pomoc otrzymują często osoby sprytne, które dokładnie potrafią przeliczyć, co im się opłaca."

"-Pod względem finansowym to jest bardzo ciężko ze względu na mniejsze środki finansowe na zasiłki. Brak asystenta rodziny, mała ilość pracowników socjalnych w stosunku do ilości osób potrzebujących."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

10. Jakie działania są podejmowane w celu zwalczania ubóstwa?

Zdaniem badanych pracowników OPS, działania podejmowane w celu zwalczania ubóstwa w dużej mierze opierają się na współpracy z takimi instytucjami jak Urząd Miasta czy Powiatowy Urząd Pracy. Organizowane są prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, prowadzone jest doradztwo dla osób bezrobotnych, monitorowane są wolne miejsca pracy. Poza tym, OPS'y przyznają zasiłki, świadczenia rodzinne i mieszkaniowe, organizują pomoc żywnościową i szlachetne paczki, mobilizują klientów do podjęcia zatrudnienia, prowadzą bank rzeczy używanych oraz prowadzą szeroko rozumianą pracę socjalną. Respondenci wskazywali również, na możliwość pomocy w znalezieniu miejsca zamieszkania dla klientów ośrodka.

Kilkukrotnie podkreślano też, że w dużej mierze utrudnia prace w tym zakresie wysokie bezrobocie na terenach wiejskich, przez które trudno wydobyć klientów z ubóstwa.

"-Wszelkiego rodzaju pomoce w formie zasiłków, pomoce finansowe, świadczenia rodzinne, dodatek mieszkaniowy."

"-Świadczymy pomoc finansową, współpracujemy z urzędem pracy na rzecz zatrudniania osób, które znalazły się w ubóstwie. W ramach pracy socjalnej też pomagamy poszukiwać miejsc pracy, informujemy jeśli tylko coś wiemy. Także myślę że te działania są dość dobrze realizowane."

"-We współpracy z urzędem miejskim, powiatowym urzędem pracy, są organizowane, organizowane roboty publiczne, prace społecznie-użyteczne. Kierowane są tam osoby długotrwale bezrobotne, mające trudności ze znalezieniem stałego zatrudnienia z uwagi na brak wykształcenia i kwalifikacji zawodowych."

"-Współpracujemy z Powiatowym Urzędem Pracy w sprawie ofert pracy. W Gminie organizowane są roboty publiczne i prace społecznie użyteczne."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

11. Jakie działania są podejmowane w celu przeciwdziałania bezdomności?

Kolejnym podjętym zagadnieniem był problem bezdomności. Respondenci zgodnie stwierdzili, że skala tego problemu jest na badanym terenie niewielka, a bezdomni kierowani są do schronisk, noclegowni czy domów pomocy społecznej. W ramach działań profilaktycznych, jeden z respondentów wskazał również program dopłat do mieszkań, który przeciwdziała popadaniu w zadłużenie i, co za tym idzie, narastania problemu bezdomności.

Ponadto, zawierane są programy wychodzenia z bezdomności. Zdaniem badanych, programy te jednak nie przynoszą spodziewanych efektów, a problemem jest brak mieszkań socjalnych, do których ustawiają się kolejki oczekujących.

"-Gmina nasza ma małe zasoby mieszkań komunalnych i socjalnych, ale jeżeli pojawi się na naszym terenie osoba bezdomna to robimy wszystko co w naszej mocy, kierujemy takie osoby do schroniska, aby zapewnić nocleg i ponosimy opłaty za ich pobyt. Gmina ma w planach adaptację budynków, które będą przeznaczane na mieszkania socjalne."

"-Na dzień dzisiejszy nie mamy jakiegoś takiego problemu. Czasami się zdarzają jakieś takie odosobnione przypadki, wtedy radzimy sobie na bieżąco jak trzeba. Nie mamy na dzień jakiegoś programu pomocy."

"-Prawdziwych bezdomnych, czyli takich co śpią pod gołym niebem, w altanach na działkach itp. nie ma w naszej gminie. Jeśli zdarzy się osoba, która ma bardzo złe warunki mieszkaniowe, proponuje się umieszczenie w DPS -e lub w schronisku, gdzie zostają dowieziane."

"-Gmina nasza nie ma mieszkań socjalnych. Jeżeli tylko na naszym terenie jest jakaś osoba bezdomna kierowana jest schroniska. Jest podpisywane porozumienie między wójtem gminy a schroniskiem."

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

12. Jakie działania mogą wpłynąć na poziom bezpieczeństwa w mieście/gminie/powiecie?

Zdaniem respondentów największy wpływ na bezpieczeństwo regionu ma działalność policji i straży miejskiej. Zwiększenie dostępności tych służb, szczególnie w mniejszych miejscowościach, zdaniem badanych mogłoby się przyczynić do zwiększenia bezpieczeństwa. Ogranicza się to jednak tylko do dni powszednich, a problem narasta w godzinach popołudniowych. Badani zwracali również uwagę, iż w miejscowościach, w których pojawia się monitoring poziom bezpieczeństwa jest znacznie wyższy. Tym samym, można stwierdzić, iż na badanym obszarze występuje zapotrzebowanie na instalacje tego typu systemów.

Respondenci wskazują również, iż na bezpieczeństwo mieszkańców wpływ mają działania podejmowane w ramach programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i innych programów dotyczących zwalczania patologii społecznych.

Część badanych wskazała, że zorganizowanie dla młodzieży atrakcji oraz zajęć, które pozwalają wykorzystać wolny czas w sposób aktywny i bezpieczny jest bardzo potrzebne w wielu gminach.

Respondenci zauważyli również znaczenie działań podejmowanych przez ośrodek pomocy społecznej oraz służby mundurowe w zimie. Dzięki takim akcjom niwelowane jest zagrożenie dla zdrowia osób bezdomnych.

Należy podkreślić, iż większość respondentów zwróciła uwagę na fakt, iż poziom bezpieczeństwa w regionie jest na dość wysokim poziomie i osobiście czują się bezpiecznie.

„-Współpraca z policją. Zakładanie niebieskiej karty? Wszystko jest u nas. Współpraca z dzielnicowym. Mamy też na terenie naszej gminy terapeutę, gdzie kierujemy te wszystkie osoby. Do Nysy kierujemy do DORMET-u też na rozmowy na różne terapie. Do Grodkowa też kierujemy. Także tu jako ośrodek staramy się w miarę naszych możliwości.”

„-Jest zespół interdyscyplinarny, jeżeli chodzi o przemoc. Jest komisja ds. przeciwdziałania alkoholizmowi. Mamy Komisariat Policji. Organizuje się spotkania z tymi instytucjami i corocznie na sesjach Rady Miejskiej omawiane są tematy dotyczące bezpieczeństwa.”

„-Mamy na uwadze głównie osoby bezdomne, niepełnosprawne, schorowane, rodziny wielodzietne i niepełne w sezonie jesienno-zimowym. W tym okresie mamy szczególny nadzór nad rodzinami i osobami. Odwiedzamy ich miejsca zamieszkania, miejsca pobytu. Informujemy Policję o ewentualnych zagrożeniach. Współpracujemy z lokalnym środowiskiem, z mieszkańcami wsi, radnymi, sołtysami i rodziną. Na naszym terenie funkcjonuje schronisko dla bezdomnych mężczyzn, gdzie kierowane są osoby.”

„-Ludzie kiedy wiedzą, że ten monitoring jest, mają takie poczucie bezpieczeństwa. Wiadomo, że to miasto jest w jakimś stopniu monitorowane i wiadomo, że odpowiednie służby zaraz zareagują na to.”

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

13. W jaki sposób przeciwdziała się występowaniu patologii społecznej?

Respondenci wskazali na szereg działań, które podejmowane są w celu przeciwdziałania patologii społecznej. Podejmowane środki są obierane w zależności od danego problemu. Zdaniem badanych skutecznym narzędziem realizacji polityki społecznej jest stosowanie kontraktu socjalnego, który mobilizuje klientów pomocy społecznej do poprawy własnej sytuacji.

W opinii badanych do najczęstszych działań realizowanych w ramach przeciwdziałania patologii społecznej należą:

- niebieska karta i działania z nią związane
- funkcjonowanie poradnictwa psychologicznego
- prowadzenie środowiskowych domów samopomocy
- prowadzenie publicznych i niepublicznych domów opieki
- działalność zespołów interdyscyplinarnych
- funkcjonowanie domów kultury oraz innych instytucji aktywizujących młodzież

„-Praca socjalna prowadzona jest indywidualnie, według potrzeb rodziny. Pracownik socjalny wchodzi w skład grupy roboczej Zespołu Interdyscyplinarnego, rodzina w której istnieje podejrzenie występowania przemocy w rodzinie jest monitorowana przez grupę roboczą w miejscach zamieszkania.”

„-W domu kultury jest sala z bilardem, komputery z dostępem do Internetu. Jednak w wolnym czasie, kiedy młodzież nie uczęszcza do szkół nie organizuje się dyskotek i nie ma miejsca, w którym mogliby spędzać bezpiecznie czas. Jest w Kietrze kryta pływalnia. Brakuje bazy dla młodzieży np. ośrodków sportowych, rekreacyjnych np. ścieżek rowerowych czy biegowych.”

„-Osoby, które nadużywają alkoholu są zgłaszane do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych. Zawierane są kontrakty z osobami w kwestii podjęcia leczenia odwykowego. Zakładane są Niebieskie Karty. Na terenie naszej gminy działa zespół interdyscyplinarny i pracują grupy robocze. Członkowie grup roboczych opracowują indywidualne plany działania na rzecz rodzin. W tym zakresie współpracujemy z kuratorami sądowymi, dzielnicowymi policji, pedagogami szkolnymi, nauczycielami, lekarzami.”

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

14. Czy w mieście/gminie/powiecie występują jakieś inne problemy społeczne? Jakie działania są podejmowane w celu przeciwdziałania tym zjawiskom?

Respondenci wskazali jako główny problem regionu na bezrobocie. Przeciwdziałanie temu problemowi jest podejmowane poprzez współpracę ośrodków pomocy społecznej z urzędami pracy. Pomoc może polegać na skierowaniu do pracy lub zapewnieniu możliwości uczestniczenia w szkoleniach, które zwiększają szanse na znalezienie zatrudnienia.

W opinii badanych częstym problemem społecznym, który zdaniem niektórych respondentów nasila się jest przemoc w rodzinie. Podstawowym narzędziem walki z tym zjawiskiem jest niebieska karta. Respondenci wskazują, iż prowadzone są również działania w ramach współpracy z policją, kuratorem, sądem rodzinnym. Skutecznym działaniem jest korzystanie z asystenta rodziny, który monitoruje sytuacje na bieżąco oraz pomaga w zwalczaniu zjawisk patologicznych, poprzez wskazywanie właściwych postaw.

Respondenci wymienili także problem uzależnień i narkomanii. Zdaniem badanych jest to duży problem, jednocześnie nie odzwierciedlony w statystykach, ze względu na osoby, u których pomimo występowania problemu nie został on jeszcze zidentyfikowany.

„-Innym problemem społecznym jest niepokojący ciągły wzrost emigracji głównie ludzi młodych. Rodziny, które pozostają w kraju głównie matki z dziećmi nie radzą sobie wychowawczo. Dzieci bardzo często sięgają po narkotyki, alkohol co pociąga za sobą rozbięcie tych rodzin. Wówczas nawiązujemy kontakty z rodziną, staramy się zmienić środowisko, aby te dzieci nie trafiły do placówek opiekuńczo – wychowawczych.”

„-Szerzący się problem alkoholowy, narkomania, wzrost zjawisk przemocy w naszej gminie.”

„-Przede wszystkim to jest sprawa dużego niestety bezrobocia i zbyt dużo osób, jest wykluczonych społecznie. Związane to jest z długotrwałym bezrobociem. Problemem jest także zwiększająca się liczba osób starszych, które należy kierować do domów pomocy społecznej, gdyż zamieszkują samotnie i nie radzą sobie z prowadzeniem gospodarstwa domowego.”

„-Jesteśmy gminą o bardzo dużym bezrobociu. Bezrobocie jest największym problemem. Osoba, która nie pozostaje w zatrudnieniu a nie ma żadnych przeciwwskazań powinna być zarejestrowana jako bezrobotna. Takie osoby są kierowane do urzędu pracy w celu zarejestrowania się. Jeżeli figuruje w jego rejestrach to urząd pracy nad nią pracuje..”

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

15. Jak ocenia Pan/Pani poziom wzajemnego zaufania między mieszkańcami miasta/gminy/powiatu? Z czego to wynika?

Respondenci wskazują, iż poziom zaufania między mieszkańcami regionu jest niezbyt wysoki. Zdaniem badanych świadczy o tym liczba donosów, które odnotowuje się w ośrodkach pomocy społecznej. Ponadto w opinii respondentów problemem w mniejszych miejscowościach są najczęściej niewłaściwe relacje oraz zazdrość. W przypadku miast respondenci wskazują na obojętność oraz anonimowość, co nie sprzyja wytwarzaniu się poczucia zaufania. Podobny skutek następuje w wyniku zwiększonej mobilności mieszkańców i napływie nowej ludności na dany obszar. Jednocześnie część respondentów zauważa, że nadal można zaobserwować zachowania wskazujące, iż społeczeństwo lokalne jest uwrażliwione na potrzeby ludzi, w szczególności osób samotnych i chorych. Zdaniem respondentów można nadal zaobserwować działania w ramach pomocy sąsiedzkiej.

„-Z wieloletniej obserwacji wynika to, że dawniej ludzie byli bardziej otwarci, częściej rozmawiali ze sobą na różne tematy. Donosili na siebie, z różnych powodów (zazdrość, złość). Obecnie ludzie stali się względem siebie obojętni, zazdrośni, zawistni.”

„-Trudno to określić. Są wsie gdzie sobie pomagają mieszkańcy, sąsiedzi. Są też takie rejony gdzie nie. Są konflikty, bo jeżeli jedna rodzina ma większy standard życia, gdzieś wyjeżdża za granicę któryś z członków rodziny i zarabia to występuje zazdrość i nienawiść ludzka. Uważam jednak że ogólnie nie jest źle.”

„-Poziom wzajemnego zaufania jest coraz niższy. W większości ludzie obecnie myślą o sobie i dbają o własne dobro. Niepewność, zazdrość potęguje spadek zaufania również w rodzinach.”

„-Myślę, że dobrze. Myślę, że to zaufanie wynika z tego, że społeczność jest mała, jesteśmy małym miastem, ludzie się znają, utrzymują ze sobą kontakty na różnych poziomach, przez różne instytucje, np. emeryci przez związek emerytów i rencistów.”

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

16. W jakim stopniu mieszkańcy angażują się w życie publiczne i społeczne w mieście/gminie/powiecie?

Zdaniem respondentów stopień zaangażowania mieszkańców w poszczególnych miejscowościach jest zróżnicowany. W opinii badanych ludzie zazwyczaj chętnie uczestniczą w zorganizowanych wydarzeniach. Jednocześnie badani zwracają uwagę, że w przypadku działań, które wymagają cyklicznego zaangażowania brakuje nowych osób. Często w kołach, klubach, czy też różnego rodzaju stowarzyszeniach uczestniczy jedynie grupa osób, które są zaangażowane społecznie, a nie następuje aktywizacja osób, które do tej pory nie interesowały się tego typu działaniem. W opinii respondentów do wydarzeń, w których najchętniej uczestniczą mieszkańcy należą mające charakter jednorazowy lub coroczny tematyczne imprezy masowe. Często wydarzenia te związane są ze specyfiką regionu i wiążą się z jego historią lub mają za zadanie promować atrakcyjność turystyczną danego obszaru.

„Jest część osób, która angażuje się w życie publiczne. Szczególnie młodzież działająca w ośrodku kultury w różnych klubach, teatrzykach, kołach zainteresowań. Działa orkiestra dęta. Na obszarze wiejskim działają koła gospodyń wiejskich, zrzeszenia odnowy wsi, itp.”

„-Poprzez uczestnictwo w organizowanych imprezach mieszkańcy starają się uczestniczyć w wystawach, koncertach. Jest też wiele osób, które poświęcają swój czas angażując się w życie publiczne w różnych organizacjach.”

„-Wydaje mi się, że w minimalnym stopniu, raczej nie są zaangażowani. To się widzi po uczestnictwie w różnych imprezach organizowanych na terenie gminy.”

„-Najchętniej biorą udział w festynach organizowanych przez księży z parafii, uczęszczają na organizowane dni Kietrza, oraz w trakcie tych dni maratony i półmaratony. Dzieci i młodzież uczestniczą w zawodach sportowych i olimpiadach.”

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

17. Jak ocenia Pan/Pani poziom życia w mieście/gminie/powiecie? Jakie działania są podejmowane, aby go poprawić?

Opinia respondentów, dotycząca poziomu życia w regionie była zróżnicowana. Badani wskazują przede wszystkim na problem bezrobocia, który w największym stopniu obniża stopę życiową ludności lokalnej. Zdaniem respondentów przeciwdziałanie temu problemowi jest możliwe poprzez wyszukiwanie ofert pracy i pomoc osobom bezrobotnym w znalezieniu zatrudnienia. Zdaniem pracowników ośrodków pomocy społecznej podejmowane działania obejmują pomoc materialną, wypłacanie zasiłków, jak i skierowywanie do pracy.

Kolejnym pojawiającym się w wypowiedziach respondentów problemem wpływającym na jakość życia jest dostęp do usług, który jest zróżnicowany i często zależy od wielkości miejscowości. W opinii respondentów dużym problemem mniejszych miejscowości jest niewystarczająca infrastruktura komunikacji publicznej. Komunikacja publiczna jest istotnym elementem, umożliwiającym podjęcie pracy poza najbliższym obszarem zamieszkania, co w przypadku miejscowości, w których brakuje miejsc pracy byłoby dobrym rozwiązaniem zmniejszającym poziom bezrobocia. Ponadto dobra komunikacja publiczna w znacznym stopniu wpływa na dostępność usług.

Można więc stwierdzić, że w celu polepszenia poziomu życia, zdaniem respondentów należy przede wszystkim skupić się na rozwoju zintegrowanego systemu komunikacji publicznej. Działanie to miało by wpływ na główny ze wskazywanych problemów, a mianowicie poziom bezrobocia na całym analizowanym obszarze.

„-Trudno mi się tu wypowiedzieć. My działamy w ramach ustawy o pomocy społecznej. Wiadomo, że nie wszyscy mieszkańcy gminy korzystają z naszej pomocy. Są osoby pracujące, rolnicy, których poziom życia nie jest zły.”

„-Przeważnie ludzie żyją na średnim poziomie, natomiast są też osoby przedsiębiorcze, które pracują za granicą i stać ich na więcej. Poza tym mamy też blisko do Czech, gdzie zatrudniają się młodzi.”

„-Burmistrz naszego Miasta stara się, aby miasto było czyste, zadbane, kolorowe. Tworzone są miejsca dla młodzieży, osób starszych (spacery, odpoczynek, sport). Jest to zauważalne i przyjmowane z aprobatą. Natomiast bezrobocie, brak perspektyw mieszkaniowych, utrudniony dojazd do miejsca zatrudnienia powoduje ucieczkę na dużą skalę ludzi młodych, a nawet całych rodzin. Mamy więc starzejące się społeczeństwo.”

„-Poziom życia jest nie za wysoki, ponieważ nawet jeżeli ktoś pracuje to jest to najniższa krajowa, no i ten poziom po prostu wysoki nie jest. Powinny na pewno powstać miejsca pracy u nas, kiedyś było dość dużo zakładów, które po prostu po kolei zostały zlikwidowane.”

„-Wydaje mi się, że jest wysoki. (...) są atrakcyjną miejscowością, jest dostęp do placówek służby zdrowia. Są gabinety dentystyczne, szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła zawodowa. Jest PKP, PKS i wiele sklepów o różnorodnym asortymencie.”

Źródło: Telefoniczne wywiady pogłębione (TDI) z pracownikami OPS

Analiza wyników badania PAPI z mieszkańcami

Charakterystyka próby badawczej

Tabela 92. Liczebność próby badawczej badania PAPI w podziale na gminy

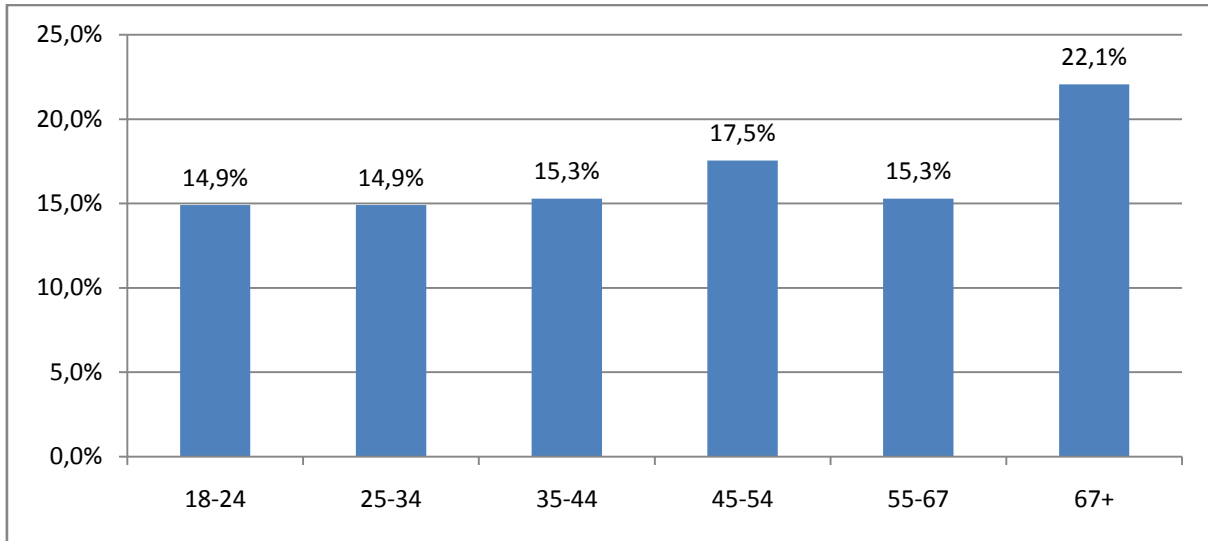
Region	Liczebność	Udział %
Powiat Nyski: Gmina Głuchołazy	74	7,3%
Powiat Brzeski: Gmina Grodków	69	6,8%
Powiat Nyski: Gmina Paczków	69	6,8%
Powiat Prudnicki: Gmina Biała	69	6,8%
Powiat Głubczycki: Gmina Branice	68	6,7%
Powiat Głubczycki: Gmina Głubczyce	68	6,7%
Powiat Głubczycki: Gmina Kietrz	68	6,7%
Powiat Nyski: Gmina Korfantów	68	6,7%
Powiat Nyski: Gmina Łambinowice	68	6,7%
Powiat Nyski: Gmina Nysa	68	6,7%
Powiat Nyski: Gmina Skoroszyce	68	6,7%
Powiat Nyski: Otmuchów	68	6,7%
Powiat Prudnicki: Gmina Prudnik	68	6,7%
Powiat Prudnicki: Gmina Lubrza	59	5,8%
Powiat Głubczycki: Gmina Baborów	22	2,2%
Powiat Prudnicki: Gmina Głogówek	22	2,2%
Powiat Nyski: Gmina Kamiennik	12	1,2%
Powiat Nyski: Gmina Pakosławice	12	1,2%
Ogółem	1020	100,0%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Próba badawcza uwzględnia mieszkańców gmin i powiatów będących członkami Obszaru Funkcjonalnego. Łączna liczba przeprowadzonych ankiet wyniosła 1020 sztuk.

Biorąc pod uwagę podział na płeć respondenta, w badaniu przeważały kobiety, których udział wyniósł 52% ogółu badanych. Poniżej zaprezentowano podział próby badawczej w rozróżnieniu na wiek respondentów.

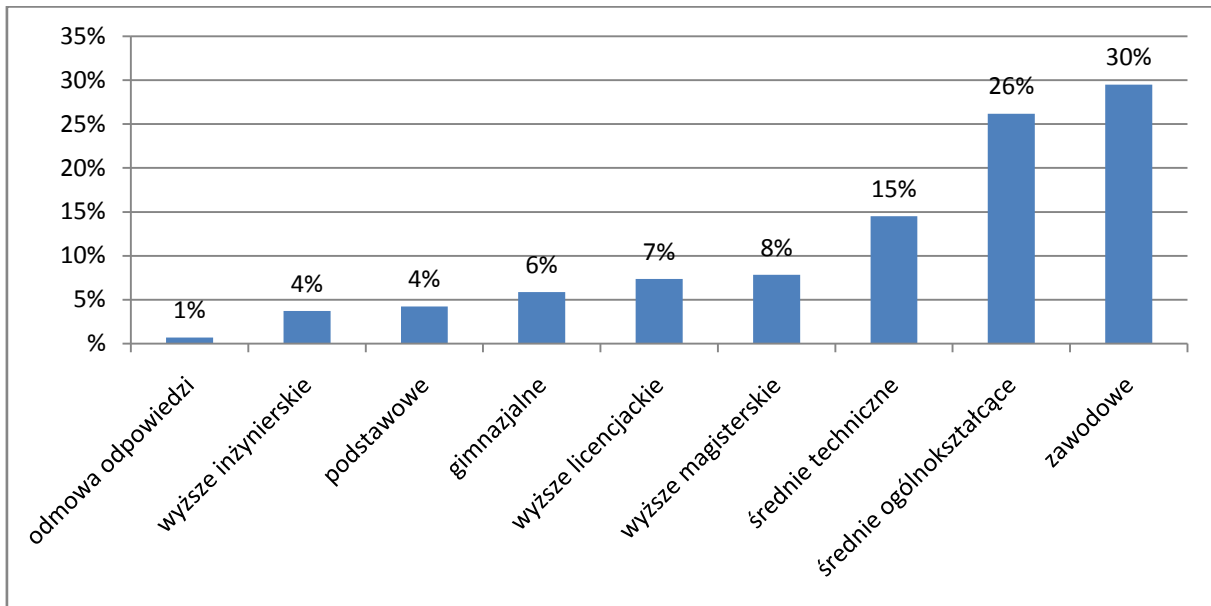
Wykres 46 Wiek respondentów badania PAPI

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Największy udział w próbie badawczej przypadł na osoby starsze, powyżej 67 roku życia (ponad 22% ogółu badanych). Drugą pod względem liczebności grupą były osoby w wieku 45-54 lata. Pozostałe grupy wiekowe uzyskały zbliżone wartości udziału (ok. 15%).

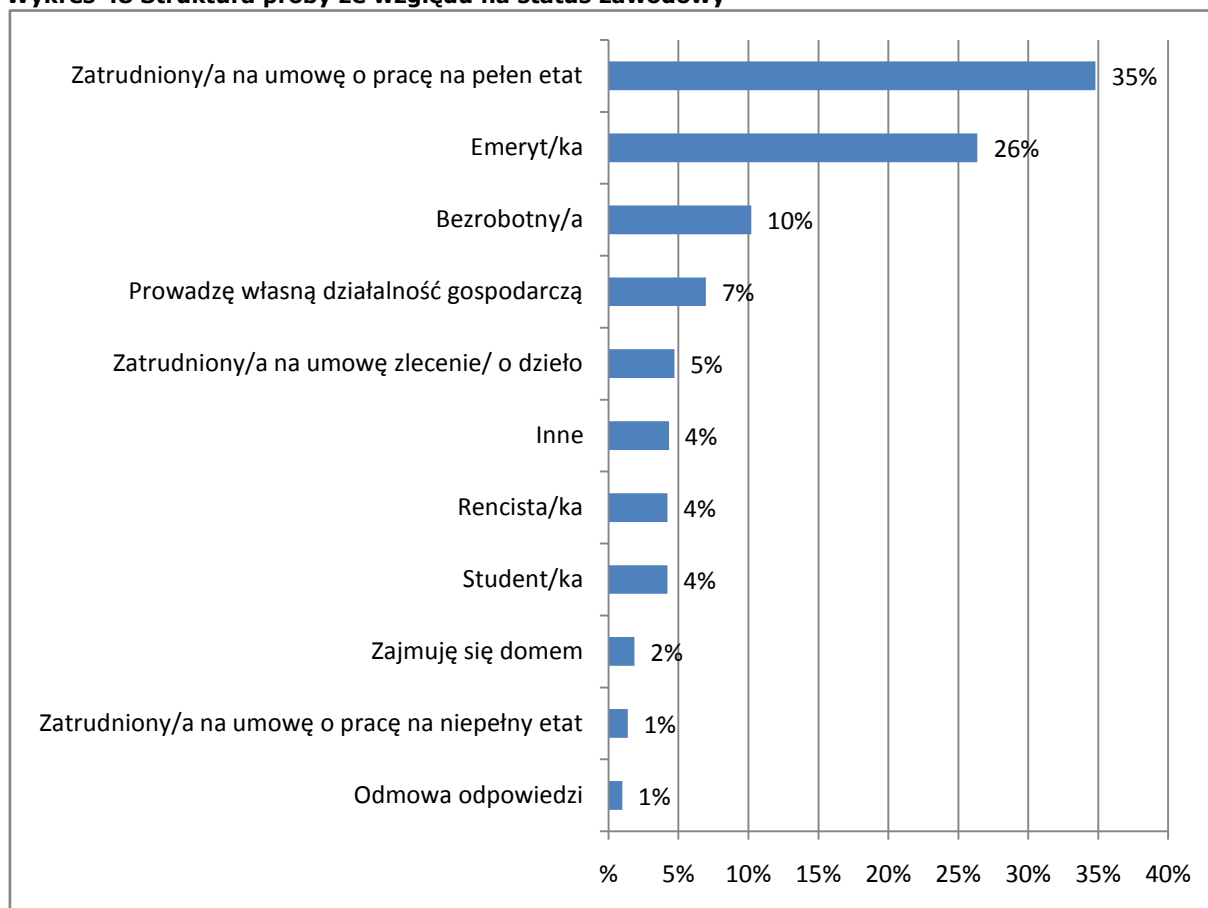
Wykres 47. Struktura próby ze względu na wykształcenie

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Blisko jeden na trzech respondentów (30%) posiada wykształcenie zawodowe. Dwóch na pięciu respondentów (41%) posiada wykształcenie średnie ogólnokształcące lub techniczne. Badani z wykształceniem wyższym magisterskim, inżynierskim lub licencjackim stanowili niespełna jedną piątą wszystkich badanych (19%). Jeden na dziesięciu respondentów (10%) posiada wykształcenie podstawowe lub gimnazjalne.

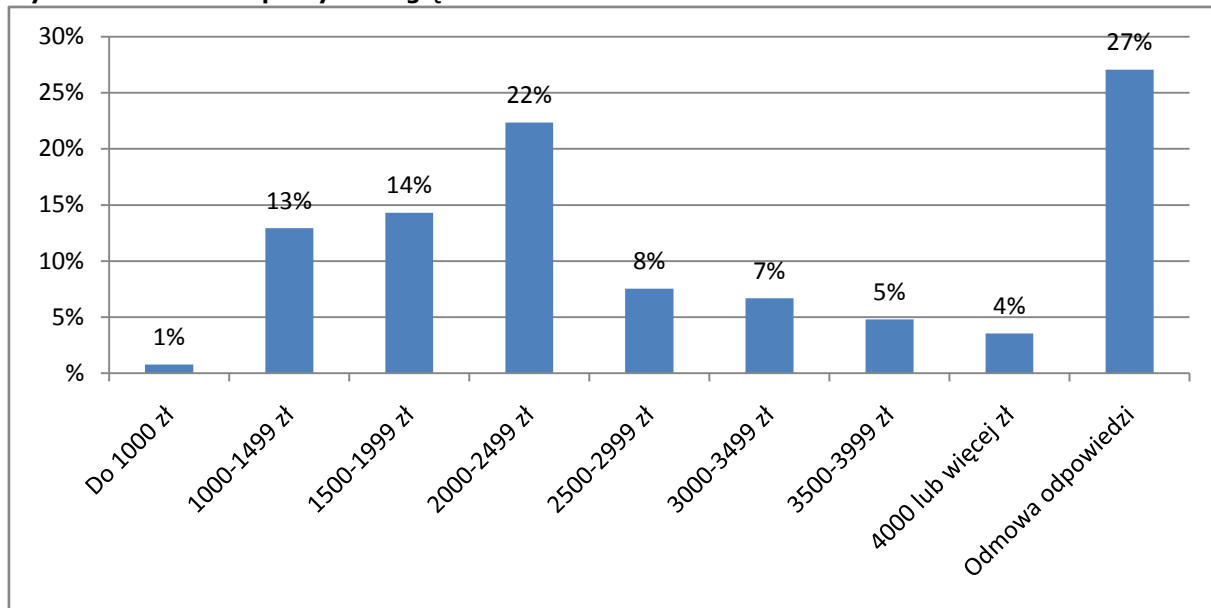
Wykres 48 Struktura próby ze względu na status zawodowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Ponad jedna trzecia respondentów (35%) jest zatrudniona na umowę o pracę na pełny etat. Blisko jedna czwarta (26%) to emeryci. Co dziesiąty badany był osobą bezrobotną (10%). Przynależność do pozostałych grup zadeklarowało nieco ponad jedna czwarta respondentów (28%)

Wykres 49 Struktura próby ze względu na dochód

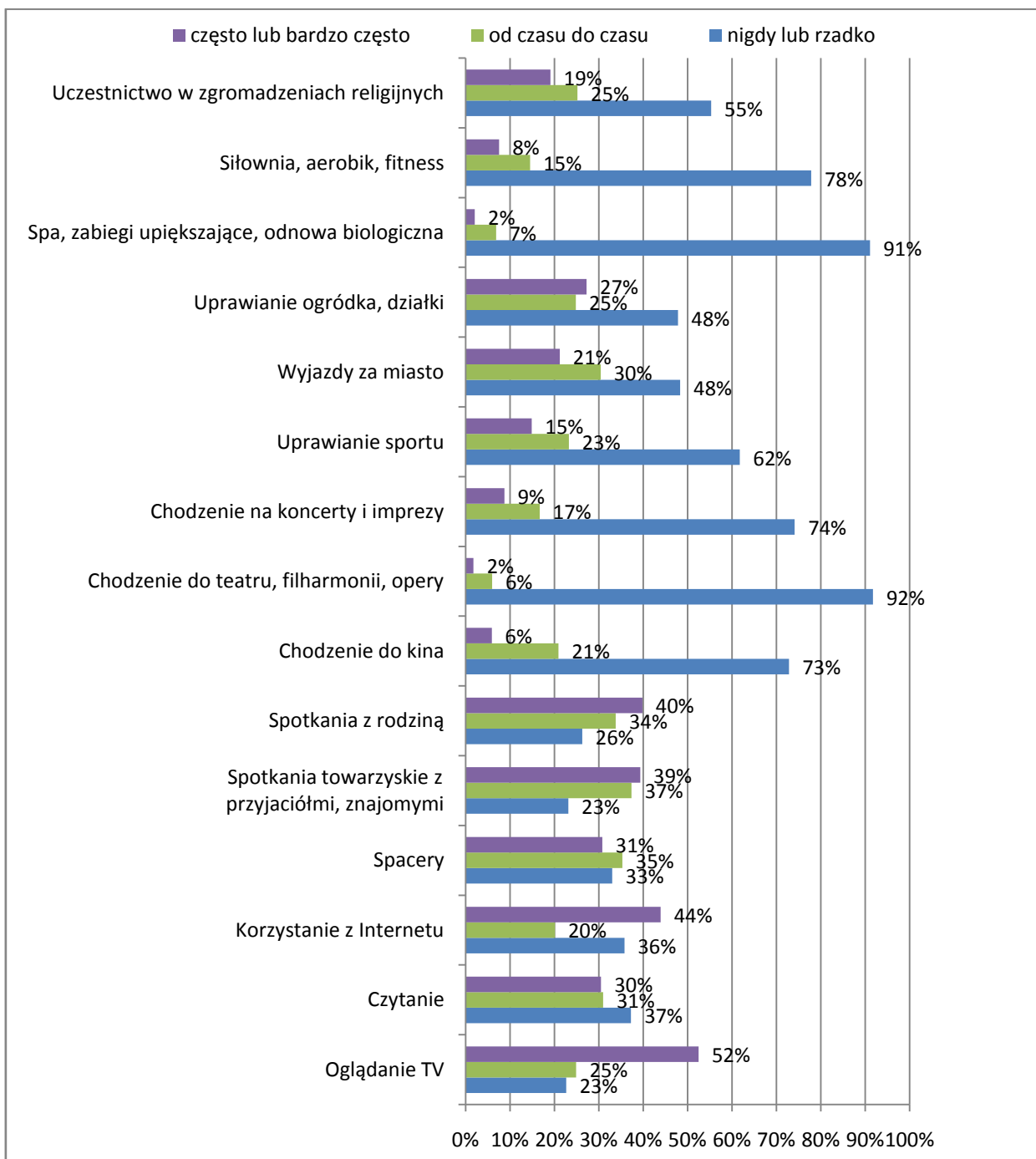

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

Ponad jedna czwarta badanych (27%) odmówiła odpowiedzi na pytanie o wysokość dochodów. Blisko połowa badanych osób (49%) deklarowało wysokość dochodu nie przekraczającą 2500zł miesięcznie. Tylko jeden na czterech respondentów (24%) wskazał wysokość dochodu na poziomie wyższym niż 2500zł miesięcznie.

Analiza wyników badania

Wykres 50 Sposoby spędzania wolnego czasu⁵⁷

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań

⁵⁷ W kategoriach, w których odpowiedzi nie sumują się do 100%, pozostali badani wskazali: „trudno powiedzieć”

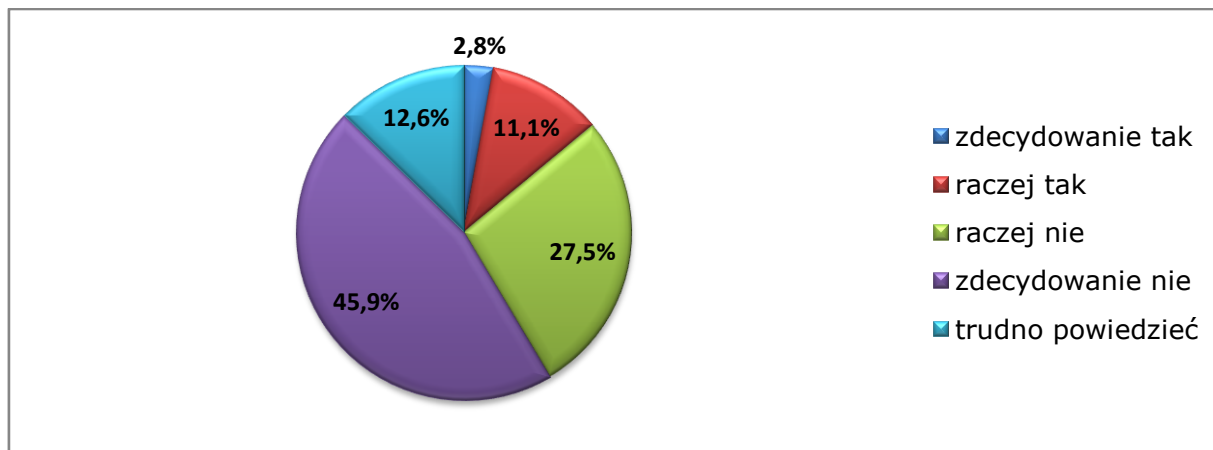
Najczęstszą formą spędzania wolnego czasu przez respondentów jest oglądanie telewizji. Ponad połowa badanych (52%) stwierdziła, że poddaje się tej czynności, często lub bardzo często. Tylko nieco ponad jedna piąta respondentów (23%) zadeklarowała, iż ogląda telewizję rzadko lub wcale. Do powszechnych form spędzania wolnego czasu należą także spotkania z rodziną oraz towarzyskie spotkania ze znajomymi. Do częstych spotkań z rodziną przyznaje się dwóch na pięciu respondentów (40%), podobnie jak w przypadku spotkań ze znajomymi (39%). Jeden na czterech respondentów (26%) deklaruje, że nie spotyka się z rodziną wcale lub spotkania takie mają miejsce bardzo rzadko, w przypadku spotkań ze znajomymi jest podobnie (23%). Popularną formą spędzania wolnego czasu jest także korzystanie z Internetu, z którego często lub bardzo często korzysta niemalże połowa respondentów (44%). Jednocześnie ponad jedna trzecia respondentów (36%) korzysta z Internetu rzadko lub bardzo rzadko.

Duże zróżnicowanie wśród respondentów występuje w deklarowaniu spędzania wolnego czasu na czytaniu i spacerach. Respondenci podzielili się w tych przypadkach na trzy niemalże równoliczne grupy (ok.30% dla każdej kategorii). Większość respondentów (62%) nie uprawia sportu lub robi to bardzo rzadko. Ponad połowa respondentów (55%) deklaruje, że w wolnym czasie nigdy lub rzadko uczestniczy w zgromadzeniach religijnych. Blisko połowa (48%) deklaruje, że nie wyjeżdża lub rzadko wyjeżdża za miasto, podobnie respondenci wskazują w przypadku uprawiania ogródka, czy też działki.

Do najmniej powszechnych sposobów spędzania czasu należy chodzenie do teatru, filharmonii i opery oraz korzystanie z usług SPA, na które to aktywności przynajmniej od czasu do czasu pozwala sobie mniej niż jeden na dziesięciu respondentów (<10%). Nieczęstą rozrywką jest również chodzenie do kina, chodzenie na imprezy i koncerty. Wykonywanie tych czynności przynajmniej od czasu do czasu deklaruje tylko około jednej czwartej respondentów (27% i 26%). Większość badanych (62%) rzadko lub nigdy nie uprawia sportu w wolnym czasie. Często lub bardzo często sport uprawia zdecydowana mniejszość badanych (15%).

Powyższe wyniki obrazują, że najczęściej wybierane formy spędzania czasu to takie, które nie wymagają ponoszenia dużych nakładów finansowych. Badani najchętniej oddają się czynnościom, które można wykonywać w domu. Jednocześnie należy zaznaczyć, że badani wykazują dużą towarzyskość i chęć spędzania wolnego czasu z rodziną oraz przyjaciółmi.

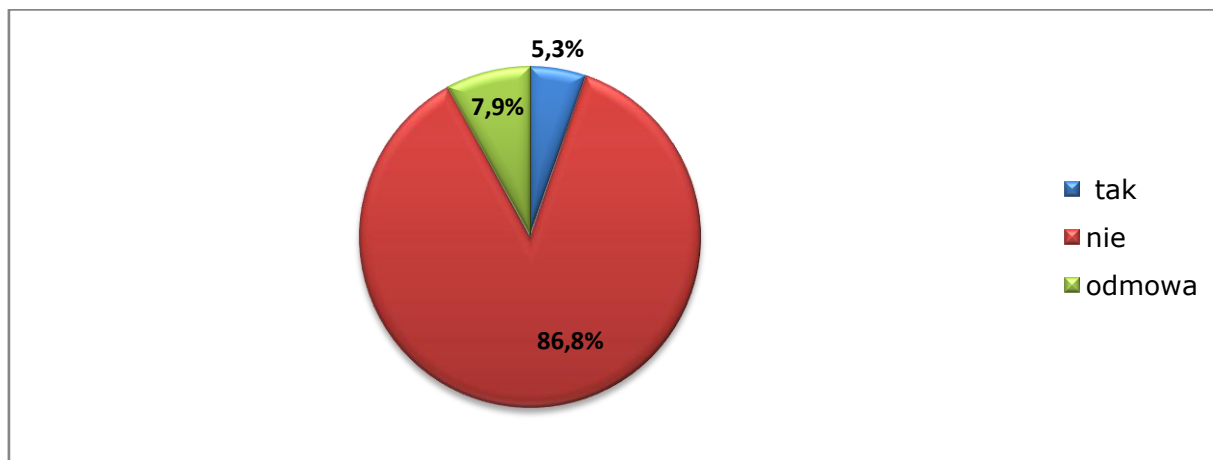
Wykres 51 Czy odczuwa Pan/Pani problem z godzeniem życia zawodowego i rodzinnego?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dla większości osób badanych godzenie życia zawodowego i rodzinnego nie stanowi problemu (73,4%). Biorąc też pod uwagę fakt, że 12,6% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, problem ten jest istotny jedynie dla 13,9% badanych.

Wykres 52 Czy korzysta Pan/Pani z elastycznych form zatrudnienia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Elastyczne formy zatrudnienia okazały się być niepopularne wśród respondentów badania. Korzystanie z nich zadeklarowało jedynie 5,3% badanych. Niewiele większa grupa osób nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie (7,9%), a zatem aż blisko 87% ogółu przyznało, że z takich form zatrudnienia nie korzysta.

Uzupełnieniem tej kwestii jest prośba o wskazanie elastycznych form zatrudnienia, z których korzystają badani mieszkańcy.

Wykres 53Z jakich elastycznych form zatrudnienia Pan/Pani korzysta?

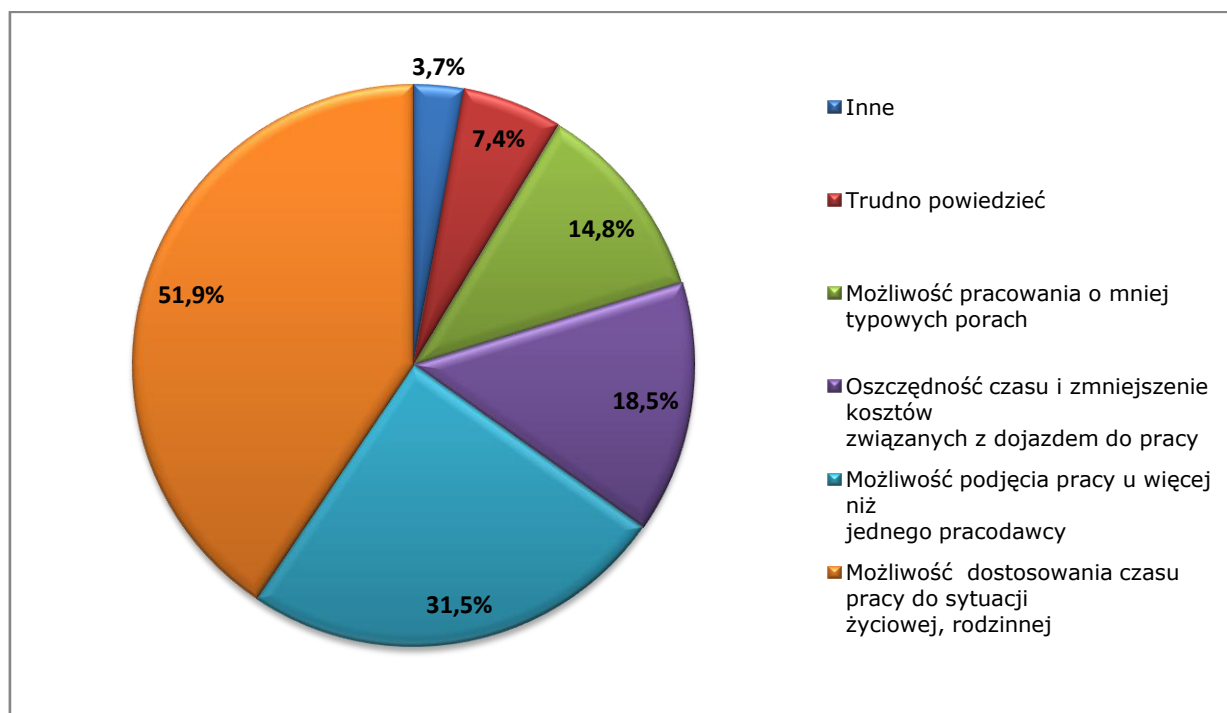

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród osób, które zadeklarowały korzystanie z elastycznych form zatrudnienia, najpopularniejszą formą okazała się być praca na wezwanie (63% osób, które korzystają z tego typu form zatrudnienia). Na drugiej pozycji znalazł się outsourcing, jednakże jego udział był już sporo niższy i wyniósł 13%. Trzecie miejsce przypadło Job sharingowi (podzielenie czasu pełnowymiarowego stanowiska pracy pomiędzy dwóch lub więcej pracowników), którego udział wyniósł 11,1%. Na ostatnim miejscu znalazła się telepraca, z bardzo niską wartością udziału udzielonych odpowiedzi, wynoszącą zaledwie 3,7%.

W celu pogłębienia wiedzy z zakresu stosowanych elastycznych form zatrudnienia wśród mieszkańców badanego regionu, poproszono respondentów o wskazanie korzyści, które uzyskują poprzez korzystanie z nich.

Wykres 54 Proszę wskazać korzyści, jakie przynosi Panu/Pani korzystanie z elastycznych form zatrudnienia?

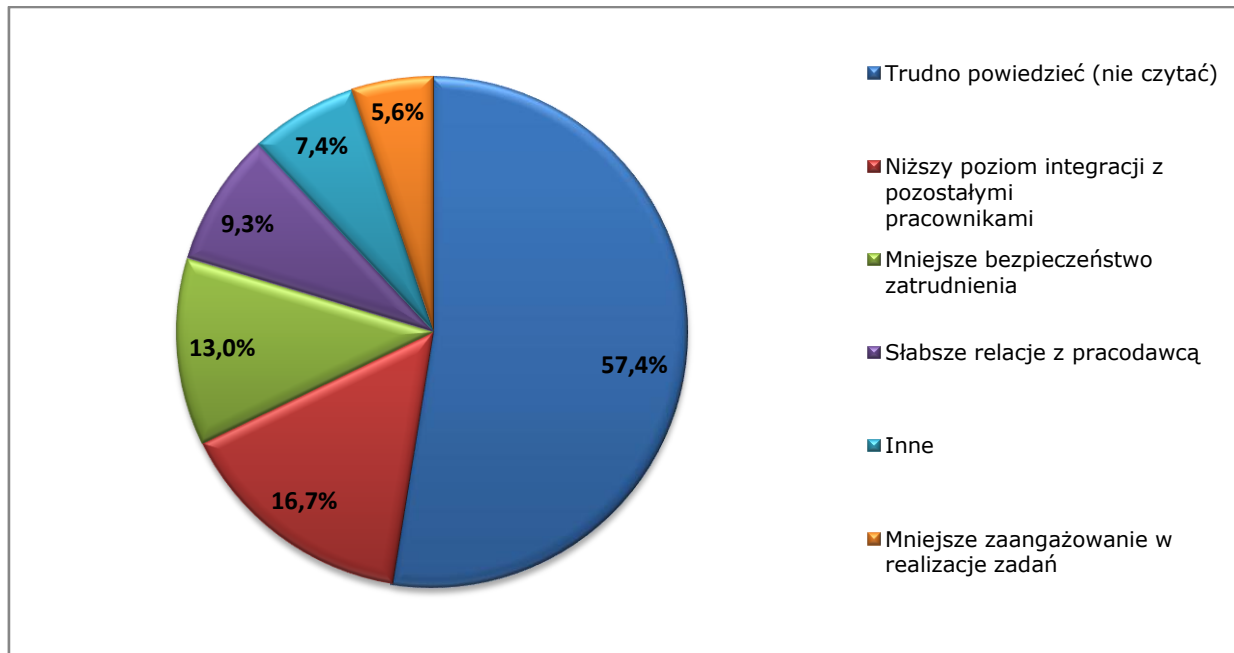

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Główną korzyścią wynikającą ze stosowania elastycznych form zatrudnienia wskazywanych przez mieszkańców badanego regionu jest możliwość dostosowania czasu pracy do sytuacji życiowej i rodzinnej (blisko 52% udzielonych odpowiedzi). Drugą w kolejności korzyścią zdaniem respondentów jest możliwość podjęcia pracy u więcej niż jednego pracodawcy (31,5%). Powiązany z tym jest fakt oszczędności czasu i zmniejszenia kosztów związanych z dojazdem do pracy, na który to przypadło 18,5% odpowiedzi. Istotna dla badanych okazała się być również możliwość pracowania o nietypowych porach (14,8%).

Dalszym rozwinięciem analizowanej kwestii było pytanie odnośnie do wskazania słabych stron tego typu zatrudnienia.

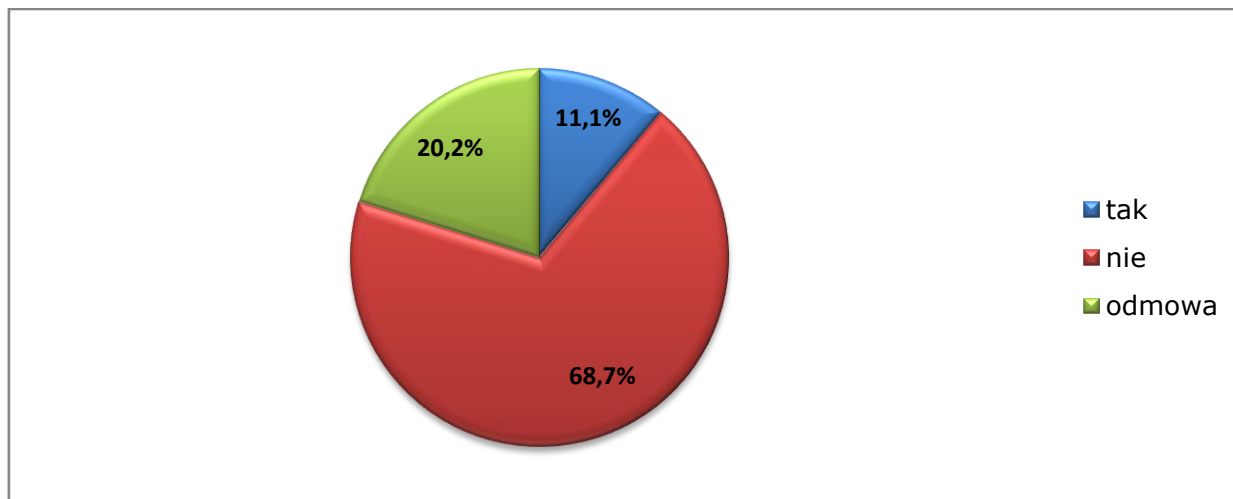
Wykres 55 Proszę podać słabe strony korzystania z elastycznych form zatrudnienia?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Osoby korzystające z elastycznych form zatrudnienia w większości (57,4%) miały problem ze wskazaniem słabych stron tego rozwiązania. Stosunkowo najwięcej głosów (16,7%) przypadło na niższy poziom integracji z pozostałymi pracownikami, co wynika z natury tego typu zatrudnienia. Na dalszej pozycji znalazło się mniejsze bezpieczeństwo zatrudnienia w porównaniu z tradycyjnymi formami zatrudnienia (13% udzielonych odpowiedzi). Respondenci wskazywali również słabsze relacje z pracodawcą, lecz udział tego typu odpowiedzi wyniósł tylko 9,3%. Jeszcze mniej istotne okazało się mniejsze zaangażowanie w realizację zadań, na które przypadło tylko 5,6% odpowiedzi.

Wykres 56 Czy w Pana/Pani miejscu pracy wspiera się rozwój osobisty pracowników?

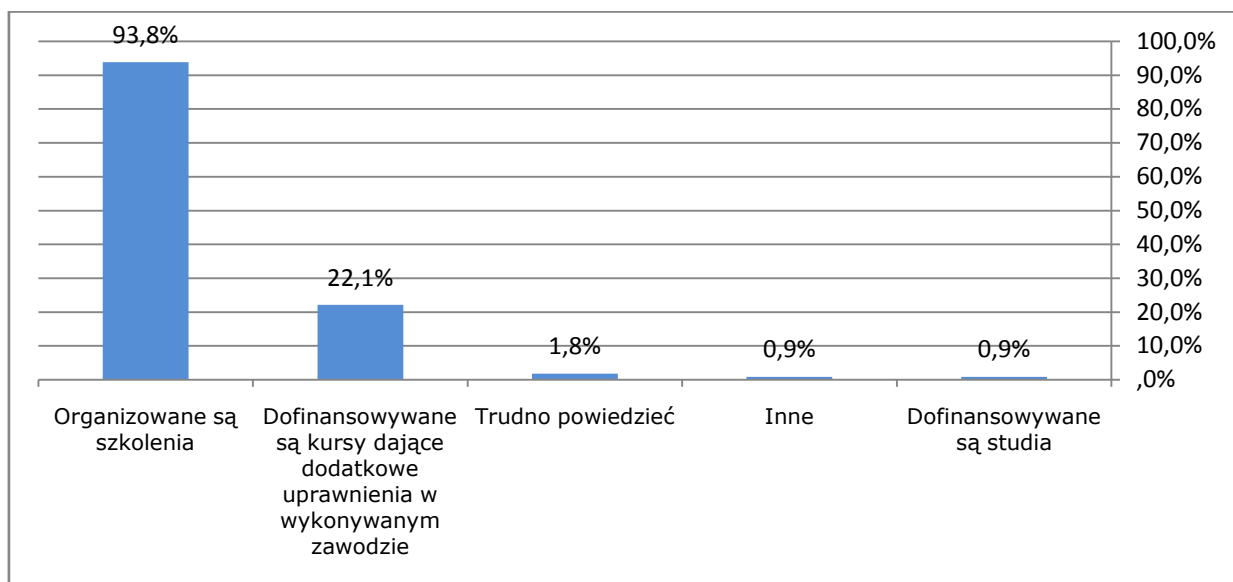

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jak się okazuje, w miejscu pracy większości respondentów badania nie wspiera się rozwoju osobistego pracownika (aż 68,7% badanych). Biorąc też pod uwagę wysoki udział odmów udzielenia odpowiedzi (ponad 20%), fakt wspierania tej sfery rozwoju przez pracodawcę wskazało zaledwie 11,1% badanych.

Niemniej jednak, poproszono tę grupę respondentów o wskazanie sposobów, w jaki pracodawcy wspierają ich rozwój osobisty.

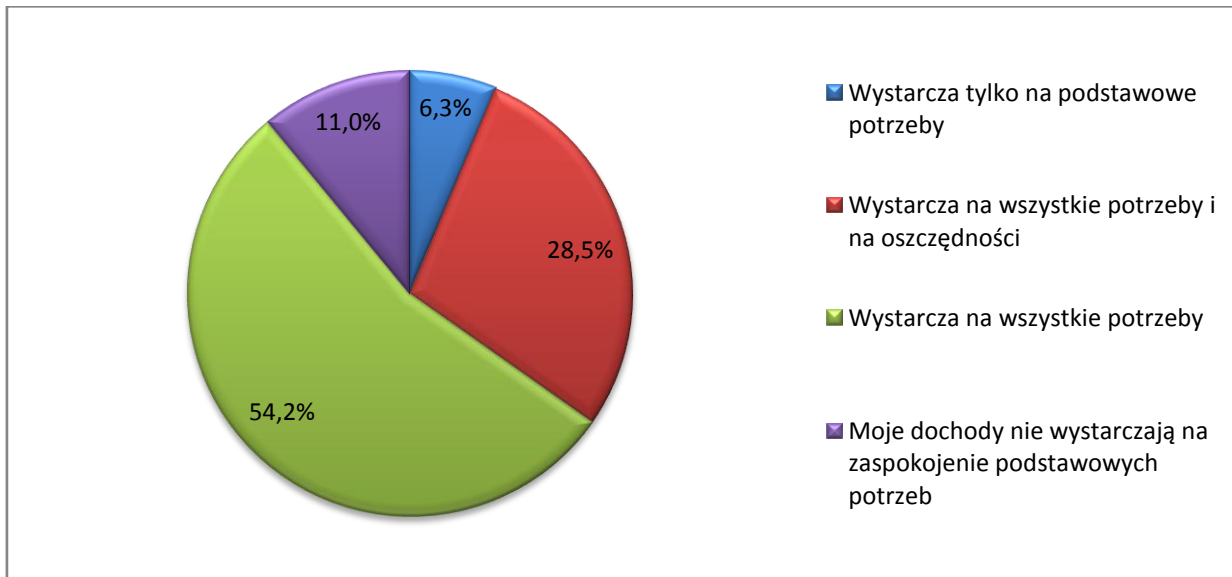
Wykres 57 W jaki sposób w Pana/Pani miejscu pracy wspiera się rozwój osobisty pracowników? (wielokrotny wybór)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród sposobów w który wspiera się rozwój osobisty pracowników, respondenci (którzy mają możliwość korzystania zeń) wskazywali przede wszystkim organizację szkoleń (blisko 94% wskazań tej grupy badanych). Stosunkowo istotne okazało się również dofinansowywanie kursów dających dodatkowe uprawnienia w wykonywanym zawodzie (22,1%). Pozostałe sposoby osiągnęły zdecydowanie niższy udział wskazań.

Wykres 58 Jak wysokie są Pana/i obecne dochody?

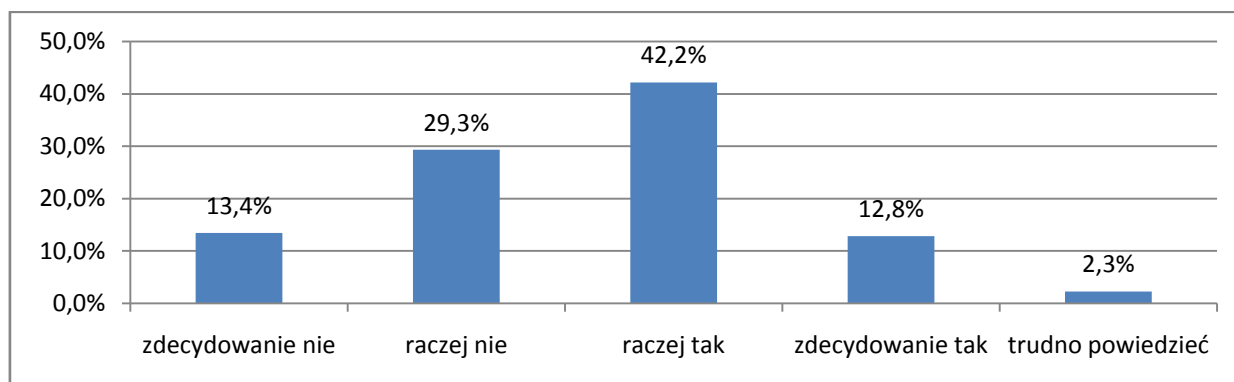

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Oceniając obecny poziom osiąganych dochodów, większość badanych mieszkańców (54,2%) stwierdziła, że wystarczają im one na wszystkie potrzeby. Ponadto, aż 28,5% odpowiedziało, że prócz ich potrzeb, poziom osiąganych dochodów pozwala im na oszczędności. Negatywnie poziom dochodów oceniło łącznie 17,3% badanych, z czego 11% przypadło na wariant odpowiedzi „moje dochody nie wystarczają na zaspokojenie podstawowych potrzeb”.

Kolejna z kwestii poddanych badaniu dotyczyła zainteresowania mieszkańców działaniami władz samorządowych.

Wykres 59 Czy interesuje się Pan/Pani działaniami władz samorządowych w Pana/i mieście/ gminie/ powiecie?

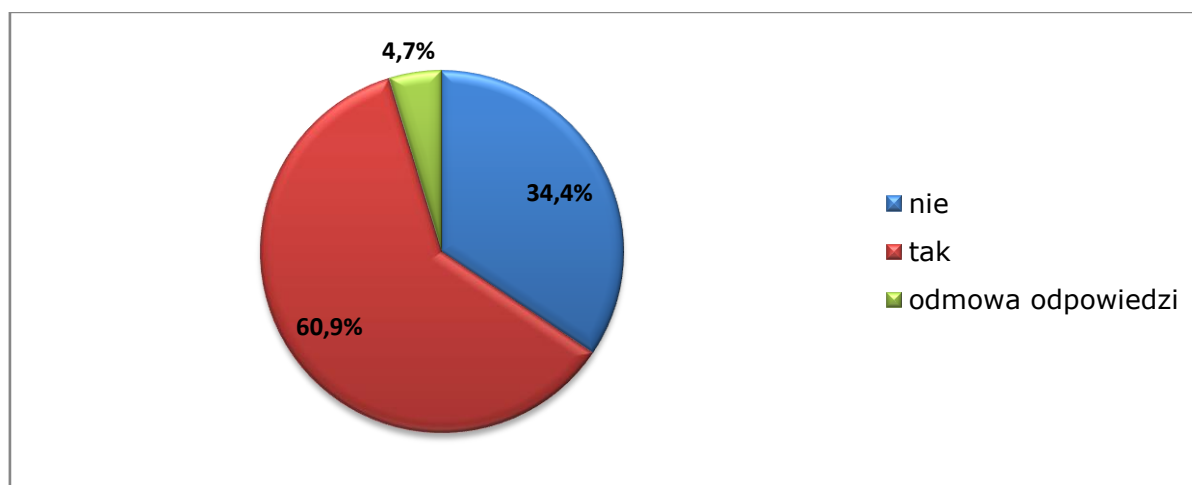

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jak się okazuje, większość badanej społeczności (55%) jest zainteresowana działaniami władz samorządowych, z czego blisko 13% odpowiedziało „zdecydowanie tak”. Odliczając osoby niezdecydowane, 42,7% respondentów nie wykazuje zainteresowania tego typu działaniami.

Kolejna z poruszanych kwestii również poruszała tą tematykę i dotyczyła udziału respondentów w ostatnich wyborach samorządowych.

Wykres 60 Czy brał/a Pan/i udział w ostatnich wyborach samorządowych?

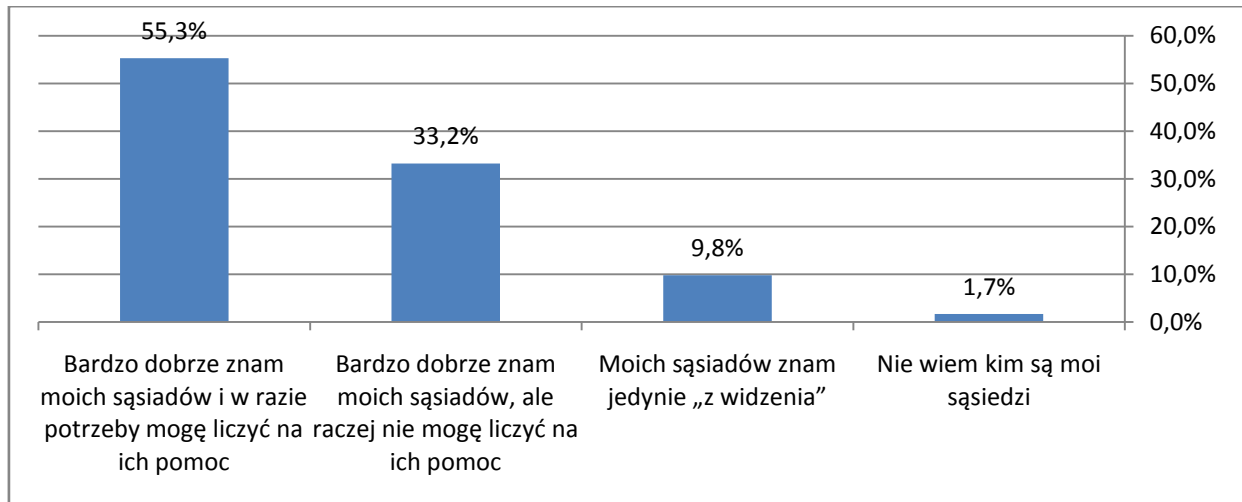

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Mimo omawianego już braku zainteresowania działaniami samorządu wskazanego przez blisko 43% badanych, aż blisko 61% uczestniczyło w ostatnich wyborach samorządowych. Brak uczestnictwa zadeklarowało 34,4%, a reszta (niecałe 5%) wstrzymała się od udzielenia odpowiedzi.

Kolejne pytanie zadane respondentom nawiązywało już do innej tematyki, a mianowicie do relacji sąsiedzkich.

Wykres 61 Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje Pana/i relacje z sąsiadami?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Relacje sąsiedzkie badanych mieszkańców ocenić należy pozytywnie. Większość z nich (55,3%) stwierdziło, że bardzo dobrze zna swoich sąsiadów i w razie potrzeby może liczyć na ich pomoc. Ponadto, aż 33,2% stwierdziło, że co prawda nie może liczyć na ich pomoc, lecz zna ich bardzo dobrze. Tym samym, tylko niecałe 10% respondentów opowiedziało się za tym, że zna swoich sąsiadów jedynie z widzenia, a zaledwie 1,7%, że nie wie kim oni właściwie są.

Wykres 62 Działania podjęte podczas ostatnich 12 miesięcy

*wyniki nie sumują się do 100% ze względu na nie uwzględnienie odpowiedzi „nie” oraz „odmowa odpowiedzi”

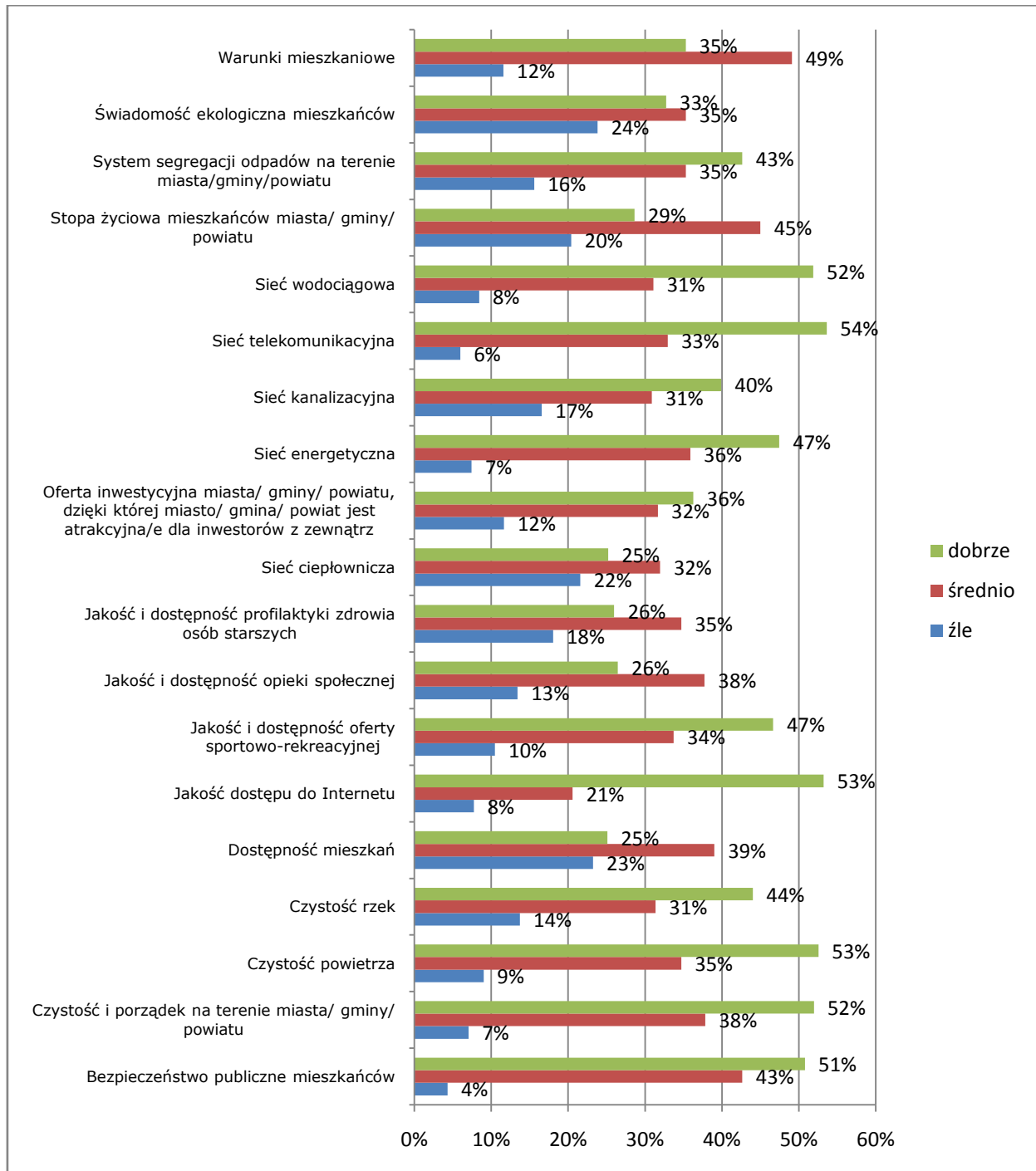
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spora część badanych mieszkańców (27,5%) stwierdziło, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy przekazywało pieniądze na rzecz instytucji lub organizacji realizującej cele publiczne. Zbliżoną wartość (25,9%) uzyskał bezpośredni kontakt z radnym lub lokalnym politykiem pełniącym urząd lub kandydującym na niego. Trzecia pozycja w powyższym zestawieniu również odznacza się zbliżonym udziałem udzielonych odpowiedzi (24,9%) i przypada ona na potwierdzenie przekazania 1% podatku na rzecz organizacji pożytku publicznego. Stosunkowo dużo osób wskazało również aktywny udział w konsultacjach społecznych, w których wzięło udział 23,5% badanych. Podpisanie petycji, czy listu

protestacyjnego zadeklarowało z kolei 17% badanych. Pozostałe warianty odpowiedzi nie przekroczyły wartości 10%.

Wykres 63 Proszę ocenić w skali 1-5 warunki życia w Pana/i mieście/gminie/powiecie pod następującymi względami

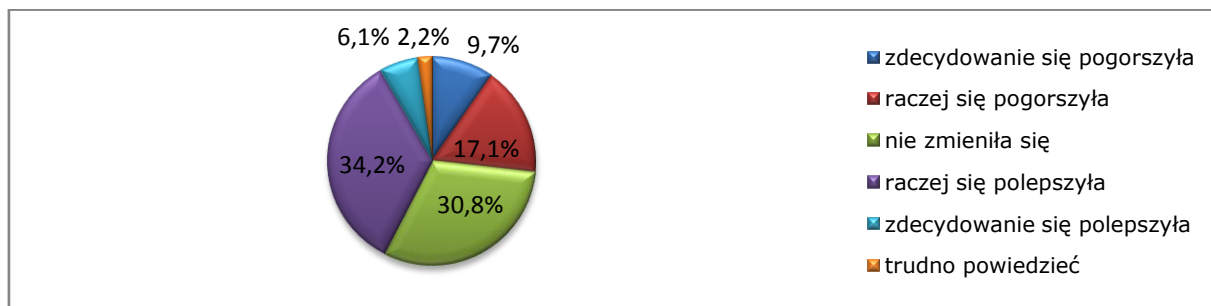
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Pod względem warunków życia, badani mieszkańcy pozytywnie ocenili głównie takie elementy, jak sieć telekomunikacyjna (54%), jakość dostępu do Internetu, czystość powietrza (po 53%), sieć wodociągowa, czystość i porządek na terenie miasta/gminy/powiatu (po 52% pozytywnych odpowiedzi).

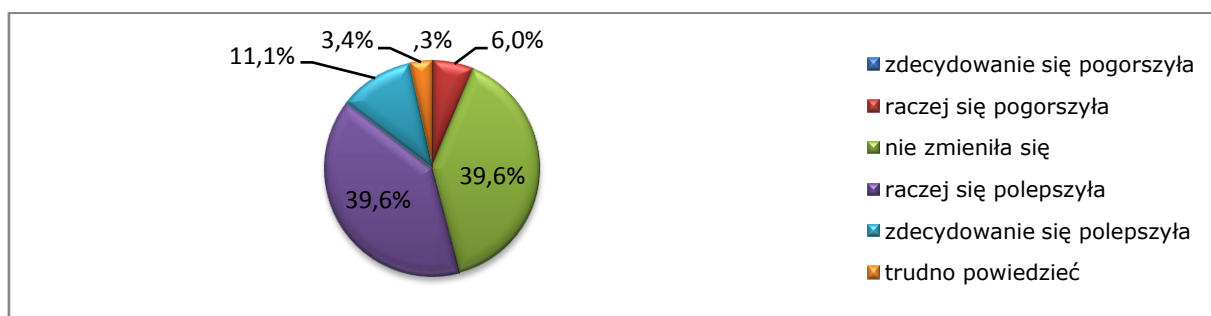
Z drugiej strony, najwięcej ocen negatywnych zebrały takie kategorie jak świadomość ekologiczna mieszkańców (24%), dostępność mieszkań (23%) oraz sieć ciepłownicza (22%).

Wykres 64 Proszę o ocenę poszczególnych dziedzin życia w Pana/a mieście/gminie i powiecie, czy w ciągu ostatnich dwóch lat polepszyła się ona czy też pogorszyła?

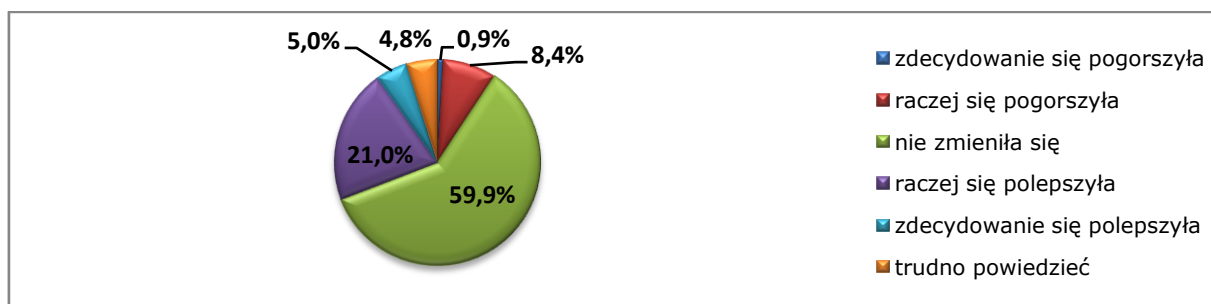
Stan dróg i chodników

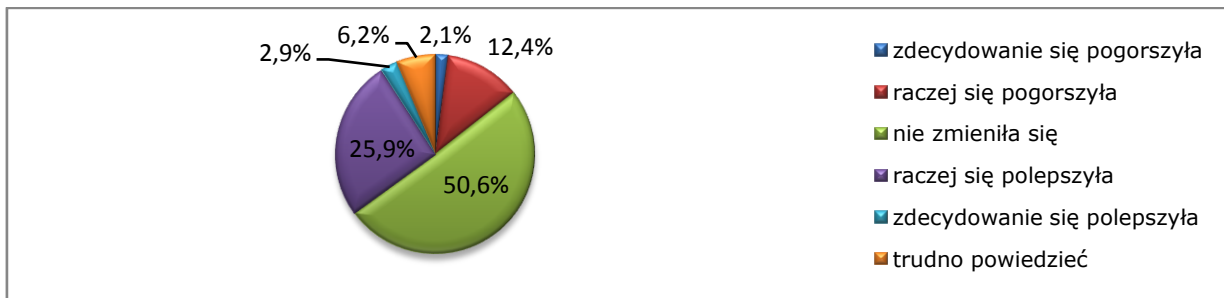
Czystość i estetyka w mieście

Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Komunikacja publiczna

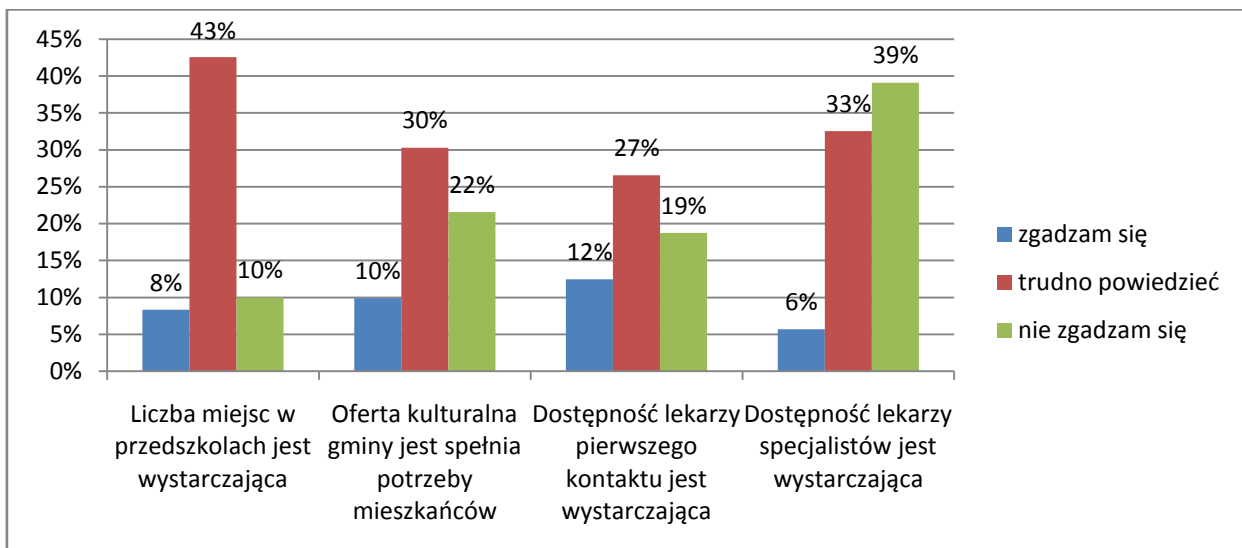

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Mieszkańcy poddani badaniu stwierdzili, że największą poprawę w perspektywie ostatnich dwóch lat widać w zakresie czystości i estetyki w mieście oraz stanu dróg i chodników (łącznie kolejno 50,7% oraz 40,3% dla pozytywnych odpowiedzi). W przypadku pozostałych kategorii: bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz komunikacji publicznej, większość badanych stwierdziła, że sytuacja nie uległa zmianie (kolejno 59,9% oraz 50,6%).

Warto zauważyć, że w przypadku stanu dróg i chodników, który jak już wspomniano oceniono pozytywnie, odnotowano również stosunkowo wysoki wskaźnik ocen negatywnych (26,8%). Wynika to z faktu zróżnicowania regionalnego udzielanych odpowiedzi – dla przykładu, w gminie Paczków nie odnotowano żadnych odpowiedzi negatywnych, a już w gminie Pakosławice stanowiły one aż 58,3% udzielonych odpowiedzi.

Wykres 65 Jakie jest Pani/Pana stanowisko wobec następujących stwierdzeń odnoszących się do usług publicznych na terenie Pana/i gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci poproszeni zostali również o ocenę czterech powyższych zagadnień. Jak się okazuje, znaczna część badanych miała problem z udzieleniem odpowiedzi. Oceny pozytywne (tj. kwestie w których respondenci zgadzali się z postawionymi hipotezami) stanowiły zaledwie od 6 do 12% udzielonych odpowiedzi. Najwięcej ocen negatywnych z kolei (tj. kwestie w których respondenci nie zgadzali się z postawionymi hipotezami) dotyczyło wystarczającej dostępności lekarzy specjalistów (aż 39% ocen negatywnych).

Analiza wyników badania CATI z przedstawicielami pracodawców

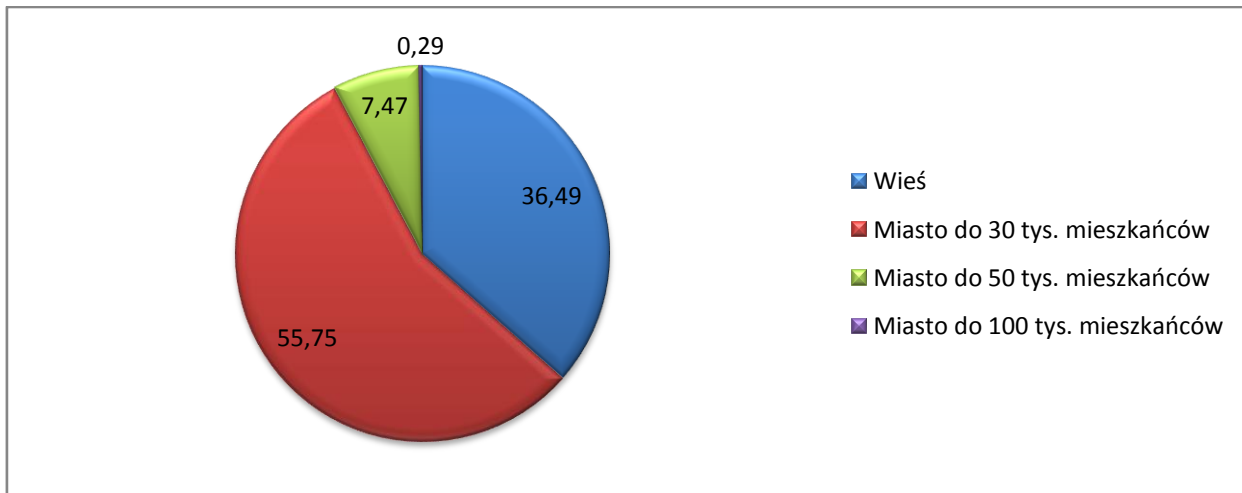
Charakterystyka badanej próby

Tabela 93 Rozkład próby ze względu na miejsce zarejestrowania przedsiębiorstwa

Nazwa miejscowości/powiatu	Wielkość próby
Głuchołazy	20
Korfantów	20
Łambinowice	20
Nysa	21
Otmuchów	20
Paczków	21
Skoroszyce	20
Biała	20
Lubrza	20
Prudnik	21
Branice	20
Głubczyce	20
Kietrz	22
Grodków	21
Powiat nyski	22
Powiat głubczycki	20
Powiat prudnicki	20
Ogółem	348

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

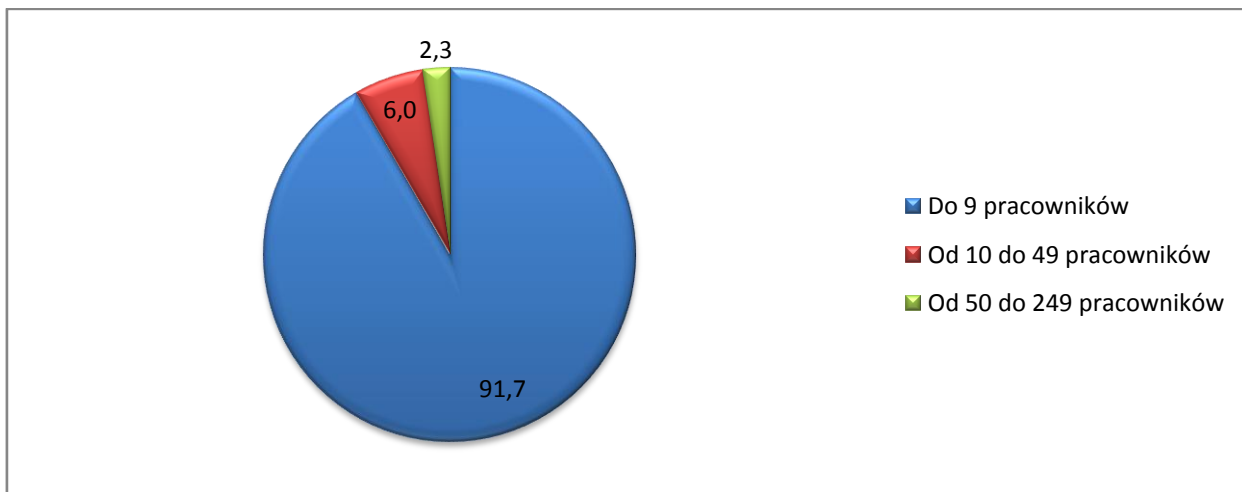
Wykres 66 Miejsce lokalizacji przedsiębiorstwa (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość przedsiębiorstw poddanych badaniu (blisko 56%) zlokalizowanych było w mieście do 30 tys. mieszkańców. Drugą pod względem liczebności grupą respondentów byli przedstawiciele przedsiębiorstw mających siedzibę na terenach wiejskich (36,49%). Na trzecim miejscu, ze znacznie niższym udziałem, znalazły się firmy zlokalizowane w mieście do 50 tys. mieszkańców. Na większe miejscowości, powyżej 100 tys. mieszkańców, przypadło jedynie 0,29% grupy badawczej (informację taką podała tylko jedna badana osoba).

Wykres 67 Wielkość badanego przedsiębiorstwa (w %)

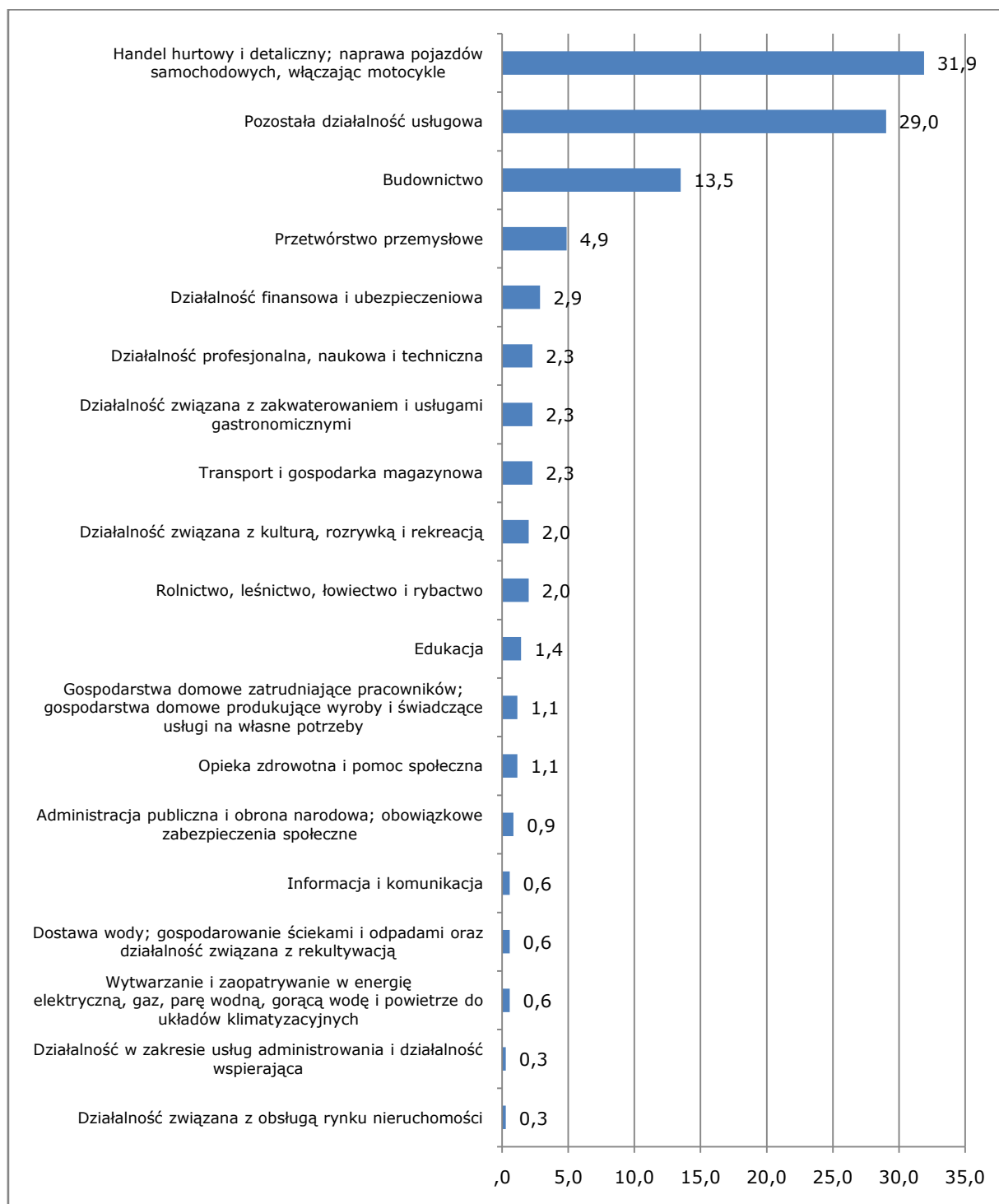

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W podziale ze względu na wielkość przedsiębiorstw poddanych badaniu, zdecydowanie przeważały podmioty zatrudniające do 9 pracowników (blisko 92% ogółu). Na drugim miejscu, ze znacznie niższym udziałem, znalazły się przedsiębiorstwa w przedziale 10-49

pracowników (6% badanych), a podmioty zatrudniające od 50 do 249 pracowników znalazły się na ostatniej pozycji, z udziałem na poziomie 2,3%.

Wykres 68 Branża (wg dominującej sekcji PKD) w %

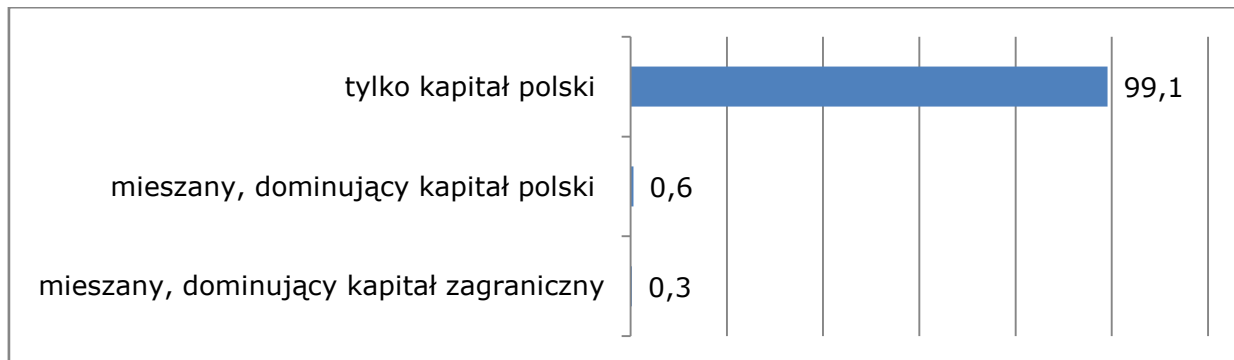
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Ponad połowa badanych przedsiębiorstw przypadła na dwie grupy PKD - "Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle" oraz "Pozostała działalność usługowa" (kolejno 31,9% i 29%). Stosunkowo wysoki udział wśród badanych podmiotów osiągnęły również przedsiębiorstwa działające w ramach branży budowlanej (13,5%). Pozostałe działy PKD uzyskały niższe wartości udziału w grupie badawczej, nie przekraczając jednocześnie poziomu 5%.

Niemniej, na skład próby badawczej przypadło aż 19 sekcji PKD.

Analizując podział badanych przedsiębiorstw warto również zwrócić uwagę na aspekt struktury kapitałowej, co przedstawione zostało na poniższym wykresie.

Wykres 69 Struktura kapitałowa badanych przedsiębiorstw (w %)

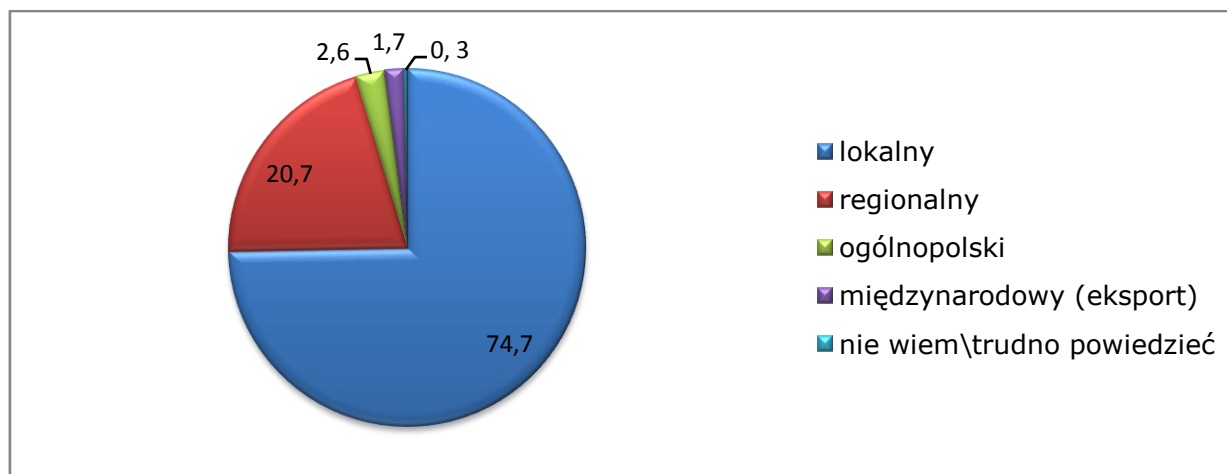

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Niemal wszyscy respondenci byli przedstawicielami polskich przedsiębiorstw (99,1%). Jedynie 0,6% przypadło na podmioty o kapitale mieszanym, z dominującym udziałem kapitału polskiego, a 0,3% przypadło na firmy ze strukturą mieszaną, z dominującym kapitałem zagranicznym.

Ostatnim z aspektów charakteryzujących badaną próbę, jest podział na obszary, w których prowadzi działalność.

Wykres 70 Obszary, w których przedsiębiorstwo sprzedaje swoje produkty i usługi (w %)

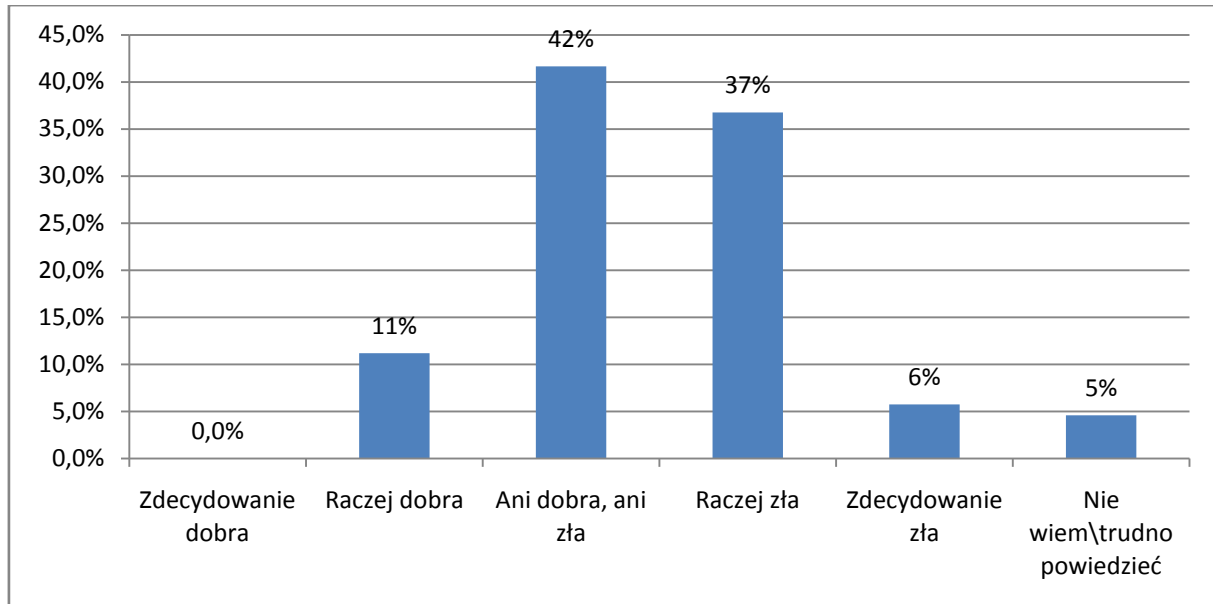
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych podmiotów opiera swoją działalność na sprzedaży usług/produktów na rynku lokalnym (aż 74,7%). Rynek regionalny z kolei wskazało 20,7% respondentów. Pozostałe rynki (ogólnopolski i międzynarodowy) wskazane zostały przez zdecydowanie mniejszą grupę badanych (łącznie 4,3%). 0,3% (jedna osoba) nie potrafiła udzielić odpowiedzi na to pytanie.

Analiza wyników badań⁵⁸

Wykres 71 Ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Niespełna połowa respondentów (42%) jest zdania, że sytuacja na lokalnym rynku pracy nie jest ani dobra, ani zła. Podobna ilość badanych (43%) jest zdania, że sytuację należy ocenić jako złą lub bardzo złą. Tylko jedne na dziesięciu respondentów (11%) wskazuje, że sytuacja w ich regionie jest raczej dobra.

Tabela 94 Ocena lokalnego rynku pracy w strukturze powiatowej (N=62)

Nazwa jednostki	Ocena pozytywna	Ocena neutralna	Ocena negatywna
p. nyski	11%	24%	0%
p. głubczycki	10%	15%	8%
p. prudnicki	6%	23%	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

⁵⁸ Dane procentowe przedstawione na wykresach odnoszą się do wielkości próby N=348 chyba, że wskazano na inną wielkość próby w tytule wykresu, co wynika ze stosowania w badaniu reguł przejścia.

W poszczególnych powiatach rozkład ocen rynku pracy był podobny. Najbardziej pozytywnie lokalny rynek pracy ocenili respondenci z powiatu nyskiego. Z badanych powiatów najbardziej negatywnie lokalny rynek pracy ocenili respondenci z powiatu prudnickiego.

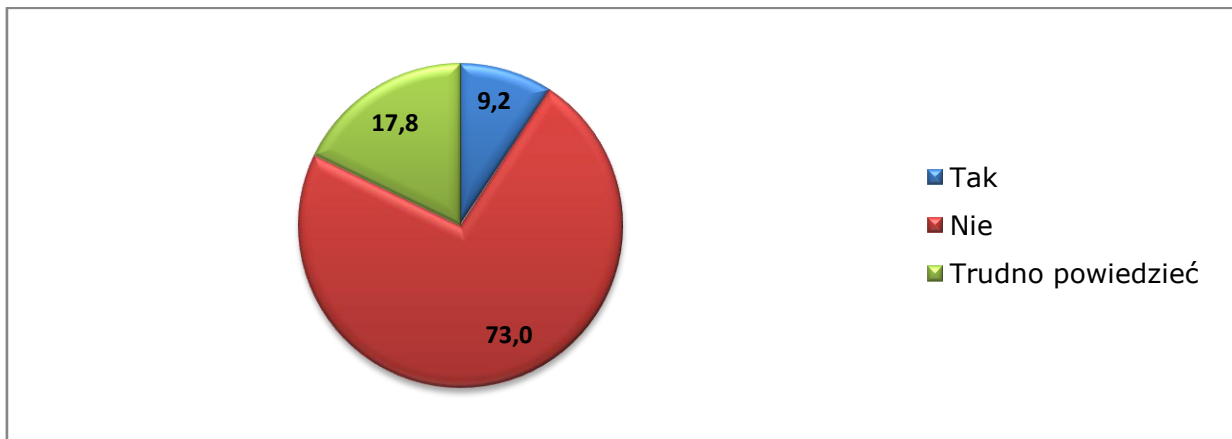
Tabela 95 Ocena lokalnego rynku pracy w strukturze gminnej (N=286)

Nazwa jednostki	Ocena pozytywna	Ocena neutralna	Ocena negatywna
Głuchołazy	0%	3%	4%
Korfantów	0%	1%	6%
Łambinowice	0%	0%	6%
Nysa	0%	5%	2%
Otmuchów	0%	1%	6%
Paczków	1%	6%	0%
Skoroszyce	1%	5%	1%
Biała	2%	2%	3%
Lubrza	1%	6%	0%
Prudnik	0%	2%	5%
Branice	0%	0%	0%
Głubczyce	0%	4%	3%
Kietrz	0%	3%	4%
Grodków	1%	2%	4%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najbardziej negatywnie lokalny rynek pracy ocenili respondenci z Korfantowa oraz Otmuchowa. W największym stopniu pozytywną ocenę lokalnego rynku pracy wystawili respondenci z Białej, Paczkowa oraz Lubrzy.

Wykres 72 Czy zauważa Pan\Pani nowe trendy w biznesie związanym z branżą, w jakiej funkcjonuje Pana\Pani firma? (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów (aż 73% ogółu badanych) stwierdziła, że nie zauważa nowych trendów w biznesie, związanych z branżą w której funkcjonuje ich przedsiębiorstwo. Co więcej, aż blisko 18% badanych nie była w stanie odpowiedzieć na to pytanie, poprzez co zaledwie 9,2% respondentów potwierdziło zauważanie takich trendów.

Uzupełnieniem tego zagadnienia było kolejne z zadanych pytań, dotyczące wyszczególnienia zauważanych trendów.

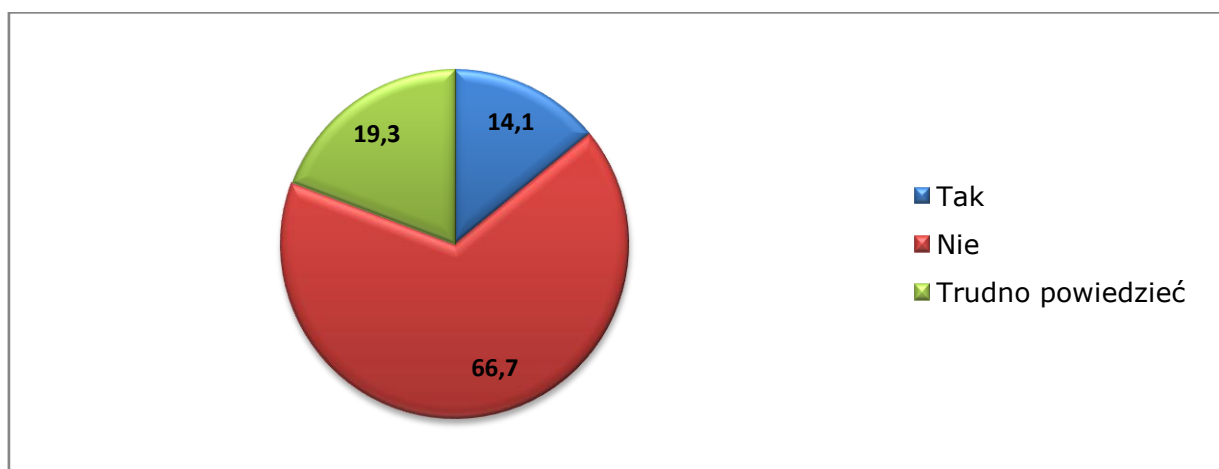
Tabela 96 Jakie nowe trendy zauważa Pan\Pani w branży, w jakiej funkcjonuje Pana\Pani firma?

Budowanie małych domów jednorodzinnych	Ekonomiczne i ekologiczne trendy
Zmienność mody (fryzjerstwo)	Inkubatory przedsiębiorczości
Coraz więcej panów korzysta z usług kosmetycznych	Klienci robią zakupy w dużych marketach, rezygnując z zakupów w małych sklepach
Nowe technologie (w zakresie wielu branż)	Mieszkańcy wolą robić zakupy w marketach niż u lokalnych przedsiębiorców
Dominacja marketów nad lokalnymi przedsiębiorcami	Nowe dekory w stolarce
Nowe wzory	Tworzenie nowych miejsc w przedszkolach i szkołach dla dzieci z różnymi dysfunkcjami rozwojowymi i zapewnienie im rozwoju
Większe zainteresowanie nowymi rodzajami ubezpieczeń, np. zdrowotnymi	Wpływ nowoczesnej technologii medialnych - w tym digitalizacji i cyfryzacji

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Trendy zauważane przez respondentów cechowały się dużym zróżnicowaniem, ze względu na podział branżowy próby badawczej. Niemniej, często pojawiającą się odpowiedzią były nowe technologie, związane z prowadzeniem działalności w szeregu branż oraz nowe wzornictwo. Zauważano również rozwój dużych sieci handlowych, blokujących rozwój mniejszych, lokalnych sklepów. Prócz tego, wskazywano na takie aspekty jak rozwój trendów ekologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości czy nowe produkty/usługi oferowane na rynku.

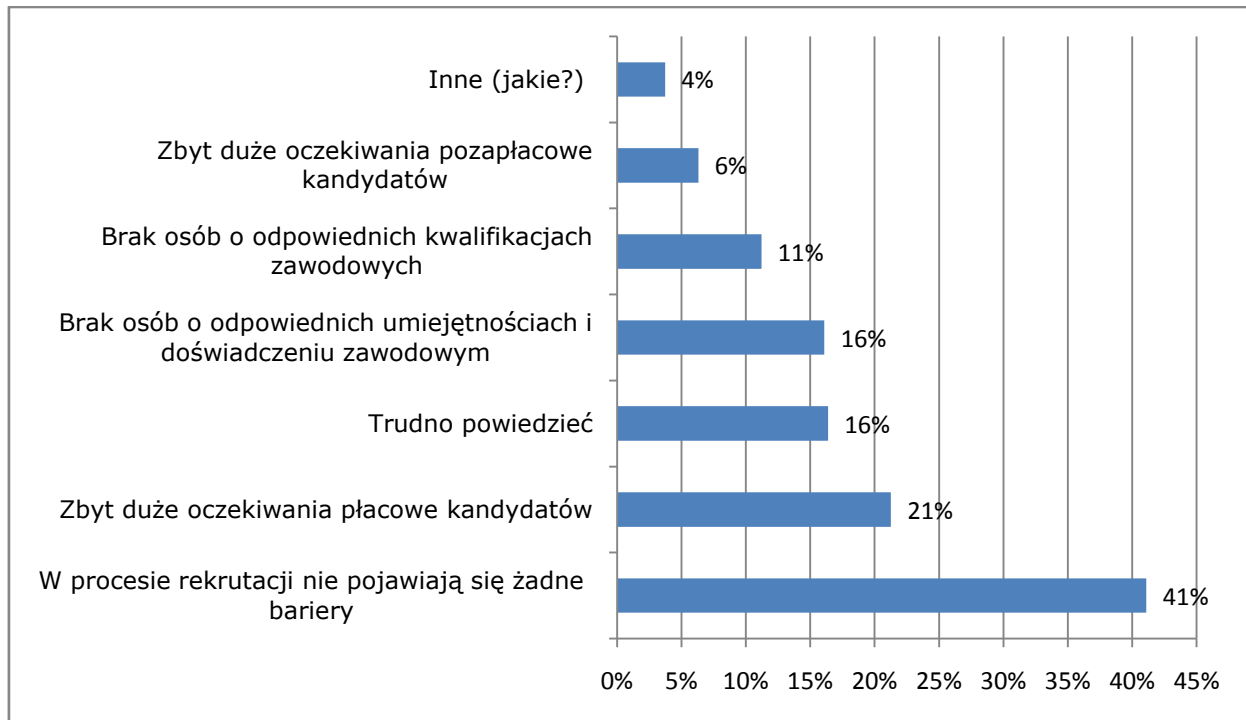
Wykres 73 Czy Pana/Pani firma odczuwa problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa? (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Starzenie się społeczeństwa dla większości badanych (blisko 67%) nie stanowi problemu. Ponadto, 19,3% respondentów nie miało w tej kwestii zdania, przez co zagadnienie to okazało się być problematyczne jedynie dla 14,1% ogółu badanych.

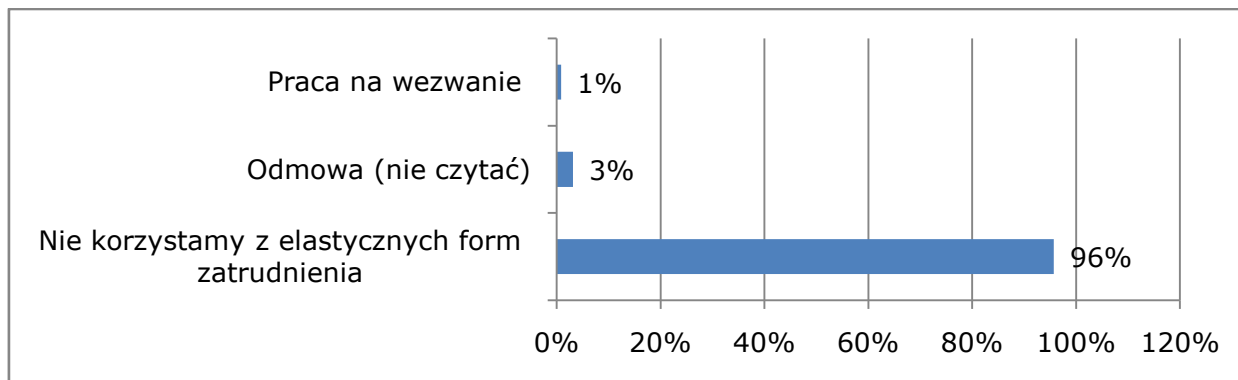
Wykres 74 Bariery pojawiające się w procesie rekrutacji pracowników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdaniem blisko połowy (41%) respondentów w procesie rekrutacji nie pojawiają się, żadne bariery. Jeden na pięciu badanych (21%) jest zdania, że trudności sprawiają, zbyt duże oczekiwania płacowe kandydatów. Zdaniem nieco ponad jednej dziesiątej respondentów problemem jest brak osób o odpowiednich umiejętnościach i doświadczeniu zawodowym (16%) oraz brak osób o odpowiednich kwalifikacjach zawodowych (11%). Bariery związane ze zbyt dużymi oczekiwaniami pozapłacowymi kandydatów oraz inne rodzaje trudności dostrzega zdecydowana mniejszość respondentów (<10%)

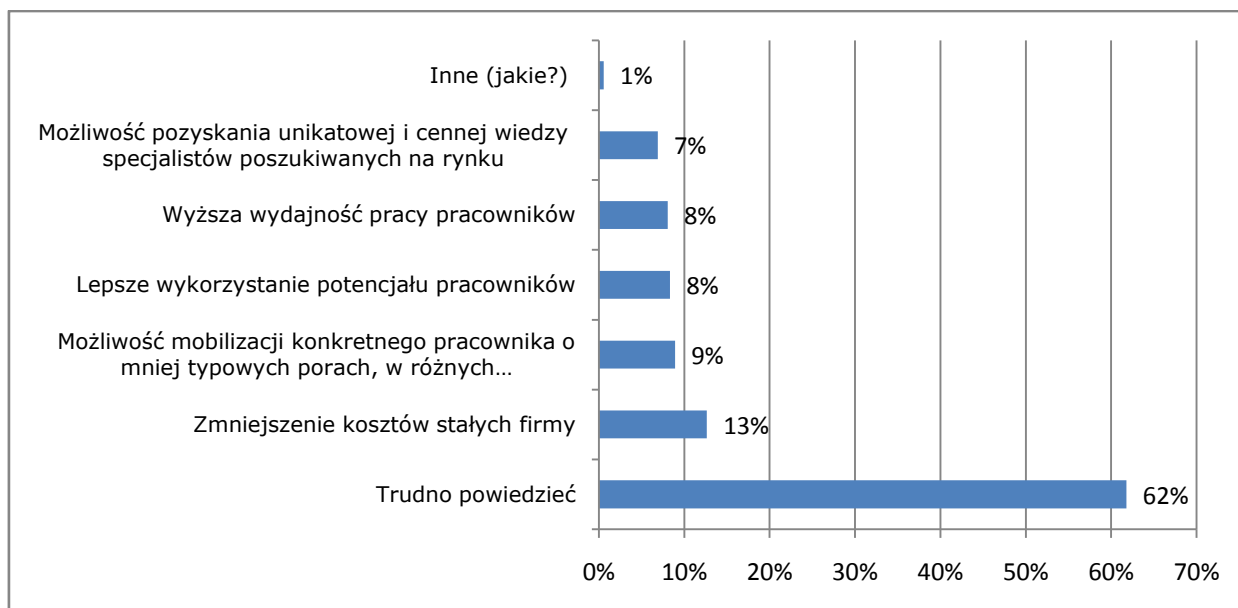
Wykres 75 Korzystanie przez przedsiębiorców z elastycznych form zatrudnienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów (96%) przyznaje, że ich przedsiębiorstwa nie korzystają z elastycznych form zatrudnienia. Pojedynczy respondenci (1%) wskazali, że w firmach, w których pracują korzysta się z pracy na wezwanie. Niewielka część osób badanych (3%) odmówiła odpowiedzi na to pytanie.

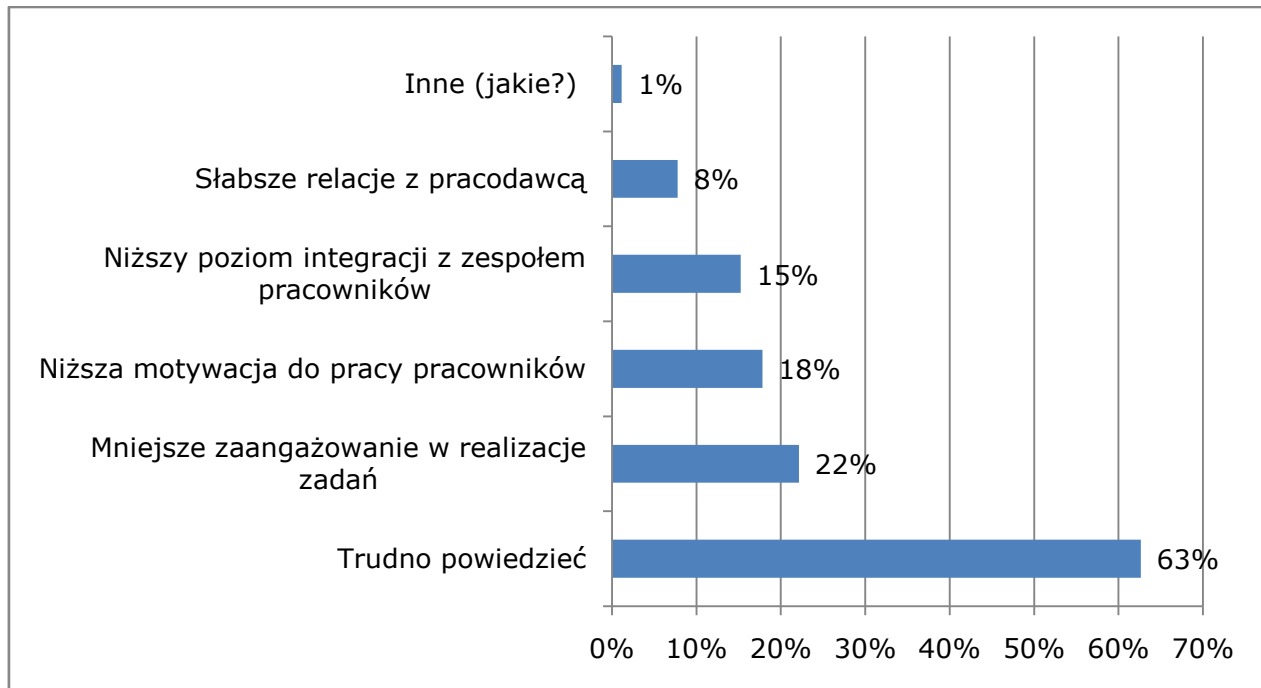
Wykres 76 Korzyści, wynikające z wykorzystania elastycznych form zatrudnienia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość badanych (62%) stwierdziła, iż trudno jest wskazać korzyści, które wynikają z wykorzystania elastycznych form zatrudnienia. Tylko nieco ponad jedna dziesiąta (13%) respondentów jest zdania, że takie praktyki zmniejszają koszty stałe firmy. Pozostałe odpowiedzi wybrała zdecydowana mniejszość badanych (<10%).

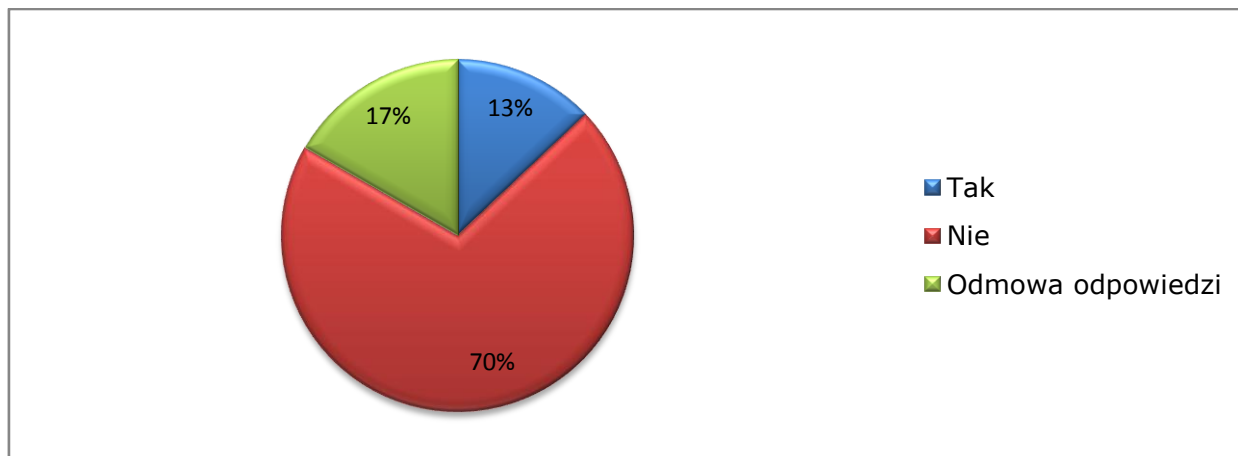
Wykres 77 Słabe strony wykorzystania elastycznych form zatrudnienia w firmie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Jednocześnie respondenci w większości (63%) nie potrafili wskazać także słabych stron elastycznych form zatrudnienia w firmie. Zdaniem blisko jednej piątej badanych taki sposób zatrudnienia przyczynia się do mniejszego zaangażowania pracowników w realizację zadań (22%) oraz powoduje ich niższą motywację (18%). Niewielka część badanych (15%) uważa, że elastyczne formy zatrudnienia zmniejszają poziom integracji z zespołem pracowników. Pozostałe odpowiedzi wybrała zdecydowana mniejszość badanych (<10%).

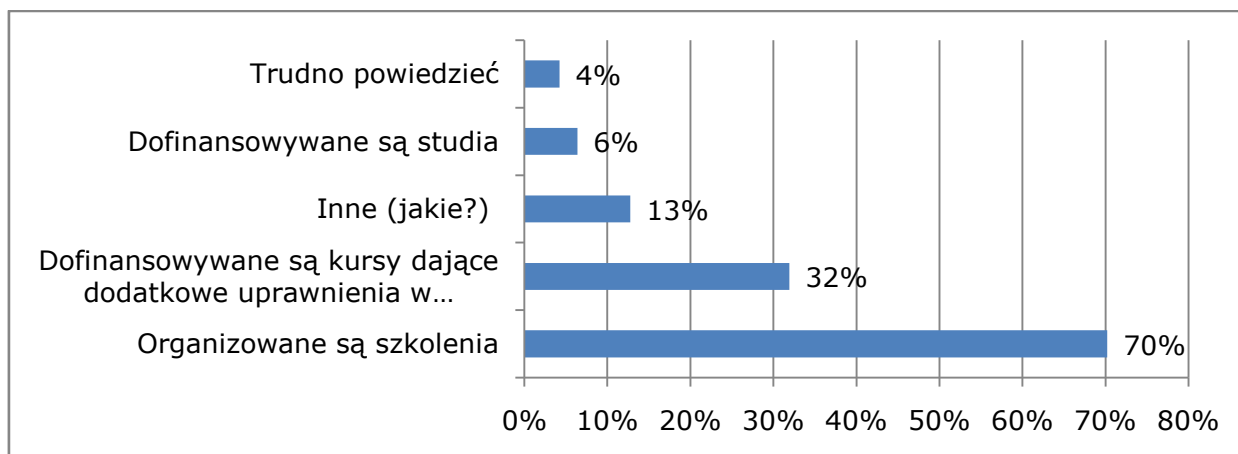
Wykres 78 Czy przedsiębiorstwo wspiera rozwój osobisty pracownika

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów (70%) wskazała, iż ich przedsiębiorstwo nie wspiera rozwoju osobistego pracownika. Zdecydowana mniejszość badanych (13%) stwierdziła, że przedsiębiorstwa, w których pracują wspierają rozwój osobisty pracownika. Blisko jedna piąta badanych (17%) odmówiła udzielenia odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 79 Sposoby wspierania rozwoju osobistego pracownika w firmach (N=45)

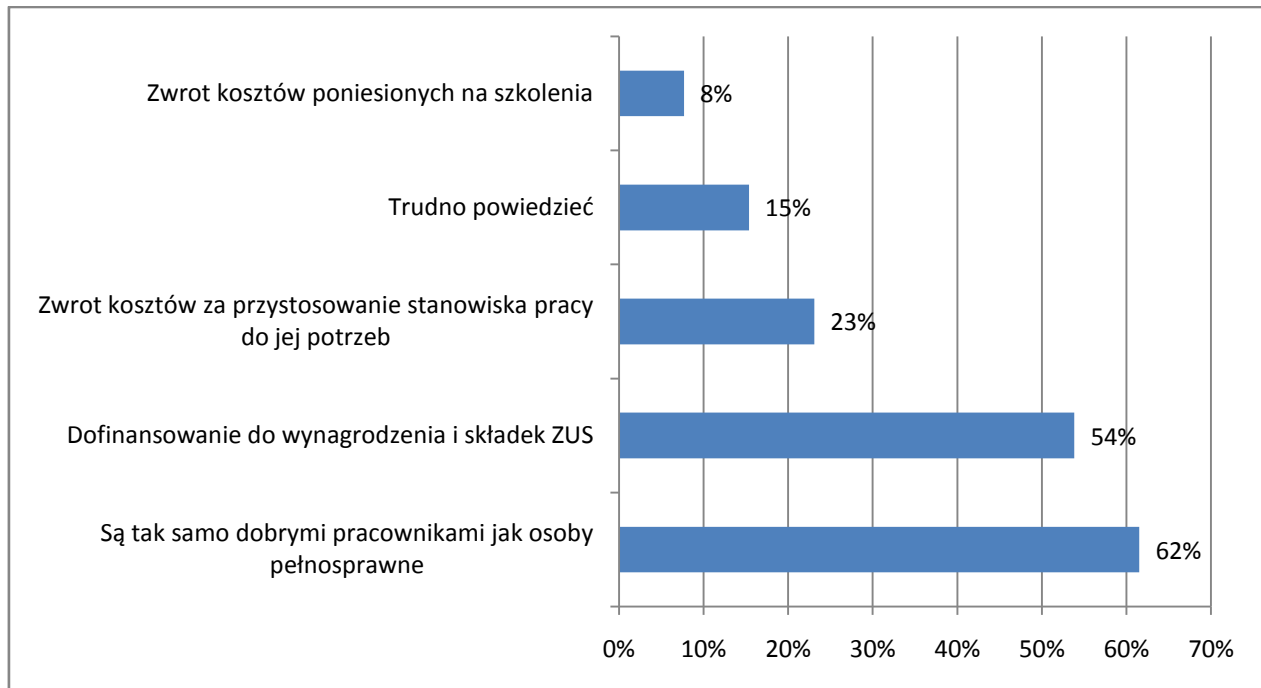

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Respondenci, którzy wskazali, iż w ich przedsiębiorstwach wspierany jest rozwój osobisty pracownika w zdecydowanej większości (70%) uznali, iż odbywa się to poprzez organizowanie szkoleń. Jeden na trzech badanych (32%) wskazał, że firma dofinansowuje kursy dające dodatkowe uprawnienia w wykonywanym zawodzie. Pozostałe odpowiedzi wybrała zdecydowana mniejszość badanych (<10%).

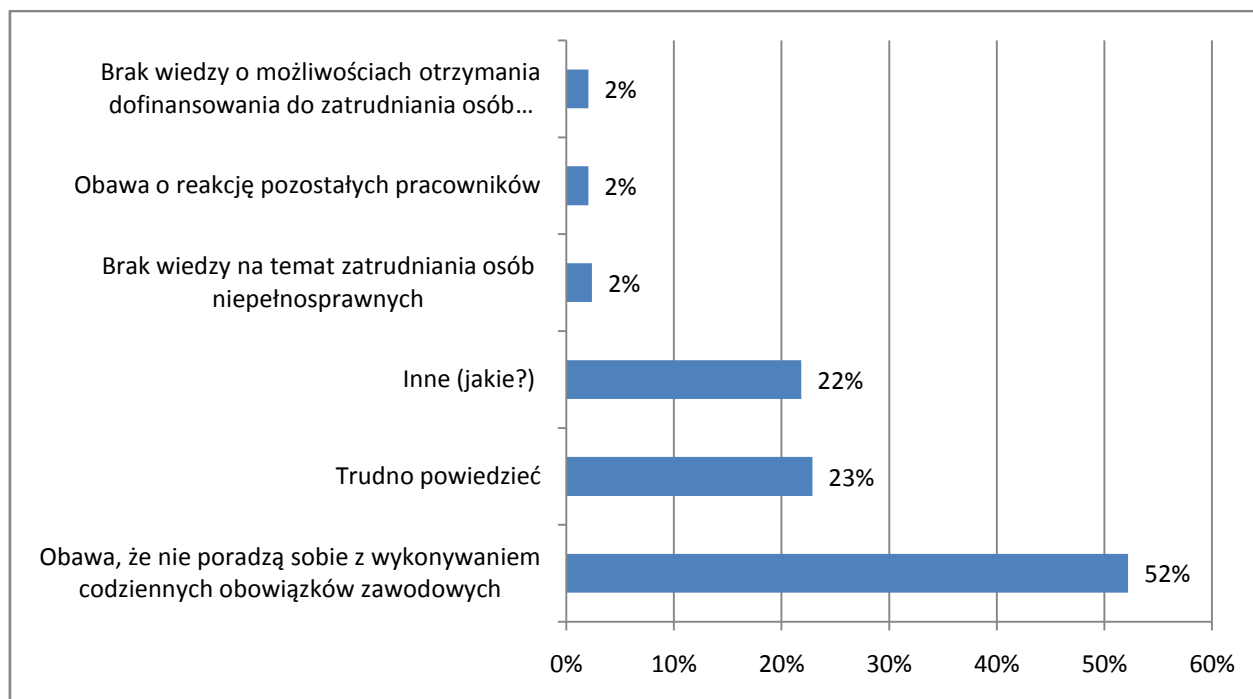
Wykres 80 Przyczyny zatrudniania osób niepełnosprawnych przez pracodawców (N=12)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość osób (62%) z przedsiębiorstw, w których pracują osoby niepełnosprawne wskazuje, iż przyczyną zatrudniania takich pracowników jest fakt, iż ich praca jest tak samo efektywna jak praca osób pełnosprawnych. Ponad połowa respondentów (52%) jest zdania, że na zatrudnienie osób niepełnosprawnych wpływ ma możliwość dofinansowania do wynagrodzenia i składek ZUS. Tylko nieco ponad jedna piąta badanych wskazała na zwrot kosztów za przystosowanie stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej za czynnik wpływający na zatrudnienie takiego pracownika. Zdecydowana mniejszość jest zdania, że zwrot kosztów poniesionych na szkolenia skłania pracodawców do podjęcia decyzji o zatrudnieniu osoby niepełnosprawnej.

Wykres 81 Przyczyny nie zatrudniania osób niepełnosprawnych przez pracodawców (N=293)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Wśród badanych z przedsiębiorstw, w których nie pracują osoby niepełnosprawne ponad połowa (52%) respondentów jest zdania, iż przyczyną nie zatrudniania osób niepełnosprawnych przez pracodawców jest obawa, iż nie poradzą sobie oni z wykonywaniem codziennych obowiązków zawodowych. Osoby, które wskazały, że przyczyną nie zatrudniania jest inna (23%) najczęściej wyjaśniały, iż prowadzą firmę jednoosobową lub nie ma w ich firmie potrzeby zatrudniania dodatkowych osób. Pojedynczy badani przyznali, że problemem jest koszt stworzenia miejsca pracy dla osoby niepełnosprawnej. Pojawiło się również wyjaśnienie, że żadna osoba niepełnosprawna do tej pory nie zgłosiła się do pracy w przedsiębiorstwie respondenta. Blisko jedna piąta (22%) badanych nie potrafi wskazać przyczyny, dla której pracodawcy nie zatrudniają osób niepełnosprawnych. Pozostałe odpowiedzi wybrała zdecydowana mniejszość respondentów (2%).

Tabela 97 Ocena lokalnego szkolnictwa wyższego w strukturze powiatowej (N=62)

Nazwa jednostki	pozytywnie	neutralnie	negatywnie
p. nyski	34%	2%	0%
p. głubczycki	18%	10%	5%
p. prudnicki	18%	11%	3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W strukturze powiatowej najbardziej pozytywnie szkolnictwo zawodowe ocenili respondenci z powiatu nyskiego. Najbardziej negatywnie lokalne szkolnictwo zawodowe ocenili respondenci z powiatu prudnickiego, jednakże różnica pomiędzy oceną szkolnictwa w powiecie prudnickim i głubczyckim jest niewielka.

Tabela 98 Ocena lokalnego szkolnictwa wyższego w strukturze gminnej (N=286)

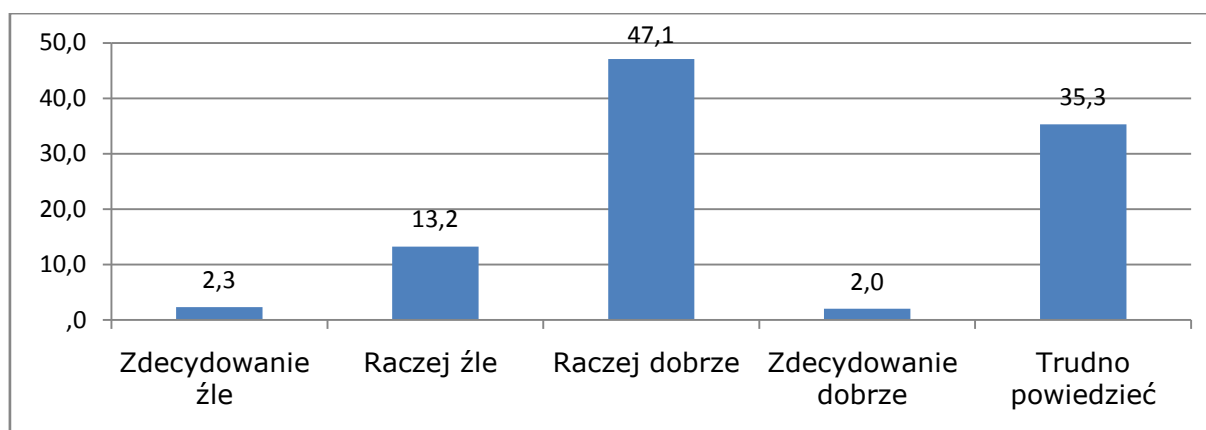
Głuchołazy	0,0%	4,5%	2,4%
Korfantów	1,7%	4,2%	1,0%
Łambinowice	1,4%	5,2%	0,3%
Nysa	5,6%	0,0%	1,7%
Otmuchów	5,6%	0,0%	1,4%
Paczków	7,3%	0,0%	0,0%
Skoroszyce	6,3%	0,0%	0,7%
Biała	1,4%	5,6%	0,0%
Lubrza	5,6%	1,0%	0,3%
Prudnik	0,0%	5,2%	2,1%
Baborów	0,0%	0,0%	0,0%
Branice	1,7%	5,2%	0,0%
Głubczyce	2,8%	2,8%	1,4%

Kietrz	3,5%	2,4%	1,7%
Grodków	1,7%	1,7%	3,8%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

W podziale na gminy pozytywną oceną szkolnictwa zawodowego wystawioną przez respondentów wyróżniają się gminy Paczków, Skoroszyce oraz Lubrza. Najbardziej negatywne oceny zaobserwować można w miejscowościach Grodków, Głuchołazy oraz Prudnik.

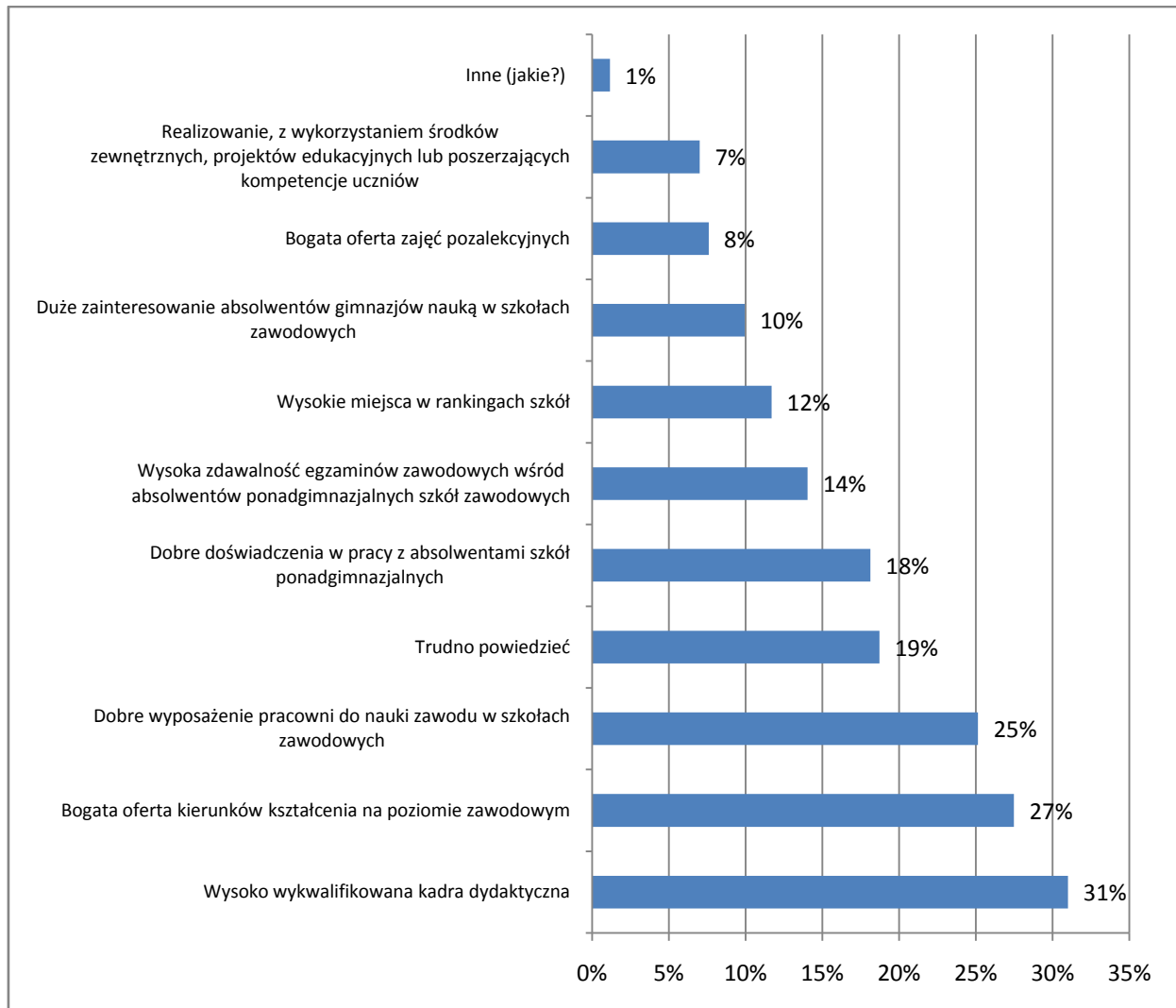
Wykres 82 Jak ocenia Pan\Pani sytuację szkolnictwa zawodowego w regionie? (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Pozytywne oceny obecnej sytuacji szkolnictwa zawodowego stanowiły niemal połowę (49,1%) ogółu udzielonych odpowiedzi. Warto jednak zauważyć, że oceny jednoznacznie pozytywne („Zdecydowanie dobrze”) stanowiły zaledwie 2% odpowiedzi. Z kolei na odpowiedzi negatywne przypadło łącznie 15,5% głosów. W przypadku tego pytania odnotowano jednak wysoki udział respondentów, którzy nie potrafili udzielić odpowiedzi na to pytanie (35,3%).

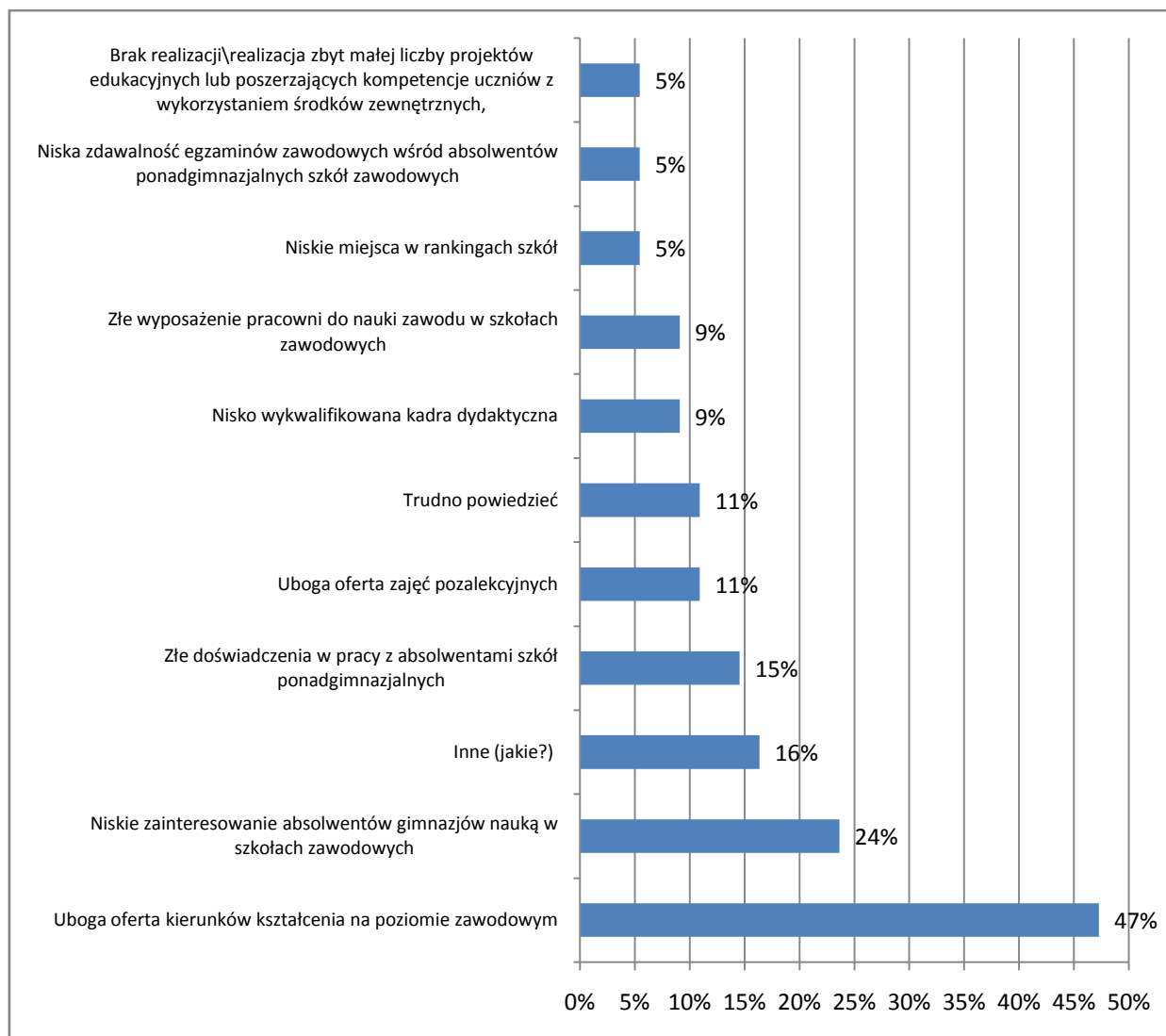
Wykres 83 Czynniki wpływające na pozytywną sytuację szkolnictwa zawodowego w regionie (N=171)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Blisko jedna trzecia respondentów (31%), którzy wskazali, że sytuacja w szkolnictwie zawodowym w regionie jest pozytywna, uważa za przyczynę takiego stanu rzeczy wysoki stopień wykwalifikowania kadry dydaktycznej. Podobna ilość badanych uznała, że szkolnictwo zawodowe charakteryzuje się bogatą ofertą kierunków kształcenia na poziomie zawodowym (27%) oraz dobrym wyposażeniem pracowni do nauki zawodu (25%). Blisko jedna piąta badanych (18%) opiera swoją pozytywną ocenę szkolnictwa zawodowego na dobrym doświadczeniu w pracy z absolwentami szkół ponadgimnazjalnych. Nieliczni respondenci są zdania, że szkolnictwo zawodowe w regionie wyróżnia się pozytywnie w aspektach takich jak: wysoka zdawalność egzaminów zawodowych (14%), wysokie miejsca w rankingach szkół (12%), duże zainteresowanie nauką w szkołach zawodowych. Pozostałe odpowiedzi wybierała zdecydowana mniejszość badanych (<10%).

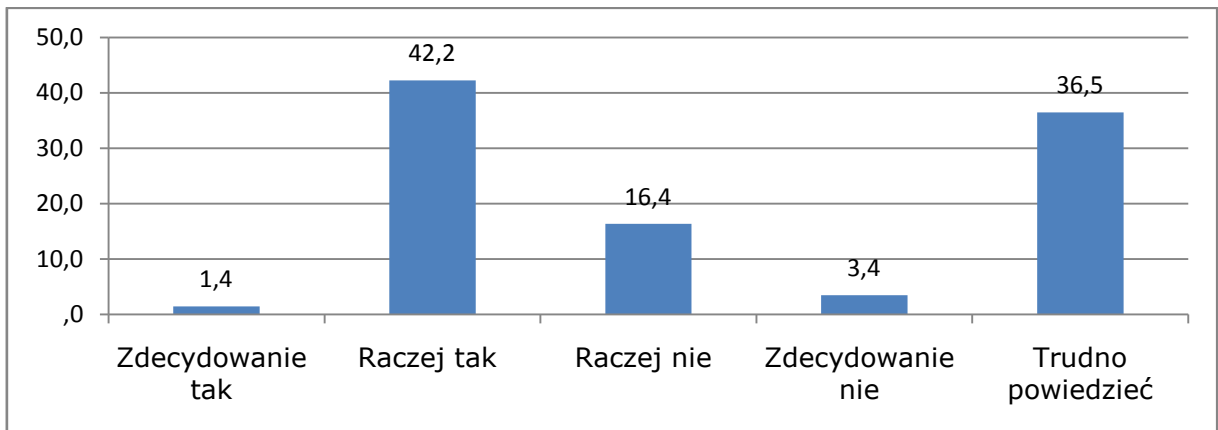
Wykres 84 Czynniki wpływające na negatywną sytuację szkolnictwa zawodowego w regionie (N=54)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdaniem niemalże połowy respondentów (47%), którzy ocenili sytuację szkolnictwa zawodowego negatywnie, szkolnictwo zawodowe w regionie charakteryzuje się ubogą ofertą kształcenia na poziomie zawodowym. Prawie jedna czwarta respondentów (24%) wskazuje, iż sytuacja szkolnictwa zawodowego w regionie jest zła z powodu niskiego zainteresowania absolwentów gimnazjów nauką w szkołach zawodowych. Nieliczni respondenci (16%) swoją ocenę opiera na złych doświadczeniach w pracy z absolwentami szkół ponadgimnazjalnych. Tylko jeden na dziesięciu respondentów (11%) wskazał, że przyczyną negatywnego stanu szkolnictwa zawodowego jest uboga oferta zajęć pozalekcyjnych. Pozostałe odpowiedzi były wybierane przez zdecydowaną mniejszość badanych (<10%).

Wykres 85 Czy oferta szkolnictwa zawodowego (techników, zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych) jest dostosowana do potrzeb rynku pracy? (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Niespełna połowa badanych (44%) ocenia, iż oferta szkolnictwa zawodowego jest dostosowana do potrzeb rynku pracy. Jedynie jeden na pięciu badanych (20%) jest zdania, że oferta nie zaspakaja potrzeb rynku pracy. Ponad jedna trzecia respondentów (37%) nie ma zdania w tym temacie.

Tabela 99 Jakie czynniki determinują to dopasowanie? (pytanie otwarte)

Bogata oferta kierunków kształcenia na poziomie zawodowym	Zbyt mała ilość zajęć praktycznych
Brak opinii przedsiębiorstw w tworzeniu nowych kierunków kształcenia	Współpraca Urzędu Pracy; szkół i firm w poszukiwaniu zawodów, których brak na rynku pracy
Brak pracy	Kształcenie w zawodach, które są popularne i potrzebne na rynku pracy
Potrzeby rynku pracy	Czynniki społeczne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Dopasowanie oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy, zdaniem respondentów opiera się na takich czynnikach jak brak miejsc pracy i potrzeby rynku, które wymuszają w pewien sposób dostosowanie oferty kształcenia. Wskazywano również współpracę pomiędzy szkołami, firmami i urzędami pracy, która ma na celu określenie zawodów, na które istnieje rynkowe zapotrzebowanie.

Uzupełnieniem tej kwestii było pytanie dotyczące powodów, dla których oferta szkolnictwa zawodowego nie jest dostosowana do potrzeb rynku pracy.

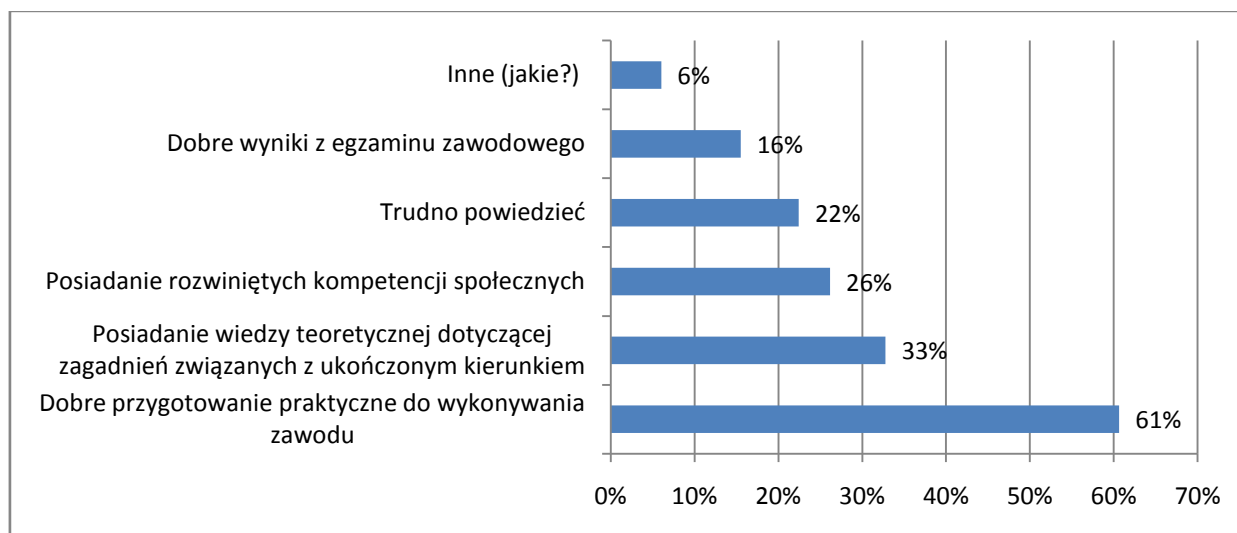
Tabela 100 Dlaczego oferta szkolnictwa zawodowego (techników, zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych), Pana/Pani zdaniem, nie jest dostosowana do potrzeb rynku pracy? (pytanie otwarte)

Absolwentom brakuje praktycznych umiejętności do wykonywania zawodu	Bardzo wiele osób jest bez zawodu po szkole średniej
Wyjazdy zagraniczne absolwentów	Brak absolwentów z niezbędną wiedzą
Brak konsultacji z pracodawcami w jakich kierunkach powinno się kształcić młodzież	Brak odpowiedniego profilowania zgodnego z potrzebami rynkowymi
Dużo osób nie kształci się w zawodach deficytowych	Mało szkół zawodowych i kierunków.
Korupcja w szkołach	Małe doświadczenie absolwentów
Niski poziom kształcenia	Trudno przewidzieć na zapotrzebowanie w branżach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Najczęściej pojawiającymi się opiniami w zakresie niedopasowania oferty szkolnictwa zawodowego do potrzeb rynku pracy były brak doświadczenia praktycznego absolwentów, niewystarczająca wiedza zdobyta w szkole, brak konsultacji z pracodawcami (i, co za tym idzie, nieodpowiednie profile kierunków kształcenia) oraz niewystarczający nacisk na zawody deficytowe.

Wykres 86 Oczekiwania pracodawców względem absolwentów technikum i zasadniczych szkół zawodowych

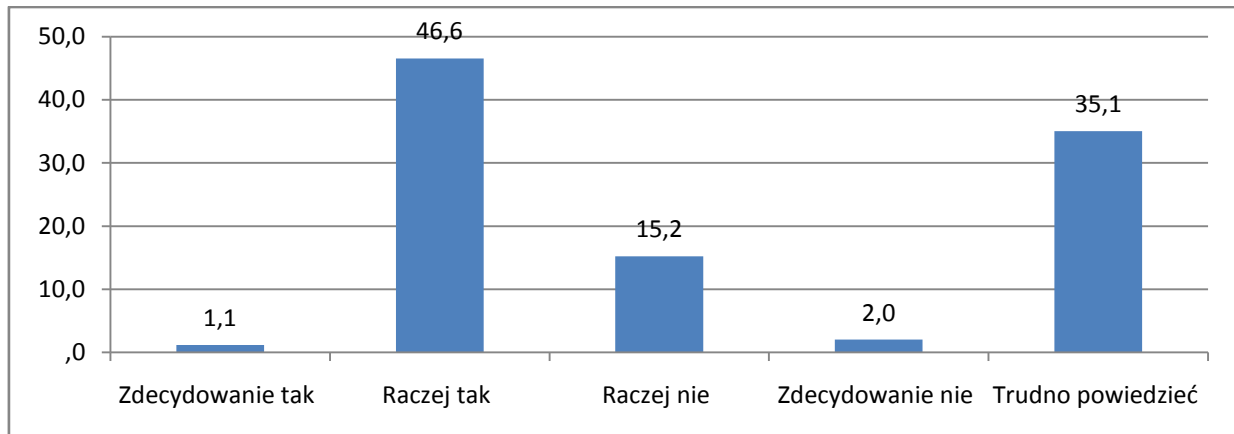

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Większość (61%) respondentów wskazało, iż oczekują od absolwentów techników oraz zasadniczych szkół zawodowych dobrego przygotowania praktycznego do wykonywania zawodu. Co trzeci badany (33%) zaznacza, że ważne jest posiadanie wiedzy teoretycznej dotyczącej zagadnień związanych z ukończonym kierunkiem. Co czwarty respondent (26%) jest zdania, że absolwenci wymienionych wyżej szkół powinni charakteryzować się także rozwiniętymi kompetencjami społecznymi. Zdecydowana mniejszość badanych (16%) dostrzega także konieczność posiadania dobrych wyników z egzaminu zawodowego.

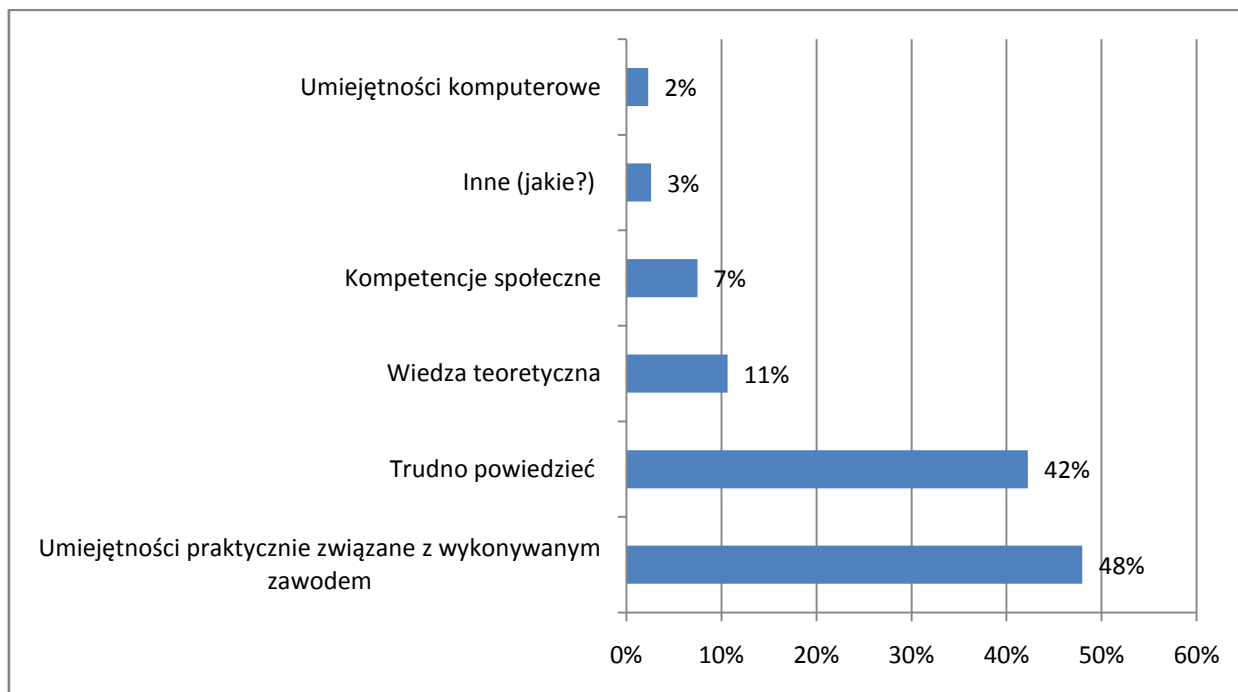
Wykres 87 Czy absolwenci spełniają te oczekiwania? (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Blisko połowa badanych (47,7%) stwierdziła, że absolwenci spełniają ich oczekiwania. Odnotowano wysoki udział osób nie potrafiących udzielić odpowiedzi na to pytanie (35,1%), przez co odpowiedzi negatywne (w kontekście nie spełniania oczekiwań pracodawców) stanowiły jedynie 17,2% ogółu udzielonych odpowiedzi.

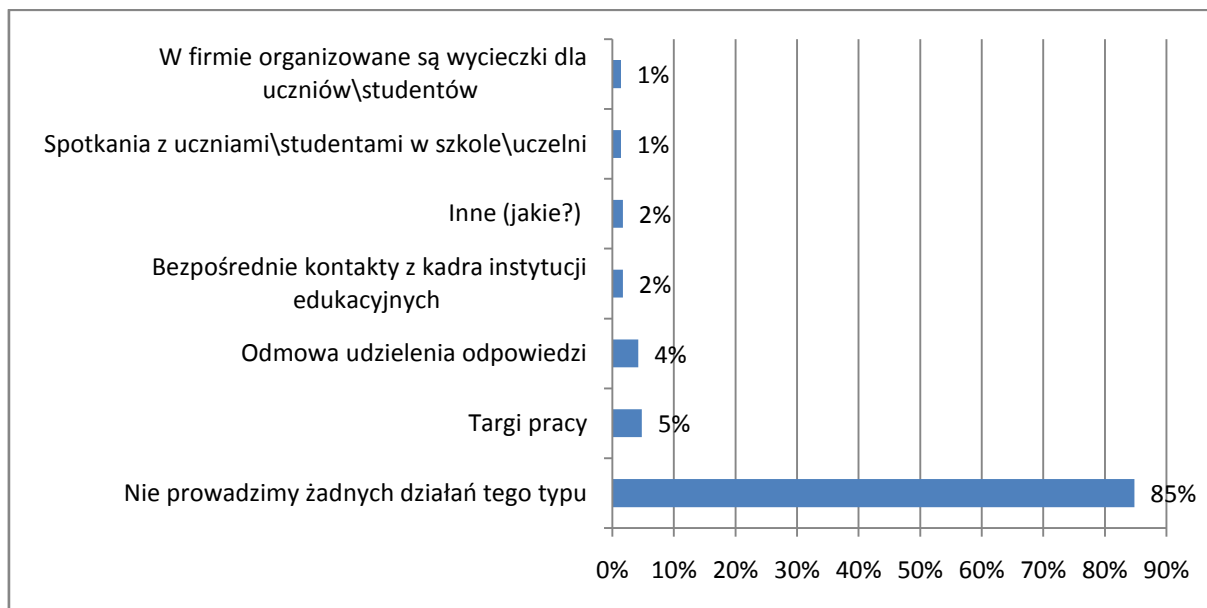
Wykres 88 Deficytowe kompetencje absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Niemalże połowa respondentów (48%) wskazała, że absolwentom szkół ponadgimnazjalnych brakuje umiejętności praktycznych związanych z wykonywanym zawodem. Była to najczęściej wskazywana odpowiedź, co może sugerować, iż pracodawcy nisko oceniają poziom kształcenia w szkołach zawodowych, w obszarze kompetencji praktycznych. Tylko co dziesiąty respondent (11%) dostrzegł również braki absolwentów w zakresie wiedzy teoretycznej. Można zatem wnioskować, iż w ocenie pracodawców kształcenie w zakresie teorii jest na wyższym poziomie, aniżeli nauka praktycznych aspektów zawodu. Pozostałe kompetencje wskazała znacznie mniejsza ilość respondentów (<10%).

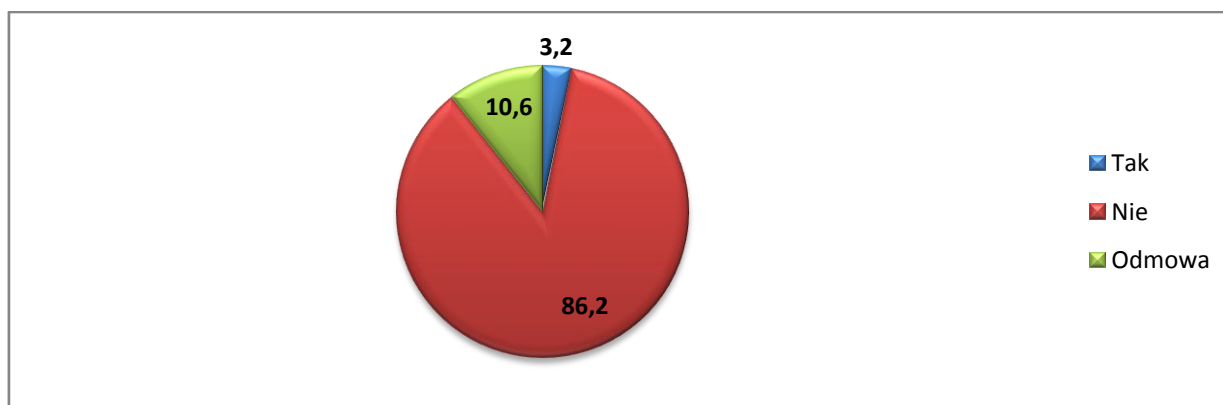
Wykres 89 Uczestnictwo firm w przedsięwzięciach, których celem jest dotarcie do młodzieży uczącej się, jako przyszłych pracowników

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Zdecydowana większość respondentów 85% wskazała, iż nie są prowadzone żadne działania zmierzające do dotarcia do młodzieży uczącej się. Może to świadczyć o tym iż pracodawcy z regionu nie dostrzegają korzyści płynących z tego typu współpracy. Jedynie co 20 respondent (5%) wskazał na uczestnictwo przedsiębiorstwa w targach pracy. Pozostałe aktywności były wskazywane przez pojedynczych respondentów (<2%), co świadczy o bardzo niewielkiej popularności tych działań.

Wykres 90 Czy Pana\Pani firma współpracuje ze szkołami w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej do wymagań pracodawców? (w %)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych badań

Spśród przedsiębiorstw poddanych badaniu CATI zaledwie 3,2% stanowiły podmioty współpracujące ze szkołami w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej do wymagań

pracodawców. Co prawda 10,6% odmówiło udzielenia odpowiedzi w tym zakresie, lecz aż ponad 86% badanych przedsiębiorstw nie prowadzi takiej współpracy.

Uzupełnieniem tej kwestii było kolejne z zadanych pytań, odnoszące się do barier w nawiązywaniu tego typu współpracy. Wśród zebranych opinii większość opowiadała się za brakiem tego typu trudności. Wskazano tym samym jedynie niskie zainteresowanie obu stron w zakresie zawarcia takiej współpracy.

Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

Badanie IDI zostało przeprowadzone wśród 17 przedstawicieli JST. Respondenci odpowiedzieli na 11 pytań, których analiza zamieszczona została poniżej.

1. Jakie problemy społeczne związane z ładem funkcjonalno-przestrzennym występują na terenie Pana/Pani miasta/gminy/powiatu?

W pierwszej części zdefiniowano respondentom, co należy rozumieć pod pojęciem ład funkcjonalny i przestrzenny. Według przyjętej definicji, ład funkcjonalny oznacza walory użytkowe osiedla czy dzielnicy, wyrażające się nasyceniem sklepami, punktami usługowymi, placami zabaw dla dzieci, ośrodkami zdrowia, żłobkami, etc. Natomiast ład przestrzenny to sposób ukształtowania przestrzeni, który tworzy harmonijną całość.

Najczęściej wymieniane problemy społeczne to:

- zły układ funkcjonalny dróg,
- słabo rozbudowana infrastruktura drogowa,
- słabo rozbudowana komunikacja publiczna,
- problemy z zagospodarowaniem starych, niezamieszkałych budynków,
- podział miasta na tzw. „sypialnie”,
- słaby wizerunek miasta,
- migracja z terenów miasta na obszary wsi,
- zbyt mała ilość punktów usługowych,
- niedostateczne wyposażenie obiektów sportowych,
- zbyt mało obiektów tj., żłobków oraz spokojnej starości,
- niedostateczna sieć kanalizacyjna,
- mała liczba obiektów zielonych (parków),
- problemy z dostępem do lekarzy specjalistycznych oraz bezpośredniego kontaktu.

„-(...) jest problem ciągłej „sypialni” – ludzie z tego osiedla przemieszczają się w kierunku miasta i powracają – to osiedle jest oddzielną częścią od miasta (...)”.

„-Zbyt mała dostępność do usług w zakresie ochrony zdrowia i mam tutaj na myśli zorganizowane podmioty”.

„-Na pewno dużym problem w zakresie infrastruktury problemem gminy jest niedostateczna sieć kanalizacyjna”.

„-Brakuje miejsc zielonych, mimo tego, że mamy park miejski zielony i tereny związane z możliwością rekreacji i wypoczynku. Brakuje miejsc dla matek z dziećmi – takich zacisznych miejsc – skwerów, parków, gdzie matka z dzieckiem może pójść i odpocząć, bo można to robić w parku miejskim, ale tam poziom hałasu czasami jest troszkę inny niż pozwalałby na komfort matek z dziećmi”.

„-(...) borykamy się z problemem wykupu przez prywatne osoby terenów pod budownictwo mieszkaniowe jako lokata kapitału. Przez co niektóre działki nie mogą być zagospodarowane. Problem jest z pustymi budynkami osób, które wyjechały za granicę bądź zmarły. Budynki te ulegają niszczeniu, przez co aspekt wizualny danej miejscowości jest obniżony”.

„Głównym problemem społecznym jest tutaj bardzo zła infrastruktura drogowa, również to, że nasze miejscowości są dość małe oraz posiadamy starzejące się społeczeństwo, które ma utrudniony dostęp do usług pocztowych, no i do wszystkich takich, które na terenie miejskim na pewno będą normalne”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

2. Jakie skutki (infrastrukturalne, społeczne i ekonomiczne) starzenie się społeczeństwa zauważa Pan/Pani?

Respondenci uważają, że skutki starzenia się społeczeństwa są bardzo zauważalne na terenie badanych miast, gmin i powiatów. W związku z tym, że problem ten dotyczy coraz większej części społeczeństwa, w kolejnych latach należy eliminować infrastrukturalne, społeczne oraz ekonomiczne skutki tego procesu.

Respondenci wymienili przede wszystkim takie skutki starzenia się społeczeństwa jak:

- wzrost kosztów zabezpieczenia emerytalnego,
- konieczność wspierania rodzin wielopokoleniowych,

- brak lekarzy specjalistów - usług geriatrycznych,
- wzrost liczby osób korzystających z domów opieki,
- wzrost liczby osób zapadających na typowe choroby dla wieku starszego,
- wzrost liczby osób potrzebujących opieki (brak wsparcia ze strony rodziny – migracja wewnętrzna),
- konieczność przystosowania infrastruktury do potrzeb osób starszych,
- potrzeba zwiększenia przedsięwzięć aktywizowania ludzi starszych,
- mniejsza liczba uczniów w szkołach,
- zamykanie placówek oświatowych.

„-Na to chyba nikt nie był przygotowany, że coraz większa liczba osób musi korzystać z usług opiekuńczych (...).”

„-Na pewno pojawia się więcej osób starszych, które korzystają z Domu Pomocy Społecznej, pozostają bez opieki ze względu na migrację młodszego pokolenia za pracą, za granicę”.

„-Natomiast infrastruktura – na pewno brakuje Domów Seniora”.

„-Na pewno jest potrzeba dostosowywania infrastruktury – chodniki, budynki, nie tylko dostosowane do osób niepełnosprawnych, ale dla osób starszych z różnymi uciążliwościami w poruszaniu się”.

„-Od lat zauważamy spadek liczby uczniów w szkołach. Co powoduje utratę oddziałów a to z kolei wiąże się z utratą pracy nauczycieli. W przestrzeni trzech lat zlikwidowaliśmy dwie placówki oświatowe a jedną przenieśliśmy”.

„-Jest problem (...) dotyczący gospodarstw opuszczonych. Były to ruiny, a my jako gmina musieliśmy dochodzić jakiś praw ponieważ było wielu spadkobierców, którzy zapominali o tej nieruchomości, która w pewnym momencie stawała się problematyczna, a dla naszym mieszkańców stwarzała zagrożenie. Musieliśmy prowadzić postępowania bardzo kosztowne, żeby ustalić spadkobierców, którzy nie chcieli mieć z tym nic wspólnego”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

3. Jakie elementy składają się na lokalną politykę prorodzinną? Jak ją Pan/Pani ocenia?

Kolejna kwestia dotyczyła polityki prorodzinnej. Respondenci mieli wymienić elementy lokalnej polityki oraz je ocenić. Badani podkreślali, że lokalna polityka prorodzinna dopiero się rozwija, w związku z tym nie ma zbyt wielu narzędzi, które mogłyby zostać zaoferowane rodzinom wielodzietnym. Najczęściej wymienianym narzędziem była Karta Rodziny, która funkcjonuje we wszystkich miastach, gminach i powiatach. Większość badanych pozytywnie ocenia pozostałe podejmowane działania, podkreślając jednak, że są one niewystarczające.

Dla lepszego zobrazowania sytuacji, poniżej przedstawiono najczęściej wymieniane elementy, składające się na lokalną politykę prorodzinną:

- Karta Rodziny,
- Rada Seniorów,
- zasiłki,
- pomoc społeczna,
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – dofinansowanie obiadów,
- paczki żywnościowe,
- organizowanie miejsc w żłobkach,
- modernizacja placów zabaw,
- transport dzieci do szkoły,
- budowa orlików.

„-(...) sama Karta Rodziny to nie jest wszystko, dlatego, że gdyby przeanalizować dobrze, co w ramach tej Karty rodziny mogą otrzymać, no to jest to niewiele – jest to jakieś wsparcie, ale nie do końca”.

„-Prowadzimy również jako gmina, chyba jako jedyna w Polsce, pomoc rodzinom w zakresie dożywiania dzieci”.

„-Mamy darmowe przedszkole, w których są jeszcze wolne miejsca. Dożywiamy dzieci w szkołach. Dowozimy wszystkie dzieci do szkół i przedszkoli niezależnie od ilości kilometrów”.

„-Zagospodaruje czas wolny młodzieży. Posiadamy boiska wielofunkcyjne przy osiedlach oraz orlika. Mamy zajęcia biały orlik na lodowisku w czasie zimowym”.

„-Przez ostatnie dwa lata realizowaliśmy program „Pomóżmy sobie wzajemnie” i był on skierowany do niepracujących matek wychowujących małe dzieci. Skutkiem tego programu było to, że Panie podkreślały, że stały się bardziej otwarte, zostały dowartościowane”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

4. Czy miasto/ gmina/ powiat oferuje usługi na rzecz wspierania osób starszych? Czy realizowane są działania mające na celu aktywizację seniorów? Jeśli tak, to jakie?

Wszyscy respondenci podkreślali, że wspieranie osób starszych jest bardzo ważnym elementem lokalnej polityki. Podejmowanych jest wiele działań na rzecz aktywizacji osób starszych, jednak zdaniem badanych, nadal są one zbyt małe. Brakuje przede wszystkim inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych, które napotykają na coraz większe problemy architektoniczne.

Respondenci najczęściej wymieniali takie usługi jak:

- usługi kulturalne i rekreacyjny,
- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Dom/Ośrodek Kultury
- Rada Seniorów,
- Karta Rodziny i Seniorów,
- Dom Seniora/Dom Dziennego Pobytu,
- kursy komputerowe,
- darmowe badania dla osób starszych,

- wydłużanie terminów płatności dla starszych osób z problemami finansowymi,
- pomoc w sprzątnięciu mieszkań osób zniedołężniałych,
- organizowanie Olimpiad Sportowych Seniora.

„-Są wspierane Uniwersytety III Wieku, wszelkiego rodzaju stowarzyszenia mają otwartą bazę rekreacyjną, sportową, kulturalną miasta, praktycznie za darmo. Staramy się być w stałym kontakcie; utworzyliśmy radę seniorów, staramy się te problemy od osób starszych wykorzystywać w bieżącej działalności gminy (...).”

„-Nie do końca nasze miasta, nasze miejscowości są dostosowane do potrzeb ludzi starszych i szczególnie niepełnosprawnych, bo (...) w grupie seniorów to (...) są niepełnosprawne, wymagają pomocy, innej przestrzeni – jakieś podjazdy, jakieś przejścia, które są bardziej bezpieczne, czy windy, czy podnośniki”.

„-Działają też na terenie gminy organizacje, stowarzyszenia, które skupiają osoby starsze. Jest, tak jak wszędzie, Związek Emerytów i Rencistów”.

„-Głównie się to odbywa poprzez współpracę z Radą Seniorów, gdzie seniorzy się spotykają, postulują jakieś swoje problemy wnioski itd. i to jest w pewnych fazach realizowane”.

„-W naszej gminie od kilku lat nie podwyższamy podatku osobom starszym. Jeżeli występują problemy z płatnościami osób starszych to wtedy gmina przesuwa termin płatności, umożliwia płatności w ratach, umarza dług”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

5. Czy usługi takie są oferowane przez inne podmioty zlokalizowane na terenie Pana/Pani miasta/ gminy/ powiatu? Jeśli tak, to jakiego typu?

Kolejne pytanie jest uzupełnieniem wcześniejszej kwestii, dotyczącej oferowanych usług na rzecz aktywizacji osób starszych, ale przez inne podmioty. Większość badanych potwierdziła, że funkcjonują inne ośrodki, które podejmują szereg działań na rzecz wspierania osób starszych. Wśród odpowiedzi pojawiły się takie podmioty jak:

- Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Związek Emerytów i Rencistów,
- Caritas,
- Ośrodek Kultury,

- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- koło gospodyń miejskich.

„-Tak, generalnie wszystkie stowarzyszenia, wszystkie organizacje pożytku publicznego starają się ze sobą współpracować, również powiat podejmuje działania na współpracę z seniorami”.

„-Wcześniej mówiłam o Związku Emerytów i Rencistów – organizuje on spotkanie wigilijne, wspólne wycieczki czy zabawy”.

„-Mamy współpracę z Caritasem, który prowadzi opiekę paliatywną, jak i opiekę ambulatoryjną dla osób chorych i starszych. Mamy tutaj gabinety rehabilitacji mieszczący się w Caritasie”.

„-No raczej nie. Nie mamy nawet takich organizacji pozarządowych, które by wspierały osoby starsze. Jeśli już to Caritas, który wypożycza sprzęt. Ewentualnie występuje nieformalna pomoc sąsiedzka”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

6. Jak ocena Pan/Pani sytuację osób niepełnosprawnych w Pana/ Pani mieście/gminie/powiecie? Czy podejmowane są działania wspierające osoby niepełnosprawne? Jeśli tak to jakie?

Wszyscy respondenci odpowiedzieli, że działania na rzecz poprawy sytuacji osób niepełnosprawnych są podejmowane. Jednak, zdaniem większości badanych, są to zbyt małe kroki. Liczba osób niepełnosprawnych rośnie, a środki finansowe przeznaczane na pomoc dla tej grupy maleją. Co więcej, nie wszyscy mieszkańcy są otwarci na prowadzenie działań wspierających.

Niepełnosprawni uczestniczą jednak w życiu społecznym a, według respondentów, podejmowane są takie działania, jak:

- likwidacja barier architektonicznych,
- funkcjonowanie lokalnych Stowarzyszeń,
- świadczenia na rzecz osób niepełnosprawnych,
- turnusy rehabilitacyjne,
- klasy integracyjne,
- opieka środowiskowa w domu chorego,
- zajęcia aktywizacyjne,
- zakup sprzętów edukacyjnych,

- dowóz dzieci niepełnosprawnych do specjalnych ośrodków.
- możliwość dotarcia urzędnika do domu.

„-Dzisiaj niepełnosprawni uczestniczą w życiu społecznym i tu nie ulega wątpliwości, że naszym zadaniem pierwszym była likwidacja barier architektonicznych w mieście przy okazji realizacji inwestycji, remontów”.

„-Wydaje mi się, że najtrudniej taki pierwszy stopień niepełnosprawności..., to jest niestety – z tym sobie jeszcze nie radzimy, dlatego, że była propozycja, żeby utworzyć klasy integracyjne, gdzie dzieci niepełnosprawne uczestniczyłyby w kształceniu. One są, to się tworzy, ale to się niestety nie udaje”.

„-Jest [Stowarzyszenie] jednostką, która działa na rzecz osób niepełnosprawnych i skupia głównie dzieci, ale też dorosłych – mają piękny program, dużo zajęć aktywizacyjnych, dużo imprez dla osób niepełnosprawnych”.

„-Gmina uruchomiła również, głównie z myślą o tych osobach, ale również osobach starszych, bezpłatny transport do ośrodków zdrowia w dwóch obszarach gminy (...)”.

„-Pomagamy w pisaniu podań, pytaniach o testamenty. Próbuje dostosować nasze usługi zgodnie z ustawami związanymi z osobami niewidomymi. Jeżeli jest jakaś potrzeba zgłoszona do urzędu staramy się mobilizować tj. urzędnik dociera do domu”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

7. Czy miasto/gmina/powiat podejmuje działania mające na celu ułatwienie godzenia życia zawodowego i rodzinnego? Jeśli tak, to jakie?

Zdaniem większości respondentów, podejmowane działania, w celu ułatwienia godzenia życia zawodowego i rodzinnego ograniczają się głównie do dostosowania godzin pracy żłobków oraz przedszkoli do potrzeb rodziców. Mieszkańcy nie mają większych oczekiwań, w związku z tym takie działania ograniczają się do:

- dostosowania godzin pracy żłobków i przedszkoli do potrzeb rodziców,
- świetlic w szkołach,
- transportu dzieci do placówek oświatowych,
- półkolonii w okresie wakacyjnym,
- regulowania czasu pracy urzędników,
- funkcji opiekuna dziennego zatrudnianego przez gminę,

- Opolskiej Karty Rodziny i Seniora.

„-Wcześniej przewinął się temat żłobków, przedszkoli – to są najważniejsze rzeczy, które gmina powinna zabezpieczyć, aby móc godzić życie zawodowe i rodzinne, aby dziecko znalazło miejsce i dobrą opiekę w czasie, kiedy rodzice są w pracy”.

„-Wiem, że brakuje miejsc w przedszkolach i żłobkach, wiem, że takie placówki istnieją, ale nie wiem nic natomiast na temat nowych”.

„-Gmina dowozi dzieci do placówek oświatowych. W okresie wakacyjnym w miejsko-gminnym ośrodku sportu i rekreacji prowadzone są zajęcia dodatkowe dla dzieci. Często są realizowane wyjazdy na basen, do kina czy zoo”.

„-W przypadku urzędu, który jest zakładem pracy staramy się również osobom, które posiadają małe dzieci stwarzać takie warunki, ab mogły w wyniku takiego regulowanego czasu pracy zajmować się dziećmi i dobierać je z przedszkola”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

8. Jakie problemy społeczne występują w Pana/Pani mieście/gminie/powiecie? Jakie działania są podejmowane w celu przeciwdziałania tym zjawiskom?

Wszyscy respondenci zgodnie stwierdzili, że największym problemem społecznym jest bezrobocie. To właśnie z braku odpowiedniej ilości miejsc pracy pojawiają się pozostałe patologie społeczne, ponieważ bezrobotni czują się wykluczeni i opuszczeni.

Poniżej przedstawiono najczęściej wymieniane problemy społeczne, wraz z podejmowanymi działaniami w celu przeciwdziałania tym zjawiskom:

- bezrobocie:
  - podejmowane działania - inkubatory przedsiębiorczości, staże, programy 50+, specjalne strefy ekonomiczne, które oferują zwolnienia podatkowe dla przedsiębiorców,
- ubóstwo:
  - podejmowane działania - pomoc społeczna, mieszkania dla młodych,
- migracja wewnętrzna i zewnętrzna:
  - podejmowane działania - poszukiwanie inwestorów, tworzenie nowych miejsc pracy,
- patologie społeczne (alkoholizm, narkomania, wandalizm):

- podejmowane działania - funkcjonowanie ośrodków, które prowadzą działania prewencyjne i wspierające dla osób uzależnionych, punkty konsultacyjne, kolonie dla dzieci,
- starzenie się społeczeństwa:
  - podejmowane działania – aktywizacja osób starszych i zniedołężniałych,
- niepełnosprawność:
  - podejmowane działania - likwidacja barier architektonicznych,
- brak mieszkań komunalnych
  - podejmowane działania - gminne programy na rzecz budownictwa socjalnego.

„-Jeżeli chodzi o bezrobocie, to wydaje mi się, że staramy się tworzyć warunki, stworzyliśmy podstrefę Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Posiadamy zwolnienia dla przedsiębiorców, którzy chcą utworzyć nowe miejsca pracy. Utworzyliśmy również inkubatory przedsiębiorczości dla młodych ludzi”.

- Nie ma pracy i bardzo dużo młodych ludzi wyjechało do dużych ośrodków miejskich, za granicę. Jeżeli chodzi o kolejny problem to jest również wyjazd rodziców, którzy nie mają pracy, pracują poza granicami kraju”.

„-(...) szkolnictwo nam się kurczy, dlatego, że mamy coraz mniej dzieci, dzieci z niżu demograficznego wchodzi do szkolnictwa i to wyraźnie widać”.

„-Największym problemem społecznym jest niewystarczająca ilość miejsc pracy. To pociąga za sobą określone skutki społeczne”.

„-Problem bezrobocia, alkoholizm, narkomania wśród dzieci, zubożenie części społeczeństwa z różnych powodów. Rośnie liczba rozwodów, rozpad rodzin ze względu na pracę za granicą”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

9. Jak ocenia Pan/Pani poziom wzajemnego zaufania między mieszkańcami miasta/gminy/powiatu? Z czego to wynika?

Respondenci mieli problem z oceną poziomu wzajemnego zaufania między mieszkańcami, ze względu na fakt, że zaufanie nie jest mierzalne. Badani kierowali się swoimi subiektywnymi opiniami. Wpływ na poziom zaufania mają takie czynniki jak:

- wielkość miasta/ gminy/ powiatu,
- różnorodność grup etnicznych, społecznych,
- występowanie sytuacji konfliktowych.

„-Tutaj nasz wójt gminy stara się budować takie wzajemne zaufanie między mieszkańcami a naszą gminą. My służymy mieszkańcom dobrą radą, po to my jesteśmy – jesteśmy dla nich, żeby to, co oni mają nam do przekazania było realizowane oczywiście w miarę możliwości finansowych. I takie wzajemne zaufanie oceniam.. wydaje mi się, że jest ono na dobrym poziomie, bardzo dobrym poziomie i jest ono pielęgnowane – także to, co myślą mieszkańcy jest dla nas bardzo ważne i chcemy, żeby strona, która wychodzi z urzędu była zadowolona z usługi, którą my świadczymy”.

„-Dzisiaj są takie czasy, że każdy jest zabiegany, ma mnóstwo obowiązków, nie znamy swoich sąsiadów, nie mamy czasu żeby się z nimi spotykać i bardzo często jest tak, że ten poziom zaufania jest niższy niż kiedyś”.

„-Raczej jesteśmy specyficznym społeczeństwem, że tego wzajemnego zaufania w naszym kraju nie ma zbyt wielkiego. Może to wynikać z różnych powodów. Moim zdaniem jest to trochę tak, że sąsiad sąsiadowi zazdrości, ale myślę, że jesteśmy dość zgraną gminą, mieszkańcy są tutaj fajni, przyzwoici. Raczej nie ma tutaj większych konfliktów – mała społeczność, wszyscy się znają”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

10.W jakim stopniu mieszkańcy angażują się w życie publiczne i społeczne w mieście/gminie/powiecie?

Mieszkańcy, zwłaszcza starsi, bardzo aktywnie uczestniczą w życiu publicznym i społecznym. Przejawia się to takimi działaniami jak:

- Uniwersytety III Wieku- aktywizacja społeczna osób starszych,
- dożynki, występy w Gminnym Ośrodku Kultury, święta kościelne,

- wolontariat uczniów, na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych,
- działalność różnego rodzaju stowarzyszeń, domów kultury, związków (np. Związek Osób Niepełnosprawnych, Związek Emerytów i Rencistów, Związek Osób Niewidomych, Głuchoniemych),
- uczestnictwo w programie „Odnowa Wsi”,
- zajęcia pozalekcyjne, sportowe, skierowane do dzieci i młodzieży.

„-Uniwersytety III Wieku to angażują się one w życie społeczne, aby „zagospodarować” część osób, aby były one aktywnie społeczne”.

„-Osoby starsze chętniej angażują się w to życie publiczne i społeczne np. kiedy organizowane są dożynki, występy w Gminnym Ośrodku Kultury, święta kościelne to starsi bardziej, młodzi, ponieważ też ich niewiele zostało, a ci co zostali to są zmęczeni trudem dnia codziennego, to już mniej, więc to w takim stopniu wygląda – głównie ludzie starsi się angażują”.

„-Te związki mają bardzo dużą liczbę osób starszych i niepełnosprawnych i one są bardzo dobrze funkcjonujące – oni przynajmniej raz w tygodniu się spotykają, organizują szereg imprez dla swoich członków”.

„-Trzy miejscowości przystąpiły do programu „Odnowa Wsi” , a także na wszelkie możliwe sposoby piszą projekty, coś robią, naprawiają remontują, robią park, przeprowadzają czyny społeczne, pozyskują środki z gminy i zawsze zdobędą parę groszy, swoją pracą dodają drugie tyle. W tych aktywnych miejscowościach są koła gospodyń wiejskich, strażacy”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

11. Jak ocenia Pan/Pani poziom życia w mieście/gminie/powiecie? Jakie działania są podejmowane, aby go poprawić?

Respondenci zostali zapytani o to, jak oceniają poziom życia w gminie oraz jakie działania są podejmowane, żeby go poprawić. Większość badanych oceniła ten poziom dobrze, aczkolwiek zdarzały się również negatywne opinie. Jako główne działania mające na celu poprawę poziomu życia wskazywano:

- działania związane z redukcją bezrobocia: nowe miejsca pracy, przyciąganie inwestorów, uzbrajanie terenów inwestycyjnych
- tworzenie strategii rozwoju gminy,
- remontowanie zasobów komunalnych, upiększanie zabytkowego rynku, likwidacja barier architektonicznych w przyszłości,

- wyższy poziom edukacji np. poprzez tworzenie uczelni wyższych w regionie (Wyższej Uczelni w Nysie),
- tworzenie grup wsparcia i stowarzyszeń,
- tworzenie nowych dróg i naprawa tych istniejących.

„-Gmina podejmuje działania, aby zwiększyć ilość miejsc pracy – jak się realizuje projekt, uzbrajanie terenów inwestycyjnych po to, aby przyciągnąć inwestorów, to po to, aby dały miejsca pracy. Polityka skierowana do osób starszych, do matek z dziećmi, w ogóle do rodzin to jest wspieranie tych działań”.

„-Staramy się współpracować z Czechami w zakresie zdobywania środków zewnętrznych, ale budżet, czy wkład własny no niestety troszkę nas ogranicza. Aby poprawić poziom życia gmina stara się inwestować w infrastrukturę drogową, kanalizacyjną”.

„-Zdecydowanie najważniejszym, zdaniem mieszkańców, zadaniem gminy jest dbanie o infrastrukturę drogową, którą zaznaczył co drugi ankietowany. Następne w kolejności są wodociąg i kanalizacja oraz ochrona i profilaktyka zdrowia wskazane przez co trzecią osobę Ważne są także bezpieczeństwo publiczne, oświata i opieka przedszkolna, czystość ulic i terenów publicznych oraz pomoc społeczna”.

Źródło: Wywiady pogłębione (IDI) z przedstawicielami JST

Spis tabel i wykresów

Wykres 1. Struktura wieku ludności OFPN2020 w latach 2004-2013	11
Wykres 2. Ludność w wieku przedprodukcyjnym według powiatów w latach 2004-2013 ...	11
Wykres 3. Ludność w wieku produkcyjnym według powiatów w latach 2004-2013	12
Wykres 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym według powiatów w latach 2004-2013	12
Wykres 5. Udział % ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2013	14
Wykres 6. Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2004-2013	15
Wykres 7. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w latach 2004-2013	16
Wykres 8. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w latach 2004-2013	17
Wykres 9. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w powiatach województwa opolskiego poza powiatami OFPN2020 w 2013 roku	19
Wykres 10. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w powiatach ziemskich Polski w 2013 roku	20
Wykres 11. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w powiatach ziemskich na terenie woj. opolskiego i OFPN w 2013 roku	20
Wykres 12. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w powiatach OFPN2020 w 2013 roku	21
Wykres 13. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w gminach OFPN2020 o największej liczbie ludności w 2013 roku	24
Wykres 14. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w gminach OFPN2020 w powiatach głubczyckim i prudnickim (z wyjątkiem gmin Głubczyce i Prudnik uwzględnionych na wykresie 13) w 2013 roku	25
Wykres 15. Dzieci i młodzież według pojedynczych roczników wieku w gminach OFPN2020 w pow. nyskim (z wyjątkiem gmin Nysa i Głuchołazy uwzględnionych na wykresie 13) w 2013 roku	26
Wykres 16. Dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) w latach 2004-2013 w większych gminach OFPN2020 w latach 2004-2013	31
Wykres 17. Dzieci w wieku przedszkolnym (3-6 lat) w latach 2004-2013 w mniejszych gminach OFPN2020 w latach 2004-2013	32
Wykres 18. Dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-12 lat) w latach 2004-2013 w większych gminach OFPN2020	35
Wykres 19. Dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-12 lat) w latach 2004-2013 w mniejszych gminach OFPN2020	36
Wykres 20. Młodzież w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) w latach 2004-2013 w większych gminach OFPN2020	39
Wykres 21. Młodzież w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) w latach 2004-2013 w mniejszych gminach OFPN2020	39
Wykres 22. Młodzież w wieku ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w latach 2004-2013 w powiatach OFPN2020	43

Wykres 23. Udział liczby dzieci w wieku szkoły ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w liczbie mieszkańców w latach 2004–2013 – porównania.....	45
Wykres 24. Struktura wieku i płci w powiecie nyskim.....	51
Wykres 25. Struktura wieku i płci w powiecie prudnickim	52
Wykres 26. Struktura wieku i płci w powiecie głubczyckim.....	53
Wykres 27. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013.....	60
Wykres 28. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2004-2013.....	81
Wykres 29. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2004-2013	82
Wykres 30. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2004-2013.....	84
Wykres 31. POIK w Prudniku – osoboporady w 2013 roku	106
Wykres 32. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku w latach 2010-2013.....	119
Wykres 33. Udział osób w wieku produkcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku w latach 2010-2013.....	120
Wykres 34. Udział osób w wieku poprodukcyjnym w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ogólnej liczbie osób w tym wieku w latach 2010-2013.....	120
Wykres 35. Łóżka w szpitalach ogólnych na 10 tys. ludności.....	123
Wykres 36. Ludność na aptekę ogólnodostępną w latach 2004-2013 w powiatach OFPN2020	124
Wykres 37. Pielęgniarki i położne na 10 tys. ludności w latach 2006-2013 w powiatach OFPN2020	126
Wykres 38. Napływ migracyjny (zameldowania na pobyt stały) na 1000 ludności średniorocznie w latach 2004-2013	136
Wykres 39. Odpływ migracyjny (wymeldowania na pobyt stały) na 1000 ludności średniorocznie w latach 2004-2013	137
Wykres 40. Saldo migracji (różnica zameldowań i wymeldowań na pobyt stały) na 1000 ludności średniorocznie w latach 2004-2013	137
Wykres 41. Wymeldowania za granicę w latach 2005-2013	138
Wykres 42. Urodzenia na 1000 ludności w latach 2004-2013	143
Wykres 43. Zgony na 1000 ludności w latach 2004-2013	144
Wykres 44. Przyrost naturalny na 1000 ludności w latach 2004-2013	144
Wykres 45. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w latach 2004-2013.....	148
Wykres 46. Wiek respondentów badania PAPI.....	171
Wykres 47. Struktura próby ze względu na wykształcenie	171
Wykres 48. Struktura próby ze względu na status zawodowy.....	172
Wykres 49. Struktura próby ze względu na dochód	173
Wykres 50. Sposoby spędzania wolnego czasu.....	174
Wykres 51. Czy odczuwa Pan/Pani problem z godzeniem życia zawodowego i rodzinnego?	176
Wykres 52. Czy korzysta Pan/Pani z elastycznych form zatrudnienia?	176
Wykres 53. Z jakich elastycznych form zatrudnienia Pan/Pani korzysta?	177

Wykres 54 Proszę wskazać korzyści, jakie przynosi Panu/Pani korzystanie z elastycznych form zatrudnienia?	178
Wykres 55 Proszę podać słabe strony korzystania z elastycznych form zatrudnienia?	179
Wykres 56 Czy w Pana/Pani miejscu pracy wspiera się rozwój osobisty pracowników? ...	180
Wykres 57 W jaki sposób w Pana/Pani miejscu pracy wspiera się rozwój osobisty pracowników? (wielokrotny wybór).....	180
Wykres 58 Jak wysokie są Pana/i obecne dochody?	181
Wykres 59 Czy interesuje się Pan/Pani działaniami władz samorządowych w Pana/i mieście/gminie/ powiecie?	182
Wykres 60 Czy brał/a Pan/i udział w ostatnich wyborach samorządowych?	182
Wykres 61 Które z poniższych stwierdzeń najlepiej opisuje Pana/i relacje z sąsiadami?..	183
Wykres 62 Działania podjęte podczas ostatnich 12 miesięcy	184
Wykres 63 Proszę ocenić w skali 1-5 warunki życia w Pana/i mieście/gminie/powiecie pod następującymi względami	185
Wykres 64 Proszę o ocenę poszczególnych dziedzin życia w Pana/a mieście/gminie i powiedzieć, czy w ciągu ostatnich dwóch lat polepszyła się ona czy też pogorszyła?	186
Wykres 65 Jakie jest Pani/Pana stanowisko wobec następujących stwierdzeń odnoszących się do usług publicznych na terenie Pana/i gminy?	187
Wykres 66 Miejsce lokalizacji przedsiębiorstwa (w %).....	189
Wykres 67 Wielkość badanego przedsiębiorstwa (w %).....	189
Wykres 68 Branża (wg dominującej sekcji PKD) w %.....	190
Wykres 69 Struktura kapitałowa badanych przedsiębiorstw (w %)	191
Wykres 70 Obszary, w których przedsiębiorstwo sprzedaje swoje produkty i usługi (w %)	192
Wykres 71 Ocena sytuacji na lokalnym rynku pracy.....	193
Wykres 72 Czy zauważa Pan\Pani nowe trendy w biznesie związanym z branżą, w jakiej funkcjonuje Pana\Pani firma? (w %).....	195
Wykres 73 Czy Pana/Pani firma odczuwa problemy związane ze starzeniem się społeczeństwa? (w %)	196
Wykres 74 Bariery pojawiające się w procesie rekrutacji pracowników	197
Wykres 75 Korzystanie przez przedsiębiorców z elastycznych form zatrudnienia.....	198
Wykres 76 Korzyści, wynikające z wykorzystania elastycznych form zatrudnienia.....	198
Wykres 77 Słabe strony wykorzystania elastycznych form zatrudnienia w firmie	199
Wykres 78 Czy przedsiębiorstwo wspiera rozwój osobisty pracownika	200
Wykres 79 Sposoby wspierania rozwoju osobistego pracownika w firmach (N=45)	200
Wykres 80 Przyczyny zatrudniania osób niepełnosprawnych przez pracodawców (N=12)	201
Wykres 81 Przyczyny nie zatrudniania osób niepełnosprawnych przez pracodawców (N=293)	202
Wykres 82 Jak ocenia Pan\Pani sytuację szkolnictwa zawodowego w regionie? (w %)....	204
Wykres 83 Czynniki wpływające na pozytywną sytuację szkolnictwa zawodowego w regionie (N=171)	205
Wykres 84 Czynniki wpływające na negatywną sytuację szkolnictwa zawodowego w regionie (N=54)	206

Wykres 85 Czy oferta szkolnictwa zawodowego (techników, zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych) jest dostosowana do potrzeb rynku pracy? (w %)	207
Wykres 86 Oczekiwania pracodawców względem absolwentów technikum i zasadniczych szkół zawodowych	208
Wykres 87 Czy absolwenci spełniają te oczekiwania? (w %)	209
Wykres 88 Deficytowe kompetencje absolwentów ponadgimnazjalnych szkół zawodowych	210
Wykres 89 Uczestnictwo firm w przedsięwzięciach, których celem jest dotarcie do młodzieży uczącej się, jako przyszłych pracowników	211
Wykres 90 Czy Pana\Pani firma współpracuje ze szkołami w zakresie dostosowania oferty edukacyjnej do wymagań pracodawców? (w %)	211

Tabela 1. Gminy w powiatach należących do OFPN2020	6
Tabela 2. Ludność Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego w latach 2004 i 2013	6
Tabela 3. Dynamika ludności i poziom urbanizacji powiatów w latach 2004-2013	7
Tabela 4. Ludność Obszaru Funkcjonalnego Partnerstwa Nyskiego według gmin w latach 2004 i 2013	8
Tabela 5. Ludność w wieku produkcyjnym według powiatów w latach 2004-2013	10
Tabela 6. Zmiany ludności w wieku produkcyjnym w poszczególnych latach w porównaniu z rokiem poprzednim według powiatów w latach 2005-2013	13
Tabela 7. Ludność w wieku produkcyjnym według gmin w latach 2004-2013	17
Tabela 8. Analiza ilościowa makrozmienności liczebności roczników dzieci i młodzieży (0-18 lat) w 2013 roku według powiatów (1)	23
Tabela 9. Analiza ilościowa mikrozmienności liczebności roczników dzieci i młodzieży (0-18 lat) w 2013 roku według powiatów (2)	23
Tabela 10. Analiza ilościowa makrozmienności liczebności roczników dzieci i młodzieży (0-18 lat) według gmin (kolejność według malejącej sumy temp zmian) w 2013 roku	27
Tabela 11. Analiza ilościowa mikrozmienności liczebności roczników dzieci i młodzieży (0-18 lat) według gmin (kolejność według malejącego wskaźnika zróżnicowania) w 2013 roku ..	27
Tabela 12. Porównanie prognoz GUS bazujących na NSP 2002 i 2011 dla liczby dzieci i młodzieży woj. opolskiego według funkcjonalnych grup wieku	30
Tabela 13. Porównanie prognozy GUS z 2014 roku bazującej na NSP 2011 i prognozy przez „postarzanie” dla liczby dzieci i młodzieży województwa opolskiego według funkcjonalnych grup wieku	30
Tabela 14. Dzieci w wieku przedszkolnym w latach 2004–2013	32
Tabela 15. Udział liczby dzieci w wieku przedszkolnym w liczbie mieszkańców gmin w latach 2004–2013– porównania	33
Tabela 16. Dzieci w wieku przedszkolnym według pojedynczych roczników w 2013 roku i prognoza bezmigracyjna na rok 2014	34
Tabela 17. Prognoza liczebności grupy dzieci w wieku przedszkolnym (3-5 lat) w latach 2013-2017	34
Tabela 18. Dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-12 lat) w latach 2004–2013	36

Tabela 19. Udział liczby dzieci w wieku szkoły podstawowej (7-12 lat) w liczbie mieszkańców gmin w latach 2004–2013 w % – porównania	37
Tabela 20. Dzieci w wieku szkoły podstawowej (6-12 lat) według pojedynczych roczników w 2013 roku	37
Tabela 21. Prognoza bezmigracyjna liczebności grupy dzieci w wieku szkoły podstawowej (6-12 lat) na lata 2013-2020	38
Tabela 22. Młodzież w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) w latach 2004–2013	40
Tabela 23. Udział młodzieży w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) w liczbie mieszkańców w latach 2004–2013– porównania	40
Tabela 24. Młodzież w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) według pojedynczych roczników w 2013 roku i prognoza bezmigracyjna na 2014 rok	41
Tabela 25. Prognoza liczebności grupy dzieci w wieku gimnazjalnym (13-15 lat) na lata 2013-2020	41
Tabela 26. Młodzież w wieku ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w latach 2004–2013.....	44
Tabela 27. Udział liczby dzieci w wieku szkoły ponadgimnazjalnym (16-19 lat) w liczbie mieszkańców w latach 2004–2013 w % – porównania	44
Tabela 28. Młodzież w wieku ponadgimnazjalnym (16–19 lat) według pojedynczych roczników w 2013 roku i prognoza bezmigracyjna na 2014 rok	45
Tabela 29. Prognoza bezmigracyjna liczebności młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (16-18 lat) do 2020 roku w powiatach OFPN2020 w latach 2013-2020.....	46
Tabela 30. Zmiany roczne liczebności roczników młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (16-18 lat) w powiatach OFPN2020 według prognozy bezmigracyjnej do 2020 roku	46
Tabela 31. Prognoza bezmigracyjna liczebności młodzieży w wieku ponadgimnazjalnym (15-18 lat) do 2020 roku w powiatach OFPN2020 według gmin i w gminie Grodków w latach 2013-2020	47
Tabela 32. Udział % kobiet w latach 2004-2013.....	49
Tabela 33. Udział % kobiet w roku 2012 i 2013 w podziale na miasto i wieś	49
Tabela 34. Udział kobiet w populacji w 5-letnich grupach wiekowych w %w 2013 roku	50
Tabela 35. Udział kobiet w populacji według funkcjonalnych grup wieku w % w okresie 2004-2013	54
Tabela 36. Udział kobiet w populacji według funkcjonalnych grup wieku i powiatów w podziale na miasto i wieś w 2013 roku w %	54
Tabela 37. Udział kobiet w populacji według funkcjonalnych grup wieku i gmin w podziale na miasto i wieś w 2013 roku w %	54
Tabela 38. Udział kobiet wśród bezrobotnych w powiatach OFPN2020 w latach 2004-2013 w %	55
Tabela 39. Udział kobiet wśród bezrobotnych w gminach partnerskich OFPN2020 w %w latach 2004-2013.....	56
Tabela 40. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2004-2013.....	56
Tabela 41. Długotrwale bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w 2013 roku....	57
Tabela 42. Zasoby mieszkaniowe: budynki mieszkalne w latach 2008-2013	58
Tabela 43. Zasoby mieszkaniowe: mieszkania w latach 2008-2013	58

Tabela 44. Mieszkania oddane do użytkowania w latach 2008-2013 w gminach i powiatach OFPN2020	59
Tabela 45. Mieszkania na 1000 mieszkańców w latach 2004-2013 w gminach OFPN2020 .	60
Tabela 46. Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w m ² w powiatach OFPN2020	61
Tabela 47. Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w m ² w gminach OFPN2020	61
Tabela 48. Powierzchnia użytkowa mieszkań na 1 mieszkańca w m ² w gminach miejsko-wiejskich OFPN2020 w podziale na miasto i wieś.....	62
Tabela 49. Pomieszczenia szkolne w liceach ogólnokształcących dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2012	71
Tabela 50. Pomieszczenia szkolne w technikum dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2012	71
Tabela 51. Pomieszczenia szkolne w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2012	72
Tabela 52. Uczniowie w liceach ogólnokształcących dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2013	72
Tabela 53. Uczniowie w technikum dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2013....	72
Tabela 54. Uczniowie w zasadniczych szkołach zawodowych dla młodzieży bez specjalnych w latach 2004-2013	73
Tabela 55. Pomieszczenia szkolne w szkołach ponadgimnazjalnych ogółem w jednostkach terytorialnych OFPN2020 w latach 2004-2012	73
Tabela 56. Uczniowie w szkołach ponadgimnazjalnych ogółem w jednostkach terytorialnych OFPN2020 w latach 2004-2013.....	73
Tabela 57. Uczniowie na 1 pomieszczenie szkolne w latach 2004-2012	74
Tabela 58. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w latach 2008-2012 w jednostkach terytorialnych OFPN2020 i porównywanych	74
Tabela 59. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych przypadający na 1 komputer z dostępem do Internetu przeznaczony do użytku uczniów w 2012 roku w jednostkach terytorialnych OFPN2020 i porównywanych według rodzaju szkół	75
Tabela 60. Liczba ludności na 1 miejsce w kinach stałych w latach 2004-2013	79
Tabela 61. Domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice w latach 2005-2013.....	80
Tabela 62. Placówki biblioteczne w latach 2004-2013	80
Tabela 63. Ludność na 1 placówkę biblioteczną w latach 2004-2013 w gminach i powiatach OFPN2020	81
Tabela 64. Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności w latach 2004-2013 w gminach i w powiatach OFPN2020	82
Tabela 65. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w latach 2004-2013 w gminach i w powiatach OFPN2020	84
Tabela 66. Kluby sportowe łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS w latach 2008-2012 w gminach i powiatach OFPN2020	85
Tabela 67. Członkowie klubów sportowych łącznie z klubami wyznaniowymi i UKS w latach 2008-2012w gminach i powiatach OFPN2020.....	85

Tabela 68. Charakterystyka klubów sportowych w gminach i powiatach OFPN2020 w 2012 roku	86
Tabela 69. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w 2014 roku – osoby po 16 roku życia.....	108
Tabela 70. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w 2014 roku – osoby przed 16 rokiem życia	108
Tabela 71. Liczba wydanych legitymacji	109
Tabela 72. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2008-2013.....	117
Tabela 73. Osoby w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w latach 2008-2013	118
Tabela 74. Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem w latach 2008-2013	119
Tabela 75. Śmiertelność niemowląt na 1000 urodzeń żywych w powiatach OFPN2020 w latach 2004-2013.....	122
Tabela 76. Łóżka w szpitalach ogólnych w latach 2005-2013 w powiatach OFPN2020 w latach 2005-2013.....	122
Tabela 77. Apteki ogólnodostępne w latach 2004-2013	123
Tabela 78. Ludność na aptekę ogólnodostępną w latach 2004-2013	125
Tabela 79. Lekarze pracujący w placówkach ochrony zdrowia w latach 2006-2013 w powiatach OFPN2020.....	125
Tabela 80. Liczba świadczeniodawców, z którymi NFZ zawarł umowy na realizację wybranych usług na 2015 rok.....	129
Tabela 81. Sumaryczna kwota zobowiązań NFZ wynikająca z zawartych umów na 2015 rok (bez POZ)	129
Tabela 82. Migracje (zameldowania i wymeldowania) na pobyt stały w latach 2004-2013	136
Tabela 83. Migracje na pobyt stały międzypowiatowe krajowe i zagraniczne w latach 2005-2013	138
Tabela 84. Migracje w latach 2005-2013 średniorocznie na 1000 ludności według gmin .	139
Tabela 85. Migracje w latach 2005-2013 średniorocznie na 1000 ludności w gminach miejsko-wiejskich w podziale na miasto i wieś	139
Tabela 86. Ruch naturalny w powiatach OF PN2020 w latach 2004-2013.....	143
Tabela 87. Struktura wieku w 2013 roku w powiatach OFPN2020, w tym kobiety w wieku rozrodczym	145
Tabela 88. Bezrobocie rejestrowane – porównanie z krajem (kraj = 100) w latach 2004-2013	146
Tabela 89. Żłobki i kluby dziecięce w latach 2012-2013	147
Tabela 90. Przedszkola w latach 2010-2013	147
Tabela 91. Przeciętne miesięczne wynagrodzenia brutto w relacji do średniej krajowej (Polska=100) w latach 2004-2013 w powiatach OFPN2020.....	148
Tabela 92 Liczebność próby badawczej badania PAPI w podziale na gminy	170
Tabela 93 Rozkład próby ze względu na miejsce zarejestrowania przedsiębiorstwa	188
Tabela 94 Ocena lokalnego rynku pracy w strukturze powiatowej (N=62)	193

Tabela 95 Ocena lokalnego rynku pracy w strukturze gminnej (N=286)	194
Tabela 96 Jakie nowe trendy zauważa Pan\Pani w branży, w jakiej funkcjonuje Pana\Pani firma?.....	195
Tabela 97 Ocena lokalnego szkolnictwa wyższego w strukturze powiatowej (N=62).....	203
Tabela 98 Ocena lokalnego szkolnictwa wyższego w strukturze gminnej (N=286)	203
Tabela 99 Jakie czynniki determinują to dopasowanie? (pytanie otwarte).....	207
Tabela 100 Dlaczego oferta szkolnictwa zawodowego (techników, zasadniczych szkół zawodowych i szkół policealnych), Pana\Pani zdaniem, nie jest dostosowana do potrzeb rynku pracy? (pytanie otwarte).....	208
Tabela 101. Placówki lecznicze OFPN2020	233

Załącznik

Tabela 101. Placówki lecznicze OFPN2020

(źródło: <https://rpwdl.csioz.gov.pl/>, <https://aplikacje.nfz.gov.pl/umowy/Search.aspx>, <http://www.zdrowie.opolskie.pl>)

Lp.	POWIAT	MIEJSCOWOŚĆ	NAZWA	Kontrakt z NFZ	Sumaryczna kwota zobowiązań NFZ	Nazwa rodzaju świadczenia w ramach NFZ	Własność	Podmiot tworzący
1	brzeski	GRODKÓW	CENTRUM SZYBKIEJ DIAGNOSTYKI NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ	TAK	826 788,60 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
2	brzeski	GRODKÓW	GABINET STOMATOLOGICZNY - LEK STOM. J.MEDRECKA-RYMARCZUK	TAK	176 400,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
3	brzeski	GRODKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE PRZYCHODNIA LEKARSKA "ZDROWIE" A.GRACZYK-DUDA, E.RACZYŃSKA, A.WALORSKI SPÓŁKA PARTNERSKA LEKARZY	TAK	182 582,70 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
4	brzeski	GRODKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "MEDIUM" S. C.	TAK	183 456,90 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04)	prywatna	
5	brzeski	GRODKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "PIELĘGNIARKA"	TAK	239 460,00 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
6	brzeski	GRODKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "PROMED" S.C.	TAK	2 046 370,10 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Leczenie szpitalne (03), Rehabilitacja lecznicza (05), Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
7	brzeski	GRODKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ SANMED LILIANA LEJKOWSKA-OLSZEWSKA; PAWEŁ OLSZEWSKI	TAK	140 960,08 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
8	brzeski	GRODKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ SAN-MED SC JOANNA TOMALIK, ANDRZEJ TOMALIK	TAK	281 232,48 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04), Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
9	głubczycki	BABORÓW	GRUPOWA PRAKTYKA LEKARSKA PRIMED WANDA MUC LEKARZ CHOROÓB WEWNĘTRZNYCH BOGDAN WRĘCZYCKI SPECJALISTA MED. RODZ.	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
10	głubczycki	BABORÓW	LEŚNIAK S.C. GRAŻYNA LEŚNIAK, PAULINA LEŚNIAK	TAK	241 069,60 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
11	głubczycki	BABORÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE STOMADENT S.C. WOŁOSZYN-LIPHARDT	TAK	383 373,28 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
12	głubczycki	BRANICE	GABINET STOMATOLOGICZNY "NOVASTOM" - BRANICE	TAK	101 959,20 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
13	głubczycki	BRANICE	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - BERNARDA SZINDLER	TAK	102 547,20 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
14	głubczycki	BRANICE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE DOM-MED	TAK	1 032 080,40 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	

strona 233

15	głubczycki	BRANICE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ZDROWIE RODZINY SP. Z O.O.	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
16	głubczycki	BRANICE	REGIONALNY OŚRODEK PSYCHIATRII SĄDOWEJ W BRANICACH SZPITAL PSYCHIATRYCZNY				jednostka budżetowa	Minister Zdrowia
17	głubczycki	BRANICE	SAMODZIELNY WOJEWÓDZKI SZPITAL DLA NERWOWO I PSYCHICZNIE CHORYCH IM. KS. BISKUPA NATHANA W BRANICACH	TAK	25 223 656,51 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04), Rehabilitacja lecznicza (05)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Województwo Opolskie
18	głubczycki	GŁUBCZYCE	AMBULATORIUM Z IZBĄ CHORYCH ZAKŁADU KARNEGO W GŁUBCZYCACH				jednostka budżetowa	Minister Sprawiedliwości
19	głubczycki	GŁUBCZYCE	GABINET STOMATOLOGICZNY GRAŻYNA BAC	TAK	102 383,10 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
20	głubczycki	GŁUBCZYCE	GRUPOWA PRAKTYKA PIELEŃNIARSKO-POŁOŻNICZA S.C. "ZDROWIE"	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
21	głubczycki	GŁUBCZYCE	GRUPOWA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA ALMADENT	TAK	213 610,56 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
22	głubczycki	GŁUBCZYCE	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA PIELEŃNIARKI RODZINNEJ	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
23	głubczycki	GŁUBCZYCE	MGR MARCELA POSPISZYL - GRUDNIEWSKA GABINET REHABILITACYJNY	TAK	60 709,00 zł	Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
24	głubczycki	GŁUBCZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE GŁUBCZYCKIE CENTRUM REHABILITACJI	TAK	94 220,95 zł	Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
25	głubczycki	GŁUBCZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE INDYWIDUALNA PRAKTYKA LEKARSKO-STOMATOLOGICZNA "MED-DENT" - GŁUBCZYCE	TAK	308 664,72 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
26	głubczycki	GŁUBCZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE INTER-MED SP. Z O.O. GŁUBCZYCE	TAK	938 221,17 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04)	prywatna	
27	głubczycki	GŁUBCZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "ENDOSKOPIA" SPÓŁKA PARTNERSKA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
28	głubczycki	GŁUBCZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "KORDENT" - DANUTA KORCZOWSKA	TAK	256 556,16 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
29	głubczycki	GŁUBCZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ DIAVERUM W GŁUBCZYCACH	TAK	3 105 212,00 zł	Leczenie szpitalne (03), Świadczenia zdrowotne kontraktowane odrębnie (11)	prywatna	
30	głubczycki	GŁUBCZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ FAMILIA S.C. - GŁUBCZYCE	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
31	głubczycki	GŁUBCZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PRYWATNE LABORATORIUM ANALITYCZNE				prywatna	
32	głubczycki	GŁUBCZYCE	POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W GŁUBCZYCACH				jednostka budżetowa bez celu osiągnięcia zysku	Wojewoda Opolski
33	głubczycki	GŁUBCZYCE	PRYWATNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA DANUTA GRELA				prywatna	
34	głubczycki	GŁUBCZYCE	PRYWATNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA LEK. STOM. BARBARA KAMIŃSKA-SKOUMAL	TAK	95 491,20 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
35	głubczycki	GŁUBCZYCE	PRZEDSIĘBIORSTWO USŁUGOWE SAW-MEDIC OŚRODEK REHABILITACYJNY RYSZARD SAWICKI	TAK	110 397,00 zł	Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
36	głubczycki	GŁUBCZYCE	SAMODZIELNY PUBLICZNY ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W GŁUBCZYCACH	TAK	20 984 708,77 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Leczenie	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Powiat Głubczycki

						szpitalne (03), Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04), Rehabilitacja lecznicza (05), Profilaktyczne programy zdrowotne (10), Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14), Opieka paliatywna i hospicyjna (15), Ratownictwo medyczne (16)		
37	głubczycki	GŁUBCZYCE	SPECJALISTYCZNY GABINET STOMATOLOGICZNY	TAK	199 920,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
38	głubczycki	MOKRE KOLONIA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "MS-MED"	TAK	86 112,00 zł	Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
39	głubczycki	MOKRE KOLONIA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ MEDICAL	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
40	głubczycki	RADYNIA	RAD-MED S.C.	TAK	172 224,00 zł	Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
41	głubczycki	KIETRZ	GABINET DENTYSTYCZNY - LEKARZ DENTYSTA EWELINA BESZ	TAK	104 381,76 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
42	głubczycki	KIETRZ	GMINNY ZESPÓŁ LECZNICTWA OTWARTEGO	TAK	672 916,20 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Rada Miejska w Kietrze
43	głubczycki	KIETRZ	MACIEJ PIOTR WIERZCHOWIEC	TAK	129 242,40 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
44	głubczycki	NOWA CEREKWIA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PRAKTYKA LEKARZA RODZINNEGO W NOWEJ CEREKWI	TAK	57 408,00 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
45	nyski	BURGRABICE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "NINA-MED" DR N.MED. ANDRZEJ KUBICA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
46	nyski	GŁUCHOŁAZY	GRUPOWA PRAKTYKA PIELEŃNIAREK W ŚRODOWISKU WYCHOWANIA I NAUCZANIA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
47	nyski	GŁUCHOŁAZY	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "ESKULAP" SPÓŁKA PARTNERSKA LEKARZY WIESŁAWA BOGACZ, JADWIGA DZIUROWSKA, LESZEK JĘDRUSIK, STANISŁAW KANIA, GRAŻYNA KARASZEWSKA, ANDRZEJ POTYSZ, MAŁGORZATA RADZIO-SADOWSKA, JACEK SMARUŃ	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
48	nyski	GŁUCHOŁAZY	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "PRZY ALEI"	TAK	149 324,70 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
49	nyski	GŁUCHOŁAZY	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ CENTRUM MEDYCZNE	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
50	nyski	GŁUCHOŁAZY	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PORADNIA DENTYSTYCZNA	TAK	573 770,40 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
51	nyski	GŁUCHOŁAZY	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ZAKŁAD REHABILITACJI I PROMOCJI ZDROWIA "KANMED"	TAK	258 968,60 zł	Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
52	nyski	GŁUCHOŁAZY	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY - JERZY WYSZKOWSKI	TAK	190 512,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
53	nyski	GŁUCHOŁAZY	SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ SZPITAL SPECJALISTYCZNY MINISTERSTWA SPRAW WEWNĘTRZNYCH W GŁUCHOŁAZACH	TAK	13 910 093,40 zł	strona 235 Leczenie szpitalne (03), Rehabilitacja lecznicza (05)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Minister Spraw Wewnętrznych
54	nyski	GŁUCHOŁAZY	SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W GŁUCHOŁAZACH	TAK	16 635 724,18 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Leczenie szpitalne (03), Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04), Rehabilitacja lecznicza (05), Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Rada Powiatu Nyskiego

55	nyski	ĞŁUCHOŁAZY	SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA J.P. WIŚNIEWSKY SPÓŁKA JAWNA				prywatna	
56	nyski	ĞŁUCHOŁAZY	ZAKŁAD OPIEKUNCO - LECZNICZY SAMODZIELNY PUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ	TAK	2 329 118,00 zł	Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04), Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Województwo Opolskie
57	nyski	KAMIENNIK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ VITA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
58	nyski	KORFANTÓW	EUROPEJSKIE SPECJALISTYCZNE CENTRA MEDYCZNE-KORFANTOWSKA ORTOPEDIA I REHABILITACJA "KORT" SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ				prywatna	
59	nyski	KORFANTÓW	INDYWIDUALNA PRAKTYKA LEKARSKA GRAŻYNA MACKIEWICZ-ZABOCHNICKA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
60	nyski	KORFANTÓW	INDYWIDUALNA PRAKTYKA LEKARSKA MARIA CZERNER	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
61	nyski	KORFANTÓW	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - LEK.STOM. ALINA GRZYCHOWSKA	TAK	157 584,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
62	nyski	KORFANTÓW	OPOLSKIE CENTRUM REHABILITACJI	TAK	17 048 082,08 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Leczenie szpitalne (03), Rehabilitacja lecznicza (05)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Województwo Opolskie
63	nyski	KORFANTÓW	ZAKŁAD SPRZĘTU ORTOPEDYCZNEGO I REHABILITACYJNEGO "KORFANTÓW" SP. Z O.O.				prywatna	
64	nyski	PRZECZÓD	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "SILOE" S.C.	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
65	nyski	ŚCINAWA MAŁA	PRZYCHODNIA MEDYCZNA "DORA"	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
66	nyski	WŁOSTOWA	INDYWIDUALNA PRAKTYKA PIELĘGNIARSKA - ALEKSANDRA MAŁACHOWSKA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
67	nyski	ŁAMBINOWICE	BARBARA KOWNACKA PIELĘGNIARKA ŚRODOWISKOWA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
68	nyski	ŁAMBINOWICE	GABINET STOMATOLOGICZNY MADEJ DENT LEK. DENT. ANETA MADEJ	TAK	187 872,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
69	nyski	ŁAMBINOWICE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "VITA"	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
70	nyski	KOPERNIKI	NIEPUBLICZNY OŚRODEK ZDROWIA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
71	nyski	NYSA	"RONDO" S.C. ANNA SANDOMIERSKA, ARTUR ŻERKOWSKI, MAGDALENA ŻERKOWSKA				prywatna	
72	nyski	NYSA	CENTRUM PSYCHOLOGII ZDROWIA DORMED DOROTA DYLUŚ-BEŚKA	TAK	1 232 515,20 zł	Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04)	prywatna	
73	nyski	NYSA	COMPLEX	TAK	77 405,44 zł	Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
74	nyski	NYSA	DIABETICA SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ	TAK	731 828,00 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
75	nyski	NYSA	GABINET STOMATOLOGICZNY - LEK.STOM. IRENA ŁOZIŃSKA-ŚNIEŻEK	TAK	137 783,60 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
76	nyski	NYSA	GABINET STOMATOLOGICZNY - LEK.STOM. KRYSZYNA ŚNIATOWSKA-KUBICA	TAK	89 846,40 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
77	nyski	NYSA	GABINET STOMATOLOGICZNY BOŻENA TRYNKLER	TAK	94 289,32 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
78	nyski	NYSA	GRUPOWA PRAKTYKA LEKARSKA "DERMED" S.C. - NYSA	TAK	277 029,50 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	

79	nyski	NYSA	GRUPOWA PRAKTYKA LEKARSKA PSYCHE S.C.				prywatna	
80	nyski	NYSA	GRUPOWA PRAKTYKA LEKARZY RODZINNYCH OSADCA-ZYCH M. LEJKOWSKA K.	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
81	nyski	NYSA	GRUPOWA PRAKTYKA PIELEŃNIAREK ŚRODOWISKOWO-RODZINNYCH "NADZIEJA"	TAK	60 907,00 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
82	nyski	NYSA	HELENA CHUDY PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA	TAK	157 584,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
83	nyski	NYSA	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA BEZRĄK MAŁGORZATA	TAK	98 577,40 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
84	nyski	NYSA	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA LARYNGOLOGICZNA LEJKOWSKI WOJCIECH	TAK	185 484,80 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
85	nyski	NYSA	LABORATORIUM ANALIZ MEDYCZNYCH "LAM"				prywatna	
86	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY SPECJALISTYCZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PORADNIA CHIRURGICZNO ORTOPEDYCZNA S.C. DYBEK MAREK KOWALCZYK TOMASZ	TAK	693 724,20 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
87	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY SPECJALISTYCZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PORADNIA GRUŹLICY I CHOROBY PŁUC	TAK	165 404,50 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
88	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY SPECJALISTYCZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PORADNIA LARYNGOLOGICZNA S.C. J.OTOCKA-WOŹYNIĘC, A.KAŻMIERCZAK	TAK	460 934,20 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
89	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE RADOMED - CENTRUM DIAGNOSTYCZNE SP. Z O.O.	TAK	1 150 338,75 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
90	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE URO-SPEC	TAK	282 282,90 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
91	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "REMEDIUM" ZOFIA GŁUCHA - WOJDAK, KAZIMIERZ ROZUMEK SPÓŁKA JAWNA	TAK	224 035,50 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
92	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ARTRO				prywatna	
93	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ CENTRUM SPECJALISTYCZNEJ OPIEKI LEKARSKIEJ "SPEC-MED"				prywatna	
94	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ DIAVERUM W NYSIE	TAK	5 434 438,70 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Leczenie szpitalne (03), Świadczenia zdrowotne kontraktowane odrębnie (11)	prywatna	
95	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ HOSPICIUM ŚW. ARNOLDA JANSSENA STOWARZYSZENIA AUXILIUM W NYSIE	TAK	1 266 276,00 zł	Opieka paliatywna i hospicyjna (15)	fundacja, związek zawodowy, samorząd zawodowy, stowarzyszenie	
96	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ LABORATORIUM ANALIZ LEKARSKICH "MINI-LAB"				prywatna	
97	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ NYSKIE CENTRUM OKULISTYCZNE PRYWATNA PRAKTYKA OKULISTYCZNA				prywatna	

98	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PORADNIA OKULISTYCZNA "OKO-MED"	TAK	287 506,60 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
99	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PRZYCHODNIA OKULISTYCZNA "OKO"	TAK	150 388,20 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
100	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PRZYCHODNIA RODZINNA "MARIACKA" SP. Z O.O.	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
101	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PRZYCHODNIA STOMATOLOGICZNA "PRODENT"				prywatna	
102	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ VITA W NYSIE	TAK	620 453,07 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Rehabilitacja lecznicza (05), Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
103	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ZAKŁAD MEDYCYNY SZKOLNEJ PROMED S.C.	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
104	nyski	NYSA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD PIELĘGNIARSTWA ŚRODOWISKOWO-RODZINNEGO "AMBI-MED"	TAK	27 293,80 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
105	nyski	NYSA	NYSKI OŚRODEK ONKOLOGII "ONKOVIT" SP. Z O.O.	TAK	1 127 890,60 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Profilaktyczne programy zdrowotne (10)	prywatna	
106	nyski	NYSA	NYSKIE CENTRUM KARDIOLOGII POLSKO AMERYKAŃSKICH KLINIK SERCA/AMERICAN HEART OF POLAND SPÓŁKA AKCYJNA	TAK	30 231 823,00 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Leczenie szpitalne (03)	spółka akcyjna	
107	nyski	NYSA	PIELĘGNIARKA RODZINNA HALINA DĄBROWSKA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
108	nyski	NYSA	POLSKIE KLINIKI OSTEOPOROZY SP. Z O.O.				prywatna	
109	nyski	NYSA	POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W NYSIE				jednostka budżetowa bez celu osiągnięcia zysku	Wojewoda Opolski
110	nyski	NYSA	PRAKTYKA ORTODONTYCZNA - IWONA MACIEJUK	TAK	211 680,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
111	nyski	NYSA	PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - IRENA KLAUZINSKA-KRAWCZYK	TAK	128 184,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
112	nyski	NYSA	PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - LEK. STOM. M. ŁUCZYŃSKA	TAK	99 883,28 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
113	nyski	NYSA	PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - MARTA LIGAS	TAK	136 400,00 zł		prywatna	
114	nyski	NYSA	PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA LEK. CHIR. STOM. TOMASZ ŁUCZYŃSKI	TAK	99 883,28 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
115	nyski	NYSA	PRYWATNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - EWA KOBYLIŃSKA	TAK	89 678,28 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
116	nyski	NYSA	PRYWATNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA ANNA MAZUREK	TAK	69 225,24 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
117	nyski	NYSA	PRYWATNY GABINET ORTODONTYCZNY - ALICJA TULIK-NIEDZIEWICZ	TAK	199 920,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
118	nyski	NYSA	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY LEK. DENT. MARGIN BARTCZYSZYN	TAK	153 058,80 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
119	nyski	NYSA	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY SKOCZEŃ ANNA	TAK	118 800,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
120	nyski	NYSA	REBO-MED GRUPOWA PRAKTYKA POŁOŻNYCH ŚRODOWISKOWYCH KRUPA, BOŻENA-KLECHA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	

121	nyski	NYSA	SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA IRENEUSZ ZAWIALSKI	TAK	211 680,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
122	nyski	NYSA	SPECJALISTYCZNA PRZYCHODNIA STOMATOLOGICZNA "SPÓŁDZIELNIA" SPÓŁKA CYWILNA ELŻBIETA DYRKA ELŻBIETA WYGODA				prywatna	
123	nyski	NYSA	STOMATOLOGIA S.C. MARCIN BARTCZYŹYŃ, TOMASZ CHUDY NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ				prywatna	
124	nyski	NYSA	VITASCAN SPÓŁKA Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ				prywatna	
125	nyski	NYSA	WOJSKOWA SPECJALISTYCZNA PRZYCHODNIA LEKARSKA SPZOZ	TAK	1 556 038,42 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04), Rehabilitacja lecznicza (05), Leczenie stomatologiczne (07)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Minister Obrony Narodowej
126	nyski	NYSA	ZAKŁAD KARNY				jednostka budżetowa bez celu osiągnięcia zysku	Minister Sprawiedliwości
127	nyski	NYSA	ZAKŁAD USŁUG MEDYCZNYCH S.C. MIECZYŚLAW CHUDY, BARBARA OBARA NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ	TAK	260 935,30 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
128	nyski	NYSA	ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W NYSIE	TAK	68 097 830,70 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Leczenie szpitalne (03), Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04), Rehabilitacja lecznicza (05), Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14), Ratownictwo medyczne (16)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Rada Powiatu Nyskiego
129	nyski	SIESTRZECHOWICE	INDYWIDUALNA PRAKTYKA PIELĘGNIARKI ŚRODOWISKOWEJ KRZYCIA SYLWIA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
130	nyski	SKOROSZYCE	INDYWIDUALNA PRAKTYKA LEKARSKA - LEK.STOM. D.WESOŁOWSKA	TAK	104 076,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
131	nyski	SKOROSZYCE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ SKORMED SPÓŁKA PARTNERSKA LEKARZY RODZINNYCH BARSZNICA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
132	nyski	KAŁKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ " SAL-MED "	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
133	nyski	OTMUCHÓW	GABINET MASAŻU I REHABILITACJI "KINESIS" KATARZYNA JAROSZ	TAK	1 371,70 zł	Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
134	nyski	OTMUCHÓW	INDYWIDUALNA PRAKTYKA STOMATOLOGICZNA - BEATA CZAJKOWSKA	TAK	178 510,98 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
135	nyski	OTMUCHÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ EL-MED SPÓŁKA PARTNERSKA LEKARZY E. BIAŁKOWSKA, U. GROCHOWSKA-PARKITNY, A. ŻERKOWSKI	TAK	399 057,90 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
136	nyski	WÓJCICE	CZECHDENT	TAK	85 088,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
137	nyski	PACZKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ CENTRUM REHABILITACJI "MEDEX"	TAK	389 600,97 zł	Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
138	nyski	PACZKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ OMEGA SP. Z O.O.	TAK	157 460,00 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Rehabilitacja lecznicza (05)	prywatna	
139	nyski	PACZKÓW	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "MEDICUS"	TAK	173 889,20 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	

140	nyski	PACZKÓW	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY - IWONA BĄK	TAK	140 990,80 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
141	nyski	PACZKÓW	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY "A-DENT" - LEK.STOM. WIESŁAWA ANDREJKÓW	TAK	130 366,44 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
142	nyski	REŃSKA WIEŚ	"MEDIPAK" NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ I GRUPOWA PRAKTYKA LEKARSKA CZ.KOBYŁECKI Z.KAWECKI D.KOBYŁECKA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
143	nyski	REŃSKA WIEŚ	PRAKTYKA LEKARSKA DENTYSTYCZNA BARBARA GRYMIN				prywatna	
144	nyski	CHRÓSCINA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "VITA-MED" S.C.	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
145	prudnicki	BIAŁA	BIOMED OŚRODK REHABILITACJI MAGDALENIA BUGAJSKA				prywatna	
146	prudnicki	BIAŁA	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "ZDROWIE" S.C. W BIAŁEJ	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
147	prudnicki	BIAŁA	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY URSZULA E. WILK				prywatna	
148	prudnicki	BIAŁA	PRYWATNY SPECJALISTYCZNY GABINET STOMATOLOGICZNY - LEK.STOM. MICHAŁ KOSZAŁKOWSKI	TAK	182 691,60 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
149	prudnicki	BIAŁA	ZESPÓŁ OPIEKI ZDROWOTNEJ W BIAŁEJ	TAK	3 989 984,00 zł	Leczenie szpitalne (03)	samodzielny publiczny zakład opieki zdrowotnej	Rada Powiatu w Prudniku
150	prudnicki	GOSTOMIA	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY ANIELA REMISZ				prywatna	
151	prudnicki	ŁĄCZNIK	"MEDYK" SPÓŁKA LEKARZY A. STEPIEN, I.KOTARSKA-STEPHEN, A.BARNAT SPÓŁKA PARTNERSKA	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
152	prudnicki	ŁĄCZNIK	INDYWIDUALNA SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA POŁOŻNICZA POŁOŻNA BARBARA JAKUBASZEK	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
153	prudnicki	ŁĄCZNIK	PRYWATNY GABINET DENTYSTYCZNY BARBARA URBANEK-PŁOTNIK	TAK	104 428,80 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
154	prudnicki	ŚMICZ	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "FORMICA"	TAK	105 104,76 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
155	prudnicki	GŁOGÓWEK	AŁ-MED NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
156	prudnicki	GŁOGÓWEK	GABINET STOMATOLOGICZNY S.C. ANNA I WITOLD BUGAJSCY	TAK	304 084,20 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
157	prudnicki	GŁOGÓWEK	GRUPOWA PRAKTYKA PIELEGNIARSKA W ŚRODOWISKU NAUCZANIA I WYCHOWANIA PROFIX SC	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
158	prudnicki	GŁOGÓWEK	INDYWIDUALNA PRAKTYKA POŁOŻNEJ URSZULA GREK	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
159	prudnicki	GŁOGÓWEK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "ZDROWIE" GREK, STOCHMIAŁEK, KNICZ, APOLONI. SPÓŁKA PARTNERSKA LEKARZY	TAK	52 740,10 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
160	prudnicki	GŁOGÓWEK	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY - M.R.RYPNIEWSKY S.C.	TAK	212 850,32 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
161	prudnicki	LUBRZA	GABINET STOMATOLOGICZNY, LEK.STOM. BEATA KARUGA	TAK	90 928,32 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
162	prudnicki	NIEMYSŁOWICE	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "ALMED" ALICJA KOWALSKA	TAK	217 002,24 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	

163	prudnicki	PRUDNIK	"MEDICUS" SP. Z O.O. - PRZYCHODNIA LEKARSKA "MEDICUS"	TAK	1 050 675,62 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Rehabilitacja lecznicza (05), Świadczenia pielęgniacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
164	prudnicki	PRUDNIK	ARESzt ŚLEDczy W PRUDNIKU				jednostka budżetowa	Minister Sprawiedliwości
165	prudnicki	PRUDNIK	BIO-MED MEDYCYNĄ	TAK	54 096,00 zł	Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
166	prudnicki	PRUDNIK	GRUPOWA PRAKTYKA PIELĘGNIAREK W ŚRODOWISKU NAUCZANIA I WYCHOWANIA SZKOL-MED S.C.	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
167	prudnicki	PRUDNIK	NIEPUBLICZNY SPECJALISTYCZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ AMI-MEDICA	TAK	585 472,20 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
168	prudnicki	PRUDNIK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE "NOWA-MED" SPECJALISTYCZNA PRZYCHODNIA LEKARSKA	TAK	411 559,00 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	
169	prudnicki	PRUDNIK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNE CENTRUM STOMATOLOGICZNE - PRUDNIK	TAK	1 190 268,92 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
170	prudnicki	PRUDNIK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "FORMICA"				prywatna	
171	prudnicki	PRUDNIK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ "MED-EWA"	TAK		Podstawowa Opieka Zdrowotna (01)	prywatna	
172	prudnicki	PRUDNIK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ LABORATORIUM ANALIZ MEDYCZNYCH ANALMED S.C.				prywatna	
173	prudnicki	PRUDNIK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ ORTODONTA.STOMATOLOG.CHIRURG.	TAK	860 804,52 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
174	prudnicki	PRUDNIK	NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ PIELĘGNIARSKA OPIEKA DŁUGOTERMINOWA "HELP-MED" S.C. B.KOSEK-WIZER, M.ILNICKA	TAK	362 877,84 zł	Podstawowa Opieka Zdrowotna (01) Świadczenia pielęgnacyjne i opiekuńcze (14)	prywatna	
175	prudnicki	PRUDNIK	POWIATOWA STACJA SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNA W PRUDNIKU				jednostka budżetowa	Wojewoda Opolski
176	prudnicki	PRUDNIK	PRUDNICKIE CENTRUM MEDYCZNE SPÓŁKA AKCYJNA - NIEPUBLICZNY ZAKŁAD OPIEKI ZDROWOTNEJ W PRUDNIKU	TAK	15 385 477,70 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02), Leczenie szpitalne (03), Opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień (04), Świadczenia pielęgniacyjne i opiekuńcze (14)	spółka akcyjna z udziałem Skarbu Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego	
177	prudnicki	PRUDNIK	PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY LEK. STOM. KATARZYNA RĄCZY	TAK	129 360,00 zł	Leczenie stomatologiczne (07)	prywatna	
178	prudnicki	PRUDNIK	SPECJALISTYCZNA PRAKTYKA LEKARSKA - PRUDNIK	TAK	219 239,80 zł	Ambulatoryjna opieka specjalistyczna (02)	prywatna	

Źródła

Bank danych lokalnych GUS, www.stat.gov.pl

<http://swiatmedyczny.pl/index.php?strona=szpitaly&nrf=7> [wejście 29.01.2015].

Informacja o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu nyskiego za 2013 rok, Nysa 2014 rok.

Informacja Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Prudniku o stanie bezpieczeństwa sanitarnego powiatu prudnickiego w roku 2013.

Klepacz Apolonia, Strategia rozwoju powiatu prudnickiego.

Lokalny Program Rewitalizacji miasta Głuchołazy na lata 2009-2015, 2009, Głuchołazy

Ocena zasobów pomocy społecznej województwa opolskiego w 2013 r., Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Obserwatorium Integracji Społecznej, Opole, maj 2014

Plan rozwoju lokalnego Gminy Łambinowice na lata 2005-2015

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego

Pojęcie stosowane w badaniach statystycznych statystyki publicznej, http://old.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-1729.htm [wejście 28.01.2015].

Program Rewitalizacji miasta Prudnika 2009-2015, Urząd Miejski, Prudnik.

Rozporządzenie ministra zdrowia i opieki społecznej z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie krajowej sieci szpitali oraz ich poziomów referencyjnych (Dz. U. z dnia 31 grudnia 1998 r.).

Rejestry Wojewody Opolskiego, Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia, <https://bipouw.e-wojewoda.pl/pl/c/wydzial-polityki-spoecznej-i-zdrowia1.html> [wejście 20.02.2015].

Stan sanitarny powiatu głubczyckiego w roku 2014, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Głubczycach, Głubczyce, luty 2015.

Strategia Oświatowa Powiatu Nyskiego, 2008.

Strategia Rozwoju Gminy Branice do roku 2013.

Strategia rozwoju gminy Głubczyce, 2001, Głubczyce.

Strategia rozwoju gminy Grodków na lata 2007-2020, 2007 Grodków.

Strategia rozwoju gminy Kietrz na lata 2012-2020, 2011, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Kietrz – Opole – Kraków.

Strategia rozwoju gminy Prudnik na lata 2010-2020, 2010, Prudnik.

Strategia Rozwoju Gminy Skoroszyce na lata 2014-2023

Strategia rozwoju wspólnoty międzygminno-powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004-2015, 2004, Nysa.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Nysa, 2014, Wrocław.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głuchołazy. Zmiana – tekst jednolity, 2010, Burmistrz Głuchołaz, Arplan – Biuro Urbanistyczno-Architektoniczne.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głubczyce, BDK – Inplus Sp. z o.o.

Studium Uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Prudnik. Zmiana, 2009, Opole.

www.biala.gmina.pl [wejście 26.02.2015].

www.branice.pl [wejście 26.02.2015].

www.caritas.diecezja.opole.pl [wejście 25.03.2015].

www.carolinum.edu.pl [wejście 26.02.2015].

www.cku_zsr_glubczyce.wodip.opole.pl [wejście 26.02.2015].

www.ckziu.prudnik.pl [wejście 26.02.2015].

www.cmjw.pl/www/index.php?id=muz_lam [wejście 20.02.2015].

www.edugrodkow.kei.pl [wejście 15.04.2015].

www.familie.pl [wejście 20.02.2015].

www.familie.pl/szkoly-muzyczne/opolskie [wejście 29.01.2014].

www.glubczyce.e-bp.pl/muzeum/muzeum.php [wejście 20.02.2015].

www.glubczyce.pl [wejście 26.02.2015].

www.glucholazy.pl [wejście 26.02.2015].

www.grodkow.pl [wejście 26.02.2015].

www.hospicjum-auxilium.pl [wejście 25.03.2015].

www.kietrz.pl [wejście 26.02.2015].

www.korfantow.pl [wejście 26.02.2015].

www.lambinowice.pl [wejście 26.02.2015].

www.lo.glubczyce.pl [wejście 26.02.2015].

www.lo1prudnik.wodip.opole.pl [wejście 26.02.2015].

www.lochrobry.wodip.opole.pl [wejście 26.02.2015].

www.logrodkow.pl [wejście 26.02.2015].

www.lokietrz.pl [wejście 26.02.2015].

www.lopaczkow.pl [wejście 26.02.2015].

www.lubrza.opole.pl [wejście 26.02.2015].

www.muzeum.nysa.pl/web.n4?go=9 [wejście 20.02.2015].

www.muzeumgazownictwa.pl [wejście 20.02.2015].

www.muzeumprudnik.pl/muzeum-start.html [wejście 20.02.2015].

www.nysa.eu [wejście 26.02.2015].

www.ois.rops-opole.pl [wejście 25.03.2015].

www.ocr.pl/index2.php3 [wejście 23.02.2015].

www.otmuchow.pl [wejście 26.02.2015].

www.ozrss.pl [wejście 25.03.2015].

www.paczkow.pl [wejście 26.02.2015].

www.pcm.prudnik.pl/index.html [wejście 23.02.2015].

www.powiat.nysa.pl [wejście 26.02.2015].

www.powiatglubczycki.pl [wejście 26.02.2015].

www.powiatprudnicki.pl [wejście 26.02.2015].

www.prudnik.pl [wejście 26.02.2015].

www.pwsz.nysa.pl [wejście 20.02.2015].

www.rolniknysa.pl [wejście 26.02.2015].

www.skoroszyce.pl [wejście 26.02.2015].

www.snk24.pl [wejście 26.02.2015].

www.spisszkol.eu/typ/szkola-specjalna-/?województwo=opolskie [wejście 28.01.2015].

www.szkozyzaocznegrodkow.pl/start/ [wejście 15.04.2015].

www.szpitalbiala.pl/24/strona-glowna.html [wejście 23.02.2015].

www.szpitalbranice.biuletyn.info.pl [wejście 23.02.2015].

www.szpitalglubczyce.pl [wejście 23.02.2015].

www.szpitalmsw-glucholazy.pl/szpital [wejście 23.02.2015].

www.zoz.glucholazy.pl [wejście 23.02.2015].

www.zoznysa.pl [wejście 23.02.2015].

www.zse.nysa.pl [wejście 26.02.2015].

www.zsglogowek.pl [wejście 26.02.2015].

www.zsglucholazy.wodip.opole.pl [wejście 26.02.2015].

www.zsipart.nysa.pl [wejście 26.02.2015].

www.zskorzczak-prudnik.pl [wejście 26.02.2015].

www.zsm_nysa.wodip.opole.pl [wejście 26.02.2015].

www.zsotmuchow.pl [wejście 26.02.2015].

www.zsr_prudnik.wodip.opole.pl [wejście 26.02.2015].

www.zsrgrd.pl [wejście 26.02.2015].

www.zst_nysa.wodip.opole.pl [wejście 26.02.2015].

Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Grodków, 2014 Grodków.